

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

JANUARI • 1959

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967.

Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.

Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.

1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.

1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden : statistisk information. 1959: jan-dec.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19591s

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

JANUARI • 1959

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

TF BYRÅCHEF

Gustaf Holmstedt 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnvårdsstatistik, socialhjälpsstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarie Linnéa Jonsson, aktuarierna Thore Grönqvist och Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin och Åke Larsson

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuenserna Susanne Björk och Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDELS-, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRI:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson samt aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson (11 64 41) och Arved Oksaar (21 80 42)

LÖNESTATISTIK FÖR ARBETARE INOM JORDBRUK MED BINÄRINGAR:

Aktuarie Jonas Elmdahl

UNDERSÖKNING RÖRANDE ARBETSTIDSFÖRKORTNINGENS VERKNINGAR:

Fil lic Yngve Åberg, Storkyrkobrinken 7 (21 02 27)

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Marianne Gustavsson

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Utkommer med 12 häften per år. Prenumeration sker på postanstalt eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, 8 nummer, pris 10 kr per år, lösnummer 1.50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Januari 1959

INNEHÅLL

<i>Dispensäktenskap och skilsmässor</i>	5
Andra etappen i Allmänna barnhusets undersökning rörande dispensäktenskap och skilsmässofrekvensen bland dessa föreligger nu. Direktörsassistent <i>Kerstin Sandström</i> redogör för resultaten av undersökningen.	
<i>Konsumentprisindex för oktober och november 1958</i>	18
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	20
<i>Sysselsättning och löner inom industrin i augusti 1958</i>	26
<i>Byggnadsverksamheten i städer och köpingar under tredje kvartalet 1958</i>	34
Preliminär översikt utarbetad av socialstyrelsen	
<i>Socialstatistiska frågor i FN</i>	38

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar detta nr
Omsättningen inom detaljhandel m m 1958: 12
Sysselsättning och löner inom industrin detta nr
Utlänningar i Sverige 1958: 12

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1958: 4
Bostadsbyggandet 1958: 10
Daghem och förskolor 1958: 2
Fattigvården 1958: 1
Frånvarofrekvensen vid vissa industriföretag 1958: 10
Hemhjälp, social 1958: 8
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1958: 8
Mödranhjälpen 1958: 7
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
 Preliminär rapport 1958: 6
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1958: 2
Nykterhetsvårdsklientelet 1958: 5
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1958: 11
Socialvårdens kostnader och finansiering 1958: 4
Statens utgifter för sociala ändamål 1958: 2
Ungdomsvårdsskolorna 1958: 7
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1958: 8
Ålderdomshem, om statsbidrag till 1958: 8
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1957: 11

Allmänna barnhuset har nu företagit en undersökning som utgör andra etappen av en redogörelse för dispensäktenskapen och skilsmäsofrekvensen bland dessa. Undersökningen är utförd av direktörsassistenten hos Allmänna barnhuset Kerstin Sandström i samråd med barnhusets forskningskommitté. Ordförande i kommittén är generaldirektör Karl J Höjer.

Första etappen av denna undersökning publicerades i Sociala Meddelanden 1954, nr 2.

Tredje etappen utgörs av en intervjuundersökning av vissa dispensäktenskap. Sammanställning pågår och man hoppas kunna belysa dessa unga äktenskaps speciella svårigheter.

Dispensäktenskap och skilsmässor

AV DIREKTÖRSASSISTENT KERSTIN SANDSTRÖM

Genom lagen den 28 maj 1948 om ändring i giftermålsbalken överflyttades fr o m den 1 juli 1948 ärendena om åldersdispens för ingående av äktenskap från Kungl Maj:t till länsstyrelserna. I den proposition (nr 178/1948) som låg till grund för lagändringen uttalades bl a att beträffande dispensererna från åldershinder utbildad sig en stadg och allmänt känd praxis och att det torde kunna förväntas att länsstyrelserna vid sin dispensprövning skulle följa de riktlinjer som sålunda genom lagtillämpningen blivit uppdragna.

I en den 25 juni 1948 inom justitiedepartementet utarbetad promemoria lämnas följande upplysningar angående den praxis, som enligt departementet hade tillämpats vid handläggningen av dispensärenden.

»I ärenden har infordrats följande utredning, nämligen åldersbetyg för sökanden ävensom för medkontrahenten, instämmande i ansöknings av den sistnämnde samt samtycke till äktenskapet av sökandens föräldrar eller annan person, som har vårdnaden om sökanden. Vidare har i ärenden angående dispens för manliga underåriga begärts försörjningsintyg, företrädesvis utfärdat av person i officiell ställning, som äger kännedom om sökandens försörjningsförmåga. Även dylikt

intyg, utfärdat av den underåriges arbetsgivare, har godtagits, förutsatt att utfärdarens egenskap av arbetsgivare till den underåriga tydligt utmärks i intyget.

Särskilda skäl för beviljande av dispens har krävts. Vanligtvis har därvid åberopats och godtagits fästmöns havandeskap. Nämnda förhållande har då mestadels varit styrkt genom läkarintyg eller intyg av barnmorska. Att vederbörande har barn tillsammans, har även ansetts som skäl för dispens. Undantagsvis har jämväl andra omständigheter godtagits, exempelvis att den ena kontrahenten skall inom viss kortare tid erhålla arbete å annan ort och önskar ingå äktenskap före avflyttningen eller att kontrahenterna är trångbodda i sina respektive hem och har erhållit bostad, som är tjänlig för dem gemensamt. Är mannen under 18 år, har dispens endast undantagsvis medgivits och först sedan yttrande inhämtats från vederbörande barnavårdsnämnd.

Vad avser kvinna, som är underårig, har dispens regelmässigt beviljats, därest hon visats vara havande eller haft barn med den tiltänkta mannen. För kvinna under 17 år har dock fordrats läkarintyg, utvisande att hon med hänsyn till sin allmänna utveckling icke kan anses olämplig att ingå äktenskap. Beträffande slutligen kvinna, som är under 16 år, har dispens icke medgivits annat än undantagsvis och efter tillstyrkan av vederbörande barnavårdsnämnd.»

Första etappen

I skrivelse till statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 5 mars 1954 (refererad i Sociala Meddelanden 1954, nr 2) lämnade direktionen över Allmänna barnhuset en redogörelse för en av barnhuset utförd undersökning avseende bl a skilsmässor under en femårsperiod inom olika åldersgrupper av de äktenskap, som ingicks år 1945. I undersökningen framlades statistiska uppgifter som utvisade bl a en betydligt högre skilsmässofrekvens för de åldersgrupper, inom vilka endera eller båda makarna erhållit åldersdispens, och i grupperna närmast intill dessa, än för övriga åldersgrupper. Barnhuset framhöll därjämte önskvärdheten av att utredningarna i dispensfallen gjordes mera fullständiga än vad då i allmänhet var fallet.

I en inom riksdagens första kammare väckt motion (nr 40/1955) av herr Huss återopades bl a barnhusets förenämnda undersökning och hemställdes att frågan om de sociala konsekvenserna av ingångna dispensäktenskap under en tioårsperiod, t ex 1940—49, gjordes till föremål för en grundlig utredning i syfte att de därvid erhållna resultaten måtte kunna tjäna till ledning för noggrannare bestämning av de förutsättningar, enligt vilka åldersdispens borde medges. Motionären underströk även behovet av ett förbättrat och enhetligare utredningsförfarande i dispensfallen.

Allmänna beredningsutskottet (utl nr 10) uttalade bl a att en av barnhuset planerad ytterligare undersökning i ämnet borde avvaktas innan ytterligare utredningsåtgärder övervägdes. Utskottet anslöt sig däremot till motionärens förslag om åtgärder för ett förbättrat och mera enhetligt utredningsförfarande i dispensärendena. Vad länsstyrelserna på eget initiativ åstadkommit i detta hän-

seende borde enligt utskottets mening befastas och kompletteras genom av justitiedepartementet angivna riktlinjer, syftande till att utredningen i dispensfallen skulle göras mera fullständig än som ofta nu skedde.

Mot utskottets uttalande gjorde riksdagen icke någon erinran.

Andra etappen

Barnhuset har nu företagit dels en komplettering och utvidgning av den första undersökningen rörande dispensäktenskap ingångna år 1945, dels en undersökning rörande dispensäktenskap ingångna år 1950.

Den nu redovisade undersökningen omfattar således två material:

1. Alla de dispensfall, 2 393, som handlades av justitiedepartementet 1945.

2. Alla de dispensfall, 2 661, som handlades av länsstyrelserna 1950.

Genom skriftliga utredningar har varje fall följts framåt till 1 januari 1956. Därvid har erhållits ett för undersökningen nödvändigt bistånd från länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar, vilket bistånd har lämnats med största beredvillighet. Emellertid är en sådan undersökning av begränsat värde, om man inte har möjlighet till jämförelse mellan äktenskap ingångna vid en senare ålder.

Materialet för en sådan jämförelse finns i äktenskapsregistret hos statistiska centralbyrån, vilken har bearbetat detta för barnhusets räkning.

De under år 1945 i justitiedepartementet handlagda ansökningarna om dispens för underåriga att ingå äktenskap uppgick till 2 393. Samtliga sökande beviljades dispens av Kungl Maj:t

	1945 i justitie- departe- mentet		1950 i läns- styrelserna (Överståt- hållar- ämbetet)	
	Antal	i %	Antal	i %
Bifallna ansökningar	2 393	100	2 574	96,7
Avskrivna och åter- kallade ansök- ningar	—	—	63	2,4
Avslagna ansök- ningar	—	—	24	0,9
Summa	2 393	100	2 661	100

enligt vad en genomgång av justitiedepartementets registratur utvisar.

Antalet av länsstyrelserna under år 1950 handlagda ansökningar om dispens uppgick till 2 661, av vilka 2 574 bifallits.

Ca 2,5 % av ansökningarna avskrevs eller återkallades och endast ca 1 % avslogs. För Malmöhus och Göteborgs och Bohus län var det relativt sett väsentligt fler ansökningar som avslogs (ca 3 %) än för de övriga länen. Dessa länsstyrelser hade redan vid tiden för barnhusets första undersökning ett grundligare utredningsförfarande än det som rekommenderades i justitiedepartementets memorior 1948 (tab 1).

Av samtliga bifallna ansökningar såväl 1945 som 1950 ingick 96 % av kontrahenterna äktenskap med varandra före lagstadgad ålder såsom följande tabell visar.

	År 1945		År 1950	
	Antal	%	Antal	%
Gifta före lagstadgad ålder	2 291	95,8	2 472	96,0
Gifta sedan de uppnått lagstadgad ålder . .	48	2,0	59	2,3
Aldrig gifta med varandra	54	2,2	43	1,7
Summa	2 393	100	2 574	100

Tab 1. Ansökningshandlingar handlagda av länsstyrelserna och överståthållarämbetet under år 1950

Län	Antal handlagda	Bifallna	Avskrivna o återkallade	Avslagna
Stockholms stad . .	307	298	7	2
Stockholms	142	141	1	—
Uppsala	52	51	1	—
Södermanlands . .	91	91	—	—
Östergötlands . . .	159	159	—	—
Jönköpings	80	76	4	—
Kronobergs	47	45	2	—
Kalmar	90	88	—	2
Gotlands	15	15	—	—
Blekinge	69	68	1	—
Kristianstads . . .	87	84	2	1
Malmöhus	233	218	9	6
Hallands	51	51	—	—
Göteborgs o Bohus	225	208	10	7
Älvsborgs län . . .	141	134	6	1
Skaraborgs	92	92	—	—
Värmlands	121	117	4	—
Örebro	98	97	—	1
Västmanlands . . .	90	89	1	—
Kopparbergs . . .	111	106	5	—
Gävleborgs	101	101	—	—
Västernorrlands . .	99	97	—	2
Jämtlands	15	12	3	—
Västerbottens . . .	42	41	—	1
Norrbottnens . . .	103	95	7	1
Summa	2 661	2 574	63	24

I det följande kommer uppmärksamhet uteslutande att ägnas åt de personer, som sökt dispens under 1945 respektive 1950 och ingått äktenskap före lagstadgad ålder.

Det stora flertalet ingick giftermål under 1945 respektive 1950, men i 227 fall ingicks äktenskapet efter utgången av år 1945 och i 225 fall ingicks äktenskapet efter utgången av år 1950.

I tab 2 redovisas antalet vigda män och kvinnor under perioden 1921—55 uppdelade på män under 21 år och kvinnor under 18 år. Av tabellen framgår att antalet såväl män som kvinnor som ingått äktenskap före lagstadgad ålder oavbrutet ökat. På 1930-talet understeg antalet män 300 per år (0,5 %) men år 1955 var antalet nära 2 500 (4,7

Tab 2. Vigda män och kvinnor åren 1921—1955

Årligen	Hela antalet vigda	Män Därav i åldern						Kvinnor Därav i åldern					
		17 år	18 år	19 år	20 år	17—20 år		15 år	16 år	17 år	15—17 år		
						Antal	i %				Antal	i %	
1921—30	139 234	1	9	46	111	167	0,4	1	15	63	79	0,2	
1931—40	151 494	—	16	85	170	271	0,5	1	22	95	118	0,2	
1941—45	162 692	*7	94	369	950	1 420	2,3	6	75	320	401	0,6	
1946—50	158 198	18	172	628	1 243	2 061	3,5	*5	121	525	651	1,1	
1951	54 247	14	172	710	1 295	2 191	4,0	1	110	578	689	1,3	
1952	53 314	18	203	684	1 254	2 159	4,0	9	130	627	766	1,4	
1953	53 152	16	198	756	1 330	2 300	4,3	6	157	668	831	1,6	
1954	53 008	21	238	791	1 251	2 301	4,3	7	140	659	806	1,5	
1955	51 757	34	277	850	1 295	2 456	4,7	8	149	772	929	1,8	

* Årligt medeltal. — * Därav 1 under 17 år. — * Därav 1 under 15 år.

(Uppgifterna angående den totala befolkningen är hämtade ur den av statistiska centralbyrån utgivna årliga publikationen, Befolkningsrörelsen, i serien SOS.)

%). Det stora flertalet underåriga män var över 19 år. När det gäller kvinnorna har en ökning skett, från drygt 100 på 1930-talet till drygt 900 1957, vilket innebär en höjning från 0,2 till 1,8 %. Skillnaderna i den relativa frekvensen mellan män och kvinnor är alltså mer markerad nu än den var på 1930-talet. Även när det gäller kvinnorna dominerar årgången närmast före den lagstadgade giftasåldern, dvs 17-årsåldern.

Vid en jämförelse mellan den totala befolkningen i de aktuella åldrarna och antalet gifta underåriga män och kvinnor finner man en motsvarande ökning som de i tab 2 redovisade.

Från år 1921 till år 1955 har en ökning skett från 0,3 % till 5,6 % för männen i åldern 17—20 år och från 0,1 % till 2,0 % för kvinnorna i åldern 15—17 år.

I regel är blott ena parten underårig, men fullständiga uppgifter om antalet dispensäktenskap där båda är underåriga går inte att erhålla i statistiken över befolkningsrörelsen. Ur denna statistik kan man endast erhålla uppgifter om antalet äktenskap, där mannen är un-

der 20 år och kvinnan under 18 år. Antalet män i åldern 20 år, som ingått äktenskap med kvinna under 18 år, är inte särredovisade utan ingår i åldersgruppen 20—25 år.

Av det följande framgår att ca 10 % (eller ca 210 år 1945 och 250 år 1950) av samtliga givna dispenser både år 1945 och 1950 utgörs av ansökningar, där båda parterna var underåriga. Liksom dispensäktenskap överhuvudtaget har även antalet äktenskap mellan två underåriga parter ökat avsevärt under de två sista decennierna. De uppgifter som finns att tillgå i statistiken över befolkningsrörelsen ger en antydning om utvecklingen.

I början av 1930-talet förekom endast enstaka giftermål mellan man under 20 år och kvinna under 18 år. Numera uppgår antalet till nästan 200 per år (tab 3).

Denna ökning av antalet vigda under-

Medianåldern för kvinna vid giftermål (i första giftet)

År 1920—25	27,0 år
» 1945	26,0 »
» 1950	25,6 »
» 1954	25,4 »

Tab 3. Giftermål mellan man under 20 år och kvinna under 18 år 1931—1955

År	1931—35	1936—40	1941—45	1946—50	1951	1952	1953	1954	1955
Antal fall . .	3	9	229	534	108	127	152	163	191
					741				

åriga bör ses i samband med att den genomsnittliga äktenskapsåldern gått ned avsevärt.

Den äktenskapliga fruktsamheten har i dessa åldrar inte förändrats nämnvärt sedan 1920-talet. Bland gifta kvinnor under 20 år har fruktsamheten hela tiden varit mycket hög utan några större variationer men detta säger blott, att det nu som förr i regel väntades ett barn i de äktenskap, där den kvinnliga kontrahenten är under 20 år.

Den utomäktenskapliga fruktsamheten i åldrarna under 20 år har ökat.

Antal barnaföderskor med barn utom äktenskap. På 1 000 ogifta kvinnor under 20 år

Ärligen

Fruktsamheten utom äktenskap

1936—40	12,3
1941—45	13,4
1946—50	18,3
1951—53	19,0
1954	18,3

Av tab 4 framgår, som tidigare nämnts, att i de flesta av dessa äktenskap barn väntades före nio månaders äktenskap eller också att barn fötts före äktenskapet. Någon väsentlig skillnad föreligger inte i detta avseende mellan de

Tab 4. Dispensäktenskap fördelade efter tidpunkten för första barnets födelse

Makarnas ålder vid giftermålet	1945				1950			
	Antal äkten-skap	Därav (i %) med			Antal äkten-skap	Därav (i %) med		
		barn före äktenskap eller före 9 mån äktenskap	barn efter 9 mån äkten-skap	intet hem-mavaran-de barn ^{31/12} 1955 enligt kyrkobok-föringen		barn före äktenskap eller före 9 mån äkten-skap	barn efter 9 mån äkten-skap	intet hem-mavaran-de barn ^{31/12} 1955 enligt kyrkobok-föringen
Endast mannen underårig under 20 år	652	92,6	6,2	1,2	758	94,1	4,2	1,7
20 år	1 065	90,2	7,4	2,4	1 066	90,4	7,4	2,2
Endast kvinnan underårig under 17 år	86	82,6	11,6	5,8	82	91,5	7,3	1,2
17 år	275	90,9	6,9	2,2	305	91,8	4,9	3,3
Båda underåriga mannen 20 år o kvinnan 17 år	99	94,0	4,0	2,0	94	94,7	4,3	1,1
Övriga fall	114	97,4	2,6	—	167	95,8	3,6	0,6
Summa	2 291	91,2	6,8	2,0	2 472	92,3	5,7	1,0

¹ 7 av dessa har utflyttat ur riket, varför inga uppgifter om barnen finns. I förhållande till hela massan är dessa av så ringa storleksordning, att inget avseende fästs vid uppgiften.

1945 och de 1950 ingångna äktenskapen.

Vid utgången av 1950 bestod 2 033 eller 88,7 % av dispensäktenskapen ingångna 1945. 10,3 % av makarna var skilda och i 1 % var endera eller båda makarna döda. För motsvarande första femårsperiod för dispensäktenskapen ingångna 1950 gäller att 2 208 eller 88,6 % av äktenskapen bestod 1955, 9,5 % av makarna var skilda och 0,7 % döda.

Skilsmäsofrekvensen i de båda undersökta grupperna är således mycket lika och någon tendens eller förskjutning mellan de två olika tidsperioderna är inte märkbar.

I 3,4 % av gruppen alltjämt gifta i äktenskapen från 1945 sammanbodde parterna inte fem år efter giftermålet (tab 5), och samma förhållande gäller i 3,1 % av gruppen i äktenskapen ingångna 1950. Bland dessa ingår givetvis en hel del fall, där äktenskapet håller på att glida isär. Dessa siffror har fram-

räknats från de aktuella adressuppgifterna för makarna och inte från ett faktiskt förhållande, varför siffrorna i viss mån är mindre pålitliga. I tab 5 kan man också konstatera att skilsmäsofrekvensen efter tio års äktenskap eller vid utgången av år 1955 är uppe i 16,4 % — en siffra som är hög i jämförelse med övriga skilsmäsofrekvenser i landet för motsvarande tidsperiod (se tab 7). Skilsmäsofrekvensen är störst bland de äktenskap, där endast kvinnan är underårig; detta gäller både för fem- och tioårsperioden.

Slutligen finns det i tab 5 en liten till utlandet utflyttad grupp, som inte kunnat följas. Siffrorna är emellertid så små att de inte kan påverka någon av de andra grupperna i nämnbar grad. Det skall endast nämnas att i mer än hälften av dessa fall har flickan endast varit 17 år gammal, när hon emigrerat.

De dispensäktenskap, som upplösts genom skilsmässa har i tab 6 fördelats ef-

Tab 5. Antalet bestående och upplösta äktenskap den 31 december 1955 bland dispensäktenskapen

Makarnas ålder vid giftermålet	1945					1950				
	Antal äkten- skap	Därav var (i %) makarna den 31/12 1955				Antal äkten- skap	Därav var (i %) makarna den 31/12 1955			
		gifta	skil- da	utflyt- tade ur riket	en eller båda ma- karna döda		gifta	skil- da	utflyt- tade ur riket	en eller båda ma- karna döda
Endast mannen underårig										
under 20 år	652	79,9	18,4	0,3	1,2	758	87,3	12,0	0,4	0,3
20 år	1 065	83,8	14,7	0,2	1,3	1 066	91,8	7,3	0,3	0,6
Endast kvinnan underårig										
under 17 år	86	72,1	23,3	1,2	5,4	82	80,6	17,0	—	2,4
17 år	275	77,5	15,3	4,0	3,3	305	87,6	9,5	1,6	1,3
Båda underåriga mannen 20 år o										
kvinnan 17 år	99	73,7	26,3	—	—	94	87,2	9,6	1,1	2,1
Övriga fall	114	89,4	7,9	1,8	0,9	167	91,0	7,7	—	1,3
Summa	2 291	81,3	16,4	0,8	1,5	2 472	89,3	9,5	0,5	0,7

Tab 6. Äktenskapens decimering genom skilsmässor under åren 1945—1955

Äktenskapets varaktighet antal år mellan vigselåret och upplösn-året	Dispensäktenskap			Äktenskap i alla åldrar i Sverige ¹		
	5-årsperiod Ingångna år 1945, upplösta före 31/12 1950	10-årsperiod Ingångna år 1945, upplösta före 31/12 1955	5-årsperiod Ingångna år 1950, upplösta före 31/12 1955	5-årsperiod Ingångna år 1945, upplösta före 31/12 1950	10-årsperiod Ingångna år 1945, upplösta före 31/12 1955	5-årsperiod Ingångna år 1950, upplösta före 31/12 1955
Hela antalet . . .	236	374	234	2 429	5 137	2 206
Därav i % med en varaktighet av						
— 1 år . . .	0,4	0,8	0,4	0,0	0,0	0,0
1— 2 » . . .	2,5	1,5	3,4	5,5	2,6	3,2
2— 3 » . . .	14,8	9,4	14,1	16,4	7,8	16,1
3— 4 » . . .	24,6	15,4	23,6	22,2	10,5	24,7
4— 5 » . . .	32,7	20,5	34,6	28,4	13,4	28,1
5— 6 » . . .	25,0	15,7	23,9	27,5	12,9	27,9
6— 7 » . . .		12,0			12,7	
7— 8 » . . .		8,7			11,0	
8— 9 » . . .		8,0			11,1	
9—10 » . . .		6,4			9,5	
10— » . . .		1,6			8,5	
Summa	100	100	100	100	100	100

¹ Uppgifterna hämtade från Befolkningsrörelsen år 1955.

ter äktenskapets varaktighet. Det framgår av tabellen att antalet skilsmässor stiger kraftigt från andra till fjärde året efter äktenskapets ingående, när sin kulmen fjärde året efter giftermålet och avtar sedan kontinuerligt. Ca 80 % av skilsmässorna ligger mellan 3—5 år och 3—7 år för resp observerade fem- och tioårsperioder. Ett förhållande som väl motsvarar det för hela landet gällande för det totala antalet skilsmässor. För en tioårsperiod är dock skilsmässorna för hela landet något likformigare utspridda över alla åren.

Den kompletterande undersökning, som företagits av skilsmässorna under åren 1945—1955 och 1950—1955 av äktenskap ingångna under år 1945 resp 1950 i hela landet belyser skillnaderna i skilsmäsofrekvens mellan dispensäktenskap och äktenskap ingångna efter dispensåldrarna. Materialet för hela landet har begränsats till äktenskap, i vilka någon av parterna vid vigseln ännu inte fyllt 30 år och till förstagångsäktenskap.

Äktenskap, där båda parterna var 30 år och därutöver, samt fränskilda, har alltså uteslutits ur materialet.

	Antal ingångna äktenskap 1945, där någon av parterna är under 30 år	Antal skilsmässor 1950, efter en 5-års period	I % av antalet år 1945 ingångna äktenskap
Förstagångsäktenskap	48 360	1 737	3,6
Mannen tidigare gift men ej kvinnan	2 003	125	6,2
Kvinnan tidigare gift men ej mannen	1 424	108	7,6
Båda tidigare gifta	236	18	7,6
Summa	52 023	1 988	3,8

Tab 7. Antal skilsmässor i % av antalet ingångna förstagängsäktenskap, där någon av parterna var under 30 år

Kvinnan Mannen	Antal äkten- skap	under 18 år	18—19 år	20—24 år	25—29 år	30—34 år	35—39 år	40 år o däröver	Summa män i %
Antal äkt . .	48 364	586	5 561	26 523	14 037	1 414	211	32	
Skilsmässor i % 1946—1950									
under 19 år . .	703	17,7	11,0	7,8	—	(25,0)	—	—	10,2
20 år	1 231	12,7	12,1	7,9	3,4	—	—	—	9,5
21—24 år . . .	15 869	13,9	6,4	4,5	3,3	3,8	(16,7)	—	4,9
25—29 » . . .	21 250	3,3	4,6	2,7	2,0	2,3	3,7	7,7	2,7
30—34 » . . .	7 083	(21,4)	4,3	2,7	1,7	.	.	.	2,3
35—39 » . . .	1 752	(100,0)	3,4	4,1	2,2	.	.	.	2,9
över 40 » . . .	476	—	—	4,3	3,1	.	.	.	3,4
Summa kvin- nor i %		12,8	6,4	3,7	2,1	2,6	5,2	6,3	3,6

Kvinnan Mannen	Antal äkten- skap	under 18 år	18—19 år	20—24 år	25—29 år	30—34 år	35—39 år	40 år o däröver	Summa män i %
Antal äkt . .	48 364	586	5 561	26 523	14 037	1 414	211	32	
Skilsmässor i % 1946—1955									
under 19 år . .	703	36,7	23,3	20,1	(50,0)	(25,0)	—	—	23,9
20 år	1 231	24,6	25,9	18,4	10,3	(33,3)	—	—	21,1
21—24 år . . .	15 869	26,6	13,0	9,5	8,1	7,1	(45,8)	(50,0)	10,2
25—29 » . . .	21 250	15,6	9,3	6,1	4,6	5,6	5,9	15,4	5,9
30—34 » . . .	7 083	(42,9)	7,7	6,5	3,9	.	.	.	5,2
35—39 » . . .	1 752	(100,0)	11,9	8,7	4,1	.	.	.	5,9
över 40 » . . .	476	—	(33,3)	8,6	8,5	.	.	.	9,2
Summa kvin- nor i %		26,3	13,1	8,0	5,1	5,9	10,4	21,9	7,9

Kvinnan Mannen	Antal äkten- skap	under 18 år	18—19 år	20—24 år	25—29 år	30—34 år	35—39 år	40 år o däröver	Summa män i %
Antal äkt . .	39 692	661	5 752	21 087	11 011	1 002	142	37	
Skilsmässor i % 1951—1955									
under 19 år . .	907	11,9	12,2	9,3	(13,6)	—	—	—	11,1
20 år	1 237	13,2	10,9	8,5	17,5	(100,0)	(100,0)	—	10,4
21—24 år . . .	13 332	17,2	7,2	4,6	3,8	4,0	(6,7)	—	5,3
25—29 » . . .	17 399	6,4	3,8	2,7	2,2	2,9	2,4	—	2,6
30—34 » . . .	5 144	(11,8)	4,0	3,0	1,8	.	.	.	2,5
35—39 » . . .	1 294	—	7,0	3,6	1,0	.	.	.	2,0
över 40 » . . .	379	(50,0)	(10,5)	6,8	4,1	.	.	.	5,5
Summa kvin- nor i %		13,3	6,8	3,8	2,3	3,2	3,5	0,0	4,0

(Siffrorna inom parentes otillförlitliga.)

Av bearbetningstekniska skäl innehåller tabellen också änklingar och änkor, som gift om sig, vilket dock utgör en försvinnande liten del av de äktenskap, där någon av parterna var under 30 år.

	under en femårsperiod %	under en tioårsperiod %
Skilsmäsofrekvensen inom 1945 års dispensäktenskap	10,3	16,4
Skilsmäsofrekvensen inom 1950 års dispensäktenskap	9,5	—
Skilsmäsofrekvensen för äktenskap ingångna år 1945		
där mannen är 21—29 år		
där kvinnan är 18—29 år	3,6	7,9
Skilsmäsofrekvensen för äktenskap ingångna år 1950		
där mannen är 21—29 år		
där kvinnan är 18—29 år	4,0	—

Antalet ingångna äktenskap i Sverige år 1945, där någon av parterna var under 30 år, var 52 023. De utgjorde 80,9 % av samtliga 64 280 giftermål samma år. Förstagångsäktenskap bland dessa 52 023 utgjorde 48 360.

Man finner av tablå nederst på sid 11 att det största antalet äktenskap är förstagångsäktenskap och att dessa efter en femårsperiod har lägsta skilsmäsofrekvensen.

I fråga om dispensäktenskapen rör det sig nästan uteslutande om förstagångsäktenskap, varför enbart förstagångsäktenskapen har tagits som utgångspunkt för en jämförelse mellan skilsmäsofrekvensen för äktenskap, där någon av kontrahenterna är under 30 år i hela landet och dispensäktenskapen.

Som framgår av tab 7 är skillnaderna stora mellan den relativa skilsmäsofrekvensen i olika åldersgrupper. De äktenskap, där kvinnan var under 18 år, har den största skilsmäsofrekvensen.

För äktenskapen ingångna under 1945 är skilsmäsofrekvensen lägst i de äktenskap, som ingåtts, där kvinnan var i 25

—29 års åldern och mannen i 30—34 års åldern. Detta gäller efter en femårsperiod och en tioårsperiod.

Beträffande 1950 års äktenskap är skilsmäsofrekvensen efter fem år lägst, då vigselåldern är mellan 30—35 år för kvinnan och 35—40 år för mannen.

Vid en översiktlig sammanställning av de olika skilsmäsofrekvenserna under de olika perioderna kan man alltså konstatera, att frekvensen skilsmässor inom de s k dispensäktenskapen efter fem år är ca tre gånger större och efter tio år ca två gånger större än motsvarande inom äktenskap, där parterna uppnått högre ålder, dvs över lagstadgad giftermålsålder men ej fyllt 30 år.

I stort sett ökar riskerna för att äktenskapet skall upplösas inom fem år, när kontrahenternas ålder sjunker. Skilsmäsofrekvensen ökar emellertid inte kontinuerligt med fallande ålder. Om kvinnan är under 18 år, är skilsmäsofrekvensen högre om mannens vigselålder är 21—24 år än om den är 20 år.

Skilsmäsofrekvensen är ca 15 % efter en tioårsperiod för dispensäktenskap in-

Tab 8. Jämförelse mellan gifta och skilda i förhållande till barnlösheten

	1945 års dispensäktenskap			1950 års dispensäktenskap		
	Antal	Därav (i %) efter 10 år		Antal	Därav (i %) efter 5 år	
		gifta	skilda		gifta	skilda
Äktenskap med barn . . .	2 203	84	16	2 408	88	12
Barnlösa äktenskap . . .	36	47	53	34	62	38

gångna 1945, där endast mannen var underärig och 20 år gammal vid äktenskaps ingående. I jämförelse med skilsmäsofrekvensen efter en tioårsperiod för år 1945 ingångna förstagångsäktenskap, där mannen var 21—24 år vid giftermålet, är siffran för hela landet något lägre, nämligen 10 %. Samma förhållande råder efter en femårsperiod.

Medelantalet barn bland dispensäktenskapen är givetvis mycket högt i förhållande till medelantalet barn bland bestående äktenskap i riket under en fem- eller tioårsperiod.

För 1945 års dispensäktenskap, som var bestående efter en tioårsperiod, var medelantalet barn 2,3 per familj. För 1950 års dispensäktenskap, som var bestående efter en femårsperiod, var medelan-

talet barn 2,0 per familj, och för riket var medelantalet barn 0,9 för bestående äktenskap ingångna år 1946—50 och 1,5 för äktenskap ingångna 1941—45.

Beträffande skilsmäsofrekvensen i förhållande till barnlöshet i äktenskap kan man i tab 8 konstatera, att ett väsentligt större antal äktenskap, som varit barnlösa, har brustit än äktenskap med barn. Barnen har varit en sammanhållande faktor.

Den 7 juni 1956 uttalar justitiedepartementet i en promemoria vikten av ingående utredningar rörande sökandens personliga omständigheter och hans allmänna förutsättningar för att bilda familj. I promemorian framhålls såsom önskvärt att utredningarna i dispensfallen görs mera fullständiga än tidigare.

Tab 9. Ansökningshandlingar handlagda av länsstyrelserna och överståthållarämbetet

Län	1955				1956			
	Antal handlagda	Bi-fallna	Avskr o återkallade	Av-slagna	Antal handlagda	Bi-fallna	Avskr o återkallade	Av-slagna
Stockholms stad . . .	309	275	16	18	323	294	13	16
Stockholms	223	214	8	1	235	225	8	2
Uppsala	75	72	2	1	73	71	1	1
Södermanlands	122	114	5	3	148	141	2	5
Östergötlands	155	153	2	—	180	175	4	1
Jönköpings	104	104	—	—	96	93	3	—
Kronobergs	67	67	—	—	57	56	1	—
Kalmar	120	118	1	1	114	109	1	4
Gotlands	33	30	—	3	28	28	—	—
Blekinge	77	74	3	—	69	68	1	—
Kristianstads	102	97	4	1	93	86	4	3
Malmöhus	273	244	6	23	263	241	7	15
Hallands	59	58	1	—	72	69	2	1
Göteborgs o Bohus . . .	293	268	14	11	367	342	16	9
Älvsborgs	181	176	3	2	184	171	6	7
Skaraborgs	95	93	2	—	88	86	1	1
Värmlands	147	147	—	—	153	150	—	3
Örebro	111	107	2	2	120	112	4	4
Västmanlands	146	137	6	3	126	111	3	12
Kopparbergs	143	136	7	—	152	142	7	3
Gävleborgs	169	163	3	3	132	126	1	5
Västernorrlands	120	103	16	1	112	98	10	4
Jämtlands	35	33	2	—	36	31	3	2
Västerbottens	50	47	2	1	65	62	3	—
Norrbottens	110	107	3	—	133	124	8	1
Summa	3 319	3 137	108	74	3 419	3 211	109	99
i %	100	94,5	3,3	2,2	100	93,9	3,2	2,9

Ehuru det bör ankomma på den dispensprövande myndigheten att själv bestämma hur utredningen i det enskilda fallet skall verkställas, uppdrogs i promemorian följande riktlinjer till ledning för handläggningen av dispensärenden.

1) Åldersbetyg för såväl sökanden som den med vilken äktenskapet skall ingås;

2) Bevis om samtycke till äktenskapet av sökandens föräldrar eller i förekommande fall annan vårdnadshavare;

3) Intyg om manlig sökandes försörjningsförmåga utfärdat av arbetsgivaren eller på annat sätt tillfredsställande besträckt;

4) För kvinna under 17 år intyg av läkare, utvisande att hon med hänsyn till sin allmänna utveckling icke kan anses olämplig att ingå äktenskap;

5) Åberopas som skäl för ansökan att havandeskap föreligger, bör detta vara intygat av läkare eller barnmorska;

6) Anföras som skäl för ansökan att kontrahenterna har gemensamt barn, bör åldersbetyg för barnet bifogas;

7) Upplýsingar *under hand* bör inhämtas beträffande manlig part, vare sig han är sökande eller ej, av polismyndighet och beträffande alla kvinnliga sökande av barnavårdsnämnd. Därest omständigheterna föranleder därtill bör förfrågningar *under hand* göras även hos annan myndighet eller tjänsteman, som väntas kunna lämna upplýsingar av betydelse för dispensärendets prövning såsom t ex hos nykterhetsnämnd, socialregister, skyddskonsulent eller övervakare. Upplýsingar *under hand* förberedande

1955—31/10 1958

1957				1958 (t o m 31/10)			
Antal handlagda	Bifallna	Avskrä o återkallade	Avslagna	Antal handlagda	Bifallna	Avskrä o återkallade	Avslagna
321	296	12	13	270	261	7	2
211	195	11	5	212	178	33	1
95	90	2	3	74	72	1	1
146	133	9	4	109	95	4	10
195	188	2	5	165	160	3	2
124	121	3	—	91	89	2	—
57	57	—	—	47	45	2	—
98	94	2	2	99	97	2	—
22	20	—	2	25	24	—	1
83	81	2	—	63	62	1	—
92	88	3	1	75	67	6	2
331	313	9	9	226	214	3	9
78	76	2	—	51	50	1	—
378	340	18	20	294	270	10	14
183	175	3	7	177	163	7	7
101	99	1	1	65	64	1	—
148	146	1	1	139	135	1	3
151	139	7	5	139	131	3	5
120	107	6	7	125	114	9	2
154	151	2	1	157	153	4	—
147	136	3	8	129	124	4	1
124	111	10	3	91	86	3	2
23	21	1	1	18	18	—	—
52	52	—	—	59	50	5	4
119	112	6	1	118	113	5	—
3 553	3 339	115	99	3 018	2 835	117	66
100	94,0	3,2	2,8	100	93,9	3,9	2,2

de utredningen kan föranleda att ärendet bör remitteras till myndighet för närmare utredning och yttrande.

Skriftligt yttrande från vederbörande barnavårdsnämnd bör alltid inhämtas över ansökning av manlig sökande under 18 år och kvinnlig sökande under 17 år;

8) Stundom kan det vara lämpligt att sökande och dennes medkontrahent bereds tillfälle att muntligen inför länsstyrelsen framlägga sina synpunkter eller att länsstyrelsens barnavårdsassistent verkställer utredning genom besök eller förfrågningar hos kontrahenterna samt hos föräldrar och andra, som kan antas lämna upplysningar av betydelse för ärendets bedömande (t ex arbetsgivare).

Av en av barnhuset under år 1958 företagen utredning har framgått, att länsstyrelserna och överståthållarämbetet vid handläggningen av dispensärenden givetvis följer de i justitiedepartementets promemoria lämnade anvisningarna, men att praxis fortfarande är ganska skiftande. Sålunda infordrar exempelvis vissa länsstyrelser numera regelbundet upplysningar från barnavårdsnämnden eller polismyndigheten. I vissa fall begärs yttranden även av länsstyrelsens barnavårdsassistent eller socialvårdskonsulent. Då den av överståthållarämbetet lämnade redogörelsen syns vara av särskilt intresse i detta sammanhang må följande citat lämnas ur densamma.

»Icke sällan förekommer det, att föredraganden tar personlig kontakt med sökanden eller telefonledes med sökandens föräldrar eller arbetsgivare för inhämtande av upplysningar. I undantagsfall har personlig kontakt tagits genom hembesök. Efter sådan utredning har det stundom inträffat, att sökanden återkallat ansökan och i något fall förklarat sig önska, att

ansökan skulle avslås. Vidare kan anmärkas att det i några fall inträffat, att ansökan återtagits sedan den remitterats till barnavårdsnämnden och nämndens utredningsman haft kontakt med sökanden. Skäl för bifall till ansökan anses, om allvarliga anmärkningar mot sökanden eller medkontrahenten ej framkomma, föreligga, då parterna styrka att de ha eller vänta barn tillsammans, eller då de styrka att de inneha gemensam bostad. I sistnämnda fall lämnas dock i allmänhet dispens endast om parterna inom relativt kort tid uppnå lagstadgad äktenskapsålder. I några fall har man ej funnit skäl att bifalla ansökningar av sökande — oftast mycket unga flickor — vilkas medkontrahenter varit kriminellt belastade eller eljest visat asociala tendenser av allvarlig art.»

Genom denna ytterligare ändring av praxis var det av särskilt intresse att få till stånd en utredning rörande förhållandena 1955—31/10 1958. Barnhuset gjorde därför en förfrågan hos länsstyrelserna om antalet tillstyrkta och avslagna ansökningar. Resultatet föreligger i tab 9.

År 1955 var den procentuella andelen avslagna ansökningar 2,2. År 1956 ökade antalet till 2,9 % för att återigen sjunka 1957 till 2,8 % och 1958 (fram till 31 oktober) till 2,2 %. Som tidigare nämnts var frekvensen av antalet avslagna ansökningar år 1950 1 %.

Man kan alltså säga att antalet avslagna ansökningar ökat från och med det att länsstyrelserna fick hand om ärendena. Men trots det väsentligt grundligare utredningsförfarande, som skett sedan hösten 1956, har den procentuella andelen av avslagna ansökningar icke ökat efter denna tid.

Kommentarer till och sammanfattning av undersökningen

Antalet dispenser har mer än tiodubbats på 25 år. Orsakerna till ökningen är givetvis svåra att fastställa, men uppenbart är att en förändring har ägt rum av de faktorer, som legat till grund för nu gällande minimiålder för ingående av äktenskap. Det senaste årtiondets goda samsättningsförhållanden och därmed sammanhängande förbättrade inkomstmöjligheter för ungdomen har emellertid utan tvekan spelat en stor roll i detta sammanhang. Även det förhållandet att sexuellt umgänge bland tonåringar blivit allt vanligare har med all sannolikhet bidragit till den konstaterade ökningen. I de flesta dispensäktenskapen väntades sålunda barn före äktenskapet.

I den föreliggande undersökningen har inte förmärkts någon större skillnad mellan de två jämförda femårsperioderna, 1945—50 och 1950—55. Däremot är frekvensen av skilsmässor inom dispensäktenskapen efter fem år ca tre gånger större och efter tio år ca två gånger större än motsvarande frekvens för hela landet inom äktenskap, där parterna uppnått lagstadgad giftermålsålder, men ej fyllt 30 år. Skilsmässofrekvensen ökar inte heller kontinuerligt med fallande ålder. Om kvinnan är under 18 år är skilsmässofrekvensen högre om mannens vigselålder är 21—24 år än om den är 20 år. I stort sett ökar dock riskerna för att äktenskapet skall upplösas inom fem år, när kontrahenternas ålder sjunker.

Gällande dispensbestämmelser har länge varit föremål för uppmärksamhet från socialvårdens företrädare, vilka bland annat gjort gällande att den ökade dispensgivningen kan leda till allvarliga sociala missförhållanden i de enskilda fallen. Att

det därvid ligger nära till hands, att i den höga skilsmässofrekvensen i dispensäktenskapen se en bekräftelse på dessa farhågor, torde vara uppenbart. Det må emellertid framhållas, att de direkta orsakerna till det stora antalet skilsmässor i dessa fall inte varit möjliga att fastställa med utgångspunkt från det nu tillgängliga materialet. Först sedan den inom barnhuset pågående intervjuundersökningen beträffande dispensäktenskapen i Stor-Stockholm blivit avslutad, torde det vara möjligt att något närmare belysa orsakssammanhanget.

Det må emellertid framhållas, att man vid bedömande av frågan om ingående av äktenskap före den lagstadgade minimiåldern inte kan bortse från den allmänna utvecklingen och inte heller från det förhållandet, att den successiva sänkning av den genomsnittliga äktenskapsåldern, som skett i vårt land, helt ligger i linje med den förda familjepolitiken. Det torde därför kunna ifrågasättas, huruvida utvecklingen inte har gått så långt, att dess konsekvens bör vara en sänkning av äktenskapsåldern för mannen. Som stöd för en sådan uppfattning torde bland annat kunna åberopas det förhållandet, att i ca 45 % av de fall, som omfattas av den föreliggande utredningen, mannens ålder med högst ett år understiger den för äktenskap gällande minimiåldern. Det är emellertid å andra sidan uppenbart att en sådan åtgärd inte bör ifrågakomma, om det skulle visa sig, att de sociala skadeverkningarna av dispensäktenskapen är allvarliga.

Det må slutligen i detta sammanhang även erinras om att den tidigare konstaterade stora skilsmässofrekvensen i dispensäktenskapen är minst uttalad i de fall, då den manliga kontrahenten är 20 år gammal.

Konsumentprisindex för oktober och november 1958

Konsumentprisindex har för både oktober och november av socialstyrelsen beräknats till 152 eller samma tal som för månaderna april—september. Med två decimaler är relationstalet för oktober 151,68 mot 151,53 för september och för november 151,86.

Av indextalen för oktober för de i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster visar talet för bostad, bränsle och lyse en nedgång med en enhet till 153 och talet för kläder och skor en uppgång med likaledes en enhet till 126. För övriga huvudgrupper är indextalen oförändrade. För november är alla gruppindextal desamma som för oktober.

Prisförändringarna mellan september

och november har inom alla varugrupper varit små. Bland livsmedlen har flertalet kött- och fläskvaror samt charkuterivaror stigit i pris och detsamma gäller rotfrukter och grönsaker. Fukt och bär har däremot varit relativt billiga. Inom övriga huvudgrupper kan bland ett fåtal prisstegringar nämnas höjda noteringar på textilier och skönlitteratur. Prissänkningar kan antecknas för bland annat glödlampor och läkemedel. Prisutvecklingen för vissa varugrupper framgår av tab 2.

Pensionspristalet har socialstyrelsen på grundval av konsumentprisindex för både oktober och november beräknat till 123 eller samma tal som uträknades på septemberindexen.

C Ö

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—november 1958 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livsmedel	Alkoholhaltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Kläder o skor	Inventarier o hushållsgeråd	Diverse	Totalindex	Kommerskollegii partiprisindex
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	139	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1957 okt	158	154	151	145	163	124	133	144	147	145
nov	159	154	151	145	162	124	134	144	147	146
dec	159	154	151	145	162	124	134	144	148	146
1958 jan	162	154	154	149	164	124	133	147	149	146
febr	163	166	155	149	166	124	134	148	151	145
mars	163	166	155	149	166	124	138	148	151	145
april	162	172	154	149	164	125	134	148	152	145
maj	163	172	154	149	164	125	134	149	152	144
juni	163	172	153	149	162	125	134	149	152	144
juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144

¹ Kvartals- och månadsindex för 1950—1957 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3, sid 191.

Tab 2. Indextal för olika delposter år 1957 och september–november 1958 samt talens procentuella förändringar december 1957–november 1958

Huvudgrupper och undergrupper	Indextal (1949 = 100)				Vägnings- tal 1958	Pro- centuell förändring dec 1957— nov 1958 ¹
	1957	Sept 1958	Okt 1958	Nov 1958		
Livsmedel	157	162	162	162	316	+ 2
Mjöl, gryn och bröd	155	161	161	161	37	+ 3
Mejeriprodukter	151	155	155	155	49	+ 1
Matfett utom smör	126	126	127	127	10	+ 1
Ägg	123	123	120	127	10	— 2
Kött	199	204	202	212	21	+ 3
Fläsk	189	196	200	203	21	+ 10
Charkuterivaror och köttkonserver	161	162	165	168	19	+ 7
Fisk och fiskkonserver	159	174	177	179	13	+ 6
Rotfrukter och grönsaker	149	184	186	192	15	+ 12
Frukt och bär	140	139	135	129	31	— 10
Specerier	182	177	177	176	50	— 2
Läskedrycker och svagdricka	131	153	153	153	8	+ 15
Förtäring utom hemmet	170	179	180	181	32	+ 4
Alkoholhaltiga drycker och tobak	152	174	174	174	87	+ 13
Spritdrycker och vin	180	210	210	210	47	+ 16
Öl	130	143	143	143	9	+ 9
Tobak	130	145	145	145	31	+ 9
Bostad, bränsle och lyse	147	154	153	153	149	—
Bostad utan bränsle och lyse	140	149	149	149	95	—
Bränsle och lyse	162	162	162	162	54	— 1
Kläder och skor	122	125	126	126	128	+ 1
Kläder	120	123	123	123	106	+ 1
Konfektion och skrädderiarbete	123	127	128	128	64	+ 2
Underkläder och strumpor	99	97	97	97	15	— 1
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	114	116	117	117	11	+ 1
Tyger, garner och sybehör	133	135	136	135	16	+ 2
Skor	138	141	141	141	22	+ 2
Inventarier och husgeråd	133	134	134	134	96	+ 1
Möbler	133	135	135	135	11	+ 2
Radio och musikinstrument	120	116	116	115	9	— 4
Armatur, husgeråd och verktyg	138	141	141	141	30	+ 1
Hushållstextilier	126	128	129	130	17	+ 2
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	135	135	135	135	19	0
Personliga effekter	121	125	125	124	10	+ 1
Diverse	142	149	149	149	224	+ 2
Läkemedel och tandläkararvode	122	151	152	150	16	+ 8
Kroppsvård	136	138	138	137	15	0
Rengöringsmedel och tvätt	98	99	99	99	12	— 1
Läsning och skrivmateriel	170	178	181	181	21	+ 3
Post och tele	167	171	171	171	13	—
Nöjen och rekreation	142	152	152	151	19	+ 2
Resor	148	156	156	156	40	+ 3
Motorfordon	137	141	141	141	67	+ 2
Hemhjälp	171	179	179	179	9	+ 2
Blommor m m	129	128	127	127	12	— 1
Totalindex	145	152	152	152	1 000	+ 2

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sysselsättning och arbetslöshet

Tab 1. Sysselsättning inom industrin i oktober 1958 jämfört med september 1958 (jämförelsen avser endast företag som lämnat uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Bransch	Antal redo- visa- de företag	Antal i oktober 1958 redovisade arbetare (exkl permitterade) ¹			Indextal för oktober 1958 (september 1958 = 100) ²			Antal arb (%), frånva- rande av per- sonliga skäl ³	
					Antal anst arbetare (exkl permitterade) ¹		Antal i arbete varande arbetare		
		Män	Kvin- nor	S:a	Män	Kvin- nor			S:a
Gruvindustri	58	11 034	167	11 201	98,7	..	98,7	99,4	6,8
Malmgruvor	51	10 398	166	10 564	98,7	..	98,8	99,4	6,6
Kolgruvor	7	636	1	637	98,6	..	98,6	99,8	10,5
Metall- och verkstadsindustri	2 351	209 913	14 943	224 856	100,1	100,1	100,1	101,7	7,3
Järn-, stål- och kopparverk	55	36 451	1 150	37 601	100,4	102,5	100,5	101,8	7,2
Järn- och stålmanufaktur	421	19 739	2 175	21 914	100,1	99,1	100,0	101,2	5,9
Mekaniska verkstäder	883	87 844	3 530	91 374	100,6	100,0	100,6	102,2	7,1
Reparationsverkstäder	449	10 712	16	10 728	98,8	..	98,8	101,2	5,8
Skeppsvarv	68	24 787	—	24 787	99,3	—	99,3	101,8	9,1
Elektroteknisk industri	185	21 338	6 261	27 599	99,6	100,0	99,6	100,6	7,9
Annan metallindustri	290	9 042	1 811	10 853	100,3	100,3	100,3	101,1	6,9
Jord- och stenindustri	588	22 962	2 585	25 547	98,7	99,2	98,7	100,3	5,8
Torvindustri	38	527	7	534	92,0	..	90,4	90,0	5,2
Stenindustri	104	3 046	4	3 050	98,1	..	98,0	98,7	5,2
Kalk- och kritbruk	33	1 152	22	1 174	99,5	..	99,5	99,5	5,3
Cementfabriker	8	1 882	50	1 932	99,4	..	99,2	101,6	5,8
Cementvarufabriker	137	3 322	13	3 335	98,9	..	98,9	100,1	4,3
Tegelbruk	125	4 268	103	4 371	98,2	..	98,3	103,8	5,2
Porlins-, kakel- o lergodsind	24	3 369	1 648	5 017	98,9	99,8	99,2	98,3	7,9
Glasiindustri	63	4 102	696	4 798	99,8	99,7	99,8	101,2	5,5
Annan jord- o stenindustri	56	1 294	42	1 336	97,8	..	97,9	101,9	5,6
Träindustri	1 202	34 696	1 149	35 845	98,2	98,8	98,3	99,7	5,8
Sågverk och hyvlerier	429	15 726	247	15 973	96,9	92,9	96,8	98,0	5,2
Lådfabriker	32	629	29	658	98,4	..	98,4	100,3	5,8
Fanér- och plywoodfabriker	10	901	120	1 021	100,2	..	99,9	101,5	4,7
Byggnadsnickerifabriker	239	6 996	93	7 089	99,0	..	99,0	100,6	5,1
Möbelfabriker	301	6 207	256	6 463	99,7	100,4	99,7	101,2	4,0
Svarveri- och skidfabriker	110	2 710	204	2 914	100,7	104,1	101,0	102,7	5,1
Annan trävaruindustri	81	1 527	200	1 727	97,6	99,0	97,8	99,8	5,4
Massa- och pappersindustri	232	37 501	4 653	42 154	99,8	100,2	99,8	101,8	8,0
Massafabriker	59	15 650	272	15 922	99,3	93,5	99,2	101,9	8,0
Pappersbruk och pappfabr	61	17 696	2 798	20 494	100,0	99,8	100,0	101,4	8,5
Wallboardfabriker	9	1 555	61	1 616	100,2	..	100,2	99,3	6,8
Papp- och pappersvaruind	103	2 600	1 522	4 122	100,8	102,1	101,3	104,3	5,3
Grafisk industri	465	15 829	3 684	19 513	100,0	101,8	100,3	102,2	7,0
Bokbinderier	52	1 272	1 454	2 726	100,0	103,5	101,8	102,1	6,6
Bok- och accidenstryckerier	230	6 025	1 333	7 358	99,9	100,8	100,1	102,2	7,1
Tidningsstryckerier	115	6 415	593	7 008	99,9	99,5	99,9	102,3	6,9
Annan grafisk industri	68	2 117	304	2 421	100,3	102,7	100,6	102,2	7,8
Livsmedelsindustri	670	20 454	9 611	30 065	102,1	100,2	101,5	103,7	7,1
Kvarnar	35	1 094	173	1 267	98,6	..	98,6	100,3	6,2
Bageriindustri	214	4 168	2 267	6 435	98,0	98,7	98,2	100,6	7,6
Sockerindustri	15	2 671	395	3 066	140,4	121,2	137,6	140,4	3,8
Choklad- o konfektdindustri	51	1 228	2 361	3 589	98,5	100,7	99,9	100,2	8,4
Mejeriindustri	77	2 953	403	3 356	95,8	97,6	96,0	98,8	9,5
Slakterier och charkuterier	159	5 776	1 501	7 277	99,5	99,4	99,5	102,8	7,3
Fiskkonserverfabriker	36	546	1 094	1 640	100,2	103,2	102,2	103,8	6,6
Fruktkonserverindustri	18	603	998	1 601	95,7	95,0	95,2	94,8	6,2
Margarinindustri	9	292	53	345	98,3	..	98,6	99,1	6,7
Annan livsmedelsindustri	56	1 123	366	1 489	97,2	101,9	98,3	98,3	5,1

¹ I arbete eller frånvarande av personliga skäl (jfr SocM 1958: 7, sid 423). — ² Indexstal har ej beräk-
nats för grupper om mindre än 200 arbetare. — ³ Sjukdom, olycksfall, semester o dyl.

Tab 1 (forts) Sysselsättning inom industrin i oktober 1958

Bransch	Antal redo- visa- de företag	Antal i oktober 1958 redovisade arbetare (exkl permitterade)			Indextal för oktober 1958 (september 1958 = 100)			Antal arb (%), frånva- rande av per- sonliga skäl	
					Antal anst arbetare (exkl permitterade)		Antal i arbete varande arbetare		
		Män	Kvin- nor	S:a	Män	Kvin- nor			S:a
Dryckesvaru- och tobaksind . . .	143	4 579	1 656	6 235	98,6	99,4	98,8	100,3	9,3
Dryckesvaruindustri	136	4 225	738	4 963	98,5	95,7	98,1	100,2	8,5
Tobaksfabriker	7	354	918	1 272	100,0	102,6	101,8	101,0	12,5
Textil- o beklädnadsindustri . . .	828	21 027	37 789	58 816	99,0	98,1	98,4	99,0	6,7
Ylleindustri	65	3 524	3 488	7 012	99,8	101,1	99,7	100,6	7,0
Bomullsindustri	58	5 120	4 928	10 048	99,3	98,3	98,8	99,7	7,5
Linne- och juteindustri	10	1 042	1 037	2 079	102,5	97,5	99,9	100,8	10,4
Triakfabriker	127	1 738	5 201	6 939	98,6	100,0	99,6	99,9	6,6
Sömnadsindustri	360	4 627	18 689	23 316	98,3	96,9	97,2	97,4	6,4
Hatt- och mössfabriker	32	281	862	1 143	102,9	96,9	98,3	98,7	3,8
Annan textil- o beklädnadsind	176	4 695	3 584	8 279	98,8	99,1	98,9	100,1	6,1
Läder-, hår- o gummivaruind . . .	301	10 616	5 764	16 380	100,1	100,2	100,1	100,8	5,9
Garverier	26	1 828	217	2 045	100,0	98,2	99,8	101,1	5,9
Päls- o skinnvarufabriker	69	821	863	1 684	100,5	103,4	101,9	104,7	4,4
Skoindustri	105	3 057	2 290	5 347	99,3	99,0	99,2	99,4	5,7
Andra lädervarufabriker	38	721	494	1 215	101,0	102,1	101,4	104,4	5,7
Gummivarufabriker	14	3 519	1 713	5 232	100,4	100,4	100,4	100,3	6,7
Annan läder-, hår- o gummi- varuindustri	49	670	187	857	100,3	..	99,5	100,6	5,0
Kemisk och kemisk-teknisk ind . .	276	15 282	3 578	18 860	99,9	101,8	100,2	101,8	7,0
Rent kemisk industri	27	4 654	162	4 816	98,8	..	98,8	100,2	7,5
Färg-, olje- o parfymfabriker . .	90	4 074	1 012	5 086	100,5	102,8	100,9	102,6	7,0
Sprängämnesfabriker	8	1 345	607	1 952	99,6	98,9	99,3	100,2	7,1
Tändsticksfabriker	8	921	642	1 563	100,0	99,8	99,9	103,1	8,2
Annan kemisk-teknisk industri	143	4 288	1 155	5 443	100,6	104,1	101,3	102,8	6,3
Samtliga industrigrupper	7 114	403 893	85 579	489 472	99,8	99,3	99,7	101,2	7,0
Statliga verk o byggnadsarb . . .	235	39 302	1 492	40 794	99,5	100,5	99,6	100,4	8,4
Mek o elektriska verkstäder . . .	88	11 915	444	12 359	100,2	100,2	100,2	100,8	8,9
Skeppsvarv	3	2 795	21	2 816	100,1	..	100,1	102,1	11,6
Beklädnadsverkst, förråd o d . .	55	758	548	1 306	102,7	102,2	102,5	102,5	7,5
Sprängämnesfabriker	3	493	279	772	99,8	98,9	99,5	100,7	6,0
Byggnads- o anläggningsarb . . .	86	23 341	200	23 541	99,0	99,0	99,0	99,9	7,9

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemethod, oktober 1957 = 100)
för antal anställda arbetare inom industrin¹ november 1957—oktober 1958

Bransch	1957		1958									
	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt
Gruvindustri	100,1	99,2	98,3	98,0	97,9	97,4	97,4	98,8	99,7	98,1	96,3	95,0
Metall- och verkstadsindustri . . .	100,0	99,5	98,7	98,6	98,4	97,7	97,0	97,4	96,9	96,4	96,1	96,2
Jord- och stenindustri	99,1	96,4	93,1	93,0	91,4	93,5	95,9	99,7	99,9	98,2	97,0	95,7
Träindustri	98,4	96,8	97,9	99,7	101,7	102,8	104,3	106,1	104,8	102,9	101,4	99,7
Massa- och pappersindustri	99,8	99,0	98,5	98,5	98,3	98,4	98,7	101,2	101,3	99,9	100,3	100,1
Grafisk industri	100,8	101,0	100,5	100,5	100,5	100,4	100,3	100,9	100,8	101,6	101,7	102,0
Livsmedelsindustri	99,4	95,6	91,0	90,7	91,5	91,5	92,5	96,9	99,9	97,0	96,2	97,6
Dryckesvaru- o tobaksindustri	100,5	106,2	101,7	101,5	101,9	102,7	104,2	111,5	112,6	103,3	100,4	99,2
Textil- och beklädnadsindustri	99,8	98,8	98,1	98,3	97,7	96,4	94,7	94,0	93,5	93,0	92,9	91,4
Läder-, hår- o gummivaruind	100,1	99,6	98,1	98,4	98,1	97,4	96,6	96,1	95,7	95,8	95,9	96,0
Kemisk och kemisk-teknisk ind	99,7	99,0	98,0	98,2	98,8	99,5	99,1	100,5	100,4	98,7	98,2	98,4
Samtliga industrigrupper	99,8	98,9	97,8	97,9	97,8	97,5	97,3	98,5	98,3	97,3	96,9	96,6

¹ Se not 1, sid 20.

Tab 3. Verksamheten vid arbetsförmedlingen under oktober 1958

	Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa oktober 1955 . .	58 090	75 365	130 649	59 346	35 992	95 338	29 624
» » 1956 . .	136 473	80 148	119 983	53 965	37 386	91 351	27 276
» » 1957 . .	143 085	86 676	110 877	50 681	35 513	86 194	25 989
» september 1958 . .	150 488	87 765	98 226	44 084	31 479	75 563	18 868
» oktober 1958 . .	158 802	95 958	92 334	43 086	31 125	74 211	20 618
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	4 732	4 509	4 992	3 694	691	4 385	327
Skogsbruk	8 112	8 077	1 372	1 265	12	1 277	73
Malmbrytning och metallind	12 274	11 225	4 017	2 223	199	2 422	21
Trä-, grafisk och pappersind	4 917	4 443	1 417	781	222	1 003	14
Byggnadsverksamhet	19 684	19 679	10 905	9 544	8	9 552	235
Övriga industrigrupper	16 376	6 463	3 991	1 475	1 345	2 820	38
Samfärdsl	9 887	9 396	11 094	10 241	116	10 357	4 156
Handel	14 827	4 938	10 722	2 582	5 753	8 335	2 945
Förvaltning och fria yrken	14 082	6 766	8 913	3 085	3 068	6 153	1 895
Sjukvård och husligt arbete	14 467	250	20 865	69	14 381	14 450	5 599
Därav under 18 år	28 068	12 706	14 314	6 031	6 629	12 660	2 913

Tab 4. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa november 1957—november 1958

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1957						
November	17 937	2 973	20 910	1,7	1,3	4,6
December	30 419	3 982	34 401	2,7	1,7	9,8
1958						
Januari	43 401	4 656	48 057	3,8	2,3	14,1
Februari	41 653	4 247	45 900	3,6	2,1	13,6
Mars	41 507	4 071	45 578	3,6	2,2	12,8
April	43 588	4 289	47 877	3,8	2,2	12,9
Maj	29 842	3 857	33 699	2,6	1,7	7,5
Juni	14 103	2 898	17 001	1,3	1,2	3,2
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November ¹	—	—	30 292	2,4	2,0	4,8

¹ Preliminära uppgifter.

**Tab 5. Sysselsättning inom industrin i november 1958 jämfört med oktober 1958
(Jämförelsen avser endast företag som lämnat uppgifter vid båda rapporttillfällena)**

Bransch	Antal redo- visa- de före- tag	Antal i november 1958 redovisade arbetare (exkl permitterade) ¹			Indextal för november 1958 (oktober 1958 = 100) ²			Antal arb (%), frånva- rande av per- sonliga skäl ³	
					Antal anst arbetare (exkl permitterade) ¹		Antal i arbete varande arbetare		
		Män	Kvin- nor	S:a	Män	Kvin- nor			S:a
Gruvindustri	59	11 000	178	11 178	98,9	..	99,0	99,1	6,9
Malmgruvor	50	10 258	177	10 435	98,9	..	98,9	99,1	6,6
Kolgruvor	9	742	1	743	99,7	..	99,7	99,2	11,0
Metall- och verkstadsindustri . .	2 310	202 719	14 563	217 282	99,8	99,4	99,8	99,8	7,2
Järn-, stål- och kopparverk . . .	53	35 224	1 145	36 369	100,3	99,6	100,3	100,9	6,7
Järn- och stålmanufaktur	412	19 709	2 221	21 930	99,9	99,5	99,9	99,6	6,4
Mekaniska verkstäder	874	85 230	3 344	88 574	99,9	98,5	99,8	100,0	6,9
Reparationsverkstäder	450	10 549	27	10 576	99,3	..	99,3	99,5	5,8
Skeppsvarv	69	22 640	—	22 640	99,1	—	99,1	98,4	9,7
Elektroteknisk industri	176	21 072	6 162	27 234	99,8	99,5	99,7	99,3	8,2
Annan metallindustri	276	8 295	1 664	9 959	99,6	100,0	99,7	100,1	6,7
Jord- och stenindustri	589	23 229	2 637	25 866	99,1	100,5	99,2	99,6	5,4
Torvindistri	37	446	5	451	86,6	..	86,4	86,6	5,1
Stenindustri	104	3 145	5	3 150	100,2	..	100,3	100,3	5,0
Kalk- och kritbruk	34	1 153	22	1 175	95,7	..	95,8	96,4	4,9
Cementfabriker	8	1 882	49	1 931	100,0	..	99,9	100,4	5,4
Cementvarufabriker	142	3 763	55	3 818	100,7	..	100,7	101,1	4,1
Tegelbruk	122	4 096	102	4 198	97,4	..	97,5	97,6	5,2
Porslins-, kakel- o lergodsind . .	22	3 302	1 663	4 965	99,5	100,9	100,0	101,5	6,5
Glasindustri	64	4 161	691	4 852	100,0	99,3	99,9	99,3	6,0
Annan jord- o stenindustri . . .	56	1 281	45	1 326	100,4	..	100,6	100,4	5,8
Träindustri	1 171	34 037	1 146	35 183	97,1	97,0	97,1	96,9	5,5
Sågverk och hyvlerier	425	15 394	232	15 626	94,7	90,6	94,6	93,8	6,5
Lådfabriker	30	612	29	641	101,2	..	101,1	101,0	6,1
Fanér- och plywoodfabriker . . .	11	963	127	1 090	98,9	..	98,9	98,4	5,5
Byggnadssnickerifabriker	233	6 852	112	6 964	98,1	..	98,0	98,2	5,2
Möbelfabriker	287	6 072	249	6 321	100,1	98,4	100,0	100,6	3,5
Svarveri- och skidfabriker	102	2 538	192	2 730	99,7	..	99,8	100,5	4,7
Annan trävaruindustri	83	1 606	205	1 811	99,8	100,0	99,8	98,6	6,1
Massa- och pappersindustri . . .	221	36 707	4 328	41 035	100,0	100,1	100,0	100,8	7,3
Massafabriker	57	15 927	290	16 217	99,1	105,1	99,2	100,3	7,1
Pappersbruk och pappfabr	55	16 700	2 441	19 141	100,9	99,1	100,6	101,5	7,6
Wallboardfabriker	8	1 487	69	1 556	98,2	..	98,2	97,8	7,2
Papp- och pappersvaruind	101	2 593	1 528	4 121	101,4	100,7	101,1	100,6	6,1
Grafisk industri	454	15 388	3 719	19 107	100,1	101,3	100,3	100,7	6,8
Bokbinderier	52	1 550	1 537	3 087	100,6	101,3	100,9	101,8	6,1
Bok- och accidenstryckerier . . .	225	5 812	1 273	7 085	100,6	100,8	100,6	101,0	6,8
Tidningstryckerier	112	6 060	632	6 692	99,6	104,6	100,0	100,1	6,9
Annan grafisk industri	65	1 966	277	2 243	99,8	96,9	99,5	100,1	7,3
Livsmedelsindustri	684	20 592	9 729	30 321	99,1	98,5	98,9	99,7	6,3
Kvarnar	33	846	141	987	97,2	..	97,5	97,8	6,0
Bageriindustri	221	4 566	2 384	6 950	99,4	96,8	98,5	99,2	6,8
Sockerindustri	15	2 522	360	2 882	99,8	98,4	99,6	99,8	3,8
Choklad- o konfektindustri . . .	52	1 227	2 423	3 650	97,5	100,3	99,4	100,0	7,8
Mejeriindustri	77	2 925	386	3 311	98,2	96,5	98,0	100,1	7,5
Slakterier och charkuterier . . .	162	5 799	1 436	7 235	99,9	98,3	99,5	100,8	6,0
Fiskkonserverfabriker	38	564	1 226	1 790	98,4	102,3	101,0	101,1	6,2
Fruktkonserverindustri	19	611	928	1 539	100,0	91,9	94,9	94,5	6,6
Margarinindustri	10	332	74	406	99,7	..	100,0	101,3	5,9
Annan livsmedelsindustri	57	1 200	371	1 571	98,4	105,4	99,9	100,1	5,0

¹ I arbete eller frånvarande av personliga skäl (jfr SocM 1958: 7, sid 423). — ² Indexstal har ej beräk-
nats för grupper om mindre än 200 arbetare. — ³ Sjukdom, olycksfall, semester o dyl.

Tab 3 (forts). Sysselsättning inom industrin i november 1958

Bransch	Antal redovisade företag	Antal i november 1958 redovisade arbetare (exkl permitterade)			Indextal för november 1958 (oktober 1958 = 100)			Antal arb (%) frånvarande av personliga skäl
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a	
Dryckesvaru- och tobaksind . .	146	4 965	1 739	6 704	100,3	100,9	100,4	8,1
Dryckesvaruindustri	139	4 606	816	5 422	100,2	101,2	100,3	7,2
Tobaksfabriker	7	359	923	1 282	101,4	100,5	100,8	11,6
Textil- o beklädnadsindustri . .	814	21 055	38 755	59 810	99,3	99,8	99,6	6,7
Ylleindustri	60	3 487	3 320	6 807	97,6	98,5	98,1	7,3
Bomullsindustri	57	5 085	4 923	10 008	99,5	99,6	99,6	7,2
Linne- och juteindustri	10	1 025	1 036	2 061	98,4	99,9	99,1	9,2
Triåfabriker	123	1 724	5 265	6 989	100,1	99,5	99,6	6,9
Sömnadsindustri	362	4 784	19 743	24 527	99,5	100,1	100,0	6,5
Hatt- och mössfabriker	30	302	948	1 250	104,1	100,3	101,2	6,7
Annan textil- o beklädnadsind	172	4 648	3 520	8 168	99,7	99,5	99,6	5,7
Läder-, hår- o gummivaruind . .	294	10 661	5 809	16 470	100,2	99,5	100,0	5,7
Garverier	25	1 807	195	2 002	100,6	..	100,4	5,8
Päls- och skinnvarufabriker . .	68	940	825	1 765	100,9	98,7	99,8	4,2
Skoindustri	104	3 028	2 362	5 390	99,5	99,8	99,6	5,5
Andra lädervarufabriker	38	706	557	1 263	98,9	103,1	100,7	4,8
Gummivarufabriker	14	3 535	1 684	5 219	100,5	98,3	99,8	6,4
Annan läder-, hår- o gummivaruindustri	45	645	186	831	101,9	..	101,3	6,3
Kemisk och kemisk-teknisk ind .	277	13 835	3 405	17 240	99,3	99,4	99,3	7,2
Rent kemisk industri	28	4 346	166	4 512	99,7	..	99,8	7,4
Färg-, olje- o parfymfabriker .	88	3 478	964	4 442	99,1	96,5	98,5	6,1
Sprängämnesfabriker	7	953	427	1 380	98,8	97,0	98,2	8,3
Tändsticksfabriker	8	908	646	1 554	98,6	100,6	99,4	9,1
Annan kemisk-teknisk industri	146	4 150	1 202	5 352	99,3	101,7	99,9	6,9
Samtliga industrigrupper	7 019	394 188	86 008	480 196	99,5	99,6	99,5	6,8
Statliga verk o byggnadsarb . .	226	38 651	1 391	40 042	98,6	99,9	98,6	8,1
Mek o elektriska verkstäder . .	84	11 741	448	12 189	99,7	100,9	99,7	8,7
Skeppsvarv	3	2 781	21	2 802	99,5	..	99,5	12,3
Beklädnadsverkst, förråd o d .	51	683	465	1 148	100,3	99,8	100,1	6,6
Sprängämnesfabriker	3	492	277	769	99,8	99,3	99,6	5,2
Byggnads- o anläggningsarb . .	85	22 954	180	23 134	97,9	..	97,9	7,4

Tab 6. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, november 1957 = 100) för antal anställda arbetare inom industrin¹ december 1957—november 1958

Bransch	1957	1958									
	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt nov
Gruvindustri	99,1	98,2	97,9	97,8	97,3	97,3	98,7	99,6	98,0	96,2	94,9 94,0
Metall- och verkstadsindustri .	99,5	98,7	98,6	98,4	97,7	97,0	97,4	96,9	96,4	96,1	96,2 96,0
Jord- och stenindustri	97,3	94,0	93,9	92,3	94,4	96,9	100,8	101,0	99,3	98,1	96,8 96,0
Träindustri	98,4	99,5	101,3	103,3	104,4	106,0	107,8	106,5	104,6	103,0	101,2 98,3
Massa- och pappersindustri . .	99,2	98,7	98,7	98,5	98,6	98,9	101,4	101,5	100,1	100,5	100,3 100,3
Grafisk industri	100,2	99,7	99,7	99,7	99,6	99,5	100,1	100,0	100,8	100,9	101,2 101,5
Livsmedelsindustri	96,2	91,6	91,3	92,1	92,1	93,1	97,6	100,6	97,7	96,9	98,4 97,3
Dryckesvaru- o tobaksindustri	105,7	101,3	101,1	101,5	102,3	103,8	111,1	112,2	102,9	100,0	98,8 99,2
Textil- och beklädnadsindustri	99,0	98,3	98,5	97,9	96,6	94,9	94,2	93,7	93,2	93,1	91,6 91,2
Läder-, hår- o gummivaruind	99,5	98,0	98,3	98,0	97,3	96,5	96,0	95,6	95,7	95,8	95,9 95,9
Kemisk och kemisk-teknisk ind	99,3	98,3	98,5	99,1	99,8	99,4	100,8	100,7	99,0	98,5	98,7 98,0
Samtliga industrigrupper	99,1	98,0	98,1	98,0	97,7	97,5	98,7	98,5	97,5	97,1	96,8 96,3

¹ Se not 1, sid 23.

Tab 7. Verksamheten vid arbetsförmedlingen under november 1958

	Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa november 1955 . .	117 337	73 784	109 070	50 448	27 982	78 430	22 676
» » 1956 . .	133 879	85 253	95 115	43 712	27 297	71 009	18 202
» » 1957 . .	138 819	87 799	92 133	41 529	29 217	70 746	18 672
» oktober 1958 . .	158 802	95 958	92 334	43 086	31 125	74 211	20 618
» november 1958 . .	162 107	103 088	81 705	38 692	25 923	64 615	17 066
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	4 849	4 551	1 894	1 514	134	1 648	77
Skogsbruk	10 422	10 378	2 152	2 037	—	2 037	63
Malmbrytning och metallind	11 848	10 811	3 450	1 963	216	2 179	15
Trä-, grafisk och pappersind	6 343	5 842	1 387	797	253	1 050	51
Byggnadsverksamhet . . .	24 167	24 162	10 092	9 088	2	9 090	212
Övriga industrigrupper . .	17 376	6 834	3 241	1 085	1 277	2 362	40
Samfärdsel	10 169	9 671	12 795	11 835	91	11 926	4 953
Handel	14 505	4 921	11 699	2 672	6 544	9 216	3 126
Förvaltning och fria yrken	13 589	6 760	9 249	3 120	2 915	6 035	1 873
Sjukvård och husligt arbete	13 643	247	19 392	70	13 172	13 242	5 004
Därav under 18 år	23 601	10 893	8 413	3 044	3 725	6 769	124

Tab 8. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa december 1957—december 1958

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
<i>1957</i>						
December	30 419	3 982	34 401	2,7	1,7	9,8
<i>1958</i>						
Januari	43 401	4 656	48 057	3,8	2,3	14,1
Februari	41 653	4 247	45 900	3,6	2,1	13,6
Mars	41 507	4 071	45 578	3,6	2,2	12,8
April	43 588	4 289	47 877	3,8	2,2	12,9
Maj	29 842	3 857	33 699	2,6	1,7	7,5
Juni	14 103	2 898	17 001	1,3	1,2	3,2
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December ¹	—	—	42 108	3,3	2,4	9,4

¹ Preliminära uppgifter.

Sysselsättning och löner inom industrin i augusti 1958

Primärmaterial m m. För *månadsstatistiken* erhåller socialstyrelsen *varje månad* från företag inom industrin uppgifter om antalet manliga respektive kvinnliga arbetare (oavsett ålder), som en viss (valfri) dag under en angiven period i slutet av månaden a) var i arbete, b) ej var i arbete på grund av arbetsbrist, maskinfel, materialbrist, reparationer o dyl, c) ej var i arbete på grund av sjukdom, olycksfall, semester, tillfällig ledighet (»permission»), militärtjänstgöring m m. För manliga och kvinnliga arbetare tillhoppa lämnar företagen dessutom uppgifter om antalet arbetare som ej var i arbete på grund av arbetskongflikt. Med »anställda arbetare» avses i det följande (se även tab 1 och 2) summan av antalet arbetare i grupperna a och c.

För *kvartalsstatistiken* inhämtar socialstyrelsen från företag inom industrin uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnliga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar), b) antal arbetare, som varit i arbete under hela eller del av avlöningsperioden, c) antal arbetare, som under avlöningsperioden lämnat företaget (efter uppsägning från arbetsgivaren eller på egen begäran), anställt vid företaget, haft deltidsanställning eller haft förkortad arbetstid. I lönesummorna skall enligt anvisningarna ej ingå semesterlön eller semesterersätt-

ning, helgdagslön eller helgdagsersättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade arbetare för vissa bestämda helgdagar) samt ersättningar vid sjukdom eller olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda lönebelopp som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal skall ej medtas.

Till såväl månadsstatistiken som kvartalsstatistiken lämnas i allmänhet uppgifter för varje fristående arbetsställe. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhoppa. Redovisningsenheterna betecknas i denna redogörelse som »företag». I tab 1, 2, 5 och 6 återges indextal, som visar förändringarna i arbetarantal respektive genomsnittlig timförtjänst sedan ett tidigare redovisningstillfälle. Index-talen har beräknats endast med användande av uppgifter från företag som lämnat uppgifter på rapportkortet vid båda de redovisningstillfällen jämförelsen avser.

I stort sett samma företag medverkar i kvartalsstatistiken som i månadsstatistiken. Från statliga verk och myndigheter lämnas dock uppgifter enbart till månadsstatistiken, där resultaten redovisas under rubriken »Statliga verk och byggnadsarbeten» (jfr tabellen sid 21 i detta häfte); dessa uppgifter har ej utnyttjats vid de i denna artikel återgivna beräkningarna. Från aktiebolag, i vilka alla aktierna eller en del av dem ägs av staten, lämnas däremot uppgifter till såväl månads- som kvartalsstatistiken; vid be-

Tab 1. Sysselsättning och timförtjänst i augusti 1958 för arbetare inom industrin

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Indextal ¹ för antal anställda arbetare (oavsett ålder, exkl permitterade) i augusti 1958 (augusti 1957 = 100)			Indextal för genomsnittlig timförtjänst ² i augusti 1958 (augusti 1957 = 100)		Genomsnittlig timförtjänst ² i augusti 1958, kr, för vuxna manliga arbetare i dyrtorsgrupp				
	Båda könen	Manl arb	Kvinnl arb	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb	2	3	4	5	2-5
Gruvindustri	97,9	98,3	..	105,6	..	5,43	5,95	5,88	7,37	6,51
Malmgruvor	98,0	98,3	..	105,5	..	—	5,95	5,88	7,37	6,59
Kolgruvor	96,6	96,6	—	108,4	—	5,43	—	—	—	5,43
Metall- och verkstadsindustri	97,5	97,9	91,8	105,3	105,5	4,77	5,20	6,15	6,11	5,43
Järn-, stål- och kopparverk	95,1	95,5	84,0	104,1	106,1	..	5,29	..	..	5,41
Järn- och stålmanufaktur	97,1	97,8	91,1	105,5	106,0	4,74	5,10	5,87	7,05	5,24
Mekaniska verkstäder	98,4	98,7	93,0	104,6	105,4	4,81	5,21	5,77	6,18	5,37
Reparationsverkstäder	102,5	102,6	..	106,7	..	4,17	4,84	5,39	6,33	5,35
Skeppsvarv	99,9	99,9	—	108,3	—	..	5,46	6,74	..	6,07
Elektroteknisk industri	93,9	94,2	97,7	105,1	105,4	4,99	5,05	5,56	5,65	5,28
Annan metallindustri	96,5	97,2	93,0	104,3	104,6	4,58	5,00	5,50	5,95	5,14
Jord- och stenindustri	96,8	96,4	100,5	105,3	104,0	4,57	4,90	5,69	6,50	4,89
Torvindistri	99,7	100,0	..	98,0	..	4,21	..	—	—	4,10
Stenindustri	96,8	96,8	..	108,1	..	4,84	4,89	..	..	4,94
Kalk- och kritbruk	88,2	88,2	..	103,8	..	..	4,96	..	..	4,84
Cementfabriker	96,6	96,5	..	104,4	..	..	..	—	—	5,02
Cementvarufabriker	101,3	101,3	..	104,8	..	4,84	5,43	5,87	..	5,53
Tegelbruk	91,7	91,8	..	105,2	..	4,42	4,64	..	..	4,58
Porlins-, kakel- o lergodsind	97,2	95,9	99,8	105,5	105,2	4,38	4,57	..	—	4,71
Glasindustri	100,5	99,7	105,7	105,4	101,4	4,58	4,62	..	..	4,65
Annan jord- och stenindustri	97,7	97,4	..	105,4	..	..	5,33	..	..	5,31
Träindustri	99,5	99,7	95,7	104,7	104,2	4,40	4,69	4,95	5,26	4,67
Sågverk och hyvlerier	98,5	98,9	81,2	103,7	101,8	4,13	4,59	4,97	4,94	4,66
Lådfabriker	97,2	97,1	..	105,3	..	4,15	..	..	..	4,35
Fanér- och plywoodfabriker	104,8	102,5	..	103,9	..	..	..	..	—	4,91
Byggnadsnickerfabriker	102,1	102,3	..	104,8	..	4,47	4,80	4,94	..	4,65
Möbelfabriker	100,5	100,3	104,2	105,9	..	4,54	4,84	..	..	4,72
Svarveri- och skidfabriker	95,8	95,4	..	107,1	..	4,43	4,62	..	..	4,63
Annan trävaruindustri	100,0	100,9	94,1	108,1	..	4,14	4,83	..	..	4,82
Massa- och pappersindustri	98,5	98,2	100,4	103,3	103,7	4,64	5,10	5,33	5,39	5,07
Massafabriker	94,6	94,5	103,7	103,8	..	4,99	5,14	5,44	..	5,26
Pappersbruk och pappfabr	100,4	100,6	99,1	103,3	103,0	4,55	5,05	..	..	4,90
Wallboardfabriker	100,5	100,6	..	100,4	..	—	..	..	..	5,19
Papp- och pappersvaruind	104,1	105,2	102,3	102,2	104,9	..	5,09	..	..	5,08
Grafisk industri	102,1	102,5	100,3	104,6	104,7	4,62	5,21	5,63	5,99	5,59
Bokbinderier	96,4	95,8	97,1	103,8	105,0	..	..	..	5,65	5,29
Bok- och accidenstryckerier	101,5	101,5	101,3	105,3	104,1	..	4,95	4,99	5,64	5,29
Tidningsstryckerier	105,0	104,8	107,5	103,3	103,0	..	5,47	..	..	6,01
Annan grafisk industri	102,7	103,3	98,9	105,8	..	—	5,07	..	5,87	5,60
Livsmedelsindustri	99,1	100,0	97,3	104,5	104,2	4,40	4,58	4,79	5,40	4,68
Kvarnar	99,3	100,0	..	105,6	..	..	4,29	..	..	4,48
Bageriindustri	98,0	99,5	95,0	106,8	106,5	..	4,78	4,89	4,99	4,82
Sockerindustri	94,5	95,6	87,2	105,7	..	4,39	..	..	—	4,43
Choklad- o konfektindustri	99,3	100,6	98,5	104,4	104,1	—	4,39	..	..	4,88
Mejeriindustri	100,3	100,1	101,6	103,3	103,4	4,18	4,29	..	..	4,38
Slakterier och charkuterier	103,6	102,9	106,3	105,5	106,8	4,53	4,77	5,11	6,02	4,91
Fiskkonserverfabriker	100,4	93,7	104,3	103,9	103,1	..	4,28	..	..	4,35
Fruktkonserverindustri	91,1	101,1	85,4	87,9	95,0	4,33	..	—	..	4,28
Margarinindustri	92,3	91,1	..	100,7	..	—	..	..	..	4,94
Annan livsmedelsindustri	99,2	98,5	101,1	105,0	103,8	..	4,44	..	..	4,46

¹ För grupper om mindre än 200 arbetare har indextal ej beräknats. — ² Utom i ett par undantagsfall meddelas uppgifter rörande genomsnittlig timförtjänst endast då antalet redovisade företag utgör minst 10 och antalet under en vecka utförda arbetstimmar minst 10 000. I uppgifterna ingår ej helgdagslön, helgdagsersättning, semesterlön, semesterersättning eller sjuklön.

Tab 1 (forts). Sysselsättning och timförtjänst i augusti 1958 för arbetare inom industrin

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Indextal för antal anställda arbetare (oavsett ålder, exkl permitterade) i augusti 1958 (augusti 1957 = 100)			Indextal för genomsnittlig timförtjänst i augusti 1958 (augusti 1957 = 100)		Genomsnittlig timförtjänst i augusti 1958, kr, för vuxna manliga arbetare i dyrtorsgrupp				
	Båda könen	Manl arb	Kvinnl arb	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb	2	3	4	5	2-5
Dryckesvaru- och tobaksind	98,4	97,0	102,5	103,6	104,5	3,97	4,19	4,74	5,12	4,51
Dryckesvaruindustri	95,9	96,7	91,7	103,6	104,0	3,97	4,17	4,74	..	4,48
Tobaksfabriker	110,0	100,8	114,2	102,9	105,4	..	..	..	..	4,70
Textil- o beklädnadsindustri . .	94,0	93,8	94,2	104,9	104,8	4,12	4,35	4,79	5,39	4,35
Ylleindustri	91,1	92,3	89,9	104,3	103,5	4,10	4,19	..	..	4,17
Bomullsindustri	95,8	96,1	95,4	105,0	104,2	4,15	4,15	4,82	—	4,24
Linne- och juteindustri	92,1	95,8	89,2	106,5	104,8	..	..	..	—	4,01
Trikåfabriker	93,0	93,5	92,9	103,8	105,2	4,21	4,46	..	..	4,44
Sömnadsindustri	93,5	89,5	94,6	105,2	104,7	4,23	4,51	4,77	4,96	4,51
Hatt- och mössfabriker	100,3	101,5	99,9	102,0	105,8	..	..	..	..	4,64
Annan textil- o beklädn ind	96,0	95,8	96,3	105,4	106,2	4,14	4,46	4,93	5,89	4,50
Läder-, hår- o gummvvaruind	97,7	96,7	99,5	105,4	104,4	4,75	4,96	5,51	5,65	4,94
Garverier	91,6	90,8	99,1	106,1	..	..	4,78	—	—	4,71
Päls- o skinnvarufabriker . . .	99,2	98,2	100,4	105,0	104,5	..	4,88	..	..	4,94
Skoindustri	95,1	94,9	95,3	103,8	102,9	..	4,89	..	..	4,86
Andra lädervarufabriker	103,5	100,1	109,3	107,3	107,3	..	..	..	..	4,79
Gummivarufabriker	101,3	100,4	103,1	105,9	105,5	..	..	..	..	5,15
Annan läder-, hår- och gum-										
mivaruindustri	99,6	99,8	..	106,5	..	..	4,69	..	..	4,64
Kemisk och kemisk-teknisk ind	97,0	96,8	98,0	104,6	105,0	4,67	4,94	5,42	5,39	5,07
Rent kemisk industri	97,4	96,8	..	103,2	..	..	5,00	..	..	5,13
Färg-, olje- o parfymfabr . . .	95,5	94,8	98,7	106,7	104,7	..	4,71	5,45	5,52	5,16
Sprängämnesfabriker	93,9	92,2	98,1	103,8	105,2	..	..	—	..	5,65
Tändsticksfabriker	94,0	96,4	90,7	104,8	104,8	4,34	4,45	—	—	4,43
Annan kemisk-teknisk ind . . .	100,7	100,9	100,0	104,9	104,8	4,81	4,69	5,29	5,22	4,89
Samtliga industrigrupper	97,5	98,0	95,5	104,9	104,7	4,55	5,04	5,71	6,05	5,19

Tab 2. Indextal (augusti 1957 = 100) för antal anställda arbetare (båda könen, oavsett ålder; exkl permitterade) i augusti 1958 vid industriföretag av olika storlek

	Företag, vilka år 1957 i medeltal hade anställda arbetare								Samtliga grupper
	1-10	11-25	26-50	51-100	101-200	201-500	501-1 000	över 1 000	
Gruvindustri	..	..	92,5	96,7	95,8	96,5	..	..	97,9
Metall- och verkstadsindustri . .	100,6	100,6	97,9	98,1	95,8	95,9	97,3	97,9	97,5
Jord- och stenindustri	98,2	94,1	96,3	98,4	95,7	97,3	..	..	96,8
Träindustri	101,0	99,2	98,8	100,0	98,8	100,9	..	—	99,5
Massa- och pappersindustri . . .	..	102,8	99,5	101,1	96,9	96,0	101,0	101,1	98,5
Grafisk industri	101,0	101,2	102,7	100,6	106,9	101,1	..	..	102,1
Livsmedelsindustri	101,9	101,5	97,2	100,6	99,3	95,7	103,0	—	99,1
Dryckesvaru- o tobaksindustri	103,6	92,0	97,8	98,8	97,3	101,0	—	—	98,4
Textil- o beklädnadsindustri . .	94,1	97,9	98,2	96,1	93,8	94,4	93,6	83,2	94,0
Läder-, hår- o gummvvaruind	98,1	94,8	100,1	95,0	95,9	99,9	..	..	97,7
Kemisk o kemisk-teknisk ind . .	93,2	98,8	99,5	101,1	95,6	99,6	94,8	..	97,0
Samtliga industrigrupper	99,7	99,2	98,4	98,4	96,5	96,6	97,6	97,6	97,5

Tab 3. Antal under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare (båda könen, oavsett ålder) inom industrin i procent av totalantalet i arbete varande arbetare

	Avgångna arbetare					Nyanställda arbetare				
	aug 1957	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	aug 1957	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958
Samtliga industrigrupper . .	0,8	0,4	0,4	0,5	0,7	0,7	0,4	0,4	0,4	0,5
Därav:										
Järn-, stål och kopparverk	0,8	0,3	0,6	0,3	0,5	0,6	0,1	0,2	0,2	0,3
Järn- och stålmanufaktur	0,5	0,5	0,2	0,4	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3	0,5
Mekaniska verkstäder . . .	0,6	0,4	0,3	0,4	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3	0,4
Skeppsvarv	0,9	0,4	0,5	0,5	0,8	1,2	0,5	0,6	0,4	0,7
Elektroteknisk industri . .	1,1	0,5	0,5	0,5	0,9	1,2	0,4	0,5	0,4	0,7
Sågverk och hyvlerier . . .	1,1	1,1	0,3	0,5	0,8	0,6	0,2	0,6	0,9	0,3
Ylleindustri	0,9	0,7	0,5	0,7	0,7	0,6	0,4	0,4	0,5	0,7
Bomullsindustri	0,8	0,4	0,4	0,7	0,5	0,8	0,4	0,4	0,2	0,3
Trikåfabriker	0,9	0,9	0,8	1,2	0,7	1,3	0,7	0,6	0,2	0,9
Sömnadsindustri	0,9	0,7	0,7	0,8	0,8	1,4	0,6	0,6	0,4	0,8

arbetningen har dessa uppgifter sammanförts med uppgifterna från övriga företag inom respektive industrigrupper.

Sysselsättningsförhållanden. På grundval av månadsstatistikens uppgifter beräknas för den mellersta månaden i varje kvartal indextal för antalet anställda arbetare med motsvarande månad föregående år som bas. Jämförelsen mellan augusti 1957 och augusti 1958 grundar sig på uppgifter från ca 6 700 företag med omkring 480 000 arbetare.

Indexentalen i kol 2—4 i tab 1 anger för olika industrigrupper antalet anställda manliga och kvinnliga arbetare i augusti 1958 i procent av motsvarande antal i augusti 1957. Enligt det för »samtliga in-

dustrigrupper» beräknade indextalet var antalet anställda arbetare (manliga och kvinnliga arbetare tillhopa, oavsett ålder) 2,5 % mindre i augusti 1958 än ett år tidigare. För manliga arbetare noteras en minskning med 2,0 % och för kvinnliga arbetare en minskning med 4,5 %. För att underlätta jämförelser anføres i nedanstående tablå de procenttal för förändringarna i antalet anställda arbetare som erhållits då var och en av månaderna februari, maj, augusti och november åren 1956 och 1957 samt februari, maj och augusti 1958 jämförts med motsvarande månad närmast föregående år.

Tab 2 visar hur antalet arbetare förändrats från augusti 1957 till augusti 1958 vid företag av olika storlek inom

	Förändring i % av antalet anställda arbetare från månad ett år till samma månad närmast följande år			
	febr	maj	aug	nov
Manliga arbetare				
1955—1956	+ 1,4	+ 1,3	+ 0,8	+ 0,1
1956—1957	+ 0,2	+ 0,4	+ 0,7	+ 0,5
1957—1958	— 0,2	— 1,6	— 2,0	
Kvinnliga arbetare				
1955—1956	+ 2,3	+ 1,9	+ 0,8	— 1,8
1956—1957	— 1,3	— 1,5	— 0,3	— 0,6
1957—1958	— 2,2	— 4,1	— 4,5	
Samtliga arbetare				
1955—1956	+ 1,6	+ 1,4	+ 0,8	— 0,3
1956—1957	— 0,1	+ 0,1	+ 0,5	+ 0,3
1957—1958	— 0,6	— 2,0	— 2,5	

Tab 4. Antal arbetare (båda könen, oavsett ålder) med deltidsanställning och förkortad arbetstid inom industrin i procent av totalantalet i arbete varande arbetare

	Augusti 1957		Augusti 1958	
	Deltid	Förkortad arbetstid	Deltid	Förkortad arbetstid
Gruvindustri	0,0	1,3	0,0	1,4
Metall- och verkstadsindustri	0,3	0,4	0,3	0,9
Jord- och stenindustri	2,1	0,8	2,2	0,9
Träindustri	0,2	0,3	0,2	0,5
Massa- och pappersindustri	0,5	0,0	0,5	0,8
Grafisk industri	0,4	0,1	0,5	0,0
Livsmedelsindustri	2,2	0,3	2,7	0,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri	1,1	1,5	0,8	1,4
Textil- och beklädnadsindustri	5,0	1,0	5,1	3,7
Läder-, hår- och gummivaruindustri	2,1	0,5	2,7	0,3
Kemisk och kemisk-teknisk industri	1,8	0,2	2,1	0,4
Samtliga industrigrupper	1,3	0,5	1,3	1,1

olika industrigrupper. Företagen har storleksgrupperats efter medelantalet arbetare under år 1957.

Uppgifterna i tab 3 och 4 har hämtats från kvartalsstatistiken. Procenttalen för de olika månaderna avser ej exakt samma företag.

I tab 3 redovisas antalet avgångna och antalet nyanställda arbetare i procent av antalet i arbete varande arbetare. För arbetare, avgångna under en vecka i augusti 1958, var procenttalet 0,7. För arbetare, som nyanställdts under perioden, erhöles procenttalet 0,5. Motsvarande procenttal i augusti 1957 var för avgångna 0,8 och för nyanställda 0,7. Av de arbetare, som lämnat företaget under en vecka i augusti 1958, redovisades 17 % som uppsagda av arbetsgivaren.

I tab 4 redovisas procenttal, som belyser förekomsten av deltidsanställning (inskränkning av arbetstiden som sammanhänger med arbetstagarens personliga förhållanden) och förkortad arbetstid (inskränkning av arbetstiden på grund av driftsförhållandena vid företaget) i augusti 1957 och i augusti 1958 inom olika industrigrupper. I augusti 1958 var det redovisade antalet arbetare med förkor-

tad arbetstid 1,1 % och antalet arbetare med deltidsarbete 1,3 % av hela antalet i arbete varande arbetare. Vid bedömningen av uppgifterna rörande förekomsten av förkortad arbetstid bör hållas i minnet, att anvisningarna kan ha uppfattats på olika sätt av olika företag. Så t ex är det tänkbart att vissa företag såsom »förkortad arbetstid» betraktat den arbetstidsförkortning som föranletts av den nya arbetstidslagstiftningen.

Löneförhållanden. På grundval av kvartalsstatistikens uppgifter om uppburen lönesumma och utgjorda arbetstimmar under en avlöningsperiod i den mellersta månaden varje kvartal har vissa beräkningar gjorts beträffande förtjänstläget i augusti 1958 för arbetare inom industrin. Resultaten av dessa beräkningar redovisas i tab 1, 5 och 6.

I tab 1 återges för vuxna manliga respektive kvinnliga arbetare i kol 5 och 6 indextal för genomsnittliga timförtjänster i augusti 1958 (augusti 1957 = 100) och i kol 7—11 genomsnittliga timförtjänster (i kr) för vuxna manliga arbetare inom olika dyrtorsgrupper. Beräkningarna grundar sig på uppgifter från ca 6 200

Tab 5. Indextal (maj 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i augusti 1958

	Indextal (maj 1958 = 100) för				Indextal (maj 1958 = 100) för		
	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	samt- liga arb ¹		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	samt- liga arb ¹
Gruvindustri	97,8	..	96,9	Livsmedelsindustri	99,5	98,6	98,7
Malmgruvor	97,9	..	96,8	Kvarnar	101,3	..	101,2
Kolgruvor	102,1	—	102,1	Bageriindustri	100,1	100,0	99,3
Metall- och verkstadsindustri	100,3	100,2	99,8	Sockerindustri	99,9	..	99,7
Järn-, stål- och kopparverk	99,1	103,4	98,7	Choklad- och konfektindustri	100,4	98,8	98,6
Järn- och stålmanufaktur	101,7	100,8	101,3	Mejeriindustri	98,2	100,1	98,6
Mekaniska verkstäder	100,2	99,7	99,8	Slakterier och charkuterier	99,6	98,0	99,0
Reparationsverkstäder	98,6	..	97,5	Fiskkonserverfabriker	101,3	99,7	100,3
Skeppsvarv	101,4	—	101,0	Fruktkonserverindustri	97,5	97,4	96,3
Elektroteknisk industri	100,0	100,1	99,5	Margarinindustri	100,8	..	100,4
Annan metallindustri	100,4	100,1	100,1	Annan livsmedelsindustri	99,2	99,9	99,0
Jord- och stenindustri	100,6	99,4	100,4	Dryckesvaru- och tobaksind	98,8	100,3	98,8
Torvindistri	96,7	..	95,8	Dryckesvaruindustri	98,7	98,7	98,5
Stenindustri	102,5	..	102,4	Tobaksfabriker	100,0	102,3	100,5
Kalk- och kritbruk	99,8	..	99,6	Textil- och beklädnadsindustri	99,2	100,9	99,8
Cementfabriker	98,3	..	98,0	Ylleindustri	100,1	100,0	99,9
Cementvarufabriker	100,3	..	100,3	Bomullsindustri	99,7	100,8	100,2
Tegelbruk	101,7	..	101,5	Linne- och juteindustri	100,8	100,6	100,7
Porslins-, kakel- o lergodsind	100,7	99,5	100,1	Trikåfabriker	100,6	101,3	100,6
Glasindustri	100,0	99,3	99,5	Sömnadsindustri	101,2	101,3	100,9
Annan jord- och stenindustri	100,6	..	100,2	Hatt- och mössfabriker	101,6	100,1	100,0
Träindustri	101,2	101,6	100,7	Annan textil- o beklädn ind	95,9	100,0	97,3
Sågverk och hyvlerier	100,4	101,6	99,9	Läder-, hår- o gummivaruind	101,3	101,9	101,0
Lådfabriker	100,7	..	101,1	Garverier	100,3	..	100,0
Fanér- och plywoodfabriker	101,2	..	100,5	Päls- och skinnvarufabriker	99,5	100,2	98,7
Byggnadsnickerifabriker	101,4	..	101,1	Skoindustri	101,9	101,2	101,8
Möbelfabriker	101,4	..	100,9	Andra lädervarufabriker	99,4	99,8	98,7
Svarveri- och skidfabriker	103,4	..	103,1	Gummivaruindustri	101,9	105,0	101,9
Annan trävaruindustri	104,4	..	104,2	Annan läder-, hår- och gum- mivaruindustri	102,8	..	101,9
Massa- och pappersindustri	98,5	101,1	98,4	Kemisk och kemisk-teknisk ind	99,2	100,0	99,3
Massafabriker	97,9	97,0	97,8	Rent kemisk industri	98,4	..	98,2
Pappersbruk och pappfabr	98,9	101,0	98,9	Färg-, olje- o parfymfabriker	99,6	98,3	99,0
Wallboardfabriker	100,8	..	100,4	Sprängämnesfabriker	99,4	99,9	99,5
Papp- och pappersvaruind	99,8	101,6	100,2	Tändsticksfabriker	100,7	100,9	101,0
Grafisk industri	99,8	101,5	99,7	Annan kemisk-teknisk ind	99,5	101,2	100,0
Bokbinderier	101,0	100,8	100,7	Samtliga industrigrupper	99,6	100,4	99,2
Bok- och accidenstryckerier	97,7	100,7	97,5				
Tidningsstryckerier	100,7	103,5	100,5				
Annan grafisk industri	103,1	..	103,1				

¹ Inkl minderåriga.

företag med 19,1 miljoner arbetstimmar under en sexdagarsperiod i augusti 1958. Endast uppgifter från företag som lämnat uppgifter både för augusti 1957 och för augusti 1958 har använts.

De i tab 1 redovisade timförtjänsterna och de genomsnittliga timförtjänster som

använts vid uträkningen av indextalen i denna tabell, liksom i tab 5 och 6, inkluderar all ersättning för arbetad tid, såsom ackordsöverskott, övertidsersättning, skifttillägg etc. Däremot ingår ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning samt ej heller

Tab 6. Indextal (augusti 1957 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i Stockholm i augusti 1958

	Genomsnittlig timförtjänst för			Genomsnittlig timförtjänst för	
	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri . .	106,1	105,5	Textil- och beklädnadsindustri .	105,8	105,1
Jord- och stenindustri	108,0	..	Läder-, hår- och gummivaruind	102,5	..
Träindustri	111,0	..	Kemisk och kemisk-teknisk ind .	107,4	105,6
Grafisk industri	104,4	105,5	Samtliga industrigrupper	105,7	105,1
Livsmedelsindustri	105,8	105,1			

ersättning vid sjukdom eller olycksfall. Inom flera industrigrupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöverskott som helt eller delvis intjänats under tidigare avlöningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott som intjänats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Detta bör beaktas vid bedömningen av här redovisade indextal

och genomsnittsförtjänster. Det bör även erinras om att den normala veckoarbets-tiden ibland (t ex då fria lördagar förekommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månadslön).

I genomsnitt för samtliga industrigrupper var enligt tab 1 i augusti 1958 den genomsnittliga timförtjänsten för vuxna manliga arbetare 4,9 % högre och för vuxna kvinnliga arbetare 4,7 % högre än i augusti 1957. Som jämförelse kan

Tab 7. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industrin

	aug 1956	nov 1956	febr 1957 ^a	maj 1957	aug 1957	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug ¹ 1958
Gruvindustri	229,6	240,6	243,2	250,7	243,7	255,8	262,7	266,0	257,6
Metall- och verkstadsindustri . . .	230,8	234,5	236,6	243,7	243,9	246,7	253,9	257,4	257,0
däruv: verkstadsindustri m m ¹ . .	227,7	231,3	233,4	240,6	240,7	243,5	250,9	254,2	254,2
Jord- och stenindustri	254,5	256,0	256,8	265,8	267,2	270,7	275,2	281,6	282,8
Träindustri	234,7	237,5	237,7	247,2	250,2	252,1	254,1	260,3	262,2
Massa- och pappersindustri	255,9	260,0	259,7	269,6	266,8	270,0	273,8	280,8	276,3
Grafisk industri	209,4	211,3	212,6	222,0	221,5	222,9	228,8	234,4	233,6
Livsmedelsindustri	220,9	226,2	224,6	233,4	232,2	238,0	241,7	246,3	243,1
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	209,7	212,6	212,4	220,9	218,6	221,8	228,9	229,5	226,6
Textil- och beklädnadsindustri . . .	219,8	220,7	222,5	232,1	232,5	234,0	241,0	244,0	243,5
Läder- hår- och gummivaruindustri	223,9	225,2	228,4	236,4	238,8	239,1	247,2	248,7	251,1
Kemisk och kemisk-teknisk industri .	234,7	237,8	236,8	244,9	245,2	248,8	254,7	258,3	256,4
Samtliga industrigrupper	233,0	237,2	238,6	246,7	246,2	250,0	256,4	260,6	258,5

¹ Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — ^a Vid beräkningen av de i tabellen redovisade indextalen har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg (jfr s 26). För gruppen »verkstadsindustri m m» företogs 1957 en stickprovundersökning beträffande de retroaktiva lönetilläggens storlek (jfr SocM 1957: 9, s 579). I anslutning härill erhöles indextalet 236,3 för den genomsnittliga timförtjänsten i februari 1957 inklusive retroaktiva lönetillägg.

nämnas, att för vuxna manliga resp vuxna kvinnliga arbetare utgjorde den genomsnittliga timförtjänstens relativa förändringar + 1,3 resp + 0,9 % från augusti till november 1957, + 2,4 resp + 2,7 % från november 1957 till februari 1958, + 1,4 resp + 0,6 % från februari till maj 1958 och — 0,4 resp + 0,4 % från maj till augusti 1958.

Förändringarna mellan augusti 1957 och augusti 1958 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare inom

olika industrigrupper i Stockholm framgår av indextalen i tab 6.

Tab 7 visar löneutvecklingen sedan augusti 1956 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Det bör framhållas, att indextalen, som beräknats enligt den s k kedjemetoden, mäter förändringarna i genomsnittliga timförtjänster, i vilka bl a semesterlön och helgdagslön icke ingår.

Carl Y:son Hermelin

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar under tredje kvartalet 1958

PRELIMINÄR ÖVERSIKT UTARBETAD AV BOSTADSSTYRELSEN

I det följande lämnas vissa uppgifter dels om bostadsbyggandet i städer och köpingar, dels om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål i sju av rikets största städer.

Uppgifterna om bostadsbyggandet avser lägenheter i påbörjade, pågående och inflyttningsfärdiga nybyggnader.¹ Uppgifterna om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål avser såväl nybyggda som till-, på- eller ombyggda hus, vilka fullbordats under redovisningsperioden.

Inflyttningsfärdiga lägenheter. I tab 1 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under åren 1948—1957 samt under de tre första kvartalen 1958 i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

I de 53 städer, som ingår i de i tab 1 redovisade uppgifterna, var antalet under tredje kvartalet 1958 inflyttningsfärdiga lägenheter 6 085, vilket antal är 3 % högre än tredje kvartalet 1957 och 28 % lägre än närmast föregående kvartal.

I samtliga städer och köpingar tillho-

Tab 1. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i 53 städer¹ under tiden januari 1948—september 1958

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Hela året . .	24 441	22 670	24 668	22 536	27 548	29 789	33 096	30 115	29 154	33 732	
1:a kvartalet	7 769	5 625	4 869	4 894	6 397	7 223	7 250	6 944	8 822	10 330	8 148
2:a »	5 151	4 194	4 548	5 386	5 994	6 069	7 368	7 625	5 340	7 309	8 446
3:e »	5 134	5 833	7 008	5 352	5 831	5 258	6 593	6 344	5 328	5 885	6 085
4:e »	6 387	7 018	8 243	6 904	9 326	11 239	11 885	9 202	9 664	10 208	
Januari . .	1 546	1 990	1 643	1 803	1 813	2 065	1 806	1 436	1 904	2 460	1 737
Februari . .	2 598	1 793	1 488	1 329	1 994	2 240	2 421	2 008	2 568	2 477	2 493
Mars . . .	3 625	1 842	1 738	1 762	2 590	2 918	3 023	3 500	4 350	5 393	3 918
April . . .	1 685	1 482	1 242	1 905	2 359	2 187	2 441	2 555	1 442	2 315	2 492
Maj	1 298	942	1 431	1 461	1 701	1 483	2 451	2 776	1 918	1 906	2 419
Juni	2 168	1 770	1 875	2 020	1 934	2 399	2 476	2 294	1 980	3 088	3 535
Juli	1 651	1 067	1 638	1 380	1 895	1 032	1 800	1 540	1 316	1 762	1 844
Augusti . .	1 424	1 554	1 941	2 010	1 520	1 381	2 040	1 582	1 347	1 231	1 784
September .	2 059	3 212	3 429	1 962	2 416	2 845	2 753	3 222	2 665	2 892	2 457
Oktober . .	2 080	2 830	2 636	1 768	3 337	3 135	3 213	2 576	3 084	3 165	
November .	1 947	1 686	2 689	2 770	3 083	3 597	3 118	2 922	2 728	3 307	
December .	2 360	2 502	2 918	2 366	2 906	4 507	5 554	3 704	3 852	3 736	

¹ Se SocM 1950: 6, sid 431.

² De städer som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

Tab 2. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i olika grupper av städer samt köpingar¹

	1957			1958	
	3 kv	1—3 kv	Hela året	3 kv	1—3 kv
Städer med mer än 30 000 invånare	4 878	18 907	26 786	4 732	17 723
Städer med 10 000—30 000 invånare	1 967	7 951	11 895	2 371	7 494
Städer med mindre än 10 000 invånare	539	2 785	3 961	525	2 602
Köpingar	1 527	4 546	6 045	1 404	3 686
Summa	8 911	34 189	48 687	9 032	31 505

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1958.

pa ökade antalet inflyttningsfärdiga lägenheter från 8 911 under tredje kvartalet 1957 till 9 032 under tredje kvartalet 1958 eller med 1 %.

Under de tre första kvartalen 1958 var antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i samtliga städer och köpingar tillhopa 31 505, vilket i förhållande till de tre första kvartalen 1957, då antalet inflyttningsfärdiga lägenheter var 34 189, innebär en minskning med 8 %.

Såväl under tredje kvartalet som under de tre första kvartalen tillhopa var år 1958 antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i Stockholm och Göteborg lägre och

i Malmö högre än under motsvarande tidsperioder år 1957.

Det sammanlagda antalet under tredje kvartalet 1958 i dessa tre städer inflyttningsfärdiga lägenheter var 1 981, vilket jämfört med motsvarande antal för tredje kvartalet 1957 — 2 349 — innebär en minskning med 16 %. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter för de tre första kvartalen tillhopa har minskat från 9 267 till 8 947 eller med 3 %. I städer med 30 000—100 000 invånare har antalet under tredje kvartalet inflyttningsfärdiga lägenheter ökat från 2 529 till 2 751 eller med 9 % jämfört med motsvarande

Tab 3. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i städer med mer än 30 000 invånare¹

Städer	1957			1958		Städer	1957			1958	
	3 kv	1—3 kv	Hela året	3 kv	1—3 kv		3 kv	1—3 kv	Hela året	3 kv	1—3 kv
Stockholm	1 435	4 796	6 466	1 119	4 310	Linköping	14	528	785	137	698
Göteborg	489	2 844	3 998	420	2 733	Lund	172	549	806	109	523
Malmö	425	1 627	2 712	442	1 904	Norrköping	312	755	1 022	136	404
Borås	215	701	914	214	534	Solna	42	313	864	1	388
Eskilstuna	175	579	677	119	266	Södertälje	85	299	386	70	288
Gävle	125	654	829	301	460	Trollhättan	41	335	459	12	271
Halmstad	116	320	466	63	303	Uddevalla	14	304	459	318	820
Hälsingborg	30	457	609	76	308	Uppsala	381	1 001	1 332	361	780
Jönköping	288	561	623	36	292	Västerås	237	1 000	1 478	347	889
Karlskoga	77	268	408	152	317	Örebro	133	401	659	105	589
Karlskrona	57	249	300	41	249	Tillhopa	4 878	18 907	26 786	4 732	17 723
Karlstad	15	366	534	153	397						

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1958.

Tab 4. Antalet lägenheter i påbörjade nybyggnader i 53 städer under tiden januari 1948—september 1958

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Hela året . .	21 100	26 800	28 500	23 900	30 500	35 200	31 900	30 300	31 600	35 100	
1:a kvartalet	5 300	5 800	5 600	4 200	6 300	7 200	5 800	4 200	6 000	5 100	3 300
2:a »	4 200	3 300	5 600	3 900	6 000	7 800	7 400	7 100	9 900	7 900	10 700
3:e »	2 900	7 300	8 000	7 200	7 500	9 300	10 500	8 200	6 500	10 600	13 300
4:e »	8 700	10 400	9 300	8 600	10 700	10 900	8 200	10 800	9 200	11 500	

antal för år 1957. Jämfört med de tre första kvartalen tillhopa år 1957 har i dessa städer antalet minskat från 9 640 till 8 776 eller med 9 %.

För övriga i tab 2 redovisade kommundgrupper har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under tredje kvartalet 1958 ökat med 21 % i städer med 10 000—30 000 invånare, förblivit ungefär oförändrat i städer med mindre än 10 000 invånare samt minskat med 8 % i köpingar.

Lägenheter i påbörjade och pågående nybyggnader (53 städer). För de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare, redovisas i tab 4 antalet lägenheter i nybyggnader, som påbörjats under varje kvartal sedan år 1948 och i tab 5 antalet lägenheter i hus, som var under byggnad i slutet av varje kvartal under samma tid. Dessa uppgifter är osäkrare än uppgifterna om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter. De redovisade antalen har därför avrundats till jämna hundratal.

Antalet lägenheter i hus, vilkas upp-

förande påbörjats under tredje kvartalet 1958 uppgick till 13 300, vilket överstiger antalet under andra kvartalet påbörjade med 2 600 och antalet under tredje kvartalet 1957 påbörjade med 2 700. Under de tre första kvartalen 1958 igångsattes sammanlagt 27 300 lägenheter eller 3 700 flera än under motsvarande period 1957. Antalet lägenheter i hus under byggnad var 44 500 vid slutet av tredje kvartalet 1958, eller 7 200 flera än antalet vid slutet av närmast föregående kvartal och 5 900 flera än antalet vid motsvarande tidpunkt föregående år. Såväl antalet under tredje kvartalet påbörjade som antalet lägenheter i hus under byggnad vid slutet av kvartalet var större än under något tidigare redovisat kvartal.

Lokaler för andra än bostadsändamål.

En sammanställning av uppgifter avseende sju städer om golvytan i lokaler för andra än bostadsändamål, vilka fullbordats under tredje kvartalet resp de tre första kvartalen åren 1957 och 1958 samt under hela år 1957, redovisas i tab 6

Tab 5. Antalet lägenheter i pågående nybyggnader i 53 städer vid slutet av varje kvartal under tiden 31 mars 1948—30 september 1958

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
1:a kvartalet	20 400	19 700	24 400	26 800	28 700	31 800	35 700	33 100	33 300	33 300	35 100
2:a »	19 500	18 800	25 500	25 300	28 600	33 500	35 800	32 600	37 900	33 900	37 300
3:e »	17 300	20 300	26 400	27 100	30 300	37 500	39 700	34 500	39 000	38 600	44 500
4:e »	19 600	23 700	27 500	28 800	31 700	37 200	36 000	36 100	38 600	39 900	

Tab 6. Golvyta (m²) i fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål i sju städer

Städer	1957			1958	
	3 kv	1-3 kv	Hela året	3 kv	1-3 kv
Stockholm	143 680	259 767	343 036	23 397	158 116
Göteborg	28 855	107 950	147 020	33 853	98 168
Malmö	14 458	53 492	111 870	13 805	107 105
Norrköping	14 698	48 094	58 063	4 721	16 740
Hälsingborg	7 098	25 700	35 738	22 057	56 335
Örebro	4 907	14 228	30 451	27 996	35 962
Borås	6 068	15 100	21 475	11 113	19 345
Tillhopa	219 764	524 331	747 653	136 942	491 771

och 7. Sammanställningarna bygger huvudsakligen på uppgifter, som lämnats av byggnadsnämnderna. I uppgifterna ingår ej byggnader, som uppförts eller ombyggt för statliga myndigheters räkning.

Under tredje kvartalet 1958 tillkom i

de sju städerna lokaler för andra än bostadsändamål med en areal av sammanlagt ca 136 900 m². Motsvarande areal under tredje kvartalet 1957 uppgick till ca 219 800 m².

Tab 7. Golvyta (m²) i under 3:e kvartalet 1958 fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål i sju städer, fördelade efter byggnadsarbetets art samt lokalernas ändamål

Städer	I nybyggda hus	I till- och påbyggda hus	I ombyggda hus	Butiker, kontor, lager m m	Verkstäder, fabriker m m	Övriga ändamål	Totalt
Stockholm	22 475	922	—	6 066	4 537	12 794	23 397
Göteborg	24 883	1 210	7 760	14 873	7 150	11 830	33 853
Malmö	9 890	1 468	2 447	4 451	1 084	8 270	13 805
Norrköping	4 239	462	20	1 876	—	2 845	4 721
Hälsingborg	17 657	4 400	—	7 816	11 773	2 468	22 057
Örebro	26 243	1 753	—	10 729	4 525	12 742	27 996
Borås	10 162	595	356	2 723	2 291	6 099	11 113
Tillhopa	115 549	10 810	10 583	48 534	31 360	57 048	136 942

Gunnel Öhman

Socialstatistiska frågor i FN

Vid Statistical Commissions 10:e session i New York i början av maj i år behandlades en del frågor av socialstatistisk natur. Bl a hade man uppe till behandling ett internationellt program för socialstatistiken (E/CN 3/239). Detta omfattade följande punkter: A) ett översiktsskriptorium i socialstatistik; B) studier i socialstatistisk metodik; C) beräkning av levnadsnivå och levnadsvillkor; D) fastställandet av internationella normer för bearbetning och analys av socialstatistiken; E) metodstudier av sampelundersökningar på socialstatistikens område i underutvecklade länder samt F) undervisning. Programmet, vilket uppmärksammades i en resolution, ansågs vara betydelsefullt, eftersom det rörde utnyttjandet av statistiken för beräkning av levnadsnivån och utformningen av socialpolitiken såväl som mätande av dess effektivitet. Det socialstatistiska kompendiet (Compendium of Social Statistics), är avsett att bilda en bakgrund för en diskussion om världens sociala förhållanden och skall innehålla bland annat följande statistik: befolknings- och vitalstatistik, hushålls-, familje- och bostadsstatistik, hälso- och sjukvård, statistik över födoämnen och näringsförhållanden, undervisnings- och sysselsättningsstatistik, socialförsäkringar m m, kulturell verksamhet samt statens affärsverksamhet. Kommissionen godkände i princip det socialstatistiska kompendiet och rekommenderade, att det skulle utarbetas under kommissionens generalsekreterares ledning och utges senast 1963 samordnad med en ny utgåva av Report on the World Social Situation.

I samband härmed anmodades sekreteraren i en annan resolution att i samarbete med skilda statistiska organisationer utarbeta en eller flera rapporter om statistikens användning för utformningen av socialpolitiken.

Kommissionen hade vidare att ta del av en promemoria om allmänna principer för bostadsräkningar (E/CN 3/340 incl Add 1-). Man ansåg de framförda principerna vara värdefulla vid planerandet och utförandet av nationella bostadsräkningar, ehuru en större anpassning till lokala omständigheter var nödvändig än vad gäller folkräkningar. Kommissionen noterade också att det fanns en allmän överenskommelse om behovet av att definiera bostadsenheter i fysiska termer. Överhuvudtaget ansåg man att rekommendationerna giv-

na i promemorian för vissa länder var överambitiösa och för andra otillräckliga. Då rekommendationerna kan värderas först efter praktiska prov, förordade kommissionen i en resolution generalsekreteraren att utarbeta en reviderad version av de »allmänna principerna för bostadsräkningar» (General Principles for a Housing Census) i enlighet med kommentarer gjorda vid sessionen. Dessa reviderade principer skall sedan inom kort distribueras till FN:s medlemsstater, vilka i sin tur skall meddela sina rön vid tillämpningen av rekommendationerna på sina speciella problem. Resolutionen innehöll också en rekommendation om fältundersökningar, antingen som en del av internationella eller nationella statistiska träningscentras handlande eller som projekt företagna genom samverkande länder.

Beträffande terminologin har diskussioner förts om att ändra termen Levels of Living (levnadsnivå) till Conditions of Living (levnadsvillkor) (E/CN 3/241). Det förra uttrycket ansågs emellertid nu vara allmänt accepterat, varför det inte ansågs rådigt att ändra termen än en gång. Kommissionen godkände också klassificeringen av olika indikatorer för mätandet av hälsostandarden (WHO teckn Rep Ser 1957).

I fråga om ILO:s program för levnadskostnadsstudier (E/CN 3/250) samtyckte kommissionen till ILO:s förslag att koncentrera arbetet till mindre städer och landsbygden, då det ansågs brådskande med förberedande studier angående metoder för genomförandet av undersökningar, definition av enheter och klassificeringsprinciper inom olika områden. Kommissionen noterade med tillfredsställelse ILO:s planer att utarbeta en handbok om levnadskostnadsundersökningar.

Statistiska kommissionen uttryckte också sin tillfredsställelse över att en internationell norm för yrkesklassificering (ISCO) hade fullbordats av ILO (E/CN 3/251) i avsikt att utnyttjas i samband med 1960 års folkräkningar i alla länder.

En rapport av UNESCO (E/CN 3/252), som behandlade statistiken inom UNESCO's område och normerna för undervisningsstatistiken, uppmärksammades ävenledes av kommissionen, som speciellt tryckte på att undervisningssiffrorna måste placeras in i ett större sammanhang.

Bengt Sjöberg

Trycklov 13 januari 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

FEBRUARI • 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

TF BYRÅCHEF

Gustaf Holmstedt 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnvårdsstatistik, socialhjälpssstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin och Åke Larsson

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuenserna Susanne Björk och Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson samt aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson (11 64 41) och Arved Oksaar (21 80 42)

LÖNESTATISTIK FÖR ARBETARE INOM JORDBRUK MED BINÄRINGAR:

Aktuarie Jonas Elmdahl

UNDERSÖKNING RÖRANDE ARBETSTIDSFÖRKORTNINGENS VERKNINGAR:

Fil lic Yngve Åberg, Storkyrkobrinken 7 (21 02 27)

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och tf förste aktuarie Marianne Gustavsson

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Utkommer med 12 häften per år. Prenumeration sker på postanstalt eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, 8 nummer, pris 10 kr per år, lösnnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Februari 1959

INNEHÅLL

Medling vid hemskillnadsärenden i Göteborg 45

Ärligen ingås i vårt land i genomsnitt 53 000 äktenskap, men samtidigt inregistreras 9 000 hemskillnader. För att ett mål om hemskillnad skall kunna upptas till behandling av domstol fordras att medling eller åtminstone försök till medling ägt rum. I avsikt att belysa medlingsförfarandets betydelse vid söndring mellan makar och orsakerna till skilsmässorna har företagits en mindre statistisk undersökning i Göteborg på grundval av ett rikhaltigt material som ställts till förfogande av f d avdelningschefen vid Göteborgs barnavårdsnämnd Eric Nilsson, vilken även tjänstgjort som särskilt utsedd medlare i tvister mellan makar. Pol mag *Arne Trygged* redogör här för det intressanta resultatet.

Statens utgifter för sociala ändamål 1959/60 49

Sedan årets statsverksproposition nu framlagts har socialstyrelsens fjärde byrå sammanställt statens beräknade socialutgifter för budgetåret 1959/60 under femte huvudtiteln (socialdepartementet) och elfte huvudtiteln (inrikesdepartementet) med motsvarande utgifter i riksstaten för budgetåret 1958/59. Jämförelsen visar att socialdepartementets utgifter beräknas öka med 266,9 milj kr eller 7,3 %, trots hård beskränning av anslagen. De sociala utgifterna under inrikesdepartementet beräknas öka med 45 milj kr eller 10 %. Redovisningen av statens utgifter för sociala ändamål under de senaste tjuförem åren t o m 1959/60 ger en talande sifferframställning av utvecklingen på socialvårdsfältet.

Socialhjälpen under år 1957 51

Utläningar i Sverige. En översikt för år 1958 och läget den 1 januari 1959 55

Konsumentprisindex för december 1958 62

Sysselsättning och arbetslöshet 64

Daghem och förskolor 67

Omsättningen inom detaljhandel m m under tredje kvartalet 1958 69

Summary in English 75

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar 1959: jan
Omsättningen inom detaljhandel m m detta nr
Sysselsättning och löner inom industrin 1959: jan
Utlänningar i Sverige detta nr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1958: 4
Bostadsbyggandet 1958: 10
Daghem och förskolor detta nr
Frånvarofrekvensen vid vissa industriföretag 1958: 10
Hemhjälp, social 1958: 8
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1958: 8
Mödrahjälpen 1958: 7
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1958: 6
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1958: 2
Nykterhetsvårdsklientelet 1958: 5
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1958: 11
Socialhjälp detta nr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1958: 4
Statens utgifter för sociala ändamål detta nr
Ungdomsvårdsskolorna 1958: 7
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1958: 8
Ålderdomshem, om statsbidrag till 1958: 8
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1957: 11

Medling vid hemskillnadsärenden i Göteborg

AV POL MAG ARNE TRYGGED

Ärligen ingås i vårt land i genomsnitt 53 000 äktenskap, men samtidigt inregistreras ca 9 000 hemskillnader.¹ Helt generellt skulle man sålunda kunna säga att vart sjätte äktenskap går isär. Frekvensen är lägst på landsbygden och högst i storstäderna. I Göteborg t ex går det f n en hemskillnad på fyra vigslar.

För att ett mål om hemskillnad skall kunna upptas till behandling av domstol fordras att medling eller åtminstone försök till medling ägt rum. Vid uppkomna stridigheter i äktenskapet äger den ena av eller båda makarna att påkalla medling av präst eller av särskilt förordnad medlare. Medlingen är dock icke någon oeftergivlig förutsättning för att hemskillnad skall kunna erhållas. Det förekommer nämligen fall då den av parterna som ej önskar hemskillnad undandrar sig varje försök att få medling till stånd.

Medlarens egentliga uppgift är ju, som framgår av namnet, att söka förlika makarna. Medlingsförfarandet betraktas emellertid på många håll som blott och bart en formsak. Det väsentliga för medlaren är emellertid icke — som folk ofta tror — att utfärda ett medlingsintyg, vilket sedan biläggs ansökan om hemskillnad. En annan sak är att fallen ofta syns så tilltrasslade och motsättningarna mellan makarna så stora att medling i ordets egentliga bemärkelse förefaller meningslös.

I avsikt att belysa bl a medlingsförfarandets betydelse vid söndring mellan makar och orsakerna till skilsmässorna har

f d avdelningschefen vid Göteborgs barnvårdsnämnd Eric Nilsson ställt ett rikhaltigt material till förfogande för statistisk bearbetning. Hr Nilsson har nämligen tidigare tjänstgjort i Göteborg som särskilt utsedd medlare i tvister mellan makar. Ursprungligen hade undersökningen planerats omfatta ungefär 1 000 olika fall vid vilka medling hade förekommit. Vidare skulle då även utforskas, huruvida klientelet förekom i de olika sociala organens register (socialnämnd, nykterhetsnämnd etc). Då erforderliga medel här för ej kunde anskaffas kom den planerade utredningen ej till stånd. I stället har gjorts en mindre undersökning, omfattande 200 fall, där kontakt med medlaren har ägt rum. Utöver medlarens egna anteckningar som bildar huvudmaterialet har vissa kompletterande uppgifter från uppbördsverk, anställningsregister och rådhusrätt införskaffats, men någon efterforskning av klientelet hos sociala myndigheter har ej företagits. Materialet utgörs av 200 under 1956 i hr Nilssons register förekommande ärenden och beräknas omfatta ca 15 % av samtliga i Göteborgs stad under detta år inträffade medlingsfall. För de viktigaste resultaten redovisas här nedan. Eftersom materialet är så pass litet och uppgifterna ganska ofullständiga bör man nog inte dra några alltför generella slutsatser.

Av hela undersökningsklientelet hörde 8 till socialgrupp I, 67 till socialgrupp II och 124 till socialgrupp III. I ett fall kunde ingen socialgrupp anges. Den relativa fördelningen på socialgrupper fram-

¹ Av dessa går mellan 85 och 90 % vidare till äktenskapsskillnad.

går av tabllån. Som jämförelse visas motsvarande värden för den av Göteborgs stads statistiska byrå år 1956 gjorda valundersökningen vilken omfattade ca 1/10 av de i röstlängderna upptagna personerna.¹

Socialgrupp	Enligt undersökningsmaterialet	Enligt 1956 års valundersökning
I	4,0	6,6
II	33,7	39,1
III	62,3	54,3
Summa	100,0	100,0

Om man sedan försöker fastställa äktenskapets ålder vid medlingstillfället skall man finna att den givetvis är ytterst varierande från fall till fall. I nästa tablå har materialet uppdelats på sju olika grupper.

Mindre än 1 år	9
1—2 år	13
2—5 »	50
5—10 »	51
10—15 »	39
15—20 »	19
20 år och däröver	19
Summa	200

Flertalet äktenskap har som syns varat mellan 2 och 5 och mellan 5 och 10 år, medan i nio fall personerna i fråga varit gifta i mindre än ett års tid.

En omständighet, som är av betydelse i sammanhanget är förekomsten av barn i äktenskapet. Av samtliga äktenskap var 66 helt barnlösa, medan i övriga 134 barn förekom. I 10 av de barnlösa äktenskapen fanns emellertid barn från tidigare äktenskap eller barn, som var födda utom äktenskapet.

Man frågar sig nu: kan möjligen ingåendet av sådana äktenskap där barn förekommer, ha föranletts av att barn väntats eller redan varit fött? Jämförs det förstfödda barnets födelsedatum med tidpunkten för vigseln, finner man, att i 28 fall hade makarna gemensamma barn re-

dan före vigseln, och i 57 andra äktenskap föddes barn inom sju månader efter giftermålstillfället.

Beträffande orsakerna till brytningen redovisas i följande sammanställning.

Otrohet, äktenskapsbrott	31
Missbruk av alkohol	48
Annat lastbart leverne	2
Endera maken dömd till fängelse, straffarbete, etc	2
Brutalitet, häftighet, grövre misshandel . .	13
Grov försummelse av ena maken att försörja andra maken och barnen. Ej lämnat hushållspengar, förtigit skulder etc	7
Andra ekonomiska bekymmer	6
Sjukdom	15
Arbete på skilda orter, till sjöss etc	8
Svärmor, styvbarn, andra släktingar . . .	7
Stor åldersskillnad mellan makarna . . .	2
Olika nationalitet, religion etc	3
Övriga trivselproblem, saknar gemensamma intressen, passar ej ihop	22
Djup och varaktig söndring utan närmare precisering	34
Summa	200

Som syns dominerar gruppen missbruk av alkohol. Ungefär en fjärdedel av samtliga här redovisade medlingsfall kan skrivas på alkoholenens konto. Å andra sidan får man härvid inte se bort ifrån det faktum, att spritmissbruket icke alltid behöver vara den primära orsaken till söndringen mellan makarna. Ofta är nämligen alkoholmissbruket en följd av andra misshälligheter i äktenskapet men att här skilja mellan orsak och verkan låter sig av naturliga skäl ej göra.

Ett stort antal fall kan hänföras till gruppen otrohet (31). Restgruppen »djup och varaktig söndring utan närmare precisering» omfattar alla sådana ärenden, där någon särskild orsaksfaktor ej kunnat anges. Det har bara blivit så. Och vanligtvis är det härvidlag inte en utan flera olika förhållanden, som bidragit till misshälligheterna i äktenskapet. Ett större antal faller också under den näst sista kategorin, »saknar gemensamma intressen m m» (22). För övrigt förekommer som syns ytterligare en mängd olika orsaker som sjukdom, brutalitet osv.

¹ X²-test ger X² = 5,8 (10 % > p > 5 %).

Tab 1. Medlingssökande i kombination med vållande till brytningen med fördelning på kön

Vållande till brytningen	Medlingssökande			Summa
	Man- nen	Hust- run	Båda	
Mannen	11	81	18	110
Hustrun	12	12	4	28
Båda makarna . .	16	18	24	58
Ej klarlagt . . .	3	—	1	4
Summa	42	111	47	200

I tab 1 redovisas dels den av makarna, som sökt medlingsintyg för att kunna erhålla hemskillnad, dels den av kontrahenterna, som anses vara huvudsakligen vållande till brytningen. Som syns är oftast hustrun (i 111 fall) den av makarna som önskar separation. Det är också något vanligare, att bägge makarna i förening uppsöker medlaren (47 fall), än att enbart mannen tar kontakt med denne (42 fall).

Den part, som i flertalet fall syns ha vållat brytningen är mannen (110). Detta förhållande bör nog emellertid icke tolkas alltför kategoriskt. De vid medlingstillfället lämnade uppgifterna är ofta mycket ofullständiga och eftersom det vanligen är hustrun eller hennes advokat, som först tar kontakt med medlaren, får hennes uppgifter som regel ligga till grund för medlarens anteckningar. Det är som bekant inte ens fel att två träter. Enligt undersökningsmaterialet skulle de äktenskap, där hustrun i första hand bär skulden till motsättningarna i äktenskapet vara i minoritet (endast 28 fall). Däremot syns dubbelt så ofta inträffa, att misslyckandet beror på bägge parter (58 fall).

Om man sätter orsakerna till brytningen i relation till den part, som anses bära huvudsakliga skulden till brytningen, kan man speciellt i fråga om den

högsta orsakgruppen, alkoholism, konstatera, att samtliga 48 fall utom ett hänföra sig till mannen. Vad otrohet beträffar, har i 21 äktenskap mannen varit otrogen, i 9 hustrun och i ett äktenskap bägge makarna.

I fråga om resultatet av medlingen kan nämnas, att parterna i sju fall kommit överens om att ej begära hemskillnad eller åtminstone vänta ytterligare en tid härmed. Något medlingsintyg har därför icke behövt utfärdas. I 179 äktenskap däremot har parterna varit eniga om att samlevnaden måste upphöra och medlingsintyg har också erhållits. I 14 ärenden slutligen har den andra parten ej hörsammat kallelsen att inställa sig för medling, varför någon sådan ej kommit till stånd. Här har i stället utfärdats ett särskilt intyg om att den avsedda medlingen icke kunnat äga rum.

Bortses från de sju fall, där makarna bestämt sig för att t v hålla fast vid äktenskapet, kan nämnas, att av övriga 193 ärenden har 164 kommit att gå vidare till rådhusrätten. I 29 fall har tydligen makarna själva — trots att fortsatt sammanlevnad vid själva medlingstillfället förefallit meningslöst — ändå dragit sig för att separera.

Av de 164 ärenden, som varit före i rätten, dömdes i 140 fall till hemskillnad, i 6 fall till äktenskapsskillnad, medan i 18 fall målet avskrevs eller ogillades.

Beträffande de mål, där rådhusrätten dömt till äktenskapsskillnad, hade i ett fall makarna på grund av söndring levat åtskilda sedan minst tre år (GB 11:4) och i ett annat ena maken egenvilligt och utan giltig orsak undandragit sig sammanlevnaden två år och ej sedermera upptagit den (GB 11:5). I två ärenden hade äktenskapsbrott förekommit (GB 11:8) och i de återstående två var maken hemfallen åt missbruk av rusgivande medel (GB 11:12).

I tre av de mål, där rådhusrätten dömt till hemskillnad, hade detta skett enligt GB 11:2, dvs på yrkande av ena maken mot den andres vilja. Alla övriga domslut var baserade på GB 11:1, dvs på ansökan av bägge makarna, enär de »finna sig på grund av djup och varaktig söntring ej kunna fortsätta sammanlevnaden».

En icke oväsentlig fråga är, vem av makarna som vid domen tilldelats vårdnaden om barnen. I detta sammanhang bör påpekas, att ha vårdnad om ett barn ej är detsamma som att ha det i sin vård. Ofta brukar det rättsliga begreppet förväxlas med den faktiska vården. Den som handhar barnets timliga omsorger och har det i sin vård, utövar vården. Vårdnaden däremot kan sägas omfatta rätten och plikten att sörja för allt som rör barnets person och att företräda barnet i personliga angelägenheter, i den mån barnet icke har rätt att själv ombesörja dessa. Den rent rättsliga vårdnaden behöver således icke innehas av den som vårdar barnet.

Nu är det emellertid så, att ofta brukar makarna redan före hemskillnaden komma överens om vem som skall utöva vårdnaden av barnen i fortsättningen, och något problem behöver följaktligen ej uppstå. I FB 6:7 heter det nämligen: »Äro föräldrarna ense, give rätten sitt beslut i överensstämmelse med vad de önska, såframt det ej är uppenbart stridande mot barnens bästa.» Litet annorlunda blir förhållandet, då föräldrarna ej kan enas. I sådant fall heter det i samma lagrum »bestämme rätten efter vad med hänsyn främst till barnens bästa finnes skäligt. Bär endera huvudsakligen skulden till sammanlevnadens hävande, och äro de lika skickade att hava vårdnaden om barnen, vare den andre närmast därtill. Finnes med hänsyn till barnens bästa uppenbart, att ingendera av föräldrarna

Tab 2. Vårdnadshavare i kombination med vållande till brytningen med fördelning på kön

Vårdnadshavare	Vällande till brytningen			Summa
	Man- nen	Hust- run	Båda	
Mannen	2	—	—	2
Hustrun	44	7	26	77
»Delat»	1	—	2	3
Summa	47	7	28	82

bör utöva vårdnaden, skall denna anförtras åt särskilt förordnad förmyndare».

Då makarna ej kan enas i vårdnadsfrågan och rätten således måste ta särskild ställning härtill, gäller det följaktligen att bedöma, vem av makarna, som syns mest lämplig som vårdnadshavare. Det faktum, att den ena av föräldrarna bär huvudsakliga skulden till brytningen, får icke vara enda anledningen till att motparten tillerkänns vårdnaden. En kvinna, som begått ett sexuellt snedsprång kan således mycket väl bli vårdnadshavare, om hon anses mera lämpad härtill än mannen.

I 82 av de 146 äktenskap, där rätten dömd till hemskillnad eller äktenskapskillnad förekom minderåriga barn. Hur rätten beslöt i vårdnadsfrågan, framgår av tab 2. Hänsyn har i tabellen ej tagits till, om makarna varit ense härom eller ifall rätten har måst fatta särskilt beslut i frågan.

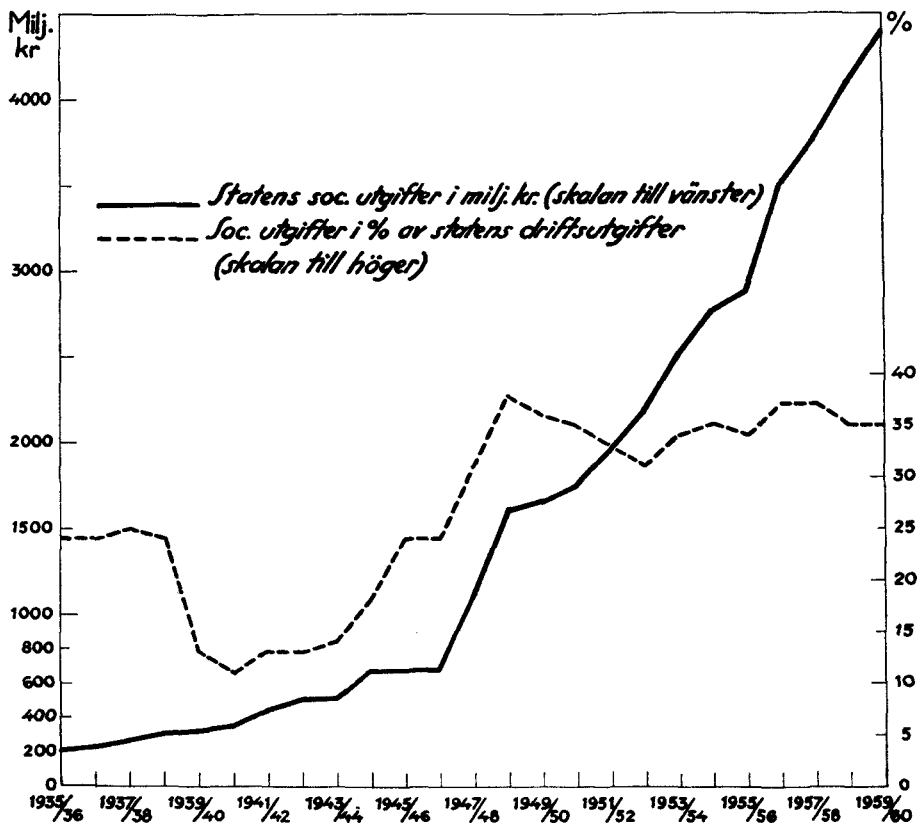
Som väntat tillerkändes hustrun vårdnaden om makarnas gemensamma barn i flertalet ärenden, mannen däremot endast i undantagsfall. »Delat» avser sådana mål, där två eller flera barn funnits i äktenskapet och där syskonen fördelats mellan föräldrarna. Var och en av makarna har då blivit vårdnadshavare fast givetvis för olika barn. Anmärkningsvärt är att det i detta material icke förekommer ett enda fall, där särskilt förordnad förmyndare utsetts som vårdnadshavare.

Statens utgifter för sociala ändamål 1959/60

Sedan årets statsverksproposition nu framlagts, har i följande tablå statens beräknade socialutgifter för budgetåret 1959/60 under femte huvudtiteln (socialdepartementet) och elfte huvudtiteln (inrikesdepartementet) redovisats tillsammans med motsvarande utgifter i riksstaten för budgetåret 1958/59. En jämförelse visar att socialdepartementets utgifter beräknas öka med 266,9 milj kr eller 7,3 %. De automatiska utgiftsökningarna utgör 117,6 milj kr och de icke-

automatiska 178,6 milj kr. Anslagsminskningarna uppgår till 29,3 milj kr.

Den största ökningen under anslagen till mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m m avser bidragsförskott med 6,5 milj kr. Anledningen härtill är den 1957 vidtagna höjningen av bidragsförskottens maximibelopp till 720 kr samt införande av utfyllnadsbidrag. Anslaget till allmänna barnbidrag däremot sänks med 5 milj kr, på grund av nedgång i barnantalet. Under arbetsmarknadsanslagen fö-

Sociala utgifter i statsbudgeten 1958/59 och 1959/60

	Riksstaten 1958/59, milj kr	Statsverks- proposition- en 1959/60, milj kr
I. Socialdepartementet		
A. Departementet	1,4	1,4
B. Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m m	5,5	5,8
C. Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m m	796,3	797,9
mödrahjälp	5,2	5,7
social hemhjälp	4,8	4,7
allmänna barnbidrag	734,0	729,0
bidragsförskott	9,5	16,0
bidrag till uppförande av barnhem	1	0,3
driftbidrag till barnhem	1,8	1,8
» » anstalter för halvöppen barnavård	3,8	4,2
försöksverksamhet rörande daghem	0,1	0,1
ferieresor för barn	2,1	2,0
» » husmödrar	1,0	1,0
driftbidrag till barnkolonier	1,7	1,7
» » semesterhem, stipendier för husmoderssemester	1,5	1,5
statens skolor tillhörande barna- o ungdomsvården	11,5	13,4
ersättning till kommuner enl socialhjälp- och barnavårdslag m m	5,9	5,9
bidrag till anordnande av ålderdomshem	10,0	7,0
annat	3,4	3,6
D. Nykterhetsvård	36,6	40,2
E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	172,4	374,5
Den offentliga arbetsförmedlingen	32,4	33,6
Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	44,0	77,0
Kostnader för arbetslöshetens bekämpande	30,0	100,0
Beredskapsarbeten på vägar och gator	50,0	125,0
Arbetsvårdsverksamhet	4,5	5,1
Övrigt	11,5	33,8
F. Bostadsbyggande m m	341,4	324,9
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter	150,0	150,0
Bostadsrabatter	150,0	140,0
Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet	22,0	13,0
Bidrag till inrättande av pensionärshem	8,0	10,0
Övrigt	11,4	11,9
G. Sjuk- o yrkesskadeförsäkring	269,5	279,4
Bidrag till sjukkassor	255,0	265,0
Vissa ersättningar i anledning av olycksfall i arbete	4,5	4,2
Övrigt	10,0	10,2
H. Arbetarskydd	6,3	6,4
I. Folkpensionering	2 003,6	2 066,0
Bidrag till folkpensioner m m	1 963,0	2 023,0
Åtgärder till förebyggande o hävande av invaliditet	13,2	13,8
Särskilda barnbidrag till ånkors o invaliders barn	13,6	14,1
Övrigt	13,8	15,1
J. Diverse	7,7	11,3
Summa A—J	3 640,7	3 907,8
II. Inrikesdepartementet		
A. Departementet	1,7	1,7
B. Medicinalstaten samt hälso- o sjukvården	448,6	493,8
Medicinalstyrelsen med dithörande stater	36,0	35,9
Sjukvårdsanstalter	366,7	409,7
Hälsovård i allmänhet	45,9	48,2
Summa A—B	450,3	495,5
Summa I + II	4 091,0	4 403,3

¹ 100 kr, reservationsanslag.

reslås betydande höjningar, sammanlagt 202 milj kr, i syfte att upprätthålla syster-sättningen. Av övriga anslagsökningar märks 62,3 milj kr till folkpensionering- en samt 9,8 milj kr till sjuk- och yrkes- skadeförsäkringen. Under anslagen till bostadsbyggande m m beräknas en minsk- ning med 10 milj kr på anslaget till bo- stadsrabatter och med 9 milj kr på an- slaget till viss bostadsförbättringsverk- samhet.

De sociala utgifterna under inrikesde- partementet beräknas öka med 45 milj kr eller 10 %. Den största ökningen, 43 milj kr, avser anslaget till sjukvårdsan- stalter.

Statens utgifter för sociala ändamål under de senaste 25 åren, fr o m bud- getåret 1935/36 t o m 1959/60, framgår av diagrammet. Med undantag för det senaste året ligger uppgifterna i rikssta-

ten för resp år till grund för detta. Vid periodens början uppgick utgifterna till 200 milj kr, motsvarande 24 % av de egentliga statsutgifterna, mot vid perio- dens slut 4 403 milj kr, motsvarande 35 % av de beräknade egentliga statsutgifter- na. Under senare delen av 1930-talet kan en ökning av socialutgifternas andel av statsutgifterna konstateras. På grund av ökade försvarsutgifter i samband med världskriget minskade emellertid social- utgifternas andel, trots nominell ökning, under denna period för att återigen öka vid mitten av 1940-talet. Maximum nåd- des 1948/49, varefter en nedgång vidtog fram till 1952/53. Därefter har andelen i stort sett ökat för varje år utom för de två sista åren, då en nedgång med 2 % inträffat.

Britta Belo

Socialhjälpn under år 1957

Den nya socialhjälpslagen trädde i kraft den 1 januari 1957. Statistiken över so- cialhjälpens omfattning under det första året för de nya bestämmelsernas tillämp- ning har nu i huvudsak färdigställts. I det följande redovisas vissa huvudsiffror, medan en mera utförlig analys senare kommer att framläggas i den publikation över socialhjälpn, som ingår i serien Sveriges officiella statistik.

I fråga om jämförbarheten med tidiga- re år bör påpekas, att en jämförelse inte

kan ge någon riktig bild av utvecklingen dels på grund av den ändrade lagstift- ningen på området och dels på grund av den i samband därmed företagna änd- ringen i statistikens utformning.

Bland de faktorer som påverkat anta- let redovisade socialhjälpfall kan särskilt nämnas, att personer som erhållit hjälp från av socialnämnden förvaltade fonder utan att ha fått socialhjälp i annan ord- ning nu utesluts ur statistiken. Sådana fall ingick i de tidigare årens uppgifter.

Däremot har de beklädnadsbidrag som förut lämnades av skolstyrelserna till skolbarn nu överförts till socialnämnderna och ingår sålunda i den för 1957 redovisade socialhjälp.

Utöver de hjälpformer som förut tillämpats innehåller den nya socialhjälp-lagen även vissa nya slag av hjälp, bland annat hjälp i form av tecknad borgen på lån. Fullständiga uppgifter om denna hjälpform föreligger ännu icke men kommer att inflyta i den ovan omnämnda sammanfattande redogörelsen för socialhjälp under 1957.

Antal understödda familjer och personer.

Totalantalet familjer som fått socialhjälp under år 1957 uppgick till 148 900, innefattande inalles 314 600 personer. Antalet hjälpta personer i relation till folkmängden var för hela riket 4,3 per 100 invånare, varav för städerna 5,0 och för landsbygden 3,6.

Frekvensen socialhjälpfall är mycket varierande inom skilda delar av riket, vilket framgår av följande sammanställning, där antalet hjälpta personer beräknats i procent av folkmängden år 1957 inom olika riksområden på landsbygden samt i städerna. På landsbygden var frekvensen lägst i de södra och sydvästra delarna av riket (2,6 %), och högst i Övre Norrland (6,3 %).

Bland landskommunerna redovisas de högsta understödsfrekvenserna av norrbottenkommunerna Hietaniemi (19,6 %), Övertorneå (13,7 %), Töre (12,9 %), Karesuando (11,8 %) samt Nedertorneå (11,7 %). Bland städerna har Arvika och Visby de högsta frekvenserna med 7,4 %, närmast följda av Härnösand, Örnsköldsvik och Stockholm med resp 6,9, 6,7 och 6,6 %.

En jämförelse med föregående års siffror kan, som tidigare påpekats, inte bli

Antal
hjelpta-
gare i %
av folk-
mängden

<i>Landsbygd</i>	3,6
Mälardalen	3,7
Östra Götaland	2,8
Skåne, Blekinge, Halland	2,6
Bohuslän och Västergötland	2,6
Dalarna och Nedre Norrland	4,5
Övre Norrland	6,3
<i>Städer</i>	5,0
Stockholm	6,6
Göteborg	5,9
Malmö	5,2
Övriga städer	4,3
<i>Hela riket</i>	4,3

exakt. Dock framläggs i följande tabeller talen för både 1956 och 1957. Som syns redovisas en ökning mellan dessa båda år både av antalet hjälpta familjer och personer. Uppgången har varit rätt stark, nämligen 8,1 % för familjerna och 9,5 % för antalet personer. Utöver de ovan nämnda förändringarna i redovisningsprinciperna m m har sannolikt det under 1957 försämrade arbetsmarknads-läget varit en bidragande orsak till det ökade behovet av socialhjälp. Ökningen

Tab 1. Antal hjälpfall inom olika familjetyper

	Antal år 1957	Förändring sedan år 1956	
		antal	i %
Antal hjälpta familjer	148 877	+ 11 128	+ 8,1
därav			
ensam man utan barn	42 410	+ 5 340	+ 14,4
» » med »	1 006	+ 177	+ 21,4
» kv utan barn	36 822	+ 71	+ 0,2
» » med »	17 553	+ 2 098	+ 13,6
gift par utan »	17 973	+ 876	+ 5,1
» » med »	33 113	+ 2 665	+ 8,8
Antal hjälpta personer	314 555	+ 27 340	+ 9,5
därav			
vuxna män	94 502	+ 9 058	+ 10,6
» kvinnor . . .	105 461	+ 5 710	+ 5,7
barn under 16 år .	114 592	+ 12 572	+ 12,3

Tab 2. Antal hjälpfall och hjälptagare inom olika riksområden

	Antal hjälp- fall	Förändring sedan 1956		Antal hjälp- personer	Förändring sedan 1956	
		antal	%		antal	%
<i>Landsbygd</i>	57 607	+ 1 912	+ 3,4	130 827	+ 8 115	+ 6,6
Mälardalen	10 524	+ 677	+ 6,9	22 880	+ 2 088	+ 10,0
Östra Götaland	8 080	+ 49	+ 0,6	17 529	+ 754	+ 4,5
Skåne, Blekinge och Halland	6 793	+ 106	+ 1,6	15 565	+ 714	+ 4,8
Bohuslän och Västergötland	8 989	+ 321	+ 3,7	18 532	+ 1 086	+ 6,2
Dalarna och Nedre Norrland	14 717	+ 208	+ 1,4	32 931	+ 1 383	+ 4,4
Övre Norrland	8 504	+ 551	+ 6,9	23 390	+ 2 090	+ 9,8
<i>Städer</i>	91 270	+ 9 216	+ 11,2	183 728	+ 19 225	+ 11,7
Stockholm	28 304	+ 2 792	+ 10,9	52 508	+ 4 376	+ 9,1
Göteborg	11 683	+ 2 428	+ 26,2	22 737	+ 4 441	+ 24,3
Malmö	5 342	+ 406	+ 8,2	11 038	+ 1 084	+ 10,9
Övriga städer	45 941	+ 3 590	+ 8,5	97 445	+ 9 324	+ 10,6
<i>Hela riket</i>	148 877	+ 11 128	+ 8,1	314 555	+ 27 340	+ 9,5

gäller nämligen framför allt personer i åldrarna 25—50 år, dvs personer i arbetsför ålder.

Som framgår av tab 1 och 2 har ökningen varit olika stark inom olika familjetyper och i olika delar av landet. Bland familjetyperna är uppgången mest framträdande för ensamma män med eller utan barn samt för ensamma kvinnor med barn. Bland de gifta har barnfamiljerna ökat något kraftigare än de barnlösa makarna. Andelen barn under 16 år har ökat något bland understödstagarna, troligen till större delen beroende på att hjälp till kläder till skolbarn numera faller inom socialhjälpens ram.

Av tab 2 framgår antalet socialhjälpfall fördelade på olika geografiska områden samt förändringarna sedan föregående år. Uppgången har varit avsevärt mycket större i städerna än på landsbygden såväl i fråga om antalet fall som i fråga om antalet hjälpta personer. På landsbygden visar Mälardalen och Övre Norrland den största uppgången.

Den kraftiga ökningen av antalet hjälpta personer i städerna är av särskilt intresse. För inemot 1/3 av städerna redo-

visas en ökning på 20 % eller mer. Se nedanstående tablå.

	Antal hjälp- tagare		Ökning i %
	1956	1957	
Asksund	108	215	99,1
Sävsjö	77	144	87,0
Ystad	256	459	79,3
Öregrund	41	72	75,6
Gränna	24	40	66,7
Uddevalla	943	1 500	59,1
Kungälv	148	227	53,4
Nybro	194	292	50,5
Djursholm	60	89	48,3
Hässleholm	322	453	40,7
Bollnäs	190	266	40,0
Västerås	1 954	2 691	37,7
Örnsköldsvik	364	495	36,0
Ängelholm	260	353	35,8
Ljungby	171	231	35,1
Lycksele	130	175	34,6
Lindesberg	203	270	33,0
Strömstad	97	127	30,9
Västervik	591	771	30,5
Filipstad	294	381	29,6
Kalmar	1 017	1 310	28,8
Hjo	71	91	28,2
Nora	72	92	27,8
Östhammar	249	318	27,7
Trelleborg	460	584	27,0
Örebro	2 462	3 078	25,0
Skänninge	133	166	24,8
Göteborg	18 296	22 737	24,3
Borlänge	660	805	22,0
Katrineholm	688	838	21,8
Kristianstad	829	1 006	21,4
Åmål	217	263	21,2
Oskarshamn	421	509	20,9
Kiruna	1 048	1 259	20,1

Olika hjälpformers omfattning och kostnader. Den vanligaste formen för socialhjälp utgörs av hjälp till uppehälle, vilken 1957 omfattade ca 120 200 fall eller omkring 81 % av samtliga redovisade hjälpfall under året. S k annan hjälp antingen enbart eller i kombination med hemunderstöd eller vård på sjukvårdsanstalt har utgått i ca 29 % av fallen. Vård på sjukvårdsanstalt slutligen har åtnjutits av 8 % av understödsfallen.

Till socialhjälp för uppehållet utbetalade socialnämnderna i hela riket 96,9 milj kr, vilket är ca 11 % mer än 1956. Medelbeloppet per familj var 162 kr mot 147 kr föregående år. Genomsnittsbeloppet i städerna var 185 kr och på landsbygden 126 kr.

Under 1957 bekostade socialnämnderna vård på sjukvårdsanstalt för 11 671 personer. Detta utgör en minskning sedan föregående år med drygt 11 %.

Även värdet av vård på sjukvårdsanstalt sjönk med 10 % från 1956 till 1957 till 12,2 milj kr. Den genomsnittliga vårdkostnaden per dag har däremot stigit till kr 4,95 per dag eller med 7,6 %.

Antalet fall som erhållit s k annan

hjälp (dvs inackordering, utrustning för intagning på anstalt, resor, kostnader för yrkesutbildning, tandvård, begravningskostnader m m) uppgick till 43 681 mot 28 300, vilket innebär en ökning med 54 %. Kostnaderna ökade från 7,0 milj kr till 9,8 milj kr eller med ca 41 %. En del av ökningen måste hänföras till ändrade redovisningsprinciper. Så har t ex hjälp till läkarvård i hemmet samt till medicin nu förts under annan hjälp, under det att sådan hjälp tidigare räknades som hemunderstöd.

De sammanlagda kostnaderna för olika hjälpformer på landsbygden och i städerna framgår av följande tablå.

		Social- hjälp till uppe- hållet	Vård på sjuk- vårds- anstalt	Annan hjälp	Samt- liga hjälp- former
Landsbygd	1957	29,3	7,5	5,2	42,0
	1956	26,2	8,6	4,2	39,0
Städer	1957	67,6	4,7	4,6	76,9
	1956	59,0	4,9	2,8	66,7
Hela riket	1957	96,9	12,2	9,8	118,9
	1956	85,2	13,5	7,0	105,7

Linnéa Jonsson

Utlänningar i Sverige

EN ÖVERSIKT FÖR ÅR 1958 OCH LÄGET DEN 1 JANUARI 1959

Beträffande utlänningar i Sverige har i Sociala Meddelanden 1958, nr 6, 9 och 12, vissa kvartalsuppgifter för år 1958 lämnats. Dessa avsåg endast de arbetsanmälda utlänningarna med fördelning dels efter yrke och nationalitet, dels efter nationalitet och län. I det följande lämnas en något utförligare redogörelse, avseende antalet uppehållstillstånd, svenska medborgarskap, födda och avlidna utlänningar, utresande till icke-nordiskt land samt arbetsanmälda utlänningar. Av dessa uppgifter anger antalet uppehållstillstånd och antalet arbetsanmälda läget

vid årsskiftet 1958/59. Motsvarande redogörelse för år 1957 framlades i Sociala Meddelanden 1958, nr 3.

Utlänningar med uppehållstillstånd. Sedan skyldighet att inneha tillstånd för vistelse och arbete i Sverige inskränkts till icke-nordiska utlänningar, omfattar antalet uppehållstillstånd endast en mindre del av alla utlänningar i landet. Den 1 januari 1959 var antalet gällande uppehållstillstånd 53 726, av vilka 28 728 avsåg män och 24 998 kvinnor. Detta innebär en minskning sedan den 1 januari 1958

Tab 1. Uppehållstillstånd för utlänningar

Nationalitet	1946	1958				1959		
	1 januari	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari	därav	
							män	kvinnor
Dansk	2 729	..	..	..	..	..	..	..
Finsk	6 293	..	..	..	..	..	..	..
Isländsk	179	..	..	..	..	..	..	..
Norsk	4 537	..	..	..	..	..	..	..
Baltisk	25 977	8 252	8 048	7 800	7 691	7 395	4 672	2 723
Belgisk	82	103	101	93	97	94	47	47
Brittisk	901	1 221	1 247	1 204	1 220	1 293	629	664
Fransk	509	665	678	655	653	649	358	291
Nederländsk	679	1 362	1 331	1 320	1 261	1 230	760	470
Italiensk	332	3 419	3 447	3 464	3 335	3 299	2 037	1 262
Polsk	3 822	2 216	2 178	2 089	2 116	2 007	1 256	751
Schweizisk	316	1 251	1 220	1 199	1 243	1 150	755	395
Tjeckoslovakisk	—	347	345	330	314	300	214	86
Tysk	6 250	22 137	21 609	21 412	21 648	21 014	8 604	12 410
Ungersk	805	6 070	6 288	5 835	6 067	6 138	4 030	2 108
USA-medborgare	669	1 510	1 588	1 636	1 642	1 793	992	801
Österrikisk	—	3 058	3 012	3 035	3 016	2 970	1 556	1 414
Övriga	4 565	4 444	4 437	4 463	4 383	4 394	2 818	1 576
Summa	58 645	56 055	55 529	54 535	54 686	53 726	28 728	24 998

Tab 2. Utlänningar, som enligt uppgifter till utlänningskommissionen erhållit svenskt medborgarskap under år 1958

Förutvarande nationalitet	Enligt Kungl Maj:ts beslut	Övriga	Samtliga	Förutvarande nationalitet	Enligt Kungl Maj:ts beslut	Övriga	Samtliga
Argentinsk	1	—	1	Norsk	420	68	488
Australiensisk	1	—	1	Persisk	1	—	1
Belgisk	9	—	9	Polsk	569	—	569
Bulgarisk	5	—	5	Portugisisk	4	—	4
Canadensisk	7	18	25	Rumänsk	31	—	31
Chilensk	1	—	1	Rysk	338	—	338
Dansk	505	91	596	Schweizisk	2	4	6
Ecuadoriansk	1	—	1	Spansk	20	—	20
Engelsk	41	—	41	Statslös	16	1	17
Estländsk	973	—	973	Sudet-tysk	95	—	95
Finsk	3 144	32	3 176	Sydkoreansk	3	—	3
Fransk	29	1	30	Tjeckoslovakisk	62	—	62
Grekisk	7	1	8	Turkisk	3	—	3
Indisk	1	—	1	Tysk	1 656	18	1 674
Irlandsk	1	—	1	Ungersk	167	—	167
Isländsk	1	—	1	USA-medborgare	63	139	202
Israelisk	5	—	5	Vietnam-medborgare	1	—	1
Italiensk	152	—	152	Österrikisk	177	—	177
Japansk	1	—	1	Summa	8 986	373	9 359
Jugoslavisk	22	—	22				
Kinesisk	16	—	16				
Lettländsk	316	—	316				
Litauisk	25	—	25				
Mexikansk	1	—	1				
Nederländsk	93	—	93				

med 2 329 (— 4,2 %), av vilka något mer än hälften är kvinnor (1 205). Av tab 1 framgår förändringarna i övrigt under året kvartalsvis.

Sedan passfriheten för nordbor genomfördes år 1952 och sedan den internordiska passkontrollen upphört från och med den 1 maj 1958, kan totalantalet utlänningar i Sverige icke exakt anges.

Naturaliserade utlänningar. Under år 1958 har 9 359 förutvarande utlänningar blivit svenska medborgare. I denna siffra ingår såväl barn som svenskfödda utländska medborgare, vilka senare i föreskriven ordning återtagit svenskt medborgarskap. Av de under året naturaliserade — som är 291 flera än under år 1957 — har 8 986 upptagits till svenska medborgare efter Kungl Maj:ts beslut. Av tab 2 framgår

de naturaliserades fördelning efter förutvarande nationalitet. Danskar, finländare, islänningar och norrmän utgör tillsammans 4 261 personer, dvs 45,5 % av det totala antalet naturaliserade utlänningar. Antalet tyskar är 1 674 (17,9 %) och balter 1 314 (14,0 %).

Födda och avlidna utlänningar. Utlänningsstockens minskning till följd av naturalisation är av betydligt större omfattning än minskningen genom dödsfall bland de härvarande utlänningarna. Enligt de uppgifter, som inkommit till utlänningskommissionen, var antalet avlidna 382 under år 1958 mot 324 både under år 1957 och under år 1956. Av utländska kvinnor föddes i Sverige 4 434 barn under år 1958 mot 3 548 år 1957 och 3 588 år 1956. Fördelningen efter na-

Tab 3. Av utländska kvinnor i Sverige födda barn enligt uppgifter till utlänningskommissionen år 1958

Hemland	Antal barn	Hemland	Antal barn	Hemland	Antal barn
Argentina	3	Iran	1	Sovjetunionen	8
Belgien	3	Irland	2	Spanien	24
Brasilien	1	Island	9	Statslös	41
Bulgarien	3	Israel	6	Sudan	1
Canada	9	Italien	126	Sudet	2
Chile	4	Jugoslavien	28	Sydafrikanska unionen	1
Columbia	7	Kina	1	Sydkorea	1
Danmark	790	Lettland	27	Tjeckoslovakien	13
Egypten	1	Libanon	1	Tunisien	1
England	74	Litauen	2	Turkiet	7
Estland	109	Nederländerna	69	Tyskland	714
Finland	1 433	Norge	364	Ungern	199
Frankrike	32	Nya Zeeland	2	Uruguay	1
Grekland	5	Pakistan	2	USA	56
Guatemala	1	Polen	56	Venezuela	1
Indien	3	Portugal	2	Österrike	123
Indonesien	1	Rumänien	7		
Irak	1	Schweiz	56	Summa	4 434

tionalitet av födda och avlidna utlännings-
ar år 1958 redovisas i tab 3 och 4. Nord-
bornas antal utgjorde bland de födda
2 596, dvs 58,5 %, och bland de avlidna
184 eller 48,2 % av det totala antalet.

Utresande till icke-nordiskt land. Den
mest betydande kvantitativa förändringen
av utlänningspopulationen sker till följd
av in- och utresor. Efter den nordiska
passfrihetens genomförande registrerades
fram till och med den 30 april 1958 en-
dast den icke-nordiska resandeströmmen.
Från och med den 1 maj 1958 har tills-
vidare möjligheterna att statistiskt belysa

denna resandeströms storlek ytterligare
beskurits. Från nämnda datum registreras
i stort sett endast de som från Sverige ut-
reser till icke-nordiskt land. Motsvarande
sker i Danmark, Finland och Norge. Per-
soner, försedda med visa, registreras dock
alltid.

Antalet utlänningsar, som under måna-
derna maj—december utreste från Sveri-
ge till icke-nordiskt land, var 87 398. Av
dessa utgjorde medborgare i Västtyskland
23,8 %, i USA 19,4 %, i Storbritannien
15,7 % och i Finland 5,3 %, dvs tillsam-
mans ca 2/3 av samtliga dylika utresan-
de utlänningsar. De flesta utresorna från

Tab 4. I Sverige avlidna utlänningsar enligt uppgifter till utlänningskommissionen år 1958

Hemland	Antal avlidna	Hemland	Antal avlidna	Hemland	Antal avlidna
Canada	1	Lettland	9	Sudet	1
Danmark	55	Nederländerna	4	Tjeckoslovakien	7
England	5	Norge	30	Tyskland	35
Estland	19	Polen	11	Ungern	14
Finland	99	Schweiz	3	USA	58
Grekland	3	Sovjetunionen	2	Österrike	4
Italien	4	Spanien	1		
Jugoslavien	3	Statslös	14	Summa	382

Tab 5. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 januari 1959, fördelade efter yrkes-

Yrkesgrupp	Nationalitet			
	Dansk	Norsk	Finsk	Baltisk
I. Jordbruk och skogsbruk	2 610	695	4 826	161
Jordbruk	1 619	124	726	35
Trädgårdsskötsel	244	49	333	13
Fiske	35	1	18	4
Skogsbruk	712	521	3 749	109
II. Industri och hantverk	9 240	3 271	18 912	2 368
Malmbrytning o metallindustri	3 820	1 358	9 368	1 175
Jord- o stenindustri	596	61	448	32
Träindustri	325	200	1 085	85
Pappers- och grafisk industri	575	236	1 247	112
Livsmedelsindustri	1 025	199	951	79
Textilindustri	662	201	1 292	419
Beklädnadsindustri	465	404	2 458	221
Läder-, hår- o gummiindustri	597	133	526	126
Kemisk-teknisk industri	179	84	368	31
Byggnadsindustri	992	394	1 166	88
Kraft-, belysnings- o vattenverk	4	1	3	—
III. Samfärdsel	2 107	741	1 928	267
Landtransport	242	152	421	93
Luftfart	63	91	15	—
Sjöfart	1 802	498	1 492	174
IV. Handel	1 502	1 527	6 166	356
Försäljnings-, reklam- o affärsverksamhet	404	371	772	42
Lagerarbete	269	183	634	95
Bank-, försäkrings- o uppdragsverksamhet	15	31	130	60
Hotell, restauranger o storhushåll	814	942	4 630	159
V. Förvaltning, arbetsledning och fria yrken	1 180	1 243	1 604	551
Allmän tjänst	18	12	19	3
Socialvård	11	7	15	4
Tekniska arbetsområden	454	780	540	241
Kontorsarbete	258	341	952	266
Undervisn, biblioteksarbete o journalistik	26	48	51	28
Organisations- o ombudsmannaverksamhet	—	3	1	2
Konstnärlig verksamhet	413	52	26	7
VI. Hälsovård o sjukvård; hygien	1 065	675	2 205	106
VII. Husligt arbete]	537	504	1 899	29
VIII. Genomgående yrken, diversearbete	673	298	1 670	180
Genomgående yrken	475	229	1 256	121
Diversearbete	198	69	414	59
IX. Arbete, ej hänförligt till annan näringsgren	93	119	291	23
Extra skördehjälp m m	2	—	1	—
Elevpraktikarbete	91	119	290	23
X. Beredskaps- o arkivarbete	2	—	4	47
Summa	19 009	9 073	39 505	4 088

grupp, nationalitet och kön

Polsk	Tysk	Italiensk	Ungersk	Övrig	Summa	Därav	
						Män	Kvinnor
26	621	12	181	406	9 538	8 910	628
11	228	5	127	147	3 022	2 742	280
7	229	2	27	106	1 010	778	232
—	1	—	—	—	59	59	—
8	163	5	27	153	5 447	5 331	116
724	5 685	1 881	2 782	3 603	48 466	35 830	12 636
354	3 254	1 510	1 464	2 107	24 410	21 447	2 963
14	192	72	105	85	1 605	1 341	264
21	192	7	93	139	2 147	2 003	144
51	312	25	131	209	2 898	2 304	594
35	348	22	145	186	2 990	1 860	1 130
83	379	43	327	265	3 671	1 540	2 131
63	494	89	187	305	4 686	517	4 169
57	197	33	156	106	1 931	1 062	869
9	91	23	34	35	854	523	331
37	224	56	140	166	3 263	3 222	41
—	2	1	—	—	11	11	—
99	804	125	41	903	7 015	6 670	345
14	83	19	24	62	1 110	971	139
—	2	—	—	13	184	143	41
85	719	106	17	828	5 721	5 556	165
158	1 854	254	328	1 151	13 296	5 068	8 228
16	383	20	26	212	2 246	899	1 347
25	115	27	71	110	1 529	1 107	422
3	48	3	11	48	349	148	201
114	1 308	204	220	781	9 172	2 914	6 258
110	1 490	168	406	1 502	8 254	5 469	2 785
2	6	—	1	10	71	59	12
1	24	—	1	6	69	17	52
63	664	37	251	665	3 695	3 360	335
30	618	40	69	420	2 994	931	2 063
13	56	8	57	156	443	325	118
—	3	—	—	2	11	7	4
1	119	83	27	243	971	770	201
47	950	17	109	391	5 565	1 306	4 259
27	3 112	53	42	463	6 666	69	6 597
49	337	72	117	212	3 608	2 477	1 131
39	298	64	74	155	2 711	1 631	1 080
10	39	8	43	57	897	846	51
12	226	32	57	286	1 139	976	163
—	1	—	2	2	8	5	3
12	225	32	55	284	1 131	971	160
17	10	—	30	20	130	92	38
1 269	15 089	2 614	4 093	8 937	103 677	66 867	36 810

**Tab 6. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 januari 1959
fördelade efter län, nationalitet och kön**

Län	Nationalitet									Summa
	Dansk	Norsk	Finsk	Baltisk	Polsk	Tysk	Italiensk	Ungersk	Övrig	
Stockholms stad . . .	2 306	2 099	8 433	1 028	299	3 754	608	612	2 367	21 506
därav män . . .	1 687	1 112	3 736	708	221	1 547	380	411	1 717	11 519
Stockholms	796	485	4 025	336	64	1 676	299	253	663	8 597
därav män . . .	564	200	2 068	249	50	511	256	183	429	4 510
Uppsala	186	93	740	95	16	224	10	85	122	1 571
därav män . . .	149	49	438	58	14	95	8	56	86	953
Södermanlands . . .	587	176	1 698	266	38	345	65	184	243	3 602
därav män . . .	473	109	1 029	203	30	195	45	136	179	2 399
Östergötlands . . .	518	210	915	251	70	460	135	150	232	2 941
därav män . . .	429	146	498	172	54	257	105	123	181	1 965
Jönköpings	446	125	466	80	55	330	3	140	154	1 799
därav män . . .	344	66	219	60	37	161	2	110	116	1 115
Kronobergs	219	41	94	9	17	132	2	82	51	647
därav män . . .	188	32	55	6	16	86	2	70	41	496
Kalmar	153	58	184	38	20	148	6	84	105	796
därav män . . .	126	40	125	34	15	99	5	63	92	599
Gotlands	100	4	59	5	—	20	1	1	7	197
därav män . . .	22	2	23	3	—	12	1	1	5	69
Blekinge	211	32	130	43	13	66	3	107	45	650
därav män . . .	194	26	102	38	11	52	3	103	37	566
Kristianstads	500	35	174	7	19	227	4	76	59	1 101
därav män . . .	394	18	98	7	11	117	2	62	42	751
Malmöhus	4 757	311	834	189	162	1 690	262	645	828	9 678
därav män . . .	3 762	217	512	136	105	881	181	471	655	6 920
Hallands	364	61	202	62	32	181	12	144	87	1 145
därav män . . .	298	28	94	51	17	89	9	112	61	759
Göteborgs och Bohus	3 034	1 647	2 875	842	133	1 553	538	310	1 157	12 089
därav män . . .	2 483	968	1 840	616	107	931	367	237	957	8 506
Älvsborgs	774	443	2 120	332	76	608	5	240	371	4 969
därav män . . .	557	193	589	197	52	257	5	138	188	2 176
Skaraborgs	210	123	433	37	9	213	8	88	107	1 228
därav män . . .	153	65	214	28	9	118	8	61	60	716
Värmlands	826	647	1 142	41	22	383	7	132	387	3 587
därav män . . .	741	487	925	36	17	248	6	105	290	2 855
Örebro	605	244	1 944	139	49	729	45	173	436	4 364
därav män . . .	526	153	1 358	101	39	458	34	144	335	3 148
Västmanlands	732	515	4 098	168	79	1 004	513	287	659	8 055
därav män . . .	599	390	2 842	124	62	631	336	233	500	5 717
Kopparbergs	793	475	2 573	34	54	487	38	143	372	4 969
därav män . . .	717	331	1 960	29	42	311	31	122	298	3 841
Gävleborgs	386	230	1 408	60	24	343	21	82	206	2 760
därav män . . .	349	151	1 037	52	23	240	16	63	157	2 088
Västernorrlands . . .	136	210	1 554	16	5	195	9	24	116	2 265
därav män . . .	115	157	1 276	16	3	122	9	22	95	1 815
Jämtlands	54	345	351	3	3	74	2	3	39	874
därav män . . .	43	168	227	3	2	51	2	3	34	533
Västerbottens	65	136	679	2	2	101	2	19	34	1 040
därav män . . .	53	81	393	—	1	68	2	18	29	645
Norrbottnens	251	328	2 374	5	8	146	16	29	90	3 247
därav män . . .	228	235	1 505	4	7	111	15	28	73	2 206
Summa	19 009	9 073	39 505	4 088	1 269	15 089	2 614	4 093	8 937	103 677
därav män . . .	15 194	5 424	23 163	2 931	945	7 648	1 830	3 075	6 657	66 867

Sverige sker emellertid via Danmark till icke-nordiskt land, varför registrering av dem äger rum i Danmark, icke i Sverige.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 januari 1959 var, såsom framgår av tab 5 och 6, det totala antalet arbetsanmälda utlänningar i riket 103 677. Sedan föregående årsskifte redovisas sålunda en minskning med 24 366 eller med 19,0 %. Denna nedgång ägde rum framför allt under första och under fjärde kvartalet, medan en mindre ökning kunde noteras under tredje kvartalet. Liksom fallet var under 1957, har emellertid även under år 1958 vidtagits en del korrigeringar i siffrorna över de arbetsanmälda på det sättet, att sådana fel eliminerats, som uppkommit genom att arbetsgivare i vissa fall underlåtit att avanmäla utlänningar, som slutat sin anställning. Antalet av de sålunda under årets lopp successivt utmönstrade uppgifterna motsvarar ungefär 2/3 av ovan angivna minskning. Endast en viss, för närvarande icke känd, del av dessa utgörs dock av sådana arbetsanmälda, som ingick i siffrorna vid föregående årsskifte. Till minskningen har också bidragit det antal utlänningar, som förvärvat svenskt medborgarskap under år 1958 och som vid årsskiftet 1957/58 var arbetsanmälda. Motsvarande gäller för de under året avlidna. De här nämnda reservationerna måste observeras vid jämförelser mellan nu framlagda siffror och tidigare presenterade.

Av de arbetsanmälda var 66 867 män och 36 810 kvinnor, vilket innebär, att antalet män enligt de redovisade siffrorna under året minskat med 15 838 eller med 19,1 % och antalet kvinnor med 8 528 eller med 18,8 %. Danskar, finländare och norrmän utgjorde tillsammans 65,2 % av det totala antalet arbetsanmälda utlänningar. Av övriga nationaliteter kan nämnas tyskarna, som represen-

terade 14,6 % av samtliga. Finländarna, som utgjorde den största gruppen med 39 505, minskade från föregående årsskifte med 14,2 %. I storleksordning kommer därefter danskarna med 19 009 (— 19,6 %), tyskarna med 15 089 (— 26,1 %), norrmännen med 9 073 (— 16,3 %), ungarna med 4 093 (— 11,0 %), balterna med 4 088 (— 30,0 %), italienarna med 2 614 (— 16,9 %) och polackerna med 1 269 (— 28,3 %).

Beträffande den geografiska fördelningen i tab 6 kan nämnas, att de arbetsanmälda utlänningarna förekom talrikast i Stockholms stad med 21 506 (— 3,0 %) och därefter i Göteborgs och Bohus län med 12 089 (— 28,6 %), i Malmöhus län med 9 678 (— 28,6 %), i Stockholms län med 8 597 (— 22,9 %), i Västmanlands län med 8 055 (— 6,7 %), i Älvsborgs län med 4 969 (— 35,6 %) och i Kopparbergs län likaledes med 4 969 (— 7,1 %). Det minsta antalet arbetsanmälda utlänningar redovisas för Gotlands län med 197 personer (— 22,7 %).

De arbetsanmälda utlänningarnas fördelning efter yrke har gett till resultat, att 48 466 personer sysselsattes inom industri och hantverk (— 20,1 %), 13 296 inom handel m m (— 11,1 %), 9 538 ägnade sig åt jordbruk, fiske och skogsbruk (— 27,9 %), 8 254 åt förvaltning, arbetsledning och fria yrken (— 8,3 %), 7 015 åt samfärdsl (— 24,9 %), 6 666 åt husligt arbete (— 24,1 %) samt 5 565 åt hälso- och sjukvård (— 12,4 %). Övriga tre yrkesgrupper sysselsatte sammanlagt 4 877 personer.

Bland utlänningarna sysselsattes slutligen speciellt många kvinnor inom vissa yrkesgrupper, t ex inom livsmedelsindustri samt textil- och beklädnadsindustri, inom försäljnings- och restaurangbranscherna, i kontorsarbete samt inom hälso- och sjukvård.

Karl-Erik Forsström

Konsumentprisindex för december 1958

Konsumentprisindex för december 1958 har av socialstyrelsen beräknats till 152 eller samma tal som gällt för månaderna april—november förra året. Med två decimaler är talet för december 152,29 mot 151,86 för november. Årsmedeltalet för 1958 blir därmed 152.

Av indextalen för de i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster visar enligt tab 1 talet för livsmedel en ökning med två enheter till 164. För övriga huvudgrupper är indextalen oförändrade.

Fr o m detta beräkningstillfälle har vid prisinsamlingen använts ett nytt urval av butiker och betjäningstillfällen. Utbytet har icke i och för sig påverkat indextalen för december. Nämnvärda prisförändringar

mellan november och december har endast förekommit i fråga om livsmedel, där prisstegringarna övervägt. Höjningarna av smörpriset i slutet av november har nu påverkat indextalet, och vidare har noterats en nästan genomgående ökning av priserna på kött, fläsk och charkuterivaror. Kaffepriiset har däremot fortsatt att sjunka. För övrigt kan antecknas att priset på hemhjälp stigit något. Prisutvecklingen för olika varugrupper sedan 1957 belyses av tab 2.

Pensionspristalet har av socialstyrelsen beräknats till 124 eller en enhet högre än föregående månad. Ökningen påverkar icke denna gång folkpensionernas indextillägg.

Carl Öberg

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—december 1958 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	139	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1957 dec	159	154	151	145	162	124	134	144	148	146
1958 jan	162	154	154	149	164	124	133	147	149	146
febr	163	166	155	149	166	124	134	148	151	145
mars	163	166	155	149	166	124	138	148	151	145
april	162	172	154	149	164	125	134	148	152	145
maj	163	172	154	149	164	125	134	149	152	144
juni	163	172	153	149	162	125	134	149	152	144
juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144

¹ Kvartals- och månadsindex för 1950—1957 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3, sid 191.

Tab 2. Indextal för olika delposter åren 1957 och 1958, oktober–december 1958 samt talens procentuella förändringar december 1957–december 1958

Huvudgrupper och undergrupper	Indextal (1949 = 100)					Vägnings- tal 1958	Pro- centuell förändring dec 1957— dec 1958 ¹
	1957	1958	Okt 1958	Nov 1958	Dec 1958		
Livsmedel	157	163	162	162	164	316	+ 3
Mjöl, gryn och bröd	155	160	161	161	161	37	+ 3
Mejeriprodukter	151	158	155	155	159	49	+ 4
Matfett utom smör	126	126	127	127	126	10	0
Ägg	123	126	120	127	126	10	— 3
Kött	199	207	202	212	217	21	+ 6
Fläsk	189	194	200	203	206	21	+ 11
Charkuterivaror och köttkonserver	161	161	165	168	169	19	+ 8
Fisk och fiskkonserver	159	176	177	179	182	13	+ 7
Rotfrukter och grönsaker	149	192	186	192	197	15	+ 15
Frukt och bär	140	141	135	129	131	31	— 9
Specier	182	180	177	176	174	50	— 3
Läskedrycker och svagdricka	131	148	153	153	153	8	+ 15
Förtäring utom hemmet	170	179	180	181	181	32	+ 4
Alkoholhaltiga drycker och tobak	152	171	174	174	174	87	+ 13
Spritdrycker och vin	180	206	210	210	210	47	+ 16
Öl	130	140	143	143	143	9	+ 9
Tobak	130	142	145	145	145	31	+ 9
Bostad, bränsle och lyse	147	154	153	153	153	149	— 3
Bostad utan bränsle och lyse	140	149	149	149	149	95	—
Bränsle och lyse	162	163	162	162	162	54	— 1
Kläder och skor	122	125	126	126	126	128	+ 1
Kläder	120	123	123	123	123	106	+ 1
Konfektion och skrädderiarbete	123	127	128	128	128	64	+ 2
Underkläder och strumpor	99	97	97	97	97	15	— 1
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	114	116	117	117	117	11	+ 1
Tyger, garner och sybehör	133	134	136	135	135	16	+ 2
Skor	138	141	141	141	141	22	+ 2
Inventarier och husgeråd	133	134	134	134	134	96	+ 1
Möbler	133	134	135	135	135	11	+ 2
Radio och musikinstrument	120	118	116	115	115	9	— 4
Armatur, husgeråd och verktyg	138	140	141	141	141	30	+ 1
Hushållstextilier	126	129	129	130	129	17	+ 1
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	135	135	135	135	135	19	0
Personliga effekter	121	125	125	124	124	10	+ 1
Diverse	142	149	149	149	149	224	+ 2
Läkemedel och tandläkararvode	122	151	152	150	150	16	+ 8
Kroppsvård	136	137	138	137	137	15	0
Rengöringsmedel och tvätt	98	99	99	99	99	12	— 1
Läsning och skrivmateriel	170	178	181	181	181	21	+ 3
Post och tele	167	171	171	171	171	13	—
Nöjen och rekreation	142	151	152	151	151	19	+ 2
Resor	148	156	156	156	156	40	+ 3
Motorfordon	137	141	141	141	141	67	+ 2
Hemhjälp	171	178	179	179	185	9	+ 5
Blommor m m	129	128	127	127	126	12	— 1
Totalindex	145	152	152	152	152	1 000	+ 3

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Sysselsättning och arbetslöshet

Tab 1. Sysselsättning inom industrin i december 1958 jämfört med november 1958 (jämförelsen avser endast företag som lämnat uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Bransch	Antal redo- visa- de företag	Antal i december 1958 redovisade arbetare (exkl permitterade) ¹			Indextal för december 1958 (november 1958 = 100) ²			Antal arb (%), frånva- rande av per- sonliga skäl ³	
					Antal anst arbetare (exkl permitterade) ¹		Antal i arbete varande arbetare		
		Män	Kvin- nor	S:a	Män	Kvin- nor			S:a
Gruvindustri	58	14 061	177	14 238	99,5	..	99,5	91,2	14,9
Malmgruvor	51	13 427	176	13 603	99,5	..	99,5	90,9	15,0
Kolgruvor	7	634	1	635	99,7	..	99,7	96,6	13,7
Metall- och verkstadsindustri	2 231	195 393	12 879	208 272	100,0	99,2	99,9	99,4	7,6
Järn-, stål- och kopparverk	52	34 503	1 075	35 578	100,4	97,8	100,3	99,9	6,9
Järn- och stålmanufaktur	399	18 950	2 119	21 069	99,6	99,3	99,6	99,4	6,6
Mekaniska verkstäder	834	80 563	2 559	83 122	100,2	99,1	100,2	99,5	7,3
Reparationsverkstäder	435	9 990	20	10 010	99,3	..	99,3	99,4	5,9
Skeppsvarv	64	24 287	—	24 287	99,3	—	99,3	98,5	10,5
Elektroteknisk industri	174	19 190	5 591	24 781	99,6	99,4	99,5	99,1	8,5
Annan metallindustri	273	7 910	1 515	9 425	100,0	99,6	99,9	99,4	7,2
Jord- och stenindustri	565	21 665	2 568	24 233	97,5	98,2	97,6	96,5	6,5
Torvindustri	33	400	4	404	85,1	..	85,1	76,2	14,4
Stenindustri	98	2 917	3	2 920	97,3	..	97,3	96,4	5,7
Kalk- och kritbruk	31	956	18	974	94,7	..	94,8	92,0	8,1
Cementfabriker	8	1 881	48	1 929	99,9	..	99,9	98,6	6,6
Cementvarufabriker	137	3 401	54	3 455	99,2	..	99,2	98,0	5,6
Tegelbruk	117	3 681	95	3 776	95,6	..	95,6	94,2	6,5
Porslins-, kakel- o lergodsind	22	3 300	1 651	4 951	99,5	99,1	99,3	99,0	6,8
Glasindustri	63	3 834	648	4 482	96,9	96,1	96,8	96,2	6,6
Annan jord- o stenindustri	56	1 295	47	1 342	99,2	..	99,3	98,9	6,3
Träindustri	1 135	30 286	1 025	31 311	97,5	97,1	97,5	97,3	5,6
Sågverk och hyvlerier	399	12 728	213	12 941	95,5	95,1	95,5	95,3	6,7
Lådfabriker	29	586	26	612	94,1	..	93,9	93,0	6,9
Fanér- och plywoodfabriker	10	888	118	1 006	99,9	..	99,7	99,3	5,7
Byggnadssnickerifabriker	234	6 238	54	6 292	98,8	..	98,8	98,8	5,1
Möbelfabriker	285	6 009	240	6 249	99,6	100,0	99,6	99,5	3,6
Svarveri- och skidfabriker	100	2 352	181	2 533	99,5	..	99,2	98,8	4,8
Annan trävaruindustri	78	1 485	193	1 678	98,5	..	98,4	97,4	7,0
Massa- och pappersindustri	205	33 607	4 517	38 124	99,3	99,3	99,3	98,7	7,8
Massafabriker	45	11 794	210	12 004	99,5	95,0	99,4	99,1	7,2
Pappersbruk och pappfabr	58	17 818	2 704	20 522	99,0	100,4	99,2	98,3	8,6
Wallboardfabriker	7	1 312	58	1 370	99,3	..	99,3	99,2	6,7
Papp- och pappersvaruind	95	2 683	1 545	4 228	100,4	98,2	99,6	99,7	6,2
Grafisk industri	444	15 356	3 543	18 899	100,0	98,2	99,7	99,7	6,6
Bokbinderier	51	1 537	1 479	3 016	100,3	96,2	98,3	97,5	6,8
Bok- och accidenstryckerier	220	5 800	1 253	7 053	100,4	100,3	100,4	99,8	7,2
Tidningstryckerier	108	6 212	624	6 836	99,7	98,4	99,5	100,5	5,9
Annan grafisk industri	65	1 807	187	1 994	99,9	..	99,9	100,1	6,3
Livsmedelsindustri	635	18 225	8 624	26 849	99,3	94,2	97,6	97,4	6,8
Kvarnar	31	922	159	1 081	98,9	..	98,2	97,8	5,4
Bageriindustri	207	4 401	2 087	6 488	100,7	89,5	96,8	97,4	6,4
Sockerindustri	9	1 376	265	1 641	87,0	95,7	88,3	87,6	5,5
Choklad- o konfektindustri	49	1 190	2 177	3 367	99,3	91,3	94,0	93,7	8,3
Mejeriindustri	75	2 812	376	3 188	99,7	101,3	99,9	99,8	7,4
Slakterier och charkuterier	151	5 312	1 205	6 517	102,1	100,0	101,7	102,0	6,3
Fiskkonserverfabriker	36	559	1 133	1 692	99,3	96,3	97,3	92,3	11,1
Fruktkonserverindustri	17	560	847	1 407	99,8	102,7	101,5	102,4	5,7
Margarinindustri	7	254	38	292	100,0	..	100,7	101,1	5,5
Annan livsmedelsindustri	53	839	337	1 176	97,0	88,9	94,5	94,9	5,1

¹ I arbete eller frånvarande av personliga skäl (jfr SocM 1958: 7, sid 423). — ² Indexetal har ej beräk-
nats för grupper om mindre än 200 arbetare. — ³ Sjukdom, olycksfall, semester o dyl.

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin i december 1958

Bransch	Antal redo- visa- de före- tag	Antal i december 1958 redovisade arbetare (exkl permitterade)			Indextal för december 1958 (november 1958 = 100)			Antal arb (%), frånva- rande av per- sonliga skäl	
					Antal anst arbetare (exkl permitterade)				
		Män	Kvin- nor	S:a	Män	Kvin- nor	S:a		
Dryckesvaru- och tobaksind . .	136	4 715	1 595	6 310	104,6	102,2	104,0	105,3	6,8
Dryckesvaruindustri	130	4 423	801	5 224	105,0	105,4	105,0	106,5	5,9
Tobaksfabriker	6	292	794	1 086	99,3	99,1	99,2	99,7	11,3
Textil- o beklädnadsindustri . .	765	21 467	36 854	58 321	99,9	99,6	99,7	99,2	7,2
Ylleindustri	60	3 452	3 345	6 797	102,0	101,7	101,9	101,6	7,8
Bomullsindustri	55	6 295	5 204	11 499	99,7	98,7	99,3	98,9	7,2
Linne- och juteindustri	9	990	978	1 968	99,7	99,6	99,6	98,1	10,9
Trikåfabriker	116	1 655	4 805	6 460	99,1	99,2	99,2	99,1	7,0
Sömnadsindustri	335	4 346	18 232	22 578	99,4	99,7	99,6	99,0	7,0
Hatt- och mössfabriker	29	252	826	1 078	95,8	98,1	97,6	97,6	6,9
Annan textil- o beklädnadsind	161	4 477	3 464	7 941	99,5	99,1	99,3	98,7	6,5
Läder-, hår- o gummivaruind .	271	9 607	5 310	14 917	99,8	98,2	99,2	98,9	6,0
Garverier	24	1 667	200	1 867	99,7	102,6	100,0	100,9	5,2
Päls- o skinnvarufabriker . . .	64	846	777	1 623	100,1	97,4	98,8	98,1	5,1
Skoindustri	92	2 796	2 175	4 971	100,0	99,5	99,7	100,2	5,3
Andra lädervarufabriker	37	665	499	1 164	99,3	92,8	96,4	93,7	7,6
Gummivarufabriker	11	3 043	1 460	4 503	99,9	97,8	99,2	98,2	7,1
Annan läder-, hår- o gummi- varuindustri	43	590	199	789	98,3	..	99,1	100,0	5,4
Kemisk och kemisk-teknisk ind .	251	12 140	3 119	15 259	99,3	97,9	99,0	98,3	7,6
Rent kemisk industri	20	3 347	115	3 462	100,1	..	100,2	99,0	8,1
Färg-, olje- o parfymfabriker .	80	3 114	891	4 005	98,8	98,0	98,6	97,5	7,0
Sprängämnesfabriker	6	924	383	1 307	98,3	89,7	95,6	94,6	9,4
Tändsticksfabriker	8	912	650	1 562	100,4	100,6	100,5	100,1	9,4
Annan kemisk-teknisk industri	137	3 843	1 080	4 923	98,9	98,8	98,9	99,0	6,8
Samtliga industrigrupper	6 696	376 522	80 211	456 733	99,5	98,6	99,4	98,7	7,5
Statliga verk o byggnadsarb . .	225	36 462	1 279	37 741	98,9	98,2	98,9	96,9	10,0
Mek o elektriska verkstäder . .	86	11 847	446	12 293	99,9	99,3	99,9	98,6	10,0
Skeppsvarv	3	2 774	21	2 795	99,7	..	99,8	98,7	13,3
Beklädnadsverkst, förråd o d .	52	690	394	1 084	99,7	96,1	98,4	97,5	8,2
Sprängämnesfabriker	3	489	275	764	99,4	99,3	99,3	98,6	5,9
Byggnads- o anläggningsarb . .	81	20 662	143	20 805	98,2	..	98,2	95,7	9,8

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, december 1957 = 100)
för antal anställda arbetare inom industrin¹ januari 1958—december 1958

Bransch	1958											
	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Gruvindstri	99,1	98,8	98,7	98,2	98,2	99,6	100,5	98,9	97,1	95,8	94,8	94,3
Metall- och verkstadsindustri .	99,2	99,1	98,9	98,2	97,5	97,9	97,4	96,9	96,6	96,7	96,5	96,4
Jord- och stenindustri	96,6	96,5	94,9	97,1	99,6	103,6	103,8	102,0	100,8	99,5	98,7	96,3
Träindustri	101,1	102,2	104,2	105,3	106,9	108,7	107,4	105,5	103,9	102,1	99,1	96,6
Massa- och pappersindustri . .	99,5	99,5	99,3	99,4	99,7	102,2	102,3	100,9	101,3	101,1	101,1	100,4
Grafisk industri	99,5	99,5	99,5	99,4	99,3	99,9	99,8	100,6	100,7	101,0	101,3	101,0
Livsmedelsindustri	95,2	94,9	95,8	95,8	96,9	101,6	104,7	101,7	100,9	102,4	101,3	98,9
Dryckesvaru- o tobaksindustri	95,8	95,6	96,0	96,8	98,3	105,2	106,3	97,5	94,8	93,7	94,1	97,9
Textil- och beklädnadsindustri	99,3	99,5	98,9	97,6	95,8	95,1	94,6	94,1	94,0	92,5	92,1	91,8
Läder-, hår- o gummivaruind	98,5	98,8	98,5	97,8	97,0	96,5	96,1	96,2	96,3	96,4	96,4	95,6
Kemisk och kemisk-teknisk ind	99,0	99,2	99,8	100,5	100,1	101,5	101,4	99,7	99,2	99,4	98,7	97,7
Samtliga industrigrupper	98,9	99,0	98,9	98,6	98,4	99,6	99,4	98,4	98,0	97,7	97,2	96,6

¹ Se not 1, sid 64.

Tab 3. Verksamheten vid arbetsförmedlingen under december 1958

	Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa december 1955 . . .	128 372	92 984	114 269	59 035	23 991	83 026	32 963
» » 1956 . . .	134 691	93 803	86 447	40 385	22 527	62 912	19 206
» » 1957 . . .	141 489	100 191	80 686	37 197	23 356	60 553	19 511
» november 1958 . . .	162 107	103 088	81 705	38 692	25 923	64 615	17 066
» december 1958 . . .	165 452	117 794	79 749	38 807	23 763	62 570	19 757
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	5 636	5 213	861	690	23	713	45
Skogsbruk	10 788	10 749	1 994	1 858	—	1 858	32
Malmbrytning och metallind	11 493	10 595	2 851	1 409	122	1 531	20
Trä-, grafisk och pappersind	8 140	7 627	1 122	690	126	816	27
Byggnadsverksamhet	37 041	37 036	7 074	6 460	1	6 461	198
Övriga industrigrupper	18 127	8 160	2 344	812	823	1 632	40
Samfärdsl	10 394	10 024	16 042	15 075	262	15 337	5 748
Handel	11 992	4 798	10 869	2 680	5 823	8 503	3 079
Förvaltning och fria yrken	12 136	6 477	8 847	2 866	2 367	5 233	1 567
Sjukvård och husligt arbete	10 458	205	19 733	65	12 951	13 016	6 049
Därav under 18 år	18 346	9 026	7 755	2 829	3 239	6 068	119

Tab 4. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa januari 1958—januari 1959

År Månad	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
				Samtliga	Industri-arbetare	Byggnads-arbetare
1958						
Januari	43 401	4 656	48 057	3,8	2,3	14,1
Februari	41 653	4 247	45 900	3,6	2,1	13,6
Mars	41 507	4 071	45 578	3,6	2,2	12,8
April	43 588	4 289	47 877	3,8	2,2	12,9
Maj	29 842	3 857	33 699	2,6	1,7	7,5
Juni	14 103	2 898	17 001	1,3	1,2	3,2
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari ¹	—	—	55 363	4,3	2,9	13,1

¹ Preliminära uppgifter.

Daghem och förskolor

I följande översikt lämnas några statistiska data för att belysa utvecklingen av den halvöppna barnavården under senare år. De huvudsakliga formerna för arbetet inom detta område är daghem och lekskolor för småbarn samt eftermiddagshem för skolbarn. I tab 1 redovisas antalet statsunderstödda institutioner av olika slag och deras platsantal vid slutet av åren 1950—58.

Tabellen visar att framför allt lekskolorna undergått en kraftig utveckling. Platsantalet vid dessa uppgick vid utgången av 1958 till 33 379 och har sedan 1950 ökat med 78 %. Ökningen av platsantalet vid daghemmen stannar vid 11 % och vid eftermiddagshemmen vid 16 % under samma tidsperiod.

Institutionernas fördelning på huvudmän åren 1956—59 framgår av tab 2.

Tab 1. Antal institutioner och platser åren 1950—58

31 dec	Institution				Platser			
	Daghem	Lekskolor	Eftermiddagshem	S:a ¹	Daghem	Lekskolor	Eftermiddagshem	S:a
1950	313	477	107	725	9 708	18 743	2 364	30 815
1951	313	538	111	788	9 713	21 167	2 442	33 322
1952	307	574	114	816	9 731	22 460	2 513	34 704
1953	310	593	115	836	9 869	23 256	2 528	35 653
1954	314	640	117	885	9 974	26 415	2 337	38 726
1955	314	671	118	915	10 015	27 769	2 340	40 124
1956	302	708	112	939	10 322	30 535	2 420	43 277
1957	309	760	121	995	10 510	31 911	2 615	45 036
1958	315	795	126	1 035	10 763	33 379	2 745	46 887
därav								
Stockholm	113	204	69	293	4 167	8 024	1 667	13 858
Göteborg	48	72	16	113	1 481	3 321	225	5 027
Övriga landet	154	519	41	629	5 115	22 034	853	28 002

¹ Daghem, lekskola och eftermiddagshem kombineras ofta inom en institution, varför summan av dessa överstiger summa institutioner.

Tab 2. Antal institutioner fördelade på huvudmän 1 jan 1956—59

	Institutioner			
	¹ / ₁ 1956	² / ₁ 1957	³ / ₁ 1958	⁴ / ₁ 1959
Landsting och kommuner	¹ 425	¹ 452	¹ 500	¹ 532
Föreningar	386	383	390	398
Industrier	35	33	34	34
Privat	69	71	71	71
S:a	915	939	995	1 035

¹ Därav 2 drivna av landsting.

De flesta institutionerna drivs av landsting och kommuner (fn 51 %) samt föreningar (38 %).

Personalen vid daghem, lekskolor och eftermiddagshem utgörs av föreståndarinnor, förskolelärarinnor, barnsköterskor, ekonomipersonal och övrig personal. Av föreståndarinnor och förskolelärarinnor krävs i allmänhet utbildning vid förskoleseminarium. Ett fåtal har annan utbildning. Antalet föreståndarinnor och förskolelärarinnor vid de statsunderstödda

institutionerna under budgetåren 1955/56 och 1956/57 framgår av tab 3, som även visar deras fördelning efter examen.

Det statliga stödet till den halvöppna barnvården utgår i tre former: 1) engångsbidrag från allmänna arvsfonden till inrättande av daghem, lekskolor och eftermiddagshem ävensom till sanering eller ombyggnad av redan befintliga sådana institutioner, 2) driftbidrag till institutionerna och 3) driftbidrag till förskoleseminarier för utbildning av personal. Bidragens storlek under de senaste

budgetåren framgår av nedanstående tablå.

	1 000-tal kr		
	Arvsfonden	Driftbidrag till institutioner	Driftbidrag till förskoleseminarier
1954/55	884	2 741	294
1955/56	685	3 011	291
1956/57	471	3 054	382
1957/58	551	4 052	384
1958/59 (anslaget) ..	..	3 800	446

¹ Tillkommer ytterligare 24 000 kr för praktiska försök med nya verksamhetsformer inom den halvöppna barnvården och för barns sommarvistelse.

² För budgetåret 1958/59 har anslagits ytterligare 100 000 kr till samma verksamhet.

Tab 3. Antal förskolelärarinnor som var i tjänst vid de statsunderstödda institutionerna budgetåren 1955/56 och 1956/57

	1955/56		1956/57	
	Antal	Därav nyanställda	Antal	Därav nyanställda
Föreståndarinnor	1 598	237	1 701	241
Därav				
förskolelärarinnor	1 534	230	1 636	236
barnavårdslärarinnor	25	4	34	4
förskolelärarinnor med utländsk examen .	39	3	37	1

Britta Belo

Omsättningen inom detaljhandel m m under tredje kvartalet 1958

Socialstyrelsens periodiska statistik över omsättningen inom detaljhandel m m baseras på uppgifter dels från företag inom enskild detaljhandel m m, dels från konsumtionsföreningar. Från företag inom enskild detaljhandel m m inhämtar socialstyrelsen efter utgången av varje kvartal uppgifter om omsättningen (värdet av försäljningen) under kvartalet och från konsumtionsföreningar anslutna till Kooperativa förbundet en gång varje månad uppgifter rörande försäljningens värde under senast förflutna månad.

Enskild detaljhandel m m

För statistiken beträffande den enskilda detaljhandeln gjordes år 1955 ett nytt urval av uppgiftslämnare ur ett inom styrelsen upprättat register över firmor och försäljningsställen m m. Därvid medtogs vissa branscher, som icke tidigare berörts av omsättningsstatistiken, nämligen restauranger och kaféer samt »betjäningsställen» (frisersalonger, bad- och tvättinrättningar m m). Till det nya urvalet av uppgiftslämnare utsände styrelsen blanketter första gången i juli 1955 avseende 2:a kvartalet 1955. Beträffande statistikens utformning hänvisas till en redogörelse för omläggningen i Sociala Meddelanden 1956: 2, s 115.

Från och med 1:a kvartalet 1956 utökades statistiken med ett kompletterande urval av uppgiftslämnare på grundval av en i augusti 1955 företagen partiell förnyelse av styrelsens register över butiker och betjäningsställen (jfr Sociala

Meddelanden 1956: 8, s 542). En ny komplettering av urvalet har för om 1:a kvartalet 1958 gjorts i anslutning till de fortsatta förnyelser av butiksregistret, som styrelsen genomförde i juni och i november—december 1956; samtidigt har man uteslutit de uppgiftslämnare som ingick i det nyss nämnda, på 1955 års partiella registerförnyelse baserade kompletterande urvalet. Vidare har en förstärkning av urvalet (tilläggsurval) av uppgiftslämnare skett för vissa fåtaligt representerade branscher. Urvalskvoten har därvid ökat från tidigare 1/40 till 1/20 för skobutiker, butiker för möbler, el- och belysningsaffärer och blomsterhandel samt till 1/10 för handsk- och paraplybutiker, päls- och skinnvarubutiker, butiker för heminredningstextilier, bosättningsaffärer, butiker för hemslöjd och leksaker, radioaffärer, läderhandel samt musikhandel. Samtidigt har antalet livsmedelsbutiker skurits ned till hälften, så att urvalskvoten minskats från 1/40 till 1/80.

Det sålunda förnyade urvalet av uppgiftslämnare utnyttjades första gången för jämförelser av omsättningen 1:a och 2:a kvartalen 1958. Genom förändringarna i urvalet har adressregistret utökats med 154 butiker och betjäningsställen. Det sammanlagda antalet företag i registret för tredje kvartalet 1958 uppgick till 4 508. Bearbetningsbara svar för 3:e kvartalet 1958 erhöles från 3 100 företag, dvs 69 %. Motsvarande svarsfrekvens för företagen inom egentlig detaljhandel var 69 %, för restauranger, kaféer och kondi-

Tab 1. Indextal (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m 1:a kvartalet 1956—3:e kvartalet 1958

	Indextal (2:a kvartalet 1955 = 100) för										
	1:a kv 1956	2:a kv 1956	3:e kv 1956	4:e kv 1956	1:a kv 1957	2:a kv 1957	3:e kv 1957	4:e kv 1957	1:a kv 1858	2:a kv 1958	3:e kv 1958
Livsmedelsbutiker	103	107	107	112	100	110	110	114	103	112	113
Beklädnadsbutiker	70	98	73	117	69	100	76	115	72	99	71
Herrkonfektionsbutiker, herrkrädderier	71	99	71	120	70	105	76	117	72	103	72
Damkonfektionsbutiker, sy- ateljér	52	89	64	85	51	91	70	86	54	90	62
Bntiker för herr- och dam- konfektion i kombination samt barnkonfektionsbu- tiker	60	97	64	109	60	98	66	101	59	93	61
Manufakturbutiker och textila varuhus	86	101	86	131	85	101	90	133	91	105	89
Skobutiker och skomakerier	56	105	81	118	59	113	90	120	60	113	85
Skobutiker	56	103	78	121	58	113	89	123	61	114	83
Skomakerier	56	112	100	100	67	110	99	99	56	103	99
Inventariebutiker	114	112	105	151	123	111	120	*171	*130	*122	120
Butiker för heminrednings- textilier	108	109	108	128	111	103	111	144	112	110	125
Butiker för möbler	103	107	88	134	106	99	100	159	109	106	102
Bosättningsaffärer	114	116	127	178	110	122	134	184	110	109	124
Radio-, el- och belysnings- affärer	124	115	111	166	142	118	136	181	158	139	122
Järn-, cykel- och sportaffärer	67	102	96	93	69	108	111	97	73	111	108
Övriga specialbutiker	99	104	105	127	103	111	114	136	110	119	119
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	81	100	97	118	86	108	104	122	86	113	108
Urmakerier, optikaffärer	98	99	110	140	108	114	122	147	112	116	121
Bok-, pappers- och musik- handel, tidningskiosker	100	106	114	127	108	112	126	140	117	122	132
Tobaksbutiker	104	96	96	118	103	101	103	129	109	110	113
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	90	114	122	128	89	120	122	125	102	117	121
Varuhus, basarer, postorder- firmor	89	115	106	159	94	128	122	172	101	135	124
Summa detaljhandel	93	106	99	120	94	109	105	*124	98	113	107
Restauranger, kaféer och kon- ditorier	78	93	96	83	78	93	95	79	77	93	96
Restauranger	73	89	92	78	73	87	89	73	69	87	92
Kaféer och konditorier	89	103	105	93	90	106	109	93	93	107	106
Betjäningssäll	87	114	98	112	100	120	112	121	111	131	114
Frisersalonger, hygieniska institut	88	113	98	108	91	115	103	113	100	123	106
Bad- och tvättinrättningar	87	120	100	115	109	134	116	121	112	135	119
Samtliga branscher	92	105	99	117	93	108	105	120	96	112	106

¹ Senare inkommet material har medfört ändring av det tidigare publicerade indextalet 97.

² Omräkning fr o m 1:a kvartalet 1957 av branschen »butiker för heminredningstextilier» har medfört ändring av de tidigare publicerade indextalerna 170, 131 och 124.

³ Ersätter tidigare publicerat indextal 125, (jfr not 2).

Tab 2. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 3:e kvartalet 1958 samt uppräknade försäljningssummor

	Antal bear- betade upp- gifter 3:e kv 1958	Uppräk- nade för- säljnings- summor milj kr 3:e kv 1958	Indextal för 3:e kv 1958		Indextal för 1:a—3:e kv 1958 (1:a—3:e kv 1957 = 100)
			(2:a kv 1958 = 100)	(3:e kv 1957 = 100)	
Livsmedelsbutiker	710	1 960,1	101	103	102
Beklädnadsbutiker	544	493,5	72	93	98
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	99	113,0	70	95	98
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	92	78,9	69	88	97
Butiker för herr- och damkonfektion i kom- bination samt barnkonfektionsbutiker	77	100,3	66	92	95
Hatt- och mössbutiker, modebutiker	21	9,3	53	..	..
Manufakturbutiker och textila varuhus	211	174,0	85	99	103
Päls- och skinnvarubutiker	32	10,9	48	..	..
Skobutiker och skomakerier	117	102,9	75	94	98
Skobutiker	73	88,2	73	93	99
Skomakerier	44	14,7	96	100	94
Inventariebutiker	304	254,7	98	100	105
Butiker för heminredningstextilier	50	37,3	114	113	107
» möbler	66	75,5	97	102	104
Bosättningsaffärer	70	30,2	114	92	93
Radio-, el- och belysningsaffärer	69	89,8	88	90	106
Butiker för hemslöjd och leksaker	44	15,4	121	..	..
Järn- cykel- och sportaffärer	156	195,6	97	97	101
Övriga specialbutiker	384	677,4	100	105	106
Blomsterhandel	51	40,7	60	..	..
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	58	80,1	95	104	103
Juvelerarbutiker	17	26,3	101	..	..
Urmakerier, optikaffärer	32	42,1	105	99	101
Fotoaffärer och ateljéer	32	..	120	..	..
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	123	295,2	108	105	107
Tobaksbutiker	34	111,2	103	110	108
Läderhandel	21	14,7	96	..	..
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	27	23,0	104	100	103
Varuhus, basarer, postorderfirmor	25	222,4	91	101	105
Summa detaljhandel	2 267	3 929,6	94	102	103
Restauranger, kaféer och konditorier	466	328,9	103	101	100
Restauranger	309	228,3	105	103	100
Kaféer och konditorier	157	100,5	99	97	100
Betjäningsställen	264	129,4	87	103	107
Frisersalonger, hygieniska institut	132	57,6	86	103	106
Bad- och tvättinrättningar	122	54,6	88	102	102
Samtliga branscher	2 997	4 387,9	95	102	103

torier 73 % och för betjäningsställen 62 %.

Vid beräkningen av de indextal, som anger omsättningens förändringar från kvartal till kvartal, medtas endast sådana företag som lämnat uppgifter för de båda

kvartalen i fråga (»identiskt material»). Vid jämförelsen mellan 2:a och 3:e kvartalet 1958 ingick sammanlagt 2 997 företag eller 66 % av samtliga i beräkningarna. Vid indexberäkningarna har sålunda ingen hänsyn tagits till sådana föränd-

Tab 3. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) under 3:e kvartalet 1958 inom vissa branscher av enskild detaljhandel m m, exklusive och inklusive omsättningen i vissa varuhus

	Indextal för 3:e kv 1958						Indextal för 1:a—3:e kv 1958		
	(2:a kv 1958 = 100)			(3:e kv 1957 = 100)			(1:a—3:e kv 1957 = 100)		
	exkl varu- husen (a)	enbart varu- husen (b)	inkl varu- husen (c)	exkl varu- husen (a)	enbart varu- husen (b)	inkl varu- husen (c)	exkl varu- husen (a)	enbart varu- husen (b)	inkl varu- husen (c)
Livsmedel	101	98	101	103	122	103	102	119	103
Beklädnad	72	83	73	93	99	94	98	104	99
Skor	75	78	75	94	90	94	98	99	98
Inventarier	98	118	101	100	108	102	105	106	106
Järnvaror, cyklar och sportartiklar	97	105	97	97	106	97	101	107	102
Övriga varuslag	100	110	100	105	112	105	106	112	106
Restauranger och kaféer	103	113	104	101	107	101	100	109	100

ringar i omsättningen som sammanhänger med företagsbeståndets förändringar.

Primäruppgifterna avser antingen firmor (som lämnar uppgifter för samtliga berörda arbetsställen) eller lokala arbetsställen (butiker och betjäningsställen). I det följande betecknas båda slagen av enheter som »företag». Viktigare delar av anvisningarna till uppgiftslämnarna finns återgivna i Sociala Meddelanden 1958: 2, s 119.

Företag inom egentlig detaljhandel ombeds redovisa den totala omsättningen (försäljningens värde) med fördelning på partiförsäljning och detaljförsäljning (inkl servering, reparations- och ändringsarbeten o dyl). I denna redogörelse återges endast beräkningar som avser detaljförsäljningen. Det bör framhållas, att uppgifterna om fördelningen på partiförsäljning och detaljförsäljning i vissa fall torde vara ungefärliga. Beträffande restauranger och kaféer skall uppgifterna avse de sammanlagda intäkterna av servering, inberäknat serveringsavgift, om sådan debiteras på notan eller inlevereras till kassan, samt annan försäljning direkt till allmänheten, exempelvis av tobak, läskedrycker, konfektyrer m m. Betjänings-

ställen ombeds lämna uppgifter om summan av ersättningar för tjänster åt enskilda kunder (tvättning, rakning, skönhetsvård, skoreparationer, sömnadsarbeten m m) samt eventuell detaljförsäljning. I summan skall icke inräknas ersättningar för tjänster åt andra än enskilda kunder och icke heller eventuell partiförsäljning.

Beträffande enskild detaljhandel m m återges i tab 1 indextal (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen under varje kvartal fr o m 1:a kvartalet 1956 t o m 3:e kvartalet 1958. Dessa indextal har enligt den s k kedjemetoden uträknats med användande av de för varje kvartal beräknade indextalen med närmast föregående kvartal som bas.

I samband med att antalet uppgifter ökats inom vissa branscher har vissa ändringar gjorts beträffande redovisningen efter bransch (tab 1 och 2). Rubriceringen har ändrats så att branschens namn syftar på grupper av butiker respektive betjäningsställen och ej på varugrupper. Följande branscher redovisas fr o m 2:a kvartalet 1958 separat (tab 2): päls- och skinnvarubutiker (som tidigare ingick i gruppen päls-, skinn- och andra special-

butiker), butiker för hemslöjd och leksaker (som tidigare ingick i hemslöjds- och andra specialbutiker) samt läderhandel (som utbrutits ur gruppen antikvitets-, konst- och andra specialbutiker). Vidare redovisas bad- och tvättinrättningar separat (tab 1 och 2). Tidigare har butiker för heminredningstextilier och möbler redovisats tillsammans; fr o m 3:e kvartalet 1958 redovisas dessa två branscher var för sig (tab 1 och 2).

Tab 2 återger, förutom antal bearbetade uppgifter och uppräknad försäljningssumma, indextal för omsättningen för 3:e kvartalet 1958 med dels 2:a kvartalet 1958 och dels 3:e kvartalet 1957 som bas samt för 1:a—3:e kvartalet 1958 med motsvarande period 1957 som bas. Det i tabellen redovisade antalet bearbetade uppgifter hänför sig till det »identiska material», som ligger till grund för jämförelsen mellan 2:a och 3:e kvartalet 1958. De »uppräknade» totalsummorna för försäljningen har erhållits genom att de faktiska försäljningssummor, som redovisats inom varje urvalsgrupp, dividerats med produkten av urvalskvot och svarsfrekvens. Förfarandet har beskrivits i Sociala Meddelanden 1956: 11, s 716. Det bör framhållas att de »uppräknade» försäljningssummorna fr o m 2:a kvartalet 1958 ej är helt jämförbara med tidigare uppräknningar på grund av de tidigare nämnda förändringarna i urvalet.

Av tab 2 framgår, att omsättningen för samtliga branscher var värdemässigt 2 % högre under 3:e kvartalet 1958 än under 3:e kvartalet 1957. Följande branscher uppvisade en ökning: livsmedelsbutiker 3 %, färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer 4 %, bok-, pappers- och musikhandel samt tidningskiosker 5 %, tobaksbutiker 10 %, varuhus, basarer och postorderfirmor 1 %, restauranger, kaféer och konditorier 1 % samt betjäningstillägg (frisersalonger, bad- och tvättinrättningar

ar m m) 3 %. Minskad omsättning redovisas för beklädnadsbutiker med 7 %, för skobutiker med 7 % och med 3 % för järn-, cykel- och sportaffärer. Oförändrad omsättning redovisas för skomakerier, för inventariebutiker samt för lanthandel och skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel).

I tab 3 redovisas tre olika indextal a), b) och c) för omsättningen inom vissa branscher för 3:e kvartalet 1958 med dels 2:a kvartalet 1958 och dels 3:e kvartalet 1957 som bas samt för 1:a—3:e kvartalet 1958 med motsvarande period år 1957 som bas. Vid beräkningen av indextalen a) har — liksom i tab 2 — varuhusens omsättning i sin helhet hänförs till gruppen »Varuhus, basarer, postorderfirmor». Från vissa större varuhus inom enskild detaljhandel inhämtas styrelsen uppgifter om detaljförsäljningen med fördelning på vissa varugrupper; indextalen b) är beräknade på grundval av dessa uppgifter. Vid beräkningen av indextalen c) har slutligen dessa uppgifter från de större varuhusen sammanförts med uppgifterna från övriga företag inom respektive branscher. Det torde observeras, att redovisningen i tab 3 har ändrats fr o m 2:a kvartalet 1958 (jfr Sociala Meddelanden 1958: 12, s 811).

Konsumentkooperativ handel

I tab 4 och 5 lämnas vissa uppgifter rörande omsättningen inom konsumtionsföreningar anslutna till Kooperativa förbundet. Från och med juli 1955 företogs en omläggning av den tidigare statistiken och ett nytt urval av föreningar gjordes på grundval av listor över samtliga till Kooperativa förbundet anslutna föreningar. En närmare redogörelse för omläggningen har lämnats i Sociala Meddelanden 1956: 2, s 123. Uppgifter om konsumtionsföreningarnas omsättning inhämtas av socialstyrelsen varje månad och avser

Tab 4. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) och för antalet försäljningsställen inom konsumtionsföreningarna under 3:e kvartalet 1958

	Indextal för				
	3:e kv 1958 (2:a kv 1958 = 100)	3:e kv 1958 (3:e kv 1957 = 100)	1:a—3:e kv 1958 (1:a—3:e kv 1957 = 100)		
	För- säljning	För- säljning	Antal för- säljnings- ställen	För- säljning	Antal för- säljnings- ställen
Detaljförsäljning	96	105	98	105	98
Livsmedel	98	104	98	105	97
Snabbköp (Livsmedel)	99	115	113	118	114
Speceri och diverse (inkl butiksbusar)	101	96	94	96	92
Charkuteri	88	87	83	84	82
Mjölk och bröd	88	93	90	95	90
Fisk	83	100	94	98	94
Specialbutiker, varuhus	82	107	97	108	97
Skor	67	86	94	96	95
Restauranger, serveringar	107	102	102	102	103
Övriga avdelningar	93	116	108	113	113
Partiförsäljning	102	100	—	98	—
Total försäljning	96	105	98	105	98

Tab 5. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) och för antalet försäljningsställen inom konsumtionsföreningarna under oktober 1958 (oktober 1957 = 100) samt uppräknade försäljningssummor

	Indextal för oktober 1958 (oktober 1957 = 100)		Uppräknade försälj- ningssummor milj kr	
	Försäljning	Antal försäljnings- ställen	oktober 1958	3:e kv 1958
Detaljförsäljning	111	98	255,5	694,3
Livsmedel	109	98	207,2	585,3
Snabbköp (Livsmedel)	122	114	113,5	311,5
Speceri och diverse (inkl butiksbusar)	98	93	65,5	201,5
Charkuteri	98	84	11,3	27,7
Mjölk och bröd	97	86	15,5	41,0
Fisk	104	93	1,5	3,8
Specialbutiker, varuhus	121	95	36,3	76,6
Skor	97	90	2,9	5,9
Restauranger, serveringar	107	102	5,9	18,3
Övriga avdelningar	122	111	3,3	8,1
Partiförsäljning	104	—	12,7	34,4
Total försäljning	111	98	268,2	728,7

(liksom för enskild detaljhandel) omsättningens värde med fördelning på detalj- och partiförsäljning; detaljförsäljningen skall därjämte vara fördelad på olika branscher (avdelningar) enligt en i juli 1955 reviderad indelning. De i tab 4 och 5 återgivna indextalen för omsättningen har beräknats på grundval av indextal för varje månad med juli 1955 som bas. Den serie av indextal har enligt kedjemetoden beräknats med utgångspunkt från indextal för varje månad med närmast föregående månad som bas. De »uppräknade» försäljningssummorna (jfr tab 5) har erhållits genom att de försäljningssummor som redovisats inom varje urvals-

grupp dividerats med respektive urvalskvot. Någon korrektion för bortfall har ej behövt göras, eftersom samtliga tillskrivna föreningar lämnat uppgifter.

Av tab 4 framgår, att den sammanlagda detaljförsäljningen inom konsumentkooperativ detaljhandel var 5 % högre under 3:e kvartalet 1958 än under 3:e kvartalet 1957. För livsmedel ökade omsättningen med 4 % och för specialbutiker och varuhus med 7 %. För skodon minskade omsättningen med 14 %, för restauranger och serveringar ökade den med 2 % och för övriga avdelningar med 16 %.

Marianne Gustavsson

CONTENTS

Social Welfare Board. Statistical Divisions Page 42

Mediation before the judicial separation of married couples in Gothenburg . . Page 45

In Sweden, on an average, 53 000 marriages are contracted annually but, on the other hand, there are 9 000 judicial separations. Before a separation case is brought before a court, mediation, or at least an attempt at mediation, must have taken place. In order to throw light on the importance of this mediation procedure in cases of discord between married couples and on the causes of divorce, a small-scale statistical inquiry has been made in Gothenburg. This inquiry has been based on comprehensive material supplied by Mr Eric Nilsson, a former head of division at the Gothenburg Child Welfare Board, who has also acted as a specially appointed mediator in disputes between married couples. Mr Arne Tryggvad here describes the interesting result of the inquiry.

Periodical surveys

State expenditure for social purposes 1959/60 Page 49

Now that this year's Budget Bill has been presented to the Riksdag, the Statistical

Section of the Social Welfare Board has compared the figures for estimated State social expenditure for the 1959/60 financial year under the Estimates for the Ministries of Social Affairs and Home Affairs with the corresponding expenditure under the national budget for the 1958/59 financial year. This comparison shows that expenditure of the Ministry for Social Affairs is estimated to increase by 266.9 million Kronor (or 7.3 %) in spite of the fact that the appropriations have been cut down drastically. Social expenditure under the Ministry for Home Affairs is estimated to increase by 45 million Kronor (or 10 %). The listing of State expenditure for social purposes during the last 25 years (up to 1959/60) provides a telling description in figures of development in the field of social welfare.

Social assistance in 1957 Page 51

Aliens in Sweden. A Summary for 1958 and the situation on 1st January 1959 Page 55

The consumer price index for December 1958 Page 62

Employment and unemployment . . Page 64

Day nurseries and nursery schools . Page 67

Turnover in the retail trade etc during the third quarter of 1958 Page 69

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

Every month

The consumer price index
Employment and unemployment

Every quarter

Building and construction in cer-
tain towns 1959: Jan
Turnover in the retail trade etc this issue
Employment and wages in in-
dustry 1959: Jan
Aliens in Sweden this issue

Every year

National General Inheritance
Fund 1958: 11
The work of the Child Welfare
Boards 1958: 11
General children's allowances . 1958: 4
Housing construction 1958: 10
Day nurseries and nursery schools this issue
Social assistance this issue

Absenteeism at certain industrial
firms 1958: 10
Social assistance in the home . 1958: 8
Consumer prices in Sweden and
abroad 1958: 8
Maternity assistance 1958: 7
Cases of intervention by the
Temperance Boards
Preliminary report 1958: 6
The work of the Temperance
Boards 1958: 2
The clientele of the Temperance
Boards 1958: 5
Social assistance and child wel-
fare provided for aliens . . . 1958: 11
The cost of social welfare and
how it is financed 1958: 4
State expenditure for social-
purposes this issue
Approved schools 1958: 7
Persons admitted into institu-
tions for inebriates 1958: 8
State grants to homes for the
aged 1958: 8
The number of places in homes
for the aged and the number
of inmates, etc 1957: 11

Trycklov 10 februari 1959

Pris 1 krona

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

MARS • 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

TF BYRÅCHEF

Gustaf Holmstedt 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) och tf förste aktuarie Marianne Gustavsson samt amanuenserna Inga Tammelin och Åke Larsson

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuenserna Susanne Björk och Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

**LÖNSTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDELS-
RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM
INDUSTRIIN:**

Förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson samt aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson (11 64 41) och Arved Oksaar (21 80 42)

LÖNSTATISTIK FÖR ARBETARE INOM JORDBRUK MED BINÄRINGAR:

Amanuens Vera Katz

UNDERSÖKNING RÖRANDE ARBETSTIDSFÖRKORTNINGENS VERKNINGAR:

Fil lic Yngve Åberg, Storkyrkobrinken 7 (21 02 27)

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Utkommer med 12 häften per år. Prenumeration sker på postanstalt eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, 8 nummer, pris 10 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Mars 1959

INNEHÅLL

<i>Nyktethetsnämndernas verksamhet under 1957</i>	81
Vissa preliminära uppgifter om nyktethetsnämndernas verksamhet under 1957 har tidigare publicerats i Sociala Meddelanden (1958: 6, s 366). I denna artikel lämnas en mera utförlig redogörelse för den nu slutförda bearbetningen av uppgifterna om nyktethetsnämndernas verksamhet under 1957.	
<i>Byggnadsverksamheten i städer och köpingar under fjärde kvartalet 1958</i>	87
<i>Sysselsättning och löner inom industrin i november 1958</i>	91
<i>Omläggning av socialstyrelsens månatliga sysselsättningsstatistik</i>	98
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	100
<i>Konsumentprisindex för januari 1959</i>	103
<i>Utbetalda barnbidrag under år 1958</i>	107
<i>Summary in English</i>	108

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar detta nr
Omsättningen inom detaljhandel m m 1959: febr
Sysselsättning och löner inom industrin detta nr
Utlänningar i Sverige 1959: febr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna detta nr
Bostadsbyggandet 1958: 10
Daghem och förskolor 1959: febr
Frånvarofrekvensen vid vissa industriföretag 1958: 10
Hemhjälp, social 1958: 8
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1958: 8
Mödrahjälpen 1958: 7
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1958: 6
Nykterhetsnämndernas verksamhet detta nr
Nykterhetsvårdsklientelet 1958: 5
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1958: 11
Socialhjälp 1959: febr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1958: 4
Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1958: 7
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1958: 8
Älderdomsheim, om statsbidrag till 1958: 8
Älderdomsheimen, antal platser och vårdtagare m m 1957: 11

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1957

Vissa preliminära uppgifter om nykterhetsnämndernas verksamhet under år 1957 har tidigare publicerats i denna tidskrift (SocM 1958: 6, s 366). I det följande lämnas en mer utförlig redogörelse för den nu slutförda bearbetningen av uppgifterna om nykterhetsnämndernas verksamhet under 1957.

Ingripanden mot missbrukare. Den mycket kraftiga uppgång av antalet ingripanden av nykterhetsnämnd som konstaterats såväl mellan 1954 och 1955 som mellan 1955 och 1956, då ökningen uppgick till 25 resp 50 %, har nu i det närmaste avstannat. Mellan 1956 och 1957 var sålunda ökningen endast 4 %, vilket innebar att totalantalet personer som varit föremål för ingripande uppgick till 76 000. Dessa personer har indelats i tre huvudgrupper: De svåraste missbrukarna, mot vilka 15 § nykterhetsvårdslagen varit tillämplig, personer mot vilka enbart hjälpåtgärder (huvudsakligen enl 14 § Nvl) vidtagits, samt de som endast blivit föremål för undersökning. Här nedan redovisas antalet fall av dessa tre typer på landsbygden resp i städerna samt den relativa förändringen sedan 1956.

På landsbygden var ökningen sedan närmast föregående år något över 2 %, i städerna ca 4 1/2 %. De endast under-

sökta fallen ökade med 14 %, något kraftigare i städerna än på landsbygden. Även för de svåraste fallen redovisas en kraftigare ökning (16 %) i städerna än på landsbygden (11 %). Anmärkningsvärt är att de sk hjälpåtgärdsfallen (dvs huvudsakligen de då 14 § Nvl varit tillämplig), vilka tidigare efter nykterhetsvårdsreformen visat en rätt kraftig uppgång, nu minskat i antal (11 %).

I tab 1 redovisas för olika delar av riket totalantalet personer som varit föremål för ingripande av nykterhetsnämnd samt frekvensen per 1 000 av folkmängden. I relation till folkmängden uppgick antalet fall totalt till 10,4 per 1 000 invånare (1956: 10,0), på landsbygden till 6,5 (6,3) samt i städerna till 14,2 (13,8).

Frekvensen av ingripanden är, som framgår av tabellen, rätt olika på landsbygden och i städerna samt i olika delar av riket. På landsbygden har Gävleborgs län, Stockholms län samt Värmlands län de största frekvenserna med 10,7, 9,8 resp 9,0 ingripanden per 1 000 invånare. Den lägsta frekvensen registreras för Uppsala län med 2,5. Hur stor frekvensen ingripanden varit de tre senaste åren för varje län framgår av sammanställningen överst på s 83.

Av de olika länen visar de flesta (15) en högre frekvens än ett år tidigare, medan 10 län uppvisar en lägre frekvens.

Typer av fall	Landsbygden		Förändring i %	Städerna		Förändring i %	Hela riket		Förändring i %
	1956	1957		1956	1957		1956	1957	
Enl 15 § Nvl .	4 089	4 517	+ 10,5	12 069	14 049	+ 16,4	16 158	18 566	+ 14,9
Endast hjälpåtgärder . . .	8 334	7 566	— 9,2	22 269	19 825	— 11,0	30 603	27 391	— 10,5
Endast undersökning . . .	10 873	11 773	+ 8,3	15 564	18 301	+ 17,6	26 437	30 074	+ 13,8
Summa fall	23 296	23 856	+ 2,4	49 902	52 175	+ 4,6	73 198	76 031	+ 3,9

Tab 1. Personer, vilka varit föremål för ingripande enligt nykterhetsvårdslagen under år 1957

Riksområden	Personer, som varit föremål för ingripande av nykterhetsnämnd		Därav				
			på vilka 15 § Nvl varit tillämplig		mot vilka hjälp- åtgärder vidtagits		endast föremål för undersökning
	antal	per 1 000 av be- folkn	antal	per 1 000 av be- folkn	samtliga	därav under 25 år	
Landsbygden	23 856	6,5	4 517	1,2	7 566	1 557	11 773
Mälarlän	4 453	7,1	699	1,1	1 085	231	2 669
Östra Götaland	2 880	4,5	555	0,9	693	133	1 632
Södra Götaland	3 387	5,7	712	1,2	788	220	1 887
Bohuslän och Västergötland	4 851	6,7	852	1,2	2 248	410	1 751
Dalarna och Nedre Norrland	5 541	7,6	1 173	1,6	1 858	409	2 510
Övre Norrland	2 744	7,4	526	1,4	894	154	1 324
Städerna	52 175	14,2	14 049	3,8	19 825	4 728	18 301
Stockholm	11 352	14,3	3 305	4,2	4 028	1 301	4 019
Göteborg	5 357	13,8	1 377	3,6	3 010	1 124	970
Malmö	2 624	12,3	931	4,4	375	44	1 318
Städer med 30 000—100 000 inv	14 204	15,9	3 901	4,4	6 268	1 054	4 035
Städer med 10 000—30 000 inv	15 033	14,3	3 594	3,4	4 922	906	6 517
Städer med under 10 000 inv	3 605	10,9	941	2,8	1 222	299	1 442
Hela riket 1957	76 031	10,4	18 566	2,5	27 391	6 285	30 074
1956	73 198	10,0	16 158	2,2	30 603	8 696	26 437
1955	48 731	6,7	14 136	2,0	20 428	5 388	14 167

I samtliga län är frekvensen högre i städerna än på landsbygden. Särskilt kraftig ökning sedan föregående år redovisas av Norrbottens län med 26 %, Kalmar län med 19 %, Uppsala län med 18 %, Kopparbergs län med 13 % samt Stockholms stad med 12 %. Den kraftigaste nedgången visar Kronobergs län med 19 % samt Södermanlands län med 12 %.

Den kraftiga omfördelning av klientelet mellan de olika missbrukargrupperna som konstaterats de två senaste åren, har delvis fortsatt i samma riktning mellan 1956 och 1957. Den relativa andelen endast undersökta fall har sålunda fortsatt att öka, från 36 % av samtliga fall år 1956 till 40 % år 1957. Den tidigare nedgången av de svårare fallen har däremot nu stagnerat och förbytts i en knapp uppgång; den relativa andelen av dessa fall ökade sålunda mellan 1956 och 1957 från 22 till 24 %. Den relativa andelen hjälpåtgärdsfall har minskat från 42 till

36 %. Fortfarande föreligger en viss skillnad mellan landsbygd och städer, även om differenserna inte är lika stora nu som före nykterhetsvårdsreformen. Den relativa andelen fall då 15 § Nvl varit tillämplig uppgår till 19 % på landsbygden och 27 % i städerna, andelen hjälpåtgärdsfall (14 § Nvl) till 32 % på landsbygden och 38 % i städerna samt de endast undersökta fallen till 49 % på landsbygden och 35 % i städerna. Fördelningen av antalet fall efter de tre ovan nämnda grupperna av ingripanden för olika delar av riket på landsbygden samt för olika städer framgår av tabell nederst på s 83.

Av de drygt 27 000 personer mot vilka endast hjälpåtgärder vidtagits, var ca 6 300, dvs 23 % av samtliga, under 25 år. Även i det antal personer som nykterhetsnämnderna redovisat som hemfallna enligt 15 § Nvl ingår ett antal ungdomsalkoholister. Av individualredovis-

		Antal ingripanden per 1 000 invånare								
		på landsbygden			i städerna			i hela riket		
		1955	1956	1957	1955	1956	1957	1955	1956	1957
Stockholms stad		—	—	—	6,8	12,9	14,3	6,8	12,9	14,3
Stockholms län		6,6	9,5	9,8	8,4	12,3	13,5	7,4	10,7	11,5
Uppsala »		1,6	2,2	2,5	12,0	13,4	15,7	6,8	7,9	9,3
Södermanlands »		3,7	5,6	5,2	10,1	17,1	14,6	7,2	12,1	10,6
Östergötlands »		2,5	4,4	4,1	13,5	19,9	19,4	8,6	13,1	12,7
Jönköpings »		3,2	4,1	3,7	7,2	10,0	9,6	5,1	6,9	6,5
Kronobergs »		3,9	5,8	5,4	8,5	15,9	9,7	4,8	7,7	6,2
Kalmar »		3,0	4,5	4,9	8,0	11,9	15,2	4,5	6,8	8,1
Gotlands »		3,5	4,9	5,0	10,9	11,8	13,2	5,5	6,7	7,3
Blekinge »		4,8	6,6	6,4	8,3	12,7	12,4	6,2	9,1	8,9
Kristianstads »		2,8	4,4	4,5	6,4	9,3	10,0	3,6	5,4	5,7
Malmöhus »		4,2	6,7	6,9	10,7	14,4	13,2	8,4	11,7	11,1
Hallands »		4,9	6,2	5,4	11,4	12,4	12,4	7,5	8,8	8,3
Göteborgs o Bohus »		4,5	6,7	7,7	8,0	14,2	14,3	7,2	12,4	12,8
Älvsborgs »		4,8	6,8	6,2	11,5	14,7	13,7	7,3	9,8	9,1
Skaraborgs »		3,0	4,2	4,0	8,2	10,7	9,3	4,6	6,3	5,7
Värmlands »		6,3	8,5	9,0	13,1	21,6	22,1	8,6	13,0	13,5
Örebro »		5,9	7,0	6,9	9,3	13,6	15,5	7,6	10,3	11,3
Västmanlands »		5,2	7,6	7,0	8,9	11,0	10,8	7,2	9,5	9,1
Kopparbergs »		3,9	6,9	7,5	7,6	14,3	16,5	4,9	8,9	9,9
Gävleborgs »		8,8	9,7	10,7	10,0	10,9	11,6	9,2	10,1	11,0
Västernorrlands »		4,3	5,6	6,1	9,9	17,1	18,6	5,7	8,6	9,3
Jämtlands »		3,2	4,9	5,3	6,9	7,7	8,9	3,8	5,4	5,9
Västerbottens »		4,8	6,5	6,7	11,3	15,1	14,2	5,9	8,1	8,2
Norrbottnens »		5,2	7,0	8,0	9,5	13,5	18,3	6,4	8,8	11,0
Hela riket		4,5	6,3	6,5	9,1	13,8	14,2	6,7	10,0	10,4

ningen framgår preliminärt att detta utgör 932, dvs 5 % av samtliga 15 §-fall. I fråga om de fall då endast undersökning förekommit har några uppgifter om ålder ej inhämtats, men sannolikt är åt-

skilliga av dessa under 25 år. Totalantalet personer under 25 år som under åren 1947—1957 varit föremål för nykterhetsvårdsåtgärd, framgår av tablån överst på s 84.

Under en rad av år har man konstaterat en ökning av den relativa andelen ungdomar i nykterhetsvårds klientelet. För 1957 har denna tendens brutits, och i stället har den relativa andelen ungdomsmissbrukare nedgått från 20,3 % år 1956 till 15,7 % år 1957. Minskningen ligger helt på hjälpåtgärdsfallen, medan den relativa andelen ungdomar bland de svårare missbrukarna är oförändrad sedan föregående år (5,0 %).

En årsstatistik över nykterhetsvårdens omfattning har gjorts allt sedan 1947. Totalantalet ingripanden har, med ett undantag, ökat för varje år. Av tablån nedanstående framgår, att totalantalet personer som blivit föremål för ingripande av nykterhetsnämnd ökat från ca 26 000 år 1947 till drygt 76 000 år 1957, eller med 194 %. Per 1 000 invånare var

	Fall där 15 § Nvl varit tilllämplig %	Fall där endast hjälpåtgärder vidtagits %	Endast sökta fall %
Landsbygden	19	32	49
Mälarlän	16	24	60
Östra Götaland	19	24	57
Södra Götaland	21	23	56
Bohuslän och Vänerlän	18	46	36
Dalarna och Nedre Norrland	21	34	45
Övre Norrland	19	33	48
Städerna	27	38	35
Stockholm	29	36	35
Göteborg	26	56	18
Malmö	36	14	50
Städer med 30 000—100 000 invånare	28	44	28
Städer med 10 000—30 000 invånare	24	33	43
Städer med under 10 000 invånare	26	34	40
Hela riket	24	36	40
D:o 1956	22	42	36
1955	29	42	29

År	Fall då ¹ 15 § Nvl varit tillämplig		Fall då endast hjälp-åtgärder vidtagits		Samtliga fall under 25 år	
	Antal under 25 år	i % av samtliga	Antal under 25 år	i % av samtliga	Totalt	i % av antalet fall då åtgärder vidtagits
1947	632	6,5	2 514	25,9	3 146	16,1
1948	742	6,6	3 078	25,1	3 820	16,2
1949	768	6,2	3 496	25,9	4 264	16,5
1950	769	5,9	4 030	28,8	4 799	17,8
1951	694	5,5	3 837	27,0	4 531	16,8
1952	730	5,6	3 988	24,6	4 718	16,1
1953	747	5,6	4 476	25,6	5 223	16,9
1954	797	5,8	4 679	25,9	5 476	17,2
1955	740	5,2	5 388	26,4	6 128	17,7
1956	805	5,0	8 696	28,4	9 501	20,3
1957	932	5,0	6 285	22,9	7 217	15,7

¹ Före 1 okt 1955 1 § Alkoholistlagen.

år 1947 antalet ingripanden 3,8 och år 1957, som tidigare nämnts, 10,4. Fram till och med 1954 företedde de fall som endast varit föremål för undersökning en ganska obetydlig ökning, men under de tre senaste åren har dessas antal ökat mycket kraftigt. Den huvudsakliga anledningen här till är att den nya nykterhetsvårdslagen föreskriver, att nykterhetsnämnden skall ingripa på ett tidigare stadium än förut. Numera är en nykterhetsnämnd skyldig att verkställa undersökning beträffande varje person, om vilken nämnden erfarit att han använt alkohohaltiga drycker till uppenbar skada för sig eller annan. Enligt alkoholistlagen gällde detta endast de personer som kunde befaras vara hemfallna åt alkoholmissbruk.

	Totalantalet personer, som varit föremål för ingripande	därav fall enl ¹ 15 § Nvl	endast hjälp-åtgärder	endast under-sökta fall
1947	25 883	9 791	9 719	6 373
1948	29 319	11 272	12 248	5 799
1949	31 603	12 358	13 478	5 767
1950	33 289	12 989	13 971	6 329
1951	33 117	12 701	14 229	6 187
1952	36 412	13 117	16 229	7 066
1953	38 105	13 351	17 517	7 237
1954	39 068	13 727	18 041	7 300
1955	48 731	14 136	20 428	14 167
1956	73 198	16 158	30 603	26 437
1957	76 031	18 566	27 391	30 074

¹ Före 1 okt 1955 1 § Alkoholistlagen.

Hur skillnaderna i antalet ingripanden mellan 1956 och 1957 fördelar sig på olika delar av riket samt i städer av olika storlek, framgår av efterföljande sammanställning. På landsbygden redovisas en ökning med ca 9 % i de bägge nordligaste riksområdena, medan antalet fall i Mälarlän samt Östra och Södra Göstaland minskat. Bland städerna har Stockholm redovisat en rätt kraftig ökning (12 %), medan Malmö minskat (10 %).

	Hela antalet ingripanden		Förändring i % 1956-57
	1956	1957	
Landsbygden			
Mälarlän	4 475	4 453	— 0,5
Östra Göstaland	2 990	2 880	— 3,7
Södra Göstaland	3 448	3 387	— 1,8
Bohuslän och Vänerlän	4 776	4 851	+ 1,6
Dalarna och Nedre Norrland	5 094	5 541	+ 8,8
Övre Norrland	2 513	2 744	+ 9,2
Summa landsbygd	23 296	23 856	+ 2,4
Städerna			
Stockholm	10 148	11 352	+ 11,9
Göteborg	5 164	5 357	+ 3,7
Malmö	2 917	2 624	— 10,0
Städer med 30 000—100 000 invånare	13 997	14 204	+ 1,5
Städer med 10 000—30 000 invånare	14 150	15 033	+ 6,2
Städer med under 10 000 invånare	3 526	3 605	+ 2,2
Summa städer	49 902	52 175	+ 4,6
Hela riket	73 198	76 031	+ 3,9

Körkortsärenden. I nykterhetsnämndernas allmänt nykterhetsvårdande verksamhet intar de s k körkortsärendena en betydande plats. I jämförelse med närmast föregående år ökade antalet sådana ärenden under år 1957 med ca 17 000 till 239 700, vilket motsvarar 32,7 ärenden per 1 000 invånare. Någon större skillnad i frekvensen hithörande ärenden mellan landsbygd (31,5) och städer (33,8) föreligger inte. Det största relativa antalet ärenden (landsbygd och städer tillhoppa) redovisas av Norrbottens län med 41 ‰, av Stockholms län med 39 ‰ samt av Göteborgs och Bohus län, Västerbottens och Västmanlands med 38 ‰. Den lägsta frekvensen redovisas av Östergötlands län med 26 ‰ samt av Kalmar län med 27 ‰.

Antalet körkortsärenden samt antalet anmärkningar i nykterhetshänsenande i samband med dessa ärendens behandling, ävensom antalet ärenden i relation till folkmängden olika år, framgår av följande tablå.

År	Antal körkortsärenden	Därav med anmärkning i nykterhetshänsenande	totalt	i %	Antal körkortsärenden per 1 000 invånare
1947 . . .	138 726	4 345	3,1	20,5	
1948 . . .	80 231	3 620	4,5	11,7	
1949 . . .	84 868	3 941	4,6	12,3	
1950 . . .	108 765	4 336	4,0	15,6	
1951 . . .	148 135	5 016	3,4	21,0	
1952 . . .	158 165	6 421	4,1	22,3	
1953 . . .	174 250	7 269	4,2	24,4	
1954 . . .	206 971	8 510	4,1	28,8	
1955 . . .	229 591	8 834	3,8	31,7	
1956 . . .	222 433	9 038	4,1	30,5	
1957 . . .	239 695	11 530	4,8	32,7	

Det relativa antalet anmärkningar i nykterhetsvandel vid handläggningen av körkortsärendena är väsentligt större i städerna än på landsbygden (7,2 resp 2,3 %). Sedan 1956 har andelen nykterhetsanmärkningar ökat något. För hela riket redovisas sålunda 4,8 % anmärkningar mot 4,1 % ett år tidigare. Skill-

¹ Kostnader för inackorderingshem ej inräknade.

naden mellan landsbygd och städer kan möjligen förklaras av det större relativa antalet alkoholmissbrukare i städerna, men dessutom kan tänkas att bedömningen är mildare på landsbygden. Den högsta frekvensen anmärkningar har storstäderna Stockholm och Göteborg med 12,1 resp 10,3 %. På landsbygden varierar anmärkningsprocenten mellan 3,8 i Stockholms län och 1,5 i Skaraborgs län. De lokala skillnaderna kan även bero på varierande praxis hos nykterhetsnämnderna samt på nämndernas kvalitativa kompetens för denna verksamhet.

Nykterhetsnämndernas inkomster och utgifter. De kommunala nykterhetsnämnderna erhöå år 1957 statsbidrag till verksamheten under år 1956 med 6,5 milj kr, varav 158 000 kronor var bidrag till resor m m. Återstoden av nämndernas utgifter har täckts dels genom kommunala anslag uppgående till 8,7 milj kr och dels genom andra inkomster, såsom ersättningar från sjukkassor, enskilda personer och andra kommuner. Nykterhetsnämndernas inkomster under åren 1955—1957 framgår av tablåen överst på s 86. Av nämndernas utgifter för första halvåret 1957 har i stort sett 60 % återbetalts genom statsbidrag, medan för andra halvårets utgifter nämnderna erhåållit återbetalning i enlighet med de nya regler som trådde i kraft den 1 juli 1957, dvs med 75 %. Allmänt statsbidrag har beviljats med tillhoppa 9,3 milj kr.

Sammanlagt uppgick de kommunala nykterhetsnämndernas utgifter år 1957 till 15,5¹ milj kr, vilket i jämförelse med 1956 innebär en ökning med 3,7 milj kr eller 31 %. Anmärkas bör att dessa be-
lopp avser nykterhetsnämndernas samtliga utgifter, alltså även de utgifter för vilka nämnderna ej erhååller statsbidrag. Borträknas dessa kostnader, var de statsbidragsberättigade utgifterna år 1957 ca

	Inkomster (i tusental kr)				
	Hela riket			därav	
	1955	1956	1957	lands- bygden	städerna
Statsbidrag, allmänt ¹	1 955	4 676	6 384	1 477	4 907
» till resor	116	126	158	14	144
Kommunala anslag	6 708	6 948	8 679	2 311	6 368
Övriga inkomster	72	83	263	16	247
Summa	8 851	11 833	15 484	3 818	11 666

¹ Avser verksamheten under föregående år.

13,8 milj kr. Totalutgifternas fördelning på olika ändamål framgår här nedan.

Vissa skillnader mellan de olika posterens relativa andel av totalutgiften föreligger mellan landsbygd och städer. Sammanträdesutgifterna upptar sålunda endast 1 % i städerna, men 13 % på landsbygden, medan arvoden och personalkostnader utgör 59 % i städerna och 48 % på landsbygden. Även poliklinikkostnaderna upptar en betydligt större andel av stadsnämndernas utgifter än av landsbygdsnämndernas, medan motsatta förhållandet råder i fråga om kostnader för upplysningsverksamhet och kurser.

I jämförelse med närmast föregående år har posten övriga utgifter ökat starkast; den har mer än fördubblats. I övrigt har t ex ersättningar för övervakningsuppdrag ökat med 66 % och poliklinikkostnader med 39 %. Den minsta ökningen redovisas för expenser med 5 %.

Nykterhetsnämndernas kostnader är betydligt större i städerna än på landsbygden. Städernas nämnder har i genomsnitt haft en kostnad av 318 öre per invånare och landsbygdens 104 öre. Dessa kostnader innebär sedan föregående år en ökning för städernas del med 32 % och för landsbygdens med 29 %. Ganska stora variationer av kostnaderna förekommer emellertid mellan olika delar av riket. Den största kostnaden i öre per invånare på landsbygden redovisas av Norrbottens län med 255 samt av Västerbottens län med 155 öre. Den lägsta utgiften redovisas av landsbygdskommunerna i Hallands och Uppsala län med resp 54 och 55 öre per invånare. Bland städerna redovisas de högsta kostnaderna av Västerbottens län med 480 och av Stockholms stad med 472 öre. De lägsta utgifterna har städerna i Kopparbergs län med 142 öre per invånare.

	Lands- bygden	Stä- derna	Hela riket	Lands- bygden	Stä- derna	Hela riket
	Utgifter	(i tusental kr)		%	%	%
Arvoden och personalkostnader	1 838	6 877	8 715	48	59	56
Ersättning för övervakningsuppdrag . . .	191	265	456	5	2	3
Sammanträdeskostnader	504	101	605	13	1	4
Expenser (inkl invent, hyra, renh)	332	1 101	1 433	9	9	9
Vårdkostnader	188	531	719	5	5	5
Poliklinikkostnader	18	1 015	1 033	1	9	7
Upplysningsverksamhet	505	382	887	13	3	6
Övriga förebyggande och eftervårdande åtgärder	116	446	562	3	4	3
Övriga utgifter	126	948	1 074	3	8	7
Summa 1957	3 818	11 666	15 484	100	100	100
1956	2 973	8 860	11 833	—	—	—

Thore Grönqvist

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar under fjärde kvartalet 1958

PRELIMINÄR ÖVERSIKT UTARBETAD AV BOSTADSSTYRELSEN

I det följande lämnas vissa uppgifter dels om bostadsbyggandet i städer och köpingar, dels om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål i 7 av rikets största städer.

De nedan lämnade uppgifterna om bostadsbyggandet avser lägenheter i påbörjade, pågående och inflyttningsfärdiga nybyggnader.¹

Uppgifterna om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål avser såväl nybyggda som till-, på- eller ombyggda hus, vilka fullbordats under redovisningsperioden.

Inflyttningsfärdiga lägenheter. I tab 1 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under åren 1948—1958 i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare. I tab 2 ges vissa uppgifter om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i städer med mer än 30 000 invånare, städer med 10 000—30 000 invånare, samt städer med mindre än 10 000 invånare och köpingar. I tab 3 lämnas samma uppgifter för varje enskild stad med mer än 30 000 invånare.

Antalet lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i hela riket uppgick år 1957 till

Tab 1. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i 53 städer² under tiden januari 1948—december 1958

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Hela året . .	24 441	22 670	24 668	22 536	27 548	29 789	33 096	30 115	29 154	33 732	33 462
1:a kvartalet	7 769	5 625	4 869	4 894	6 397	7 223	7 250	6 944	8 822	10 330	8 149
2:a »	5 151	4 194	4 548	5 386	5 994	6 069	7 368	7 625	5 340	7 309	8 468
3:e »	5 134	5 833	7 008	5 352	5 831	5 258	6 593	6 344	5 328	5 885	6 085
4:e »	6 387	7 018	8 243	6 904	9 326	11 239	11 885	9 202	9 664	10 208	10 760
Januari . .	1 546	1 990	1 643	1 803	1 813	2 065	1 806	1 436	1 904	2 460	1 737
Februari . .	2 598	1 793	1 488	1 329	1 994	2 240	2 421	2 008	2 568	2 477	2 494
Mars . . .	3 625	1 842	1 738	1 762	2 590	2 918	3 023	3 500	4 350	5 393	3 918
April . . .	1 685	1 482	1 242	1 905	2 359	2 187	2 441	2 555	1 442	2 315	2 494
Maj	1 298	942	1 431	1 461	1 701	1 483	2 451	2 776	1 918	1 906	2 419
Juni	2 168	1 770	1 875	2 020	1 934	2 399	2 476	2 294	1 980	3 088	3 555
Juli	1 651	1 067	1 638	1 380	1 895	1 032	1 800	1 540	1 316	1 762	1 844
Augusti . .	1 424	1 554	1 941	2 010	1 520	1 381	2 040	1 582	1 347	1 231	1 784
September .	2 059	3 212	3 429	1 962	2 416	2 845	2 753	3 222	2 665	2 892	2 457
Oktober . .	2 080	2 830	2 636	1 768	3 337	3 135	3 213	2 576	3 084	3 165	3 393
November .	1 947	1 686	2 689	2 770	3 083	3 597	3 118	2 922	2 728	3 307	3 349
December .	2 360	2 502	2 918	2 366	2 906	4 507	5 554	3 704	3 852	3 736	4 018

¹ Se SocM 1950: 6, sid 431.

² De städer som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

Tab 2. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i olika grupper av städer samt köpingar¹

	1957		1958	
	4 kv	Hela året	4 kv	Hela året
Städer med mer än 30 000 invånare	7 879	26 786	8 241	25 987
Städer med 10 000—30 000 invånare	3 944	11 895	3 842	11 363
Städer med mindre än 10 000 invånare	1 176	3 961	1 888	4 492
Köpingar	1 499	6 045	1 540	5 230
Summa	14 498	48 687	15 511	47 072

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1958.

64 455. För år 1958 beräknas antalet lägenheter i nybyggda hus uppgå till ca 62 000.

I de 53 städer, som redovisas i tab 1, var antalet år 1958 inflyttningsfärdiga lägenheter 33 462, vilket jämfört med motsvarande antal år 1957 innebär en minskning med 270 eller med 1 %. Dessa städer svarade år 1958 för ca 54 % av bostadsproduktionen i hela riket. Antalet lägenheter i under fjärde kvartalet 1958 inflyttningsfärdiga hus var högre än under något föregående kvartal under året. Sålunda blev 8 149 lägenheter inflyttningsfärdiga under första kvartalet, 8 468 under andra, 6 085 under tredje och 10 760

under fjärde kvartalet. För samtliga städer och köpingar tillhopa är motsvarande antal 11 246, 11 251, 9 064 och 15 511.

Jämfört med fjärde kvartalet 1957 har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i städer och köpingar under fjärde kvartalet 1958 ökat med 1 013 eller med 7 % (tab 2).

För olika grupper av kommuner visar en jämförelse med fjärde kvartalet 1957, att antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under fjärde kvartalet 1958 ökat med 5 % i städer med mer än 30 000 invånare, med 61 % i städer med mindre än 10 000 invånare och med 3 % i köpingar. I städer med 10 000—30 000 invånare

Tab 3. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i städer med mer än 30 000 invånare¹

Städer	1957		1958		Städer	1957		1958	
	4 kv	Hela året	4 kv	Hela året		4 kv	Hela året	4 kv	Hela året
Stockholm	1 670	6 466	2 804	7 114	Linköping	257	785	169	887
Göteborg	1 154	3 998	1 455	4 188	Lund	257	806	411	934
Malmö	1 085	2 712	433	2 337	Norrköping	267	1 022	370	774
Borås	213	914	255	789	Solna	551	864	72	460
Eskilstuna	98	677	186	452	Södertälje	87	386	143	431
Gävle	175	829	157	617	Trollhättan	124	459	184	455
Halmstad	146	466	92	395	Uddevalla	155	459	55	875
Hälsingborg	152	609	237	545	Uppsala	331	1 332	494	1 274
Jönköping	62	623	183	478	Västerås	478	1 478	219	1 108
Karlskoga	140	408	17	334	Örebro	258	659	209	798
Karlskrona	51	300	1	250	Tillhopa	7 879	26 786	8 241	25 987
Karlstad	168	534	95	492					

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1958.

Tab 4. Antalet lägenheter i påbörjade nybyggnader i 53 städer under tiden januari 1948—december 1958

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Hela året . .	21 100	26 800	28 500	23 900	30 500	35 200	31 900	30 300	31 600	35 100	37 000
1:a kvartalet	5 300	5 800	5 600	4 200	6 300	7 200	5 800	4 200	6 000	5 100	3 300
2:a »	4 200	3 300	5 600	3 900	6 000	7 800	7 400	7 100	9 900	7 900	10 800
3:e »	2 900	7 300	8 000	7 200	7 500	9 300	10 500	8 200	6 500	10 600	13 300
4:e »	8 700	10 400	9 300	8 600	10 700	10 900	8 200	10 800	9 200	11 500	9 600

har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter minskat med 3 %.

Under hela år 1958 blev i samtliga städer och köpingar tillhoppa 47 072 lägenheter inflyttningsfärdiga, vilket i jämförelse med år 1957 innebär en minskning med 1 615 eller 3 %.

Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter har år 1958 jämfört med år 1957 ökat med 10 % i Stockholm, med 5 % i Göteborg och minskat med 14 % i Malmö (tab 3). I dessa tre städer tillhoppa har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under fjärde kvartalet 1958 ökat med 20 % i förhållande till motsvarande kvartal 1957. Det sammanlagda antalet under hela året inflyttningsfärdiga lägenheter har jämfört med år 1957 ökat med 4 %.

I städer med 30 000—100 000 invånare har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under fjärde kvartalet minskat med 11 % och under hela året med 9 % jämfört med år 1957. Endast i fem av dessa 19 städer har år 1958 färdigställts ett större antal lägenheter än år 1957.

I städer med 10 000—30 000 invånare har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter

år 1958 jämfört med år 1957 minskat med 4 %, i städer med mindre än 10 000 invånare ökat med 13 % och i köpingar minskat med 13 %.

Lägenheter i påbörjade och pågående nybyggnader (53 städer). För de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare, redovisas i tab 4 antalet lägenheter i nybyggnader, som påbörjats under varje kvartal sedan år 1948 och i tab 5 antalet lägenheter i hus, som var under byggnad vid slutet av varje kvartal under samma tid. Dessa uppgifter är osäkrare än uppgifterna om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter. De redovisade antalen har därför avrundats till jämna hundratal.

Antalet lägenheter i hus, vilkas uppförande påbörjats under fjärde kvartalet 1958, uppgick till 9 600, vilket med 3 700 understiger antalet under tredje kvartalet påbörjade och med 1 900 antalet under fjärde kvartalet 1957 påbörjade.

Under år 1958 påbörjades 37 000 lägenheter, vilket är 1 900 flera än under år 1957.

Tab 5. Antalet lägenheter i pågående nybyggnader i 53 städer vid slutet av varje kvartal under tiden 31 mars 1948—31 december 1958

	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
1:a kvartalet	20 400	19 700	24 400	26 800	28 700	31 800	35 700	33 100	33 300	33 300	35 100
2:a »	19 500	18 800	25 500	25 300	28 600	33 500	35 800	32 600	37 900	33 900	37 400
3:e »	17 300	20 300	26 400	27 100	30 300	37 500	39 700	34 500	39 000	38 600	44 600
4:e »	19 600	23 700	27 500	28 800	31 700	37 200	36 000	36 100	38 600	39 900	43 400

Tab 6. Golvyta (m²) i fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål i sju städer

Städer	1957			1958	
	4 kv	Hela året		4 kv	Hela året
		I ¹	II ²		
Stockholm	83 269	353 011	343 036	112 670	270 786
Göteborg	39 070	151 809	147 020	41 860	140 028
Malmö	58 378	113 880	111 870	46 072	153 177
Norrköping	9 969	63 958	59 163	21 598	38 338
Hälsingborg	10 038	39 203	35 765	6 770	63 105
Örebro	16 223	38 575	30 403	11 956	47 918
Borås	6 375	21 505	21 475	9 115	28 460
Tillhopa	223 322	781 941	748 732	250 041	741 812

¹ Inkl lokaler för andra än bostadsändamål, som uppförts eller ombyggt för statliga myndigheters räkning.

² Exkl dylika lokaler.

Antalet lägenheter i hus under byggnad var 43 400 vid utgången av år 1958, vilket är 3 500 fler än motsvarande antal vid utgången av fjärde kvartalet år 1957.

Lokaler för andra än bostadsändamål. Vissa uppgifter om fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål meddelas i tab 6 och 7. I uppgifterna för år 1958 liksom i uppgifterna för fjärde kvartalet

1957 ingår icke uppgifter om byggnader, som uppförts eller ombyggt för statliga myndigheters räkning.

Under fjärde kvartalet 1958 tillkom i de sju städerna lokaler för andra än bostadsändamål med en areal av sammanlagt 250 000 m². Motsvarande areal under fjärde kvartalet 1957 uppgick till 223 300 m².

Tab 7. Golvyta (m²) i under 4:e kvartalet 1958 fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål i sju städer, fördelade efter byggnadsarbetets art samt lokalernas ändamål

Städer	I nybyggda hus	I till- och påbyggda hus	I ombyggda hus	Butiker, kontor, lager m m	Verkstäder, fabriker m m	Övriga ändamål	Totalt
Stockholm	108 916	2 919	835	47 624	8 272	56 774	112 670
Göteborg	32 480	1 095	8 285	17 070	3 055	21 735	41 860
Malmö	41 331	3 863	878	9 714	1 340	35 018	46 072
Norrköping	21 074	296	228	9 682	4 862	7 054	21 598
Hälsingborg	2 971	3 799	—	3 634	444	2 692	6 770
Örebro	9 737	1 748	471	3 923	2 197	5 836	11 956
Borås	8 304	189	622	687	1 088	7 340	9 115
Tillhopa	224 813	13 909	11 319	92 334	21 258	136 449	250 041

Gunnel Öhman

Sysselsättning och löner inom industrin i november 1958

Primärmaterial m m. För *månadsstatistiken* har socialstyrelsen sedan flera år tillbaka inhämtat uppgifter om sysselsättningsförhållandena för arbetare inom industrin en dag under en angiven redovisningsperiod i slutet av varje månad. För uppgifternas innehåll har tidigare redogjorts (senast i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, jan 1959, s 26).

Från och med år 1959 har en omläggning av månadsstatistiken (jfr s 98) likom av den nedan omtalade kvartalsstatistiken företagits. Efterföljande redogörelse avser statistiken för november 1958, således före omläggningen.

För *kvartalsstatistiken* inhämtade socialstyrelsen t o m 1958 från företag inom industrin uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnliga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar), b) antal arbetare, som varit i arbete under hela eller del av avlöningsperioden och c) antal arbetare, som under avlöningsperioden lämnat företaget (efter uppsägning från arbetsgivaren eller på egen begäran), anstälts vid företaget, haft deltidsanställning eller haft förkortad arbetstid. Uppgifter enligt c begärs fr o m januari 1959 på månadsstatistikens blankett och kommer fr o m år 1959 icke att ingå i uppgifterna till kvartalsstatistiken. I lönesummorna skulle enligt anvisningarna ej ingå semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade arbetare för vissa bestämda helgdagar), ersättningar vid

sjukdom, olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda lönebelopp som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal skulle ej medtas.

Till såväl månadsstatistiken som kvartalsstatistiken lämnades i allmänhet uppgifter för varje fristående arbetsställe. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhopa. Redovisningsenheterna betecknas i denna redogörelse som »företag». I tab 1, 2, 5 och 6 återges indextal, som visar förändringarna i arbetarantal respektive genomsnittlig timförtjänst sedan ett tidigare redovisningstillfälle. Index talen har beräknats endast med användande av uppgifter från företag som lämnat uppgifter vid båda de redovisningstillfällen jämförelsen avser.

I stort sett samma företag medverkade i kvartalsstatistiken som i månadsstatistiken. Från statliga verk och myndigheter lämnades dock uppgifter enbart till månadsstatistiken, där resultaten numera redovisas under rubriken »Statliga verkstäder m m» (jfr tab 1, s 100 i detta häfte); dessa uppgifter har ej utnyttjats vid de i denna artikel återgivna beräkningarna. Från aktiebolag, i vilka alla aktierna eller en del av dem ägs av staten, lämnades däremot uppgifter till såväl månads- som kvartalsstatistiken; vid bearbetningen har dessa uppgifter sammanförts med uppgifterna från övriga företag inom respektive industrigrupper.

Sysselsättningsförhållanden. På grundval av månadsstatistikens uppgifter har för den mellersta månaden i varje kvartal beräknats indextal för antalet anställda arbetare med motsvarande månad föregående år som bas. Jämförelsen mellan novem-

Tab 1. Sysselsättning och timförtjänst i november 1958 för arbetare inom industrin

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Indextal ¹ för antal anställda arbetare (oavsett ålder, exkl permitterade) i november 1958 (november 1957 = 100)			Indextal för genomsnittlig timförtjänst ² i november 1958 (november 1957 = 100)		Genomsnittlig timförtjänst ² i november 1958, kr, för vuxna manliga arbetare i dyrtorsgrupp				
	Båda könen	Manl arb	Kvinnl arb	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb	2	3	4	5	2-5
Gruvindustri	95,2	95,3	..	105,0	..	5,52	6,05	5,93	7,54	6,73
Malmgruvor	95,4	95,4	..	104,9	..	—	6,05	5,93	7,54	6,80
Kolgruvor	91,3	91,3	—	107,3	—	5,52	—	—	—	5,52
Metall- och verkstadsindustri	96,7	97,1	90,7	104,9	104,0	4,83	5,25	6,16	6,14	5,47
Järn-, stål- och kopparverk	97,3	97,4	92,9	104,6	103,2	..	5,38	..	..	5,50
Järn- och stålmanufaktur	97,1	97,8	91,1	105,9	104,1	4,73	5,17	5,96	7,15	5,30
Mekaniska verkstäder	97,2	97,5	89,9	105,0	105,5	4,88	5,25	5,85	6,20	5,42
Reparationsverkstäder	99,6	99,8	..	103,2	..	4,15	4,81	5,42	6,26	5,29
Skeppsvarv	96,7	96,7	..	105,5	—	..	5,46	6,70	5,93	6,04
Elektroteknisk industri	93,2	94,4	89,5	104,6	103,4	5,11	5,10	5,73	5,75	5,35
Annan metallindustri	95,1	95,0	95,5	104,1	103,3	4,61	5,08	5,52	5,84	5,18
Jord- och stenindustri	97,1	97,0	97,6	104,9	102,5	4,59	4,92	5,86	6,41	4,91
Torvindustri	103,2	106,0	..	103,8	..	4,32	..	—	—	4,19
Stenindustri	95,6	95,6	..	107,7	..	4,94	4,97	..	..	4,99
Kalk- och kritbruk	89,5	89,4	..	103,4	..	..	4,91	..	..	4,81
Cementfabriker	95,7	95,7	..	105,4	..	..	—	—	—	5,06
Cementvarufabriker	103,4	103,5	..	103,4	..	4,88	5,44	6,28	7,05	5,64
Tegelbruk	95,4	95,4	..	104,6	..	4,44	4,61	..	..	4,56
Porslins-, kakel- o lergodsind	96,1	95,6	97,1	105,9	101,7	..	4,56	..	..	4,80
Glasindustri	98,0	97,9	98,8	103,9	103,3	4,56	4,76	..	..	4,62
Annan jord- och stenindustri	97,5	97,1	..	103,0	..	4,71	5,28	..	..	5,24
Träindustri	98,9	99,1	94,5	104,4	103,6	4,41	4,67	5,01	5,23	4,68
Sågverk och hyvlerier	98,1	98,3	86,9	103,7	101,1	4,05	4,59	5,04	4,97	4,68
Lådfabriker	101,0	101,7	..	106,8	..	..	..	..	..	4,39
Fanér- och plywoodfabriker	106,0	104,5	..	105,6	..	..	..	..	..	4,84
Byggnadsnickerfabriker	99,5	99,9	..	105,2	..	4,49	4,72	4,95	..	4,64
Möbelfabriker	100,4	100,5	96,8	105,1	..	4,57	4,90	..	..	4,75
Svarver- och skidfabriker	96,0	95,6	..	104,2	..	4,29	4,65	..	..	4,63
Annan trävaruindustri	98,8	99,3	94,9	104,5	..	4,16	4,68	..	..	4,72
Massa- och pappersindustri	99,3	99,3	99,4	103,7	102,8	4,73	5,17	5,43	5,36	5,16
Massafabriker	95,9	95,6	115,9	102,7	103,4	5,21	5,12	5,49	..	5,31
Pappersbruk och pappfabr	101,6	102,2	97,5	105,0	102,2	4,61	5,21	..	..	5,02
Wallboardfabriker	100,4	100,5	..	99,9	..	..	..	..	..	5,26
Papp- och pappersvaruind	102,3	103,7	100,1	105,2	104,1	4,86	5,15	..	..	5,13
Grafisk industri	100,7	101,0	99,3	104,4	104,7	4,57	5,14	5,63	5,96	5,57
Bokbinderier	96,1	97,4	94,7	104,7	106,1	..	..	..	5,75	5,44
Bok- och accidenstryckerier	100,7	100,4	102,1	104,8	103,5	..	4,89	5,09	5,75	5,35
Tidningsstryckerier	103,0	102,4	108,6	103,3	102,7	..	5,36	..	..	5,85
Annan grafisk industri	100,2	101,2	93,6	105,7	106,7	—	5,04	..	5,82	5,56
Livsmedelsindustri	97,9	98,8	95,9	104,7	104,1	4,70	4,63	4,80	5,36	4,79
Kvarnar	99,8	99,9	..	105,8	..	..	4,19	..	..	4,45
Bagerindustri	96,9	99,7	91,8	105,4	105,9	..	4,78	4,82	4,99	4,82
Sockerindustri	91,3	91,4	90,9	106,2	107,9	4,98	..	..	—	5,00
Choklad- o konfekindustri	91,5	95,7	89,6	102,5	103,0	—	4,31	..	..	4,85
Mejerindustri	98,6	99,1	95,1	104,5	103,8	4,21	4,32	..	..	4,59
Slakterier och charkuterier	101,6	101,6	101,5	104,1	103,8	4,55	4,78	5,15	6,93	4,93
Fiskkonserverfabriker	104,6	99,3	107,3	103,8	101,4	..	4,26	..	..	4,25
Fruktkonserverindustri	105,2	106,8	104,1	104,4	104,5	4,29	..	..	..	4,34
Margarinindustri	90,0	89,3	..	103,1	..	—	..	..	..	5,05
Annan livsmedelsindustri	101,0	100,3	103,6	103,4	104,9	..	4,33	..	..	4,37

¹ För grupper om mindre än 200 arbetare har indextal ej beräknats. — ² Utom i ett par undantagsfall meddelas uppgifter rörande genomsnittlig timförtjänst endast då antalet redovisade företag utgör minst 10 och antalet under en vecka utförda arbetstimmar minst 10 000. I uppgifterna ingår ej helgdagslön, helgdagsersättning, semesterlön, semesterersättning eller sjuklön.

Tab 1 (forts). Sysselsättning och timförtjänst i november 1958 för arbetare inom industrin

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Indextal för antal anställda arbetare (oavsett ålder, exkl permitterade) i november 1958 (november 1957 = 100)			Indextal för genomsnittlig timförtjänst i november 1958 (november 1957 = 100)		Genomsnittlig timförtjänst i november 1958, kr, för vuxna manliga arbetare i dyrtorsgrupp				
	Båda könen	Manl arb	Kvinnl arb	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb	2	3	4	5	2-5
Dryckesvaru- och tobaksind .	100,3	100,3	100,1	104,6	103,0	4,18	4,27	4,82	5,16	4,62
Dryckesvaruindustri	98,6	100,0	91,2	104,7	102,3	4,19	4,26	4,82	..	4,60
Tobaksfabriker	107,8	104,7	109,1	103,2	104,3	..	..	..	..	4,76
Textil- o beklädnadsindustri .	91,4	92,4	90,8	104,6	104,3	4,14	4,41	4,72	5,39	4,38
Ylleindustri	89,4	90,3	88,5	103,9	104,2	4,06	4,27	..	..	4,21
Bomullsindustri	92,0	94,1	89,6	104,4	103,1	4,21	4,24	4,81	—	4,30
Linne- och juteindustri	91,7	95,5	88,8	104,0	107,0	..	..	..	—	4,01
Triåfabriker	90,1	89,2	90,5	102,6	104,8	4,25	4,47	..	..	4,45
Sömnadsindustri	90,6	89,6	90,8	104,7	103,8	4,12	4,45	4,70	5,13	4,47
Hatt- och mössfabriker	101,3	113,5	98,0	103,4	107,1	—	4,50	..	..	4,64
Annan textil- o beklädn ind .	94,3	94,5	94,0	106,4	106,0	4,18	4,61	4,72	..	4,58
Läder-, hår- o gummivaruind	96,3	95,6	97,6	104,3	104,2	4,81	4,89	5,55	5,72	4,92
Garverier	88,8	88,8	..	103,7	..	..	4,72	—	—	4,72
Päls- o skinnvarufabriker . . .	102,8	100,7	105,6	105,0	106,7	..	4,90	..	..	4,95
Skoindustri	92,0	92,2	91,7	103,2	102,8	..	4,74	..	..	4,72
Andra lädervarufabriker	101,5	97,6	107,0	105,5	105,9	..	4,70	..	..	4,86
Gummivarufabriker	100,9	100,5	101,7	104,5	104,3	..	..	..	..	5,13
Annan läder-, hår- och gum- mivaruindustri	97,3	98,0	..	106,4	..	..	4,73	..	..	4,83
Kemisk och kemisk-teknisk ind	97,6	97,6	97,6	104,4	103,9	4,78	5,03	5,41	5,49	5,15
Rent kemisk industri	97,8	97,2	116,9	103,9	..	..	5,07	..	..	5,17
Färg-, olje- o parfymfabr . . .	96,9	97,1	95,7	105,7	104,8	..	4,87	5,46	5,54	5,27
Sprängämnesfabriker	90,2	89,5	91,8	103,0	101,7	..	..	—	..	5,69
Tändsticksfabriker	95,2	95,8	94,4	105,8	103,9	4,35	4,48	—	—	4,46
Annan kemisk-teknisk ind . . .	101,3	101,2	101,5	104,3	104,3	4,82	4,80	5,38	5,44	5,00
Samtliga industrigrupper	96,6	97,4	93,2	104,7	104,1	4,62	5,10	5,73	6,12	5,25

Tab 2. Indextal (november 1957 = 100) för antal anställda arbetare (båda könen, oavsett ålder, exkl permitterade) i november 1958 vid industriföretag av olika storlek

	Företag, vilka år 1957 i medeltal hade anställda arbetare								Samt- liga grupper
	1-10	11-25	26-50	51-100	101-200	201-500	501-1 000	över 1 000	
Gruvindstri	..	..	90,3	91,7	91,8	94,1	..	..	95,2
Metall- och verkstadsindustri .	99,5	98,4	96,4	97,0	95,3	95,1	97,3	97,1	96,7
Jord- och stenindustri	102,2	99,9	97,7	98,1	94,1	96,2	..	..	97,1
Träindustri	98,3	98,6	97,1	98,2	100,2	100,6	..	—	98,9
Massa- och pappersindustri . .	..	102,5	97,0	101,7	97,2	98,8	100,9	..	99,3
Grafisk industri	100,0	100,9	101,2	99,2	97,7	101,2	..	..	100,7
Livsmedelsindustri	99,3	100,0	100,7	99,4	98,1	96,4	92,6	—	97,9
Dryckesvaru- o tobaksindustri	98,7	94,7	102,5	99,8	97,7	102,1	—	—	100,3
Textil- o beklädnadsindustri .	93,4	96,5	95,1	93,6	91,7	91,5	90,6	79,2	91,4
Läder-, hår- o gummivaruind	94,8	94,6	98,1	96,3	92,7	98,2	..	..	96,3
Kemisk o kemisk-teknisk ind .	95,0	98,5	100,8	101,1	94,9	100,8	..	..	97,6
Samtliga industrigrupper	98,8	98,7	97,6	97,2	95,3	96,1	96,8	96,4	96,6

Tab 3. Antal under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare (båda könen, oavsett ålder) inom industrin i procent av totalantalet i arbete varande arbetare

	Avgångna arbetare					Nyanställda arbetare				
	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958
Samtliga industrigrupper . .	0,4	0,4	0,5	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3
Därav:										
Järn-, stål- och kopparverk	0,3	0,6	0,3	0,5	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2
Järn- och stålmanufaktur	0,5	0,2	0,4	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,2
Mekaniska verkstäder . .	0,4	0,3	0,4	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3
Skeppsvarv	0,4	0,5	0,5	0,8	0,3	0,5	0,6	0,4	0,7	0,1
Elektroteknisk industri . .	0,5	0,5	0,5	0,9	0,3	0,4	0,5	0,4	0,7	0,3
Sågverk och hyvlerier . .	1,1	0,3	0,5	0,8	1,3	0,2	0,6	0,9	0,3	0,1
Ylleindustri	0,7	0,5	0,7	0,7	0,3	0,4	0,4	0,5	0,7	0,3
Bomullsindustri	0,4	0,4	0,7	0,5	0,3	0,4	0,4	0,2	0,3	0,3
Trikåfabriker	0,9	0,8	1,2	0,7	0,6	0,7	0,6	0,2	0,9	0,6
Sömnadsindustri	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,6	0,6	0,4	0,8	0,5

ber 1957 och november 1958 grundar sig på uppgifter från ca 6 600 företag med omkring 470 000 arbetare.

Indextalen i kol 2—4 i tab 1 anger för olika industrigrupper antalet anställda manliga och kvinnliga arbetare i november 1958 i procent av motsvarande antal i november 1957. Enligt det för »samtliga industrigrupper» beräknade indextalet var antalet anställda arbetare (manliga och kvinnliga arbetare tillhopa, oavsett ålder) 3,4 % mindre i november 1958 än ett år tidigare. För manliga arbetare noteras en minskning med 2,6 % och för kvinnliga arbetare en minskning med 6,8 %. För att underlätta jämförelser anför i nedanstående tablå de procenttal för förändringarna i antalet anställda arbetare som erhållits då var och en av månader-

na februari, maj, augusti och november åren 1956, 1957 och 1958 jämförts med motsvarande månad närmast föregående år.

Tab 2 visar hur antalet arbetare förändrats från november 1957 till november 1958 vid företag av olika storlek inom olika industrigrupper. Företagen har storleksgrupperats efter medelantalet arbetare under år 1957.

Uppgifterna i tab 3 och 4 har hämtats från kvartalsstatistiken. Procenttalen för de olika månaderna avser ej exakt samma företag.

I tab 3 redovisas antalet avgångna och antalet nyanställda arbetare i procent av antalet i arbete varande arbetare. För arbetare, avgångna under en vecka i november 1958, var procenttalet 0,4. För

	Förändring i % av antalet anställda arbetare från månad ett år till samma månad närmast följande år			
	febr	maj	aug	nov
Manliga arbetare				
1955—1956	+ 1,4	+ 1,3	+ 0,8	+ 0,1
1956—1957	+ 0,2	+ 0,4	+ 0,7	+ 0,5
1957—1958	— 0,2	— 1,6	— 2,0	— 2,6
Kvinnliga arbetare				
1955—1956	+ 2,3	+ 1,9	+ 0,8	— 1,8
1956—1957	— 1,3	— 1,5	— 0,3	— 0,6
1957—1958	— 2,2	— 4,1	— 4,5	— 6,8
Samtliga arbetare				
1955—1956	+ 1,6	+ 1,4	+ 0,8	— 0,3
1956—1957	— 0,1	+ 0,1	+ 0,5	+ 0,3
1957—1958	— 0,6	— 2,0	— 2,5	— 3,4

Tab 4. Antal arbetare (båda könen, oavsett ålder) med deltidсанställning och förkortad arbetstid inom industrin i procent av totalantalet i arbete varande arbetare

	November 1957		November 1958	
	Deltids- anställning	Förkortad arbetstid	Deltids- anställning	Förkortad arbetstid
Gruvindustri	0,0	¹ 0,1	0,0	1,5
Metall- och verkstadsindustri	0,3	0,5	0,2	0,8
Jord- och stenindustri	2,2	0,7	1,5	1,0
Träindustri	0,2	0,5	0,2	0,9
Massa- och pappersindustri	0,6	0,2	0,5	0,8
Grafisk industri	0,6	0,2	0,6	0,1
Livsmedelsindustri	2,7	0,3	2,3	0,3
Dryckesvaru- och tobaksindustri	1,2	0,9	0,9	1,7
Textil- och beklädnadsindustri	5,3	2,7	5,1	5,3
Läder-, hår- och gummivaruindustri	2,1	0,5	2,7	1,2
Kemisk och kemisk-teknisk industri	2,0	0,2	1,7	0,6
Samtliga industrigrupper	1,4	² 0,7	1,2	1,4

¹ Ersätter det tidigare publicerade procenttalet 1,3. — ² Ersätter det tidigare publicerade procenttalet 0,8.

arbetare, som nyanstälts under perioden, erhöles procenttalet 0,3. Motsvarande procenttal i november 1957 var såväl för avgångna som för nyanställda 0,4. Av de arbetare, som lämnat företaget under en vecka i november 1958, redovisades 39 % som uppsagda av arbetsgivaren.

I tab 4 redovisas procenttal, som belyser förekomsten av deltidсанställning (inskränkning av arbetstiden som sammanhänger med arbetstagarens personliga förhållanden) och förkortad arbetstid (inskränkning av arbetstiden på grund av driftsförhållandena vid företaget) i november 1957 och i november 1958 inom olika industrigrupper. I november 1958 var det redovisade antalet arbetare med förkortad arbetstid 1,4 % och antalet arbetare med deltidсанställning 1,2 % av hela antalet i arbete varande arbetare. Vid bedömningen av uppgifterna rörande förekomsten av förkortad arbetstid bör hållas i minnet, att anvisningarna kan ha uppfattats på olika sätt av olika företag. Så t ex är det tänkbart att vissa företag såsom »förkortad arbetstid» betraktat den arbetstidsförkortning som föranletts av den nya arbetstidslagstiftningen.

Löneförhållanden. På grundval av kvartalstatistikens uppgifter om uppburen lönesumma och utgjorda arbetstimmar under en avlöningsperiod i den mellersta månaden varje kvartal har vissa beräkningar gjorts beträffande förtjänstläget i november 1958 för arbetare inom industrin. Resultaten av dessa beräkningar redovisas i tab 1, 5 och 6.

I tab 1 återges för vuxna manliga respektive kvinnliga arbetare i kol 5 och 6 indextal för genomsnittliga timförtjänster i november 1958 (november 1957 = 100) och i kol 7—11 genomsnittliga timförtjänster (i kr) för vuxna manliga arbetare inom olika dyrtorsgrupper. Beräkningarna grundar sig på uppgifter från ca 6 100 företag med 20,7 miljoner arbetstimmar under en sexdagarsperiod i november 1958. Endast uppgifter från företag som lämnat uppgifter både för november 1957 och november 1958 har använts.

De i tab 1 redovisade timförtjänsterna och de genomsnittliga timförtjänster som använts vid uträkningen av indextalen i denna tabell, liksom i tab 5 och 6, inkluderar all ersättning för arbetad tid, såsom ackordsöverskott, övertidärsättning,

Tab 5. Indextal (augusti 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i november 1958

	Indextal (aug 1958 = 100) för				Indextal (aug 1958 = 100) för		
	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	samtliga arb ¹		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	samtliga arb ¹
Gruvindustri	103,5	..	104,6	Livsmedelsindustri	102,1	100,8	102,7
Malmgruvor	103,3	..	104,6	Kvarnar	99,6	..	99,6
Kolgruvor	101,7	—	101,7	Bageriindustri	100,0	100,0	100,8
Metall- och verkstadsindustri	100,9	100,4	100,9	Sockerindustri	113,7	116,1	115,1
Järn-, stål- och kopparverk	101,8	100,6	101,8	Choklad- och konfektindustri	99,6	101,5	99,6
Järn- och stålmanufaktur	101,7	99,6	101,7	Mejeriindustri	101,8	101,8	102,1
Mekaniska verkstäder	101,1	102,0	101,2	Slakterier och charkuterier	100,0	100,8	100,5
Reparationsverkstäder	99,9	..	100,1	Fiskkonserverfabriker	98,6	99,6	98,5
Skeppsvarv	99,6	..	99,6	Fruktkonserverindustri	99,6	97,9	98,8
Elektroteknisk industri	101,4	99,9	101,2	Margarinindustri	101,0	..	101,4
Annan metallindustri	100,2	99,9	100,3	Annan livsmedelsindustri	98,5	100,0	98,7
Jord- och stenindustri	100,2	98,9	100,2	Dryckesvaru- och tobaksind	102,1	99,1	101,3
Torvindistri	102,7	..	104,2	Dryckesvaruindustri	102,2	99,7	102,1
Stenindustri	101,8	..	101,9	Tobaksfabriker	101,3	98,6	99,1
Kalk- och kritbruk	99,5	..	99,6	Textil- och beklädnadsindustri	100,5	99,8	100,3
Cementfabriker	100,8	..	100,6	Ylleindustri	100,8	100,9	100,8
Cementvarufabriker	99,4	..	99,5	Bomullsindustri	101,2	101,2	101,4
Tegelbruk	99,8	..	100,0	Linne- och juteindustri	100,0	100,8	100,4
Porslins-, kakel- o lergodsind	100,0	98,6	99,8	Trikåfabriker	100,0	99,6	99,7
Glasindustri	100,4	100,4	100,5	Sömnadsindustri	98,7	98,8	99,0
Annan jord- och stenindustri	97,9	..	97,8	Hatt- och mössfabriker	99,8	103,3	101,8
Träindustri	99,9	99,8	100,0	Annan textil- o beklädn ind	101,6	100,1	101,0
Sågverk och hyvlrier	100,3	98,9	100,9	Läder-, hår- o gummivaruind	99,4	99,4	99,5
Lådfabriker	101,5	..	100,6	Garverier	100,1	..	99,7
Fanér- och plywoodfabriker	99,3	..	99,2	Päls- och skinnvarufabriker	100,2	102,3	100,7
Byggnadssnickeri-fabriker	99,0	..	99,0	Skoindustri	97,1	97,8	97,4
Möbelfabriker	100,6	..	100,3	Andra lädervarufabriker	101,2	99,5	101,0
Svarver- och skidfabriker	99,6	..	99,4	Gummivarufabriker	99,6	100,3	100,0
Annan trävaruindustri	97,8	..	98,3	Annan läder-, hår- och gum- mivaruindustri	101,4	..	101,4
Massa- och pappersindustri	101,2	99,8	101,3	Kemisk och kemisk-teknisk ind	101,2	100,1	101,2
Massafabriker	100,1	101,6	100,4	Rent kemisk industri	100,6	..	101,1
Pappersbruk och pappfabr	102,5	99,7	102,3	Färg-, olje- o parfymfabriker	101,9	101,1	101,7
Wallboardfabriker	99,8	..	100,5	Sprängämnesfabriker	100,8	99,9	101,2
Papp- och pappersvaruind	101,7	99,8	101,0	Tändsticksfabriker	100,7	99,1	100,1
Grafisk industri	100,0	101,7	100,0	Annan kemisk-teknisk ind	101,3	100,4	100,8
Bokbinderier	102,4	103,2	102,1	Samtliga industrigrupper	101,2	100,2	101,4
Bok- och accidenstryckerier	101,0	99,9	100,6				
Tidningstryckerier	98,2	100,8	98,6				
Annan grafisk industri	99,4	101,2	99,4				

¹ Inkl minderåriga.

skifttillägg etc. Däremot ingår ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning samt ej heller ersättning vid sjukdom eller olycksfall. Inom flera industrigrupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöverskott som helt eller delvis intjänats under tidigare avlö-

ningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott som intjänats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Detta bör beaktas vid bedömningen av här redovisade indextal och genomsnittsförtjänster. Det bör även erinras om att den normala veckoarbets-tiden ibland (t ex då fria lördagar före-

Tab 6. Indextal (november 1957 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i Stockholm i november 1958

	Genomsnittlig timförtjänst för			Genomsnittlig timförtjänst för	
	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri	105,5	102,9	Textil- och beklädnadsindustri	107,2	103,7
Jord- och stenindustri	95,4	..	Läder-, hår- och gummivaruind	103,4	103,7
Träindustri	104,1	..	Kemisk och kemisk-teknisk ind	107,6	105,5
Grafisk industri	104,9	104,9	Samtliga industrigrupper	105,1	104,3
Livsmedelsindustri	104,3	108,4			

kommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månadslön).

I genomsnitt för samtliga industrigrupper var enligt tab 1 i november 1958 den genomsnittliga timförtjänsten för vuxna manliga arbetare 4,7 % högre och för vuxna kvinnliga arbetare 4,1 % högre än i november 1957. Som jämförelse kan nämnas, att för vuxna manliga resp vuxna kvinnliga arbetare utgjorde den genomsnittliga timförtjänstens relativa förändringar + 2,4 resp + 2,7 % från november 1957 till februari 1958, + 1,4 resp + 0,6 % från februari till maj 1958, — 0,4 resp + 0,4 % från maj till augusti

1958 och + 1,2 resp + 0,2 % från augusti till november 1958.

Förändringarna mellan november 1957 och november 1958 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare inom olika industrigrupper i Stockholm framgår av indextalerna i tab 6.

Tab 7 visar löneutvecklingen sedan november 1956 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Det bör framhållas, att indextalerna, som beräknats enligt den s k kedjemetoden, avser genomsnittliga timförtjänster, i vilka bl a semesterlön och helgdagslön icke ingår.

Carl Y:son Hermelin

Tab 7. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industrin

	nov 1956	febr 1957 ^a	maj 1957	aug 1957	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958
Gruvindustri	240,6	243,2	250,7	243,7	255,8	262,7	266,0	257,6	269,5
Metall- och verkstadsindustri	234,5	236,6	243,7	243,9	246,7	253,9	257,4	257,0	259,4
därav: verkstadsindustri m m ¹	231,3	233,4	240,6	240,7	243,5	250,9	254,2	254,2	256,2
Jord- och stenindustri	256,0	256,8	265,8	267,2	270,7	275,2	281,6	282,8	283,4
Träindustri	237,5	237,7	247,2	250,2	252,1	254,1	260,3	262,2	262,3
Massa- och pappersindustri	260,0	259,7	269,6	266,8	270,0	273,8	280,8	276,3	280,1
Grafisk industri	211,3	212,6	222,0	221,5	222,9	228,8	234,4	233,6	233,6
Livsmedelsindustri	226,2	224,6	233,4	232,2	238,0	241,7	246,3	243,1	249,7
Drykesvaru- och tobaksindustri	212,6	212,4	220,9	218,6	221,8	228,9	229,5	226,6	229,5
Textil- och beklädnadsindustri	220,7	222,5	232,1	232,5	234,0	241,0	244,0	243,5	244,3
Läder-, hår- och gummivaruindustri	225,2	228,4	236,4	238,8	239,1	247,2	248,7	251,1	249,9
Kemisk och kemisk-teknisk industri	237,8	236,8	244,9	245,2	248,8	254,7	258,3	256,4	259,5
Samtliga industrigrupper	237,2	238,6	246,7	246,2	250,0	256,4	260,6	258,5	262,1

¹ Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — * Vid beräkningen av de i tabellen återgivna indextalerna har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg (jfr s 91). För gruppen »verkstadsindustri m m» företogs 1957 en stickprovsundersökning beträffande de retroaktiva lönetilläggens storlek (jfr SocM 1957: 9, s 579). I anslutning härtill erhöles indextalet 236,3 för den genomsnittliga timförtjänsten i februari 1957 inklusive retroaktiva lönetillägg.

Omläggning av socialstyrelsens månatliga sysselsättningsstatistik

Socialstyrelsen har sedan flera år tillbaka en gång i månaden från företag inom industrin inhämtat uppgifter om sysselsättningsförhållandena för arbetare en dag som företagen själva fått välja under en angiven redovisningsperiod i slutet av månaden.¹ Från och med år 1959 har en omläggning av sysselsättningsstatistiken företagits.

Liksom tidigare skall uppgifterna avse arbetare (såväl heltids- som deltidsanställda) inberäknat lagerarbetare, chaufförer samt förmän som regelmässigt själva deltar i arbetet. I redovisningen skall icke medtas ingenjörer, verkmästare och andra arbetsledare, kontors- och butikspersonal, lagerföreståndare, hemarbetare, städerskor och servitriser, skogs- och jordbruksarbetare.

Uppgifter till statistiken insamlas från och med år 1959 från ett urval av företag. För undersökningen av sysselsättningsförhållandena i januari 1959 har man använt en förteckning över ca 7 500 företag vilka insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Uppgiftsblanketter utsändes till samtliga i denna förteckning upptagna företag med över 25 anställda arbetare (i genomsnitt under år 1957), till samtliga statliga verkstäder m m och till vart tionde av övriga företag. Bland återstående ca 3 000 företag, vilka återfinns i socialstyrelsens register, avser styrelsen att, sedan uppgifter om antalet sysselsatta arbetare erhållits från kommerskollegii register över industriföretag, företa ett urval efter samma principer som använts för de nyss nämnda ca 7 500 företagen.

¹ Jfr SocM, Statistisk Information jan 1959, s 26.

Socialstyrelsen utför för närvarande en komplettering av sitt register över industriföretag med ledning av uppgifter avseende år 1957, vilka finns tillgängliga hos kommerskollegium, och avser att företa ett urval enligt nyssnämnda principer även bland de företag, som genom denna komplettering tillförs socialstyrelsens register. Det bör i detta sammanhang påpekas, att i kommerskollegii register som regel icke ingår företag med mindre än 5 sysselsatta personer.

Den vid materialets bearbetning tillämpade industrigrupperingen ansluter sig i huvudsak till den som tillämpas av kommerskollegium. Vissa avvikelser förekommer dock, t ex då företag med flera arbetsställen med olika produktionsinriktning inte kan redovisa dessa separat.

På blanketten skall *dels* lämnas uppgifter som avser (om möjligt) den sista helgfria avlöningsperiod i respektive månad, för vilken bokföringen av löner och arbetstid slutförts i så god tid att uppgifter kan sammanställas omkring månadsskiftet (jfr A nedan), *dels* uppgifter som avser en dag under senare hälften av månaden (jfr B, sid 99). Redovisningsdagen skall icke vara lördag, söndag, helgdag, helgdagsafton eller dag, då någon större del av personalen är frånvarande på grund av korttidsarbete (fyradagarsvecka el dyl).

A. Uppgifter inhämtas om antalet arbetare, som *under den valda avlöningsperioden*

- 1) varit i arbete (hela eller del av perioden)
- 2) haft deltidsarbete (hela eller del av perioden)

- 3) haft korttidsarbete (hela eller del av perioden)
- 4) lämnat företaget efter uppsägning från arbetsgivaren
- 5) lämnat företaget på egen begäran el dyl
- 6) anställt vid företaget.

I grupp A: 1 skall medräknas alla arbetare, som varit i arbete någon del av perioden, sålunda även de som redovisas i grupperna A: 2—6.

Uppgifter av samma typ som de under A: 1—6 nämnda har tidigare inhämtats kvartalsvis i samband med uppgifter om utförda arbetstimmar och utbetalda lönesummor.¹

Dessutom skall uppgifter lämnas om

- 7) hela antalet under avlöningsperioden faktiskt utförda arbetstimmar (inkl övertidstimmar)
- 8) därav övertidstimmar.

Beräkningar grundade på de nyss nämnda uppgifterna kommer att återges i ett senare nummer av denna publikation.

B. Uppgifter inhämtas vidare om antalet arbetare, som *redovisningsdagen*

- 1) var i arbete (inkl frånvarande på grund av friskift)
- 2) ej var i arbete på grund av sjukdom, semester, tillfällig ledighet, militärtjänstgöring m m
- 3) ej var i arbete på grund av arbetsbrist, maskinfel, materialbrist, reparationer o dyl
- 4) ej var i arbete på grund av arbetskonflikt.

För grupperna B: 1 och 2 skall uppgifter lämnas om antalet manliga resp kvinnliga arbetare var för sig.

I tab 1 (sid 100) återges beträffande varje bransch antalet i undersökningen medverkande företag samt det med hän-

syn till urvalssannolikheterna (jfr sid 98) uppräknade antalet arbetare (exkl permitterade) en dag i januari 1959. Som »företag» betecknas sådana redovisningsenheter, för vilka uppgifter lämnats på särskild blankett, dvs i flertalet fall separata arbetsställen; i vissa fall har gemensam redovisning skett för flera arbetsställen. Vidare redovisas i tabellen indextal för förändringarna sedan föregående månad dels i antalet »anställda arbetare exkl permitterade», dvs arbetare som redovisningsdagen varit i arbete eller varit frånvarande av personliga skäl (grupperna B: 1 + 2), dels antalet på redovisningsdagen i arbete varande arbetare. Dessutom redovisas antalet arbetare, som varit frånvarande på grund av personliga skäl (sjukdom, semester o dyl), i procent av antalet arbetare som varit i arbete eller som varit frånvarande av personliga skäl (B: 2 i procent av B: 1 + 2).

I tab 2 (sid 101) återges indextal (uträknade enligt kedjemetoden, januari 1958 = 100) för antalet anställda arbetare (exkl permitterade) inom industrin under perioden februari 1958—januari 1959.

De i tab 1 (sid 100) redovisade indextal och procentsiffrorna samt de för januari månad 1959 i tab 2 (sid 101) redovisade indextalerna har uträknats med användande av antalssiffror, som uppräknats på så sätt att uppgifterna från företag, som utvalts med sannolikheten 1/10, multiplicerats med 10.

Samtliga beräkningar avser företag, för vilka uppgifter lämnats vid båda de redovisningstillfällen som jämförelsen avser. Statistiken tar därför ingen hänsyn till de förändringar i sysselsättningen som sammanhänger med uppkomsten eller nedläggandet av företag.

Arved Oksaar

¹ Jfr sid 91.

Sysselsättning och arbetslöshet

Tab 1. Sysselsättning inom industrin i januari 1959 jämfört med december 1958 (jämförelsen avser endast företag som lämnat uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Bransch	Antal redo- visa- de före- tag	Uppräknat antal arbetare ¹ (exkl permitterade) ² i januari 1959			Indextal för januari 1959 (december 1958 = 100) ³			Antal arb (%), frånvar- ande av per- sonliga skäl ⁴	
					Antal anst arbetare (exkl permitterade) ²			Antal i arbete varande arbetare	
		Män	Kvin- nor	S:a	Män	Kvin- nor	S:a		
Gruvindustri	41	8 373	133	8 506	97,1	..	97,0	109,4	9,3
Malmgruvor	36	7 765	133	7 898	96,9	..	96,9	110,3	8,9
Kolgruvor	5	608	—	608	99,2	—	99,0	98,3	14,6
Metall- och verkstadsindustri	872	181 500	12 437	193 937	99,6	99,2	99,6	99,0	8,2
Järn-, stål- och kopparverk	33	20 590	610	21 200	99,7	88,7	99,4	99,1	7,4
Järn- och stålmanufaktur	147	17 398	1 952	19 350	99,3	98,3	99,2	98,2	7,3
Mekaniska verkstäder	401	85 541	3 301	88 842	99,7	99,8	99,7	99,3	7,9
Reparationsverkstäder	91	7 223	16	7 239	100,4	..	100,6	99,5	7,1
Skeppsvarv	31	24 341	2	24 343	99,5	..	99,6	99,1	11,0
Elektroteknisk industri	82	18 929	5 168	24 097	99,1	100,1	99,3	98,7	8,9
Annan metallindustri	87	7 478	1 388	8 866	98,5	100,4	98,8	97,0	7,8
Jord- och stenindustri	198	18 360	1 969	20 329	97,1	96,7	97,0	96,6	6,8
Torvindistri	4	331	—	331	97,1	—	97,1	103,2	13,3
Stenindustri	35	2 038	3	2 041	87,5	..	87,5	89,1	5,6
Kalk- och kritbruk	17	888	8	896	92,8	..	92,8	92,8	7,4
Cementfabriker	8	1 922	36	1 958	102,2	..	101,5	101,0	7,0
Cementvarufabriker	25	2 424	45	2 469	101,5	..	101,3	101,3	6,2
Tegelbruk	48	3 473	96	3 569	94,5	..	94,7	92,0	8,4
Porslins-, kakel- o lergodsind	14	2 514	1 217	3 731	98,1	95,7	97,3	95,3	8,0
Glasindustri	31	3 260	547	3 807	101,4	100,6	101,3	101,2	6,2
Annan jord- o stenindustri	16	1 510	17	1 527	96,8	..	96,7	98,4	2,4
Träindustri	350	25 621	881	26 502	98,0	95,9	98,0	97,0	7,1
Sågverk och hyvlerier	144	11 234	180	11 414	97,7	..	97,5	95,8	8,4
Lådfabriker	5	490	9	499	99,0	..	99,8	101,5	5,6
Fanér- och plywoodfabriker	6	609	74	683	98,9	..	100,1	98,7	8,1
Byggnadsnickerifabriker	66	5 313	107	5 420	100,2	..	100,3	99,2	6,3
Möbelfabriker	72	4 615	183	4 798	97,1	..	96,7	97,5	5,0
Svarveri- och skidfabriker	33	2 123	214	2 337	97,2	..	97,5	94,7	6,9
Annan trävaruindustri	24	1 237	114	1 351	96,3	..	96,4	97,3	8,1
Massa- och pappersindustri	154	33 446	4 267	37 713	100,4	96,6	100,0	99,3	8,3
Massafabriker	52	13 463	201	13 664	100,9	93,5	100,8	99,7	8,4
Pappersbruk och pappfabr	51	16 530	2 568	19 098	100,2	98,0	99,9	99,7	8,4
Wallboardfabriker	8	1 339	44	1 383	99,6	..	99,6	97,8	8,3
Papp- och pappersvaruind	43	2 114	1 454	3 568	99,9	94,4	97,6	96,0	7,5
Grafisk industri	165	12 796	3 156	15 952	98,6	96,3	98,2	97,3	7,6
Bokbinderier	21	1 417	1 349	2 766	97,2	93,9	95,5	95,1	8,0
Bok- och accidenstryckerier	64	5 071	1 011	6 082	98,0	94,4	97,4	97,2	7,7
Tidningsstryckerier	54	4 575	556	5 131	99,3	100,0	99,4	98,0	6,9
Annan grafisk industri	26	1 733	240	1 973	98,3	96,8	98,1	96,0	8,6
Livsmedelsindustri	257	17 028	7 766	24 794	95,0	96,6	95,5	94,1	7,3
Kvarnar	15	841	145	986	101,6	..	101,9	99,9	6,4
Bageriindustri	64	3 914	2 019	5 933	97,9	103,6	99,8	97,6	8,3
Sockerindustri	16	1 876	308	2 184	77,6	93,3	79,5	77,8	6,0
Choklad- o konfektindustri	19	1 135	2 009	3 144	98,5	90,4	93,2	91,0	9,5
Mejeriindustri	25	1 880	168	2 048	97,7	..	97,2	97,0	5,1
Slakterier och charkuterier	71	5 516	1 571	7 087	97,3	103,4	98,6	97,9	6,8
Fiskkonserverfabriker	16	299	680	979	94,6	87,4	89,5	90,5	9,0
Fruktkonserverindustri	7	215	439	654	93,1	86,4	88,5	86,6	7,2
Margarinindustri	7	275	54	329	97,9	..	95,9	95,3	7,3
Annan livsmedelsindustri	17	1 077	373	1 450	97,5	107,5	99,9	97,0	5,8

¹ Se sid 99. — ² I arbete eller frånvarande av personliga skäl (jfr sid 99). — ³ Indexantal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare (faktiskt antal). — ⁴ Sjukdom, olycksfall, semester o dyl.

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin i januari 1959

Bransch	Antal redo- visa- de företag	Uppräknat antal arbetare (exkl. permitterade) i januari 1959			Indextal för januari 1959 (december 1958 = 100)						Antal arb (%), frånva- rande av per- sonliga skäl
					Antal anst arbetare (exkl. permitterade)			Antal i arbete varande arbetare			
		Män	Kvin- nor	S:a	Män	Kvin- nor	S:a				
Dryckesvaru- och tobaksind . .	77	3 996	1 631	5 627	93,6	96,3	94,4	92,5	9,2		
Dryckesvaruindustri	69	3 597	614	4 211	92,8	92,9	92,8	90,4	8,5		
Tobaksfabriker	8	399	1 017	1 416	101,5	98,5	99,4	99,6	11,4		
Textil- o beklädnadsindustri . .	442	17 720	32 453	50 173	99,1	98,1	98,5	98,2	7,7		
Ylleindustri	38	2 583	2 635	5 218	98,2	95,9	97,0	97,2	7,5		
Bomullsindustri	40	5 221	3 913	9 134	99,1	98,1	98,7	97,9	7,8		
Linne- och juteindustri	7	969	949	1 918	100,4	97,6	99,0	97,4	12,4		
Trikåfabriker	66	1 573	4 661	6 234	97,0	96,7	96,8	96,2	7,6		
Sömnadsindustri	209	3 992	16 568	20 560	98,5	98,2	98,3	98,8	7,1		
Hatt- och mössfabriker	16	273	691	964	106,2	108,0	107,5	106,1	7,5		
Annan textil- o beklädnadsind	66	3 109	3 036	6 145	100,6	100,0	100,3	98,8	8,6		
Läder-, hår- o gummivaruind .	126	9 561	5 045	14 606	99,4	98,5	99,1	98,7	6,7		
Garverier	15	1 599	175	1 774	98,6	..	98,4	97,0	7,4		
Päls- o skinnvarufabriker . . .	21	922	609	1 531	98,3	103,6	100,3	100,5	4,4		
Skoindustri	53	2 484	2 149	4 633	100,9	101,0	101,0	100,3	6,6		
Andra lädervarufabriker	15	590	398	988	100,2	91,3	96,4	95,5	8,3		
Gummivarufabriker	12	3 498	1 562	5 060	99,6	95,3	98,2	98,4	7,2		
Annan läder-, hår- o gummi- varuindustri	10	468	152	620	94,4	..	95,4	96,4	5,8		
Kemisk och kemisk-teknisk ind .	113	11 820	2 782	14 602	100,2	96,5	99,5	99,4	7,8		
Rent kemisk industri	19	3 613	144	3 757	101,3	..	101,3	101,7	6,1		
Färg-, olje- o parfymfabriker . .	36	3 342	737	4 079	99,1	93,9	98,1	98,2	8,9		
Sprängämnesfabriker	5	1 239	475	1 714	100,9	92,2	98,3	99,1	7,6		
Tändsticksfabriker	6	740	540	1 280	100,7	101,7	101,1	98,2	12,8		
Annan kemisk-teknisk industri	47	2 886	886	3 772	99,7	97,5	99,1	99,1	6,9		
Samtliga industrigrupper	2 795	340 221	72 520	412 741	99,0	97,8	98,8	98,4	7,9		
Statliga verkstäder m m	142	14 980	1 243	16 223	99,6	99,4	99,6	101,2	8,6		
Mek o elektriska verkstäder . .	89	11 964	442	12 406	99,9	99,1	99,9	101,3	8,7		
Skeppsvarv	2	1 903	13	1 916	98,7	..	98,7	102,5	10,2		
Beklädnadsverkst, förråd o d .	48	632	522	1 154	97,7	101,2	99,2	99,8	7,5		
Sprängämnesfabriker	3	481	266	747	98,4	96,7	97,8	97,9	5,8		

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, januari 1958 = 100) för antal anställda arbetare inom industrin¹ under tiden februari 1958—januari 1959

Bransch	1958											1959
	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan
Gruvindstri	99,7	99,6	99,1	99,1	100,5	101,4	99,8	98,0	96,7	95,7	95,2	92,3
Metall- och verkstadsindustri	99,9	99,7	99,0	98,3	98,7	98,2	97,7	97,4	97,5	97,3	97,2	96,8
Jord- och stenindustri	99,9	98,2	100,5	103,1	107,2	107,4	105,6	104,3	102,9	102,1	99,6	96,6
Träindustri	101,8	103,8	104,9	106,5	108,3	107,0	105,1	103,5	101,7	98,8	96,3	94,4
Massa- och pappersindustri	100,0	99,8	99,9	100,2	102,7	102,8	101,4	101,8	101,6	101,6	100,9	100,9
Grafisk industri	100,0	100,0	99,9	99,8	100,4	100,3	101,1	101,2	101,5	101,8	101,5	99,7
Livsmedelsindustri	99,7	100,6	100,6	101,7	106,6	109,9	106,7	105,8	107,4	106,2	103,7	99,0
Dryckesvaru- o. tobaksindustri	99,8	100,2	101,0	102,5	109,7	110,8	101,6	98,8	97,6	98,0	101,9	96,2
Textil- och beklädnadsindustri	100,2	99,6	98,3	96,5	95,8	95,3	94,8	94,7	93,2	92,8	92,5	91,1
Läder-, hår- o. gummivaruind	100,3	100,0	99,3	98,5	98,0	97,6	97,7	97,8	97,9	97,9	97,1	96,2
Kemisk och kemisk-teknisk ind	100,2	100,8	101,5	101,1	102,5	102,4	100,7	100,2	100,4	99,7	98,7	98,2
Samtliga industrigrupper	100,1	100,0	99,7	99,5	100,7	100,5	99,5	99,1	98,8	98,3	97,7	96,5

¹ Se not 2, sid 100.

Tab 3. Verksamheten vid arbetsförmedlingen under januari 1959

	Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa januari 1956 . .	151 316	108 621	111 693	58 482	25 013	83 495	24 486
» » 1957 . .	166 079	115 603	99 348	50 341	26 401	76 742	19 943
» » 1958 . .	177 238	125 561	92 830	48 291	25 030	73 321	20 066
» december 1958 . .	165 452	117 794	79 749	38 807	23 763	62 570	19 757
» januari 1959 . .	200 382	143 182	91 574	50 559	23 880	74 439	20 355
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	7 112	6 504	1 169	852	30	882	39
Skogsbruk	11 736	11 689	3 237	3 000	1	3 001	35
Malmbrytning och metallind	14 421	13 158	3 728	2 251	234	2 485	28
Trä-, grafisk och pappersind	9 435	8 832	1 884	1 423	136	1 559	13
Byggnadsverksamhet	49 099	49 097	9 571	9 093	—	9 093	244
Övriga industrigrupper	21 214	10 388	3 839	1 272	1 601	2 873	33
Samfärdsel	12 100	11 626	14 103	13 223	108	13 331	5 246
Handel	14 540	5 464	9 449	2 359	4 871	7 230	2 545
Förvaltning och fria yrken	14 074	7 194	11 337	3 740	3 590	7 330	1 697
Sjukvård och husligt arbete	12 883	249	18 019	105	12 042	12 147	3 767
Därav under 18 år	20 258	9 488	7 913	2 716	3 332	6 048	59

Tab 4. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa februari 1958—februari 1959

År Månad	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
				Samtliga	Industri-arbetare	Byggnads-arbetare
1958						
Februari	41 653	4 247	45 900	3,6	2,1	13,6
Mars	41 507	4 071	45 578	3,6	2,2	12,8
April	43 588	4 289	47 877	3,8	2,2	12,9
Maj	29 842	3 857	33 699	2,6	1,7	7,5
Juni	14 103	2 898	17 001	1,3	1,2	3,2
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari ¹	—	—	44 890	3,4	2,6	10,1

¹ Preliminära uppgifter.

Konsumentprisindex för januari 1959

Konsumentprisindex för januari 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 152 (1949 = 100) eller samma tal som gällt sedan april 1958. Med två decimaler är talet för januari 152,48. Januariindex baseras på en omräkning av decembertalet, som företas varje år. Denna har bl a inneburit, att de s k vägningstalen reviderats med hänsyn till den privata konsumtionen av varor och tjänster under år 1958 samt att bostadsposten omräknats enligt en särskild undersökning av hyrorna och kostnaderna för egna hem. Omräkningen av decembertalet medförde ingen ändring av det till helt tal avrundade totalindextalet.

Tab 1. Vägningstal i promille för konsumentprisindex 1958—1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägningstal (‰) för			Huvudgrupper och undergrupper	Vägningstal (‰) för		
	år 1958		år 1959		år 1958		år 1959
	kort-tids-index	lång-tids-index (dec)			kort-tids-index	lång-tids-index (dec)	
<i>Livsmedel</i>	316	313	313	Päls- och skinnvaror, huvudbonader, handskar m m	11	11	10
Mjöl, gryn och bröd	37	37	37	Tyger, garner och sybehör	16	15	15
Mejeriprodukter	49	51	51	Skor	22	20	20
Matfett utom smör	10	8	8	<i>Inventarier och husgeråd</i>	96	104	102
Ägg	10	9	9	Möbler	11	11	11
Kött	21	20	20	Radio- och musikinstrument	9	17	15
Fläsk	21	21	23	Armatur, husgeråd och verktyg	30	28	28
Charkuterivaror o köttkonserver	19	19	21	Hushållstextilier	17	19	19
Fisk och fiskkonserver	13	13	13	Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	19	19
Rotfrukter och grönsaker	15	15	16	Personliga effekter	10	10	10
Frukt och bär	31	32	29	<i>Diverse</i>	224	228	227
Specerier	50	51	48	Läkemedel och tandläkararvode	16	16	17
Läskedrycker och svagdricka	8	7	8	Kroppsvård	15	15	14
Förtäring utom hemmet	32	30	30	Rengöringsmedel och tvätt	12	13	12
<i>Alkoholhaltiga drycker och tobak</i>	87	81	89	Läsning och skrivmateriel	21	20	20
Spritdrycker och vin	47	41	47	Post och tele	13	14	14
Öl	9	9	9	Nöjen och rekreation	19	18	18
Tobak	31	31	33	Resor	40	38	38
<i>Bostad, bränsle och lyse</i>	149	156	152	Motorfordon	67	72	71
Bostad utan bränsle och lyse	95	100	98	Hemhjälp	9	9	10
Bränsle och lyse	54	56	54	Blommor m m	12	13	13
<i>Kläder och skor</i>	128	118	117	Totalindex	1 000	1 000	1 000
Kläder	106	98	97				
Konfektion och skrädderiarbeten	64	58	58				
Underkläder och strumpor	15	14	14				

Tab 2. Konsumentprisindex 1950—januari 1959 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 jan	162	154	154	149	164	124	133	147	149	146
febr	163	166	155	149	166	124	134	148	151	145
mars	163	166	155	149	166	124	134	148	151	145
april	165	172	154	149	164	125	134	148	152	145
maj	163	172	154	149	164	125	134	149	152	144
juni	163	172	153	149	162	125	134	149	152	144
juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3, sid 191.

I tab 1 återges för huvudgrupper och undergrupper dels de vägningstal, som har använts för beräkning av de löpande månadsindextalen (korttidsindex januari—december 1958) och dels de nyssnämnda reviderade vägningstalen för långtidsindexen och vidare de nya vägningstal, som använts fr o m januari 1959. De två sistnämnda serierna av vägningstal grundar sig båda på beräkningar av 1958 års totala privata konsumtion; vägningstalen för långtidsindexen har därvid beräknats enligt prisläget i december 1957 medan vägningstalen för de löpande månadsindextalen under år 1959 avser prisläget i december 1958.

I tab 2 redovisas indextalen (år 1949 = 100) för de olika huvudgrupperna samt totalindextalen för varje år 1950—1958 samt för varje månad januari 1958—januari 1959.

Indextalen för de olika huvud- och undergrupperna anges i tab 3, dels för år 1958 och dels för januari 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen av indextalen mellan december 1958 och januari 1959, beräknat på indextalen före avrundning till hela tal.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna är indextalen för januari 1959 följande (inom parentes anges korttidsindextalen för december 1958): Livsmedel 164 (164), spritdrycker och tobak 174 (174), bostad, bränsle och lyse 157 (153), därav enbart bostad 154 (149) och bränsle och lyse 161 (162), kläder och skor 125 (126), inventarier och husgeråd 133 (134) och diverse 149 (149).

Inom livsmedelsposten har smärre förskjutningar av priserna mellan december

Tab 3. Indextal för olika delposter år 1958 och november 1958—januari 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958—januari 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— jan 1959
		1958	Nov 1958	Dec 1958	Jan 1959	
Livsmedel	313	163	162	164	164	0
Mjöl, gryn och bröd	37	160	161	161	161	0
Mejeriprodukter	51	158	155	159	157	— 1
Matfett utom smör	8	126	127	126	126	0
Ägg	9	126	127	126	122	— 3
Kött	20	207	212	217	218	+ 1
Fläsk	23	194	203	206	206	0
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	168	169	170	0
Fisk och fiskkonserver	13	176	179	182	183	+ 1
Rotfrukter och grönsaker	16	192	192	197	198	0
Frukt och bär	29	141	129	131	131	0
Specerier	48	180	176	174	178	+ 2
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	181	181	181	0
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	174	174	174	0
Spritdrycker och vin	47	206	210	210	210	0
Öl	9	140	143	143	142	0
Tobak	33	142	145	145	146	0
Bostad, bränsle och lyse	152	154	153	153	157	+ 2
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	149	149	154	+ 4
Bränsle och lyse	54	163	162	162	161	— 1
Kläder och skor	117	125	126	126	125	— 1
Kläder	97	123	123	123	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	128	128	127	— 1
Underkläder och strumpor	14	97	97	97	97	0
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	117	117	116	— 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	135	135	135	0
Skor	20	141	141	141	141	0
Inventarier och husgeråd	102	134	134	134	133	— 1
Möbler	11	134	135	135	135	—
Radio och musikinstrument	15	118	115	115	113	— 3
Armatyr, husgeråd och verktyg	28	140	141	141	141	0
Hushållstextilier	19	129	130	129	129	0
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	135	135	135	—
Personliga effekter	10	125	124	124	125	+ 1
Diverse	227	149	149	149	149	0
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	137	137	—
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	0
Läsning och skrivmateriel	20	178	181	181	183	+ 1
Post och tele	14	171	171	171	171	0
Nöjen och rekreation	18	151	151	151	151	0
Resor	38	156	156	156	156	0
Motorfordon	71	141	141	141	141	0
Hemhjälp	10	178	179	185	185	—
Blommor m m	13	128	127	126	128	+ 1
Totalindex	1 000	152	152	152	152	0

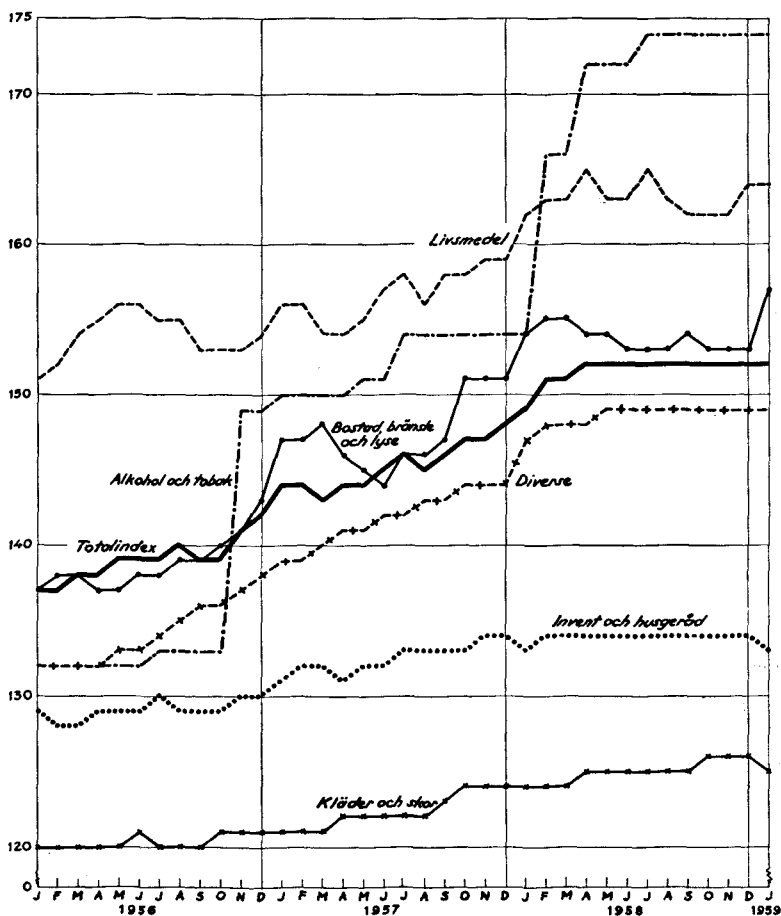
¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

1958 och januari 1959 orsakat en obetydlig höjning av den genomsnittliga prisnivån. I övrigt har ökningen av indextalet för bostad genom omräkningen av bostadspostens decembertal samt beräkningen av den generella hyreshöjningens effekt i januari motverkats av ökad rabattering på eldningsolja samt något sänkta priser på kläder och inventarier.

I diagrammet lämnas en översikt över prisutvecklingen under de senaste tre åren. Bland de olika huvudgrupperna

uppvisade kläder och skor samt inventarier och husgeråd till 1956 den minsta ökningen sedan år 1949. Senare har indexalen för dessa poster ökat obetydligt, fram till januari 1959 med 4 respektive 3 %. Indexalet för diverseposten har från januari 1956 ökat i jämn takt med sammanlagt 13 %. Den starkaste prisstegringen under samma tid noteras för alkohol och tobak (32 %), till större delen beroende på prishöjningar hösten 1956 och våren 1958.

KONSUMENTPRISINDEX ÅR 1949=100

Indextalet för bostad, bränsle och lyse låg i januari 1956 37 % över 1949 års nivå för att därefter öka med ytterligare 15 % fram till januari 1959. För livsmedel har prisnivån mellan januari 1956 och januari 1959 ökat med sammanlagt 9 %.

Det på januariindexen beräknade pensionspristaket som reglerar de under april utgående indextilläggen på folkpensionerna blir oförändrat 124.

Framskrivning av äldre indexserier. I artikeln »Detaljprisutvecklingen under år 1956» i denna tidskrift 1957: 4 (sid 256—258) publicerades framskrivningar t o m december 1956 av socialstyrelsens äldre serier av levnadskostnadsindex.

I vidstående tablå redovisas framskrivningar fr o m januari 1957 av socialstyrelsens äldre serier av levnadskostnadsindex med hjälp av konsumentprisindex. De omräkningstal med vilka konsumentprisindex multiplicerats vid beräkningen av de särskilda serierna anges även i tablåen.

		Levnadskostnadsindex			
		Juli 1914 = 100		År 1935 = 100	
		Utan direkta skatter	Med direkta skatter	Utan direkta skatter	Med direkta skatter
Omräkningsta	l	2,56	2,74	1,66	1,75
Indextal					
1957 jan	. .	369	395	239	252
febr	. .	369	395	239	252
mars	. .	366	392	237	250
april	. .	369	395	239	252
maj	. .	369	395	239	252
juni	. .	371	397	241	254
juli	. .	374	400	242	256
aug	. .	371	397	241	254
sept	. .	374	400	242	256
okt	. .	376	403	244	257
nov	. .	376	403	244	257
dec	. .	379	406	246	259
årsmedeltal	. .	372	398	241	254
1958 jan	. .	381	408	247	261
febr	. .	387	414	251	264
mars	. .	387	414	251	264
april	. .	389	416	252	266
maj	. .	389	416	252	266
juni	. .	389	416	252	266
juli	. .	389	416	252	266
aug	. .	389	416	252	266
sept	. .	389	416	252	266
okt	. .	389	416	252	266
nov	. .	389	416	252	266
dec	. .	389	416	252	266
årsmedeltal	. .	388	415	251	265
1959 jan	. .	389	416	252	266

Marianne Gustavsson

Utbetalda barnbidrag under år 1958

Kvartal	Barnbidragsanvisningar		Gireringsuppdrag	Summa Kronor	Aterbetalningar och andra debiteringar	Utbetalat nettobelopp
	Antal	Kronor	Kronor		Kronor	Kronor
1	1 053 809	183 705 232	861 665	184 566 897	30 164	184 536 733
2	1 054 128	183 632 767	910 775	184 543 542	14 755	184 528 787
3	1 054 921	183 508 582	860 005	184 368 587	15 760	184 352 827
4	1 053 506	183 032 727	911 470	183 944 197	20 662	183 923 535
Summa						737 341 882

Av sammanställningen framgår, att allmänna barnbidrag under år 1958 utbetalats med ett nettobelopp av 737 341 882

kronor, vilket innebär att barnbidrag under året utgått för omkring 1 843 350 barn.

M Runhem

CONTENTS

	Page
<i>Social Welfare Board, Statistical Divisions</i>	78

Periodical surveys¹

<i>The work of the Temperance Boards during 1957</i>	81
<i>Building and construction in certain towns during the fourth quarter of 1958</i>	87
<i>Employment and wages in industry in November 1958</i>	91
<i>Re-arrangement of the monthly statistic of employment compiled by the Social Welfare Board</i>	98
<i>Employment and unemployment</i>	100
<i>The consumer price index in January 1959</i>	103
<i>General child allowances paid out during 1958</i>	107

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

Every month

The consumer price index	
Employment and unemployment	

Every quarter

Building and construction in certain towns	this issue
Turnover in the retail trade etc	1959: Febr

¹ References to the 1958's issues are to Sociala Meddelanden 1958.

Employment and wages in industry	this issue
Aliens in Sweden	1959: Febr

Every year

National General Inheritance Fund	1958: 11
The work of the Child Welfare Boards	1958: 11
General children's allowances	this issue
Housing construction	1958: 10
Day nurseries and nursery schools	1959: Febr
Social assistance	1959: Febr
Absenteeism at certain industrial firms	1958: 10
Social assistance in the home	1958: 8
Consumer prices in Sweden and abroad	1958: 8
Maternity assistance	1958: 7
Cases of intervention by the Temperance Boards	
Preliminary report	1958: 6
The work of the Temperance Boards	this issue
The clientele of the Temperance Boards	1958: 5
Social assistance and child welfare provided for aliens	1958: 11
The cost of social welfare and how it is financed	1958: 4
State expenditure for social purposes	1959: Febr
Approved schools	1958: 7
Persons admitted into institutions for inebriates	1958: 8
State grants to homes for the aged	1958: 8
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc	1957: 11

Trycklov 16 mars 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

APRIL · 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

TF BYRÅCHEF

Gustaf Holmstedt 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin och Åke Larsson

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuenserna Susanne Björk och Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRI:

Förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson samt aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson (11 64 41) och Arved Oksaar (21 80 42)

LÖNESTATISTIK FÖR ARBETARE INOM JORDBRUK MED BINÄRINGAR:

Amanuens Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Utkommer med 12 häften per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Endast Statistisk Information) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, 8 nummer, pris 10 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

April 1959

INNEHÅLL

Testresultaten mot bakgrunden av olika sociala och demografiska data. Av professor C-E Quensel, Lund 113

Antalet syskon och födelsen i relation till föräldrarnas vigselår blir på sitt sätt uttryck för föräldrarnas personliga egenskaper, framför allt viljan och förmågan till födelsekontroll och familjeplanering. De personliga egenskaperna hos föräldrarna påverkar hemmets miljö både i ekonomiskt och kulturellt avseende. Antalet barn i hemmet inverkar dessutom på miljön. Alla dessa tre faktorer: föräldrarnas egenskaper, antalet syskon och hemmets miljö påverkar slutligen barnets egenskaper.

Dessa observationer bl a kan utläsas ur de här presenterade resultaten, som ernåtts av Statistiska Institutionen i Lund under dess fortsatta generationsstudier för några årgångar män, i senaste urvalet födda år 1933 och inskrivna som värnpliktiga i Malmöhus och Kristianstads län.

Konsumentprisindex för februari 1959 124

Socialvårdens kostnader och finansiering år 1957 127

Notiser 132

Sysselsättning inom industrin januari—februari 1959 133

Fr o m januari 1959 har en omläggning av socialstyrelsens månatliga sysselsättningsstatistik genomförts. Förutom de sedvanliga uppgifterna om förändringarna i antalet anställda och antalet i arbete varande arbetare samt om det procentuella antalet av personliga skäl frånvarande arbetare redovisas i artikeln för första gången förändringarna i antalet utförda arbetstimmar samt den procentuella andelen övertidstimmar. Vidare redovisas antalet avgångna resp nyanställda arbetare samt förekomsten av deltids- och korttidsarbete.

Arbetsmarknad och arbetslöshet 140

Nykterhetsvårdsklientelet under år 1957 141

Summary in English 148

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex

Sysselsättning och arbetslöshet²

VARJE KVARTAL:

Senast i

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar	1959: mars
Omsättningen inom detaljhandel m m	1959: febr
Sysselsättning och löner inom industrin	1959: mars
Utlänningar i Sverige	1959: febr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna	1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet	1958: 11
Barnbidrag, allmänna	1959: mars
Bostadsbyggandet	1958: 10
Daghem och förskolor	1959: febr
Frånvarofrekvensen vid vissa industriföretag	1958: 10
Hemhjälp, social	1958: 8
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet	1958: 8
Mödrahjälpen	1958: 7
Nykterhetsnämndernas ingripanden.	
Preliminär rapport	1958: 6
Nykterhetsnämndernas verksamhet	1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet	detta nr
Socialhjälp och barnavård till utlänningar	1958: 11
Socialhjälp	1959: febr
Socialvårdens kostnader och finansiering	detta nr
Statens utgifter för sociala ändamål	1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna	1958: 7
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på	1958: 8
Alderdomshem, om statsbidrag till	1958: 8
Alderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m	1957: 11

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Se s 133—140.

Testresultaten mot bakgrunden av olika sociala och demografiska data

AV PROFESSOR C-E QUENSEL, LUND

I. Inledning

Fruksamhetens variation med föräldrarnas begåvning eller »intelligens» har under flera decennier tilldragit sig uppmärksamheten. Särskilt när fruktsamheten är störst i de lägre samhällsklasserna har vissa farhågor över konsekvenserna av dessa fruktsamhetsvariationer uttalats.

Eftersom data över begåvning saknas har i stället studier över fruktsamhet och skolbildning i kombination företagits i åtskilliga länder, inte minst i Sverige. Men den stora gruppen »personer med enbart folkskola» är emellertid mycket heterogen. I och med att psykologiska grupp-test blivit allt vanligare har möjligheten till intensivare studier inom detta fält vidgats. Eftersom testresultat i större utsträckning endast kan erhållas för skolgång och under senare tid även värnpliktiga har direkta studier över sambandet mellan testresultat å ena sidan, civilstånd och familjestorlek vid vuxen ålder å andra sidan hittills inte kunnat utföras. Härför fordras ett följdstudium av den uppväxande ungdomen fram till den ålder, vid vilken inga nämnvärda ytterligare ändringar i familjeförhållandena kan väntas.

För Sveriges vidkommande öppnades fältet för demografiska studier i detta sammanhang i och med att grupp-test av de värnpliktiga infördes fr o m år 1944 (dvs för personer födda 1924 eller sena-

re). Vid Statistiska Institutionen i Lund har som ett långsiktigt arbetsprogram upptagits generationsstudier för några årgångar värnpliktiga. För födelseårgången 1924 har relationen mellan testresultat, civilstånd och antal barn t o m utgången av år 1953 erhållits och redovisats i den engelska tidskriften »Population Studies».¹

För senare årgångar har vissa förberedelsearbeten vidtagits. Eftersom direkta studier kräver lång tid och resultaten kan erhållas först efter decennier har studiet över relationen mellan demografiska faktorer och testresultat upptagits jämväl till indirekt studium på så sätt att sambandet mellan probandens testresultat och probandens syskonantal studeras. Man förutsätter härvid undermedvetet att probandens testresultat i någon mån återspeglar föräldrarnas begåvning och övriga egenskaper och mäter fruktsamheten inom föräldrarnas äktenskap medelst antalet syskon. Erhållna data blir emellertid blott giltiga för den grupp av den vuxna befolkningen, som gift sig och i äktenskapet erhållit minst ett barn.

Utländska resultat har härvid gett vid handen att det råder ett negativt samband mellan testresultat och antalet syskon. För Sveriges vidkommande kunde undertecknad i ovan nämnda artikel visa

¹ »The interrelations of Marital Status, Fertility, Family Size and Intelligence Test Scores». *Population Studies*. Vol XI, nr 3 1958.

samma förhållanden för årgång 1924 och denna variation kvarstod, om än i något reducerad storlek, även om man beaktade sambandet inom olika grupper efter faderns yrke. Undersökningen led dock av vissa brister eftersom syskonantalet erhöles såsom antalet hemmavarande syskon enligt folkräkningsmaterialet 1940, då de själva var 16 år och i viss utsträckning lämnat föräldrahemmet.

Sambandet har upptagits till förnyat studium för senare årgång, män födda år 1933, inskrivna som värnpliktiga i Malmöhus och Kristianstads län. De första resultaten från denna undersökning framläggs nedan i det att de värnpliktigas testresultat studeras mot bakgrunden av

inom- eller utomäktenskaplig börd,
föräldrarnas vigselår,
faderns yrkesgrupp,
antalet syskon m m.

II. Materialinsamling

A. Från värnpliktslängderna har erhöles följande data.

Födelsedag och födelseort.

Kroppslängd, testresultat och militär lämplighetsklass.

Hemort och yrke vid värnpliktsinskrivningen.

Kroppslängd och testresultat har inte erhöles för samtliga utan saknas dels för personer, som erhöles fast anställning vid försvarsmakten, dels för personer, som inte personligen inställt sig på grund av kroppslig eller psykisk sjukdom eller annat laga eller olaga förfall.

B. Från födelseböckerna har erhöles följande data.

Rätt födelseförsamling.

Inom- eller utomäktenskaplig börd.

Föräldrarnas vigseldata.

Faderns yrke.

Dessa data har erhöles för praktiskt taget varje i värnpliktslängderna upptagen person, fränsett personer födda i utlandet.

Endast några få har inte kunnat återfinnas i födelseböckerna och har utesluts från vidare bearbetning.

C. Från 1945 års folkräkningsmaterial för Malmöhus och Kristianstads län har bl a följande data erhöles.

Hemort 1945.

Uppgifter om föräldrar och familjeställning (boende hos bägge, endera av föräldrarna eller hos andra personer).

Antalet äldre och yngre hemmavarande syskon.

Föräldrarnas vigselår (bl a för efter födelsen legitimerade u ä födda).

Dessa uppgifter är inte fullständigt kompletta. För inte fullt 5 % av de testade saknas sådana data, dels därför att de varit bosatta 1945 utanför Skåne, dels därför att de genom förbiseende inte upptäckts i folkräkningsmaterialet.

Det totala antalet personer i värnpliktslängderna var 4 849 (återfunna i födelseböckerna). Efter arten av fullständiga uppgifter år 1945 och vid värnpliktsinskrivningen har följande sammanställning erhöles.

Familjedata 1945	Testresultat		Samtliga
	finns	saknas	
Finns	4 351	270	4 621
Saknas	166	62	228
Samtliga	4 517	332	4 849

Det använda grupptestet resulterar i ett poängtal beläget mellan 0 och 150. Medeltalet är 83,4 medan spridningen är 30,6. Några fördelningar över testresultaten ges här inte i det följande av utrymmesskäl utan blott medeltalet. Vissa skillnader framträder mellan olika grupper och den s k inomklassspridningen blir något mindre än totalspridningen. Med hänsyn till de individuella variationerna

blir ett medelvärde baserat på 100 personer behäftat med en osäkerhet av omkring 3 enheter och skillnader mellan olika medelvärden på några enheter bör inte tillmätas alltför stort värde.

En svårbedömbart fråga är reliabiliteten i det använda testet som mått på probandens egenskaper. Tillfälligheter kan givetvis åstadkomma relativt stora variationer mellan resultat för samma person under olika dagar (om upprepningar hade kunnat ske).

III. Familjeställning 1933 och 1945

Materialet medger en sammanställning av familjeställningen 1933 och 1945, med uppdelning efter inom- och utomäktenskaplig börd 1933 samt relationen till föräldrarna 1945. För utom äktenskapet födda framgår av data 1945 huruvida de legitimerats genom föräldrarnas vigsel, eftersom vigselåret finns angivet. I några fall är personen bosatt hos fader eller moder, vilken är skild, änking eller änka. Om året för äktenskapets upplösning är efter 1933 tyder detta på att barnet legitimerats, men att äktenskapet sedan upplösts. Följande fördelning har erhållits.

Inom äktenskapet födda

Testresultat	Boende 1945 hos			Samtliga
	bägge föräldrarna	endera av föräldrarna	ingen av föräldrarna	
Finns . .	3 266	315	57	3 638
Saknas . .	166	30	8	204
Samtliga	3 432	345	65	3 842
Procent . .	89,3	9,0	1,7	100

Utom äktenskapet födda

Testresultat	Legitimerade		Icke legitimerade	Summa
	Boende hos bägge föräldrarna	en av föräldrarna		
Finns . .	345	21	347	713
Saknas . .	32	1	33	66
Samtliga	377	22	380	779
Procent . .	48,4	2,8	48,8	100

Av de inom äktenskapet födda barnen bor sålunda inte fullt 90 % hos bägge av sina föräldrar medan inte fullt 2 % inte bor hos någon av föräldrarna.

Av de utom äktenskapet födda har omkring hälften legitimerats genom föräldrarnas giftermål.¹

Några större skillnader föreligger inte mellan de två grupperna »Testresultat finns» och »Testresultat saknas». För de personer, för vilka familjedata 1945 saknas föreligger följande fördelning efter inom- och utomäktenskaplig börd.

Testresultat	Födda		Samtliga
	i ä	u ä	
Finns	137	29	166
Saknas	58	4	62
Samtliga	195	33	228

Andelen födda u ä är inom felgränserna densamma som för den stora gruppen.

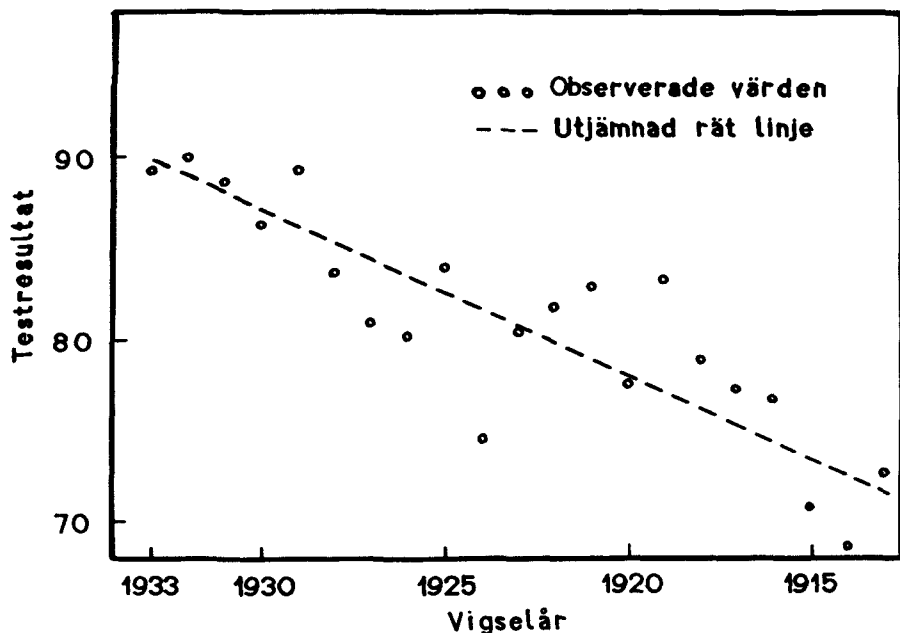
IV. Testresultat efter vigselår

Eftersom data över föräldrarnas vigselår föreligger för samtliga inom äktenskapet födda kan testresultaten i första hand studeras mot bakgrunden härav.

Vid väl utövad födelsekontroll och vid stark barnbegränsning blir eventuella barn företrädesvis födda under äktenskapets första och andra femårsperiod medan vid mindre väl utövad födelsekontroll och vid mindre stark barnbegränsning barn med högre ordningsnummer kommer under senare durationsperioder. Barn födda under äktenskapets första femårsperiod tillhör sålunda såväl äktenskap med utövad födelsekontroll som äktenskap med mindre väl utövad födelsekontroll, medan i äktenskap med längre duration födelser av senare typ överväger.

¹ Beträffande legitimering av u ä födda hänvisas till K. J. Höjer »I vilken omfattning kan kvinna, som föder barn utom äktenskap, hålla samman med sitt barn?». Sociala Meddelanden 1957, nr 2. Den här funna legitimeringsprocenten är av ungefär samma storleksordning.

Diagram I. Testresultaten efter föräldrarnas vigselår

Ehuru detta betraktelsesätt måhända kan synas onödigt eftersom relationen mellan testresultat och syskonantal senare upptas har denna studie ändå företagits, enär vid liknande studier vigselåret lättare kan erhållas från tillgängliga handlingar, medan däremot syskonantalet erbjuder större vanskligheter att införskaffa utom vid direkt utfrågning.

Personerna har sålunda fördelats efter föräldrarnas vigselår. När vigselåret varit 1933 eller 1932 har uppdelning jämväl skett allteftersom födelsen ägt rum under äktenskapets åtta första månader eller senare. I övrigt har vigselårsindelning bibehållits och den exakta tiden mellan vigselår, dag och nedkomstdag inte uträknats.

Resultaten av dessa sammanställningar ges i tab 1. Barn födda under äktenskapets första åtta månader uppvisar något lägre testresultat än övriga med vig-

selår 1933 och 1932. I stort sett faller sedan testresultaten med äktenskapets duration, som bl a diagram I tydligt visar.¹

Utan att påstå att testresultatens medelvärde efter duration exakt kan anpassas till en rät linje har dock en rät linje i anslutning till minsta kvadratmetoden uträknats för vigselårgångarna 1913—1933 (exkl värdena för födda under äktenskapets första åtta månader).

Härvid finns följande samband

$T = 89,93 - 0,911 (1933 - t)$; $t =$ vigselåret.

Testresultatet faller i genomsnitt med 0,9 poäng för varje durationsår.

V. Testresultatet efter antal syskon

För fortsatt analys har följande smärre grupper särskilts.

¹ Beträffande osäkerheten i de enskilda medeltalen hänvisas till vad tidigare sagts. Medelfel anförs endast när det befinns vara av betydelse för egentliga slutsatser.

Tab 1. Inom äktenskapet födda samt testresultatets medeltal efter föräldrarnas vigselår

Vigselår	Total- antal	Härav utan test- resultat	Härav med test- resultat	Medel- värde av test- resultat
1933 a ¹	399	42	357	86,4
1932 a	222	17	205	89,1
1933 b ²	36	1	35	89,5
1932 b	395	23	372	90,1
1931	454	23	431	88,8
1930	364	20	344	86,5
1929	332	21	311	89,5
1928	297	20	277	83,7
1927	233	13	220	81,0
1926	210	10	200	80,2
1925	166	12	154	84,0
1924	122	4	118	74,6
1923	100	7	93	80,6
1922	123	10	113	81,8
1921	97	3	94	82,9
1920	90	8	82	77,8
1919	74	5	69	83,3
1918	64	3	61	79,0
1917	51	6	45	77,3
1916	38	3	35	76,8
1915	36	2	34	70,8
1914	32	3	29	68,6
1913	31	1	30	72,6
1912 o t	71	5	66	74,6
S:a	4 037	262	3 775	—

¹ a = Födda 0—7 månader efter vigseln.

² b = » 8 » » » » eller senare.

a) Personer utan uppgift om familjedata 1945. De är i stor utsträckning födda utanför Skåne och har härigenom icke återfunnits i folkräkningsmaterialet.

b) Personer med äldre halvsyskon. Från folkräkningsmaterialet framgick i ett antal fall att äldre halvsyskon förekom, vilka antingen kunde vara halvsyskon födda u ä eller födda i ett tidigare äktenskap (antal 60).

c) Personer, vilka i födelseböckerna är redovisade som födda tvillingar. Visserligen finns ingen logisk grund att utesluta denna grupp, utom den att definitionen av antalet syskon är något besvärlig (antal 88).

d) Personer, vilka inte längre är bosatta hos bägge föräldrarna. Denna grupp är i åtskilliga avseenden intressant och skall beröras något senare, eftersom de lever i »stympade föräldrahem».

Återstoden har uppdelats efter faderns yrke (enligt födelseboken) i ett större antal detaljgrupper. Dessa har sedan kunnat sammanföras till vissa större huvudgrupper och följande indelning i huvudgrupper tillämpas härvid.

Stadsnäringsarnas befolkning

S 1. Akademiker, övriga lärare, office-rare, godsägare.

S 2. Högre tjänstemän, större företagare.

S 3. Småföretagare och handlande.

S 4. Lägre tjänstemän.

S 5. Hantverkare.

S 6. Arbetare, kvalificerade med trolig yrkesutbildning.

S 7. Arbetare, okvalificerade utan trolig yrkesutbildning.

S 8. Restgrupp (heterogen och obetydlig).

Jordbruksbefolkning

J 1. Hemmansägare, arrendatorer, småbrukare o dyl.

J 2. Jordbruksarbetare.

J 3. Yrkesutövare i jordbrukets binärningar ävensom tjänstemän i jordbruket (gruppen är heterogen).

Uppdelningen efter yrkesbeteckning i födelseböckerna har erbjudit vissa vanskligheter. Här anförda uppdelning har dock låtit sig genomföra rätt enkelt. Särskiljningen mellan grupp S 6 och S 7 är vanskelig men visar sig ge resultat.

Antalet syskon har erhållits som antalet hemmavarande syskon enligt folkräkningsmaterialet 1945. Dock är givetvis antalet äldre syskon mindre tillfredsställande redovisat, eftersom åtskilliga äldre syskon kan ha flyttat hemifrån. Vid studiet av årsklass 1924, där familjeställningen 1940 vid fyllda 16 års ålder erhöles, konstaterades att en inte obetyd-

Tab 2. Testresultatets medelvärde samt medelantalet syskon efter faderns yrke

Faderns yrkesgrupp	Antal personer	Testresultat i medeltal	Antal syskon i genomsnitt
S 1	94	121,2	1,69
S 2	92	117,9	1,62
S 3	147	101,0	1,63
S 4	104	106,9	1,34
S 5	367	88,3	1,87
S 6	449	87,9	1,90
S 7	675	81,2	2,16
S 8	21	83,0	1,29
J 1	703	80,1	2,56
J 2	386	67,0	2,91
J 3	99	87,8	2,03
Samtliga	3 137	85,3	2,18

lig andel av personerna själva lämnat föräldrahemmet. Antalet yngre syskon är däremot tillfredsställande angivet och enda felkälla torde vara förekomsten av avlidna.

I tab 2 redovisas materialet efter faderns yrkesgrupp med angivet testresultat och angivet medelantal syskon i de olika yrkesgrupperna. Det snare medeltalet visar sådana variationer, som man från annat håll (familjestorlek i skilda yrkesgrupper) har anledning att vänta. Medelantalet syskon är sålunda högst hos jordbruksgruppens arbetaregrupp, därnäst hos självägande jordbrukare och arbetare i stadsnäringarna. Skillnad framträder mellan gruppen kvalificerade och okvalificerade arbetare. Lägst ligger gruppen »lägre tjänstemän».

Testens medelvärde varierar med antalet syskon och i regel sjunker det med stigande antal syskon inom de olika yrkesgrupperna (tab 3).

För de två »högsta» yrkesgrupperna, grupp S 1 och S 2, framträder inga variationer med barnantalet. I övrigt är testresultaten betydligt lägre när syskonantalet är 4 eller därutöver.

När antalet varierar från 0 till 3 syskon kan man däremot inte tala om nå-

gon för alla yrkesgrupper fullt likartad relativ variation mellan syskonantal och testresultat. Inom jordbruksbefolkningen är sålunda testresultaten desamma för 0—3 syskon. För de tre arbetargrupperna i stadsnäringarna (grupperna S 5—S 7) framträder däremot en nedgångstendens från 0 till 3 syskon.

Eftersom antalet syskon är ett (om än vagt) mått på hur födelsekontroll utövats (eller försökt utövas) av föräldrarna kan vi konstatera att det i regel föreligger en siffermässig positiv relation mellan förekomsten av födelsekontroll och de vuxna barnens testresultat (tills vidare anges blott resultaten av den siffermässiga samvariationen medan kausalsammanhanget får diskuteras något senare).

Eftersom förhållandena är olika på landsbygd och stad har testresultaten studerats mot bakgrunden av hemorten, vilken är känd år 1933, 1945 och 1952—1953.

Tab 3. Testresultatets medelvärde efter faderns yrke och antal syskon

Faderns yrkesgrupp	Antal syskon					
	0	1	2	3	4—6	7—
S 1	116,9	124,1	119,0	118,8	(123,3)	—
S 2	117,9	123,8	118,2	118,1	(99,1)	—
S 3	112,7	101,7	99,8	94,4	85,8	—
S 4	109,2	110,5	109,1	89,9	(79,0)	—
S 5	95,7	92,4	87,8	87,6	71,0	(74,5)
S 6	97,6	90,2	87,3	80,9	80,2	(65,8)
S 7	89,7	89,5	81,2	74,6	69,5	52,8
J 1	82,9	83,5	80,1	78,4	74,1	64,1
J 2	69,7	69,5	73,8	68,9	60,1	54,0

Följande grupper har utskilts

ständigt boende på landsbygd (flyttning mellan olika landskommuner möjlig)

ständigt boende i stad (flyttning mellan olika städer möjlig)

övriga som flyttat en eller två gånger mellan landsbygd och stad.

Tab 4. Testresultatet i några yrkesgrupper efter hemort 1933—1953 och antal syskon
(lb = landsbygd, st = städer)

Faderns yrkesgrupp och hemort		Antal	Antal syskon					Samtliga
			0	1	2	3	4—6	
S 6	lb	137	90,0	82,7	81,8	76,7	72,9	80,4
S 6	st	237	100,8	89,3	90,0	87,4	83,1	90,5
S 7	lb	298	85,5	85,2	72,9	71,6	69,9	76,3
S 7	st	278	92,7	91,3	88,0	77,0	65,9	84,9

Flyttande har högre testresultat än icke flyttande och det syns härvidlag som om hemorten vid 12-årsåldern är mest utslagsgivande för testresultatet.

Inom de två grupperna ständigt boende på landsbygd och ständigt boende i stad föreligger skillnader mellan testresultaten på cirka 10 enheter i genomsnitt. Gången i testresultat med antalet syskon framträder emellertid likartat även efter denna uppdelning som tab 4 åskådliggör.

Här redovisas blott grupperna S 6 och S 7 (arbetare, kvalificerade arbetare och okvalificerade arbetare).

Övriga grupper blir nämligen små vid denna uppdelning.

VI. Utom äktenskapet födda

Ungefär hälften av de utom äktenskapet födda legitimeras. Uppgift om faderns yrke saknas i stor utsträckning i födelseböckerna. Enligt gällande lagstiftning får uppgift om faderns yrke icke införas annat än efter faderns inför präst avgivna erkännande om faderskapet eller när domstolsbeslut härom föreligger. Uppgifterna i födelseböckerna blir ofta införda med försening och föreligger därför inte alltid i de avskrifter till Statistiska Centralbyrån, som varit källan för insamlandet.

I den mån personerna blivit legitimerade föreligger emellertid uppgift om fa-

derns yrke år 1945. Av u ä födda med angivet testresultat, 742 personer, finns följande uppgifter om faderns yrke.

	Antal	Testresultat medelvärde
<i>Legitimerade</i>		
med uppgift om yrke i födelseboken	230	76,7
med uppgift år 1945	115	74,8
<i>Legitimerade</i>		
äktenskapet upplöst	21	75,6
<i>Ej legitimerade</i>		
med uppgift om faderns yrke utan » » » »	167 180	78,0 76,7
<i>Ej uppgift om familjedata 1945</i>	29	90,4

Den sista gruppen som till största delen består av inflyttade efter 1945 uppvisar det högsta testresultatet. Detta är utan tvivel en selektiv företeelse i det att den geografiska rörligheten allmänt stiger med den personliga kapaciteten. Denna grupp utlämnas helt vid följande noggrannare granskning. I övrigt märks blott obetydliga fluktuationer mellan de olika grupperna av medelfelens storlek.

De flesta av de legitimerade legitimeras något eller några år efter födelsen som nedanstående tablå utvisar.

Föräldrarnas vigselår	Antal	Genomsnittligt testresultat
1933	99	71,5
1934	106	77,6
1935—1937	95	81,1
1938—1945	45	71,9
Samtliga	345	76,1

Tab 5. Testresultat efter faderns yrke hos utom äktenskapet födda

Faderns yrkesgrupp	Antal			Summa	Testresultat
	Grupp I	Grupp II	Grupp III		
S 1	1	1	1	3	(96,0)
S 2	1	—	2	3	(96,0)
S 3	3	4	8	15	87,1
S 4	10	4	7	21	88,5
S 5	27	7	28	62	84,5
S 6	33	17	25	75	79,6
S 7	74	39	57	170	78,0
S 8	2	1	—	3	(58,0)
J 1	14	19	10	43	72,3
J 2	60	17	28	105	65,4
J 3	5	6	1	12	73,3
Samtliga	230	115	167	512	76,7

Grupp I. Legitimerade, faderns yrke angivet i födelseboken.

Grupp II. Legitimerade, faderns yrke enligt folkräkningen 1945.

Grupp III. Ej legitimerade, faderns yrke angivet i födelseböckerna. Gruppen legitimerade, föräldrarnas äktenskap upplöst år 1945, har ej medtagits.

Testresultatens variationer med åldern vid legitimeringen visar ingen regelbunden tendens och får betraktas som tillfälliga.

Efter faderns yrkesgrupp erhålls de i tab 5 givna data.

Vid jämförelse inom varje yrkesgrupp mellan de tre grupperna framträder inga signifikanta skillnader. Man kan också visa att skillnaden mellan de ovan angivna medeltalen för de tre grupperna efter korrektion för fördelningen efter faderns yrke fortfarande framstår såsom betydelselös.

Ingen skillnad föreligger i testresultat mellan gruppen legitimerade och icke legitimerade.

Vad beträffar variationerna efter faderns yrkesgrupp är dessa tämligen likartade med de variationer som finns för de inom äktenskapet födda men ligger genomgående lägre. Skillnaderna rör sig härvid i genomsnitt om inte fullt 6 enheter men är större i de högre yrkesgrup-

perna och tämligen obefintliga i de lägre yrkesgrupperna (jfr diagram II, s 121).

VII. Testresultat hos personer, vilkas föräldrar är gifta 1930—1933

För ytterligare noggrannare studier har utvalts de personer, vilkas föräldrar ingått äktenskap åren 1930—1933. (Härvid har dock de grupper uteslutits, som tidigare omnämnts.) Dessa personer har uppdelats i följande mera homogena grupper

a) födda under äktenskapets åtta första månader

b) övriga utan äldre syskon

c) övriga med ett äldre syskon

d) övriga med minst två äldre syskon.

Tab 6. Födda inom äktenskapet i vigsel-årgångarna 1930—1933 efter faderns yrkesgrupp m m

Faderns yrkesgrupp	a	b	c	d
<i>Antal personer</i>				
S 1	6	44	4	—
S 2	6	29	8	1
S 3	15	32	12	1
S 4	16	29	5	—
S 5	63	72	42	6
S 6	76	97	51	7
S 7	131	93	74	16
J 1	55	111	83	23
J 2	68	38	59	13
<i>Testresultat i genomsnitt</i>				
S 1	(128,0)	121,9	(127,5)	..
S 2	(119,3)	122,3	(120,0)	..
S 3	109,1	105,9	85,8	..
S 4	107,9	115,7	84,0	..
S 5	96,7	94,9	83,1	84,3
S 6	90,3	92,0	84,8	83,3
S 7	85,7	87,3	78,3	72,5
J 1	86,2	93,9	75,2	67,9
J 2	67,8	74,2	67,1	55,5

a = Födda i äktenskapets åtta första månader.

b = Övriga utan äldre syskon.

c = Övriga med ett äldre syskon.

d = Övriga med flera äldre syskon.

Antalet personer i olika grupper, jämväl efter faderns yrkesgrupp, ges i tab 6 varvid också genomsnittstestresultaten anges.

De två restgrupperna S 8 och J 3 redovisas inte i detta sammanhang. Vad beträffar resultaten i de olika grupperna må följande först framhållas.

Vid jämförelse mellan födda i äktenskapets åtta första månader och övriga utan äldre syskon framträder vissa skillnader i jordbruksbefolkningens båda grupper. Här föreligger en genomsnittlig differens av omkring 7 enheter. Medel-felet är dock av storleksordningen 3,5 enheter.

Inom yrkesgrupperna S 1—S 4 (närmast högre klass och medelklass) framträder inga egentliga skillnader. Differenserna går åt varierande håll.

För de tre grupperna S 5—S 7 (hantverkare och arbetare) är skillnaden inte särskilt utpräglad och ligger inom medelfelens gränser.

Endast beträffande jordbruksbefolkningen kan man därför tala om olikheter mellan barn födda inom de åtta första

månaderna och övriga förstfödda i äktenskapet.

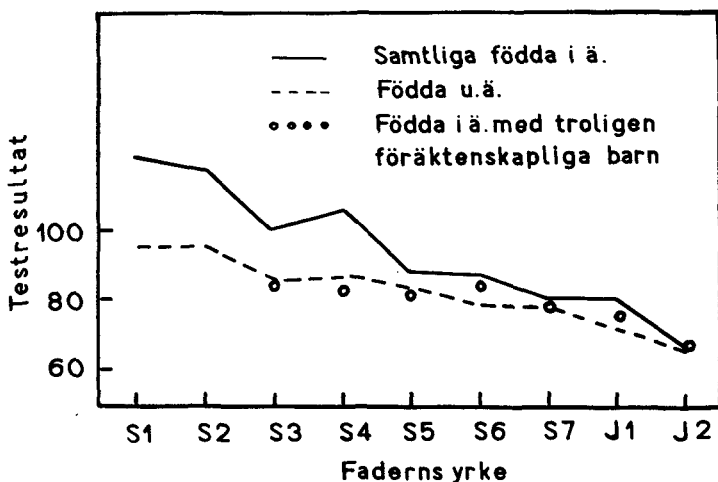
En jämförelse mellan grupperna b och c, förstfödda utan äldre syskon och personer med ett äldre syskon, visar däremot genomgående skillnader frånsett grupperna S 1—S 2, akademiker, lärare, större företagare och högre tjänstemän. När äldre syskon förekommer i dessa vigsel-årgångar är dessa i stor utsträckning födda före äktenskapet. En jämförelse mellan denna grupp och gruppen legitimerade (se diagram II) visar att genomsnittresultatet inom samma yrkesgrupp är detsamma som för födda före äktenskapet.

Härav följer att det inte är egenskapen »född utom äktenskapet» som är utslagsgivande utan närmast »egenskapen tillhörande syskonskara med något syskon fött utom äktenskapet» som är det utslagsgivande vare sig de själva är födda u ä eller inte.

Sammanfattning

Testresultatet varierar med faderns yrkesgrupp. Inom varje sådan yrkesgrupp

Diagram II. Testresultatens medelvärde efter faderns yrkesgrupp

Tab 7. Barn i stympade familjer samt deras testresultat

Familjeförhållanden 1945	Antal	Testresultat	
		Observerat	Förväntat
Boende hos fader änklings	46	78,4	82,0
» » moder änka	114	83,3	88,0
» » fader fränskild	12	95,8	86,8
» » moder »	59	88,6	86,8
» » fader omgift	34	87,5	88,0
» » moder »	33	79,1	84,2
Samtliga hos en förälder boende	298	84,1	87,6
Ej hos någon förälder boende	55	71,1	85,3

framträder med hänsyn till antalet syskon följande relativt generella relationer.

Med stigande antal syskon sjunker testresultatet. I syskonskaror med minst fyra barn och där sålunda föräldrakretsar inte utövat nämnvärd födelsekontroll ligger testresultaten betydligt lägre, än när personerna är det enda barnet eller ett av två—tre syskon.

Barn födda före äktenskapet uppvisar genomgående lägre testresultat än barn födda inom äktenskapet, vare sig de legitimerats genom föräldrarnas vigsel eller inte. Barn med före äktenskapet födda syskon uppvisar i stort sett samma testresultat som barn själva födda före äktenskapet.

VIII. Barn i stympade familjer

Som nämnts uteslöt bl a gruppen »personerna 1945 ej boende hos bägge föräldrarna». Denna grupp »barn i stympade familjer» är ju synnerligen intressant men samtidigt mycket heterogen. Efter familjeförhållandena 1945 har den uppdelats i ett antal undergrupper varvid de i tab 6 givna data erhållits. Då fördelningen efter faderns yrke (vid barnets födelse) är bekant kan differentiering efter yrket ske. De små talen gör att siffrorna blir osäkra och anføres inte här.

Men från dessa fördelningar har uträknats ett »förväntat testresultat» enligt formeln

$$\bar{m} = \frac{\sum n_i m_i}{n} \quad n = \sum n_i$$

där n_i är antalet tillhörande yrkesgrupp i och m_i är de i tab 3 givna medeltalen i motsvarande yrkesgrupp. Det förväntade testresultatet är sålunda det som bör erhållas om ett slumpmässigt urval om n_i individer sker från yrkesgrupp i . Differenserna mellan de observerade och förväntade testresultaten har ett medelfel av storleksordningen $30/\sqrt{n}$.

I de flesta fall är också differensen av denna storleksordning.

För gruppen »fader änklings» eller »moder änka» bör emellertid framhållas att yngre barn i stora barnskaror blir lättare fader- eller moderlösa (eftersom föräldrarna är i högre ålder genomsnittligt sett) och testresultatens variation med barnantalet i bestående äktenskap medför därför att det observerade testresultatet ligger något lägre än det förväntade.

Grupperna »Boende hos fränskild fader» eller »fränskild moder» uppvisar inga anmärkningsvärda avvikelser. De barn som vid 12-årsåldern tillhör upp-

lösta äktenskap och kvarbor hos endera av föräldrarna får sålunda i stort sett anses ha samma testresultat som barn boende hos bägge föräldrarna.

För gruppen »ej boende hos någon förälder» ligger det observerade värdet betydligt lägre än det förväntade. Några alltför långt gående slutsatser torde inte kunna dras från detta lilla material och här torde också föreligga ett selektionsförhållande, som sätter sin prägel på resultatet.

IX. Demografiska data efter testresultat

I det föregående har testresultaten studerats mot bakgrunden av föräldrarnas demografiska data. Det är en indirekt eller retrospektiv studie.

För den första årgång för vilken testresultat har förelegat (årgång 24) har jämväl personens egna demografiska data fram till fyllda 29 års ålder följts och studerats mot bakgrunden av testresultat.

Här blir sålunda betraktelsesättet direkt eller prospektivt. Från hittills erhållna data må följande resultat anföras. Andelen gifta sjunker med fallande testresultat. Andelen med legitimerade barn är störst i de lägre testklasserna. För gruppen med enbart folkskola erhålls sålunda följande genomsnittsdata. Testresultaten är för årgång 1924 inte jämförbara med testresultaten för årgång 1933 utan ligger genomgående lägre.

	Testresultat (medeltal)
ogifta	59,9
gifta	68,2
gifta med legitimerade barn	59,9
gifta med barn födda i äktenskapets första månader	66,4

Här märks klart att barn till utom äktenskapet födda har fäder med lägre test-

resultat, jämfört med barn födda i äktenskapets åtta första månader.

Skillnaden är i stort sett lika stor som den för årgång 1933, retrospektivt observerad. Vidare må framhållas att fruktbarheten framträder större i de lägsta testresultatklasserna, dvs när fadern har lågt testresultat utövas födelsekontroll troligen i mindre utsträckning.

X. Kort diskussion av resultaten

Vid tolkningen av de siffermässiga resultaten måste den interrelation, som förefinns mellan olika faktorer tas i beaktande.

Som första faktor har vi föräldrarnas personliga egenskaper, vilka delvis kan gå i arv till barnen. Några personliga data i egentlig bemärkelse föreligger emellertid inte för föräldrarna. Blott yrkesuppgiften för fadern föreligger. Här har tillämpats en grov uppdelning i huvudgrupper enligt yrket vid födelsen. En finare indelning har varit möjlig men visar också att de till olika huvudgrupper hörande undergrupperna inte nämnvärt skiljer sig åt varför data inte redovisas.

För modern saknas alla data.

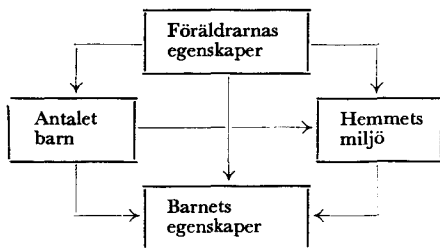
Antalet syskon och födelsen i relation till föräldrarnas vigselår blir på sitt sätt ett uttryck för föräldrarnas personliga egenskaper, framför allt viljan och förmågan till födelsekontroll och familjeplanering.

De personliga egenskaperna hos föräldrarna påverkar hemmets miljö, både i ekonomiskt och kulturellt avseende. Antalet barn i hemmet inverkar dessutom på miljön.

Alla dessa tre faktorer, föräldrarnas egenskaper, antalet syskon och hemmets miljö påverkar slutligen barnets egenska-

per, i detta fall det observerade testresultatet.

En schematisk modell över sambanden skulle därför bli nedanstående

Att siffermässigt analysera de olika faktorernas betydelse torde vara helt ogörligt men följande resultat må dock pointeras.

I den allmänna diskussionen anges alltid att barn födda u ä har det svårare ställt och uppvisar avvikande egenskaper. Detta framkommer också här i form av det lägre testresultatet.

Emellertid, barn födda u ä som blir legitimerade avviker inte i testresultat från verkligt utomäktenskapliga barn (sedan hänsyn så gott sig gjorts tagits till faderns yrke).

Här framträder sålunda inte miljön såsom alltför mycket uteslutande. Man kan

knappt heller säga att det är de första levnadsåren som är utslagsgivande och sätter sin prägel på utvecklingen eftersom huvudparten legitimeras snart efter födelsen och då jämväl barn, födda i ä och tillhörande familjer, i vilka utom äktenskapet födda äldre syskon förekommer, uppvisar samma testresultat.

Här torde föräldrarnas personliga egenskaper i stället göra sig mera gällande. Skillnader finns i varje grupp efter faderns yrke och sociala ställning. Intressant skulle i detta sammanhang vara att jämföra de personliga egenskaperna hos modern, när barnet är fött u ä och legitimerat och när barnet är fött i ä under de första äktenskapsåren. Tyvärr går detta inte för sig.

Liknande skillnader återfinns sedan i den direkta följdstudien. Vad beträffar motvariationen med antalet syskon är frågan mera öppen om denna motvariation återspeglar ett direkt samband mellan föräldrarnas egenskaper och barnets egenskaper eller indirekt via den med växande antal syskon förändrade uppväxtmiljön. Fältet är här mera öppet för diskussion och det direkta studiet måste fullföljas till betydligt senare ålder än vad hittills skett.

Konsumentprisindex för februari 1959

Konsumentprisindex för februari 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 152 (1949 = 100) eller samma tal som gällt sedan april 1958. Med två decimaler är talet för februari 152,48.

I tab 1 redovisas indextalen (år 1949

= 100) för de olika huvudgrupperna samt totalindextalen för varje år 1950—1958 samt för varje månad februari 1958—februari 1959.

Indextal för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för

år 1958 och dels för februari 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen av indextalen mellan december 1958 och februari 1959, beräknat på indextalen före avrundning till hela tal.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna är talen för februari följande (januaritalen inom parentes): Livsmedel 163 (164), alkoholhaltiga drycker och tobak 173 (174), bostad, bränsle och lyse 158 (157), därav enbart bostad 154 (154) och bränsle och lyse 165 (161), kläder och skor 124 (125), inventarier och husgeråd 134 (133) och diverse 149 (149).

Inom livsmedelsposten har mellan januari och februari prissänkningarna vägt avsevärt tyngre än prishöjningarna. Såle-

des har nöststek, kalvkött, fläsk och charkuterivaror blivit billigare och detsamma gäller bl a kaffe, socker, apelsiner och citroner. För årstiden jämförelsevis höga priser har däremot noterats för hönskött, potatis, vitkål, lök m m. Vidare har vissa vinsorter blivit billigare, medan inom bränsleposten registrerats en höjning av priset på eldningsolja. Inom gruppen kläder och skor har nästan genomgående en mindre prissänkning kunnat noteras. Bland inventarier och diverse har smärre prisstegringar övervägt.

Det på februariindexen beräknade pensionspristale, som reglerar de under maj utgående indextillägg på folkpensionerna, är oförändrat 124.

Carl Öberg

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—februari 1959 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 febr	163	166	155	149	166	124	134	148	151	145
mars	163	166	155	149	166	124	134	148	151	145
april	165	172	154	149	164	125	134	148	152	145
maj	163	172	154	149	164	125	134	149	152	144
juni	163	172	153	149	162	125	134	149	152	144
juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3, sid 191.

Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och december 1958—februari 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958—februari 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— febr 1959
		1958	Dec 1958	Jan 1959	Febr 1959	
Livsmedel	313	163	164	164	163	— 1
Mjöl, gryn och bröd	37	160	161	161	161	0
Mejeriprodukter	51	158	159	157	157	0
Matfett utom smör	8	126	126	126	126	0
Ägg	9	126	126	122	124	— 2
Kött	20	207	217	218	210	— 3
Fläsk	23	194	206	206	199	— 3
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	169	170	168	— 1
Fisk och fiskkonserver	13	176	182	183	181	0
Rotfrukter och grönsaker	16	192	197	198	202	+ 2
Frukt och bär	29	141	131	131	132	— 1
Specerier	48	180	174	178	176	— 2
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	181	181	182	+ 1
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	174	174	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	210	210	210	0
Öl	9	140	143	142	142	0
Tobak	33	142	145	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	153	157	158	+ 2
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	149	154	154	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	162	161	165	+ 3
Kläder och skor	117	125	126	125	124	— 1
Kläder	97	123	123	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	128	127	126	— 2
Underkläder och strumpor	14	97	97	97	97	0
Päls- och skinnvaror, huvudbonader, handskar m m	10	116	117	116	116	— 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	135	135	136	+ 1
Skor	20	141	141	141	141	0
Inventarier och husgeråd	102	134	134	133	134	+ 1
Möbler	11	134	135	135	135	0
Radio och musikinstrument	15	118	115	113	113	—
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	141	141	143	+ 1
Hushållstextilier	19	129	129	129	130	0
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	135	135	136	+ 1
Personliga effekter	10	125	124	125	125	+ 1
Diverse	227	149	149	149	149	0
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	137	137	0
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsning och skrivmateriel	20	178	181	183	183	+ 1
Post och tele	14	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	151	151	151	0
Resor	38	156	156	156	156	0
Motorfordon	71	141	141	141	142	0
Hemhjälp	10	178	185	185	185	—
Blommor m m	13	128	126	128	126	0
Totalindex	1 000	152	152	152	152	0

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent. Avser förändringen mellan indextalen för resp månad och de för den s k långtidsindexen omräknade indextalen för föregående december.

Socialvårdens kostnader och finansiering år 1957

Socialvårdens kostnader. En översikt av utgifterna för olika sociala ändamål i Sverige under 1957 lämnas i tab 1. Sammanställningen är uppgjord i enlighet med de principer som uppdragits av en nordisk expertkommitté.¹

Översikten omfattar utgifterna för de fyra socialförsäkringsgrenarna, nämligen sjukförsäkringen, olycksfallsförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen och folkpensioneringen, varjämte redovisas den huvudsakliga delen av de statliga och kommunala utgifterna (inkl landstingens) till sociala välfärdsanordningar. De medtagna utgiftsändamålen framgår av den specifikation som lämnas i tabellens förspalt.

De skilda verksamhetsgrenarna har i tab 1 uppdelats på olika huvudgrupper efter de väsentligaste anledningarna till behovet av stöd eller hjälp. Efter de fyra huvudgrupperna sjukdom (I), olycksfall i arbete (II), arbetslöshet (III), ålderdom och invaliditet (IV) har införts en särskild grupp för de familjesociala åtgärderna (V). För sistnämnda grupp är motiven av befolkningspolitisk natur, men verkningarna av samma art som inom den allmänna hjälpverksamheten. Därefter följer en grupp (VI) för den allmänna socialhjälp. Även bland kostnaderna för försvaret ingår stora utgifter av social karaktär. Störst av dessa är ersättningarna till de inkallades familjer (familjebidrag); dessa har emellertid ej medtagits här, då de mer kan betraktas som lön till de inkallade. Däremot har medtagits olycksfallsförsäkringens kostnader för personskador vid militär- och

krigsolyckor (VII). De sociala ämbetsverkens förvaltningskostnader redovisas nederst i tabellen. En uppdelning på olika socialvårdsgrenar är här svår att göra, enär resp myndigheter ofta handlägger flera olika sociala verksamhetsgrenar. De lokala socialvårdsorganens förvaltningskostnader däremot ingår i utgifterna för den förvaltningsgren som utgör deras huvudsakliga verksamhetsområde.

Inom varje utgiftsgrupp redovisas såväl statens och kommunernas utgifter till resp förvaltningsgrenar som de avgifter och premier som arbetsgivare och befolkning erlägger. För arbetsgivarnas del är dock endast medräknade deras författningensenliga bidrag. Däremot har deras frivilliga eller avtalsenliga bidrag till sociala ändamål utelämnats. I fråga om den enskilda hjälpverksamhet, som på olika områden bedrivs av bl a föreningar och stiftelser, redovisas inga andra kostnader än de offentliga bidrag, som eventuellt lämnats. I redovisningen ingår också ränte- och andra inkomster, som socialförsäkringsorganen har av fonder o dyl.

Utgiftsbeloppen är redovisade netto, vilket innebär att inkomster i form av ersättningar från de hjälpta frånräknats. Beträffande anstalterna innefattar utgiftsbeloppen icke deras anläggningskostnader utan endast kostnaderna för driften.

Tab 1 belyser såväl kostnaderna för dem som lämnat ekonomiska bidrag som värdet för mottagaren av erhållen hjälp. I kol 2—6 anges de belopp som socialvården erhållit av skattemedel från staten (kol 2), av kommuner och landsting (kol 3), i form av avgifter från arbetsgivare (kol 4) och från enskilda försäk-

¹Nordisk statistisk skriftserie nr 4. Samordnad nordisk statistik rörande sociallagstiftningen. Stockholm 1957.

Tab 1. Utgifter för sociala ändamål, i tusental kr, under år 1957

Utgiftsändamål	Utgifter täckta genom tillskott från					In- komster av fonder (netto)	Över- föring från (+) till (-) fond	Summa sociala utgifter (inkl adm)
	staten	kommuner och lands- ting	arbets- givare	befolk- ning	summa			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Sjukdom	641 238	915 042	289 637	473 385	2 319 302	2 912	-76 052	2 246 162
Sjukförsäkring o mot- svarande hjälp	252 026	—	289 637	473 385	1 015 048	2 912	-76 052	941 908
Allm hälso- o sjukvård, sjukhusväsendet, barn- morskeväsendet	358 622	839 692	—	—	1 198 314	—	—	1 198 314
Sinnessölvård	20 770	25 140	—	—	45 910	—	—	45 910
Folktandvård	9 820	50 210	—	—	60 030	—	—	60 030
II. Olycksfall i arbete och arbetarskydd	7 924	—	123 106	—	131 030	18 108	-59 999	89 139
Yrkesskadeförsäkring . .	3 708	—	123 106	—	126 814	18 108	-59 999	84 923
Arbetarskydd	4 216	—	—	—	4 216	—	—	4 216
III. Arbetslöshet	121 658	5 094	—	53 842	180 594	9 592	-11 456	178 730
Arbetslöshetsförsäkring o -understöd	66 393	1 955	—	53 842	122 190	9 592	-11 456	120 326
Arbetsförmedling o yr- kesvägledning	30 798	..	—	—	30 798	—	—	30 798
Omskolning av arbets- lösa m m	682	—	—	—	682	—	—	682
Offentliga arbeten	23 785	3 139	—	—	26 924	—	—	26 924
IV. Ålderdom, invaliditet m m	1 282 906	404 119	—	426 980	2 114 005	27 820	—	2 141 825
Ålders- o invalidpen- sioner	1 243 386	301 124	—	426 980	1 971 490	27 820	—	1 999 310
Vård av vanföra	27 683	2 039	—	—	29 722	—	—	29 722
Ålderdomshem	132	100 956	—	—	101 088	—	—	101 088
Pensionärshem	11 705	..	—	—	11 705	—	—	11 705
V. Familjer med barn . . .	785 159	281 196	—	—	1 066 355	—	—	1 066 355
Mödra- och spädbarns- vård	15 093	6 040	—	—	21 133	—	—	21 133
Allmänna barnbidrag . .	535 726	—	—	—	535 726	—	—	535 726
Särskilda barnbidrag . .	9 380	7 472	—	—	16 852	—	—	16 852
Bidragsförskott	10 810	4 421	—	—	15 231	—	—	15 231
Offentlig barnavård . . .	18 898	101 220	—	—	120 118	—	—	120 118
Skolmåltider	22 104	127 896	—	—	150 000	—	—	150 000
Skolhälsovård	2 327	—	—	—	2 327	—	—	2 327
Hemhjälpssverksamhet . .	4 047	32 929	—	—	36 976	—	—	36 976
Omkostn vid bosätt- ningslån	621	—	—	—	621	—	—	621
Hyresrabatter till barn- rika familjer	106 418	—	—	—	106 418	—	—	106 418
Annat	59 735	1 218	—	—	60 953	—	—	60 953
VI. Allmän och ospecificer- ad hjälp (socialhjälp)	14 752	121 732	—	—	136 484	—	—	136 484
VII. Utg f personskador vid militär- och krigsolyckor	13 695	—	—	—	13 695	—	—	13 695
Summa I—VII	2 867 332	1 727 183	412 743	954 207	5 961 465	58 432	-147 507	5 872 390
Centrala administra- tionsutg	56 262	—	4 235	—	60 497	—	—	60 497
Tillsammans	2 923 594	1 727 183	416 978	954 207	6 021 962	58 432	-147 507	5 932 887

ringstagare (kol 5). Ökas summan av dessa bidrag (kol 6) med ränte- och andra inkomster som socialförsäkringsorganen har av fonder o dyl (kol 7) och minskas med de belopp som deras organ överfört till fonder (kol 8), får man fram de totala belopp som under året utbetalts i sociala utgifter och tjänster (kol 9).

De totala socialutgifterna uppgick år 1957 till 6 022,0 milj kr. Detta innebär en ökning sedan 1956 med 658,5 milj kr (från 5 363,5) eller med drygt 12 %.

De mest kostnadskrävande sociala verksamhetsgrenarna är den allmänna hälso- och sjukvården samt försörjningen av åldringar och invalider. Efter dessa båda grenar kommer de barna- och familjevårdande åtgärderna; här är de allmänna barnbidragen den största posten.

Utbyggnaden av socialvården har under senare år varit inriktad på en utbyggnad av socialförsäkringarna. Deras betydelse har också efterhand ökat alltmera. De sammanlagda kostnaderna för de fyra socialförsäkringsgrenarna, sjukförsäkringen, yrkesskadeförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen samt folkpensioneringen, uppgick år 1957 till 3 233 milj kr eller närmare 54 % av de totala socialutgifterna.

En översikt av socialutgifternas storlek (i milj kr) för de olika huvudgrupperna

av utgiftsändamål under de senaste åren lämnas i nedanstående sammanställning.

Vid jämförelse med tidigare år måste givetvis hänsyn tas till penningvärdets förändringar. Sätter man utgifterna i relation till nationalinkomsten, som skett på sista raden i tablån, får man ett av penningvärdets och försörjningslägets förändringar oberoende mått på socialpolitikens omfattning under olika år. År 1957 utgjorde socialutgifterna ca 12,4 % av nationalinkomsten mot 12,1 % ett år tidigare och 10,8 % år 1954. Åren 1948—1952 var motsvarande tal 10,5—10,2 % samt år 1939 ca 7 %. I medeltal uppgick socialutgifterna år 1957 till 817 kr per invånare (733 kr ett år tidigare). För en familj om två vuxna och två barn utgör detta ca 3 250 kr.

Socialutgifternas finansiering. Kostnader för socialvården bestrids huvudsakligen av stat, landsting och primärkommuner genom skattemedel. Av de totala socialutgifterna under 1957, 6 022,0 milj kr, kom 48 % på staten (2 924 milj kr), och 29 % på primärkommuner och landsting (1 727 milj kr). Resten utgjordes av avgifter till socialförsäkringsorganen, nämligen 7 % av arbetsgivarnas avgifter till sjuk- och olycksfallsförsäkringarna (417 milj kr) och sammanlagt 16 % av de för-

	Socialutgifter					
	1948	1950	1952	1954	1956	1957
I. Sjukdom	580	728	1 068	1 183	1 986	2 319
II. Olycksfall i arbete	85	130	157	146	132	131
III. Arbetslöshet m m	72	75	76	130	158	181
IV. Ålderdom, invaliditet	826	864	1 131	1 562	¹ 1 901	2 114
V. Familjer och barn	601	655	803	910	1 002	1 066
VI. Allmän socialhjälp	116	125	160	188	¹ 115	136
VII. Personskador vid militär- o krigsolyckor	11	12	12	14	14	14
Summa I—VII	2 291	2 589	3 407	4 133	5 308	5 961
Centrala förvaltningskostnader	31	33	45	50	56	61
Barnavdrag vid beskattning	44	46	—	—	—	—
Summa socialutgifter	2 366	2 668	3 452	4 183	5 364	6 022
I % av nationalinkomsten	10,5	10,5	10,2	10,8	12,1	12,4

¹ Driftkostnaderna vid ålderdomshemmen, som fr o m 1956 ingår under IV (se tab 1), har tidigare redovisats under VI.

Tab 2. Kostnadsfördelningen inom de fyra socialförsäkringsgrenarna 1957

Inkomstslag	Sjukförsäkringen	Yrkeskadeförsäkringen ¹	Arbetslöshetsförsäkringen	Folkpensioneringen	Sjukförsäkringen	Yrkeskadeförsäkringen	Arbetslöshetsförsäkringen	Folkpensioneringen
	1 000-tal kr				Fördelning i %			
Statsbidrag	252 026	3 708	65 843	1 243 386	24,8	2,5	50,9	62,2
Kommunbidrag	—	—	—	301 124	—	—	—	15,1
Arbetsgivarbidrag	289 637	127 341	—	—	28,4	85,4	—	—
Försäkrades avgifter . . .	473 385	—	53 842	426 980	46,5	—	41,7	21,3
Övriga inkomster (räntor o dyl)	2 912	18 108	9 592	27 820	0,3	12,1	7,4	1,4
Summa	1 017 960	149 157	129 277	1 999 310	100	100	100	100

¹ Inkl arbetsgivarnas förvaltningsbidrag.

säkrades avgifter till sjukförsäkringen (473 milj kr), arbetslöshetsförsäkringen (54 milj kr) och folkpensioneringen (427 milj kr). Sedan 1956 har ingen förändring inträffat vad gäller huvudmännens relativa andel i finansieringen av de sociala utgifterna.

Kostnadsfördelningen mellan olika huvudmän är mycket varierande för olika grenar av socialvården. Vissa verksamhetsgrenar finansieras helt av statliga medel, exempelvis allmänna barnbidragen, mödrahjälpen och arbetsförmedlingen. På en del områden såsom inom sinnessjuk- och sinnesslövheden, alkoholistvården och ungdomsvården, drivs vissa anstalter i statlig regi, men i de flesta fall handhas verksamheten av lokala organ, landsting eller primärkommuner som efter vissa regler erhåller statliga bidrag till kostnaderna. Storleken av dessa bidrag är mycket växlande för olika verksamhetsgrenar. På vissa områden bedriver därjämte enskilda föreningar och stiftelser, understödda av staten, en livlig verksamhet, exempelvis inom barnavård, vanförevård och sjukvård.

Största delen av statens utgifter går till folkpensioneringen (1 243 milj kr), hälso- och sjukvården (641 milj kr) samt barnbidragen (536 milj kr). Huvudparten av

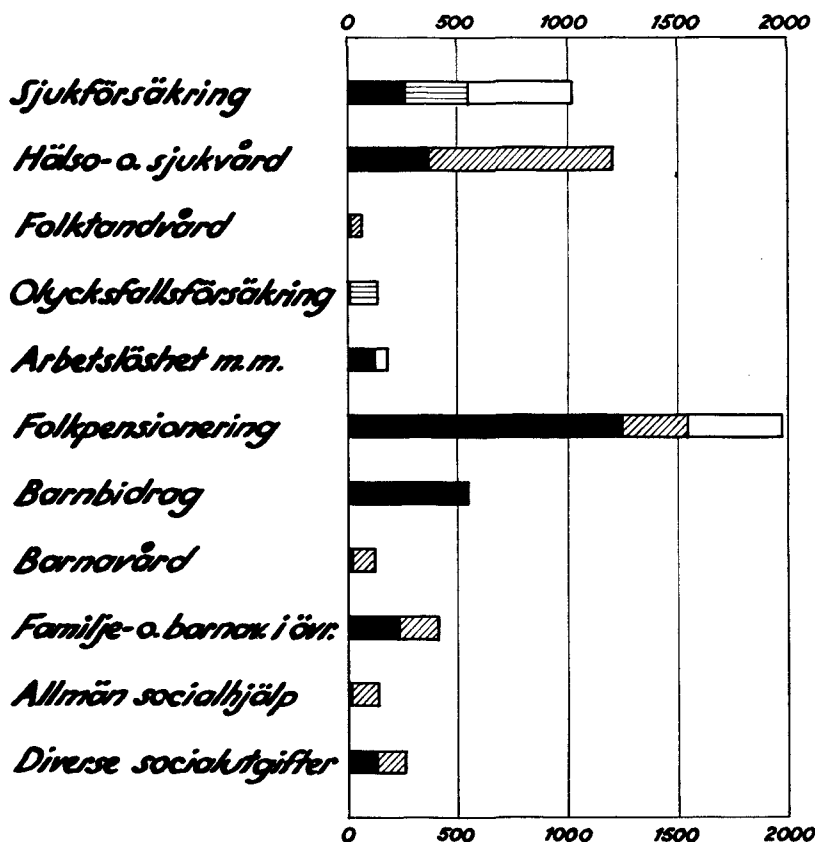
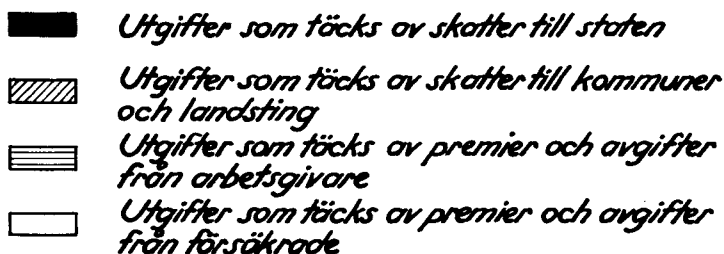
landstingens och primärkommunernas socialvårdskostnader kommer på hälso- och sjukvård (915 milj kr), folkpensioner (301 milj kr), socialhjälpen (223 milj kr), skolmåltider (128 milj kr) samt offentlig barnavård (101 milj kr).

De sociala utgifterna har den största relativa betydelsen i landstingens budget där drygt 90 % av deras nettoutgifter går till sociala ändamål. I statens budget hänför sig drygt en tredjedel och i primärkommunernas ej fullt en tredjedel av de totala nettoutgifterna till socialvården.

Beträffande de fyra socialförsäkringsgrenarna lämnas i tab 2 en översikt över kostnadernas fördelning på olika huvudmän.

Inom sjukförsäkringen och inom arbetslöshetsförsäkringen finansieras ungefär hälften av kostnaderna genom de försäkrades avgifter. Dessa kassors verksamhet understöds av betydande statsbidrag. Den övervägande delen (85 %) av yrkesskadeförsäkringens kostnader bestrids av arbetsgivarna. Staten står för kostnaden för yrkesskadeförsäkringen av sina egna arbetare samt dessutom utgifterna för vissa dyrtidstillägg, förvaltningskostnader m m. Kostnaden för folkpensioneringen bestrids till 62 % av staten, till omkring en femtedel av folkpensionsavgifter

SOCIALUTGIFTERNA I SVERIGE ÅR 1957 I MILJ. KR

samt i övrigt av kommunala bidrag och ränteavkastning ur folkpensioneringsfonden.

Sedan 1956 har vissa förskjutningar ägt rum i fördelningen mellan olika huvudmän vid finansieringen av dessa socialförsäkringsgrenar. Sålunda har arbetsgivarbidragens andel i fråga om sjukförsäkringen stigit från 23 till 28 % och statens andel i fråga om arbetslöshetsförsäkringen från 47 till 51 % medan de försäkrades andel minskat vad gäller sjukförsäkringen från 51 till 47 % och för arbetslöshetsförsäkringen från 46 till 42 %.

Arbetsgivarnas avgifter till sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna samt arbetarskydd utgör endast en del av deras bidrag till de sociala välfärdsanordningarna i landet.

Härtill kommer nämligen en del andra utgifter, som inte redovisas i detta sammanhang men som i utlandet ofta brukar räknas med i »social charges». De betalar t ex oavkortad lön till sina arbetare och anställda under den lagstadgade semesteren. De har också betydande utgifter för hygieniska inrättningar vid företagen. Dessa olika utgifter är emellertid ej kända till sin storlek. Därtill kommer att många företag nedlagt ett betydande arbete och stora kostnader på att bereda sina anställda goda bostäder. Slutligen kan man peka på att de svenska arbetsgivarna har avsevärda utgifter för sociala ändamål i form av kapitalinvesteringar för att öka trivseln hos sina arbetare.

Britta Belo

Notiser

Som statistiker vid OEEC:s (Organisationen för europeisk ekonomisk samverkan) sekretariat tjänstgör fr o m 15 april tf förste aktuarien i Socialstyrelsen *Marianne Gustavsson*. Hon skall här främst syssla med jämförande undersökningar av pris-, löne- och levnadsförhållanden i de olika medlemsstaterna. Arbetet bedrivs i kontakt med andra internationella organisationer och myndigheter. Aktuarie Gustavsson är väl bevandrad på arbetsfältet i fråga. Alltsedan 1948 har hon arbetat på socialstyrelsens statistiska avdelningar med indexberäkningar, löne- och omsättningsstatistik samt budgetundersökningar. Under ett år tjänstgjorde aktuarie Gustavsson även som statistiker vid Internationella arbetsbyrån i Genève, där hon likaså huvudsakligast sysslade med internationella levnadskostnads- och real-lönejämförelser. Under ett halvår vistades hon i Amerika på stipendium från Marshallorganisationen och studerade där statistik rörande priser, levnadskostnader, budgetundersökningar och sociala förhållanden.

Arbetslösheten bland kvinnor skall undersökas. Göteborgs stads statistiska byrå har enligt beslut av Göteborgs stadskollegium satt i gång en undersökning av sysselsättningsläget för kvinnor.

Läget syns ha utvecklats sig svårare för kvinnorna än för männen, kommenterar byråchefen i statistiska byrån *Alvar Westman* i en skrivelse till kollegiet. Situationen är betydligt allvarligare än vad arbetslöshetssiffrorna anger.

Erfarenheten visar nämligen att arbetslösa kvinnor i stor utsträckning underlåter att anmäla sig. Särskilt är det fallet med gifta kvinnor, som har korttidsarbete. Antalet kvinnliga arbetstagare i Göteborg i åldrarna upp till 65 år är något över 80 000 dvs drygt 40 procent av samtliga inkomsttagare. I stor utsträckning rör det sig om korttids- eller säsongarbete. De intervjuade är 800 till antalet och metodiskt utvalda bland sådana som 1958 deklarerade egna inkomster och som är i åldern 16—65 år. Man har även sett till att man fått med ett tillräckligt antal f d gifta eller ogifta kvinnor. Intervjuarna — även de enbart kvinnor, tjugo till antalet — har ställts till förfogande av den statistiska forskningsgruppen vid Göteborgs universitet och har varit med om sådant jobb tidigare. De intervjuade har naturligtvis full rätt att begära identitetsbevis.

Undersökningen skall dels belysa kvinnornas läge i den aktuella situationen på arbetsmarknaden, och dels ge en allmän bild av kvinnan i förvärvslivet. Till det förstnämnda avsnittet hör frågorna om vederbörande nu har arbete eller är friställd, om hon sökt arbete på olika sätt, om hon skulle vilja underkasta sig om skolning till yrken som bedöms ha framtiden för sig etc. Vidare har efterfrågats om vem som sköter familjens barn om de insjuknar, om varför den tillfrågade vill ha arbete osv.

Intervjuerna har utförts under första hälften av april. Resultatet väntas vara färdigarbetat före sommaren.

Sysselsättningen inom industrin januari—februari 1959

Socialstyrelsen har sedan flera år tillbaka en gång i månaden från företag inom industrin inhämtat uppgifter om sysselsättningsförhållandena för arbetare en dag som företagen själva fått välja under en angiven redovisningsperiod i slutet av månaden.¹ Från och med år 1959 har en omläggning av statistiken rörande sysselsättningsförhållandena företagits.

Liksom tidigare skall uppgifterna avse arbetare (såväl heltids- som deltidsanställda) inberäknat lagerarbetare, chaufförer samt förmän som regelmässigt själva deltar i arbetet. I redovisningen skall icke medtas ingenjörer, verkmästare och andra arbetsledare, kontors- och butikspersonal, lagerföreståndare, hemarbetare, städerskor och servitriser, skogs- och jordbruksarbetare.

Insamlingen av uppgifter till statistiken grundar sig från och med år 1959 på ett stickprovsförfarande. För undersökningarna av sysselsättningsförhållandena i januari och februari 1959 har man använt en förteckning över ca 7 500 företag (firmor eller arbetsställen) som insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Uppgiftsblanketter utsändes till samtliga i denna förteckning upptagna företag med över 25 anställda arbetare (i genomsnitt under år 1957), till samtliga statliga verkstäder m m och till vart tionde av övriga företag. För februari 1959 begärdes uppgifter även från 517 företag, som efter liknande grunder uttagits ur en på uppgifter från kommerskollegium baserad förteckning över ca 1 750 företag, som hade grupperats efter storlek med ledning av uppgifter om antalet arbetare år

1954. Bland de ca 3 000 företag i socialstyrelsens register, som icke insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik för februari 1958, avser styrelsen att, sedan uppgifter om antalet sysselsatta arbetare erhållits från kommerskollegium, företa ett urval efter samma principer som använts för de nyss nämnda företagen. Vidare utför socialstyrelsen för närvarande en komplettering av sitt register över industriföretag med ledning av uppgifter avseende år 1957, vilka finns tillgängliga hos kommerskollegium, och avser att företa ett urval enligt nyssnämnda principer även bland de företag, som genom denna komplettering tillförs socialstyrelsens register. Det bör i detta sammanhang påpekas, att i kommerskollegii register som regel icke ingår företag med mindre än 5 sysselsatta personer.

Den vid materialets bearbetning tillämpade industrigrupperingen ansluter sig i huvudsak till den som tillämpas av kommerskollegium. Vissa avvikelser förekommer dock, t ex då företag med flera arbetsställen med olika produktionsinriktning inte kan redovisa dessa separat.

Redovisningen på blanketten skall om möjligt avse *dels* den sista helgfria avlöningsperiod i respektive månad för vilken bokföringen av löner och arbetstid slutförts i så god tid att uppgifter kan sammanställas omkring månadsskiftet (jfr A, s 136), *dels* en dag under senare hälften av månaden (jfr B, s 137). Redovisningsdagen skall icke vara lördag, söndag, helgdag, helgdagsafton eller dag, då någon större del av personalen är frånvarande på grund av korttidsarbete (fyradagarsvecka el dyl).

¹ Jfr SocM, Statistisk Information jan 1959, s 26.

Tab 1. Sysselsättning inom industrin januari—februari 1959

	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) ¹			arbetstimmar (inkl övertidstimmar) ² i 1 000-tal febr 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	45	11 251	123	11 374	275
Malmgruvor	42	11 009	123	11 132	266
Kolgruvor	3	242	—	242	9
Metall- och verkstadsindustri	971	189 976	13 508	203 484	9 009
Järn-, stål- och kopparverk	37	23 237	668	23 905	1 184
Järn- och stålmanufaktur	175	18 485	2 166	20 651	938
Mekaniska verkstäder	421	86 258	3 533	89 791	3 954
Reparationsverkstäder	118	9 200	3	9 203	383
Skeppsvarv	34	24 274	2	24 276	1 033
Elektroteknisk industri	93	20 647	5 551	26 198	1 118
Annan metallindustri	93	7 875	1 585	9 460	399
Jord- och stenindustri	210	18 737	1 927	20 664	911
Torvindstri	3	302	—	302	13
Stenindustri	38	2 102	3	2 105	90
Kalk- och kritbruk	17	939	5	944	39
Cementfabriker	7	1 564	37	1 601	70
Cementvarufabriker	29	2 880	44	2 924	129
Tegelbruk	54	3 635	101	3 736	170
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	13	2 400	1 172	3 572	152
Glasindustri	31	3 296	547	3 843	172
Annan jord- och stenindustri	18	1 619	18	1 637	76
Träindustri	409	30 397	955	31 352	1 386
Sågverk och hyvlerier	162	12 690	158	12 848	562
Lådfabriker	6	581	27	608	27
Fanér- och plywoodfabriker	7	663	71	734	32
Byggnadssnickerifabriker	74	5 963	103	6 066	273
Möbelfabriker	91	6 194	200	6 394	286
Svarveri- och skidfabriker	36	2 540	218	2 758	120
Annan trävaruindustri	33	1 766	178	1 944	86
Massa- och pappersindustri	159	35 102	4 445	39 547	1 722
Massafabriker	52	13 534	198	13 732	605
Pappersbruk och pappfabriker	56	17 938	2 698	20 636	884
Wallboardfabriker	9	1 593	59	1 652	81
Papp- och pappersvaruindustri	42	2 037	1 490	3 527	152
Grafisk industri	186	14 081	3 437	17 518	757
Bokbinderier	22	1 452	1 433	2 885	119
Bok- och accidenstryckerier	74	5 769	1 167	6 936	307
Tidningstryckerier	63	5 096	600	5 696	243
Annan grafisk industri	27	1 764	237	2 001	87
Livsmedelsindustri	279	17 871	7 916	25 787	1 089
Kvarnar	16	1 040	210	1 250	54
Bageriindustri	68	3 566	1 881	5 447	229
Sockerindustri	18	2 029	329	2 358	100
Choklad- o konfektindustri	20	1 155	2 146	3 301	134
Mejeriindustri	32	2 466	306	2 772	125
Slakterier och charkuterier	75	5 730	1 511	7 241	303
Fiskkonserverfabriker	16	369	659	1 028	39
Fruktkonserverindustri	8	232	451	683	28
Margarinindustri	7	281	53	334	15
Annan livsmedelsindustri	19	1 003	370	1 373	61

¹ I arbete eller frånvarande av personliga skäl (grupperna B: 1 + 2, jfr s 137). — ² Uppgifterna har grupper om mindre än 200 anställda arbetare (faktiskt antal). — ³ Grupp B: 1 (jfr s 137). — ⁴ Jfr

Indextal för februari 1959 (januari 1959 = 100)*					Antal övertidstimmar* i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) från- varande av personliga skäl*
Antal anställda arbetare (exkl. permitterade) ¹			Antal i arbete varande arbetare ⁴	Antal arbets- timmar (inkl. över- tidstim- mar)	Jan 1959	Febr 1959	
Män	Kvinnor	Summa					
7	8	9	10	11	12	13	14
98,7	..	98,6	98,6	101,6	3,3	3,0	9,8
99,0	..	98,9	98,9	102,0	3,4	3,0	9,7
86,7	—	86,7	85,7	90,4	1,5	1,5	16,1
100,1	100,8	100,1	99,3	99,6	2,4	2,4	9,0
100,5	99,3	100,4	99,7	99,2	4,3	3,4	8,3
99,8	103,9	100,2	100,3	101,0	1,9	1,7	7,4
100,2	101,1	100,2	99,6	99,6	2,2	2,4	8,5
100,7	..	100,6	98,1	96,6	1,9	1,9	8,7
99,2	..	99,2	97,8	98,9	2,8	3,4	12,3
99,9	100,2	100,0	99,1	100,5	1,9	1,8	9,5
100,3	99,7	100,2	99,1	98,9	1,9	1,9	9,1
98,9	101,0	99,1	99,0	99,7	2,4	2,1	6,8
..	—	..	..	..	1,3	1,6	7,6
94,7	..	94,7	95,4	101,5	1,3	1,3	5,6
105,4	..	105,0	105,4	104,7	3,7	2,5	7,7
97,3	..	97,4	96,3	96,3	6,2	4,6	8,4
99,1	..	99,1	98,8	100,3	2,8	2,7	5,7
97,0	..	97,1	98,4	98,4	2,0	1,5	6,9
100,0	102,1	100,6	100,1	98,2	1,8	1,7	9,0
101,1	99,3	100,8	100,8	100,4	1,4	1,3	6,1
101,1	..	101,1	98,9	101,2	2,9	3,4	4,5
101,7	91,9	101,3	101,2	102,9	2,1	1,9	6,9
102,5	..	102,0	101,9	105,9	3,1	2,4	8,3
99,8	..	99,8	93,1	99,4	1,4	2,4	13,7
104,4	..	103,5	103,1	104,2	2,4	2,3	8,2
100,7	..	100,7	101,0	100,6	1,6	1,8	6,0
100,6	..	100,3	99,7	100,4	1,0	1,3	5,0
101,9	..	101,4	102,3	100,7	1,3	0,9	5,7
101,8	..	101,6	101,6	104,4	1,4	1,3	6,0
100,4	101,1	100,4	99,5	99,4	6,0	5,0	8,8
100,0	..	100,1	98,8	99,0	7,7	5,6	9,3
100,6	100,4	100,6	99,5	99,8	5,5	5,2	8,8
102,0	..	102,0	104,7	101,2	5,6	5,5	6,1
99,4	102,4	100,6	100,1	97,3	2,5	1,6	7,9
100,3	100,2	100,3	99,5	99,5	2,5	2,9	8,2
99,7	98,2	98,9	96,8	96,2	1,9	1,7	9,6
101,2	102,7	101,4	101,2	100,3	2,1	2,7	7,5
99,7	99,7	99,7	98,3	99,6	3,0	3,2	8,3
99,5	101,3	99,7	100,6	101,0	3,1	4,8	8,2
99,2	102,8	100,2	98,8	99,4	2,5	2,2	8,5
99,6	107,7	100,9	99,7	99,4	2,8	3,3	8,1
100,3	108,0	102,8	101,4	101,8	1,9	1,6	9,0
99,4	102,5	99,8	98,3	114,4	1,6	1,2	7,5
98,8	102,4	101,1	99,6	98,2	2,0	2,0	10,7
100,6	97,1	100,2	98,1	98,4	3,2	2,8	7,3
99,5	100,8	99,7	98,1	96,8	3,0	2,6	8,5
100,3	102,3	101,6	99,5	102,0	1,1	0,8	11,5
99,1	100,2	99,9	97,5	91,0	2,4	1,9	9,2
102,2	..	101,5	103,6	101,8	3,5	3,4	5,4
89,5	95,1	90,9	92,5	89,3	3,0	2,4	4,2

i förekommande fall omräknats till att avse en vecka (jfr s 137). — ^a Indextal har ej beräknats för s 138. — ⁴ Grupp B: 2 i % av grupperna B: 1 + 2 (jfr s 137).

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin januari—februari 1959

	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) febr 1959			arbetstim- mar (inkl övertids- timmar) i 1 000-tal febr 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	84	4 418	1 705	6 123	251
Dryckesvaruindustri	77	4 060	786	4 846	198
Tobaksfabriker	7	358	919	1 277	53
Textil- och beklädnadsindustri . . .	490	20 331	35 666	55 997	2 302
Ylleindustri	39	2 687	2 692	5 379	229
Bomullsindustri	45	5 499	4 216	9 715	408
Linne- och juteindustri	7	961	935	1 896	73
Triåfabriker	70	1 670	5 007	6 677	267
Sömnadsindustri	224	4 366	17 905	22 271	905
Hatt- och mössfabriker	21	415	1 007	1 422	57
Annan textil- o beklädnadsindustri	84	4 733	3 904	8 637	362
Läder-, hår- o gummivaruindustri .	134	9 854	5 226	15 080	656
Garverier	16	1 670	178	1 848	81
Päls- o skinnvarufabriker	23	827	525	1 352	57
Skoindustri	58	2 661	2 288	4 949	215
Andra lädervarufabriker	15	620	484	1 104	48
Gummivarufabriker	12	3 548	1 598	5 146	226
Annan läder-, hår- o gummivaruind	10	528	153	681	30
Kemisk o kemisk-teknisk industri . .	121	12 310	3 044	15 354	661
Rent kemisk industri	19	3 643	120	3 763	161
Färg-, olje- o parfymfabriker . . .	37	3 573	832	4 405	193
Sprängämnesfabriker	5	1 229	509	1 738	76
Tändsticksfabriker	6	747	556	1 303	54
Annan kemisk-teknisk industri . . .	54	3 118	1 027	4 145	178
Samtliga industrigrupper	3 088	364 328	77 952	442 280	19 019
Statliga verkstäder m m	146	15 062	1 199	16 261	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	90	11 965	441	12 406	..
Skeppsvarv	2	1 947	13	1 960	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	51	670	482	1 152	..
Sprängämnesfabriker	3	480	263	743	..

A. Uppgifter inhämtas om antalet arbetare, som *under avlöningsperioden*

- 1) varit i arbete (hela eller del av perioden)
- 2) haft deltidarbete (hela eller del av perioden, jfr s 139)
- 3) haft korttidarbete (hela eller del av perioden, jfr s 139)
- 4) lämnat företaget efter uppsägning från arbetsgivaren
- 5) lämnat företaget på egen begäran el dyl
- 6) anställts vid företaget.

I grupp A: 1 skall medräknas alla arbetare, som varit i arbete någon del av perioden, sålunda även de som redovisas i grupperna A: 2—6.

- Vidare skall en redovisning ges av
- 7) hela antalet under avlöningsperioden faktiskt utförda arbetstimmar (inkl övertidstimmar)
 - 8) därav övertidstimmar (jfr s 138).

Om inom ett företag avlöningsperioder av olika längd tillämpas för olika grupper av arbetare, skall dessa grupper redovisas på skilda skrivrader.

Indextal för februari 1959 (januari 1959 = 100)					Antal övertidstimmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) från- varande av personliga skäl
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tidstim- mar)			
Män	Kvinnor	Summa			Jan 1959	Febr 1959	
7	8	9	10	11	12	13	14
98,9	103,8	100,2	97,3	99,6	2,2	2,0	11,8
98,7	106,2	99,8	97,3	98,5	2,4	2,1	10,9
100,8	101,9	101,6	97,1	104,0	1,4	1,4	15,0
99,7	100,6	100,3	99,7	99,8	1,1	1,3	8,1
101,2	98,8	99,9	99,1	102,0	1,9	1,9	8,1
99,5	98,6	99,1	98,0	98,6	1,2	1,3	8,6
99,2	98,5	98,9	98,6	97,1	1,4	1,3	12,7
95,1	104,1	101,7	100,8	100,0	0,9	1,0	8,4
99,6	100,4	100,3	99,4	99,0	0,5	0,8	8,1
103,2	97,9	99,4	98,7	105,8	0,4	1,1	7,9
100,8	101,6	101,2	102,0	101,3	1,9	2,4	6,7
100,8	100,2	100,6	100,3	100,9	1,7	1,5	6,9
100,6	..	100,6	101,8	100,6	1,7	1,5	6,2
99,6	92,9	96,9	93,7	95,5	1,1	0,9	7,0
100,6	100,0	100,3	99,8	100,4	0,9	1,0	7,1
98,4	103,0	100,4	101,0	111,4	0,7	1,0	7,3
101,4	102,3	101,7	101,9	101,1	2,5	1,9	7,0
101,9	..	101,6	100,2	99,3	3,8	3,0	6,8
100,1	102,4	100,5	100,0	100,0	3,1	2,5	8,1
100,3	..	100,2	99,4	97,2	5,0	3,5	8,8
100,6	103,7	101,2	101,1	100,9	3,2	2,3	6,6
99,2	107,2	101,4	100,9	102,8	2,2	2,0	8,1
100,9	103,0	101,8	100,3	105,8	3,0	2,2	11,7
99,5	99,2	99,4	98,1	98,6	1,8	2,0	8,0
100,1	100,8	100,2	99,5	99,9	2,6	2,4	8,5
100,1	99,3	100,1	98,5	..	..	..	10,0
99,8	99,8	99,8	98,7	..	..	..	9,7
102,3	..	102,3	98,4	..	..	..	13,6
99,3	99,0	99,1	97,6	..	..	..	8,7
99,8	98,9	99,5	97,7	..	..	..	7,4

B. Uppgifter inhämtas även om antalet arbetare, som *redovisningsdagen*

- 1) var i arbete (inkl frånvarande på grund av friskift)
- 2) ej var i arbete på grund av sjukdom, olycksfall, moderskapsledighet, militärtjänstgöring, semester, tillfällig ledighet eller frånvaro utan förfall
- 3) ej var i arbete på grund av arbetsbrist, maskinfel, materialbrist, reparationer o dyl
- 4) ej var i arbete på grund av arbetskonflikt.

För grupperna B: 1 och 2 skall uppgifterna avse antalet manliga resp kvinnliga arbetare var för sig.

Från statliga verkstäder m m har man hittills endast inhämtat uppgifter enligt B.

Med hänsyn till att de redovisade avlöningsperioderna omfattar olika antal arbetsdagar, företas vid bearbetningen en omräkning av uppgifterna angående antalet avgångna och nyanställda arbetare samt antalet arbetstimmar och övertidstimmar till att avse en (helgfri) vecka.

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, februari 1958 = 100) för antalet anställda arbetare (exkl permitterade) mars 1958—februari 1959

	1958										1959	
	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr
Gruvindustri	99,9	99,4	99,4	100,8	101,7	100,1	98,3	97,0	96,0	95,5	92,6	91,3
Metall- och verkstadsind . .	99,8	99,1	98,4	98,8	98,3	97,8	97,5	97,6	97,4	97,3	96,9	97,0
Jord- och stenindustri . . .	98,3	100,6	103,2	107,3	107,5	105,7	104,4	103,0	102,2	99,7	96,7	95,8
Träindustri	102,0	103,1	104,6	106,4	105,1	103,2	101,7	100,0	97,1	94,7	92,8	94,0
Massa- och pappersindustri	99,8	99,9	100,2	102,7	102,8	101,4	101,8	101,6	101,6	100,9	100,9	101,3
Grafisk industri	100,0	99,9	99,8	100,4	100,3	101,1	101,2	101,5	101,8	101,5	99,7	100,0
Livsmedelsindustri	100,9	100,9	102,0	106,9	110,2	107,0	106,1	107,7	106,5	103,9	99,2	99,4
Dryckesvaru- och tobaksind	100,4	101,2	102,7	109,9	111,0	101,8	98,9	97,7	98,1	102,0	96,3	96,5
Textil- och beklädnadsind	99,4	98,1	96,3	95,6	95,1	94,6	94,5	93,0	92,6	92,3	90,9	91,2
Läder-, hår- o gummi- ind	99,7	99,0	98,2	97,7	97,3	97,4	97,5	97,6	97,6	96,8	95,9	96,5
Kemisk o kemisk-tekn ind	100,6	101,3	100,9	102,3	102,2	100,5	100,0	100,2	99,5	98,5	98,0	98,5
Samtliga industrigrupper	99,9	99,6	99,4	100,6	100,4	99,4	99,0	98,7	98,2	97,6	96,4	96,6

Vidare gör man vid bearbetningen av samtliga uppgifter en uppräknig på så sätt att uppgifterna från företag, som utvalts med sannolikheten 1/10, multipliceras med 10.

Beräkningarna i tab 1 och 2 grundar sig på uppgifter från »identiska» företag, dvs företag som lämnat uppgifter för både januari och februari 1959. Vid de i tab 3 och 4 återgivna beräkningarna för dessa månader har man även medtagit icke identiska företag. Vad beträffar uppgifterna i tab 1 om det relativa antalet övertidstimmar (kol 12—13) må fram-

hållas, att redovisningen på blanketten skall avse alla övertidstimmar, både på tidlön och ackord, som enligt avtal är övertid eller eljest betalas som övertid (men ej skifttimmar för vilka skifttilllägg men ej övertidstilllägg utgår).

I tab 2 återges indextal (uträknade enligt kedjemetoden, februari 1958 = 100) för antalet anställda arbetare (exkl permitterade) inom industrin under perioden mars 1958—februari 1959.

I tab 3 redovisas antalet under en vecka avgångna och nyanställda arbetare och i tab 4 antalet arbetare

Tab 3. Antal under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare (båda könen, oavsett ålder) i procent av totalantalet i arbete varande arbetare

	Avgångna arbetare						Nyanställda arbetare					
	1958				1959		1958				1959	
	febr	maj	aug	nov	jan	febr	febr	maj	aug	nov	jan	febr
Gruvindustri	0,3	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,1	0,0	0,1
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,4	0,5	0,7	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,2	0,3	0,4
Jord- och stenindustri	0,5	0,3	0,6	0,4	1,0	0,4	0,4	0,6	0,3	0,3	0,3	0,4
Träindustri	0,6	0,4	0,6	0,8	0,3	0,4	0,4	0,6	0,3	0,2	0,6	0,7
Massa- och pappersindustri	0,2	0,3	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,3	0,2	0,3	0,3
Grafisk industri	0,3	0,4	0,4	0,3	0,5	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4
Livsmedelsindustri	0,5	0,5	0,9	0,6	0,7	0,8	0,4	0,8	0,7	0,5	0,5	0,6
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,9	0,6	1,5	0,3	0,8	0,3	0,4	1,0	0,4	0,3	0,4	0,3
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,6	0,8	0,8	0,6	0,6	0,5	0,7	0,5	0,8	0,5	0,6	0,6
Läder-, hår- och gummi- varuindustri	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,3	0,2	0,6	0,5	0,9	1,1
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,5	0,5	0,8	0,3	0,4	0,5	0,6	0,3	0,3	0,2	0,6	0,6
Samtliga industrigrupper	0,4	0,5	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3	0,4	0,5

Tab 4. Antal arbetare (båda könen, oavsett ålder) med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av totalantalet i arbete varande arbetare

	Deltidsarbete ¹						Korttidsarbete ¹					
	1958				1959		1958				1959	
	febr	maj	aug	nov	jan	febr	febr	maj	aug	nov	jan	febr
Gruvindustri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,2	1,2	1,3	1,4	1,5	1,4	0,5
Metall- och verkstadsindustri	0,3	0,2	0,3	0,2	0,5	0,5	0,5	0,6	0,9	0,8	1,0	0,9
Jord- och stenindustri	2,7	1,7	2,2	1,5	2,3	2,2	1,6	1,5	0,9	1,0	1,1	0,8
Träindustri	0,2	0,3	0,2	0,2	0,5	0,8	1,1	0,4	0,5	0,9	1,2	1,3
Massa- och pappersindustri	0,5	0,6	0,5	0,5	1,3	1,2	0,2	1,1	0,8	0,8	0,1	0,1
Grafisk industri	0,4	0,4	0,5	0,6	1,7	2,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2
Livsmedelsindustri	2,7	2,6	2,7	2,3	3,8	4,4	0,6	0,5	0,4	0,3	0,7	0,5
Dryckesvaru- och tobaksindustri	1,4	1,1	0,8	0,9	1,6	2,3	1,0	1,5	1,4	1,7	2,1	2,4
Textil- och beklädnadsindustri	5,4	5,1	5,1	5,1	7,4	7,8	1,6	2,8	3,7	5,3	4,8	3,6
Läder-, hår- och gummivaruindustri	2,0	2,5	2,7	2,7	4,3	4,1	0,4	0,4	0,3	1,2	0,8	0,6
Kemisk och kemisk-teknisk industri	1,7	1,7	2,1	1,7	1,8	1,7	0,7	0,2	0,4	0,6	—	0,1
Samtliga industrigrupper	1,3	1,2	1,3	1,2	2,0	2,0	0,7	0,9	1,1	1,4	1,3	1,1

¹ Jfr s 138—139.

med deltidsarbete och med korttidsarbete under januari och februari 1959 i procent av antalet arbetare som varit i arbete under någon del av respektive redovisningsperiod. Dessutom återges närmast motsvarande uppgifter enligt kvartalsstatistiken över löner och sysselsättning för februari, maj, augusti och november 1958.² Vid jämförelser mellan uppgifterna för 1958 och 1959 bör det hållas i minnet att anvisningarna på blanketten för sysselsättningsstatistiken 1959 icke helt överensstämmer med anvisningarna för den tidigare kvartalsstatistiken.

I kvartalsrapporterna om löner och sysselsättning 1958 skulle anges antalet arbetare som under den redovisade avlöningsperioden haft *deltidsanställning*, respektive *förkortad arbetstid*. Enligt anvisningarna skulle med förkortad arbetstid avses inskränkning av arbetstiden till följd av driftsförhållandena vid företaget, men icke inskränkningar som sammanhängande med arbetarnas personliga förhållanden; *deltidsanställning* skulle så-

lunda ej räknas som förkortad arbetstid. Dessa anvisningar kan ha uppfattats på olika sätt av olika företag. Så t ex är det tänkbart, att vissa företag såsom »förkortad arbetstid» betraktat sådan arbets-tidsförkortning som föranletts av den nya arbetstidslagstiftningen..

I månadsrapporterna om sysselsättningen 1959 skall anges antalet arbetare som under den redovisade avlöningsperioden haft *deltidsarbete*, respektive *korttidsarbete*. Under rubriken »deltidsarbete» skall redovisas arbetare som enligt *individuell* överenskommelse med arbetsgivaren har en kortare veckoarbetstid än den som eljest är bruklig vid ifrågavarande arbete. Med korttidsarbete skall avses inskränkning av arbetstiden till följd av driftsförhållandena vid företaget, dock ej inskränkningar, som sammanhängar med den nya arbetstidslagstiftningen eller avtal om generell arbetstidsförkortning eller med särskilda bestämmelser om arbetstiden för treskiftsarbetare, arbetare under jord m fl.

Arved Oksaar

² Jfr SocM, Statistisk Information mars 1959, s 94—95.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

Tab 1. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under februari 1959

	Platssökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa februari 1956 . .	155 119	115 789	108 810	54 511	23 698	78 209	24 981
» » 1957 . .	150 311	104 773	93 938	47 502	22 905	70 407	20 335
» » 1958 . .	169 031	122 094	88 897	45 887	22 238	68 125	21 730
» januari 1959 . .	200 382	143 182	91 574	50 559	23 880	74 439	20 355
» februari 1959 . .	183 758	129 700	86 860	43 300	23 666	66 966	17 501
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	6 680	6 148	1 384	766	49	815	29
Skogsbruk	9 133	9 091	3 297	2 974	—	2 974	65
Malmbrytning och metallind	14 288	13 047	4 218	2 314	239	2 553	15
Trä-, grafisk och pappersind	7 501	6 919	1 942	1 359	173	1 532	40
Byggnadsverksamhet	42 407	42 402	9 957	9 450	—	9 450	230
Övriga industrigrupper	17 986	9 150	4 263	1 385	1 637	3 022	41
Samfärdsel	11 635	11 182	14 875	13 984	97	14 081	6 185
Handel	14 690	5 360	10 130	2 238	5 061	7 299	2 594
Förvaltning och fria yrken	13 903	7 309	11 227	3 686	3 393	7 079	2 196
Sjukvård och husligt arbete	12 827	233	18 419	103	11 791	11 894	4 122
Därav under 18 år	19 137	9 141	7 726	2 485	3 020	5 505	49

Tab 2. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa mars 1958—mars 1959

År Månad	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
Mars	41 507	4 071	45 578	3,6	2,2	12,8
April	43 588	4 289	47 877	3,8	2,2	12,9
Maj	29 842	3 857	33 699	2,6	1,7	7,5
Juni	14 103	2 898	17 001	1,3	1,2	3,2
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars ¹	—	—	33 408	2,6	2,0	6,8

¹ Preliminära uppgifter.

Nyktterhetsvårdsklientelet under år 1957

I denna tidskrifts marshäfte, s 81, har redovisats samtliga personer som nyktterhetsnämnderna tagit befattning med under 1957, inalles 76 031. Bland dessa har 18 566 räknats som svårare missbrukare, dvs 15 § nyktterhetsvårdslagen har varit tillämplig. För dessa personer har vissa individuella uppgifter inhämtats, och resultatet av den statistiska bearbetningen härav redovisas i det följande.

Inalles redovisade de kommunala nyktterhetsnämnderna 11 119 personer som kvarstående från år 1956, och 6 889 som nytillkomna under 1957. Ärenden för 558 personer har överförts från annan nämnd. De flesta av fallen, 11 949, redovisas som kvarstående till 1958, medan 5 840 fall avslutats under 1957 och 777 fall överförts till annan nyktterhetsnämnd. Antalet vid 1957 års slut kvarstående fall

är 7,5 % högre än ett år tidigare. Den totala omsättningen på landsbygden och i städerna samt för olika kön och civilstånd redovisas i tab 1.

Fördelning efter kön, ålder och civilstånd. Kvinnorna utgör blott en ringa del av samtliga (till antalet 709 eller 3,8 %). Antalet kvinnor har emellertid ökat mycket kraftigare än antalet män på senare år. Medan antalet kvarstående fall vid slutet av 1957 för männen var 7 % fler än ett år tidigare, var motsvarande för kvinnorna 17 %.

Klienteletets fördelning efter civilstånd på landsbygden och i städerna framgår av efterföljande tablå. För att belysa frekvensen inom de olika civilstånden redovisas dessutom antalet fall per 1 000 invånare mellan 20 och 80 år.

Tab 1. Omsättningen inom olika kön och civilstånd

	Kvarstående den 31/12 1956	Nyttillkomna under år 1957	Överförda från annan nyktterhetsnämnd	Överförda till annan nyktterhetsnämnd	Ärendet avslutat under år 1957	Kvarstående den 31/12 1957	Kol 6 i % av kol 1
	1	2	3	4	5	6	7
Män	10 734	6 586	537	748	5 610	11 499	107,1
därav: ogifta	4 020	2 626	262	375	1 978	4 555	113,3
gifta	4 483	2 772	136	193	2 639	4 559	101,7
änklingar	343	190	9	19	208	315	91,8
frånskilda	1 888	998	130	161	785	2 070	109,6
Kvinnor	385	303	21	29	230	450	116,9
därav: ogifta	67	58	6	2	40	89	132,8
gifta	189	159	12	13	114	233	123,3
änkor	40	26	—	4	25	37	92,5
frånskilda	89	60	3	10	51	91	102,2
Summa	11 119	6 889	558	777	5 840	11 949	107,5
därav: landsbygd	2 632	1 680	205	330	1 535	2 652	100,8
städer	8 487	5 209	353	447	4 305	9 297	109,5

Särskilt de fränskilda har en mycket hög frekvens inom nykterhetsvårdsklientelet. Per 1 000 fränskilda återfinns sålunda 24 i detta klientel. För de ogifta var motsvarande siffra 6, för de gifta drygt 2 samt för änkringarna och änkor något under 2. För männen var frekvensen 7,2 per 1 000, för kvinnorna endast 0,3.

	Lands- bygd totalt	Städer totalt	Hela riket	
			totalt	per 1 000 inv
Ogifta	2 011	5 028	7 039	6,2
Gifta	1 907	5 844	7 751	2,3
Änkor och än- lingar	127	481	608	1,8
Fränskilda . . .	472	2 696	3 168	24,1
Summa	4 517	14 049	18 566	3,7
därav: män	4 418	13 439	17 857	7,2
kvinnor	99	610	709	0,3

I tab 2 redovisas nykterhetsvårdsklientelet uppdelat efter åldersklasser. Man observerar särskilt de höga frekvenserna i de mellersta åldersgrupperna: inemot 45 % av samtliga fall är mellan 35 och 50 år. Någon större skillnad mellan landsbygd och städer föreligger inte, dock är spridningen något större på landsbygden. Koncentrationen till mellanåldrarna är

något större för kvinnorna än för männen.

Den relativa frekvensen av ingripan den är i alla åldersklasser större för de ogifta än för de gifta. Särskilt stor är denna skillnad i de mellersta åldrarna i städerna. Det största talet redovisas, som framgår av tab 3, för ogifta män i städerna i åldern 55—59 år med 46,9 per 1 000 män i dessa åldrar, vilket är mer än 5 gånger större än för gifta män i samma ålder och 6 gånger större än för ogifta män på landsbygden i samma ålder.

Fördelning efter olika indikationer. För att 15 § nykterhetsvårdslagen skall kunna tillämpas fordras dels att hemfallenhet åt alkoholmissbruk är konstaterad, dels att minst en av de i denna paragraf omnämnda specialindikationerna är för handen. Vilka dessa indikationer är, framgår av tab 4, där indikationerna 1—7 är hänförliga till 15 § Nvl.

Den vanligaste indikationen är nr 4 (ur stånd att ta vård om sig själv). För nära 40 % av samtliga personer har denna angetts. Därefter vanligast är återfallsfylleristerna (ind 6) med 32 % och de

Tab 2. Klientelets åldersfördelning

Åldersgrupp	Landsbygd		Städer		Hela riket		därav			
							män		kvinnor	
	totalt	%	totalt	%	totalt	%	totalt	%	totalt	%
—19 år	35	0,8	90	0,6	125	0,7	123	0,7	2	0,3
20—24 »	236	5,2	571	4,1	807	4,3	781	4,4	26	3,7
25—29 »	365	8,1	1 071	7,6	1 436	7,7	1 391	7,8	45	6,3
30—34 »	459	10,2	1 594	11,4	2 053	11,1	1 994	11,2	59	8,3
35—39 »	560	12,4	1 937	13,8	2 497	13,4	2 369	13,3	128	18,1
40—44 »	670	14,8	2 037	14,5	2 707	14,6	2 582	14,4	125	17,6
45—49 »	698	15,5	2 180	15,5	2 878	15,5	2 767	15,5	111	15,7
50—54 »	596	13,2	1 853	13,2	2 449	13,2	2 354	13,2	95	13,4
55—59 »	422	9,3	1 313	9,3	1 735	9,3	1 671	9,3	64	9,0
60—64 »	259	5,7	753	5,4	1 012	5,5	977	5,5	35	4,9
65— »	217	4,8	650	4,6	867	4,7	848	4,7	19	2,7
Totalt	4 517	100	14 049	100	18 566	100	17 857	100	709	100
Medelålder	43,8		43,8		43,8		43,8		43,6	

Tab 3. Antal fall per 1 000 invånare inom olika åldersklasser och civilstånd

Ålder	Män						Kvinnor Hela riket
	Landsbygd			Städer			
	Ogifta	Gifta	Totalt	Ogifta	Gifta	Totalt	
20—24 år	2,0	1,0	1,9	5,4	3,2	5,1	0,1
25—29 »	3,6	1,5	2,8	10,3	4,3	7,4	0,2
30—34 »	5,2	2,2	3,4	23,6	5,6	10,9	0,2
35—39 »	7,1	2,2	3,9	34,5	6,8	13,4	0,5
40—44 »	8,3	2,8	4,6	36,7	8,0	14,9	0,5
45—49 »	8,9	3,4	5,1	46,7	10,0	19,0	0,5
50—54 »	9,0	3,3	4,9	44,8	10,5	18,8	0,4
55—59 »	7,8	2,5	4,0	46,9	8,6	15,7	0,3
60—64 »	5,9	1,8	2,9	30,8	6,0	10,8	0,2
65— »	3,2	0,7	1,2	13,4	3,5	5,7	0,1
Totalt	4,9	2,3	3,4	18,5	7,0	12,0	0,3

dåliga försörjarna med 22 % (ind 2). Vid en jämförelse med 1956 kan man konstatera en fortsatt ökning av den relativa andelen farliga alkoholister (från 8,4 % år 1955 till 11,4 % år 1956 och 11,9 % år 1957). Samma tendens uppvisar de hjälplösa (33,6 %, 37,5 % resp 38,7 %) och återfallsfylleristerna (26,9 %, 28,1 % resp 31,5 %). En minskning av den relativa andelen kan konstateras

för de dåliga försörjarna (26,5 %, 24,0 % resp 21,7 %). Vissa differenser föreligger mellan landsbygd och städer, främst i fråga om de farliga, vilka på landsbygden utgör 18 %, men i städerna blott 10 % av samtliga samt i fråga om dem som återtagits på anstalt för brott mot utskrivningsbestämmelserna (ind 8), vilka på landsbygden utgjorde 3 %, i städerna 7 %.

Tab 4. Antal fall med olika indikationer på landsbygd och i städer

Indikationer	Antal			Procent			
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket	
						1957	1956
1. Vara farlig för annans personliga säkerhet eller kroppsliga eller själsliga hälsa eller för eget liv	808	1 395	2 203	17,9	9,9	11,9	11,4
2. Utsätta någon som han är skyldig att försörja, för nöd eller uppenbar vanvård eller eljest grovt brista i sina plikter mot sådan person	930	3 105	4 035	20,6	22,1	21,7	24,0
3. Ligga det allmänna, sin familj eller annan till last	549	1 218	1 767	12,2	8,7	9,5	9,4
4. Vara ur stånd att ta vård om sig själv	1 729	5 451	7 180	38,3	38,8	38,7	37,5
5. Föra ett för närboende eller andra grovt störande levnadssätt	537	1 153	1 690	11,9	8,2	9,1	10,4
6. Under de två senaste åren tre eller flera gånger dömd till ansvar för fylleri	1 463	4 382	5 845	32,4	31,2	31,5	28,1
7. Föra ett kringflackande liv utan att ärligen försörja sig	116	125	241	2,6	0,9	1,3	1,5
8. Brott mot utskrivningsbestämmelserna (§ 55 Nvl)	144	937	1 081	3,2	6,7	5,8	6,1
9. Enligt 19 §, 2 mom Nvl (straffröfklarade)	10	4	14	0,2	0,0	0,1	0,1
10. Frivillig intagning på allmän vårdanstalt (58 § Nvl)	75	450	525	1,7	3,2	2,8	3,5

Tab 5. Antal fall med olika indikationer inom olika civilstånd

Indikationer	Civilstånd				Procent			
	Ogifta	Gifta	Änkl o änkor	Från- skilda	Ogifta	Gifta	Änkl o änkor	Från- skilda
Farliga	450	1 445	40	268	6,4	18,6	6,6	8,5
Dåliga försörjare	226	3 307	56	446	3,2	42,7	9,2	14,1
Socialhjälpfall	600	799	44	324	8,5	10,3	7,2	10,2
Hjälplösa	2 704	2 705	324	1 447	38,4	34,9	53,3	45,7
Grovt störande	580	703	95	312	8,2	9,1	15,6	9,8
Återfallsfyllerister	3 557	1 221	125	942	50,5	15,8	20,6	29,7
Kringflackande	178	17	2	44	2,5	0,2	0,3	1,4
Brott mot utskrivningsbestämmelserna	490	245	23	323	7,0	3,2	3,8	10,2
Straffröfklarade	5	3	2	4	0,1	0,0	0,3	0,1
Frivilliga	187	182	32	124	2,7	2,3	5,3	3,9

För en och samma person har ibland flera indikationer angetts och i dessa fall har samtliga räknats. Härigenom blir totalantalet fall inte lika med summan av de olika indikationerna och summan av den relativa fördelningen blir större än 100.

Det ligger i de olika indikationernas karaktär att vissa av dem kommer att dominera för vissa civilstånd. Så är t ex de gifta alkoholmissbrukarna antingen våldsamma och misshandlar sin familj eller försummar att underhålla den. I förstnämnda fallet betecknas vederbörande som farlig, i sistnämnda som dålig försörjare. Bägge dessa indikationer är betydligt sällsyntare bland de icke gifta alkoholmissbrukarna, vilka oftare är ute och blir tagna för fylleri, varför ett relativt stort antal av dessa blir rubricerade som återfallsfyllerister. De hjälplösa har den högsta frekvensen bland änklingsarna, vilket givetvis sammanhänger med dessas högre genomsnittsålder. I tab 5 redovisas klientelet fördelat efter indikation och civilstånd. Av de ogifta har hälften betecknats som återfallsfyllerister, och 38 % som hjälplösa, av de gifta har 43 % betecknats som dåliga försörjare och 35 % som hjälplösa samt inemot 20 % som farliga. Bland änklingsarna och ankorna har över hälften rubricerats som

hjälpösa. Inom detta civilstånd har rätt många angetts som störande (16 %).

Det ligger även i de olika indikationernas karaktär att vissa blir dominerande i vissa åldrar. Av dem som är under 25 år har sålunda ca 65 % betecknats som återfallsfyllerister och drygt 28 % som hjälplösa, i mellanåldrarna 40—50 år är knappt 40 % hjälplösa, 28 % återfallsfyllerister, inemot 25 % dåliga försörjare samt omkring 13 % farliga. Av dem som är över 60 år har drygt 45 % betecknats som hjälplösa, 24 % som återfallsfyllerister, ca 15 % som grovt störande och ungefär lika många som dåliga försörjare.

Olika slag av åtgärder. Vissa siffror som belyser klientelet fördelning efter de olika åtgärder som nykterhetsnämnderna vidtagit, har sammanställts i tab 6. I de fall då mer än en åtgärd vidtagits mot en och samma person, har vederbörande redovisats under var och en av åtgärderna.

I första hand söker nykterhetsnämnderna i allmänhet att uppnå avsett resultat på annat sätt än genom vård på allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare. Av redovisade 18 566 personer har sålunda 16 633, dvs inemot 90 % av samtliga varit föremål för öppen vård,

Tab 6. Klientelets fördelning på olika åtgärder

Åtgärder	Antal			Procent		
	Lands- bygd	Städer	Hela riket	Lands- bygd	Städer	Hela riket
Hela antalet personer	4 517	14 049	18 566	100	100	100
därav föremål för						
1. hjälpåtgärder						
a) poliklinikbehandling	801	4 432	5 233	17,7	31,5	28,2
b) sjukhusvård	602	2 271	2 873	13,3	16,2	15,5
c) annan åtgärd	885	3 263	4 148	19,6	23,2	22,3
2. avstängning från inköpsrätt till alkoholhaltiga drycker	1 520	4 170	5 690	33,7	29,7	30,6
3. övervakning						
a) övervakning utan samband med intagningsbeslut	2 317	7 368	9 685	51,3	52,4	52,2
b) övervakning i samband med anstånd med intagningsbeslut	401	929	1 330	8,9	6,6	7,2
c) övervakning av bägge ovannämnda slag	387	1 167	1 554	8,6	8,3	8,4
4. intagningsbeslut sökt men ej verkställt vid årets utgång	726	1 965	2 691	16,1	14,0	14,5
5. anstaltsvård						
samtliga inskrivna på allmän vårdanstalt	1 155	4 447	5 602	25,6	31,7	30,2
6. eftervård (ej försökspermission)						
a) samtliga	406	1 443	1 849	9,0	10,3	10,0
b) med enbart eftervårdande åtgärder	84	274	358	1,9	2,0	1,9

dvs ingripanden som ej syftat till anstaltsvård. Motsvarande tal för år 1956 var 83 %. De flesta av dessa personer har inte varit föremål för några ytterligare åtgärder, men mot 6 717 har även strängare sådana (syftande till eller innebärande intagning på vårdanstalt) måst vidtas. Detta innebär en rätt kraftig ökning sedan närmast föregående år (51 %). Anledningen härtill torde sammanhånga med ökningen i antalet vårdplatser och därmed större möjligheter att tillgodose vårdbehovet.

Övervakning utan samband med beslut om intagning på vårdanstalt har vidtagits mot 9 685 personer (föregående år 8 260). I samband med att anstånd för intagningsbeslut beviljats, har 1 330 personer stått under övervakning (1 166). Härtill kommer 1 554 personer (1 185) som under redovisningsåret varit föremål för bägge ovannämnda slag av övervakning.

I efterföljande sammanställning redovisas

den tid som övervakningen varat. Här har endast medtagits de fall för vilka övervakningen avslutats under året, antingen genom att ärendet avskrivits eller genom att vederbörande tagits in på en vårdanstalt. För de flesta, omkring 70 % av samtliga, hade övervakningen varat högst ett år. Den genomsnittliga längden för övervakningen var för »vanliga» övervakade 12,0 månader och för dem som stått under övervakning i samband med beslut om intagning på vårdanstalt 8,6 månader. De som har haft bägge dessa slag av övervakning har i genomsnitt 17,2 månader. För dessa sistnämnda torde gången i allmänhet vara den, att nykterhetsnämnden börjat med en vanlig övervakning, men på grund av att den visat sig otillräcklig har det blivit nödvändigt att ansöka om intagning på vårdanstalt.

Hur den medicinska alkoholistvården kraftigt utvecklats under senare år belyses av att år 1957 vårdades 2 873 perso-

Övervakningens längd (i månader)	Övervakning utan samband med intagningsbeslut		Övervakning i samband med intagningsbeslut		Bägge lagen av övervakning		Samtliga	
	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	Lands- bygd	Städer	totalt	%
1— 5	118	337	40	133	5	26	659	12,2
6	125	222	24	21	5	11	408	7,6
7—11	159	489	34	92	12	79	865	16,1
12	390	1 125	83	202	18	52	1 870	34,7
13—17	94	408	1	3	40	148	694	12,9
18	13	53	—	—	13	20	99	1,8
19—23	29	133	—	—	27	98	287	5,3
24	39	172	—	—	12	19	242	4,5
25—	43	86	1	—	34	97	261	4,9
Summa	1 010	3 025	183	451	166	550	5 385	100
Antal månader i genom- snitt 1957	11,5	12,1	8,8	8,5	18,1	16,9	12,3	—

ner på sjukhus. Motsvarande siffror för åren 1956 och 1955 var 2 557 och 1 587. Poliklinikbehandling har 5 233 personer varit föremål för under 1957 (1956: 4 307 och 1955: 3 197). Observera att dessa siffror endast gäller de fall där 15 § Nvl varit tillämplig. Bland de övriga fallen, dvs då nykterhetsnämnderna enbart vidtagit hjälpåtgärder — det gällde år 1957 sammanlagt 27 391 personer — torde särskilt poliklinikfallen ha varit betydligt vanligare än bland de svårare fallen.

I nykterhetsvårdslagen som trädde i kraft den 1 oktober 1955 omnämns inte åtgärden avstängning från rätt att inköpa alkoholhaltiga drycker i 15 §, varför dessa åtgärder ej togs med i årsstatistiken. Fr o m den 1 juli 1957 infördes emellertid ånyo, i 14 §, 2 mom i denna lag, befogenhet för länsnykterhetsnämnd (i vissa fall kommunal nykterhetsnämnd) att avstänga en person från sådana inköp, varför uppgifter härom åter särelevanter. Sådant förbud har under 1957 utfärdats för 5 690 personer.

Under 1957 var 4 148 personer föremål för något annat slag av åtgärd än de ovan nämnda (föregående år 3 354 personer). Det har här rört sig om hjälp till ombyte av arbete eller vistelseort, anskaffande av ny bostad, omskolning eller dylikt.

Den relativa fördelningen av olika slag av hjälpåtgärder företer vissa skillnader mellan landsbygd och städer. Framför allt poliklinikbehandling men även sjukhusvård är vanligare i städerna, medan avstängning tillgripits något oftare av landsbygdens nykterhetsnämnder. Den relativa andelen personer som varit föremål för olika slag av hjälpåtgärder på landsbygden och i städerna framgår av nedanstående tablå.

Åtgärd	Lands- bygd %	Stä- der %
Övervakning utan samband med intagningsbeslut	57,1	58,6
Övervakning i samband med in- tagningsbeslut	9,9	7,4
Övervakning av bägge ovan- nämnda slag	9,5	9,3
Sjukhusvård	14,8	18,1
Poliklinikbehandling	19,7	35,2
Avstängning från inköpsrätt	37,5	33,2
Annan åtgärd	21,8	25,9

Hur de olika hjälpåtgärderna fördelar sig efter klienteletets ålder framgår av tab 7. Övervakning är vanligast i de yngsta åldrarna och den relativa andelen personer som stått under övervakning sjunker i stort sett med högre ålder. Poliklinikbehandling och sjukhusvård är vanligast i de mellersta åldrarna, medan den relativa andelen personer som fått inköpsförbud stiger med åldern.

Tab 7. Antal fall med olika åtgärder fördelade efter ålder

Ålder	Övervakning	Sjukhusvård	Poliklinikbehandling	Avstängning	Annan åtgärd
Antal					
—24 år	787	67	221	182	214
25—34 »	2 506	513	1 125	1 011	796
35—44 »	3 452	843	1 593	1 584	1 143
45—54 »	3 458	904	1 512	1 701	1 150
55—64 »	1 797	440	649	911	630
65— »	569	106	153	301	215
I %					
—24 år	86,7	7,4	24,3	20,0	23,6
25—34 »	79,7	16,3	35,8	32,1	25,3
35—44 »	74,5	18,2	34,4	34,2	24,7
45—54 »	73,0	19,1	31,9	35,9	24,3
55—64 »	73,8	18,1	26,7	37,4	25,9
65— »	73,2	13,6	17,1	38,7	27,7

5 602 personer har under 1957 varit inskrivna på vårdanstalt för alkoholmissbrukare, de flesta på länsstyrelses resolution. Endast 18 % hade på egen ansökan vårdats på dylik anstalt. Nedgången i den relativa andelen frivilligt intagna i jämförelse med tidigare år sammanhänger med platsbristen på anstalterna. Frivillig intagning är något vanligare bland kvinnor än bland män. På grund av att kvinnorna till antalet är så få kan emellertid rena tillfälligheter spela in. Skillnaderna mellan landsbygd och städer samt mellan olika civilstånd i fråga om antal intagna på egen ansökan framgår av efterföljande tablå.

	Samtliga intagna	Därav på egen ansökan	
Landsbygd		totalt	%
Ogifta	548	72	13,1
Gifta	389	59	15,2
Änklingar och änkor	31	7	22,6
Franskilda	187	32	17,1
Summa landsbygd	1 155	170	14,7
Städer			
Ogifta	1 685	286	17,0
Gifta	1 493	312	20,9
Änklingar och änkor	149	50	33,6
Franskilda	1 120	202	18,0
Summa städer	4 447	850	19,1
Hela riket	5 602	1 020	18,2
därav: män	5 435	980	18,0
kvinnor	167	40	24,0

Den genomsnittliga vårdtiden för de personer som under 1957 utskrivits (ej försökspermitterats) uppgick till 18,0 månader (i städerna 18,3 samt på landsbygden 16,7 månader). Vårdtiden var avsevärt längre för dem som intagits på länsstyrelses beslut (20,5 månader) än för dem som intagits på egen ansökan (10,7 månader). Detta sammanhänger främst med det förhållandet att de tvångsintagna i åtskilliga fall kan kvarhållas betydligt längre än de frivilligt intagna, för vilka maximitiden är ett år. De redovisade vårdtiderna har i allmänhet ej fullgjorts i en följd, utan avbrutits av försökspermissioner. Av de 2 035 utskrivna personerna har uppgift om försökspermissionernas längd lämnats för 1 849. I genomsnitt hade dessa varit permitterade något mer än hälften av den tid som inskrivningen varat (10,3 månader av 18,0).

Slutligen kan nämnas, att eftervård, dvs övervakning eller annan åtgärd i samband med utskrivning från vårdanstalt vidtagits mot 1 849 personer. Av dessa hade 358 inte varit föremål för några andra slag av åtgärder under 1957, då de utskrivits under ett tidigare år.

Thore Grönqvist

CONTENTS

<i>Social Welfare Board, Statistical Divisions</i>	110
<i>Test results against a background of different social and demographic data.</i>	
<i>By Professor C-E Quensel, Lund . . .</i>	113

Periodical surveys

<i>The consumer price index for February 1959</i>	124
<i>Social Welfare — costs and financing 1957</i>	127
<i>Notices</i>	132
<i>Employment in mining and manufacturing January—February 1959</i>	133
<i>Labour market and unemployment . . .</i>	140
<i>The clientele of the Temperance Board in 1957</i>	141

SUMMARY

Test results against a background of different social and demographic data

The number of siblings and births in relation to the parents' year of marriage is an expression, in its way, of the personal qualities of the parents, above all their will and ability to carry out birth control and family planning. The personal qualities of the parents influence the home environment, both in economic and cultural respects. In addition, the number of children in a home effect the environment. All these factors: the personal qualities of the parents, the number of siblings and the home environment finally all influence the personal qualities of the child.

These are some of the observations that may be drawn from the findings obtained in the inquiry described here. This inquiry, which was conducted by the Lund Statistical Institution, is a continuation of the generation studies of a number of age groups of conscripts, these studies being intended to throw light on the variation of fertility with the ability or »intelligence» of the parents.

As no data on ability is available, studies of fertility and schooling in combination have instead been made in various countries, not least in Sweden. However the large group, »persons with primary school education only» is extremely heterogeneous. Now that psychological group tests are becoming more and more common, there is greater scope for intensive studies in this field. As test results in large numbers can only be obtained for school-children and, during recent years, for conscripts, it has not yet been possible to make direct studies of the connexion between test results on the one hand, and marital status and the size of the family when grown up, on the other. Such studies necessitate a follow-up inquiry covering young people from the time they are growing up to the age at which no

further appreciable change in family conditions may be expected.

In Sweden, demographic studies in this field were commenced when a group test of conscripts was introduced as from 1944 (i.e. for persons born in 1924 or after). At the Lund Statistical Institution a long-term programme has been embarked on, generation studies of a number of age groups of conscripts being the object. For the 1924 birth-year group, the relationship between test scores, marital status and the number of children up to the end of 1953, has been obtained and later described in the British Journal, »Population Studies».

Some preparatory work has been done for later year groups. As direct studies take a long time, their findings not being available for decades, the studies of the relation between demographic factors and test results have also been carried out indirectly by the examination of the subject's test results and how many siblings he had. In doing so, it is presupposed subconsciously that the subject's test results to some degree reflect the parents' abilities and other qualities and are a measure of the fertility or the parents' marriage by means of the number of siblings. The data obtained, however, only holds good for the group in the adult population that has married and has at least one child born of the marriage.

Foreign results have shown that there is a negative connexion between test results and the number of siblings. This article by Professor Quensel shows that in Sweden the same relationship could be shown for 1924, this variation persisting, though somewhat reduced in size, even if there was an examination of the connexion in various groups according to the father's occupation. The inquiry was however subject to certain deficiencies as the number of siblings was taken as the number of siblings at home according to the material recorded in the census of population in 1940 when the subjects were themselves over 16 and their older siblings had left their home to a far greater extent.

This connexion has been studied again for a later year group, men born in 1933 and registered as conscripts, in two selected counties. The first results of this survey are presented in this article, the test results of the conscripts having been studied against a background of 1) birth — legitimate or illegitimate 2) the year of their parents' marriage 3) father's occupational group 4) how many siblings they had. Page 113.

Employment in mining and manufacturing, January—February 1959

Beginning with January 1959, the statistics of employment compiled by the Social Welfare Board include certain new items referring to one pay period (hours worked, overtime, part-time work and reduced hours of work) over and above the items previously included (number of workers actually at work, absent for personal reasons, etc.). Page 133.

Trycklov 25 april 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

MAJ · 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

TF BYRÅCHEF

Gustaf Holmstedt 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin och Åke Larsson

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuenserna Susanne Björk och Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRI:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson och Arved Oksaar (21 80 42) samt amanuens Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÄLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Utkommer med 12 häften per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Endast Statistisk Information) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, 8 nummer, pris 10 kr per år, lösnnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Maj 1959

INNEHÅLL

<i>Frånvaro inom industrin under veckan 23—29 november 1958</i>	153
<i>Ålderdomshemmen år 1957</i>	157
<i>Ungdomsvårdsskolorna år 1958</i>	161
<i>Det nya butiksurvalet för prisinsamlingen för konsumentprisindex</i>	167
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	172
<i>Omsättningen inom detaljhandel m m 4:e kvartalet 1958</i>	178
<i>Konsumentprisindex för mars 1959</i>	181
<i>Utläningar i Sverige</i>	
<i>En översikt för första kvartalet 1959 och läget den 1 april 1959</i>	184
<i>Summary</i>	188

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysstelsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar 1959: mars
Omsättningen inom detaljhandel m m detta nr
Sysstelsättning och löner inom industrin 1959: mars
Utlänningar i Sverige detta nr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1959: mars
Bostadsbyggandet 1958: 10
Daghem och förskolor 1959: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin detta nr
Hemhjälp, social 1958: 8
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1958: 8
Mödrahjälpen 1958: 7
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1958: 6
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1958: 11
Socialhjälp 1959: febr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna detta nr
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1958: 8
Ålderdomshem, om statsbidrag till 1958: 8
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m detta nr

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

Frånvaro inom industrin under veckan

23—29 november 1958

Hösten 1958 utförde socialstyrelsen en undersökning angående sysselsättning och frånvaro från arbetet under veckan 23—29 november bland arbetare inom industrin. Liknande undersökningar har sedan hösten 1947 företagits en eller två gånger om året (sedan 1956 en gång varje höst).

Den här redovisade undersökningen¹ omfattade ett urval bland de företag som medverkat i styrelsens undersökning rörande sysselsättningen inom industrin i augusti 1958. I urvalet ingick samtliga företag med mer än 100 arbetare, vart femte företag med 26—100 arbetare och vart tionde företag med 1—25 arbetare. Uppgiftsblankett tillställdes inalles 1 863 företag, och bearbetningsbara svar inkom från 1 712 företag.

Uppgifterna skulle endast avse arbetare, inberäknat lagerarbetare, chaufförer samt förmän, som regelmässigt själva deltog i arbetet. Redovisningen skulle icke uppta ingenjörer, verkmästare och andra arbetsledare, kontors- och butikspersonal, lagerföreståndare, hemarbetare, städerskor och servitriser, skogs- och jordbruksarbetare samt ej heller deltidarbetare, dvs arbetare som enligt individuell överenskommelse med arbetsgivaren normalt hade en kortare veckoarbetstid än den som eljest var bruklig vid ifrågavarande arbete. Inkallade till militärtjänstgöring (vare sig inkallelsen avsåg repetitionsövning, värnplikstjänst-

göring eller annan militärtjänstgöring), lediga i samband med barnsbörd och semesterlediga arbetare skulle ej heller redovisas. Däremot skulle sådana arbetare medtas som på grund av driftsförhållanden, avsättningssvårigheter e d hade förkortad arbetsvecka.

På blanketten skulle för varje dag under veckan uppges antalet manliga och kvinnliga arbetare fördelade på följande grupper:

- 1) i arbete hela arbetsdagen
- 2) ej i arbete under dagen på grund av:
 - a) sjukdom eller olycksfall
 - b) andra personliga förhållanden
 - c) andra orsaker²
- 3) ej i arbete del av arbetsdagen på grund av:
 - a) sjukdom (inklusive olycksfall) eller andra personliga förhållanden
 - b) andra orsaker³

I grupp 1 skulle redovisas arbetare som varit i arbete hela arbetsdagen, dvs minst det för respektive dag föreskrivna antalet arbetstimmar på ordinarie tid.

Arbetare som deltagit i nattskiftsarbete skulle redovisas (i grupp 1 eller 3) för den dag då nattskiftet avslutades. Ar-

² Här skulle enligt anvisningarna redovisas arbetare som icke varit i arbete under dagen på grund av friskift, på grund av reducerat antal arbetsdagar under veckan (t ex fyra- eller femdagarsvecka) eller eljest på grund av driftsförhållandena vid företaget (permittering i samband med driftinskränkning, maskinfel, materialbrist e d).

³ Här skulle redovisas arbetare som varit frånvarande del av arbetsdagen på grund av driftsförhållandena vid företaget (strömbavbrott, maskinfel e d).

¹ Vissa preliminära resultat har tidigare redovisats i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik 1959: 4 och 1959: 12.

Tab 1. Antal arbetare frånvarande hela dagen i procent av samtliga arbetare exkl dem som var frånvarande på grund av driftsförhållanden vid företaget

A = frånvarande av personliga skäl

B = frånvarande på grund av sjukdom eller olycksfall

C = frånvarande av andra personliga skäl än sjukdom och olycksfall

			Måndag—fredag ¹				Lördag			
			Hösten 1955	Hösten 1956	Hösten 1957	Hösten 1958	Hösten 1955	Hösten 1956	Hösten 1957	Hösten 1958
Metall- och verkstads- industri	Män	A	6,1	6,2	7,9	6,2	8,7	8,7	11,1	9,0
		B	5,1	5,0	7,0	5,3	5,8	5,8	7,9	6,2
		C	1,0	1,2	0,9	0,9	2,9	2,9	3,2	2,8
	Kvinnor	A	10,8	11,2	13,4	11,4	17,0	17,6	20,6	17,6
		B	8,8	9,3	11,7	10,0	11,3	11,1	14,0	12,2
		C	2,0	1,9	1,7	1,4	5,7	6,5	6,6	5,4
Textil- och beklädnads- industri	Män	A	4,4	4,8	6,5	4,9	6,3	6,3	7,7	6,9
		B	3,8	4,3	6,1	4,5	4,3	4,5	6,4	5,3
		C	0,6	0,5	0,4	0,4	2,0	1,8	1,3	1,6
	Kvinnor	A	8,2	8,9	10,8	8,1	14,7	15,7	14,7	14,4
		B	6,6	7,0	9,6	7,1	8,2	8,8	10,9	9,6
		C	1,6	1,9	1,2	1,0	6,5	6,9	3,8	4,8

¹ Genomsnitt per dag.

betare som en viss veckodag påbörjat nattskiftsarbete på kvällen men icke utfört något arbete tidigare under dagen skulle för denna dag redovisas som frånvarande (i någon av grupperna 2 a—c). Frånvaro från nattskiftsarbete skulle redovisas (i grupp 2) den dag då nattskiftet avslutades.

Vid för sen ankomst, som överstigit 1/2 timme eller som föranlett löneavdrag, skulle arbetaren redovisas i grupp 3 a.

På blanketten fanns bl a följande fråga: »Har arbetstiden under redovisningsveckan varit förkortad till följd av driftsförhållanden, avsättningssvårigheter e d: för samtligare arbetare? — vid vissa avdelningar?» En sammanställning av svaren på denna fråga har redovisats i Meddelande från socialstyrelsens byrå för löne- och sysselsättningsstatistik 1959: 4.

Vid bearbetningen av materialet företogs en uppräknig på så sätt att uppgifterna från företag, som uttagits med san-

nolikheten 1/5 eller 1/10, multiplicerades med respektive 5 och 10.

De i tab 1—5 redovisade frekvenstalen har erhållits genom att grupperna 2 a, 2 b, 2 a + b och 3 a var för sig satts i förhållande till grupperna 1, 2 a, 2 b, 3 a och 3 b tillsammansantagna.

I tab 1 återges frånvarofrekvensen enligt undersökningarna hösten 1955—hösten 1958 inom metallindustrin samt inom textil- och beklädnadsindustrin. Vid jämförelser mellan de olika åren bör hållas i minnet, att både urvalsmetoden och anvisningarna på blanketterna undergått vissa förändringar. Sålunda redovisades arbetare, som var frånvarande på grund av friskift, vid undersökningarna 1955—1957 i grupp 1 men i 1958 års undersökning i grupp 2 c.

Av tabellen framgår, att frånvaron på grund av sjukdom och olycksfall (anledning B) var större under år 1957 än under de andra år som jämförelsen avser, vilket torde kunna tillskrivas den epidemiska influensa som härjade i stora de-

Tab 2. Procentuella antalet frånvarande från arbetet hel dag inom olika industrigrupper

M—F = måndag—fredag (genomsnitt per dag), M = måndag, F = fredag, L = lördag

		Upp- räknat antal arb i 1 000- tal ¹	Frånvarande av personliga skäl				Därav							
							på grund av sjukdom eller olycksfall				av andra personliga skäl			
			M—F	M	F	L	M—F	M	F	L	M—F	M	F	L
Gruvindustri	Män	10	6,9	7,1	7,4	9,9	6,2	6,2	6,6	7,9	0,7	0,9	0,8	2,0
	Kv	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Metall- och verk- stadsindustri	Män	198	6,2	6,4	6,1	9,0	5,3	5,4	5,3	6,2	0,9	1,0	0,8	2,8
	Kv	13	11,4	11,5	11,8	17,6	10,0	10,0	10,3	12,2	1,4	1,5	1,5	5,4
Jord- och sten- industri	Män	21	5,4	5,6	5,2	7,3	4,8	4,9	4,7	4,9	0,6	0,7	0,5	2,4
	Kv	2	10,8	11,3	10,9	17,1	9,2	9,5	9,0	11,0	1,6	1,8	1,9	6,1
Träindustri	Män	33	4,6	4,8	4,8	6,7	3,9	3,9	4,1	4,4	0,7	0,9	0,7	2,3
	Kv	1	7,1	6,2	7,6	9,9	6,3	5,3	6,7	8,0	0,8	0,9	0,9	1,9
Massa- och pappers- industri	Män	38	5,6	5,9	5,6	7,4	4,9	5,0	4,8	5,3	0,7	0,9	0,8	2,1
	Kv	4	9,1	9,2	8,8	13,2	7,3	7,6	6,9	8,2	1,8	1,6	1,9	5,0
Grafisk industri	Män	14	5,2	5,3	5,1	6,3	4,8	4,7	4,8	5,5	0,4	0,6	0,3	0,8
	Kv	3	8,4	8,0	7,9	14,0	7,9	7,5	7,6	10,3	0,5	0,5	0,3	3,7
Livsmedelsindustri	Män	20	4,6	4,8	4,9	6,5	4,2	4,2	4,4	5,0	0,4	0,6	0,5	1,5
	Kv	8	9,0	9,4	9,5	14,9	7,5	7,5	8,0	9,6	1,5	1,9	1,5	5,3
Dryckesvaru- och tobaksindustri	Män	5	5,8	5,6	6,2	7,7	5,4	5,2	5,4	6,1	0,4	0,4	0,8	1,6
	Kv	2	9,8	9,4	10,5	15,3	7,5	7,7	7,8	9,3	2,3	1,7	2,7	6,0
Textil- och bekläd- nadsindustri	Män	19	4,9	5,0	5,0	6,9	4,5	4,5	4,6	5,3	0,4	0,5	0,4	1,6
	Kv	29	8,1	8,4	8,0	14,4	7,1	7,4	6,9	9,6	1,0	1,0	1,1	4,8
Läder-, hår- och gummivaruindustri	Män	10	4,9	4,8	5,0	7,0	4,4	4,4	4,5	5,3	0,5	0,4	0,5	1,7
	Kv	4	8,5	9,0	9,0	15,9	7,3	7,7	7,5	9,2	1,2	1,3	1,5	6,7
Kemisk och kemisk- teknisk industri	Män	14	6,4	6,4	6,8	9,4	5,7	5,7	6,0	7,3	0,7	0,7	0,8	2,1
	Kv	3	9,7	10,3	9,9	15,0	8,7	8,8	8,7	10,1	1,0	1,5	1,2	4,9
Samtliga industri- grupper	Män	381	5,7	5,9	5,8	8,2	5,0	5,1	5,1	5,8	0,7	0,8	0,7	2,4
	Kv	70	9,1	9,3	9,2	15,2	7,9	8,0	7,9	10,1	1,2	1,3	1,3	5,1

¹ Genomsnitt per dag under perioden 23—29 november 1958.**Tab 3. Procentuella antalet frånvarande från arbetet del av dag inom olika industrigrupper**

M—F = måndag—fredag (genomsnitt per dag), M = måndag, F = fredag, L = lördag

	Män				Kvinnor			
	M—F	M	F	L	M—F	M	F	L
Gruvindustri	0,5	0,4	0,7	0,9	—	—	—	—
Metall- och verkstadsindustri	2,4	2,8	2,6	4,8	4,1	4,3	4,8	5,9
Jord- och stenindustri	1,0	0,7	1,0	1,7	4,7	4,8	5,5	7,0
Träindustri	1,1	1,0	1,1	1,9	8,2	7,4	8,8	9,5
Massa- och pappersindustri	0,7	0,7	0,8	1,2	3,3	3,0	4,1	6,1
Grafisk industri	2,1	2,5	2,3	2,4	5,3	6,7	5,3	7,1
Livsmedelsindustri	0,7	0,9	0,8	1,3	2,5	3,1	2,7	4,1
Dryckesvaru- och tobaksindustri	0,9	1,0	0,9	0,9	2,7	2,7	3,1	5,4
Textil- och beklädnadsindustri	1,4	1,3	1,6	1,7	4,3	4,1	5,1	5,1
Läder-, hår- och gummivaruindustri	1,8	1,7	1,8	4,4	6,2	5,4	7,3	9,8
Kemisk och kemisk-teknisk industri	1,1	1,2	1,4	1,9	2,2	1,9	2,2	5,6
Samtliga industrigrupper	1,8	2,0	1,9	3,4	4,1	4,1	4,8	5,8

Tab 4. Procentuella antalet frånvarande från arbetet hel dag på grund av personliga skäl inom olika storleksgrupper av företag

M—F = måndag—fredag (genomsnitt per dag), M = måndag, F = fredag, L = lördag

				Män				Kvinnor			
				M-F	M	F	L	M-F	M	F	L
Företag med	1—	25	arbetare	4,1	4,4	4,0	5,9	4,9	4,7	5,8	9,2
»	»	26—	100 »	4,8	5,1	4,9	7,2	7,9	8,0	7,6	14,2
»	»	101—	200 »	5,8	5,9	5,8	8,3	9,0	9,5	9,2	15,0
»	»	201—	500 »	6,1	6,3	6,2	8,2	10,2	10,5	10,4	17,1
»	»	501—	1 000 »	5,9	6,1	6,0	8,2	10,5	11,0	10,5	15,7
»	»	över	1 000 »	6,5	6,6	6,5	9,3	10,8	10,7	11,4	16,2
Samtliga				5,7	5,9	5,8	8,2	9,1	9,3	9,2	15,2

lar av landet under hösten 1957. Frånvaron av andra personliga skäl än sjukdom och olycksfall var genomgående lägre 1958 än 1955 och 1956.

I tab 2 redovisas för samtliga industrigrupper det procentuella antalet arbetare, som under perioden måndag—fredag samt under var och en av dagarna måndag, fredag och lördag varit frånvarande hel dag av personliga skäl (grupperna 2 a + 2 b), på grund av sjukdom eller olycksfall (grupp 2 a) eller av andra personliga skäl än sjukdom och olycksfall (grupp 2 b). Av tabellen framgår att frånvaron genomgående var större bland kvinnor än bland män och att sjukdom och olycksfall dominerade bland de personliga skälen till frånvaro. Siffrorna ger också vid handen, att inom vissa industrigrupper frånvaron var högre på fredagen än på måndagen.

I tab 3 anges det procentuella antalet arbetare, som var frånvarande del av arbetsdagen, med fördelning på olika industrigrupper. Relationstalen varierar efter kön och veckodagar i stort sett på samma sätt som frånvaron hel dag men på en lägre nivå. Vidare visar siffrorna,

att fredagsfrånvaron var relativt stor bland kvinnorna.

I tab 4 redovisas det procentuella antalet frånvarande hela arbetsdagen vid företag av olika storlek. Där framgår, att frånvarofrekvensen genomgående var lägre i mindre företag än i större.

I tab 5 har sammanställts uppgifter om det procentuella antalet frånvarande hel dag bland arbetare med respektive 6 och 5 dagars arbetsvecka.

Tab 5. Procentuella antalet frånvarande från arbetet hel dag bland arbetare med 6 respektive 5¹ dagars arbetsvecka

M—F = måndag—fredag (genomsnitt per dag), M = måndag, F = fredag, L = lördag

		Upp- räknat antal arb i 1 000- tal ²	Frånvarande av personliga skäl			
			M-F	M	F	L
6 dagar	Män	367	5,7	5,9	5,8	8,1
	Kvinnor	62	9,3	9,6	9,4	15,1
5 dagar	Män	15	5,8	6,0	6,0	—
	Kvinnor	8	7,6	7,6	7,8	—

¹ Femdagarsvecka med fri lördag. — ² Se not 1, tab 2.

Arved Oksa

Ålderdomshemmen år 1957

Antal ålderdomshem och platsantalet. Vid slutet av år 1957 fanns i riket 1 370 ålderdomshem med 40 168 platser, varav 1 175 hem med 25 434 platser på landsbygden samt 195 hem med 14 734 platser i städerna. I jämförelse med närmast föregående år har antalet hem ökat med 12 och antalet platser med 856. I nedanstående sammanställning har återgetts förändringarna sedan föregående år i platsantal för de olika avdelningarna.

Den sedan en del år pågående minskningen av antalet platser på specialavdelningarna för sinnessjuka och kroniskt sjuka har fortsatt, medan platsantalet på de ordinärt till ålderdomshemmen hörande sjukavdelningarna ökat. På de efter 1947 års ålderdomshemsreform nyanordnade hemmen finns inga specialavdelningar, utan en del hem är försedda med en mindre sjukavdelning, avsedd för hemmets egna pensionärer.

Av de 1 370 hemmen hade 1 292 inga specialavdelningar, 17 hem hade särskild sinnessjukavdelning och 71 hem särskild kronikeravdelning. På 72 hem fanns en ordinärt till ålderdomshemmen hörande sjukavdelning.

Antalet platser i enkelrum har även under 1957 fortsatt att öka, beroende på att i de nya hem som numera tillkom-

mer en mycket stor del av platserna är enkelrum. Sålunda uppgick antalet platser i enkelrum vid slutet av år 1957 till 13 845 (34 % av samtliga). Ett år tidigare var antalet 12 250 (31 %). Antalet enkelrum var väsentligt lägre på specialavdelningarna än på de egentliga ålderdomshemmen, något som är helt naturligt då de förstnämnda är sjukavdelningar. På egentliga ålderdomshem utgjorde sålunda enkelrumsplatserna 37 %, på sinnessjukavdelningarna och på de övriga sjukavdelningarna 16 % samt på kronikeravdelningarna 10 %. Den relativa andelen enkelrum uppgick till 62 % på de nyanordnade hemmen, men blott till omkring 20 % på dem som tillkommit före 1925.

Hemmens storlek och beläggning. Av samtliga hem hade 34 % högst 15 platser och ca 75 % högst 30 platser. På dessa hem fanns 14 resp 44 % av samtliga platser inrymda. I hela riket fanns 35 hem med över 100 platser; de inrymde emellertid 20 % av totala platsantalet. Överst på nästa sida ges en sammanställning av ålderdomshemmarnas fördelning i storleksgrupper samt antalet platser totalt och i enkelrum inom var och en av dessa grupper.

	Antal platser den		Förändring i %
	31/12 1956	31/12 1957	
Egentligt ålderdomshem	34 318	35 101	+ 2,3
Sinnessjukavdelning	619	589	- 4,8
Kronikeravdelning	1 782	1 676	- 5,9
Annan sjukavdelning	2 593	2 802	+ 8,1
Samtliga	39 312	40 168	+ 2,2
därav: landsbygd	24 958	25 434	+ 1,9
städer	14 354	14 734	+ 2,6

Platsantal	Ålderdomshem		Platser		Platser i enkelrum	
	antal	i %	antal	i %	antal	i % av samtliga
— 10	135	9,8	1 169	2,9	403	34
11— 15	336	24,5	4 457	11,1	1 144	26
16— 20	289	21,1	5 133	12,8	1 458	28
21— 25	173	12,6	3 984	9,9	1 354	34
26— 30	104	7,6	2 965	7,4	1 198	40
31— 40	145	10,6	5 108	12,7	2 175	43
41— 50	54	3,9	2 460	6,1	1 024	42
51— 75	64	4,7	3 982	9,9	1 689	42
76—100	35	2,6	3 029	7,6	1 289	43
101—	35	2,6	7 881	19,6	2 111	27
Samtliga	1 370	100	40 168	100	13 845	34

Hela antalet vårdtagare på hemmen vid slutet av åren 1956 och 1957 framgår av följande sammanställning, som även visar den faktiska beläggningen vid dessa tidpunkter och medelbeläggningen per dag under 1957.

Sammanlagt utgjorde antalet vårddagar på de olika typerna av avdelningar under 1957 ca 12,9 milj, vilket innebär att antalet vårdtagare på rikets ålderdomshem i genomsnitt var 35 400 per dag.

I medeltal har 88 % av platsantalet utnyttjats under 1957, dvs samma procenttal som ett år tidigare. Genomsnittsbeläggningen är något högre på specialavdelningarna än på de egentliga ålderdomshemmen.

Av de 1 349 ålderdomshem för vilka genomsnittsbeläggningen under år 1957 beräknats (21 hem hade ej varit i bruk hela året, varför de utesluts här), hade 16 (1,2 %) en beläggning som understeg 50 %. Mellan 50 och 100 % beläggning redovisas av 1 151 eller 85 % av

hemmen. Överbelagda var 182 hem. Fördelningen efter den genomsnittliga beläggningen för olika stora hem framgår av tablån överst på s 159.

En beräkning av den genomsnittliga beläggningen för hem av olika storlek ger vid handen att den högsta beläggningen redovisas av hemmen med 76—100 platser (92,0 %) och den lägsta av de minsta hemmen med högst 10 platser (83,1 %).

Den genomsnittliga beläggningen på ålderdomshemmen (egentliga hem plus de särskilda sjukavdelningarna) var högst i Gotlands län och Västernorrlands län med 94,5 resp 94,2 %. Övriga län med en beläggning överstigande 90 % är: Blekinge, Kristianstads, Västmanlands, Gävleborgs, Jämtlands samt Västerbottens. Den lägsta beläggningen har Stockholms stad samt Jönköpings och Hallands län med resp 80,2, 80,9 och 81,6 %.

Platsantalet på ålderdomshemmen i relation till folkmängden över 70 år visar rätt stora variationer mellan olika län. I genomsnitt för hela riket fanns på

	Antal vårdtagare		I medeltal per dag under 1957	
	31/12 1956	31/12 1957	Antal	Per 100 vårdplatser
Egentligt ålderdomshem	31 448	31 957	30 581	87
Sinnessjukavdelning	568	538	536	91
Kronikeravdelning	1 732	1 652	1 648	98
Annan sjukavdelning	2 473	2 567	2 613	93
Samtliga	36 221	36 714	35 378	88

Beläggning i %	Antal hem	därav med nedanstående platsantal					
		-15	16-20	21-30	31-50	51-100	101-
— 39	6	5	1	—	—	—	—
40— 49	10	6	3	1	—	—	—
50— 59	41	24	13	3	—	1	—
60— 69	100	65	14	9	11	—	1
70— 79	175	72	49	33	18	3	—
80— 89	355	111	84	73	52	26	9
90— 99	480	120	84	117	87	50	22
100—109	138	46	32	28	21	10	1
110—119	34	18	2	3	6	4	1
120—129	7	2	1	2	1	1	—
130—	3	1	1	1	—	—	—
Samtliga	1 349	470	284	270	196	95	34

ålderdomshemmen 73,3 platser på 1 000 åldringar (specialavdelningarna för sinnessjuka och för kroniskt sjuka är ej inräknade). Gotlands län har det lägsta antalet platser i relation till folkmängden över 70 år, nämligen 46 ‰. Låga tal redovisas även av Stockholms stad och av Malmöhus län med 56 ‰ samt Jönköpings län med 58 ‰. Västernorrlands och Västmanlands län har de relativt flesta vårdplatserna med resp 105 och 98 per 1 000 personer över 70 år.

Hemmens ålder. Man kan skilja på två olika grupper av ålderdomshem, de nya som tillkommit efter 1957 års ålderdomshemsreform samt övriga hem. De förstnämnda utgjorde vid utgången av år 1957 sammanlagt 281, medan de övriga till antalet var 1 089. Skillnaden i storlek är betydande; de 281 nya hemmen omfattade sålunda 12 189 platser (dvs 43 platser i genomsnitt per hem), medan de

äldre hemmen sammanlagt inrymde 27 979 platser (i genomsnitt 26 platser per hem). En översikt av antalet hem och antalet platser ävensom antalet enkelrum i hem av olika ålder lämnas i nedanstående tablå.

Hemmens ålder enbart är inte alltid ett kriterium på deras modernitet och kvalitet. Många äldre hem har genomgått omfattande ombyggnader och reparationer, som gett dem en standard jämförlig med nybyggda hem.

Läkarbesök. Hur läkarbesöken är ordnade på ålderdomshem av olika storlek framgår av tab 1. Socialstyrelsen har vid flera tillfällen framhållit angelägenheten av att socialnämnderna träffar avtal med läkare om regelbundna besök på ålderdomshemmet. Av de nu lämnade uppgifterna framgår att vid ca 80 % av alla ålderdomshem sådana avtal hade träffats. Som jämförelse kan nämnas att en-

År då hemmet togs i bruk	Antal hem		Antal platser		Antal platser i enkelrum	Medeltal platser per hem
	totalt	i %	totalt	i %		
—1900	197	14,4	6 248	15,6	1 292	32
1901—1910	160	11,7	4 317	10,7	728	27
1911—1920	167	12,2	3 904	9,7	870	23
1921—1925	94	6,9	2 849	7,1	568	30
1926—1930	194	14,1	5 041	12,6	1 440	26
1931—1935	225	16,4	4 023	10,0	1 000	18
1936—1946	52	3,8	1 597	4,0	414	31
1947—	281	20,5	12 189	30,3	7 533	43
Samtliga	1 370	100	40 168	100	13 845	29

Tab 1. Antal läkarbesök per år på olika stora ålderdomshem

Platsantal	Antal hem	Absoluta tal							Procenttal	
		utan avtal om läkarbesök	med avtal om läkarbesök	därav					utan regelbundna läkarbesök	med regelbundna läkarbesök
				mindre än 1 gång i månaden	1 gång i månaden	2 à 3 gånger i månaden	1 gång per vecka	oftare		
— 10	135	43	92	20	70	—	2	—	32	68
11— 15	336	72	264	54	193	10	7	—	21	79
16— 20	289	57	232	33	162	21	16	—	20	80
21— 25	173	38	135	10	97	17	11	—	22	78
26— 30	104	13	91	6	72	11	2	—	13	87
31— 40	145	32	113	4	73	14	22	—	22	78
41— 50	54	6	48	—	16	16	15	1	11	89
51— 75	64	9	55	2	3	10	34	6	14	86
76—100	35	—	35	1	1	4	23	6	—	100
101—	35	1	34	—	—	—	14	20	3	97
Summa	1 370	271	1 099	130	687	103	146	33	20	80
därav: landsbygd . .	1 175	243	932	126	650	80	76	—	21	79
städer	195	28	167	4	37	23	70	33	14	86

ligt en undersökning av 1952 års åldringsvårdsutredning i mars 1955 avtal träffats om regelbundna läkarbesök beträffande 63 % av alla ålderdomshem. En utredning av socialstyrelsen avseende den 31/12 1951 visade att blott 28 % av hemmen då hade ingått dylika avtal.

På de hem där regelbunden läkarkontroll förekom bestod den vanligen i ett besök per månad; 687 hem hade dylikt avtal. Avtal om mer sporadiskt förekommande läkarbesök hade träffats i 130 fall, vanligen ett besök per kvartal. Läkarbesök en gång i veckan förekom på 146 hem och oftare på 33 hem. Som framgår av tab 1 råder det ett samband mellan läkarbesökens frekvens och hemmens storlek.

Biblioteksverksamhet. På de ålderdomshemsblanketter som avsåg år 1957 efterfrågades även hur biblioteksverksamheten var ordnad vid hemmen. Det visade sig,

att av de 1 370 ålderdomshemmen det stora flertalet, 951 hem, inte hade någon ordnad biblioteksverksamhet. Detta motsvarar 69 % av samtliga ålderdomshem, på landsbygden 75 % och i städerna 39 %. Av de 419 hem som på något sätt ordnat med biblioteksverksamheten, hade 286 träffat avtal med kommun- (resp stads-)bibliotek, 42 hem med ett centralbibliotek, samt 5 hem med studieförbund. De övriga 86 hemmen hade ordnat frågan på annat sätt. Vissa av dessa hade fått böcker donerade till sig eller har genom inköp fått ett eget bibliotek. På några håll har införts ett utbyte av böcker mellan olika ålderdomshem.

De större hemmen har i högre grad än de mindre ordnat biblioteksverksamheten. Bland småhemmen med högst 15 platser gäller detta sålunda endast 13 % av samtliga, bland de större hemmen (med över 100 platser) över 90 %.

Thore Grönqvist

Ungdomsvårdsskolorna år 1958

Ungdomsvårdsskolor eller, som den fullständiga benämningen lyder, skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, är skolor för vård av barn och ungdom som omhändertagits av barnavårdsnämnden för skyddsuppfostran på grund av visad vanart. Dessa skolor indelas i följande tre grupper: a) skolhem för barn i skolpliktig ålder; b) yrkesskolor för barn och ungdom som avslutat sin skolgång, samt c) hemskolor för väntande mödrar och mödrar med späda barn.

Antal skolor, platser, elever m m. Antalet ungdomsvårdsskolor vid utgången av år 1958 var, som framgår av tab 1, 22 eller detsamma som föregående år. Av dessa var 14 avsedda för manliga elever och de fördelade sig — efter en omorganisation i september 1958 — på 4 skol-

hem, 9 yrkesskolor samt 1 skolhem och yrkesskola. Av de 8 skolorna för kvinnliga elever var 6 yrkesskolor, 1 hemskola och 1 skolhem.

Det av Kungl Maj:t fastställda antalet platser på ungdomsvårdsskolorna vid utgången av år 1958 var 782 mot 781 vid samma tidpunkt föregående år. Hur dessa fördelar sig på olika skoltyper framgår av tablåen överst på sid 162. I nämnda tablå redovisas även hur antalet vårdplatser fördelar sig på olika typer av vårdavdelningar. Sammanlagt fanns 77 platser (10 % av samtliga) på specialavdelningar och 66 platser på öppna avdelningar, medan huvudparten av platserna (82 %) fanns på s k mellangradsavdelningar. Det måste emellertid påpekas, att de olika skolorna i sig själva erbjuder stora differentieringsmöjligheter.

Tab 1. Ungdomsvårdsskolorna vid slutet av åren 1955—58

	Antal			Antal			
	skolor	disponibla platser	därav för pojkar	elever	därav		
					på skolorna	villk utskrivna	utackorderade
Skolhem ¹	6	191	171	340	167	120	35
Yrkesskolor ¹	16	522	343	1 122	567	468	106
Hemskola	1	15	.	39	16	21	2
Summa 1958	*22	728	514	1 502	750	609	143
1957	*22	*781	554	1 455	714	635	106
1956	*22	*758	..	1 452	698	661	93
1955	*22	*763	..	1 368	649	646	73

¹ Beträffande Lövsta har alla elever födda 1944 eller senare förts till skolhemmet medan resten förts till yrkesskolan.

² Utgör nettoantalet skolor.

³ Avser antalet fastställda platser.

	Fastställt antal vårdplatser vid skolor för					samtliga elever
	manliga elever	manliga elever	kvinnliga elever	kvinnliga elever	kvinnliga elever	
	skol- hem	yrkes- skola	skol- hem	yrkes- skola	hem- skola	
Specialavdelning	—	61	—	16	—	77
Mellangradsavdelning	178	262	28	148	21	639
Öppen avdelning	—	52	—	14	—	66
Summa	178	377	28	178	21	782

Antalet fastställda platser på ungdomsvårdsskolorna den 31 december 1958 var emellertid betydligt högre än den verkliga platstillgången. Antalet disponibla platser var endast 728. Den redovisade skillnaden kan till en del förklaras av att yrkesskolorna Gräskärr och Sundbo under år 1958 drabbats av större eldsvådor. Av hela antalet disponibla platser var 514 avsedda för manligt och 214 avsedda för kvinnligt klientel.

Antalet ungdomsvårdsskoleelever vid utgången av år 1958 var, som syns av tab 1, 1 502 eller 47 fler än vid samma tidpunkt året innan. Av dessa elever var emellertid endast hälften (eller 750 barn och ungdomar) på skolorna, medan ca 40 % av eleverna var villkorligt utskrivna och 10 % utackorderade. Vidare framgår att medan såväl andelen elever på skolorna som andelen utackorderade ungdomar ökat under senare år har andelen villkorligt utskrivna minskat.

Av ungdomsvårdsskoleeleverna var 482 eller 32 % flickor. Av dessa befann sig 220 på skolorna, medan 184 var villkorligt utskrivna och 78 utackorderade.

Skolornas beläggning. Vid årsskiftet 1958/59 var det totala antalet elever på

skolorna 750, vilket betyder att 103 % av de disponibla platserna var belagda. Av de intagna var emellertid ej alla närvarande. Som framgår av nedanstående tablå, vilken även redovisar beläggningsförhållandena den 31 oktober och den 30 november 1958, var vid årsskiftet blott 359 barn och ungdomar närvarande. Permitterade var 337 elever, huvudsakligen beroende på jul- och nyårshelgen, medan 54 (7 %) var häktade, anhållna, avvikna eller på sjukhus. Medan de häktade och anhållna nästan undantagslöst var pojkar, är rymmarna oftare flickor — ca 6 % av flickorna var under oktober—december avvikna mot endast 2 % av pojkarna.

Av de olika skoltyperna visade yrkesskolorna den högsta beläggningsprocenten med 109 % (inkl Bistagårdens hemskola), medan skolhemmen var belagda till 87 %.

Om beläggningsprocenten beräknas såsom förhållandet mellan antalet närvarande elever och antalet disponibla platser blir beläggningsprocenten vid slutet av månaderna oktober och november närmare 90 %; för december blott 48 %. Vid månadsskiftena oktober/november och november/december översteg vid 6 resp

	Antal intagna	därav fysiskt när- varande	häktade	anhållna	avvikna	på sjukhus	permitterade
1958							
31/12	750	359	19	4	25	6	337
30/11	758	675	19	1	21	13	29
31/10	742	651	13	2	26	7	43

5 av yrkesskolorna antalet närvarande elever det verkliga platsantalet.

Trots den höga beläggningen — i vissa fall överbeläggning — är antalet exspektanter stort. Den 31 december 1958 stod 263 ungdomar fördelade på 45 från andra skolor och 218 från barnavårdsnämnder på skolornas väntelistor mot 235 året innan. Av dessa väntade närmare 90 % på plats på yrkesskolorna. Alla expektanterna ansågs emellertid ej vara akuta fall. Av de på väntelistorna upptagna var vid årsskiftet 67 fall ej aktuella, men stod trots detta kvar på väntelistorna då de bedömdes vara i behov av vård.

Förändringar i elevantalet. En elev på skolan kan när så prövas lämpligt utskrivas (villkorlig utskrivning eller utackordering). Om vederbörande därvid visat bristande uppförande eller eljest misskött sig skall han återtas till skolan. Eleven blir slutligt utskriven när han ej vidare anses i behov av uppfostran eller avförd om han är i behov av vård på annan anstalt eller skall avtjäna straff. I nedanstående tablå redovisas antalet nyintagna, återintagna, utskrivna samt avförda elever under år 1957 och år 1958.

	År 1957	År 1958
Antal elever som		
nyintagits	443	538
återintagits efter utackordering eller villkorlig utskrivning	435	472
utackorderats	129	187
villkorligt utskrivits	702	711
slutligt utskrivits	326	343
avförda för avtjänande av straff » » vård på annan anstalt m m	102 11	129 20

Som framgår har förändringarna i elevmaterialet undergått betydande förskjutningar sedan föregående år. Antalet nyintagna — 538 år 1958 — var 21 % högre än året innan, antalet utackorderade 45 % och antalet slutligt utskrivna

5 % högre. Även antalet avförda för avtjänande av straff eller vård på annan anstalt har ökat, från 113 år 1957 till 149 år 1958. Av de nyintagna barnen och ungdomarna, av vilka 374 var pojkar, hade 389 (72 %) placerats på yrkesskolor, 132 på skolhem och 17 på hemskola.

Antalet elever som under året överflyttats till annan ungdomsvårdsskola var 127. Av de återtagna eleverna har ungefär var femte återtagits till skolan mer än en gång under året efter villkorlig utskrivning eller utackordering.

Elevernas ålder. Ungdomsvårdsskoleelevernas fördelning efter ålder och kön vid slutet av år 1958 redovisas i tab 2. Det ligger i sakens natur att huvudparten av de yrkesskoleelever som befann sig på skolorna den 31 december 1958 (73 %) var över 15-årsåldern, medan huvudparten av skolhemseleverna (69 %) var under 15 år.¹

Av de nyintagna eleverna var 108 elever (19 %) 18 år eller äldre, dvs födda 1940 eller tidigare. Omhändertagna enligt Bvl 22 § mom d var emellertid endast 28 ungdomar. Av de nyintagna skolhemseleverna var 35 (27 %) över 15 års ålder.

De slutligt utskrivna eleverna var i genomsnitt 19,4 år, medan de avförda, vilka nästan undantagslöst var pojkar, var något yngre eller 18,8 år. Av de slutligt utskrivna ungdomarna var de från yrkesskolor utskrivna i genomsnitt 19,7 år — 53 % var födda 1938 eller tidigare — medan de från skolhemmen utskrivna var 18,3 år i genomsnitt. Av de senare var 39 (70 %) födda 1940 eller tidigare.

Eleverna fördelade efter vanartsfaktorer. De barn och ungdomar som är elever vid

¹ Hammargårdens yrkesskola har beträffande eleverna på skolan den 31 december betraktats som yrkesskola, men för övrigt som skolhem. Omorganisationen skedde i september 1958.

Tab 2. Ungdomsvårdsskoleelevernas ålder år 1958

	I skolorna (^{31/12})		Villkorligt utskrivna eller utackorderade (^{31/12})		Nyttillkomna	
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	pojkar	flickor
Antal yrkesskoleelever ¹	385	198	334	236	258	148
därav, i %, i åldern						
9—14 år	1,0	2,5	—	—	—	2,0
15—17 år	77,2	66,2	41,0	24,2	75,2	70,9
18— år	21,8	31,3	59,0	75,8	24,8	27,0
Antal skolhemselever	145	22	² 156	26	² 116	16
därav, i %, i åldern						
9—14 år	68,3	77,3	22,4	7,7	71,2	87,5
15—17 år	31,7	22,7	70,5	88,5	20,8	12,5
18— år	—	—	7,1	3,8	—	—

¹ Inkl Bistagårdens hemskola.

² Inkl Hammargårdens yrkesskola.

ungdomsvårdsskolorna har omhändertagits på grund av visad vanart. På vilket sätt denna tagit sig uttryck framgår av tab 3, i vilken eleverna vid slutet av åren 1955—58 fördelats efter orsakerna till omhändertagandet. Därvid har eleverna fördelats efter samtliga angivna vanartsfaktorer och förekommer sålunda i vissa fall under flera av de angivna faktorerna.

Av tabellen framgår att den ojämförligt vanligaste orsaken till omhändertagande av pojkar under år 1958 var andra egendomsbrott än billån. För denna vanartsfaktor hade över 90 % av de nyttillkomna pojkarna redovisats. De näst vanligaste orsaksfaktorerna var billån och alkoholmissbruk, för vilka 43 resp 18 % av de nyttillkomna pojkarna var antecknade. Bland de nyttillkomna flickorna var vagabondering (62 %) och sexuell vanart (59 %) de mest förekommande orsakerna. För »andra egendoms-

gande av pojkar under år 1958 var andra egendomsbrott än billån. För denna vanartsfaktor hade över 90 % av de nyttillkomna pojkarna redovisats. De näst vanligaste orsaksfaktorerna var billån och alkoholmissbruk, för vilka 43 resp 18 % av de nyttillkomna pojkarna var antecknade. Bland de nyttillkomna flickorna var vagabondering (62 %) och sexuell vanart (59 %) de mest förekommande orsakerna. För »andra egendoms-

Tab 3. Anledningar till barns och ungdomars omhändertagande åren 1955—58

	Pojkar vid utgången av				Pojkar nyttillkomna år 1958	Flickor vid utgången av				Flickor nyttillkomna år 1958
	1955	1956	1957	1958		1955	1956	1957	1958	
Antal elever	944	1 007	1 005	1 020	374	424	445	450	482	164
därav, i %, omhändertagna på grund av										
allmän svärfostran	31,3	23,3	18,0	16,4	10,4	40,6	32,1	27,6	19,7	10,4
skolkning, skolrubbingar	12,6	16,9	20,4	22,5	17,1	9,7	13,3	20,2	19,1	10,4
billån	10,8	17,4	24,0	29,8	43,0	0,2	1,8	2,7	3,1	3,0
andra egendomsbrott	65,0	73,5	79,2	84,6	90,9	27,8	30,1	31,6	33,0	36,0
misshandel	2,2	4,9	4,9	4,6	4,5	0,2	0,9	1,1	1,2	0,6
sexuell vanart	3,9	5,6	5,8	6,1	5,6	43,4	49,7	50,2	54,6	58,5
vagabondering	2,3	3,4	6,0	9,1	13,9	4,5	6,1	14,2	32,4	61,6
alkoholmissbruk	2,0	7,4	11,5	13,4	17,6	1,0	7,2	11,6	14,5	18,3
annan vanart	2,3	2,6	2,9	3,3	2,7	0,2	0,4	0,7	0,6	—
Medelantal vanartsfaktorer	1,32	1,55	1,73	1,81	2,06	1,28	1,42	1,60	1,78	2,00

brott» hade 36 % av flickorna antecknats.

Vid jämförelser med tidigare år bör uppmärksammas att redovisningen efterhand omlagts sedan 1954 till att omfatta fler än en orsaksfaktor samt att faktorn alkoholmissbruk infördes år 1956. Även om dessa omläggningar av statistiken tas i beaktande framgår att de billånande pojknas och de vagabonderande flickornas antal ökat mycket kraftigt mellan åren 1955 och 1958. Av tabellen framgår även att antalet alkoholmissbrukande ungdomar ökat.

Vårdtidens längd. För att belysa vårdtidens längd för de år 1958 utskrivna eleverna har den totala tid eleverna tillhört skolorganisationen uppdelats i a) första vårdtid på skolan, dvs tiden fram till första villkorliga utskrivningen eller utackorderingen; b) resterande vårdtid på skolan, dvs ev övrig vistelsetid på skolan, samt c) utskrivningstid med vilken avses den sammanlagda tid eleverna varit villkorligt utskrivna och/eller utackorderade. Av tab 4 framgår att de slutligt utskrivna eleverna haft en total

vårdtid på 1 267 dagar (3,5 år) i genomsnitt mot 1 234 dagar föregående år. Denna vårdtid sönderfaller i en första vårdtid på 401 dagar, en resterande vårdtid på 141 dagar samt tid som villkorligt utskriven eller utackorderad 725 dagar. För de avförda eleverna, vilka utskrivits för avtjänande av straff eller vård på annan anstalt, var den totala vårdtiden 895 dagar eller 2,5 år. Denna fördelade sig så att första vårdtiden omfattade 378 dagar, den resterande 242 samt utskrivningstiden 275 dagar.

Av tabellen framgår vidare att ingen större skillnad i vårdtid föreligger mellan dem som utskrivits från yrkesskolor för manligt eller kvinnligt klientel. Däremot är skillnaden stor mellan skolhemslever och yrkesskoleelever. Medan den första vårdtiden för de sistnämnda var ca 340 dagar per elev var den för elever utskrivna från skolhem 721 dagar. Beträffande den tid eleverna varit utackorderade och/eller villkorligt utskrivna var differensen ungefär lika stor; vårdtiden var ca 660 dagar för yrkesskolornas och 1 042 för skolhemmens elever. Delas de sistnämnda vårdtiderna upp i utackorde-

Tab 4. Den genomsnittliga vårdtidens längd för slutligt utskrivna och avförda elever

	Slutligt utskrivna					Avförda				
	antal elever	1:a vårdtiden	resterande vårdtid på skola	tid som villk utskr och utack	Hela vårdtiden per elev	antal elever	1:a vårdtiden	resterande vårdtid på skola	tid som villk utskr och utack	Hela vårdtiden per elev
		genomsnitt (dagar)					genomsnitt (dagar)			
Yrkesskolor, pojkar	165	332	132	635	1 098	132	383	258	296	937
Yrkesskolor, flickor ¹	122	347	183	702	1 232	13	333	135	97	564
Skolhem	56	721	77	1 042	1 839	4	357	50	176	583
Tillhopa år 1958	343	401	141	725	1 267	149	378	242	275	895
1957	326	523		711	1 234	..	..	..	..	..
1956	309	557		751	1 308	..	..	..	..	..
1955	369	532		778	1 310	..	..	..	..	..
1954	331	567		821	1 388	..	..	..	..	..

¹ Hemsolan Bistagården hänförd till yrkesskolorna.

ringtid per utackorderad elev samt motsvarande för de villkorligt utskrivna erhålls följande vårdtider (i dagar):

	Utackorderade	Villkorligt utskrivna
yrkesskoleelever	415	615
skolhemselever	760	901

Den första vårdtiden. Inom socialstyrelsen har en specialundersökning utförts för att mer i detalj belysa den första — i återanpassningshänseende viktigaste — vårdtiden. Från nämnda undersökning lämnas i det följande några sammanfattande data.

Den genomsnittliga vårdtiden för alla på skolorna varande elever vid utgången av år 1958, vilka haft en första vårdtid, var något kortare än för de samma år slutligt utskrivna eller avförda eleverna. För elever vilka haft en första vårdtid på yrkesskolor var den första vårdtiden 304 dagar och för motsvarande skolhemselever 550 dagar i genomsnitt. Om korrigerad ring sker för de elever vilka ej längre befann sig på intagningskolan vid undersökningstillfället erhöles en genomsnittlig vårdtid för yrkesskoleeleverna på 291 dagar och för skolhemseleverna på 555 dagar.

Hur den första vårdtiden förändrats med tiden framgår av nedanstående tabell, i vilken elever vid 6 ungdomsvårdsskolor för pojkar åren 1954—58 fördelats efter intagningsår och första vårdtid.

Som syns har den första vårdtiden ej undergått någon trendmässig förskjutning under senare år, utan varit i genomsnitt omkring 290 dagar per elev för de undersökta skolorna. För de skilda skolorna kunde dock konstateras vissa förskjutningar i vårdtiden. För Forsane hade t ex medianvårdtiden förskjutits från 275 dagar år 1953 till 210 dagar år 1957, medan den för Råby-Margretelund ökat från 288 dagar till 335 dagar.

Intagningsår	Antal elever	Första vårdtiden på skola (dagar)	
		i genomsnitt	median
1957	197	283	276
1956	201	274	244
1955	208	301	272
1954	164	294	277
1953	162	294	261

¹ Sannolikt lägre, enär 1953 års slutligt utskrivna ej ingår.

Det förhållandet att den genomsnittliga första vårdtiden under åren 1953—57 varit i stort sett oförändrad talar för att det ökade antalet återtagningar vid skolorna under senare år icke beror på någon förkortning av den första vårdtiden. En undersökning har också gett vid handen att några skillnader i första vårdtidens genomsnittliga längd icke föreligger mellan elever med olika antal återtagningar.

Bengt Sjöberg

Det nya butiksurvalet för prisinsamlingen för konsumentprisindex

Vid omläggningen av indexberäkningarna år 1954¹ gjordes för första gången ett slumpmässigt urval av butiker för prisinsamlingen. Efter fyra års användning ansågs tiden vara inne för att göra ett nytt butiksurval. Anledningarna härtill var flera.

Under årens lopp hade en avsevärd del av butikerna (drygt 17 %) fallit bort av olika orsaker, främst därför att butiker hade upphört. Dessutom hade en del av uppgiftslämnarna tröttnat och kunde förstås att fortsätta endast genom löften om att de snart skulle bytas ut.

Redan från början visade sig 1954 års butiksurval vara behäftat med vissa svagheter, som man hoppades kunna rätta till genom att göra ett nytt urval.

Vid urvalet 1954 användes ett register över detaljhandelsföretag, som då hade lagts upp inom socialstyrelsens femte byrå. Det skulle i första hand ligga till grund för ett urval av butiker för statistiken över detaljhandelsomsättningen. Detta register avser statistiska centralbyråns s k basurval om 70 primära urvalsenheter (i det följande benämnda pue), dvs undersökningsområden. I detta butiksregister finns inga uppgifter om de olika företagens storlek. Vid utlottningen av butiker för prisinsamlingen gjordes visserligen vissa försök att »styra» urvalet t ex genom att ge varuhus och butiker med flera avdelningar något större sannolikheter att bli utvalda etc, men resultatet blev dock, att små butiker med ett begränsat varuutval kom att dominera bland de utvalda butikerna.

¹ Se SocM 1954, nr 9, sid 554 ff.

Fördelningen av butikerna på olika branscher hade också visat sig vara otillfredsställande. I stort sett kan man säga, att urvalet kommit att innehålla många noteringsställen för varor med låg prisvarians och jämförelsevis små kvalitetskillnader (t ex livsmedel) men däremot alltför få noteringsställen för varor med hög prisvarians och stora kvalitetsolikheter, t ex kläder och s k övriga varor (möbler, husgeråd, hygien, resor m m).

De gångna årens erfarenheter gav också vid handen, att man vid urvalet borde dela upp populationen i mera specificerade butikstyper än tidigare för att såvitt möjligt försäkra sig om att få med butiker för alla olika slag av de i indexberäkningarna ingående representantvarorna. Hundraprocentigt är det dock inte möjligt att i förväg fastställa vilka varor en butik säljer, när man endast har en kod för butikstypen att gå efter.

Register för urvalet

Det ovan omnämnda butiksregistret inom socialstyrelsens femte byrå lades upp 1954 men har därefter kompletterats vid två tillfällen, senast i december 1956. Registret upptar endast företagens namn och adress samt butikstyp. Som tidigare påpekats saknas helt uppgifter om butikernas storlek. Att som utgångspunkt för butiksurvalet för prisinsamlingen endast använda de företag, som ingår i detaljhandelsstatistiken och för vilka det sålunda finns omsättningssiffror, övervägdes men ansågs olämpligt, framför allt av två skäl.

För det första uppvisar omsättningsstatistiken ett ganska betydande bortfall, och för det andra skulle det sannolikt bli betydligt svårare att förmå de i denna statistik ingående företagen att delta även i prisinsamlingen. Dessutom kunde man riskera, att omsättningsstatistikens bortfall skulle öka ytterligare.

Sedan 1956 finns även ett butiksregister hos statens pris- och kartellnämnd (SPK). Det avser ett annat basurval än socialstyrelsens register, men de större städerna och ett stort antal andra kommuner återfinns i båda registren. SPK:s register innehåller en mängd uppgifter om varje butik, bland annat en detaljerad beskrivning över varusortimentet samt antalet sysselsatta personer. Denna senare uppgift kan anses ha ett visst samband med butikens omsättning, även om den givetvis inte är något exakt mått. Något annat alternativt förelåg emellertid inte, om man vid urvalet ville ta hänsyn till företagens storlek.

Eftersom SPK:s register är fullständigare och upptar flera uppgifter om butikerna än socialstyrelsens, övervägdes möjligheterna att övergå till nämndens basurval. Detta skulle antingen innebära, att statistiska centralbyråns utredningsinstitut måste anställa särskilda ombud för prisinsamlingen i områden, där institutet eljest inte företar några undersökningar, eller att socialstyrelsen skulle anlita pris- och kartellnämndens ombud för prisinsamlingen. Båda dessa alternativ avvisades. Å ena sidan ansåg sig utredningsinstitutet inte kunna anställa särskilda ombud enbart för prisinsamlingen; å andra sidan ansåg socialstyrelsen, att det för förtroendet för indexberäkningarna vore ogynnsamt att vid prisinsamlingen samarbeta med ett organ, som tidigare varit, och eventuellt i framtiden kan tänkas bli, priskontrollerande. Därtill kom att SPK ogärna ville, att socialstyrelsens

prisinsamlingsområden skulle helt sammanfalla med områdena för nämndens undersökningar. Även under nuvarande förhållanden uppstår svårigheter därigenom att de båda organens undersökningar ofta drabbar samma företag i de kommuner, som är gemensamma för de båda basurvalen.

Efter dessa överväganden stannade man för att utnyttja SPK:s register för de ca 90 kommuner, som ingår i båda basurvalen. Detta innebär att över 2/3 av butikerna skulle väljas ur detta register. För övriga kommuner användes socialstyrelsens register. Bland butikerna i dessa senare kommuner gjordes en särskild postundersökning, varvid antalet sysselsatta personer efterfrågades. I de fall svar ej erhöles på den skriftliga förfrågan, togs kontakt per telefon. På detta sätt erhöles uppgifter för den övervägande delen av de tillfrågade butikerna, och dessutom fick man i många fall kännedom om att butiker upphört, bytt ägare m m.

Sedan socialstyrelsens register kompletterats på detta sätt, kunde man i båda registren använda antalet sysselsatta som vikter vid utlottningen av butikerna.

Utgångspunkt för urvalet

Urvalet planerades med utgångspunkt från följande förutsättningar:

- 1) Av kostnadsskäl borde antalet butiker och betjäningsställen i det nya urvalet icke vara större än det tidigare, som från början hade omfattat 2 300 noteringsställen, utan om möjligt skäras ned något.

- 2) Eftersom prisvariationerna hade visat sig vara större mellan olika orter än mellan butikerna inom varje särskild ort, borde noteringarna fördelas på så många orter som möjligt. Antalet puen borde sålunda inte skäras ned.

3) Enär riksmedelpriset för en vara beräknas som ett vägt medeltal av de olika pue-medeltalen, borde man förvissa sig om att få minst en notering per vara inom varje pue. Detta gav den undre gränsen för antalet noteringar per representantvara.

4) Ett avsteg från principen under punkt 3) gjordes däri, att man fastställde, att priser på kläder och övriga varor endast skulle insamlas i städer och köpingar. Motiveringen härför var framför allt den, att sådana inköp huvudsakligen görs i tätorter, där det finns större och välsorterade butiker för dessa varuslag. Dessutom skulle resekostnaderna för ombuden härigenom kunna nedbringas. Undantag gjordes emellertid för två större landskommuner i Norrland, där inköpsorterna ansågs ligga inom ifrågavarande kommuner. I dessa landskommuner insamlas sålunda priser på samtliga representantvaror.

Principen under punkt 3) gav ett minimum av 70 noteringar för livsmedel, bränsle och vissa tjänster, vilkas priser skulle noteras i alla puen. Eftersom det inom basurvalet finns 20 egentliga landsbygdspuen, blev minimum för övriga varor 50. I landsbygdsdelarna av puen som är sammansatta av både stad och landsbygd tillämpades samma regler som för de rena landsbygdspuena.

Vid sammanvägning av priserna för de varor, som ej prisnoteras på landsbygden, skall justerade vikter användas, dvs puevikterna för landsbygdspuena har lagts samman med vikten för den tätortspue, som närmast kan anses representera ifrågavarande landsbygdsområde. Denna justering gjordes med utgångspunkt från basurvalets konstruktion.

5) För att i möjligaste mån försäkra sig om att få noteringar för alla representantvaror gjordes urvalet av butikerna branschvis för 34 olika butikstyper.

Antalet butiker och deras fördelning på olika puen

Det antal prisnoteringar som borde eftersträvas fastställdes med hjälp av variansberäkningar för olika representantvaror.

I fråga om vissa typer av noteringsställen måste särskilda åtgärder vidtas. Med utgångspunkt från uppgifter ur socialstyrelsens omsättningsstatistik beräknades sålunda *varuhusens* andel av omsättningen på vissa varuslag och med ledning härav det antal varuhus, som borde ingå i urvalet.

Någon fullständig registrering av samtliga *bussbolag* förelåg lika litet nu som 1954. Vid det tidigare urvalstillfället fick ombuden därför själva välja ut busslinjer, och dessa har fått stå kvar även i det nya urvalet.

I SPK:s register finns inga *torgstånd* upptagna, och i socialstyrelsens register torde registreringen vara ganska ofullständig, enär det ofta rör sig om försäljningsställen av ganska tillfällig karaktär. Med hänsyn härtill och till tidpunkten för den första prisinsamlingen i det nya butiksurvalet (november) beslutades, att ombuden tills vidare skulle fortsätta att notera priser i de gamla torgstånden. Det nya urvalet av torgstånd uppskötts till våren 1959.

Det fastställda antalet butiker av en viss typ fördelades på puena på följande sätt. En lista upprättades över samtliga puen, puenas vikter i promille samt de kumulerade summorna av puevikterna. Antag att man för en viss vara eller varugrupp hade fastställt, att det skulle behövas omkring 100 noteringsställen. Varje pue fick sig först tilldelad en butik, varefter 30 återstod. Dessa skulle fördelas med hjälp av puevikter och kumulativa tal. Summan av puevikterna är 1 000. Urvalsintervallet för de återståen-

de butikerna blir då $\frac{30}{1\,000} = \frac{1}{33}$. Med

hjälp av en slumpstalstabell utlottades ett startnummer mellan 1 och 33, varefter 33 successivt summerades därtill, till dess talet 1 000 uppnåddes. De erhållna talen angav inom vilka puen butikerna skulle utväljas.

Utlottningen av butikerna inom pue

Sedan man för varje butikstyp inom de olika puena hade fastställt hur många

butiker, som skulle utlottas, gjordes en urvalstabla upp, omfattande antalet sysselsatta och antalet butiker inom respektive butikstyp. I de fall då olika urvals-sannolikheter hade använts för de olika kommunerna inom en pue vid basurvalet, uppräknades antalet sysselsatta med den inverterade urvalssannolikheten.

Exempel. Butikstyp I: 2.

Pue 2

1	2	3	4	5	6	7
Kommun	Inverterad urvals- sannolikhet	Antal syssel- satta	Kol 2 × kol 3	Kumulativ produkt- summa	Urvals- tal	Butikstal
A	1	102	102	102	61	61
B	1	—	—	—	—	—
C	10	5	50	152	137	24
1 61 + 76. — 2 $\frac{137-102}{10}$.						

Antalet butiker som skulle utlottas var 2.

Urvalsintervall: $\frac{\text{kumulativa slutsumman}}{\text{antalet butiker i urvalet}} = \frac{152}{2} = 76$

Urvalstal: Slumptal mellan 1—76, i detta fall 61
Slumptalet + urvalsintervallet (61 + 76) = 137

Butikstalen, dvs de utlottade butikerna, fastställdes genom att beräkna kvoten:

Urvalstalet — kumulativa slutsumman för föregående kommun
Inverterade urvalssannolikheten för kommunen

Utvalda blev sålunda de butiker, där nr 61 av de sysselsatta inom kommunen A och nr 4
 $\left(\frac{137-102}{10} = 3,5\right)$ inom kommunen C var anställda.

På grund av de förändringar som ständigt sker inom detaljhandeln, varigenom många butiker upphör, ändrar karaktär etc, ansågs det nödvändigt att ta ut flera butiker än enligt urvalsplanen för att ha reserver att tillgå. Dessutom behövdes reserver för den händelse att en butik skulle bli utlottad, som redan tidigare deltagit i prisinsamlingen. Det var nämligen ur arbetssynpunkt inte möjligt att ta bort dem, innan urvalet verkställdes. Man beslöt att ta ut dub-

belt så många butiker som behövdes. Som reserver uttogs den butik som låg omväxlande närmast före och närmast efter den utlottade butiken.

För varje utvald butik antecknades följande: Kommun, butikstyp, firmamamn och adress, antal sysselsatta. Vid urvalet i SPK:s register antecknades dessutom vissa uppgifter om varusortimentet.

I fråga om vissa specialbutiker (färghandel, el-affärer, läderhandel) sortera-

de man fram de butiker inom ifrågavarande butikstyp, som förde en viss bestämd varugrupp, varefter urvalet gjordes bland dessa butiker. Detta förfaringsätt kunde emellertid endast ske i vissa speciella fall och kunde överhuvudtaget inte tillämpas i socialstyrelsens register, eftersom där inte finns några uppgifter om varusortimentet.

Resultatet av urvalet

Av nedanstående tablå framgår det gamla respektive nya urvalets sammansättning i fråga om vissa huvudtyper av noteringsställen.

	Utlottade butiker	
	Gamla urvalet %	Nya urvalet %
Livsmedel	28	17
Bränsle	4	3
Kläder och skor	15	18
Övriga varuslag	13	29
Tjänster	40	33
	100	100

Till ombuden utlämnades adresser på 2 276 noteringsställen. Av dessa föll ca 8 % bort av olika anledningar. Orsaken till bortfallet framgår av nedanstående tablå.

Orsak till bortfall	Antal butiker, %
Upphört	3,2
Ej detaljhandel	0,8
Ej representantvaror	2,1
Vägrare	1,1
Övrigt	1,1
	8,3

Det *egentliga bortfallet*, dvs på grund av vägran, sjukdom etc, stannade vid endast 1,3 %.

Eftersom de flesta av de butiker, som fallit bort, ej skulle ha ingått i urvalspopulationen, om man haft möjlighet att i förväg skaffa upplysningar om dem, har de ersatts med de uttagna reservbutiker-

na. Det bör observeras, att i den del av urvalet som skedde i socialstyrelsens register, kunde i de flesta fall upphörda butiker etc bortsorteras, redan innan urvalet gjordes, tack vare den förut omnämnda postundersökningen. — Även vägrarna ersattes med reservbutiker.

Nära en fjärdedel av de bortfallna butikerna kunde dock ej ersättas, dels därför att någon mer butik av ifrågavarande typ ej fanns inom puen och dels därför att även den uttagna reservbutiken fallit bort. I de flesta fall har dock den sökta representantvaran kunnat noteras i någon annan av de utvalda butikerna inom puen.

Det slutliga butiksurvalet omfattar 2 230 noteringsställen. Bortfallet ledde icke till några förändringar i den tidigare angivna procentuella fördelningen på olika slag av butiker.

Övergången till det nya butiksurvalet

För att jämnna ut arbetsbelastningen både för lokalombuden och för indexavdelningen genomfördes omläggningen i två etapper. I oktober insamlades priser i det nya butiksurvalet för s k övriga varor¹ och i november för livsmedel, bränsle och kläder. Vid båda tillfällena insamlades samtidigt priser i det gamla butiksurvalet. Härigenom fick man möjlighet att »skarva» bort den skillnad i priserna, som kunde tänkas uppstå genom att man arbetade med skilda butiks-urval. Konsumentprisindex beräknades sålunda med utgångspunkt från det gamla urvalet t o m november 1958 och på grundval av det nya urvalet fr o m december 1958, varvid priserna i det nya urvalet för oktober respektive november utgör bas för de nya beräkningarna.

Linnéa Jonsson

¹ Priser på dessa varor insamlas endast en gång i kvartalet.

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin februari—mars 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) i mars 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal mars 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	40	7 294	107	7 401	225
Malmgruvor	37	7 072	107	7 179	217
Kolgruvor	3	222	—	222	8
Metall- och verkstadsindustri	1 037	193 671	14 101	207 772	8 963
Järn-, stål- och kopparverk	37	21 946	560	22 506	942
Järn- och stålmanufaktur	184	19 119	2 191	21 310	921
Mekaniska verkstäder	441	88 068	3 689	91 757	4 022
Reparationsverkstäder	130	8 986	7	8 993	380
Skppsvarv	35	24 373	2	24 375	1 031
Elektroteknisk industri	100	21 362	5 727	27 089	1 170
Annan metallindustri	110	9 817	1 925	11 742	497
Jord- och stenindustri	222	20 303	1 986	22 289	960
Torvindustri	3	313	—	313	12
Stenindustri	39	2 577	14	2 591	109
Kalk- och kritbruk	17	940	3	943	41
Cementfabriker	7	1 564	37	1 601	71
Cementvarufabriker	34	3 595	47	3 642	161
Tegelbruk	57	3 878	100	3 978	172
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	14	2 421	1 185	3 606	152
Glasindustri	31	3 222	562	3 784	159
Annan jord- och stenindustri	20	1 793	38	1 831	84
Träindustri	475	36 682	1 197	37 879	1 672
Sågverk och hyvlerier	189	15 295	185	15 480	684
Lådfabriker	8	605	26	631	27
Fanér- och plywoodfabriker	10	894	155	1 049	47
Byggnadsnickerifabriker	94	8 132	144	8 276	367
Möbelfabriker	102	7 215	214	7 429	336
Svarveri- och skidfabriker	38	2 734	217	2 951	125
Annan trävaruindustri	34	1 807	256	2 063	87
Massa- och pappersindustri	164	35 397	4 672	40 069	1 681
Massafabriker	55	14 186	209	14 395	616
Pappersbruk och pappfabriker	55	17 312	2 759	20 071	830
Wallboardfabriker	7	1 085	31	1 116	48
Papp- och pappersvaruindustri	47	2 814	1 673	4 487	186
Grafisk industri	189	14 759	3 421	18 180	790
Bokbinderier	23	1 134	1 294	2 428	100
Bok- och accidenstryckerier	83	6 488	1 293	7 781	343
Tidningstryckerier	57	5 469	569	6 038	261
Annan grafisk industri	26	1 668	265	1 933	86

¹ En redogörelse för uppläggnngen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk information, april 1959 (sid 133—139).

Indextal för mars 1959 (februari 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			febr 1959	mars 1959	febr 1959	mars 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
98,9	..	98,8	98,6	97,2	2,9	2,8	9,6	9,8
99,1	..	99,0	98,6	97,5	3,0	2,9	9,3	9,8
91,7	—	91,7	98,5	91,5	1,5	1,3	16,1	9,9
100,0	101,4	100,1	100,9	100,1	2,4	2,5	9,0	8,2
100,4	104,1	100,5	101,6	99,9	3,3	3,5	8,7	7,7
100,3	99,1	100,2	100,5	99,3	1,7	1,9	7,4	7,1
100,4	99,6	100,3	100,9	100,3	2,4	2,5	8,4	7,9
94,2	..	94,2	95,8	95,1	2,0	2,1	8,4	6,8
100,3	..	100,3	102,1	99,8	3,3	3,3	12,3	10,7
99,6	101,5	100,0	101,2	101,4	1,8	2,0	9,6	8,5
100,6	106,4	101,5	101,8	101,4	1,9	2,1	8,8	8,5
101,3	99,0	101,1	101,9	101,1	2,0	2,5	6,9	6,2
..	—	..	..	..	..	..	..	..
102,4	..	102,5	102,1	102,5	1,2	1,8	6,3	6,6
100,1	..	99,9	102,1	103,7	2,5	3,0	7,7	5,7
100,0	..	100,0	101,6	100,8	4,6	4,4	8,4	6,9
101,6	..	101,5	101,7	101,6	2,2	2,3	5,2	5,0
103,1	..	103,0	103,7	102,2	1,5	2,0	6,9	6,2
100,0	100,1	100,0	101,4	99,0	1,7	2,3	9,0	7,8
100,2	96,7	99,6	100,2	100,9	1,4	1,5	6,7	6,1
101,2	..	101,2	103,0	100,5	3,2	4,4	5,2	3,5
103,4	101,4	103,4	104,4	102,2	1,7	1,9	6,4	5,4
105,9	..	106,0	107,5	104,7	2,1	2,2	7,5	6,1
98,9	..	98,7	108,7	95,3	2,4	3,1	13,6	4,9
99,6	..	99,6	100,4	101,9	2,3	2,1	8,0	7,2
101,2	..	101,1	100,9	99,3	1,8	1,7	5,6	5,8
102,9	..	102,9	104,2	103,8	1,2	1,8	4,9	3,6
102,0	..	101,8	102,0	98,6	0,9	0,8	5,5	5,2
101,2	..	101,3	101,8	97,5	1,3	1,7	4,8	4,4
100,0	100,2	100,1	100,5	98,1	4,9	5,9	8,8	8,4
99,8	98,1	99,8	100,5	99,6	5,5	6,9	9,1	8,4
100,2	101,6	100,4	100,9	97,2	5,1	6,0	9,0	8,5
100,6	..	100,9	98,5	97,8	5,9	5,2	5,4	7,7
100,3	98,0	99,4	99,7	97,3	2,0	2,6	8,2	8,0
99,6	101,2	99,9	101,1	101,3	3,1	3,6	8,4	7,3
100,3	99,5	99,8	102,5	103,1	1,4	1,4	9,3	6,8
100,0	100,5	100,1	100,5	99,7	2,7	3,2	7,5	7,1
100,3	102,3	100,4	102,1	103,1	3,8	5,0	9,1	7,7
96,1	111,8	98,0	98,5	100,7	4,8	4,0	8,3	7,8

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin februari—mars 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) i mars 1959			arbetstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal mars 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	301	19 158	8 429	27 587	1 170
Kvarnar	16	914	152	1 066	47
Bageriindustri	79	4 314	2 204	6 518	278
Sockerindustri	16	1 878	311	2 189	93
Choklad- o konfektindustri	20	1 149	2 181	3 330	133
Mejeriindustri	36	2 789	337	3 126	140
Slakterier och charkuterier	82	6 251	1 773	8 024	339
Fiskkonserverfabriker	16	335	682	1 017	38
Fruktkonserverindustri	11	292	376	668	27
Margarinindustri	7	289	53	342	16
Annan livsmedelsindustri	18	947	360	1 307	58
Dryckesvaru- och tobaksindustri	83	4 315	1 717	6 032	248
Dryckesvaruindustri	76	3 959	806	4 765	198
Tobaksfabriker	7	356	911	1 267	50
Textil- och beklädnadsindustri	538	20 877	37 749	58 626	2 414
Ylleindustri	39	2 633	2 650	5 283	221
Bomullsindustri	47	5 792	4 865	10 657	449
Linne- och juteindustri	7	962	902	1 864	70
Trikkåfabriker	69	1 708	4 989	6 697	267
Sömnadsindustri	264	4 641	19 046	23 687	978
Hatt- och mössfabriker	23	370	1 146	1 516	61
Annan textil- o beklädnadsindustri	89	4 771	4 151	8 922	368
Läder-, hår- o gummivaruindustri	154	10 677	6 003	16 680	724
Garverier	18	1 764	177	1 941	86
Päls- o skinnvarufabriker	28	1 226	881	2 107	89
Skoindustri	61	2 813	2 423	5 236	225
Andra lädervarufabriker	21	692	694	1 386	60
Gummivarufabriker	15	3 692	1 653	5 345	236
Annan läder-, hår- o gummivaruind	11	490	175	665	29
Kemisk o kemisk-teknisk industri	134	13 008	3 364	16 372	688
Rent kemisk industri	20	4 085	127	4 212	177
Färg-, olje- o parfymfabriker	43	3 940	1 271	5 211	214
Sprängämnesfabriker	5	847	437	1 284	56
Tändsticksfabriker	6	543	476	1 019	43
Annan kemisk-teknisk industri	60	3 593	1 053	4 646	198
Samtliga industrigrupper	3 337	376 141	82 746	458 887	19 534
Statliga verkstäder m m	147	15 023	1 353	16 376	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	88	11 863	442	12 305	..
Skeppsvarv	2	1 953	13	1 966	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	54	728	637	1 365	..
Sprängämnesfabriker	3	479	261	740	..

Indextal för mars 1959 (februari 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			febr 1959	mars 1959	febr 1959	mars 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
99,9	100,2	100,0	101,1	101,1	2,1	2,5	8,5	7,4
101,7	..	100,0	100,9	99,5	3,1	2,6	6,7	5,8
100,9	102,1	101,3	103,4	102,8	1,5	2,1	8,6	6,8
99,3	101,0	99,5	100,2	99,6	1,2	1,3	8,0	7,4
102,5	102,8	102,7	103,3	100,9	1,9	1,7	10,5	9,9
100,4	104,7	100,9	101,4	103,3	2,7	2,9	7,1	6,6
99,1	100,6	99,4	100,5	101,1	2,7	3,4	8,7	7,8
99,7	99,9	99,8	101,1	103,8	0,8	0,9	12,6	11,4
98,3	77,5	85,4	87,2	85,2	1,9	2,8	8,2	6,3
102,8	..	102,4	102,8	105,7	3,4	5,1	5,4	5,0
95,7	101,7	97,2	97,3	97,7	2,3	2,9	4,2	4,1
100,8	97,9	100,0	101,8	101,3	2,0	2,6	11,3	9,7
100,9	96,5	100,2	102,8	103,3	2,2	2,8	10,3	8,0
99,4	99,1	99,2	97,9	94,0	1,4	1,9	15,0	16,1
100,2	100,3	100,3	100,8	100,5	1,3	1,4	8,0	7,5
100,2	101,6	100,9	101,4	99,1	1,8	1,6	8,3	7,8
99,5	101,3	100,3	100,5	100,7	1,4	1,5	8,5	8,3
100,1	96,5	98,3	98,9	95,9	1,3	1,3	12,7	12,2
99,3	100,6	100,3	100,5	99,6	1,1	1,0	8,3	8,1
100,7	99,8	100,0	100,9	101,6	0,8	1,2	7,8	6,9
100,5	101,6	101,3	103,1	101,9	1,1	1,2	7,9	6,3
100,9	101,1	101,0	101,0	99,3	2,4	2,2	6,8	6,8
99,5	102,2	100,5	101,1	100,0	1,4	1,4	6,7	6,0
98,3	..	98,4	100,0	98,6	1,5	1,4	6,3	4,8
96,7	105,0	100,0	100,8	99,7	0,6	0,7	5,7	4,9
99,7	102,8	101,1	101,8	99,6	1,1	1,2	6,8	6,2
101,0	99,6	100,3	101,1	98,8	1,1	1,5	7,5	6,7
100,3	101,2	100,6	100,7	100,9	2,0	1,9	6,9	6,8
102,7	..	102,8	104,1	102,8	0,7	1,0	6,0	4,8
100,8	105,0	101,6	102,0	100,0	2,5	3,0	8,1	7,8
101,2	..	101,3	102,1	100,2	3,3	3,9	9,1	8,3
100,8	109,1	102,7	102,1	100,2	2,3	3,5	6,8	7,4
97,1	105,6	99,8	101,0	100,0	2,1	1,8	9,5	8,4
100,7	101,9	101,3	101,7	98,8	2,1	1,8	10,2	9,9
101,3	101,6	101,4	102,3	99,8	2,3	2,5	7,9	7,0
100,4	100,8	100,5	101,3	100,3	2,4	2,7	8,4	7,7
99,9	101,0	100,0	101,0	..	..	..	10,0	9,2
99,9	100,2	99,9	100,5	..	..	..	9,7	9,2
100,3	..	100,3	103,0	..	..	..	13,6	11,3
100,0	102,2	101,0	102,0	..	..	..	8,5	7,6
99,8	99,2	99,6	101,9	..	..	..	7,4	5,3

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, mars 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) april 1958—mars 1959

Bransch	1958									1959		
	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars
Gruvindustri	99,5	99,5	100,9	101,8	100,2	98,4	97,1	96,1	95,6	92,7	91,4	90,3
Metall- och verkstadsind . .	99,3	98,6	99,0	98,5	98,0	97,7	97,8	97,6	97,5	97,1	97,2	97,3
Jord- och stenindustri . .	102,3	105,0	109,2	109,4	107,5	106,2	104,8	104,0	101,5	98,5	97,6	98,7
Träindustri	101,1	102,6	104,3	103,0	101,1	99,6	97,9	95,1	92,7	90,8	92,0	95,1
Massa- och pappersindustri	100,1	100,4	102,9	103,0	101,6	102,0	101,8	101,8	101,1	101,1	101,5	101,6
Grafisk industri	99,9	99,8	100,4	100,3	101,1	101,2	101,5	101,8	101,5	99,7	100,0	99,9
Livsmedelsindustri	100,0	101,1	106,0	109,3	106,1	105,3	106,9	105,7	103,2	98,6	98,8	98,8
Dryckesvaru- och tobaksind	100,8	102,3	109,5	110,6	101,4	98,6	97,4	97,8	101,7	96,0	96,2	96,2
Textil- och beklädnadsind	98,7	96,9	96,2	95,7	95,2	95,1	93,6	93,2	92,9	91,5	91,8	92,1
Läder-, hår- o gummiv ind	99,3	98,5	98,0	97,6	97,7	97,8	97,9	97,9	97,1	96,2	96,8	97,3
Kemisk o kemisk-tekn ind	100,7	100,3	101,7	101,6	99,9	99,4	99,6	98,9	97,9	97,4	97,9	99,5
Samtliga industrigrupper	99,7	99,5	100,7	100,5	99,5	99,1	98,8	98,3	97,7	96,5	96,7	97,2

Tab 3. Antal i januari—mars 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	jan	febr	mars	jan	febr	mars	jan	febr	mars	jan	febr	mars
Gruvindustri	0,4	0,3	0,4	0,0	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	1,4	0,5	0,9
Metall- och verkstadsindustri . .	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	1,0	0,9	0,8
Jord- och stenindustri	1,0	0,4	0,5	0,3	0,4	0,7	2,3	2,2	1,9	1,1	0,8	0,6
Träindustri	0,3	0,4	0,4	0,6	0,7	1,2	0,5	0,8	0,7	1,2	1,3	0,8
Massa- och pappersindustri . . .	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	1,3	1,2	1,2	0,1	0,1	0,3
Grafisk industri	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,2	1,7	2,1	2,2	0,1	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	0,7	0,8	0,5	0,5	0,6	0,7	3,8	4,4	4,8	0,7	0,5	1,0
Dryckesvaru- och tobaksindustri .	0,8	0,3	0,3	0,4	0,3	0,9	1,6	2,3	1,6	2,1	2,4	1,4
Textil- och beklädnadsindustri . .	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	7,4	7,8	7,7	4,8	3,6	2,4
Läder-, hår- och gummivaruindustri	0,4	0,5	0,4	0,9	1,1	0,7	4,3	4,1	3,6	0,8	0,6	0,8
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,4	0,5	0,3	0,6	0,6	0,7	1,8	1,7	1,4	—	0,1	—
Samtliga industrigrupper	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	2,0	2,0	2,1	1,3	1,1	0,9

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under mars 1959

			Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
			Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinn- liga	Summa	
Summa mars	1956	..	142 717	103 337	117 508	58 201	26 245	84 446	27 661
» »	1957	..	156 742	110 035	103 998	49 687	25 799	75 486	22 026
» »	1958	..	177 292	129 221	92 673	45 615	24 720	70 335	21 592
» februari	1959	..	183 758	129 700	86 860	43 300	23 666	66 966	17 501
» mars	1959	..	176 734	123 518	92 966	44 381	25 008	69 389	18 358
Därav									
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske			6 269	5 769	2 949	1 632	311	1 943	43
Skogsbruk			8 534	8 497	1 754	1 575	13	1 588	50
Malmbrytning och metallind			14 453	13 297	4 668	2 527	221	2 748	6
Trä-, grafisk och pappersind			6 609	5 988	2 013	1 360	133	1 493	22
Byggnadsverksamhet			36 094	36 087	10 064	9 415	3	9 418	166
Övriga industrigrupper			15 453	8 036	4 383	1 593	1 358	2 951	39
Samfärdsl			11 736	11 346	15 257	14 286	93	14 379	6 113
Handel			14 732	5 417	12 352	2 690	5 776	8 466	3 066
Förvaltning och fria yrken			14 087	7 711	11 389	3 950	3 067	7 017	2 407
Sjukvård och husligt arbete			12 671	272	20 114	121	12 695	12 816	4 869
Därav under 18 år			20 099	9 414	8 747	2 718	3 049	5 767	34

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa april 1958—april 1959

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
April	43 588	4 289	47 877	3,8	2,2	12,9
Maj	29 842	3 857	33 699	2,6	1,7	7,5
Juni	14 103	2 898	17 001	1,3	1,2	3,2
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April ¹	—	—	34 889	2,7	1,8	7,8

¹ Preliminära uppgifter.

Omsättningen inom detaljhandel m m

4:e kvartalet 1958¹

Tab 1. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, 2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljnings värde) inom enskild detaljhandel m m 3:e kvartalet 1955—4:e kvartalet 1958

	1955		1956				1957				1958			
	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv
Livsmedelsbutiker	102	109	103	107	107	112	100	110	110	114	103	112	113	115
Beklädnadsbutiker	68	112	70	98	73	117	69	100	76	115	72	99	71	117
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	65	115	71	99	71	120	70	105	76	117	72	103	72	117
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	60	84	52	89	64	85	51	91	70	86	54	90	62	85
Butiker för herr- och damkonfektion i kombination samt barnkonfektionsbutiker	60	104	60	97	64	109	60	98	66	101	59	93	61	105
Manufakturbutiker och textila varuhus	84	127	86	101	86	131	85	101	90	133	91	105	89	140
Skobutiker och skomakerier	75	113	56	105	81	118	59	113	90	120	60	113	85	121
Skobutiker	72	114	56	103	78	121	58	113	89	123	61	114	83	123
Skomakerier	90	100	56	112	100	100	67	110	99	99	56	103	99	93
Inventariebutiker	100	148	114	112	105	151	123	111	120	171	130	122	120	192
Butiker för heminredningstextilier	98	127	108	109	108	128	111	103	111	144	112	110	125	191
Butiker för möbler	94	141	103	107	88	134	106	99	100	159	109	106	102	165
Bosättningsaffärer	117	172	114	116	127	178	110	122	134	184	110	109	124	187
Radio-, el- och belysningsaffärer	102	154	124	115	111	166	142	118	136	181	158	139	122	203
Järn-, cykel- och sportaffärer	98	89	67	102	96	93	69	108	111	97	73	111	108	103
Övriga specialbutiker	103	119	99	104	105	127	103	111	114	136	110	119	119	144
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	100	114	81	100	97	118	86	108	104	122	86	113	108	132
Urmakerier, optikaffärer	108	130	98	99	110	140	108	114	122	147	112	116	121	157
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	114	119	100	106	114	127	108	112	126	140	117	122	132	146
Tobaksbutiker	100	113	104	96	96	118	103	101	103	129	109	110	113	133
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	103	108	90	114	122	128	89	120	122	125	102	117	121	119
Varuhus, basarer, postorderfirmor	94	143	89	115	106	159	94	128	122	172	101	135	124	185
Summa detaljhandel	95	114	93	106	99	120	94	109	105	124	98	113	107	129
Restauranger, kaféer och konditorier	106	84	78	93	96	83	78	93	95	79	77	93	96	86
Restauranger	103	80	73	89	92	78	73	87	89	73	69	87	92	80
Kaféer och konditorier	112	93	89	103	105	93	90	106	109	93	93	107	106	96
Betjäningsställen	85	97	87	114	98	112	100	120	112	121	111	131	114	128
Frisersalonger, hygieniska institut	87	100	88	113	98	108	91	115	103	113	100	123	106	120
Bad- och tvättrinätningar	85	94	87	120	100	115	109	134	116	121	112	135	119	131
Samtliga branscher	95	112	92	105	99	117	93	108	105	120	96	112	106	126

¹ Se anm nederst på s 179.

Tab 2. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 4:e kvartalet 1958 samt uppräknade försäljningssummor

	Antal iden- tiska företag 3:e och 4:e kv 1958	Uppräk- nade för- säljnings- summor milj kr 4:e kv 1958	Indextal för 4:e kv 1958		Indextal för 1:a—4:e kv 1958 (1:a—4:e kv 1957 = 100) ³
			(3:e kv 1958 = 100) ¹	(4:e kv 1957 = 100) ²	
Livsmedelsbutiker	714	1 961,9	102	101	102
Beklädnadsbutiker	536	850,0	165	102	100
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	100	179,5	163	101	99
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	91	116,3	138	99	97
Butiker för herr- och damkonfektion i kom- bination samt barnkonfektionsbutiker	74	185,0	172	104	98
Hatt- och mössbutiker, modebutiker	21	22,4	240	..	..
Manufakturbutiker och textila varuhus	209	291,8	157	106	104
Päls- och skinnvarubutiker	30	39,4	339	..	..
Skobutiker och skomakerier	122	142,5	142	100	99
Skobutiker	78	130,4	149	100	100
Skomakerier	44	12,1	94	94	94
Inventariebutiker	311	401,3	160	112	108
Butiker för heminredningstextilier	46	48,2	152	132	115
» » möbler	65	115,2	162	104	104
Bosättningsaffärer	74	47,1	152	102	96
Radio-, el- och belysningsaffärer	74	156,3	166	112	108
Butiker för hemslöjd och leksaker	47	26,3	168	..	..
Järn-, cykel- och sportaffärer	151	176,8	96	106	103
Övriga specialbutiker	391	800,5	121	106	106
Blomsterhandel	55	74,7	189	..	..
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	57	89,7	123	108	105
Juvellerarbutiker	18	37,9	145	..	..
Urmakerier, optikaffärer	32	52,0	130	107	103
Fotoaffärer och ateljéer	33	..	94	..	..
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	122	321,8	111	104	106
Tobaksbutiker	34	138,7	118	103	107
Läderhandel	22	20,8	156	..	..
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	27	21,3	98	95	101
Varuhus, basarer, postorderfirmor	26	335,3	150	108	106
<i>Summa detaljhandel</i>	2 278	4 689,5	121	104	103
<i>Restauranger, kaféer och konditorier</i>	485	289,1	89	108	102
Restauranger	319	193,0	88	110	102
Kaféer och konditorier	166	96,1	91	103	101
<i>Betjäningsställen</i>	264	136,1	112	106	107
Frisersalonger, hygieniska institut	132	64,9	113	106	106
Bad- och tvättinrättningar	124	57,9	111	108	104
Samtliga branscher	3 027	5 114,8	118	104	103

¹ Uträknade på identiska företag.

² Uträknade enligt kedjeindexmetod.

³ Genomsnitt av kedjeindextal.

Anm. En utförlig redogörelse för statistikens utformning har lämnats i Sociala Meddelanden 1956: 2 och 1958: 2. I Statistisk Information 1959: febr lämnades en redogörelse för i statistiken vidtagna ändringar fram till 3:e kvartalet 1958. Kommentarer kommer i fortsättningen att lämnas endast då ändringar i statistikens utformning motiverar detta. — Antalet tillfrågade enskilda företag var 4 480. Bearbetningsbara svar erhöles från 3 113 företag (69 %).

Tab 3. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) under 4:e kvartalet 1958 inom vissa branscher av enskild detaljhandel m m, exklusive och inklusive omsättningen i vissa varuhus

	Indextal för 4:e kv 1958						Indextal för 1:a—4:e kv 1958 (1:a—4:e kv 1957 = 100) ³		
	(3:e kv 1958 = 100) ¹			(4:e kv 1957 = 100) ²					
	exkl varu-husen	enbart varu-husen	inkl varu-husen	exkl varu-husen	enbart varu-husen	inkl varu-husen	exkl varu-husen	enbart varu-husen	inkl varu-husen
Livsmedel	102	127	103	101	121	101	102	120	102
Beklädnad	165	157	164	102	110	103	100	106	100
Skor	142	147	142	100	108	101	99	102	99
Inventarier	160	154	159	112	112	114	108	109	108
Järnvaror, cyklar och sportartiklar	96	98	96	106	115	106	103	110	103
Övriga varuslag (resp butiker)	121	154	122	106	116	106	106	114	106
Restauranger och kaféer	89	89	89	108	112	108	102	110	102

¹, ², ³ Se resp not, tab 2.

Tab 4. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) och för antalet försäljningsställen inom konsumentkooperativ detaljhandel under 4:e kvartalet 1958

	Indextal för				
	4:e kv 1958 (3:e kv 1958 = 100) ¹	4:e kv 1958 (4:e kv 1957 = 100) ²		1:a—4:e kv 1958 (1:a—4:e kv 1957 = 100) ³	
	För-säljning	För-säljning	Antal för-säljnings-ställen	För-säljning	Antal för-säljnings-ställen
Detaljförsäljning	115	106	98	105	98
Livsmedel	107	104	97	105	97
Snabbköp	111	115	115	117	114
Speceri och diverse (inkl butiksbusar)	98	93	92	95	92
Charkuteri	121	90	85	86	83
Mjöl och bröd	108	93	86	94	89
Fisk	115	95	92	97	93
Specialbutiker, varuhus	182	116	96	111	97
Skor	169	96	90	96	94
Restauranger, serveringar	91	106	103	103	103
Övriga avdelningar	130	125	111	117	112
Partiförsäljning	106	103	—	99	—
Total försäljning	115	106	98	105	98

¹, ², ³ Se resp not, tab 2.

Tab 5. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) och för antalet försäljningsställen inom konsumentkooperativ detaljhandel under december 1958 (december 1957 = 100) samt uppräknade försäljningssummor

	Indextal för december 1958 (december 1957 = 100) ¹		Uppräknade försäljningssummor milj kr	
	Försäljning	Antal försäljningsställen	december 1958	4:e kv 1958
Detaljförsäljning	109	98	323,6	800,3
Livsmedel	107	98	239,4	623,9
Snabbköp	119	115	134,2	345,3
Speceri och diverse (inkl butiksbuskar)	94	92	75,5	196,7
Charkuteri	93	86	12,8	33,5
Mjölk och bröd	96	86	15,3	44,1
Fisk	97	89	1,6	4,3
Specialbutiker, varuhus	118	97	69,8	139,4
Skor	105	90	4,7	9,8
Restauranger, serveringar	106	102	5,2	16,6
Övriga avdelningar	133	112	4,5	10,6
Partiförsäljning	107	—	13,0	36,7
Total försäljning	109	98	336,6	837,0

¹ Uträknade enligt kedjeindexmetod.

Jonas Elmdahl

Konsumentprisindex för mars 1959

Konsumentprisindex för mars 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 152 (1949 = 100) eller samma tal som gällt sedan april 1958. Med två decimaler är talet för mars 152,34.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna är talen för mars följande (februaritalen inom parentes): Livsmedel 163 (163), alkoholhaltiga drycker och tobak 174 (173), bostad, bränsle och lyse 158 (158), därav enbart

bostad 155 (154) och bränsle och lyse 165 (165), kläder och skor 125 (124), inventarier och husgeråd 134 (134) och diverse 149 (149).

I tab 1 redovisas indextalen för de olika huvudgrupperna samt totalindextalen för varje år 1950—1958 samt för varje månad mars 1958—mars 1959.

Indextal för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för mars 1959 och de

två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen av indextalen mellan december 1958 och mars 1959, beräknad på indextalen före avrundning till hela tal.

Inom livsmedelsposten har mellan februari och mars prissänkningar på ett flertal varuslag vägt något tyngre än prishöjningar på vissa andra varor. Bland annat har fläsk, charkuterivaror, apelsiner och citroner blivit billigare, medan högre priser har noterats för kalvkött och hönskött m m. Inom bränsleposten registrerades en liten sänkning av priset

på koks och någon ökning av rabatterna på eldningsolja. I fråga om vissa slag av skor har mindre prishöjningar noterats. Inom diversegruppen har pensionsatviselse blivit några procent dyrare. Spårvägsresor har genom taxeändringen i Stockholm blivit billigare, och indextalet för inköp av motorfordon har gått ned något.

Pensionspristalet som reglerar indextilläggen på folkpensionerna i juni blir oförändrat 124.

Carl Öberg

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—mars 1959 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livsmedel	Alkoholhaltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Kläder o skor	Inventarier o hushållsgeråd	Diverse	Totalindex	Kommerskollegii partiprisindex
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 mars	163	166	155	149	166	124	134	148	151	145
april	165	172	154	149	164	125	134	148	152	145
maj	163	172	154	149	164	125	134	149	152	144
juni	163	172	153	149	162	125	134	149	152	144
juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—57 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3 sid 191.

Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och januari—mars 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958—mars 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— mars 1959
		1958	Jan 1959	Febr 1959	Mars 1959	
Livsmedel	313	163	164	163	163	— 1
Mjöl, gryn och bröd	37	160	161	161	161	0
Mejeriprodukter	51	158	157	157	157	0
Matfett utom smör	8	126	126	126	126	0
Ägg	9	126	122	124	126	+ 1
Kött	20	207	218	210	214	— 1
Fläsk	23	194	206	199	192	— 7
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	170	168	167	— 1
Fisk och fiskkonserver	13	176	183	181	183	+ 1
Rotfrukter och grönsaker	16	192	198	202	199	+ 1
Frukt och bär	29	141	131	132	130	— 3
Specerier	48	180	178	176	176	— 2
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	181	182	181	0
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	174	173	174	0
Spritdrycker och vin	47	206	210	210	210	0
Öl	9	140	142	142	143	0
Tobak	33	142	146	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	157	158	158	+ 2
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	154	154	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	161	165	165	+ 2
Kläder och skor	117	125	125	124	125	— 1
Kläder	97	123	122	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	127	126	127	— 1
Underkläder och strumpor	14	97	97	97	97	0
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	116	116	116	— 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	135	136	137	+ 1
Skor	20	141	141	141	141	0
Inventarier och husgeråd	102	134	133	134	134	+ 1
Möbler	11	134	135	135	135	0
Radio och musikinstrument	15	118	113	113	114	+ 1
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	141	143	143	+ 1
Hushålltextilier	19	129	129	130	130	0
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	135	136	136	+ 1
Personliga effekter	10	125	125	125	125	+ 1
Diverse	227	149	149	149	149	0
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	137	137	0
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsnig och skrivmateriel	20	178	183	183	183	+ 1
Post och tele	14	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	151	151	153	+ 1
Resor	38	156	156	156	154	— 1
Motorfordon	71	141	141	142	141	0
Hemhjälp	10	178	185	185	185	—
Blommor m m	13	128	128	126	126	0
Totalindex	1 000	152	152	152	152	0

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Utlänningar i Sverige

EN ÖVERSIKT FÖR FÖRSTA KVARTALET 1959 OCH LÄGET DEN 1 APRIL 1959

I februarihäftet av Sociala Meddelanden lämnades en översikt för det närmast föregående året jämte vissa uppgifter, avseende läget vid årsskiftet 1958/59. Motsvarande uppgifter för innevarande års första kvartal samt för läget vid kvartals-skiftet mars—april 1959 föreligger nu, och i det följande lämnas en redogörelse för undersökningens viktigaste resultat. Av uppgifterna anger antalet uppehållstillstånd och antalet arbetsanmälda förhållandet vid kvartalsskiftet, medan siffrorna angående svenska medborgarskap, födda och avlidna utlänningar avser totala antalet uppgifter, som under tremånadersperioden meddelats till utlänningskommissionen.

Utlänningar med uppehållstillstånd. Sedan skyldighet att inneha tillstånd för vistelse i Sverige slopats för nordbor, omfattar antalet uppehållstillstånd endast en mindre del av alla utlänningar i landet. Den 1 april 1959 var antalet gällande uppehållstillstånd 52 768, av vilka 28 248 avsåg män och 24 520 kvinnor. De flesta uppehållstillstånden gällde för balter (7 115), tyskar (20 534), ungrare (6 078), italienare (3 397), polacker (1 947) och österrikare (2 884).

Naturaliserade utlänningar. Under första kvartalet har 2 566 förutvarande utlänningar förvärvat svenskt medborgarskap. Siffran omfattar barn ävensom svenskfödda utländska medborgare, vilka i föreskriven ordning återvunnit

svenskt medborgarskap. Av de under kvartalet naturaliserade — som är 392 färre än under motsvarande period 1958 — har 2 459 upptagits till svenska medborgare efter Kungl Maj:ts beslut. Beträffande fördelningen efter förutvarande nationalitet kan nämnas, att 161 danskar, 862 finländare, 142 norrmän, 383 balter, 495 tyskar och 120 polacker förvärvat svenskt medborgarskap under månaderna januari—mars.

Födda och avlidna utlänningar. Enligt de uppgifter, som under årets tre första månader inkommit till utlänningskommissionen, var antalet avlidna utlänningar 81, medan under motsvarande tid av utländska kvinnor föddes 1 352 barn i Sverige. Av barnen hade 491 finländsk, 241 dansk och 114 norsk nationalitet.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 april 1959 var, såsom framgår av tab 1 och 2, det totala antalet arbetsanmälda utlänningar i riket 98 262. Under kvartalet har sålunda en minskning med 5 415 eller med 5,2 % inträffat. Liksom fallet var under år 1958, har under månaderna januari—mars 1959 vidtagits en del korrigeringar i siffrorna över de arbetsanmälda på det sättet, att sådana fel eliminerats, som uppkommit genom att arbetsgivare i vissa fall underlåtit att inom den i lagen föreskrivna tiden avanmäla utlänningar, som slutat sin arbetsanställning redan före årsskiftet 1958/1959. Antalet av de sålunda under

Tab 1. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 april 1959
fördelade efter län, nationalitet och kön

Län	Nationalitet									
	Dansk	Norsk	Finsk	Bal- tisk	Polsk	Tysk	Itali- ensk	Ung- ersk	Övrig	Summa
Stockholms stad . . .	2 285	2 103	8 493	984	279	3 585	591	597	2 269	21 186
därav män . . .	1 659	1 116	3 745	686	204	1 470	372	409	1 629	11 290
Stockholms	809	477	4 078	322	67	1 554	304	249	626	8 486
därav män . . .	569	198	2 075	243	53	476	265	181	399	4 459
Uppsala	186	93	733	91	18	206	8	84	111	1 530
därav män . . .	150	50	433	56	16	80	6	55	75	921
Södermanlands . . .	589	180	1 718	261	34	334	71	191	232	3 610
därav män . . .	473	112	1 028	199	28	192	51	137	167	2 387
Östergötlands . . .	501	208	933	234	69	435	130	154	234	2 898
därav män . . .	411	146	512	164	52	243	100	125	177	1 930
Jönköpings	450	127	486	80	52	311	3	156	156	1 821
därav män . . .	344	66	234	61	34	151	2	118	117	1 127
Kronobergs	230	42	94	8	17	123	2	87	47	650
därav män . . .	199	32	56	6	16	80	2	74	37	502
Kalmar	153	62	175	36	19	138	10	85	93	771
därav män . . .	128	42	118	32	14	91	9	64	79	577
Gotlands	102	4	61	4	—	18	1	1	10	201
därav män . . .	24	2	24	2	—	11	1	1	7	72
Blekinge	215	32	126	42	12	63	3	103	47	643
därav män . . .	196	26	96	37	10	51	3	98	40	557
Kristianstads	497	36	177	7	20	214	5	73	58	1 087
därav män . . .	385	18	100	7	12	118	3	59	42	744
Malmöhus	4 646	319	843	186	159	1 604	257	623	814	9 451
därav män . . .	3 658	217	515	134	103	825	183	456	629	6 720
Hallands	372	65	200	61	31	180	7	139	90	1 145
därav män . . .	306	32	90	50	18	92	4	111	61	764
Göteborgs och Bohus	3 064	1 702	2 964	832	138	1 493	532	318	1 159	12 202
därav män . . .	2 493	1 010	1 902	603	112	879	360	242	947	8 548
Älvsborgs	768	443	2 103	331	71	579	3	230	342	4 870
därav män . . .	559	196	582	195	49	257	3	134	179	2 154
Skaraborgs	207	128	442	36	8	211	7	88	109	1 236
därav män . . .	151	69	221	28	8	118	7	61	63	726
Värmlands	797	661	1 132	42	20	358	5	133	390	3 538
därav män . . .	705	505	911	37	17	237	4	105	294	2 815
Örebro	617	253	1 685	109	43	582	36	153	315	3 793
därav män . . .	534	156	1 183	83	33	353	27	127	240	2 736
Västmanlands	619	451	3 315	115	58	756	450	247	524	6 535
därav män . . .	514	339	2 320	89	47	483	287	201	394	4 674
Kopparbergs	683	432	2 222	33	57	367	28	115	271	4 208
därav män . . .	617	297	1 693	28	45	241	23	95	220	3 259
Gävleborgs	323	205	1 212	51	21	279	8	68	145	2 312
därav män . . .	292	134	922	46	20	193	5	52	105	1 769
Västernorrlands . . .	121	186	1 335	12	5	139	7	22	77	1 904
därav män . . .	103	143	1 105	12	3	94	7	20	64	1 551
Jämtlands	41	277	309	2	2	58	—	5	27	721
därav män . . .	32	133	198	2	2	38	—	4	25	434
Västerbottens	58	110	596	2	2	70	2	20	28	888
därav män . . .	45	65	352	—	1	44	2	19	24	552
Norrbottnens	196	271	1 932	3	5	81	14	24	50	2 576
därav män . . .	175	196	1 176	2	4	59	13	23	40	1 688
Summa	18 529	8 867	37 364	3 884	1 207	13 738	2 484	3 965	8 224	98 262
därav män	14 722	5 300	21 591	2 802	901	6 876	1 739	2 971	6 054	62 956

Tab 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 april 1959, fördelade efter yrkes-

Yrkesgrupp	Nationalitet					
	Dansk	Norsk	Finsk	Baltisk	Polsk	Tysk
I. Jordbruk och skogsbruk	2 462	671	4 537	145	21	487
Jordbruk	1 512	110	612	35	11	168
Trädgårdsskötsel	231	50	338	11	6	200
Fiske	34	1	10	3	—	—
Skogsbruk	685	510	3 577	96	4	119
II. Industri och hantverk	8 941	3 143	17 594	2 249	685	5 125
Malmbrytning o metallindustri	3 659	1 272	8 591	1 112	331	2 877
därav: malmgruvor	76	106	851	3	6	70
Jord- o stenindustri	569	61	398	27	14	185
Träindustri	322	188	956	88	20	175
Pappers- och grafisk industri	554	229	1 134	106	44	285
Livsmedelsindustri	953	194	970	72	31	318
Textilindustri	655	196	1 259	399	86	361
Beklädnadsindustri	454	404	2 393	212	59	450
Läder-, hår- o gummiindustri	596	129	506	121	55	186
Kemisk-teknisk industri	177	81	330	28	8	86
Byggnadsindustri	999	388	1 054	84	37	201
Kraft-, belysnings- o vattenverk	3	1	3	—	—	1
III. Samfärdsel	2 104	754	1 895	251	103	747
Landtransport	263	155	411	92	15	81
Luftfart	63	88	15	—	—	2
Sjöfart	1 778	511	1 469	159	88	664
IV. Handel	1 491	1 467	5 954	350	158	1 736
Försäljnings-, reklam- o affärsverksamhet	399	350	731	43	16	352
Lagerarbete	263	184	596	93	23	104
Bank-, försäkrings- o uppdragsverksamhet	12	29	129	57	4	50
Hotell, restauranger o storhushåll	817	904	4 498	157	115	1 230
V. Förvaltning, arbetsledning och fria yrken	1 168	1 270	1 569	531	104	1 430
Allmän tjänst	18	13	17	3	—	7
Socialvård	10	8	14	4	2	22
Tekniska arbetsområden	449	804	521	235	57	633
Kontorsarbete	262	342	939	255	32	596
Undervisn, biblioteksarbete o journalistik	27	47	49	27	12	58
Organisations- o ombudsmannaverksamhet	—	2	1	2	—	3
Konstnärlig verksamhet	402	54	28	5	1	111
VI. Hälsovård o sjukvård; hygien	1 067	682	2 182	97	43	864
VII. Husligt arbete	532	483	1 781	27	23	2 872
VIII. Genomgående yrken, diversearbete	668	283	1 576	165	42	313
Genomgående yrken	471	217	1 207	109	36	277
Diversearbete	197	66	369	56	6	36
IX. Arbete, ej hänförligt till annan näringsgren	91	113	261	22	12	155
Extra skördehjälp m m	2	—	1	—	—	1
Elevepraktikarbete	89	113	260	22	12	154
X. Beredskaps- o arkivarbete	5	1	15	47	16	9
Summa	18 529	8 867	37 364	3 884	1 207	13 738

grupp, nationalitet och kön

Italiensk	Ungersk	Brittisk	Neder- ländsk	Schwei- zisk	Öster- rikisk	Övrig	Summa	Därav	
								Män	Kvinnor
8	169	12	53	65	56	131	8 817	8 222	595
7	118	7	12	43	29	39	2 703	2 444	259
1	25	2	39	16	14	10	943	719	224
—	—	—	—	—	—	—	48	48	—
—	26	3	2	6	13	82	5 123	5 011	112
1 777	2 662	96	244	249	1 140	1 545	45 450	33 291	12 159
1 426	1 398	54	145	124	775	813	22 577	19 786	2 791
3	56	1	2	1	14	23	1 212	1 212	—
73	104	2	4	4	28	38	1 507	1 262	245
6	83	5	5	15	28	55	1 946	1 809	137
26	131	15	28	26	41	90	2 709	2 131	578
21	133	5	22	39	34	63	2 855	1 736	1 119
43	313	6	8	6	31	202	3 565	1 503	2 062
80	184	5	9	13	123	133	4 519	491	4 028
28	157	2	7	4	21	59	1 871	1 036	835
22	35	—	3	1	12	16	799	478	321
51	124	2	13	17	47	76	3 093	3 050	43
1	—	—	—	—	—	—	9	9	—
122	52	177	123	26	46	497	6 897	6 573	324
20	33	3	7	4	10	40	1 134	1 010	124
—	—	5	2	1	1	4	181	140	41
102	19	169	114	21	35	453	5 582	5 423	159
245	331	73	139	127	244	456	12 771	4 908	7 863
23	25	26	31	32	37	68	2 133	883	1 250
26	75	6	11	3	25	57	1 466	1 061	405
2	10	12	5	6	9	18	343	147	196
194	221	29	92	86	173	313	8 829	2 817	6 012
172	405	302	178	163	196	612	8 100	5 382	2 718
—	—	—	1	—	—	5	64	53	11
—	2	1	—	—	1	4	68	20	48
33	251	99	75	102	101	262	3 622	3 309	313
37	66	85	60	47	59	159	2 939	917	2 022
7	54	74	3	6	7	62	433	318	115
—	—	—	—	—	—	1	9	6	3
95	32	43	39	8	28	119	965	759	206
15	104	22	53	39	113	181	5 462	1 278	4 184
48	34	31	46	58	212	89	6 236	63	6 173
70	116	11	12	4	63	111	3 434	2 331	1 103
63	75	7	10	3	48	77	2 600	1 543	1 057
7	41	4	2	1	15	34	834	788	46
26	57	28	19	15	40	107	946	793	153
—	2	—	—	—	2	—	8	5	3
26	55	28	19	15	38	107	938	788	150
1	35	—	—	—	2	18	149	115	34
2 484	3 965	752	867	746	2 112	3 747	98 262	62 956	35 306

kvartalet successivt utmönstrade uppgifterna motsvarar drygt 3/4 av ovan angivna minskning. Till minskningen har också bidragit det antal utlännningar, som förvärvat svenskt medborgarskap under årets tre första månader och som vid årsskiftet var arbetsanmälda.

Av de arbetsanmälda var 62 956 män och 35 306 kvinnor, vilket innebär, att antalet män under kvartalet minskat med 3 911 och antalet kvinnor med 1 504. Danskar, finländare och norrmän utgjorde tillsammans 65,9 % av det totala antalet arbetsanmälda utlännningar. Av övriga nationaliteter kan nämnas tyskarna, som representerade 14,0 % av samtliga.

Beträffande fördelningen efter yrke kan nämnas, att inemot hälften av samtliga arbetsanmälda utlännningar sysselsattes inom industri och hantverk. Av dessa var likaledes hälften anställda i malm-brytning och metallindustri. Andra stora utlänningsgrupper sysselsattes inom handel och inom jordbruk och skogsbruk.

Talrikast förekom de arbetsanmälda utlännarna inom Stockholms stad och län samt inom Malmöhus och Göteborgs och Bohus län. Inom dessa områden redovisas sammanlagt mer än hälften av samtliga.

Karl-Erik Forsström

CONTENTS

<i>Absenteeism in industry during the week of 23rd—29th November 1958</i>	153
<i>Homes for the aged in 1957</i>	157
<i>Approved schools in 1958</i>	161
<i>The new shops sample to be used in the collection of prices for the consumer price index</i>	167
<i>Employment and unemployment</i>	172
<i>Turnover in retail trade, etc during the fourth quarter of 1958</i>	178
<i>The consumer price index for March 1959</i>	181
<i>Aliens in Sweden</i>	
<i>A survey for the first quarter of 1959 and the situation on 1st April 1959</i>	184

SUMMARY

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

Every month

The consumer price index
Employment and unemployment

Every quarter

Building and construction in certain towns 1959: March
Turnover in the retail trade etc this issue

Most
recently in

Employment and wages in industry 1959: March
Aliens in Sweden this issue

Every year

National General Inheritance Fund 1958: 11
The work of the Child Welfare Boards 1958: 11
General children's allowances 1959: March
Housing construction 1958: 10
Day nurseries and nursery schools 1959: Febr
Social assistance 1959: Febr
Absenteeism at certain industrial firms this issue
Social assistance in the home 1958: 8
Consumer prices in Sweden and abroad 1958: 8
Maternity assistance 1958: 7
Cases of intervention by the Temperance Boards

Preliminary report 1958: 6
The work of the Temperance Boards 1959: March
The clientele of the Temperance Boards 1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens 1958: 11
The cost of social welfare and how it is financed 1959: April
State expenditure for social purposes 1959: Febr
Approved schools this issue
Persons admitted into institutions for inebriates 1958: 8
State grants to homes for the aged 1958: 8
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc this issue

Trycklov 26 maj 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

JUNI · 1959

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

TF BYRÅCHEF

Gustaf Holmstedt 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpsstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin och Åke Larsson

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson och Arved Oksaar (21 80 42) samt amanuens Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 allmänna häften per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Endast Statistisk Information) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, pris 10 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Juni 1959

INNEHÅLL

<i>Statistisk Information. Periodiska översikter</i>	192
<i>Bostadsbyggandet under första kvartalet 1959 i städer, köpingar och cirka 300 landskommuner. Preliminär översikt utarbetad av bostadsstyrelsen</i>	193
<i>Nykterhetsnämndernas ingripanden år 1958. Preliminär översikt</i>	196
<i>Löneförhållandena för arbetare inom industrin i februari 1959</i>	197
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	202
<i>Konsumentprisindex för april 1959</i>	208
<i>Recension: Censusmonografier om kvinnors fruktsamhet och om åldringsproblem</i>	210
<i>Summary</i>	212

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Bostadsbyggandet i städer, köpingar och cirka 300
landskommuner detta nr
Löneförhållandena för arbetare inom industrin² detta nr
Omsättningen inom detaljhandel m m 1959: maj
Utlänningar i Sverige 1959: maj

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1959: mars
Bostadsbyggandet 1958: 10
Daghem och förskolor 1959: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social 1958: 8
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1958: 8
Mödranhjälpen 1958: 7
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport detta nr
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1958: 11
Socialhjälp 1959: febr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1958: 8
Ålderdomshem, om statsbidrag till 1958: 8
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1959: maj

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Bostadsbyggandet under första kvartalet 1959 i städer, köpingar och cirka 300 landskommuner

PRELIMINÄR ÖVERSIKT UTARBETAD AV BOSTADSSTYRELSEN

Bostadsstyrelsen har under en följd av år i Sociala Meddelanden redovisat antalet lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i städer och köpingar samt antalet lägenheter i påbörjade, inflyttningsfärdiga och pågående hus i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare. Den sistnämnda redovisningen har från och med ingången av år 1959 upphört.

Primärmaterialet till den redovisning som härmed inleds utgörs liksom tidigare av förteckningar, som månadsvis införskaffas från alla städer och köpingar samt ett antal större egentliga landskommuner (sammanlagt ca 300 kommuner) över alla påbörjade och inflyttningsfärdiga hus med minst en bostadslägenhet. Vid kvartalsskiftena redovisas därjämte antalet lägenheter i pågående hus.¹ För övriga kommuner inhämtas genom länsbostadsnämndernas försorg liknande uppgifter om flerfamiljshus (i nedan angiven mening).

Från och med år 1958 har i kommunernas rapporter om bostadsbyggandet även intagits uppgifter om husens fördelning på småhus och övriga hus.

»Småhus» är den gemensamma benämningen på enfamiljs- och tvåfamiljshus samt rad- och kedjehus. Övriga hus

utgörs av flerfamiljshus och hus för hushållsändamål — »icke-bostadshus». Då antalet lägenheter i icke-bostadshus är ringa (mindre än en procent av den totala bostadsproduktionen) betecknas i denna framställning alla andra hus än småhus som »flerfamiljshus».

I den följande översikten redovisas antalet lägenheter i påbörjade och inflyttningsfärdiga hus i städer och köpingar. I samband därmed särredovisas Stockholms inre förortskrets, omfattande 5 städer, 5 köpingar och 8 egentliga landskommuner, samt vissa förortskommuner till Göteborg, omfattande 3 städer och 7 egentliga landskommuner. Därjämte lämnas uppgift om hur många av lägenheterna i de inflyttningsfärdiga och påbörjade husen som utgörs av lägenheter i småhus.

Att bostadsbyggandet i Stockholms inre förortskrets särredovisas i detta sammanhang beror på den betydelse som numera ur bostadsförsörjningssynpunkt måste tillmätas den gemensamma bostadsmarknad som denna grupp av kommuner jämte Stockholms stad utgör.

Det må framhållas, att de förortskommuner till Göteborg, för vilka det för närvarande är möjligt att redovisa det sammanlagda bostadsbyggandet, icke är alla de kommuner i Göteborgs närhet som kan sägas representera en med staden gemensam bostadsmarknad.

¹ Ett hus anses bli påbörjat, då schaktnings-, sprängnings- eller utfyllningsarbeten igångsätts, och sedan vara pågående, till dess lägenheterna kan tas i bruk. Då detta kan ske anses huset vara inflyttningsfärdigt.

Tab 1. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt			Därav i småhus		
	1958		1959	1958		1959
	1:a kv	Hela året	1:a kv	1:a kv	Hela året	1:a kv
Stockholm	1 651	7 117	1 854	97	607	142
Stockholms inre förortskrets ²	935	4 136	550	162	961	169
Göteborg	994	4 188	725	87	269	90
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	312	1 030	253	100	374	125
Malmö	815	2 337	780	56	469	40
Övriga städer med						
30 000—100 000 invånare	2 857	12 103	2 842	572	2 280	418
10 000— 30 000 »	2 131	10 175	2 169	574	2 213	769
mindre än 10 000 »	997	4 079	586	217	968	259
Övriga köpingar	1 005	4 339	862	420	1 786	425
Summa	11 697	49 504	10 621	2 285	9 927	2 437

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

² Boo, Botkyrka, Flanderyd, Djursholm, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Märsta, Nacka, Saltsjöbaden, Sollentuna, Solna, Stocksund, Sundbyberg, Tyresö, Täby, Upplands-Väsby, Österhaninge.

³ Askim, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Mölndal, Nödinge, Partille, Råda, Starrkärr, Tuve.

Inflyttningsfärdiga lägenheter

Det sammanlagda antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i de i tab 1 redovisade kommunerna och kommungrupperna har första kvartalet 1959 jämfört med samma kvartal 1958 minskat med 9 %. Antalet lägenheter i småhus har däremot ökat något och utgjorde 23 % av de under första kvartalet 1959 inflyttningsfär-

diga lägenheterna. Första kvartalet 1958 var motsvarande procenttal 20. För hela år 1958 var andelen lägenheter i småhus i de redovisade kommungrupperna likaledes 20 %.

Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter har ökat i Stockholm men minskat i inre förortskretsen, varigenom antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i dessa kommuner tillhoppa minskat i jämförelse med

Tab 2. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggda hus i städer med 30 000—100 000 invånare¹

Städer	1958		1959	Städer	1958		1959
	1 kv	Hela året			1 kv	Hela året	
Borås	148	789	184	Lund	185	934	267
Eskilstuna	23	452	73	Norrköping	75	774	357
Gävle	57	617	88	Solna	258	460	126
Halmstad	94	395	60	Södertälje	129	431	141
Hälsingborg	188	545	213	Trollhättan	179	455	130
Jönköping	193	478	57	Uddevalla	210	876	142
Kalmar	29	214	148	Uppsala	255	1 274	426
Karlskoga	58	334	47	Västerås	220	1 108	70
Karlskrona	115	250	39	Örebro	206	798	121
Karlstad	165	492	181				
Linköping	328	887	98	Tillhoppa	3 115	12 563	2 968

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

Tab 3. Antal lägenheter i påbörjade hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt			Därav i småhus		
	1958		1959	1958		1959
	1:a kv	Hela året	1:a kv	1:a kv	Hela året	1:a kv
Stockholm	702	5 244	909	103	373	75
Stockholms inre förortskrets ²	854	6 759	1 161	168	1 009	126
Göteborg	191	4 880	446	9	283	34
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	218	1 175	193	2	427	45
Malmö	189	2 830	653	14	363	23
Övriga städer med						
30 000—100 000 invånare	1 463	14 707	2 463	90	1 493	242
10 000—30 000 »	722	11 808	1 245	65	2 282	194
mindre än 10 000 »	357	3 659	570	79	1 091	95
Övriga köpingar	326	4 101	935	125	1 425	176
Summa	5 022	55 163	8 575	655	8 746	1 010

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

² Se not till tab 1.

³ » » » » 1.

motsvarande antal under första kvartalet 1958. Även i Göteborg med förortskommuner samt i Malmö har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter minskat.

I förhållande till första kvartalet 1958 var i »övriga städer» med 30 000—100 000 och 10 000—30 000 invånare antalet inflyttningsfärdiga lägenheter ungefär oförändrat, medan antalet lägenheter i »övriga städer» med mindre än 10 000 invånare hade minskat med 41 och i »övriga köpingar» med 14 %.

I tab 2 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter för varje enskild stad med 30 000—100 000 invånare.

I *flerfamiljshus i hela riket* var antalet inflyttningsfärdiga lägenheter ca 8 800 under första kvartalet 1959, vilket med drygt 1 500 understiger motsvarande antal första kvartalet 1958.

Lägenheter i påbörjade hus

I tab 3 redovisas för samma kommuner och kommungrupper som i tab 1 anta-

let lägenheter i påbörjade hus. Dessa uppgifter är osäkrare än uppgifterna om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter och blir i efterhand föremål för korrigeringar, som i regel leder till att antalen ökar.

Jämfört med första kvartalet 1958 har antalet lägenheter i påbörjade hus i de i tab 3 redovisade kommunerna och kommungrupperna kraftigt ökat. Denna ökning är relativt sett mindre i Stockholm med inre förortskrets och Göteborg med förortskommuner än i övriga städer och köpingar. Av de påbörjade lägenheterna är 12 % belägna i småhus. Motsvarande andel första kvartalet 1958 var 13 och för hela året 16 %.

I *flerfamiljshus i hela riket* påbörjades första kvartalet 1959 ca 8 000 lägenheter eller drygt 3 000 fler än första kvartalet 1958. Antalet lägenheter i pågående flerfamiljshus var vid utgången av första kvartalet 60 200, vilket överstiger motsvarande antal första kvartalet 1958 med 12 000 lägenheter.

Gunnel Öhman

Nykterhetsnämndernas ingripanden år 1958¹

PRELIMINÄR RAPPORT

En mycket kraftig uppgång i antalet ingripanden av nykterhetsnämnderna kunde konstateras omedelbart efter att motboken avskaffats och den nya nykterhetsvårdslagen trätt i kraft. Mellan 1955 och 1956 ökade sålunda detta antal med 50 %. Ökningen har sedan kraftigt avtagit och var mellan 1956 och 1957 blott 3,9 %. Av de *preliminära* siffror för år 1958 som här framläggs, framgår att ökningstakten ytterligare minskat. Antalet personer mot vilka nykterhetsnämnderna ingripit under 1958 uppgick sålunda till 78 500, innebärande en ökning med 3,3 % i jämförelse med 1957. Uppgången var något större i städerna (3,8 %) än på landsbygden (2,0 %).

Jämförelsen mellan 1957 och 1958 framgår av nedanstående tablå, där fallen uppdelats i tre kategorier, nämligen endast undersökta fall, fall då enbart hjälpåtgärder förekommit (14 § Nvl) samt åtgärder av mera ingripande art

(15 § Nvl). De endast undersökta fallen har ökat rätt kraftigt i städerna (16 %), men minskat något på landsbygden (3 %). I fråga om hjälpåtgärdsfallen är förhållandet det motsatta, dvs en ökning på landsbygden (14 %) och en minskning i städerna (7 %). Åtgärderna av mera ingripande art har i städerna ökat med 3 %, men på landsbygden minskat med 4 %. Förändringarna är rätt olika för skilda delar av riket. Sålunda uppvisar 10 län en nedgång av antalet fall; störst är denna i Västmanlands och Västernorrlands län med 9 å 10 %. Den största ökningen redovisar Södermanlands län med 13 %, Stockholms län med 12 % samt Stockholms stad med 11 %. Slutligen kan nämnas, att totalantalet fall under 1958 var 10,6 per 1 000 invånare (1957: 10,4). På landsbygden var motsvarande siffra 6,6 (6,5) och i städerna 14,6 (14,2).

Thore Grönqvist

	Antal personer, som varit föremål för ingripanden av vidstående slag				Ökning eller minskning i %
	totalt		per 1 000 av folkmängden		
	1957	1958	1957	1958	
<i>Landsbygden</i>					
Endast undersökta fall	11 773	11 399	3,2	3,1	— 3,2
Enbart hjälpåtgärder	7 566	8 590	2,1	2,3	+ 13,5
Åtgärder av mera ingripande art	4 517	4 335	1,2	1,2	— 4,0
Hela antalet personer	23 856	24 324	6,5	6,6	+ 2,0
<i>Städerna</i>					
Endast undersökta fall	18 301	21 307	5,0	5,7	+ 16,4
Enbart hjälpåtgärder	19 825	18 473	5,4	5,0	— 6,8
Åtgärder av mera ingripande art	14 049	14 401	3,8	3,9	+ 2,5
Hela antalet personer	52 175	54 181	14,2	14,6	+ 3,8
<i>Hela riket</i>					
Endast undersökta fall	30 074	32 706	4,1	4,4	+ 8,8
Enbart hjälpåtgärder	27 391	27 063	3,7	3,7	— 1,2
Åtgärder av mera ingripande art	18 566	18 736	2,5	2,5	+ 0,9
Hela antalet personer	76 031	78 505	10,4	10,6	+ 3,3

¹ Tabellen över nykterhetsnämndningripandena länsvis på landsbygden resp i städerna kan erhållas i stencil hos socialstyrelsens byrå för pris- och socialvårdsstatistik.

Löneförhållandena för arbetare inom industrin i februari 1959

Sedan flera år tillbaka har socialstyrelsen från företag inom industrin fyra gånger om året inhämtat uppgifter om av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar. På grundval av dessa uppgifter har beräkningar gjorts rörande förändringarna i arbetarnas genomsnittliga timförtjänster sedan närmast föregående undersökningstillfälle och sedan motsvarande undersökningstillfälle föregående år. För varje undersöknings resultat har redogjorts i Sociala Meddelanden (senast i Soc Medd Statistisk Information, mars 1959).

Från och med år 1959 har en omläggning företagits av ovannämnda statistik (den s k kvartalsstatistiken). Beträffande insamlingen av primärmaterialet innebär omläggningen, att uppgifter till kvartalsstatistiken liksom uppgifter till sysselsättningsstatistiken¹ (den s k månadsstatistiken) begärs från ett antal företag som utvalts enligt ett stickprovsförfarande. För undersökningen av löneförhållandena i februari 1959 har använts dels en förteckning över ca 7 500 företag (firmor eller arbetsställen) som insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik för februari 1958, dels en med utgångspunkt från kommerskollegii register över industriföretag uppgjord förteckning över ca 1 750 företag, som ej återfunnits i socialstyrelsens tidigare register. Företagen uppdelades på två kategorier, »större» och »mindre». Som »större företag» be-tecknades i den förstnämnda förteckning-

en företag som enligt uppgifterna till sysselsättningsstatistiken under år 1957 i genomsnitt hade över 25 anställda arbetare och i den sistnämnda förteckningen företag som enligt kommerskollegii uppgifter under år 1954 hade över 25 arbetare. Rapportkort för kvartalsstatistiken utsändes till samtliga på de två förteckningarna upptagna »större» företag och till vart tionde av de »mindre» företagen. Inalles skickades rapportkort till 4 109 företag.

Bland de företag, som ingår i socialstyrelsens tidigare register men som icke insänt uppgifter till sysselsättningsstatistiken för februari 1958, avser styrelsen att, sedan uppgifter om antalet arbetare erhållits från kommerskollegium, göra ett urval för kvartalsstatistiken efter samma principer som tillämpats för det hittills gjorda urvalet. Vidare kompletteras för närvarande socialstyrelsens register över industriföretag med ledning av uppgifter för år 1957, vilka finns tillgängliga hos kommerskollegium. Även bland de företag, som genom denna komplettering tillförs socialstyrelsens register, avser styrelsen att göra ett urval för kvartalsstatistiken. Det bör i detta sammanhang påpekas, att i kommerskollegii register i regel icke ingår företag med mindre än 5 sysselsatta personer.

De för kvartalsstatistiken erforderliga uppgifterna om utbetalda lönesummor och utgjorda arbetstimmar erhölls t o m år 1958 på ett rapportkort, vilket även innehöll uppgifter om antalet arbetare som under den redovisade avlöningsperioden lämnat företaget, anställts vid företaget, haft deltidsanställning eller haft för-

¹ Jfr Sociala Meddelanden, Statistisk Information, mars 1959, s 98.

Tab 1. Indextal (november 1958 = 100 och februari 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i februari 1959

	Företag, som lämnat uppgifter för både nov 1958 och febr 1959				Företag, som lämnat uppgifter för både febr 1958 och febr 1959			
	Antal före- tag ¹	Indextal (nov 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i febr 1959 för			Antal före- tag ¹	Indextal (febr 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i febr 1959 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i febr 1959 för
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb ²		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	
Gruvindustri	54	100,4	..	100,6	57	102,8	..	6,71
Malmgruvor	47	100,4	..	100,7	50	102,7	..	6,77
Kolgruvor	7	99,1	—	99,1	7	102,1	—	5,50
Metall- och verkstadsindustri	865	100,1	100,1	100,4	998	102,6	101,9	5,49
Järn-, stål- och kopparverk	34	100,1	103,6	100,2	45	103,1	103,5	5,51
Järn- och stålmanufaktur	144	98,7	101,9	98,7	171	103,4	101,7	5,27
Mekaniska verkstäder	377	100,1	98,4	100,3	417	101,9	102,0	5,44
Reparationsverkstäder	100	100,5	..	101,8	121	102,0	..	5,35
Skeppsvarv	31	101,0	—	101,9	35	104,9	—	6,10
Elektroteknisk industri	81	99,6	100,3	100,0	97	101,4	101,7	5,33
Annan metallindustri	98	100,1	99,1	100,1	112	102,0	101,8	5,15
Jord- och stenindustri	202	102,2	101,0	102,0	220	104,3	101,3	5,00
Torvindstri	2	..	—	..	3	..	—	..
Stenindustri	39	98,4	..	98,3	40	102,3	..	4,85
Kalk- och kritbruk	18	102,5	..	102,6	18	103,3	..	4,96
Cementfabriker	7	99,1	..	99,7	7	101,7	..	5,02
Cementvarufabriker	29	112,5	..	112,1	31	114,1	..	6,18
Tegelbruk	49	98,9	..	98,9	55	101,3	..	4,56
Porslins-, kakel- o lergodsind	11	99,5	101,2	100,1	12	101,8	101,7	4,77
Glasindustri	34	103,4	100,6	103,3	39	103,2	101,5	4,72
Annan jord- o stenindustri	13	99,2	..	98,8	15	101,2	..	5,22
Träindustri	373	99,4	101,4	99,6	418	102,5	103,0	4,63
Sågverk och hyvlerier	154	98,3	..	98,6	176	102,5	..	4,59
Lådfabriker	7	98,3	..	98,1	8	97,1	..	4,31
Fanér- och plywoodfabriker	7	102,1	..	101,3	8	104,5	..	4,96
Byggnadssnickarfabriker	71	101,3	..	101,5	80	102,3	..	4,67
Möbelfabriker	77	98,7	..	99,0	85	102,0	..	4,59
Svarveri- och skidfabriker	32	100,4	..	100,5	33	102,7	..	4,62
Annan trävaruindustri	25	100,9	..	100,2	28	105,7	..	4,90
Massa- och pappersindustri	155	99,6	101,0	99,8	166	102,0	102,6	5,12
Massafabriker	55	99,6	..	99,7	62	101,3	..	5,29
Pappersbruk och pappfabr	54	99,5	101,3	99,7	55	103,0	102,8	4,96
Wallboardfabriker	9	100,4	..	100,4	10	99,7	..	5,08
Papp- och pappersvaruind	37	99,6	100,3	100,7	39	102,5	102,1	5,17
Grafisk industri	179	100,6	100,0	101,0	200	101,2	102,3	5,43
Bokbinderier	20	97,9	98,5	99,7	22	101,5	102,7	5,34
Bok- och accidenstryckerier	75	101,5	100,5	101,0	80	103,0	101,3	5,22
Tidningstryckerier	57	100,0	..	100,8	66	98,8	102,2	5,63
Annan grafisk industri	27	101,3	..	103,0	32	102,0	105,3	5,58
Livsmedelsindustri	260	98,4	100,8	98,9	289	102,7	101,2	4,76
Kvarnar	11	99,4	..	99,0	12	104,5	..	4,50
Bageriindustri	62	100,4	101,0	100,2	70	103,6	101,5	4,85
Socketrindustri	17	89,3	90,7	89,0	17	103,5	101,8	4,47
Choklad- o konfektindustri	19	101,3	100,3	102,2	19	99,9	101,1	4,95
Mejeriindustri	27	100,8	100,1	100,5	33	103,6	101,0	4,70
Slakterier o charkuterier	74	100,5	102,3	100,7	83	102,6	101,0	4,89
Fiskkonserverfabriker	15	100,2	101,2	101,1	18	102,0	102,5	4,36
Fruktkonserverindustri	9	102,4	104,3	103,8	10	101,9	101,7	4,49
Margarinindustri	8	98,2	..	98,9	8	96,1	..	4,90
Annan livsmedelsindustri	18	101,2	102,8	102,1	19	101,5	102,9	4,51

¹ Ej uppräknat. — ² Inkl minderåriga.

Tab 1 (forts). Genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i februari 1959

	Företag, som lämnat uppgifter för både nov 1958 och febr 1959				Företag, som lämnat uppgifter för både febr 1958 och febr 1959				
	Antal före- tag	Indextal (nov 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i febr 1959 för			Antal före- tag	Indextal (febr 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i febr 1959 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i febr 1959 för	
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Dryckesvaru- och tobaksind . . .	76	101,4	101,0	101,8	84	102,4	100,6	4,69	3,55
Dryckesvaruindustri	70	101,5	102,0	101,8	77	102,5	100,9	4,69	3,64
Tobaksfabriker	6	100,6	100,0	101,2	7	101,3	100,7	4,63	3,46
Textil- o beklädnadsindustri . . .	455	100,7	100,6	100,8	495	102,9	102,3	4,42	3,49
Ylleindustri	38	100,7	99,8	100,3	40	104,5	102,2	4,30	3,47
Bomullsindustri	48	100,1	100,7	100,5	51	101,6	102,2	4,28	3,55
Linne- och juteindustri	7	100,9	98,9	100,1	8	102,1	103,1	4,03	3,29
Trikåfabriker	65	102,0	101,2	101,4	71	102,1	103,2	4,49	3,46
Sömnadsindustri	208	100,7	101,0	101,1	227	102,0	101,9	4,50	3,47
Hatt- och mössfabriker	17	100,2	99,3	99,3	21	100,6	102,4	4,64	3,35
Annan textil- o beklädn ind . . .	72	100,9	99,8	101,2	77	104,7	103,7	4,68	3,63
Läder-, hår- o gummivaruind . . .	120	100,8	100,6	100,8	135	102,3	101,7	4,92	3,50
Garverier	17	99,8	..	100,6	18	101,8	..	4,74	..
Päls- o skinnvarufabriker	17	102,2	100,3	102,9	22	105,3	100,6	5,04	3,51
Skoindustri	54	101,1	101,8	101,1	60	99,8	101,9	4,73	3,56
Andra lädervarufabriker	13	99,3	99,3	99,8	14	104,3	102,2	4,84	3,44
Gummivarufabriker	8	101,0	97,8	100,5	10	102,7	101,2	5,23	3,54
Annan läder-, hår- o gum- mivaruindustri	11	100,3	..	99,7	11	105,4	..	4,87	..
Kemisk och kemisk-teknisk ind . .	111	97,6	99,1	97,9	128	102,1	101,3	5,17	3,78
Rent kemisk industri	20	100,5	..	100,5	22	102,0	..	5,12	..
Färg-, olje- o parfymfabr	32	99,3	98,8	99,3	37	102,4	100,2	5,42	3,95
Sprängämnesfabriker	6	98,8	100,6	99,5	7	99,6	103,2	5,56	4,24
Tändsticksfabriker	7	101,0	99,8	100,3	7	103,2	100,3	4,51	3,35
Annan kemisk-teknisk ind	46	89,8	98,7	91,4	55	102,7	103,0	4,88	3,66
Samtliga industrigrupper	2 850	100,0	100,5	100,3	3 190	102,5	102,0	5,26	3,62

Tab 2. Genomsnittliga timförtjänster, kr, i februari 1959 för vuxna manliga industriarbetare i olika dyrortsgrupper

	Genomsnittlig timförtjänst, kr, i dyrortsgrupp				
	2	3	4	5	2—5
Gruvindustri	5,69	6,03	5,91	7,51	6,71
Metall- och verkstadsindustri . . .	4,88	5,28	6,19	6,13	5,49
Jord- och stenindustri	4,57	4,94	6,65	6,32	5,00
Träindustri	4,49	4,60	4,85	5,25	4,63
Massa- och pappersindustri	4,72	5,16	5,35	5,37	5,12
Grafisk industri	4,70	5,11	5,56	5,85	5,43
Livsmedelsindustri	4,44	4,62	4,88	5,47	4,76
Dryckesvaru- o tobaksindustri . . .	4,20	4,41	4,90	5,16	4,69
Textil- o beklädnadsindustri	4,16	4,46	4,81	5,56	4,42
Läder-, hår- o gummivaruindustri . .	4,84	4,88	5,26	5,60	4,92
Kemisk o kemisk-teknisk industri . .	4,63	5,11	5,43	5,39	5,17
Samtliga industrigrupper	4,63	5,12	5,76	6,13	5,26

kortad arbetstid. För år 1959 inhämtas liknande uppgifter för den månatliga systerstatistiken.¹ Kvartalsrapporterna om löner och arbetstimmar innehåller under år 1959 endast uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) upp- buren lönesumma och utförda arbetstim- mar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnli- ga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar) och b) antal arbetare som varit i arbete under hela eller del av den redovisade avlöningsperioden. I lönesum- morna skall enligt anvisningarna ej ingå semesterlön eller semesterersättning, helg- dagslön eller helgdagserättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade ar- betare för vissa bestämda helgdagar), ersättningar vid sjukdom, olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda lönebelopp, som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal, skall ej medtas.

I allmänhet avser uppgifterna fristäen- de arbetsställen. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhopa. Redovis- ningsenheterna betecknas i denna redo- görelse som »företag».

Förändringarna i arbetarnas förtjänster sedan föregående undersökningstillfällen belyses genom indextal, vilka beräknats med användande av uppgifter för sådana företag som lämnat uppgifter vid båda de undersökningstillfällen som jämförel- sen avser. Företag, för vilka uppgifter er- hållits endast vid det ena av de två un- dersökningstillfällena, har således ej med- tagits. För varje industrigrupp har man beräknat två genomsnittliga timförtjän- ster, en för vardera undersökningstillfället, såsom kvoten mellan lönesumma och tim- summa för en vecka. Indextalen har där- efter erhållits genom att timförtjänsterna vid det aktuella (senare) undersöknings-

tillfället uttryckts i procent av motsvaran- de timförtjänster vid det tidigare under- sökningstillfället. Såväl lönesummor som timsummor vid företag som utvalts med sannolikheten 1/10 har vid dessa beräk- ningar multiplicerats med 10.

I tab 1 återges indextal som visar de beräknade timförtjänsternas förändringar från november 1958 till februari 1959 och från februari 1958 till februari 1959. De förstnämnda indextalen grundas på upp- gifter från 2 850 företag och de sistnämnda på uppgifter från 3 190 företag. Vid beräkningen av indextalen för februari 1959 har hänsyn ej kunnat tas till verk- ningarna av de nya kollektivavtalen för 1959.² Indextalen avser genomsnittliga timförtjänster, som beräknats på grundval av uppgifter om av arbetare uppuren lönesumma och utförda arbetstimmar un- der en vecka i den angivna månaden. I dessa timförtjänster ingår all ersättning för arbetad tid, såsom ackordsöverskott, övertidsersättning, skifttillägg etc. Där- emot ingår ej semesterlön eller semester- ersättning, helgdagslön eller helgdagser- sättning samt ej heller ersättning vid sjuk- dom eller olycksfall. Inom flera industri- grupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöver- skott som helt eller delvis intjänats under tidigare avlöningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott som intjän- ats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Detta bör beaktas vid bedömningen av här redovisade in- dextal. Så t ex sammanhänger det höga indextalet (nov 1958 = 100) för gruppen »cementvarufabriker» och det låga in- dextalet (nov 1958 = 100) för gruppen »annan kemisk-teknisk industri» med att ett stort ackordsöverskott redovisats i fe- bruari 1959 av ett företag inom den förra

¹ Jfr s 206.

² Jfr not 2 till tab 4.

Tab 3. Indextal (februari 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i Stockholm i februari 1959

	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb		Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri	102,2	102,1	Textil- och bекlädnadsindustri	101,0	101,8
Jord- och stenindustri	96,9	..	Läder-, hår- och gummivaruind	100,2	..
Grafisk industri	101,9	101,0	Kemisk och kemisk-teknisk ind .	102,1	102,8
Livsmedelsindustri	103,6	102,4	Samtliga industrigrupper	102,1	102,0

gruppen och i november 1958 av ett företag inom den senare gruppen. Det bör även erinras om att den normala veckoarbetstiden ibland (t ex då fria lördagar förekommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månadslön).

Primärmaterialet för februari 1959 är till följd av urvalsmetoden mindre än vid tidigare undersökningstillfällen. För februari 1959 har därför genomsnittliga timförtjänster i olika dyrortsgupper endast beräknats för s k huvudgrupper inom in-

dustrin.¹ Dessa timförtjänster återges i tab 2.

Förändringarna mellan februari 1958 och februari 1959 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare i Stockholm framgår av indextalen i tab 3.

Tab 4 visar löneutvecklingen sedan februari 1957 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Indextalen i denna tabell har beräknats enligt den s k kedjemetoden.

Carl Y:son Hermelin

¹ Jfr SocM, Statistisk Information mars 1959, s 92, tab 1.

Tab 4. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industrin

	febr 1957 ^a	maj 1957	aug 1957	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958	febr 1959 ^a
Gruvindustri	243,2	250,7	243,7	255,8	262,7	266,0	257,6	269,5	271,3
Metall- och verkstadsindustri	236,6	243,7	243,9	246,7	253,9	257,4	257,0	259,4	260,3
därav: verkstadsindustri m m ²	233,4	240,6	240,7	243,5	250,9	254,2	254,2	256,2	257,1
Jord- och stenindustri	256,8	265,8	267,2	270,7	275,2	281,6	282,8	283,4	289,0
Träindustri	237,7	247,2	250,2	252,1	254,1	260,3	262,2	262,3	261,3
Massa- och pappersindustri	259,7	269,6	266,8	270,0	273,8	280,8	276,3	280,1	279,6
Grafisk industri	212,6	222,0	221,5	222,9	228,8	234,4	233,6	233,6	235,9
Livsmedelsindustri	224,6	233,4	232,2	238,0	241,7	246,3	243,1	249,7	247,0
Dryckesvaru- och tobaksindustri	212,4	220,9	218,6	221,8	228,9	229,5	226,6	229,5	233,7
Textil- och bекlädnadsindustri	222,5	232,1	232,5	234,0	241,0	244,0	243,5	244,3	246,2
Läder-, hår- och gummivaruindustri	228,4	236,4	238,8	239,1	247,2	248,7	251,1	249,9	251,8
Kemisk och kemisk-teknisk industri	236,8	244,9	245,2	248,8	254,7	258,3	256,4	259,5	254,0
Samtliga industrigrupper	238,6	246,7	246,2	250,0	256,4	260,6	258,5	262,1	262,8

^a Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — ² Vid beräkningen av indextalen för februari 1957 och februari 1959 har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg. För gruppen »verkstadsindustri m m» företogs 1957 en stickprovsundersökning beträffande de retroaktiva lönetilläggens storlek (jfr SocM 1957: 9, s 579). I anslutning härtill erhöles indextalet 236,3 för den genomsnittliga timförtjänsten i februari 1957 inklusive retroaktiva lönetillägg. I avsikt att belysa de retroaktiva lönetilläggens storlek har socialstyrelsen i år liksom 1957 till ett urval av företagare inom gruppen »verkstadsindustri m m» skickat en blankett med anhållan om vissa uppgifter rörande de retroaktiva lönetilläggen.

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin mars—april 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) april 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal april 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	39	10 314	98	10 412	216
Malmgruvor	34	9 792	98	9 890	207
Kolgruvor	5	522	—	522	9
Metall- och verkstadsindustri	945	179 428	13 296	192 724	8 367
Järn-, stål- och kopparverk	31	18 632	574	19 206	790
Järn- och stålmanufaktur	167	17 941	1 918	19 859	865
Mekaniska verkstäder	402	82 410	3 518	85 928	3 770
Reparationsverkstäder	117	7 497	9	7 506	328
Skeppsvarv	33	24 258	2	24 260	1 060
Elektroteknisk industri	94	20 262	5 723	25 985	1 116
Annan metallindustri	101	8 428	1 552	9 980	437
Jord- och stenindustri	214	19 762	2 051	21 813	950
Torvindistri	3	381	30	411	16
Stenindustri	35	2 583	14	2 597	112
Kalk- och kritbruk	16	813	6	819	36
Cementfabriker	7	1 589	29	1 618	73
Cementvarufabriker	31	3 411	48	3 459	154
Tegelbruk	54	3 987	94	4 081	177
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	15	2 222	1 192	3 414	145
Glasindustri	35	2 957	615	3 572	149
Annan jord- och stenindustri	18	1 819	23	1 842	88
Träindustri	447	34 889	1 169	36 058	1 644
Sågverk och hyvlerier	180	15 275	192	15 467	744
Lådfabriker	8	455	25	480	20
Fanér- och plywoodfabriker	9	839	140	979	42
Byggnadssnickerifabriker	88	7 750	140	7 890	350
Möbelfabriker	94	6 191	203	6 394	277
Svarveri- och skidfabriker	36	2 582	225	2 807	122
Annan trävaruindustri	32	1 797	244	2 041	89
Massa- och pappersindustri	145	29 447	3 961	33 408	1 429
Massafabriker	46	10 482	168	10 650	459
Pappersbruk och pappfabriker	49	14 970	2 122	17 092	726
Wallboardfabriker	7	1 258	51	1 309	59
Papp- och pappersvaruindustri	43	2 737	1 620	4 357	185
Grafisk industri	177	13 816	3 316	17 132	749
Bokbinderier	23	1 095	1 289	2 384	101
Bok- och accidenstryckerier	72	5 976	1 207	7 183	319
Tidningstryckerier	55	4 607	478	5 085	219
Annan grafisk industri	27	2 138	342	2 480	109

¹ En redogörelse för uppläggnigen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk information, april 1959 (sid 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka utvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för april 1959 (mars 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			mars 1959	april 1959	mars 1959	april 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
98,1	..	98,2	99,5	98,0	2,9	2,1	10,5	9,3
98,2	..	98,3	99,8	97,8	2,9	2,2	10,4	9,1
96,8	—	96,8	94,9	103,2	1,3	1,2	12,1	13,8
100,1	100,8	100,1	100,5	101,0	2,5	2,6	8,2	7,9
100,5	102,5	100,5	100,9	101,3	3,2	3,5	8,0	7,7
99,9	99,2	99,8	100,2	100,4	1,9	2,3	7,1	6,7
100,2	101,5	100,3	100,7	100,7	2,4	2,5	7,9	7,5
101,6	..	101,6	102,7	104,1	2,1	2,1	6,7	5,6
99,5	..	99,5	99,8	102,8	3,3	3,3	10,7	10,4
99,4	100,0	99,6	99,7	98,9	1,9	2,2	8,6	8,6
100,3	101,9	100,5	100,0	102,4	2,1	2,1	6,8	7,3
102,6	104,9	102,8	103,0	103,6	2,5	2,5	5,9	5,8
104,2	..	104,2	107,8	106,2	1,6	1,8	6,7	3,5
98,3	..	98,7	97,7	99,2	3,2	2,9	5,9	6,8
100,0	..	100,1	100,5	100,6	5,3	4,4	6,1	5,7
101,4	..	101,4	101,5	102,5	2,3	2,9	5,3	5,1
107,5	..	107,4	107,5	107,9	2,0	1,9	6,2	6,1
98,4	100,4	99,1	99,2	99,5	2,2	1,9	7,1	7,1
100,6	108,5	101,9	100,0	101,4	1,4	0,9	5,2	6,9
102,0	..	102,1	102,6	105,1	4,7	5,7	3,5	3,0
103,2	103,0	103,2	103,6	108,4	1,9	2,0	5,5	5,2
105,5	..	105,6	106,6	119,0	2,3	2,1	6,4	5,5
100,2	..	100,0	97,8	104,8	2,8	3,0	7,3	9,4
104,7	..	104,4	104,2	101,4	2,2	2,7	7,0	7,2
101,8	..	101,7	102,1	102,0	1,5	1,9	5,7	5,3
100,6	..	100,6	99,4	96,3	1,7	1,6	3,6	4,8
101,4	..	101,4	102,9	104,6	0,8	1,8	5,3	3,9
102,8	..	102,7	102,6	105,8	1,8	2,1	4,5	4,6
101,0	100,3	100,9	101,4	102,7	5,7	4,9	8,2	7,8
101,9	..	102,0	103,0	102,3	5,7	5,3	8,3	7,4
100,6	98,8	100,4	100,2	103,0	6,6	5,3	8,2	8,4
98,4	..	98,3	100,9	103,1	5,7	5,1	7,8	5,3
100,5	101,6	100,9	102,3	102,8	2,5	2,4	8,4	7,2
100,3	99,1	100,1	100,1	99,2	3,3	3,4	7,0	7,0
100,6	96,6	98,4	97,7	97,9	1,2	1,4	6,9	7,6
99,8	101,1	100,1	99,9	99,0	2,8	3,0	6,7	6,8
100,3	100,0	100,3	100,4	99,7	4,4	4,1	7,0	6,9
101,7	100,6	101,5	102,6	99,8	4,4	4,8	8,3	7,3

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin mars—april 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) april 1959			arbetstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal april 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	281	17 561	8 369	25 930	1 075
Kvarnar	13	973	209	1 182	50
Bageriindustri	74	3 997	2 233	6 230	255
Sockerindustri	16	1 876	329	2 205	94
Choklad- o konfektindustri	20	1 161	2 176	3 337	131
Mejeriindustri	31	2 453	296	2 749	122
Slakterier och charkuterier	75	5 142	1 423	6 565	278
Fiskonservfabriker	16	269	635	904	33
Fruktkonservindustri	10	503	645	1 148	41
Margarinindustri	6	263	47	310	14
Annan livsmedelsindustri	20	924	376	1 300	57
Dryckesvaru- och tobaksindustri	79	4 150	1 809	5 959	248
Dryckesvaruindustri	71	3 753	787	4 540	193
Tobaksfabriker	8	397	1 022	1 419	55
Textil- och beklädnadsindustri	499	18 644	35 167	53 811	2 228
Ylleindustri	34	2 457	2 439	4 896	209
Bomullsindustri	42	4 872	3 798	8 670	359
Linne- och juteindustri	7	956	910	1 866	74
Triåfabriker	68	1 513	4 611	6 124	249
Sömnadsindustri	247	4 610	18 774	23 384	971
Hatt- och mössfabriker	20	336	1 020	1 356	52
Annan textil- o beklädnadsindustri	81	3 900	3 615	7 515	314
Läder-, hår- o gummivaruindustri	143	10 001	5 718	15 719	665
Garverier	16	1 404	164	1 568	67
Päls- o skinnvarufabriker	26	1 152	897	2 049	83
Skoindustri	58	2 701	2 256	4 957	214
Andra lädervarufabriker	20	665	660	1 325	55
Gummivarufabriker	13	3 615	1 575	5 190	220
Annan läder-, hår- o gummivaruind	10	464	166	630	27
Kemisk o kemisk-teknisk industri	128	12 932	3 336	16 268	689
Rent kemisk industri	19	3 659	125	3 784	160
Färg-, olje- o parfymfabriker	40	3 878	1 171	5 049	209
Sprängämnesfabriker	5	1 208	542	1 750	76
Tändsticksfabriker	6	541	484	1 025	42
Annan kemisk-teknisk industri	58	3 646	1 014	4 660	201
Samtliga industrigrupper	3 097	350 944	78 290	429 234	18 258
Statliga verkstäder m m	142	14 885	1 211	16 096	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	88	11 816	431	12 247	..
Skeppsvarv	2	1 927	13	1 940	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	49	667	509	1 176	..
Sprängämnesfabriker	3	475	258	733	..

Indextal för april 1959 (mars 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			mars 1959	april 1959	mars 1959	april 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
100,1	100,0	100,1	99,7	98,5	2,6	2,6	7,3	7,7
99,6	109,4	101,2	100,2	99,1	2,6	3,6	7,0	8,0
99,8	102,4	100,7	99,7	96,8	2,2	2,5	7,0	7,9
101,1	103,8	101,5	103,7	101,3	1,4	1,9	7,1	5,1
98,7	99,5	99,2	98,8	97,0	1,9	1,9	9,6	10,0
104,5	103,5	104,4	103,8	102,8	2,7	3,5	6,5	7,0
99,8	97,1	99,2	98,4	99,2	3,2	2,7	6,8	7,6
95,1	99,1	97,8	99,1	98,9	1,0	0,7	12,2	11,1
89,7	95,0	92,6	91,5	91,3	2,7	2,7	6,5	7,6
98,5	..	98,7	98,3	97,1	5,0	4,3	4,8	5,2
99,8	101,3	100,2	101,3	98,4	4,4	3,4	5,6	4,6
100,6	102,3	101,1	100,5	101,4	2,4	2,4	10,6	11,2
100,8	105,8	101,6	100,2	102,5	2,6	2,6	9,1	10,4
99,0	99,7	99,5	101,2	97,8	1,9	1,6	15,2	13,7
99,8	100,1	100,0	100,4	100,6	1,4	1,6	7,6	7,2
100,9	101,6	101,3	101,7	104,0	1,6	2,4	7,8	7,4
99,3	99,4	99,3	99,7	98,0	1,4	1,1	8,6	8,3
99,4	100,9	100,1	100,1	104,4	1,3	1,6	12,2	12,2
98,1	98,6	98,5	98,9	100,2	1,0	0,7	7,7	7,3
100,2	100,3	100,2	100,9	101,0	1,3	1,6	6,9	6,3
95,5	96,1	96,0	97,0	90,5	1,2	1,4	6,4	5,5
100,3	102,1	101,2	100,6	101,8	2,0	2,3	7,3	7,9
100,7	100,6	100,6	100,2	98,4	1,4	1,5	6,2	6,6
99,8	..	100,1	99,3	95,9	1,6	1,5	4,9	5,6
104,8	103,6	104,3	105,0	101,1	0,6	0,5	5,2	4,5
100,5	100,0	100,2	100,7	101,2	1,2	1,3	6,3	5,8
99,0	99,0	99,0	98,6	96,4	1,5	1,4	6,5	6,9
100,2	99,9	100,1	98,2	95,8	1,9	2,0	6,8	8,6
100,7	..	101,8	102,7	100,3	1,1	1,5	5,0	4,1
100,9	100,7	100,9	101,0	101,2	3,1	3,0	7,5	7,3
99,6	..	99,7	98,7	100,0	4,2	4,1	8,1	9,0
102,2	103,3	102,5	103,4	103,5	3,5	3,2	7,4	6,5
99,9	99,1	99,7	100,2	99,1	2,0	1,7	7,1	6,5
99,6	101,7	100,6	101,3	98,2	1,8	1,9	9,9	9,3
101,3	98,4	100,6	100,7	101,2	2,5	2,7	6,7	6,7
100,6	100,5	100,6	100,8	101,5	2,6	2,6	7,7	7,4
99,5	97,3	99,3	99,6	..	..	..	9,2	8,9
99,7	..	99,6	100,0	..	..	..	9,3	8,9
98,7	..	98,7	98,9	..	..	..	11,3	11,1
99,1	96,2	97,8	99,0	..	..	..	7,7	6,6
99,2	98,9	99,1	97,3	..	..	..	5,3	7,0

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, april 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) maj 1958—april 1959

Bransch	1958								1959			
	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april
Gruvindustri	100,0	101,4	102,3	100,7	98,9	97,6	96,6	96,1	93,2	91,9	90,8	89,2
Metall- och verkstadsind .	99,3	99,7	99,2	98,7	98,4	98,5	98,3	98,2	97,8	97,9	98,0	98,1
Jord- och stenindustri . .	102,6	106,7	106,9	105,1	103,8	102,5	101,7	99,3	96,3	95,4	96,4	99,1
Träindustri	101,5	103,2	102,0	100,2	98,7	97,0	94,2	91,8	90,0	91,2	94,3	97,3
Massa- och pappersindustri	100,3	102,8	102,9	101,5	101,9	101,7	101,7	101,0	101,0	101,4	101,5	102,4
Grafisk industri	99,9	100,5	100,4	101,2	101,3	101,6	101,9	101,6	99,8	100,1	100,0	100,1
Livsmedelsindustri	101,1	106,0	109,3	106,1	105,3	106,9	105,7	103,2	98,6	98,8	98,8	98,9
Dryckesvaru- och tobaksind	101,5	108,6	109,7	100,6	97,8	96,6	97,0	100,9	95,2	95,4	95,4	96,4
Textil- och beklädnadsind	98,2	97,5	97,0	96,5	96,4	94,9	94,5	94,2	92,8	93,1	93,4	93,4
Läder-, hår- o gummi- ind	99,2	98,7	98,3	98,4	98,5	98,6	98,6	97,8	96,9	97,5	98,0	98,6
Kemisk o kemisk-tekn ind	99,6	101,0	100,9	99,2	98,7	98,9	98,2	97,2	96,7	97,2	98,8	99,7
Samtliga industrigrupper	99,8	101,0	100,8	99,8	99,4	99,1	98,6	98,0	96,8	97,0	97,5	98,1

Tab 3. Antal i februari—april 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	febr	mars	april	febr	mars	april	febr	mars	april	febr	mars	april
Gruvindustri	0,3	0,4	0,6	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,5	0,9	0,9
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,3	0,3	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,9	0,8	0,5
Jord- och stenindustri	0,4	0,5	0,5	0,4	0,7	1,0	2,2	1,9	2,1	0,8	0,6	0,4
Träindustri	0,4	0,4	0,6	0,7	1,2	0,8	0,8	0,7	0,7	1,3	0,8	0,8
Massa- och pappersindustri	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	1,2	1,2	1,4	0,1	0,3	0,1
Grafisk industri	0,4	0,3	0,4	0,4	0,2	0,4	2,1	2,2	2,5	0,2	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	0,8	0,5	0,5	0,6	0,7	0,9	4,4	4,8	4,9	0,5	1,0	0,6
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,3	0,3	0,4	0,3	0,9	0,7	2,3	1,6	1,3	2,4	1,4	1,0
Textil- och beklädnadsindustri . .	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	7,8	7,7	7,6	3,6	2,4	3,0
Läder-, hår- och gummivaruiindustri	0,5	0,4	0,6	1,1	0,7	0,8	4,1	3,6	4,1	0,6	0,8	0,7
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,5	0,3	0,6	0,6	0,7	0,5	1,7	1,4	1,5	0,1	—	0,0
Samtliga industrigrupper	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	2,0	2,1	2,1	1,1	0,9	0,8

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under april 1959

		Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
		Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa april	1956 . .	138 874	96 220	125 694	60 391	27 358	87 749	23 644
» »	1957 . .	149 362	104 155	108 258	47 938	26 649	74 587	19 620
» »	1958 . .	187 900	130 405	103 758	49 398	26 735	76 133	21 165
» mars	1959 . .	176 734	123 518	92 966	44 381	25 008	69 389	18 358
» april	1959 . .	187 269	124 939	109 990	50 579	29 579	80 158	19 979
Därav								
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske		5 104	4 696	3 833	2 291	439	2 730	97
Skogsbruk		12 585	12 564	2 623	2 215	246	2 461	136
Malmbrytning och metallind		12 943	11 863	5 988	3 444	258	3 702	28
Trä-, grafisk och pappersind		5 995	5 459	2 460	1 646	229	1 875	25
Byggnadsverksamhet		33 667	33 665	12 485	11 311	—	11 311	214
Övriga industrigrupper		14 138	7 021	5 783	1 938	1 816	3 754	28
Samfärdsl		11 407	10 990	14 311	12 653	116	12 769	4 935
Handel		15 508	5 678	17 346	4 188	7 544	11 732	4 356
Förvaltning och fria yrken		15 660	8 231	12 562	4 336	3 160	7 496	2 442
Sjukvård och husligt arbete		13 523	293	22 614	179	14 066	14 245	5 762
Därav under 18 år		28 308	12 227	10 829	3 342	3 436	6 778	55

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa maj 1958—maj 1959

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
Maj	29 842	3 857	33 699	2,6	1,7	7,5
Juni	14 103	2 898	17 001	1,3	1,2	3,2
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April	30 540	4 351	34 891	2,7	1,8	7,8
Maj ¹	—	—	25 543	1,9	1,4	5,4

¹ Preliminära uppgifter.

Konsumentprisindex för april 1959

Konsumentprisindex för april 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 152 (1949 = 100) eller samma tal som gällt sedan april föregående år. Med två decimaler är talet för april 151,92.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för april följande (marstalen inom parentes): Livsmedel 162 (163), alkoholhaltiga drycker och tobak 173 (174), bostad, bränsle och lyse 157 (158), därav enbart bostad 155 (155) och bränsle och lyse 161 (165), kläder och skor 125 (125), inventarier och husgeråd 134 (134) och diverse 149 (149).

I tab 1 redovisas indextalen för de olika huvudgrupperna samt totalindextalen för varje år 1950—1958 samt för varje månad april 1958—april 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för april 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen av indextalen mellan december 1958 och april 1959, beräknat på indextalen före avrundning till hela tal.

Mellan mars och april visar ett flertal livsmedelspriser en mindre nedgång. Undantag utgör bland annat nötkost och fläskkotlett, som blev något dyrare. För

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—april 1959 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 april	165	172	154	149	164	125	134	148	152	145
maj	163	172	154	149	164	125	134	149	152	144
juni	163	172	153	149	162	125	134	149	152	144
juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3, sid 191.

**Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och februari–april 1959
samt talens procentuella förändringar december 1958–april 1959**

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— april 1959
		1958	Febr 1959	Mars 1959	April 1959	
Livsmedel	313	163	163	163	162	— 1
Mjöl, gryn och bröd	37	160	161	161	161	0
Mejeriprodukter	51	158	157	157	157	0
Matfett utom smör	8	126	126	126	126	0
Ägg	9	126	124	126	119	— 5
Kött	20	207	210	214	213	— 2
Fläsk	23	194	199	192	191	— 7
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	168	167	166	— 2
Fisk och fiskkonserver	13	176	181	183	182	0
Rotfrukter och grönsaker	16	192	202	199	194	— 1
Frukt och bär	29	141	132	130	130	— 2
Spicerier	48	180	176	176	175	— 2
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	154	0
Förtäring utom hemmet	30	179	182	181	181	0
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	173	174	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	210	210	210	0
Öl	9	140	142	143	142	0
Tobak	33	142	146	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	158	158	157	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	154	155	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	165	165	161	0
Kläder och skor	117	125	124	125	125	— 1
Kläder	97	123	122	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	126	127	127	— 1
Underkläder och strumpor	14	97	97	97	96	— 1
Päls- och skinnvaror, huvudbonader, handskar m m	10	116	116	116	116	— 1
Tyger, garnar och sybehör	15	134	136	137	137	+ 1
Skor	20	141	141	141	142	+ 1
Inventarier och husgeråd	102	134	134	134	134	+ 1
Möbler	11	134	135	135	135	0
Radio och musikinstrument	15	118	113	114	114	+ 1
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	143	+ 1
Hushållstextilier	19	129	130	130	130	0
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	136	136	136	+ 1
Personliga effekter	10	125	125	125	125	+ 1
Diverse	227	149	149	149	149	0
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	137	137	0
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsning och skrivmateriel	20	178	183	183	183	+ 2
Post och tele	14	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	151	153	153	+ 1
Resor	38	156	156	154	154	— 1
Motorfordon	71	141	142	141	141	0
Hemhjälp	10	178	185	185	185	—
Blommor m m	13	128	126	126	127	+ 1
Totalindex	1 000	152	152	152	152	0

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

öl registrerades en mycket obetydlig pris-sänkning, som orsakat en nedgång av det avrundade gruppindextalet. Inom bränsleposten sjönk priserna för eldningsolja (ca 6 %), koks (ca 2 %) och ved. I övrigt var prisförskjutningarna inom de olika varugrupperna mycket obetydliga.

Censusmonografier om kvinnors fruktsamhet och om åldringsproblem

Wilson F. Grabill, Clyde V. Kiser & Pascal K. Whelpton: *The Fertility of American Women*. John Wiley & Sons, Inc, N Y 1958. \$ 9,50. 448 s.

Henry D. Sheldon (with introductory and summary chapters by Clark Tibbits): *The Older Population of the United States*. John Wiley & Sons, N Y. 1958. 224 s.

Båda ingår i *The Census Monograph Series*.

Traditionellt är folkräkningarna överallt i världen utplagda så, att de samtidigt tillgodoser många skiftande informationsbehov. De brukar ge detaljerade upplysningar om sådana förhållanden som befolkningens ålder, kön, civilstånd, yrke, inkomster, utbildning etc. Ofta blir det fråga om synnerligen omfattande material där uppgifter om speciella ämnesområden kan vara svåra att överblicka och föra samman. Många gånger blir därför det rikhaltiga materialet icke utnyttjat i den omfattning som vore möjligt.

Det är mot denna bakgrund man får betrakta den serie av sex census-monografier som utgetts i USA i samband med 1950 års folkräkning. Jämte de snabbt publicerade, detaljrika redovisningarna för folkräkningens resultat planerade man sålunda att utge en serie skrifter där analysen för vissa specialområden kunde drivas längre än i den grundläggande redovisningen och sträckas ut över fler år. Goda erfarenheter från en liknande serie från 1920-talet talade för denna idé: 1930 hade man däremot fått minska folkräkningsprogrammet på grund av depressionen och 1940 på grund av kriget.

De båda ovan angivna skrifterna i denna serie, *en om kvinnors fruktsamhet och en om åldringsproblemen*, utgör produkter av ett teamwork, där statistiker vid folkräkningsbyråns samarbete med experter på berörda ämnesområden.¹

Analyserna är emellertid icke endast baserade på det egentliga folkräkningsmaterialet, utan detta har ställts samman med uppgifter ur andra tillgängliga källor, som varit av in-

¹ Tidigare har i denna tidskrift nämnts ytterligare en av monografierna, Paul Glick: *American Families*.

Pensionspristalet för juli, som beräknas på konsumentprisindex för april, sjunker en enhet till 123. Nedgången påverkar inte folkpensionernas indextillägg.

Ake Larsson

tesse i sammanhanget. Delvis har dessa uppgifter varit av yngre datum än folkräkningsuppgifterna, varför det varit möjligt att delvis fånga upp tendenser även efter 1950.

De båda här utvalda delarna ur serien av censusmonografier är även innehållsmässigt av intresse för dem som i Sverige sysslar med motsvarande frågor.

Skriften om åldringarna behandlar de skilda sociala och ekonomiska problem som uppstått i det västerländska samhället till följd av förskjutningarna i ålderspyramiden, där toppen — åldringarna — kommit att väga allt tyngre i förhållande till basen. Frågan om åldringarnas yrkesverksamhet, sysselsättningsförhållanden och inkomster belyses från skilda aspekter. Det framgår, att i USA år 1950 endast 42 % av männen över 65 år var aktivt yrkesverksamma (tillhörde labor force). Anledningen är snarare vacklande hälsa och bristande krafter, än, som man ofta syns anta, att pension utgått vid viss ålder eller vederbörande frivilligt dragit sig tillbaka. Skilda undersökningar pekar på att endast omkring 10 % av de icke yrkesverksamma männen skulle kunna arbeta, förutsatt att icke speciellt lämpliga arbetsmöjligheter tillskapades. Bland kvinnorna, som inte har över sig det sociala trycket att behöva arbeta, sjunker yrkesverksamheten med åren ännu snabbare än bland männen.

I fråga om åldringarnas ekonomiska förhållanden har man sammanställt uppgifter från flera olika amerikanska undersökningar, vilka alla tyder på att de allmänna och enskilda pensioner som utgår, i många, många fall är otillräckliga. Men det allra svåraste problemet är att för de flesta gamla ekonomin helt rasar samman vid sjukdom. Visserligen har ungefär tredjedelen någon form av sjukförsäkring, men denna är ofta i olika avseenden begränsad och blir en åldring sjuk för längre tid innebär det helt enkelt att han förlorar möjligheterna att existera.

Emellertid har under 50-talet verksamheten för åldringarnas vård aktiverats i många av USA:s delstater och även på det federala planet, där man gått in för att överta mer av ansvaret på detta område.

Frågan om åldringarna berör toppen av befolkningspyramiden — frågan om kvinnornas fruktsamhet handlar om pyramidens bas. Är fruktsamheten låg blir basen trång, kanske så trång att pyramiden ser ut som en urna i

stället, den form vi exempelvis i Sverige fick lära känna under 1930-talet. Nu är basen bredare igen, både i USA och Sverige. Emellertid visar den amerikanska undersökningen att det skett många intressanta förskjutningar av fruktsamheten inom olika samhällsgrupper. Mest har den ökat bland hustrurna till de män som har den högsta utbildningen och minst bland hustrurna till arbetare utan yrkesutbildning. Samma tendens framträder om man betraktar fruktsamhetens förändringar i relation till kvinnornas egen utbildning.

En annan tendens av stor betydelse i USA är att skillnaderna i fråga om fruktsamheten bland färgade och vita håller på att utjämnas, även om naturligtvis den absoluta nivån alltså ligger betydligt högre bland de färgade.

Orsakerna till dessa och andra liknande förändringar är svåra att ange med hjälp av ett rent demografiskt material sådant som det man här fått utnyttja. Klart är emellertid, att ungefär fjärdedelen av den totala ökning i antalet födda som inträffat sedan 1930-talet beror på att antalet kvinnor i fruktsam ålder ökat. Inemot tredjedelen syns bero på en tendens hos kvinnorna att gifta sig tidigare samt i någon liten mån på att proportionen ogifta kvinnor minskat.

De båda här anmälda skrifterna utgör, vågar man påstå, exempel på en metod att förvandla siffror och torra fakta till aktuell, konkret verklighet. Utan tvivel har folkräkningens resultat genom detta blivit till större gagn i många olika sammanhang.

Eva Herner

CONTENTS

	Page
<i>Social Welfare Board, Statistical Divisions . .</i>	192

Periodical surveys

<i>Building and construction in towns, boroughs and rural districts during the first quarter of 1959. Preliminary report by the Board of Housing</i>	193
<i>Preliminary report on the number of cases dealt with by the Temperance Boards during 1958 .</i>	196
<i>Wages for workers in industry during February 1959</i>	197
<i>Employment and unemployment</i>	202
<i>The consumer price index for April 1959 . .</i>	208
<i>Census Monographies: 1) The 'Fertility of American Women. 2) The Older Population of the United States</i>	210

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

<i>Every month</i>	
<i>The consumer price index</i>	
<i>Employment and unemployment</i>	
<i>Every quarter</i>	Most recently in
<i>Building and construction in towns, boroughs and certain rural districts this issue</i>	
<i>Turnover in the retail trade etc . 1959: May</i>	

<i>Wages for workers in industry . . this issue</i>	
<i>Aliens in Sweden</i>	1959: May

Every year

<i>National General Inheritance Fund</i>	1958: 11
<i>The work of the Child Welfare Boards</i>	1958: 11
<i>General children's allowances . .</i>	1959: March
<i>Housing construction</i>	1958: 10
<i>Day nurseries and nursery schools</i>	1959: Febr
<i>Social assistance</i>	1959: Febr
<i>Absentecism at certain industrial firms</i>	1959: May
<i>Social assistance in the home . .</i>	1958: 8
<i>Consumer prices in Sweden and abroad</i>	1958: 8
<i>Maternity assistance</i>	1958: 7
<i>Cases of intervention by the Temperance Boards</i>	
<i>Preliminary report</i>	this issue
<i>The work of the Temperance Boards</i>	1959: March
<i>The clientele of the Temperance Boards</i>	1959: April
<i>Social assistance and child welfare provided for aliens</i>	1958: 11
<i>The cost of social welfare and how it is financed</i>	1959: April
<i>State expenditure for social purposes</i>	1959: Febr
<i>Approved schools</i>	1959: May
<i>Persons admitted into institutions for inebriates</i>	1958: 8
<i>State grants to homes for the aged</i>	1958: 8
<i>The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc</i>	1959: May

Trycklov 24 juni 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

JULI · 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

TF BYRÅCHEF

Gustaf Holmstedt 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin, Åke Larsson och Olof Sjöström

LEVNADESKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDESEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin, Ejnar Olsson och Dagmar Witkowsky-Johnsson, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) samt amanuens Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 allmänna häften per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Endast Statistisk Information) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, pris 10 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS, REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Juli 1959

INNEHÅLL

<i>Statistisk Information. Periodiska översikter</i>	216
<i>Social hemhjälp 1958</i>	217
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	222
<i>Statsbidrag till ålderdomshem</i>	228
<i>Konsumentprisindex för maj 1959</i>	229
<i>Mödrakhjälpen år 1958</i>	232
<i>Gemensam nordisk statistik rörande barna- och ungdomsvård</i>	238
<i>Summary</i>	239

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Löneförhållandena för arbetare inom industrin² 1959: juni
Omsättningen inom detaljhandel m m 1959: maj
Uppgifter om bostadsbyggandet 1959: juni
Utlänningar i Sverige 1959: maj

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1959: mars
Bostadsbyggandet 1958: 10
Daghem och förskolor 1959: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social detta nr
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1958: 8
Mödrahjälpen detta nr
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1958: 11
Socialhjälpen 1959: febr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1958: 8
Ålderdomshem, statsbidrag till detta nr
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1959: maj

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Social hemhjälp 1958

Socialstyrelsen har regelbundet under 1950-talet företagit undersökningar beträffande den sociala hemhjälpverksamhetens omfattning och funktioner. För åren 1951, 1952 och 1955 har styrelsen bl a i avsikt att kunna tillhandagå pågående utredningar med aktuella uppgifter begärt omfattande rapporter från hemhjälpnämnderna om såväl hemhjälpn åt barnfamiljerna som åt gamla och invalider samt uppgifter om hemvårdarinnornas tjänstgöringsdagar, sjukledighet, vakanser, övergång till andra yrken m m. Då det syns socialstyrelsen angeläget att följa utvecklingen och ständigt vara underkunnig om den kraftigt expanderande hemhjälpn åt gamla och invalider, har styrelsen även mellanliggande år infordrat uppgifter om denna nya, offentliga vårdform.

Våren 1959 har landets hemhjälpnämnder insänt liknande rapportering avseende kalenderåret 1958 som fallet var våren 1956.

Social hemhjälp var 1958 anordnad i 132 städer och 895 köpingar och landskommuner. Antalet hemhjälpnämnder var 1 023, 4 nämnder är verksamma i 2 kommuner vardera. 1 001 nämnder har besvarat det utsända frågeformuläret, 131 i städer och 870 i övriga kommuner. I undersökningen för år 1955 deltog 1 026 nämnder.

I de nu undersökta kommunerna fanns 15/12 1958 inrättade 3 294 befattningar för heltidsanställda hemvårdarinnor, 1 144 i städer och 2 150 i köpingar och landskommuner.

93 % av tjänsterna (96 resp 92 %) eller 3 071 (1 097 resp 1 974) var besatta

hela året under det att återstående 223 tjänster (47 resp 176) var vakanta sammanlagt 914 månader (147 resp 767). Detta innebär en markant nedgång från år 1955, då 300 tjänster (43 resp 257) var lediga sammanlagt 1 347 månader (229 resp 1 118).

En stad i Stockholms län och en landskommun i vardera Södermanlands, Blekinge, Göteborgs och Bohus och Västerbottens län samt två kommuner i vardera Kopparbergs och Norrbottens län har icke inrättat statsunderstödd hemhjälpverksamhet. Dessa kommuner har tillsammans 13 784 invånare.

318 hemvårdarinnor lämnade sitt yrke 1958, vilket motsvarar ca 10 % av samtliga tjänsteinnehavare. Detta betyder någon minskning från de 12 %, som lämnade yrket såväl 1951 som 1952 samt 11,2 % år 1955. 178 hemvårdarinnor lämnade sitt arbete i samband med giftermål, 57 slutade för att övergå till andra yrken, huvudsakligen till socialt eller sjukvårdande arbete, 20 slutade på grund av sjukdom och 63 av andra skäl, främst familjeskäl.

Utbildning av hemvårdarinnor sker numera vid 15 skolor, spridda över hela landet med kurser på i regel 15 månader. Överläggningar pågår om att utöka detta antal med ytterligare ett par skolor. Härutöver anordnar socialstyrelsen varje år s k kompletteringskurser för elever, som redan förskaffat sig en allsidig praktik i husligt arbete och barnavård. 17 sådana kurser med 220 elever anordnades 1958. Tillströmningen av elever, speciellt till de långa kurserna, är utomordentligt stor. Bristen på hushålls-, sömnads- och bar-

Proportionen mellan folkmängden den 1/1 1957 och antalet hemvårdarinnetjänster till vilka statsbidrag söktes för år 1958

(Två deltidсанställda hemvårdarinnor anses motsvara en heltidсанställd.)

(lto = landstingsområde)

Län ¹	Folkmängd	Antal hem- vårdarinnor	Antal individer pr hem- vårdarinna
<i>Landsbygd</i>			
Jämtlands	120 064	93	1 291
Jönköpings	146 707	112	1 310
Södermanlands	95 680	70,5	1 357
Gotlands	41 147	30	1 371
Kronobergs	128 798	88,5	1 455
Kalmar läns södra lto	92 706	63,5	1 460
Skaraborgs	168 279	114,5	1 469
Kalmar läns norra lto	69 083	47	1 470
Älvsborgs	225 386	152,5	1 478
Östergötlands	155 474	103	1 509
Örebro	127 912	84	1 523
Västernorrlands	214 940	140	1 535
Värmlands	189 137	121	1 563
Hallands	98 003	61	1 606
Uppsala	79 010	48,5	1 629
Västerbottens	193 724	118,5	1 635
Malmöhus	204 357	124,5	1 641
Västmanlands	99 580	58,5	1 702
Göteborgs och Bohus	139 053	81	1 717
Norrbottnens	179 034	101	1 772
Kristianstads	202 163	111	1 821
Stockholms	221 770	118,5	1 871
Gävleborgs	191 415	102	1 876
Blekinge	85 177	45	1 893
Kopparbergs	206 193	105,5	1 954
	3 674 792	2 294,5	1 602
<i>Städer</i>			
Kronobergs	30 493	16	1 906
Kalmar läns norra lto	23 006	11	2 091
Gotlands	15 364	7	2 195
Örebro	130 192	53	2 456
Jönköpings	133 807	53	2 524
Kopparbergs	75 004	29	2 586
Västernorrlands	74 804	28,5	2 625
Värmlands	100 504	38	2 645
Västerbottens	45 741	17	2 691
Skaraborgs	80 910	29,5	2 743
Norrbottnens	74 269	26	2 857
Stockholms	186 137	63	2 954
Uppsala	83 817	28	2 993
Göteborgs och Bohus	458 008	151	3 033
Kalmar läns södra lto	52 020	17	3 060
Kristianstads	56 509	17	3 324
Östergötlands	201 124	59,5	3 380
Blekinge	59 656	17,5	3 409
Malmöhus	402 183	111,5	3 607
Älvsborgs	144 293	40	3 607

¹ Länens inbördes ordningsföljd med hänsyn till verksamhetens utbyggnad.

Län	Folkmängd	Antal hemvårdarinnor	Antal individer per hemvårdarinna
Stockholms stad	794 113	220	3 610
Hallands	68 906	19	3 627
Jämtlands	23 790	6,5	3 660
Gävleborgs	102 198	27	3 785
Södermanlands	126 211	33	3 825
Västmanlands	123 271	30	4 109
	3 666 330	1 148	3 194
<i>Städer utom landsting (dessa ingår även i ovanstående tabell)</i>			
Göteborg	387 061	130	2 977
Malmö	213 260	65	3 281
Stockholm	794 113	220	3 610
Norrköping	89 226	22	4 056
Hälsingborg	74 947	18	4 164
Gävle	51 557	10	5 156
	1 610 164	465	3 463

navårdslärarinnor är däremot fortfarande ett stort problem vid organiserandet av hemvårdarinnekurserna.

De redovisade 3 294 heltidsanställda hemvårdarinnorna presterade 766 751 dagsverken under år 1958 (270 244 i städer, 496 507 i övriga kommuner). Under år 1955 utfördes 749 773 dagsverken, 254 325 i städerna och 495 448 i övriga kommuner. I 88 628 fall (30 364 resp 58 264) har familjer med barn erhållit hjälp av hemvårdarinnor under år 1958. Antalet familjer utgjorde 68 746 (27 734 resp 41 012). En del familjer hjälptes vid två eller flera tillfällen.

Samtliga halvtidsanställda hemvårdarinnor, för vilka fanns inrättade 372 tjänster (156 resp 216), gjorde 44 340 dagsverken (15 724 resp 28 616). De 351 år 1955 deltidanställda hemvårdarinnorna utförde 65 337 dagsverken (12 617 resp 52 720). Tydligt är att en hel del hemvårdarinnor som år 1955 betraktades och avlönades som deltidanställda trots att de tjänstgjorde praktiskt taget hela året fått sina anställningsförhållanden ordnade till heltidsanställning och att de befattningshavare, som nu redovisas som

halvtidsanställda, också arbetar på halvtid.

Om man jämför anledningarna till att barnfamiljerna anlitat social hemhjälp, så finner man, att 17 % av fallen 1958 berodde på barnsbörd (19 % 1952 och 20 % 1955), 70 % husmors sjukdom (66 % 1952 och 67 % 1955), 3 % husmors semester (4 % 1952 och 3 % 1955). I 10 % (11 % 1952 och 10 % 1955) redovisas andra anledningar. Några förskjutningar har ägt rum på 3 år från barnsbördsfallen till sjukdomsfallen.

Antalet familjer som redovisas ohjälpta, emedan ingen ledig hemvårdarinna funnits att tillgå, har glädjande nog sjunkit från 10 091 år 1955 till 8 179 år 1958 (3 550 i städer och 4 629 i övriga kommuner). Antalet redovisade ohjälpta familjer var 1952 13 274.

Det bör dock observeras att det antal ohjälpta fall, som en kommun uppger, ingalunda är någon måttstock på det ytterligare behovet av hemhjälp. Det är nog tvärtom så, att om en kommun har en underdimensionerad hemhjälp, så finner ofta familjerna det lönlöst att överhuvudtaget göra någon anmälan, oaktat hjälp-

behov alldeles tydligt kan förefinnas. Detta framgår utomordentligt tydligt, då man jämför fyra mellansvenska residensstäder, samtliga med omfattande, expanderande industriell sysselsättning och av ungefär samma storlek. I en stad med en hemvårdarinna på hela 4 737 invånare redovisas, att endast 8 familjer blivit ohjälpta under år 1958 på grund av att hemvårdarinna icke funnits ledig, i en annan stad med en hemvårdarinna per 3 885 invånare blev 23 familjer ohjälpta, i en stad med en hemvårdarinna per 2 869 invånare redovisas 74 ohjälpta familjer och i en stad med utomordentligt väl utbyggd hemhjälp med en hemvårdarinna per 2 499 invånare redovisas, att 146 familjer, för vilka det förelåg indikationer för att få hemhjälp, icke kunde beredas sådan.

Även om verksamheten är aldrig så väl skött och man sorgfälligt planlägger hemvårdarinnornas arbetstid, så kan man knappast i någon kommuntyp undgå s k ofrivilligt lediga dagar, dvs dagar, då hemvårdarinnorna är lediga på grund av brist på uppgifter. Oftast består ledigheten av enstaka dagar.

De ofrivilligt lediga dagarna uppgick under år 1958 till 14 884 (3 126 i städer och 11 758 i övriga kommuner).

År 1955 redovisades 16 374 sådana dagar och 1952 var de ofrivilligt lediga dagarna 16 291. År 1951, året före den nya kommunindelningen, då vi uppenbarligen hade för små enheter för att vara arbetskraftseconomiska, redovisades inte mindre än 23 337 dylika dagar. På varje hemvårdarinna faller under redovisningsåret inte mer än 4,5 ofrivilligt lediga dagar (2,5 i städer och 5,5 i övriga kommuner). Anmärkningsvärt är emellertid att dessa fördelar sig ytterst olika i olika delar av landet.

Antalet sjukdagar uppgick för hela landet till 63 778, 33 415 i städer och 30 363

i övriga kommuner (genomsnittligt 29 resp 14 per hemvårdarinna, en ökning i städer från 25 och en minskning i övriga kommuner från 16). Det är alldeles tydligt att hemvårdarinnorna i städerna i högre grad än på landsbygden är utsatta för risken för infektioner.

Som kompensation för övertid har hemvårdarinnorna i hela landet varit lediga 36 512 dagar (11 967 i städer, 24 545 i övriga kommuner), vilket motsvarar 10 1/2 kompensationsdag per hemvårdarinna i städer, 11 1/2 i övriga kommuner. Skillnaden mellan den med ledighet kompenserade övertid som hemvårdarinnorna måste presterat i städerna är alltså genomsnittligt inte mycket lägre än på landsbygden. Förhållandena är mycket olika i olika kommuner.

Samtliga hemvårdarinnor hjälpte under år 1958 21 472 åldringar och invalid-der (4 598 i städer och 16 874 i köpingar och landskommuner). Av dessa fick ca 34 % (14 resp 39 %) mer eller mindre regelbunden hjälp. Under år 1955 lämnades inom ramen för den statsunderstödda sociala hemhjälp, hemvårdarinn-erksamheten, bistånd åt 18 439 åldringar och invalid-er. År 1956 steg detta antal till 20 821 för att 1957 uppgå till 21 441 (4 465 i städer och 16 976 i s k övriga kommuner).

Inom den särskilda hemhjälp, åt gamla, som ordnas utan statsbidrag och där man huvudsakligen anlitar deltid-erarbetande duktiga hemmafruar som i regel ger de gamla en kontinuerlig hjälp lämnades bistånd år 1958 åt inte mindre än 45 521 gamla och invalid-er (30 903 i städer och 14 618 i övriga kommuner).

Som jämförelse kan nämnas att 1954, det första år för vilket socialstyrelsen in-hämtat rapporter om hemhjälp, åt gamla, inom denna vårdform, som efter engelskt mönster introducerades i vårt land så sent som 1950, hjälptes 18 325

gamla och invalider (12 631 resp 5 694), 1955 25 324 (17 056 resp 8 268), 1956 32 211 (21 832 resp 10 379) och 1957 39 230 (26 510 resp 12 720). Det bör observeras att åldringar under ett och samma år kan ha erhållit hemhjälp genom både den statsunderstödda sociala hemhjälpen och den särskilda hemhjälpen, varför någon bestämd siffra för det totala antalet åldringar eller invalider, som under året erhållit hemhjälp, inte kan uppges.

För att få en uppfattning om, hur många gamla och invalider som samtidigt varit aktuella fall inom den särskilda hemhjälpen, har socialstyrelsen undersökt situationen under veckan 24—30 januari 1955, då 7 813 personer (6 138 resp 1 675) hjälptes. 3 894 kvinnor var då sysselsatta inom åldringshemhjälpen, 23—29 januari 1956 hjälptes 12 008 personer (9 453 och 2 555) av 5 177 kvinnor och veckan 21—27 januari 1957 hjälptes 16 557 personer (12 434 resp 4 123) av 7 480 kvinnor. Veckan 20—26 januari 1958 fick 20 145 (15 289 resp 4 856) åldringar och invalider bistånd av 8 744 hemhjälpare (6 370 i städer och 2 374 i övriga kommuner) och veckan 25—31 januari 1959 hjälptes 19 818 (14 347 resp 5 471) åldringar och invalider av 10 241 hemhjälpare (7 502 resp 2 739).

Särskild hemhjälp åt gamla bedrevs vid årsskiftet 1958/59 i 690 av landets 1 036 kommuner, i 125 av 133 städer samt i 565 av 903 övriga kommuner. Föregående årsskifte var antalet 666 (123 resp 543). Ytterligare 28 kommuner planerade i januari 1959 att under årets lopp starta hemhjälp. En hel del av dessa är redan nu igång med sin verksamhet.

662 av de 690 kommunerna har besvarat en fråga, huruvida det föreligger svårighet att erhålla arbetskraft. 537 kommuner (106 städer och 431 övriga kommuner) har inga svårigheter härvidlag, 85 (6 resp 79) har besvär och 40 (10 resp 30) redovisar, att de tidvis har rekryteringssvårigheter. Situationen har i detta hänseende avsevärt förbättrats de senaste åren. Storstäderna har dock liksom tidigare haft problem att kämpa med under semestersäsongen. Genom klok om-disponering av arbetskraften och ett intimt samarbete med de särskilda expeditioner, som i dessa städer handhar hemvårdarinneverksamheten, där efterfrågan på hjälp är mindre på somrarna, syns dock de största svårigheterna kunna övervinnas.

Den särskilda hemhjälpen åt gamla bedrivs i 353 (58 resp 295) kommuner av hemhjälpsnämnden, i 200 (51 resp 149) kommuner av socialnämnden, i 122 (16 resp 106) kommuner av Röda korskrets och i 27 (6 resp 21) kommuner av annan. I 11 (6 resp 5) kommuner bedrivs hemhjälpen åt de gamla av flera än en organisation.

Hjälpen förmedlas av hemhjälpsnämndens arbetsledare i 208 (5 resp 203) kommuner, av socialnämnden i 64 (2 resp 62) kommuner, av socialvårdsbyrån i 186 (77 resp 109) kommuner, av arbetsförmedling i 51 (24 resp 27) kommuner samt i 181 (22 resp 159) kommuner av annan, ofta av distriktssköterska eller av privatperson. Någraorstäder har särskilda egna expeditioner för hemhjälpen åt gamla, långvarigt sjuka och invalider.

Margareta Nordström

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin april-maj 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) maj 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal maj 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	41	10 216	104	10 320	205
Malmgruvor	34	9 642	104	9 746	195
Kolgruvor	7	574	—	574	10
Metall- och verkstadsindustri	992	182 351	13 540	195 891	7 852
Järn-, stål- och kopparverk	33	17 603	528	18 131	702
Järn- och stålmanufaktur	172	18 342	1 956	20 298	819
Mekaniska verkstäder	431	86 197	3 615	89 812	3 634
Reparationsverkstäder	122	8 393	8	8 401	359
Skeppsvarv	30	23 849	2	23 851	949
Elektroteknisk industri	93	18 525	5 609	24 134	940
Annan metallindustri	111	9 442	1 822	11 264	449
Jord- och stenindustri	226	21 741	2 271	24 012	996
Torvindustri	3	437	60	497	21
Stenindustri	36	2 373	14	2 387	99
Kalk- och kritbruk	17	987	7	994	42
Cementfabriker	8	1 875	39	1 914	76
Cementvarufabriker	30	3 372	47	3 419	148
Tegelbruk	57	4 469	106	4 575	192
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	16	2 452	1 220	3 672	146
Glasindustri	39	3 979	735	4 714	188
Annan jord- och stenindustri	20	1 797	43	1 840	84
Träindustri	463	37 046	1 274	38 320	1 580
Sågverk och hyvlerier	183	16 014	235	16 249	675
Lådfabriker	8	644	21	665	28
Fanér- och plywoodfabriker	9	832	144	976	40
Byggnadssnickerifabriker	88	8 271	117	8 388	346
Möbelfabriker	101	6 431	241	6 672	273
Svarver- och skidfabriker	39	2 768	236	3 004	122
Annan trävaruindustri	35	2 086	280	2 366	97
Massa- och pappersindustri	146	30 386	4 114	34 500	1 426
Massafabriker	45	10 629	196	10 825	448
Pappersbruk och pappfabriker	48	15 563	2 066	17 629	723
Wallboardfabriker	7	1 288	51	1 339	59
Papp- och pappersvaruindustri	46	2 906	1 801	4 707	195
Grafisk industri	183	14 306	3 284	17 590	715
Bokbinderier	24	1 154	1 302	2 456	96
Bok- och accidenstryckerier	75	6 097	1 274	7 371	297
Tidningstryckerier	58	5 272	467	5 739	241
Annan grafisk industri	26	1 783	241	2 024	81

¹ En redogörelse för uppläggningsen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1959 (sid 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka utvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för maj 1959 (april 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			april 1959	maj 1959	april 1959	maj 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
98,2	..	98,1	99,9	93,9	2,2	2,3	9,9	8,3
98,6	..	98,5	100,2	94,9	2,2	2,4	9,7	8,2
92,7	—	92,7	95,9	77,2	2,3	1,5	13,2	10,3
99,9	100,7	100,0	100,3	92,8	2,6	2,9	7,8	7,5
101,4	99,1	101,3	101,2	95,4	3,5	4,6	7,5	7,7
100,4	101,5	100,5	100,7	93,2	2,3	2,5	6,6	6,4
99,7	99,8	99,7	100,0	93,0	2,5	2,7	7,5	7,1
99,7	..	99,7	100,5	97,8	2,1	2,2	5,4	4,7
99,1	..	99,1	99,9	90,2	3,4	3,7	10,4	9,6
100,1	100,9	100,3	101,0	91,5	3,2	2,1	8,7	8,1
100,2	101,2	100,3	100,0	92,1	2,2	2,1	7,5	7,8
102,0	101,8	102,0	102,2	97,4	2,5	3,3	6,0	5,9
..	..	..	..	..	..	..	..	..
102,6	..	102,6	101,6	96,8	1,8	2,6	3,3	4,2
98,8	..	98,9	99,8	96,4	2,5	3,3	7,5	6,6
102,2	..	102,3	99,8	90,6	4,1	4,8	6,1	8,4
100,0	..	100,0	100,9	97,4	3,1	4,4	5,2	4,3
105,3	..	105,2	106,0	101,5	1,8	2,2	5,9	5,2
100,9	100,4	100,7	100,1	95,2	1,9	2,4	7,7	8,3
100,2	99,5	100,0	100,6	95,6	1,4	1,6	7,0	6,5
101,5	..	101,7	102,6	97,6	5,6	8,4	3,3	2,4
101,5	103,2	101,6	102,2	96,0	2,1	2,8	5,1	4,5
103,7	..	104,0	105,3	99,1	2,4	3,7	5,4	4,2
98,2	..	97,7	100,3	92,2	3,2	3,0	5,7	3,2
99,2	..	99,7	99,1	94,9	2,7	3,1	7,2	7,7
101,2	..	101,2	101,2	94,1	1,9	2,5	5,0	5,0
98,2	103,4	98,4	99,4	93,1	1,5	1,8	4,6	3,6
100,9	..	100,3	99,4	94,1	1,7	1,5	4,1	5,0
99,6	..	99,8	99,8	94,4	2,0	2,4	5,4	5,5
100,6	100,6	100,6	100,2	97,5	4,8	7,2	7,7	8,1
100,4	..	100,5	99,9	96,5	5,7	9,1	7,7	8,3
100,7	99,6	100,6	100,2	98,0	4,9	7,2	8,2	8,6
102,4	..	102,3	99,4	99,9	5,1	8,1	5,3	8,1
99,8	101,2	100,3	101,0	97,7	2,4	2,9	6,8	6,2
100,0	99,1	99,8	98,9	95,1	3,5	3,7	7,4	8,2
99,8	98,1	98,9	97,7	91,5	1,5	2,7	7,7	8,8
100,0	100,2	100,1	99,6	94,2	3,1	2,9	6,8	7,3
100,0	100,6	100,1	98,7	97,8	4,8	4,9	7,5	8,8
99,7	95,6	99,2	98,3	94,6	4,0	4,2	8,4	9,2

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin april—maj 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) maj 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal maj 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	294	19 036	8 265	27 301	1 096
Kvarnar	14	854	166	1 020	44
Bageriindustri	68	3 645	1 807	5 452	229
Sockerindustri	17	1 955	357	2 312	89
Choklad- o konfektindustri	22	1 309	2 264	3 573	143
Mejeriindustri	38	3 768	391	4 159	147
Slakterier och charkuterier	79	5 387	1 463	6 850	287
Fiskkonserverfabriker	18	382	691	1 073	40
Fruktkonserverindustri	13	576	693	1 269	47
Margarinindustri	7	304	54	358	16
Annan livsmedelsindustri	18	856	379	1 235	55
Dryckesvaru- och tobaksindustri	81	4 462	1 916	6 378	266
Dryckesvaruindustri	73	4 072	887	4 959	210
Tobaksfabriker	8	390	1 029	1 419	57
Textil- och beklädnadsindustri	515	19 124	36 110	55 234	2 148
Ylleindustri	35	2 570	2 566	5 136	209
Bomullsindustri	42	5 118	4 314	9 432	367
Linne- och juteindustri	8	974	951	1 925	74
Trikåfabriker	71	1 579	4 938	6 517	245
Sömnadsindustri	253	4 498	18 682	23 180	892
Hatt- och mössfabriker	21	319	1 021	1 340	50
Annan textil- o beklädnadsindustri	85	4 066	3 638	7 704	311
Läder-, hår- o gummivaruindustri	156	12 151	6 256	18 407	737
Garverier	18	1 475	172	1 647	67
Päls- o skinnvarufabriker	30	1 275	992	2 267	86
Skoindustri	62	2 623	2 288	4 911	199
Andra lädervarufabriker	19	608	475	1 083	45
Gummivarufabriker	17	5 706	2 165	7 871	313
Annan läder-, hår- o gummivaruind	10	464	164	628	26
Kemisk o kemisk-teknisk industri	133	13 733	3 967	17 700	709
Rent kemisk industri	18	3 544	136	3 680	149
Färg-, olje- o parfymfabriker	38	3 804	1 079	4 883	191
Sprängämnesfabriker	5	1 219	537	1 756	70
Tändsticksfabriker	7	904	687	1 591	57
Annan kemisk-teknisk industri	65	4 262	1 528	5 790	241
Samtliga industrigrupper	3 230	364 552	81 101	445 653	17 729
Statliga verkstäder m m	142	14 187	1 012	15 199	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	86	11 136	235	11 371	..
Skeppsvarv	2	1 864	13	1 877	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	51	716	507	1 223	..
Sprängämnesfabriker	3	471	257	728	..

Indextal för maj 1959 (april 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			april 1959	maj 1959	april 1959	maj 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
102,1	100,5	101,6	101,0	100,9	2,6	3,4	7,8	8,3
101,7	..	101,5	100,1	101,7	3,2	3,3	7,1	8,3
100,9	105,3	102,3	101,2	103,4	2,6	2,8	7,4	8,4
100,2	104,7	100,9	99,0	91,1	1,8	1,7	4,9	6,7
104,6	98,3	100,5	101,7	102,0	2,2	3,1	9,4	8,3
103,8	100,3	103,5	102,7	102,7	3,3	4,8	8,6	9,3
101,2	99,2	100,8	100,0	99,9	2,7	3,7	7,9	8,6
100,8	98,4	99,3	99,1	99,4	0,8	1,8	11,1	11,3
105,7	95,7	100,0	101,1	102,3	2,6	3,0	7,9	6,9
106,3	..	105,6	105,3	102,0	4,3	4,4	5,0	5,3
102,9	105,6	103,7	103,4	105,9	3,6	4,4	4,9	5,1
105,0	104,0	104,7	104,2	105,1	2,5	4,4	10,0	10,4
105,7	108,2	106,1	104,7	105,7	2,7	4,6	8,9	10,1
98,2	100,7	100,0	102,5	102,6	1,6	3,5	13,7	11,6
99,6	99,7	99,6	99,7	94,0	1,6	1,3	7,3	7,2
101,6	101,5	101,6	101,8	96,6	2,4	3,1	7,4	7,2
99,4	99,3	99,3	99,9	93,2	1,3	1,2	8,2	7,6
98,5	98,8	98,6	100,2	96,5	1,5	1,2	12,0	10,5
99,1	99,3	99,2	99,0	92,4	0,7	0,8	7,2	7,4
99,3	99,6	99,5	99,3	93,1	1,6	0,8	6,4	6,7
97,6	99,4	99,0	97,9	97,7	1,4	0,9	5,2	6,3
99,5	100,1	99,8	100,0	96,3	2,3	2,3	7,7	7,5
100,9	100,5	100,8	100,7	94,9	1,5	1,6	6,3	6,4
101,6	..	101,6	101,4	97,5	1,6	2,1	5,6	5,8
105,4	100,0	103,0	103,0	96,7	0,5	0,4	4,6	4,5
99,1	101,1	100,0	99,3	94,2	1,0	0,7	5,4	6,0
101,8	105,3	103,3	103,1	101,0	1,2	2,5	5,7	5,9
100,6	99,3	100,3	100,8	93,4	2,0	2,4	7,8	7,3
100,0	..	99,7	97,8	96,6	1,5	1,0	4,1	5,9
100,4	98,9	100,1	99,9	94,3	2,9	3,3	7,6	7,7
99,4	..	99,8	101,2	95,3	4,2	3,2	9,2	7,9
102,2	92,7	99,9	97,9	94,4	3,2	4,1	6,5	8,5
100,9	99,1	100,3	100,3	92,3	1,7	2,2	6,5	6,5
100,2	98,7	99,6	100,1	84,1	2,3	2,1	9,6	9,1
99,6	102,8	100,4	100,7	97,2	2,5	3,4	7,1	6,9
100,4	100,2	100,4	100,5	94,8	2,6	3,1	7,4	7,2
99,7	99,6	99,7	99,7	..	..	..	9,0	8,9
100,2	100,0	100,2	100,1	..	..	..	9,0	9,0
96,7	..	96,8	98,1	..	..	..	11,1	9,9
99,4	99,4	99,4	98,0	..	..	..	6,7	8,0
99,2	99,6	99,3	99,6	..	..	..	7,0	6,7

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, maj 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) juni 1958—maj 1959

Bransch	1958							1959				
	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj
Gruvindustri	101,4	102,3	100,7	98,9	97,6	96,6	96,1	93,2	91,9	90,8	89,2	87,5
Metall- och verkstadsind . .	100,4	99,9	99,4	99,1	99,2	99,0	98,9	98,5	98,6	98,7	98,8	98,8
Jord- och stenindustri . .	104,0	104,2	102,4	101,2	99,9	99,1	96,7	93,8	93,0	94,0	96,6	98,5
Träindustri	101,7	100,5	98,7	97,2	95,5	92,7	90,4	88,6	89,8	92,9	95,9	97,4
Massa- och pappersindustri	102,5	102,6	101,2	101,6	101,4	101,4	100,7	100,7	101,1	101,2	102,1	102,7
Grafisk industri	100,6	100,5	101,3	101,4	101,7	102,0	101,7	99,9	100,2	100,1	100,2	100,0
Livsmedelsindustri	104,8	108,0	104,9	104,1	105,7	104,5	102,0	97,4	97,6	97,6	97,7	99,3
Dryckesvaru- och tobaksind	107,0	108,1	99,1	96,3	95,1	95,5	99,3	93,7	93,9	93,9	94,9	99,4
Textil- och beklädnadsind	99,3	98,8	98,3	98,2	96,6	96,2	95,9	94,5	94,8	95,1	95,1	94,7
Läder-, hår- o gummi- ind	99,5	99,1	99,2	99,3	99,4	99,4	98,6	97,7	98,3	98,8	99,4	100,2
Kemisk o kemisk-tekn ind	101,4	101,3	99,6	99,1	99,3	98,6	97,6	97,1	97,6	99,2	100,1	100,2
Samtliga industrigrupper	101,2	101,0	100,0	99,6	99,3	98,8	98,2	97,0	97,2	97,7	98,3	98,7

Tab 3. Antal i mars—maj 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	mars	april	maj	mars	april	maj	mars	april	maj	mars	april	maj
Gruvindustri	0,4	0,6	0,4	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,9	0,9	0,6
Metall- och verkstadsindustri . . .	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,8	0,5	0,1
Jord- och stenindustri	0,5	0,5	0,5	0,7	1,0	1,1	1,9	2,1	2,5	0,6	0,4	0,4
Träindustri	0,4	0,6	1,0	1,2	0,8	1,1	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,5
Massa- och pappersindustri	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,6	1,2	1,4	1,4	0,3	0,1	0,1
Grafisk industri	0,3	0,4	0,6	0,2	0,4	0,7	2,2	2,5	2,0	0,2	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	0,5	0,5	0,9	0,7	0,9	1,6	4,8	4,9	4,4	1,0	0,6	0,2
Dryckesvaru- och tobaksindustri . .	0,3	0,4	0,6	0,9	0,7	2,3	1,6	1,3	1,3	1,4	1,0	0,5
Textil- och beklädnadsindustri . . .	0,5	0,6	0,8	0,6	0,7	0,6	7,7	7,6	7,5	2,4	3,0	1,8
Läder-, hår- och gummi- varuindustri	0,4	0,6	0,7	0,7	0,8	1,0	3,6	4,1	3,6	0,8	0,7	0,5
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,3	0,6	0,6	0,7	0,5	0,9	1,4	1,5	1,7	—	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,8	2,1	2,1	2,0	0,9	0,8	0,4

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under maj 1959

		Arbetssökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
		Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa maj	1956 . .	138 970	90 182	149 575	68 560	33 199	101 759	25 710
» »	1957 . .	152 937	99 298	125 850	56 730	31 797	88 527	20 675
» »	1958 . .	181 307	116 901	118 224	55 223	31 010	86 233	20 030
» april	1959 . .	187 269	124 939	109 990	50 579	29 579	80 158	19 979
» maj	1959 . .	177 920	112 207	123 663	58 040	31 565	89 605	20 168
Därav								
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske		4 609	4 152	6 754	4 234	1 087	5 321	170
Skogsbruk		11 490	11 416	5 671	5 057	351	5 408	124
Malmbrytning och metallind		11 071	10 132	6 340	3 421	290	3 711	17
Trä-, grafisk och pappersind		5 127	4 685	2 551	1 600	206	1 806	11
Byggnadsverksamhet		25 504	25 501	12 676	11 149	16	11 165	208
Övriga industrigrupper		11 577	5 503	6 557	2 355	1 592	3 947	25
Samfärdsel		10 140	9 733	16 642	14 739	171	14 910	5 612
Handel		13 498	5 032	20 125	4 587	9 133	13 720	4 609
Förvaltning och fria yrken		16 538	8 394	13 550	4 289	3 557	7 846	2 319
Sjukvård och husligt arbete		12 685	268	22 616	191	13 533	13 724	5 069
Därav under 18 år		37 775	15 963	14 276	4 440	4 881	9 321	101

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa juni 1958—juni 1959

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
Juni	14 103	2 898	17 001	1,3	1,2	3,2
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April	30 540	4 351	34 891	2,7	1,8	7,8
Maj	21 943	3 609	25 552	1,9	1,4	5,4
Juni ¹	—	—	24 596	1,2	1,0	2,9

¹ Preliminära uppgifter.

Statsbidrag till ålderdomshem

Bestämmelserna om statsbidrag till ålderdomshem finns i kungörelsen den 5 juni 1953 (nr 339) om statsbidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem.

Under tiden 1 juni 1958—31 maj 1959, har socialstyrelsen yttrat sig över

68 av länsstyrelserna remitterade ansökningar om statsbidrag. Länsstyrelserna har under nämnda tid fastställt statsbidrag med tillhopa 8 782 767 kronor avseende 46 byggnadsföretag. Socialstyrelsen, som enligt 8 § kungörelsen har att besluta om utbetalning av statsbidrag i

Tab 1. Nybyggda samt om- och tillbyggda ålderdomshem, länsvis, för vilka länsstyrelserna under tiden 1 juni 1958—31 maj 1959 fastställt statsbidrag

Län		Antal		Byggnads- kostnader kr	Bidrag kr
		hem	platser		
Nybyggnader = N					
Om- och tillbyggnader = O					
Stockholms	O	1	40	1 022 176	144 000
Uppsala	O	1	6	146 295	43 200
»	N	1	35	1 099 000	157 500
Södermanlands	N	2	47	1 671 860	205 200
Östergötlands	N	5	206	5 126 186	703 800
Jönköpings	N	1	33	903 000	118 000
Kronobergs	N	1	40	875 000	288 000
Gotlands	N	1	20	500 000	180 000
Blekinge	O	1	40	900 000	288 000
»	N	1	40	900 000	360 000
Kristianstads	O	1	32	697 786	259 200
»	N	2	66	1 315 640	487 800
Malmöhus	N	2	58	1 367 875	261 000
Hallands	O	2	62	1 084 667	332 241
»	N	2	53	1 326 273	426 600
Älvsborgs	O	2	74	1 714 065	582 626
»	N	3	93	2 369 121	747 000
Skaraborgs	N	1	26	643 873	46 800
Värmlands	O	1	32	667 339	144 000
»	N	1	30	890 000	54 000
Västmanlands	N	3	163	4 898 051	383 400
Gävleborgs	N	1	16	438 986	72 000
Västernorrlands	O	2	56	1 135 000	345 600
»	N	2	82	2 189 000	648 000
Jämtlands	N	2	75	2 046 585	360 000
Västerbottens	N	2	92	2 481 508	662 400
Norrbottens	N	2	82	2 709 419	482 400
Hela riket		46	1 599	41 118 705	8 782 767
Därav N		35	1 257	33 751 377	6 643 900
O		11	342	7 367 328	2 138 867

Tab 2. Nybyggda samt om- och tillbyggda ålderdomshem, årsvis med hänsyn till färdigställandet, för vilka länsstyrelserna under tiden 1 juni 1958—31 maj 1959 fastställt statsbidrag

År Nybyggnader = N Om- och tillbyggnader = O	Antal		Byggnads- kostnader, kr	Byggnads- kostnad per plats, kr	Bidrag, kr
	hem	platser			
1953 O	1	6	146 295	24 382	43 200
1956 N	1	16	438 986	27 436	72 000
O	1	40	1 022 176	25 554	144 000
1957 N	11	396	11 155 767	28 171	1 998 000
O	5	161	3 138 544	19 494	1 005 254
1958 N	20	745	19 489 351	26 160	3 832 200
O	4	135	3 060 313	22 668	946 113
1959 N	3	100	2 667 273	26 672	742 000
Samtliga	46	1 599	41 118 705		8 782 767

den mån medel finns tillgängliga, har under samma tid utbetalat 9 028 467 kronor i statsbidrag. De utbetalade bidragen har avsett 47 byggnadsföretag.

Under tiden 1 juni 1958—31 maj 1959 har länsstyrelserna fastställt statsbidrag till ålderdomshem i den omfattning, som redovisas i tab 1 och 2.

Det framgår bland annat att ifrågasvarande ålderdomshem är 46 till antalet med 1 599 platser, varav 35 hem

med 1 257 platser i nybyggnader. För samtliga hem belöper sig byggnadskostnaderna till 41,1 mkr, varav 7,3 mkr kommer på om- och tillbyggnadsföretag. Totala beloppet av fastställda statsbidrag utgör, som redan nämnts, 8 782 767 kronor.

I tab 2 redovisas de ifrågasvarande byggnadernas fördelning efter året för färdigställandet.

Bertil Wirseen

Konsumentprisindex för maj 1959

Konsumentprisindex för maj 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 152 (1949 = 100) eller samma tal som gällt sedan april föregående år. Med två decimaler är talet för maj 152,18.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för maj följande (aprilalen inom parentes): Livsmedel

163 (162), alkoholhaltiga drycker och tobak 174 (173), bostad, bränsle och lyse 156 (157), därav enbart bostad 155 (155) och bränsle och lyse 159 (161), kläder och skor 125 (125), inventarier och husgeråd 133 (134) och diverse 149 (149).

I tab 1 redovisas årsmedeltalen av indextalen för de olika huvudgrupperna och

för totalindex åren 1950—1958 samt motsvarande indextal för varje månad maj 1958—maj 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för maj 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen av indextalen mellan december 1958 och maj 1959, beräknad på indextalen före avrundning till hela tal.

Mellan april och maj visar ett flertal livsmedelspriser mindre höjningar. Detta gäller bland annat vissa brödsorter, soc-

ker, havregryn, kalvkött, skinka, katrinplommon och middagsmåltid på restaurang. För starköl registrerades en obetydlig prisstegring, som orsakat en höjning av det avrundade gruppindextalet för alkoholdrycker och tobak. Inom bränsleposten sjönk priserna för eldningsolja och koks. I övrigt kan nämnas en avsevärd prissänkning på TV-apparater.

Pensionspristalet för augusti, som beräknas på konsumentprisindex för maj, stiger en enhet till 124. Uppgången påverkar inte folkpensionernas indextillägg.

Carl Öberg

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—maj 1959 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 maj	163	172	154	149	164	125	134	149	152	144
juni	163	172	153	149	162	125	134	149	152	144
juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3, sid 191.

**Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och mars-maj 1959
samt talens procentuella förändringar december 1958-maj 1959**

Huvudgrupper och undergrupper	Väg- nings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958- maj 1959
		1958	Mars 1959	April 1959	Maj 1959	
Livsmedel	313	163	163	162	163	- 1
Mjöl, gryn och bröd	37	160	161	161	162	+ 1
Mejeriprodukter	51	158	157	157	157	0
Matfett utom smör	8	126	126	126	126	0
Ägg	9	126	126	119	116	- 7
Kött	20	207	214	213	218	+ 1
Fläsk	23	194	192	191	204	- 1
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	167	166	168	- 1
Fisk och fiskkonserver	13	176	183	182	182	0
Rotfrukter och grönsaker	16	192	199	194	193	- 2
Frukt och bär	29	141	130	130	132	- 1
Specier	48	180	176	175	176	- 2
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	154	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	181	181	183	+ 1
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	174	173	174	0
Spritdrycker och vin	47	206	210	210	210	0
Öl	9	140	143	142	143	0
Tobak	33	142	146	146	146	-
Bostad, bränsle och lyse	152	154	158	157	156	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	155	155	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	165	161	159	- 1
Kläder och skor	117	125	125	125	125	- 1
Kläder	97	123	122	122	122	- 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	127	127	127	- 1
Underkläder och strumpor	14	97	97	96	96	- 1
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	116	116	116	- 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	137	137	137	+ 1
Skor	20	141	141	142	143	+ 1
Inventarier och husgeråd	102	134	134	134	133	0
Möbler	11	134	135	135	135	0
Radio och musikinstrument	15	118	114	114	106	- 6
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	143	+ 1
Hushållstextilier	19	129	130	130	130	0
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	136	136	136	+ 1
Personliga effekter	10	125	125	125	124	+ 1
Diverse	227	149	149	149	149	0
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	137	137	0
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsning och skrivmateriel	20	178	183	183	183	+ 2
Post och tele	14	171	171	171	171	-
Nöjen och rekreation	18	151	153	153	153	+ 1
Resor	38	156	154	154	154	- 1
Motorfordon	71	141	141	141	142	0
Hemhjälp	10	178	185	185	185	-
Blommor m m	13	128	126	127	127	+ 1
Totalindex	1 000	152	152	152	152	0

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

Mödrahjälpn år 1958

Mödrahjälpn, vilken infördes år 1938, utgår till kvinnor, vilka visat sig vara i uppenbart behov av understöd i samband med havandeskap eller barnsbörd. Mödrahjälp beviljas av mödrahjälpsnämnderna, en i varje landstingsområde. Redogörelsen i det följande bygger på från dessa nämnder insända protokollsutdrag.

Mödrahjälps omfattning. Mödrahjälpn nådde sin största omfattning under mitten av 1940-talet då i runt tal 65 000 mödrar erhöll understöd i samband med havandeskap och barnsbörd. Därefter har en oavbruten minskning i verksamhetens omfattning ägt rum, vilket framgår av nedanstående tablå. Fram till år 1955, liksom även därefter, har nedgången huvudsakligen varit betingad av den allmänna inkomststegringen, vilken medfört att allt flera mödrar kommit att passera de inkomstgränser över vilka ingen mödrahjälp kan utgå. Nedgången år 1955 (med ca 30 %) var däremot främst en följd av moderskapsförsäkringens införande. Detta innebär att många kvinnor som tidigare varit i

behov av mödrahjälp nu fått detta tillgodosett inom försäkringen.

Det totala antalet handlagda ansökningar om mödrahjälp var, som framgår av tablå, 26 280 under år 1958 mot något under 26 700 föregående år. Detta motsvarar 249 mödrahjälpsansökningar per 1 000 levande födda eller en mödrahjälpsansökan på vart fjärde nyfött barn. Av de handlagda ansökningarna beviljades under år 1958 närmare 17 300 (eller 66 % av samtliga), vilket var något fler än under år 1957. Antalet beviljade ansökningar per 1 000 levande födda var 164. Även det av mödrahjälpsnämnderna beviljade mödrahjälpsbeloppet var något högre än föregående år. Detta uppgick år 1958 till 6,06 milj kr, vilket per fall motsvarar 351 kr.

I tab 1 lämnas en detaljerad redovisning av mödrahjälps omfattning under år 1958. Frekvensen handlagda ansökningar per 1 000 levande födda barn var betydligt högre på landsbygden (338 per 1 000 födslar) än i städerna (170 ‰). Bland de senare var frekvensen lägst för städerna Stockholm, Göteborg och

	Handlagda ansökningar		Beviljade ansökningar		Mödrahjälpsbelopp	
	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 levande födda	1 000-tal kr	belopp per fall, kr
1938	—	—	34 265	365	6 989	200
1942	—	—	53 681	471	10 022	186
1946	76 977	581	65 249	495	14 682	225
1949	61 463	508	47 690	394	11 347	238
1951	51 498	468	36 304	330	8 760	241
1952	48 447	440	33 152	301	8 262	249
1953	46 249	420	31 408	285	8 772	279
1954	41 577	396	28 484	271	8 960	315
1955	32 589	304	19 578	182	5 686	290
1956	28 556	264	17 558	162	5 635	321
1957	26 652	249	17 016	159	5 711	336
1958	26 280	249	17 267	164	6 058	351

Tab 1. Absoluta och relativa antalet handlagda och beviljade ansökningar om mödrahjälp i mödrahjälsområdena under år 1958

Mödrahjälsområde (lo = landstingsområde)	Handlagda ansökningar		Beviljade ansökningar						
	Antal	Per 1 000 levande födda	I allt			Från gifta		Från ej gifta	
			Antal	Per 1 000 levande födda	I % av handlagda ansökningar	Antal	I % av ansökningar från gifta	Antal	I % av ansökningar från ej gifta
Stockholms stad	827	76	570	52	68,9	196	56,2	374	78,2
Stockholms läns lo	816	120	472	69	57,8	217	47,9	255	70,2
Uppsala » »	485	184	303	115	62,5	162	56,3	141	71,6
Södermanlands » »	701	220	499	157	71,2	330	66,7	169	82,0
Östergötlands » »	1 172	307	830	217	70,8	566	66,7	264	81,5
Norrköpings stad	225	183	114	93	50,7	41	32,5	73	73,7
Jönköpings läns lo	972	246	695	176	71,5	554	68,1	141	88,7
Kronobergs » »	633	317	445	223	70,3	363	67,6	82	85,4
Kalmar » »	875	279	523	167	59,8	365	54,4	158	77,5
Gotlands » »	350	398	260	296	74,3	176	67,2	84	95,5
Blekinge » »	535	283	375	198	70,1	270	68,0	105	76,1
Kristianstads » »	1 079	321	763	227	70,7	539	65,2	224	88,9
Malmöhus » »	995	232	601	140	60,4	313	48,8	288	81,6
Malmö stad	836	261	580	181	69,4	255	56,5	325	84,4
Hälsingborgs stad	260	261	145	145	55,8	73	51,0	72	61,5
Hallands läns lo	497	211	260	111	52,3	182	44,2	78	91,8
Göteborgs o Bohus » »	528	177	300	100	56,8	210	52,2	90	71,4
Göteborgs stad	786	128	594	97	75,6	287	64,5	307	90,0
Älvsborgs läns lo	1 363	269	1 001	198	73,4	744	69,1	257	89,9
Skaraborgs » »	777	220	525	149	67,6	336	59,4	189	89,6
Värmlands » »	1 377	352	959	245	69,6	594	62,3	365	86,1
Örebro » »	826	248	595	179	72,0	340	66,5	255	81,0
Västmanlands » »	512	143	219	61	42,8	120	38,0	99	50,5
Kopparbergs » »	1 221	299	652	159	53,4	345	42,2	307	76,0
Gävleborgs » »	1 420	444	1 032	323	72,7	571	66,7	461	81,7
Gävle stad	152	199	93	122	61,2	39	46,4	54	79,4
Västernorrlands läns lo	1 409	354	900	226	63,9	535	52,4	365	94,1
Jämtlands » »	893	458	583	299	65,3	311	55,2	272	82,4
Västerbottens » »	1 740	462	1 106	293	63,6	778	57,2	328	86,1
Norrbottens » »	2 018	437	1 273	276	63,1	933	57,2	340	88,1
Summa för hela riket år 1958	26 280	249	17 267	164	65,7	10 745	58,7	6 522	81,9
därav landsbygd	16 815	338	11 098	223	66,0	7 678	60,4	3 420	83,5
städer	9 465	170	6 169	111	65,2	3 067	54,8	3 102	80,2
År 1957	26 652	249	17 016	159	63,8	10 768	56,8	6 248	81,3
» 1956	28 556	264	17 558	162	61,5	11 228	54,8	6 330	78,4
» 1955	32 589	304	19 578	182	60,1	12 808	53,9	6 655	76,6
» 1954	41 577	396	28 484	271	68,5	19 765	62,3	8 599	88,5

Malmö (121 ‰). Ungefär 66 % av de handlagda mödrahjälsansökningarna — 66 % på landsbygden och 65 % i städerna — beviljades, vilket betyder att vart 9:e barn i städerna och vart 4:e på

landsbygden fått mödrahjälp. Av mödrahjälsnämnderna (= landstingsområdena) redovisades den högsta frekvensen beviljade ansökningar av mödrahjälsnämnderna i Västerbotten (462 per 1 000

Tab 2. Beviljade ansökningar fördelade efter mödrarnas ålder och civilstånd år 1958

Åldersgrupper	Landsbygd			Städer			Hela riket		
	gifta	ej gifta	samtliga	gifta	ej gifta	samtliga	gifta	ej gifta	samtliga
Antal mödrar	7 678	3 420	11 098	3 067	3 102	6 169	10 745	6 522	17 267
därav, i %, i nedanstående åldrar									
—19 år	4,8	44,9	17,2	10,3	43,2	26,8	6,4	44,1	20,6
20—24 »	23,0	34,8	26,7	32,7	33,4	33,0	25,8	34,1	28,9
25—29 »	24,6	9,9	20,0	24,7	11,5	18,1	24,6	10,7	19,3
30—34 »	22,1	5,9	17,1	17,7	6,2	11,9	20,9	6,0	15,2
35—39 »	16,5	3,3	12,5	10,1	4,2	7,1	14,7	3,7	10,6
40—44 »	7,6	1,0	5,6	4,0	1,4	2,7	6,6	1,2	4,6
45— »	1,3	0,1	0,9	0,4	0,2	0,3	1,0	0,2	0,7

födslar), Jämtland (458 ‰) och Norrbotten (437 ‰). Den högsta andelen beviljade ansökningar redovisades för Göteborgs stad, Gotlands läns och Älvsborgs läns mödrahjälsområden, där över 73 % av de handlagda ansökningarna beviljades. Lägsta andelen visar mödrahjälsnämnden i Västmanlands län med blott 43 % beviljade ansökningar.

Av tab 1 framgår också att ej gifta mödrar (ogifta, fränskilda och änkor) beviljades mödrahjälp i betydligt större utsträckning än de gifta. Av de förra erhöi sålunda 82 % mödrahjälp under år 1958 mot ca 59 % för de senare.

Mödrarnas ålder, civilstånd, sjukpenningklass m m. De mödrar som erhållit mödrahjälp har i tab 2 fördelats efter

civilstånd och ålder. Därvid framgår att 62 % av mödrarna var gifta. Vid en jämförelse med tidigare år har denna andel minskat; år 1952 var 72 % gifta och år 1948 80 %. Andelen gifta var dessutom högre på landsbygden (69 %) än i städerna (50 %). Mödrarnas fördelning efter ålder visar, att ca 21 % var under 20 år. Motsvarande andel mödrar under 20 år var 12 % år 1952 och år 1948 blott 8 %. Av de gifta mödrarna var år 1958 drygt 6 % och av de ej gifta mödrarna 44 % i samma ålder. Dessutom var de gifta mödrarna i städerna yngre än på landsbygden, medan bland de ej gifta åldern i stort sett var lika för mödrarna i städerna och på landsbygden.

Tab 3. Beviljade ansökningar fördelade efter antalet hemmavarande barn under 16 år

Barnantal	Landsbygd			Städer			Hela riket		
	gifta	ej gifta	samtliga	gifta	ej gifta	samtliga	gifta	ej gifta	samtliga
Antal mödrar	7 678	3 420	11 098	3 067	3 102	6 169	10 745	6 522	17 267
därav, i %, med nedanstående antal barn									
0	15,5	79,4	35,2	25,1	71,0	48,1	18,3	75,4	39,8
1	25,0	11,9	20,9	27,6	17,6	22,6	25,7	14,6	21,5
2	22,2	4,9	16,8	20,2	7,2	13,7	21,6	6,0	15,7
3	15,3	2,1	11,2	13,5	2,7	8,1	14,8	2,4	10,1
4	10,1	1,2	7,4	7,9	1,0	4,4	9,5	1,1	6,3
5 el fl	11,9	0,6	8,4	5,6	0,5	3,0	10,1	0,6	6,5

De hjälpta mödrarna har i tab 3 fördelats efter antalet hemmavarande barn före den nedkomst för vilken mödrahjälp beviljats. Som framgår av tabellen är skillnaden i antalet barn mellan gifta och ej gifta kvinnor avsevärd. Av de gifta mödrarna hade ca 1/5 varit barnlösa, medan bland de ej gifta 3/4 tidigare varit utan barn. Mellan landsbygd och stad är skillnaderna i barnantal obetydlig, bortsett från att som barnlösa redovisades bland de gifta mödrarna 16 % på landsbygden och 25 % i städerna, medan bland de ej gifta andelen tidigare barnlösa var 79 % resp 71 %. Av mödrarna hade ca 13 % fler än 4 barn.

De gifta och ej gifta kvinnornas inplacering i sjukpenningklass framgår av nedanstående tablå, vilken samtidigt ger en bild av förekomsten av förvärvsarbete bland dem.

De gifta kvinnor, som ansökt om mödrahjälp, tillhörde huvudsakligen sjukpenningklass 1 H (90 % på landsbygden och 71 % i städerna). Till nämnda grupp förs, förutom gifta kvinnor med en inkomst av 1 200—1 800 kr per år, även alla gifta kvinnor utan inkomst eller med en inkomst under 1 200 kr. Huvudparten

av kvinnorna i sjukpenningklass 1 H är ej förvärvsarbetande. Andelen mödrar i nämnda sjukpenningklass har minskat sedan år 1955, då 94 % på landsbygden och 79 % i städerna tillhörde klass 1 H. Av de ej gifta mödrarna hade i städerna ca 70 % förvärvsarbete som inbringade mer än 1 800 kr per år och på landsbygden 57 % — år 1955 var motsvarande andelar mödrar 61 % resp 45 %. Av samtliga mödrar som ansökt om mödrahjälp hade 16 % en inkomst som översteg 5 000 kr per år, dvs sjukpenningklass 7 eller däröver.

Andelen beviljade mödrahjälpansökningar avtar, som framgår av tablån, med förvärvsinkomstens storlek. Av de ej gifta kvinnorna med inkomster under 5 000 kr fick i genomsnitt 88 % sina ansökningar beviljade, medan endast 50 % av dem som hade en inkomst överstigande 8 400 kr per år. Bland de gifta är andelen beviljade ansökningar betydligt lägre. I sjukpenningklass 1 och 2 beviljades i genomsnitt 61 % av ansökningarna och i klass 10 och däröver ca 35 %.

Mödrahjälpens storlek. Under år 1958 utbetalades 6,06 milj kr i mödrahjälp. Av beloppet gick 3,90 milj kr till lands-

Sjukpenningklass	Årsinkomst, kr	Handlagda ansökningar i % av samtliga				Beviljade, i % av handlagda ansökningar			
		landsbygd		städer		landsbygd		städer	
		gifta	ej gifta	gifta	ej gifta	gifta	ej gifta	gifta	ej gifta
0 ¹	— 1 200	—	19,7	—	20,1	—	91,6	—	88,8
1 ²	1 200—1 800	90,1	23,6	71,1	9,9	61,9	86,7	57,9	83,9
2	1 800—2 400	0,9	6,2	1,2	2,9	68,4	89,3	57,6	88,5
3	2 400—3 000	1,2	4,9	1,4	3,7	52,0	88,4	59,0	90,1
4	3 000—3 600	1,0	6,7	1,9	6,2	55,7	86,8	55,2	91,1
5	3 600—4 200	0,9	7,0	2,1	7,4	52,7	84,8	53,4	88,0
6	4 200—5 000	1,1	7,2	2,9	9,2	51,1	86,4	53,4	83,5
7	5 000—5 800	1,2	6,7	3,6	8,7	46,3	80,1	45,8	79,9
8	5 800—6 800	1,5	6,7	4,8	11,6	37,2	71,7	41,5	76,9
9	6 800—8 400	1,6	8,8	7,4	14,8	32,2	65,1	45,4	64,5
10 o däröver	8 400—	0,6	2,4	3,6	5,5	28,4	46,9	37,3	51,4
	Tillhopa	100	100	100	100	60,4	83,4	54,7	80,2

¹ Omfattar kvinnor utan förvärvsarbete samt förvärvsarbetande kvinnor vars inkomst ej överstiger 1 200 kr per år.

² Omfattar även gifta kvinnor utan inkomst av tjänst eller med inkomst av tjänst understigande 1 200 kr per år (1 H).

Tab 4. Den beviljade mödranhjälpens belopp inom olika mödranhjälpsområden år 1958

Mödranhjälpsområde (lo = landstingsområde)	Beviljad mödra- hjälp i allt, 1 000-tal kr	Beviljat belopp i medeltal per moder, kr			Genom snittligt belopp be- viljat till tandvård, kr	Andel mödrar som tilldelats tandvård, %
		samt- liga	gifta	ej gifta		
Stockholms stad	229	401	391	406	196	66,5
Stockholms läns lo	170	360	343	375	187	68,0
Uppsala » »	85	280	287	272	171	74,3
Södermanlands » »	172	344	351	330	158	61,7
Östergötlands » »	308	371	340	438	138	50,8
Norrköpings stad	47	412	422	407	156	66,7
Jönköpings läns lo	250	360	352	392	177	58,6
Kronobergs » »	131	295	277	377	163	40,4
Kalmar (norra och södra) » »	161	308	300	328	155	62,1
Gotlands » »	87	335	301	406	154	43,1
Blekinge » »	119	317	303	355	161	47,2
Kristianstads » »	300	394	375	439	165	68,3
Malmöhus » »	236	393	362	427	168	57,9
Malmö stad	214	368	348	384	167	64,5
Hälsingborgs stad	41	283	293	272	212	66,9
Hallands läns lo	78	301	271	370	176	51,5
Göteborgs o Bohus » »	107	357	328	425	152	50,3
Göteborgs stad	171	287	262	310	161	70,2
Älvsborgs läns lo	311	311	297	351	166	65,1
Skaraborgs » »	154	294	285	311	180	30,1
Värmlands » »	321	335	303	386	174	57,8
Örebro » »	214	359	330	397	181	33,1
Västmanlands » »	56	257	261	254	166	67,6
Kopparbergs » »	214	329	302	359	136	54,4
Gävleborgs » »	399	387	370	407	160	57,0
Gävle stad	29	313	312	313	108	65,6
Västernorrlands läns lo	381	424	364	510	213	43,3
Jämtlands » »	182	312	298	328	169	38,8
Västerbottens » »	366	331	302	398	169	32,5
Norrbottnens » »	525	412	399	448	156	36,2
Summa för hela riket år 1958	6 058	351	330	385	167	52,8
därav landsbygd	3 896	351	328	403	166	47,7
städer	2 162	350	335	366	169	62,0
År 1957	5 711	336	314	373	147	48,9
» 1956	5 635	321	301	356	141	46,8
» 1955	5 686	290	271	332	123	47,4
» 1954	8 960	315	276	404	111	44,7

bygdens mödrar och 2,16 till städernas, vilket redovisas i tab 4. Av tabellen finner man också, att medelbeloppet per moder uppgick till 351 kr, samt att detta på landsbygden var 351 kr och i städerna 350 kr. Det genomsnittliga mödranhjälpsbeloppet var vidare högre för den ej gifta modern, som erhöll 385 kr, än för den gifta (330 kr). Dessa medelbe-

lopp har sedan år 1955 ökat med 16 % resp 22 %, eller med mer än stegringen av prisnivån sedan nämnda år (14 %). Om man frånräknar de mödrar, som erhållit tilläggsbelopp genom förnyad ansökan, erhålls ett genomsnittligt mödranhjälpsbelopp på drygt 361 kr. De förnyade ansökningarna (913 st) var i genomsnitt på 160 kr.

Tab 5. Mödrahjälsfall fördelade efter beloppets storlek och sjukpenningklass

Sjukpenningklass	Antal beviljade ansökningar	därav i %, med nedanstående belopp (kr)							
		-99	100-199	200-299	300-399	400-499	500-599	600	601-800
0	1 581	3,4	6,5	10,4	12,0	15,1	10,2	42,3	0,3
1	10 376	4,4	17,3	19,3	16,8	13,9	6,7	21,2	0,2
2	444	4,7	13,1	13,3	16,4	17,3	11,3	23,6	0,2
3	427	3,7	16,4	15,9	13,1	19,9	8,4	22,5	—
4	579	5,2	10,0	16,9	17,6	18,5	9,8	21,9	—
5	611	6,7	15,1	16,7	16,4	18,7	7,4	19,0	0,2
6	706	7,9	16,9	19,8	17,4	17,4	5,4	15,2	—
7	646	8,4	19,5	23,4	18,0	12,2	5,4	12,8	0,3
8	721	6,7	22,1	21,1	18,9	12,5	5,5	13,2	0,1
9	855	8,8	24,8	22,5	16,7	12,4	4,1	10,5	0,2
10—	250	7,2	21,2	25,2	14,8	11,2	3,2	17,2	—
Ingen	71	2,8	9,9	7,0	7,0	8,5	8,5	56,3	—
Summa	17 267	5,1	16,5	18,5	16,4	14,5	7,0	21,8	0,2
därav									
landsbygd	11 098	4,4	16,4	19,0	16,1	14,9	6,8	22,3	0,2
städer	6 169	6,4	16,7	17,8	16,9	13,7	7,3	21,0	0,2

Skillnaden i beviljad mödrahjälp mellan de olika mödrahjälsområdena är, som framgår av tabellen, avsevärd vad medelbeloppen beträffar. Det lägsta genomsnittsbeloppet redovisar Västmanlands läns (257 kr) och Uppsala läns landstingsområden (280 kr), medan de högsta redovisas för nämnderna i Väster- norrlands (424 kr) och Norrbottens län (412 kr) samt Norrköpings stad (412 kr).

Utöver det ovan nämnda mödrahjälsbeloppet erhåller praktiskt taget alla kvinnor genom lagen om moderskaps- hjälp moderskapspenning, vilken utgår med 270 kr vid enkelbörd och 405 kr vid flerbörd (grundbelopp). Det bör observeras att mödrahjälpen är maximerad; det högsta belopp någon vid havandeskap eller barnsbörd kan tillerkännas är 600 kr (vid flerbörd 800 kr).

I tab 5 redovisas mödrahjälsfallen fördelade efter sjukpenningklass och beloppets storlek. Därvid framgår att 22 % av mödrarna erhållit högsta mödrahjälsbelopp (600—800 kr), medan belopp understigande 200 kr utgått till

knappt 22 %. Andelen mödrar som erhållit högsta mödrahjälsbelopp är självfallet högst bland dem som saknar förvärsarbete eller har låg inkomst. Inom sjukpenningklass 0 (ej gifta med en inkomst understigande 1 200 kr) var andelen 43 % och inom klass 1 (oftast gifta kvinnor utan förvärsarbete) 21 %. Med högre årsinkomst minskar också andelen med högre mödrahjälsbelopp. Inom sjukpenningklass 5 eller högre hade ca 34 % av mödrarna erhållit 400 kr eller mer, medan motsvarande inom klass 2 var 52 % och inom klass 0 68 %. Inom sjukpenningklass 1 var motsvarande andel 42 %, men här återfinns huvudparten av de gifta kvinnorna, vilka har betydligt lägre belopp än de ej gifta kvinnorna.

Hjälpformer. Sedan år 1955 lämnas den övervägande delen av mödrahjälpen i kontanter. Från denna princip görs dock vissa undantag. Mödrahjälp till tandvård skall även i fortsättningen lämnas i den formen, att tandvården ersätts direkt genom nämndernas försorg. I övrigt må avsteg göras från kontantprinci-

Hjälpsform	Antal beslut angående viss hjälpform			Fördelning av totalbeloppet på olika hjälpformer (i 1 000-tal kr)		
	landsbygd	städer	hela riket	landsbygd	städer	hela riket
Kontant	8 221	4 171	12 392	2 680	1 293	3 973
In natura till tandvård	5 297	3 827	9 124	880	647	1 527
kost	153	121	274	29	23	52
utrustning	844	454	1 298	259	133	392
hemhjälp	15	11	26	2	2	4
inackordering	164	234	398	46	64	110
Hela riket	11 098	6 169	17 267	3 896	2 162	6 058

pen, när särskilda omständigheter motiverar det.

Ovanstående tablå utvisar antalet beslut angående vissa hjälpformer samt dessas fördelning av totalbeloppet. Det bör observeras att en moder kan få såväl kontanthjälp som hjälp in natura, varför antalet beslut överstiger antalet hjälpta mödrar.

Mödrahjälp i form av kontantersättning utgick till drygt 12 000 mödrar (72 % av samtliga) och omfattade 3,97 milj kr eller 66 % av den totala mödrahjälpen. Varje moder med kontantersättning erhöll i genomsnitt 321 kr. Enligt mödrahjälpnsnämndernas beslut skulle denna ersättning i huvudsak gå till utrustning åt moder och barn (i ca 90 % av fallen), medan endast en mindre del av mödrarna fick kontantbelopp till inackordering och kostförbättring (mellan 10—15 % vardera) samt hemhjälp (ca 5 % av fallen). I tandvård ersättning utbetalades 1,53 milj kr till drygt 9 000 mödrar, vilket betyder att över hälften av de hjälpta mödrarna erhöll dylik hjälp. Hjälp

till fri tandvård var av något större omfattning i städerna än på landsbygden. Det genomsnittligt beviljade tandvårdsbeloppet var 167 kr. Tandvårdsbeloppens storlek inom olika mödrahjälpssområden framgår för övrigt av tab 4. Vad beträffar in natura-hjälpen till kost, utrustning, hemhjälp och inackordering upptar de endast en mindre del av besluten (12 %) och svarar tillsammans för endast ca 9 % av mödrahjälpssbeloppet.

Avgivna besvär. Till socialstyrelsen ingavs under år 1958 735 besvär över mödrahjälpnsnämndernas beslut (motsvarande 3 % av samtliga ansökningar). Av besvärshandlingarna ogillades 517 och 46 lämnades utan åtgärd, medan 140 bifölls med ett belopp på ca 36 500 kr. I de fall ärendet lämnats utan åtgärd hade mödrahjälpnsnämnderna själva ändrat sina beslut med ledning av de omständigheter som framkommit vid besvärutredningen. Härvid beviljades ytterligare drygt 11 000 kr i mödrahjälp.

Bengt Sjöberg

Gemensam nordisk statistik rörande barna- och ungdomsvård

Vid sammanträde i Stockholm den 9—10 december 1958 av Nordisk sammanslutning för barna- och ungdomsvård behandlades frågan

om en gemensam statistik för de nordiska länderna rörande barnavård och ungdomsvård. Det slutliga resultatet av såväl detta sammanträde som tidigare överläggningar i frågan sammanställs av den danska sektionen. Resultatet kommer att delges den nordiska socialstatistikkommittén som jämväl skall publicera de sammanställda statistiska uppgifterna.

CONTENTS

	Page
<i>Social Welfare Board, Statistical Divisions . .</i>	214
Periodical surveys	
<i>The National Home-help Scheme during 1958 . .</i>	217
<i>Employment and unemployment</i>	222
<i>State grants for homes for old people</i>	228
<i>The consumer price index for May 1959</i>	229
<i>Maternity assistance in 1958</i>	232
<i>Joint Nordic statistics on child-welfare and juvenile-welfare work</i>	238

SUMMARY

The National Home-help Scheme during 1958

In 1958, state-aided home help was provided for in 132 towns and 895 boroughs and rural municipalities ("communes"). Only one town and eight other municipalities having a total of 13 784 inhabitants were outside this scheme.

1 001 municipal authorities have replied to a questionnaire from the Social Welfare Board concerning the extent and functions of the home-help scheme during 1958. These municipalities had an establishment of 3 294 full-time home helpers (1 144 in towns and 2 150 in boroughs and rural municipalities) and 372 part-time home helpers (156 and 216 respectively).

The training of home helpers is carried on at 15 schools which arrange courses usually lasting 15 months. Older trainees who have already acquired a fair amount of experience in domestic work and child care receive three-month courses. The recruitment of trainees is ample.

In 1958, the 3 294 full-time home helpers performed 766 751 days' work. The 372 part-time helpers performed 44 340 days' work. Families with children received home help in 88 628 cases. The number of families involved was 68 746. Some families received help on two or more occasions.

17 % of these cases involved childbirth, 70 % sick housewives, 3 % housewives' holidays and 10 % other circumstances.

Felaktig rubrik. Till följd av en missuppfattning vid redaktionens rubriksättning har rubriken till artikeln i juni-numret på sid 193 om bostadsbyggandet under första kvartalet 1959 erhållit en felaktig formulering. Enligt denna skulle artikeln innehålla uppgifter från bland annat »Cirka 300 landskommuner» (utöver köpingarna, som ju också är landskommuner). I allt väsentligt är översikten begränsad till städer och köpingar men innehåller dessutom vissa uppgifter om flerfamiljshusproduktionen i hela riket.

I fortsättningen kommer motsvarande översikter att rubriceras »Uppgifter om bostadsbyggandet under ...»

In all, home helpers rendered assistance in 1958 to 21 472 old persons and invalids (4 598 in towns and 16 874 in boroughs and rural municipalities).

Under a special home-help scheme for the aged, run by municipalities and local branches of the Red Cross, in which most of the work is carried out part-time by competent housewives, no less than 45 521 old persons and invalids received help in 1958 (30 903 in towns and 14 618 in other municipalities). This scheme was started in Sweden around 1950. As a comparison it can be mentioned that the number of old persons and invalids who received help in this form in 1954 was 18 325. Page 217.

State grants for homes for old people

The regulations governing state grants to homes for the aged are contained in an edict of June 5, 1953 (No. 339) concerning state grants for founding, conversion and extension of old-age homes.

Between June 1, 1958, and May 31, 1959, the Social Welfare Board issued pronouncements on 68 applications for state grants sent up by the county administrations. During the same period, the county administrations have confirmed state grants amounting to a total of 8 782 767 Swedish Crowns and covering 46 building projects. The Social Welfare Board, which according to section 8 of the edict is empowered to decide on the disbursement of state grants insofar as funds are available, has during the same period paid out 9 028 467 Swedish Crowns in state grants. The grants thus disbursed went to 47 building projects. During the same period the county administrations have confirmed state grants to 446 old-age homes having 1 559 places, including 35 homes with 1 257 places in new buildings. For all homes, building costs amounted to 41,1 million Swedish Crowns, including 7,3 million on conversion and extension projects. Page 228.

Maternity assistance in 1958

Maternity assistance, which was introduced in 1938, is payable to women found to be in obvious need of support in connection with pregnancy or childbirth. Maternity assistance is granted by the maternity-assistance panels, one to each county. The following account is based on returns from these panels.

The extent of maternity assistance. Maternity assistance reached its greatest extent in the middle of the 1940's, when some 65 000 mothers received support in connection with pregnancy and childbirth. Since then the extent of this service has declined uninterruptedly. Up to 1955, and also since then, this decline has been chiefly due to the general rise in income levels, as a result of which more and more mothers have passed the income limit above which no maternity assistance is payable. The decline during 1955 (about 30 %), on the other hand, was mainly

due to the introduction of maternity insurance. This meant that many women who had formerly been in need of maternity assistance were now provided for under the insurance scheme.

The total number of applications for maternity assistance dealt with during 1958 was 26 280, as against just under 26 700 in the preceding year. This corresponds to 249 applications for maternity assistance per 1 000 live births or one application to every four new-born babies. Of the applications dealt with, close on 17 300 were granted during 1958 (equal to 66 % of the total), which was slightly more than in 1957. The number of applications granted per 1 000 live births was 164. The sum granted in maternity assistance by the maternity-assistance panels was also somewhat higher than in the preceding year. In 1958 it was 6.06 million Swedish Crowns, equivalent to 351 Swedish Crowns per case. The percentage of applications dealt with per 1 000 live births was substantially higher in rural districts (338 per 1 000 births) than in the towns (170 per 1 000). One child in nine in the towns and one in four in the rural districts has received maternity assistance.

Single mothers (unmarried, divorced and widowed) are given maternity assistance to a substantially greater extent than married mothers. Accordingly, 82 % of the former received maternity assistance in 1958 as against about 59 % of the latter. 62 % of the mothers were married. About 21 % were under 20. The percentage of mothers under 20 in 1952 was 12 %, and in 1948 only 8 %. A little over 6 % of the married mothers and 44 % of the single mothers came in the same age group in 1958.

Forms of assistance. Since 1955 the bulk of maternity assistance has taken the form of cash grants. But certain exceptions to this principle are made. Maternity assistance for dental care will continue to be given by payment for such dental care being effected directly through the agency of the panels. Apart from this, the principle of cash payments may be set aside when particular circumstances warrant it.

Maternity assistance in the form of cash grants was paid to something over 12 000 mothers (72 % of the total) and amounted to 3.97 million Swedish Crowns or 66 % of the total spent on maternity assistance. Mothers receiving cash assistance were paid an average of 321 Swedish Crowns. By decision of the maternity-assistance panels this money was in the main to be spent on equipment for mother and child (in about 90 % of all cases) while only a small proportion of mothers received cash grants for board and lodging and diet improvement (between 10 % and 15 %

of each) and home help (about 5 % of all cases). In payment for dental care, 1.53 million Swedish Crowns was paid to just over 9 000 mothers, which means that more than half of the mothers assisted received this form of aid. The average sum granted in respect of dental care was 167 Swedish Crowns. Payments in kind, involving food, equipment, home help and board and lodging, are provided for in only a minor proportion of the total decisions (12 %) and all told amount to only about 9 % of the total sum spent on maternity assistance. Page 232.

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

Every month

The consumer price index
Employment and unemployment

Every quarter

Wages for workers in industry . . . 1959: June
Turnover in the retail trade etc . . . 1959: May
Data on house production . . . 1959: June
Aliens in Sweden 1959: May

Every year

National General Inheritance Fund 1958: 11
The work of the Child Welfare Boards 1958: 11
General children's allowances . . . 1959: March
Housing construction 1958: 10
Day nurseries and nursery schools 1959: Febr
Social assistance 1959: Febr
Absenteeism at certain industrial firms 1959: May
National Home-help Scheme . . . this issue
Consumer prices in Sweden and abroad 1958: 8
Maternity assistance this issue
Cases of intervention by the Temperance Boards
Preliminary report 1959: June
The work of the Temperance Boards 1959: March
The clientele of the Temperance Boards 1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens 1958: 11
The cost of social welfare and how it is financed 1959: April
State expenditure for social purposes 1959: Febr
Approved schools 1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates 1958: 8
State grants to homes for the aged this issue
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc 1959: May

Trycklov 29 juli 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

AUGUSTI • 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

TF BYRÅCHEF

Gustaf Holmstedt 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin, Åke Larsson och Olof Sjöström

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDSSEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRI:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson samt aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar (21 80 42) och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (21 80 40)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 allmänna häften per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Endast Statistisk Information) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, pris 10 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Augusti 1959

INNEHÅLL

<i>Statistisk Information. Periodiska översikter</i>	244
<i>Omsättningen inom detaljhandel m m 1:a kvartalet 1959</i>	245
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	248
<i>Utlänningar i Sverige</i>	
<i>En översikt för 2:a kvartalet 1959 och läget den 1 juli 1959</i>	254
<i>Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1955—mars 1959</i>	258
<i>Konsumentprisindex för juni 1959</i>	260
<i>Summary</i>	262

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin² . . . 1959: juni
Omsättningen inom detaljhandel m m detta nr
Uppgifter om bostadsbyggandet 1959: juni
Utlänningar i Sverige detta nr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1959: mars
Bostadsbyggandet 1958: 10
Daghem och förskolor 1959: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet detta nr
Mödrahjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1958: 11
Socialhjälp 1959: febr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1958: 8
Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1959: maj

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Omsättningen inom detaljhandel m m

1:a kvartalet 1959¹

Tab 1. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, 2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m 4:e kvartalet 1955—1:a kvartalet 1959

	1955	1956				1957				1958				1959
	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv
Livsmedelsbutiker	109	103	107	107	112	100	110	110	114	103	112	113	115	104
Beklädnadsbutiker	112	70	98	73	117	69	100	76	115	72	99	71	117	73
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	115	71	99	71	120	70	105	76	117	72	103	72	117	74
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	84	52	89	64	85	51	91	70	86	54	90	62	85	54
Butiker för herr- och damkonfektion i kombination samt barnkonfektionsbutiker	104	60	97	64	109	60	98	66	101	59	93	61	105	63
Manufakturbutiker och textila varuhus	127	86	101	86	131	85	101	90	133	91	105	89	140	91
Skobutiker och skomakerier	113	56	105	81	118	59	113	90	120	60	113	85	121	66
Skobutiker	114	56	103	78	121	58	113	89	123	61	114	83	123	67
Skomakerier	100	56	112	100	100	67	110	99	99	56	103	99	93	60
Inventariebutiker	148	114	112	105	151	123	111	120	171	130	122	120	192	138
Butiker för heminredningstextilier	127	108	109	108	128	111	103	111	144	112	110	125	191	137
Butiker för möbler	141	103	107	88	134	106	99	100	159	109	106	102	165	114
Bosättningsaffärer	172	114	116	127	178	110	122	134	184	110	109	124	187	114
Radio-, el- och belysningsaffärer	154	124	115	111	166	142	118	136	181	158	139	122	203	161
Järn-, cykel- och sportaffärer	89	67	102	96	93	69	108	111	97	73	111	108	103	81
Övriga specialbutiker	119	99	104	105	127	103	111	114	136	110	119	119	144	113
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	114	81	100	97	118	86	108	104	122	86	113	108	132	86
Urmakerier, optikaffärer	130	98	99	110	140	108	114	122	147	112	116	121	157	113
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	119	100	106	114	127	108	112	126	140	117	122	132	146	121
Tobaksbutiker	113	104	96	96	118	103	101	103	129	109	110	113	133	112
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	108	90	114	122	128	89	120	122	125	102	117	121	119	91
Varuhus, basarer, postorderfirmor	143	89	115	106	159	94	128	122	172	101	135	124	185	113
Summa detaljhandel	114	93	106	99	120	94	109	105	124	98	113	107	129	101
Restauranger, kaféer och konditorier	84	78	93	96	83	78	93	95	79	77	93	96	86	78
Restauranger	80	73	89	92	78	73	87	89	73	69	87	92	80	72
Kaféer och konditorier	93	89	103	105	93	90	106	109	93	93	107	106	96	91
Bejämningsställen	97	87	114	98	112	100	120	112	121	111	131	114	128	114
Frisersalonger, hygieniska institut	100	88	113	98	108	91	115	103	113	100	123	106	120	103
Bad- och tvättinrättningar	94	87	120	100	115	109	134	116	121	112	135	119	131	118
Samtliga branscher	112	92	105	99	117	93	108	105	120	96	112	106	126	99

¹ Se anm nederst på s 246.

Tab 2. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 1:a kvartalet 1959 samt uppräknade försäljningssummor

	Antal identiska företag 4:e kv 1958 och 1:a kv 1959	Uppräknade försäljningssummor milj kr 1:a kv 1959	Indextal för 1:a kv 1959	
			(4:e kv 1958 = 100) ¹	(1:a kv 1958 = 100) ²
Livsmedelsbutiker	688	1 788,4	90	101
Beklädnadsbutiker	520	532,8	62	102
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	97	116,2	63	103
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	86	73,7	64	100
Butiker för herr- och damkonfektion i kombination samt barnkonfektionsbutiker	74	109,6	60	106
Hatt- och mössbutiker, modebutiker	19	11,9	53	..
Manufakturbutiker och textila varuhus	204	194,2	65	100
Päls- och skinnvarubutiker	29	20,0	55	..
Skobutiker och skomakerier	117	78,9	55	110
Skobutiker	75	70,9	54	110
Skomakerier	42	8,0	64	107
Inventariebutiker	300	322,4	72	106
Butiker för heminredningstextilier	43	33,8	72	122
» » möbler	64	83,5	69	105
Bosättningsaffärer	70	29,4	61	104
Radio-, el- och belysningsaffärer	75	155,4	79	101
Butiker för hemslöjd och leksaker	43	12,7	47	..
Järn-, cykel- och sportaffärer	147	148,0	78	111
Övriga specialbutiker	381	608,1	78	103
Blomsterhandel	50	67,1	92	109
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	58	53,9	65	100
Juvelerarbutiker	18	22,3	58	..
Urmakerier, optikaffärer	29	30,9	72	102
Fotoaffärer och ateljéer	30	..	72	..
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	124	264,1	83	104
Tobaksbutiker	32	113,6	84	103
Läderhandel	22	11,3	54	..
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	26	16,2	77	89
Varuhus, basarer, postorderfirmor	25	203,3	61	112
Summa detaljhandel	2 204	3 698,1	78	103
Restauranger, kaféer och konditorier	482	250,1	91	102
Restauranger	318	170,5	90	104
Kaféer och konditorier	164	79,6	94	98
Betjämningsställen	257	121,1	89	103
Frisersalonger, hygieniska institut	125	55,2	85	103
Bad- och tvättinrättningar	125	51,3	90	106
Samtliga branscher	2 943	4 069,3	79	103

¹ Uträknade på identiska företag.

² Uträknade enligt kedjeindexmetod.

Anm. En utförlig redogörelse för statistikens utformning har lämnats i SocM 1956: 2 och 1958: 2 samt i Statistisk Information 1959: febr. — Antalet tillfrågade enskilda företag var 4 448. Bearbetningsbara svar erhöles från 3 021 företag (68 %). För konsumentkooperativa sektorn inhämtas månatliga uppgifter från 200 till KF anslutna konsumtionsföreningar, Svenska varuhusföreningen, Svenska Skoindustri AB m fl.

Tab 3. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) under 1:a kvartalet 1959 inom vissa branscher av enskild detaljhandel m m, exklusive och inklusive omsättningen i vissa varuhus

	Indextal för 1:a kv 1959					
	(4:e kv 1958 = 100) ¹			(1:a kv 1958 = 100) ²		
	exkl varu- husen	enbart varu- husen	inkl varu- husen	exkl varu- husen	enbart varu- husen	inkl varu- husen
Livsmedel	90	89	90	101	127	102
Beklädnad	62	58	62	102	114	103
Skor	55	60	55	110	107	110
Inventarier	72	50	69	106	113	107
Järnvaror, cyklar och sportartiklar	78	60	78	111	111	111
Övriga varuslag (resp butiker) . .	78	55	76	103	116	103
Restauranger och kaféer	91	91	91	102	110	102
Samtliga branscher	80	61	79	102	117	103

¹, ² Se resp not, tab 2.

Tab 4. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom konsumentkooperativ detaljhandel under 1:a kvartalet 1959

	Uppräknade försäljnings- summor milj kr 1:a kv 1959	Indextal för 1:a kv 1959		
		(4:e kv 1958 = 100) ¹	(1:a kv 1958 = 100) ²	(2:a kv 1955 = 100) ²
Detaljförsäljning	663,8	83	104	107
Livsmedelsbutiker (inkl butiksbusar) . .	552,5	89	103	108
Snabbköpsbutiker	319,3	93	115	192
Speceri- och diversebutiker	160,5	83	90	67
Charkuteributiker	27,3	82	91	62
Mjolk- och brödbutiker	41,1	93	90	77
Fiskbutiker	4,3	100	103	104
Varuhus, specialbutiker, övriga butiker .	95,1	58	116	100
Restauranger, serveringar	16,3	94	102	99
Partiförsäljning	37,8	100	97	..
Total försäljning	701,6	84	104	..

¹, ² Se resp not, tab 2.

Tab 5. Indextal¹ (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom vissa branscher av enskild och konsumentkooperativ detaljhandel m m 3:e kvartalet 1955—1:a kvartalet 1959

	1955		1956				1957				1958				1959
	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a
Livsmedelsbutiker	102	109	103	108	107	113	100	111	110	115	104	113	113	117	105
Restauranger, serveringar	106	85	79	94	97	84	79	94	96	80	77	94	97	86	79
Samtliga branscher	96	112	92	105	100	117	93	109	105	121	97	113	107	126	100

¹ Indexentalen har uträknats enligt kedjemetod. De för varje kvartal för enskild resp konsumentkooperativ detaljhandel beräknade indexentalen med närmast föregående kvartal som bas har vägts samman med de uppräknade försäljningsbeloppen som vikter.

Jonas Elmdahl

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin maj-juni 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) juni 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal juni 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	36	6 863	121	6 984	183
Malngruvor	33	6 541	121	6 662	182
Kolgruvor	3	322	—	322	2
Metall- och verkstadsindustri	817	163 947	11 980	175 927	6 976
Järn-, stål- och kopparverk	25	15 612	524	16 136	605
Järn- och stålmanufaktur	142	14 949	1 555	16 504	662
Mekaniska verkstäder	355	77 419	3 131	80 550	3 243
Reparationsverkstäder	113	8 596	6	8 602	343
Skeppsvarv	25	22 768	—	22 768	901
Elektroteknisk industri	80	17 819	5 400	23 219	898
Annan metallindustri	77	6 784	1 364	8 148	324
Jord- och stenindustri	195	19 415	1 984	21 399	854
Torvindistri	3	522	40	562	22
Stenindustri	36	2 647	18	2 665	107
Kalk- och kritbruk	15	837	6	843	32
Cementfabriker	8	1 839	38	1 877	71
Cementvarufabriker	24	2 809	48	2 857	119
Tegelbruk	52	3 392	88	3 480	139
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	12	2 425	1 194	3 619	139
Glasindustri	29	3 103	530	3 633	141
Annan jord- och stenindustri	16	1 841	22	1 863	84
Träindustri	388	31 888	1 050	32 938	1 367
Sågverk och hyvlerier	162	14 431	177	14 608	618
Lådfabriker	7	515	16	531	22
Fanér- och plywoodfabriker	9	855	152	1 007	39
Byggnadsnickerifabriker	71	6 723	116	6 839	289
Möbelfabriker	77	5 254	177	5 431	218
Svarver- och skidfabriker	32	2 305	182	2 487	101
Annan trävaruindustri	30	1 805	230	2 035	80
Massa- och pappersindustri	131	27 680	3 656	31 336	1 257
Massafabriker	44	11 055	155	11 210	440
Pappersbruk och pappfabriker	43	13 507	2 042	15 549	628
Wallboardfabriker	6	1 102	30	1 132	46
Papp- och pappersvaruindustri	38	2 016	1 429	3 445	143
Grafisk industri	160	12 910	2 969	15 879	582
Bokbinderier	19	1 350	1 256	2 606	100
Bok- och accidenstryckerier	66	4 879	983	5 862	224
Tidningstryckerier	54	5 193	499	5 692	206
Annan grafisk industri	21	1 488	231	1 719	52

¹ En redogörelse för uppläggnngen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1959 (sid 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka utvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för juni 1959 (maj 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			maj 1959	juni 1959	maj 1959	juni 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
99,8	..	99,9	94,2	95,3	2,3	2,4	8,1	13,4
99,8	..	100,0	93,9	95,2	2,3	2,5	8,0	13,6
98,8	—	98,8	99,7	..	..	—	10,1	9,3
101,4	101,0	101,3	99,8	99,9	2,9	3,0	7,7	9,0
102,4	105,9	102,5	97,0	100,2	4,8	3,5	7,8	12,7
102,1	101,9	102,1	101,6	102,1	2,6	2,7	6,6	7,1
101,7	99,7	101,6	100,6	99,7	2,7	2,9	7,3	8,1
100,8	..	100,7	94,5	94,8	2,2	2,6	6,1	11,9
99,6	—	99,6	98,3	99,1	3,6	3,9	9,6	10,9
101,4	101,1	101,4	100,8	101,2	2,1	2,6	8,3	8,8
100,5	101,0	100,6	101,3	100,6	2,0	2,2	7,7	7,0
102,1	100,9	102,0	98,6	98,0	3,5	3,7	5,8	8,9
..	..	..	..	..	..	..	..	..
101,3	..	101,4	97,3	98,6	2,6	3,1	4,3	8,1
99,9	..	99,8	92,5	91,4	3,6	3,2	6,9	13,6
98,1	..	98,1	87,4	92,6	4,8	6,3	8,4	18,4
103,0	..	103,1	100,5	99,3	6,0	5,6	4,8	7,1
103,6	..	103,6	101,4	98,1	1,7	1,7	4,8	6,8
102,0	101,3	101,8	100,7	98,2	2,4	2,0	8,4	9,4
100,2	102,9	100,6	97,0	96,8	1,6	1,9	5,9	9,2
103,8	..	103,7	102,2	103,0	7,9	6,9	2,3	3,7
100,9	103,2	101,0	99,5	100,0	2,8	3,1	4,7	6,1
100,9	..	100,9	98,5	99,7	3,9	3,2	4,5	6,7
101,2	..	101,1	100,6	99,6	1,8	2,4	2,5	3,0
99,8	..	99,9	98,9	96,3	2,5	2,6	8,2	9,1
100,9	..	100,9	100,8	102,3	2,1	4,3	4,8	4,9
101,4	..	101,3	99,2	98,8	2,0	2,2	4,1	6,1
98,9	..	99,1	98,8	99,1	1,2	2,7	4,5	4,8
102,6	..	103,8	103,7	100,2	1,9	1,7	6,4	6,5
101,9	102,8	102,0	97,5	99,7	7,2	5,6	8,4	12,5
101,7	..	101,7	95,3	97,3	8,3	6,1	8,3	14,1
101,9	102,7	102,0	97,3	101,3	7,2	5,6	9,0	13,2
101,8	..	101,6	101,6	93,9	8,9	7,4	8,9	8,9
103,1	103,1	103,1	103,6	101,9	2,7	3,4	5,8	5,3
100,3	101,5	100,5	92,9	91,2	3,8	3,8	8,2	15,2
99,3	100,2	99,8	100,3	97,8	3,0	1,8	9,9	9,5
99,7	104,4	100,5	94,7	91,7	3,1	2,8	7,1	12,4
103,4	100,8	101,3	88,0	87,7	4,7	5,5	8,7	20,7
99,5	98,3	99,3	91,7	92,0	3,9	4,7	8,0	15,1

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin maj-juni 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) juni 1959			arbetstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal juni 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	268	17 582	8 277	25 859	989
Kvarnar	13	877	166	1 043	38
Bageriindustri	58	3 403	1 879	5 282	205
Sockerindustri	17	1 953	348	2 301	82
Choklad- o konfektindustri	20	1 120	2 106	3 226	123
Mejeriindustri	31	2 754	362	3 116	132
Slakterier och charkuterier	76	5 485	1 595	7 080	274
Fiskkonserverfabriker	19	365	757	1 122	33
Fruktkonserverindustri	12	349	615	964	33
Margarinindustri	5	251	32	283	10
Annat livsmedelsindustri	17	1 025	417	1 442	60
Dryckesvaru- och tobaksindustri	74	4 478	1 897	6 375	254
Dryckesvaruindustri	66	4 080	869	4 949	196
Tobaksfabriker	8	398	1 028	1 426	58
Textil- och beklädnadsindustri	366	12 940	24 522	37 462	1 443
Ylleindustri	26	1 918	1 739	3 657	151
Bomullsindustri	27	2 699	2 366	5 065	195
Linne- och juteindustri	7	936	898	1 834	70
Triåfabriker	51	1 122	3 526	4 648	179
Sömnadsindustri	174	3 034	12 369	15 403	583
Hatt- och mössfabriker	15	197	708	905	32
Annat textil- o beklädnadsindustri	66	3 034	2 916	5 950	233
Läder-, hår- o gummiindustri	122	7 851	4 849	12 700	503
Garverier	15	881	135	1 016	41
Päls- o skinnvarufabriker	24	967	785	1 752	66
Skoidustri	51	2 192	1 856	4 048	158
Andra lädervarufabriker	12	436	300	736	30
Gummiindustri	11	2 958	1 589	4 547	185
Annat läder-, hår- o gummiindustri	9	417	184	601	23
Kemisk o kemisk-teknisk industri	111	12 203	3 335	15 538	581
Rent kemisk industri	15	3 422	109	3 531	123
Färg-, olje- o parfymfabriker	31	3 188	966	4 154	148
Sprängämnesfabriker	4	1 198	531	1 729	69
Tändsticksfabriker	5	512	457	969	38
Annat kemisk-teknisk industri	56	3 883	1 272	5 155	203
Samtliga industrigrupper	2 668	317 757	64 640	382 397	14 990
Statliga verkstäder m m	143	14 681	1 124	15 805	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	86	11 846	425	12 271	..
Skeppsvarv	2	1 838	13	1 851	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	53	722	533	1 255	..
Sprängämnesfabriker	2	275	153	428	..

Indextal för juni 1959 (maj 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl. permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl. över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			maj 1959	juni 1959	maj 1959	juni 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
104,0	109,3	105,6	96,1	97,5	3,4	3,7	8,2	16,5
104,7	..	104,8	88,0	89,1	3,4	5,0	8,3	23,0
104,6	109,9	106,4	99,3	99,1	2,7	1,9	8,2	14,4
101,7	99,7	101,4	80,8	92,9	1,7	1,3	6,5	25,5
104,7	106,1	105,6	102,4	100,5	2,9	3,9	8,6	11,4
107,9	106,8	107,8	101,6	102,7	4,9	5,2	7,7	13,0
101,0	105,1	101,9	92,9	94,8	3,9	4,5	9,1	17,2
105,2	109,6	108,1	92,5	88,1	2,0	3,1	11,4	24,2
122,0	153,0	140,1	123,0	121,9	2,5	6,0	8,3	19,5
108,2	..	107,2	86,8	90,8	4,6	6,8	5,3	23,3
104,4	107,2	105,2	97,5	96,3	5,0	4,0	4,3	11,3
106,1	102,4	105,0	99,4	102,2	4,1	4,4	11,9	16,5
106,5	105,6	106,4	100,0	102,3	4,3	4,7	12,0	17,2
102,1	99,9	100,5	97,5	101,7	3,5	3,4	11,6	14,2
100,3	99,8	100,0	99,0	98,5	1,4	1,5	7,2	8,1
100,8	100,6	100,7	99,1	101,5	2,9	3,2	6,6	8,1
99,9	100,2	100,0	99,9	98,6	1,7	1,5	7,8	7,9
99,0	100,1	99,6	99,3	99,4	1,3	2,0	10,8	11,0
102,2	99,8	100,3	100,1	102,5	0,6	1,3	7,6	7,7
100,2	100,0	100,0	99,1	97,8	0,8	0,7	6,8	7,7
..	91,8	93,0	88,7	87,3	1,2	0,3	5,3	9,7
100,4	100,7	100,5	98,7	97,1	2,1	2,2	6,7	8,4
100,4	101,2	100,7	100,7	99,1	1,4	1,3	6,3	6,4
97,9	..	98,3	96,3	97,0	2,8	2,3	5,8	7,7
99,9	98,6	99,3	99,0	98,2	0,4	0,5	4,4	4,7
101,9	100,9	101,5	102,2	96,7	0,7	0,7	6,3	5,6
102,8	109,9	105,6	105,9	100,6	3,2	1,9	4,7	4,5
100,0	101,1	100,4	100,1	102,2	1,8	1,9	7,3	7,6
100,2	..	101,0	100,5	95,5	0,9	0,8	6,6	7,0
103,3	100,8	102,8	95,7	96,5	3,3	3,8	7,8	14,1
105,7	..	105,1	89,3	90,9	3,3	4,8	8,4	22,1
104,1	100,8	103,3	95,3	95,5	3,8	3,8	8,8	15,9
100,0	101,0	100,3	100,2	101,7	2,3	2,3	6,5	6,6
100,4	104,1	102,1	101,6	107,2	2,0	1,7	8,4	8,9
102,0	100,7	101,7	97,6	97,3	3,3	4,2	6,9	10,7
101,5	101,7	101,6	98,7	98,9	3,2	3,2	7,4	10,0
100,0	101,4	100,1	95,6	..	..	..	9,0	13,0
100,2	98,2	100,1	97,5	..	..	..	9,0	11,3
98,6	..	98,6	81,6	..	..	..	9,9	25,4
100,4	104,9	102,3	95,7	..	..	..	8,0	13,9
101,1	..	100,5	101,3	..	..	..	6,8	6,1

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, juni 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) juli 1958—juni 1959

Bransch	1958						1959					
	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni
Gruvindustri	100,9	99,3	97,5	96,2	95,2	94,7	91,9	90,6	89,5	87,9	86,2	86,1
Metall- och verkstadsind . .	99,5	99,0	98,7	98,8	98,6	98,5	98,1	98,2	98,3	98,4	98,4	99,7
Jord- och stenindustri . .	100,2	98,5	97,3	96,0	95,2	92,9	90,1	89,3	90,3	92,8	94,7	96,6
Träindustri	98,8	97,0	95,5	93,9	91,2	88,9	87,1	88,2	91,2	94,1	95,6	96,6
Massa- och pappersindustri	100,1	98,7	99,1	98,9	98,9	98,2	98,2	98,6	98,7	99,6	100,2	102,2
Grafisk industri	99,9	100,7	100,8	101,1	101,4	101,1	99,3	99,6	99,5	99,6	99,4	99,9
Livsmedelsindustri	103,1	100,1	99,3	100,8	99,7	97,3	92,9	93,1	93,1	93,2	94,7	100,0
Dryckesvaru- och tobaksind	101,0	92,6	90,0	88,9	89,3	92,9	87,7	87,9	87,9	88,9	93,1	97,8
Textil- och beklädnadsind	99,5	99,0	98,9	97,3	96,9	96,6	95,2	95,5	95,8	95,8	95,4	95,4
Läder-, hår- o gummi- ind	99,6	99,7	99,8	99,9	99,9	99,1	98,2	98,8	99,3	99,9	100,7	101,4
Kemisk o kemisk-tekn ind	99,9	98,2	97,7	97,9	97,2	96,2	95,7	96,2	97,7	98,6	98,7	101,5
Samtliga industrigrupper	99,8	98,8	98,4	98,1	97,6	97,0	95,8	96,0	96,5	97,1	97,5	99,1

Tab 3. Antal i april—juni 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	april	maj	juni	april	maj	juni	april	maj	juni	april	maj	juni
Gruvindustri	0,6	0,4	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3	0,9	0,6	1,0
Metall- och verkstadsindustri . .	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,8	0,5	0,5	0,5	0,5	0,1	0,1
Jord- och stenindustri	0,5	0,5	0,6	1,0	1,1	1,1	2,1	2,5	2,0	0,4	0,4	0,2
Träindustri	0,6	1,0	0,7	0,8	1,1	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8	0,5	0,6
Massa- och pappersindustri . . .	0,3	0,4	0,3	0,3	0,6	1,1	1,4	1,4	1,5	0,1	0,1	0,1
Grafisk industri	0,4	0,6	0,3	0,4	0,7	0,3	2,5	2,0	2,6	0,2	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	0,5	0,9	0,7	0,9	1,6	2,5	4,9	4,4	4,0	0,6	0,2	0,7
Dryckesvaru- och tobaksindustri .	0,4	0,6	1,0	0,7	2,3	1,6	1,3	1,3	0,9	1,0	0,5	0,8
Textil- och beklädnadsindustri . .	0,6	0,8	0,5	0,7	0,6	0,8	7,6	7,5	7,7	3,0	1,8	1,1
Läder-, hår- och gummivaruindustri	0,6	0,7	0,7	0,8	1,0	0,7	4,1	3,6	3,8	0,7	0,5	0,5
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,6	0,6	0,6	0,5	0,9	1,5	1,5	1,7	1,7	0,0	0,0	—
Samtliga industrigrupper	0,5	0,6	0,5	0,6	0,8	1,0	2,1	2,0	1,8	0,8	0,4	0,3

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under juni 1959

		Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
		Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa juni	1956 . .	134 304	80 801	139 845	62 513	33 125	95 638	22 466
» »	1957 . .	142 288	87 319	122 215	56 585	32 350	88 935	20 516
» »	1958 . .	157 859	96 100	116 209	55 046	32 497	87 543	18 637
» maj	1959 . .	177 920	112 207	123 663	58 040	31 565	89 605	20 168
» juni	1959 . .	159 293	96 506	121 747	55 282	33 421	88 703	19 241
Därav								
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske		3 138	2 999	4 917	3 110	890	4 000	206
Skogsbruk		6 831	6 814	2 290	2 038	56	2 094	44
Malmbrytning och metallind		9 654	8 845	7 063	3 789	286	4 075	74
Trä-, grafisk och pappersind		3 951	3 533	2 452	1 409	221	1 630	32
Byggnadsverksamhet . . .		18 781	18 779	11 870	9 820	2	9 822	169
Övriga industrigrupper . .		9 479	4 333	6 794	2 258	1 787	4 045	39
Samfärdse		8 826	8 515	18 646	16 005	164	16 169	6 198
Handel		11 474	4 269	20 528	4 719	9 988	14 707	4 021
Förvaltning och fria yrken		14 917	7 738	13 379	3 658	3 890	7 548	1 416
Sjukvård och husligt arbete		11 677	218	21 027	206	13 265	13 471	4 554
Därav under 18 år		46 934	21 741	20 614	7 680	8 984	16 664	276

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa juli 1958—juli 1959

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
Juli	11 283	1 696	12 979	1,0	1,0	2,0
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April	30 540	4 351	34 891	2,7	1,8	7,8
Maj	21 943	3 609	25 552	1,9	1,4	5,4
Juni	13 061	2 653	15 714	1,2	1,0	2,9
Juli ¹	—	—	12 586	1,0	0,8	1,9

¹ Preliminära uppgifter.

Utlänningar i Sverige

EN ÖVERSIKT FÖR ANDRA KVARTALET 1959 OCH LÄGET DEN 1 JULI 1959

I majhäftet av Sociala Meddelanden lämnades en översikt för det närmast föregående kvartalet jämte vissa uppgifter, avseende läget vid kvartalsskiftet mars—april 1959. Motsvarande uppgifter för innevarande års andra kvartal samt för läget vid kvartalsskiftet juni—juli 1959 föreligger nu, och i det följande lämnas en redogörelse för undersökningens viktigaste resultat. Av uppgifterna anger antalet uppehållstillstånd och antalet arbetsanmälda förhållandet vid kvartalsskiftet, medan siffrorna angående svenska medborgarskap, födda och avlidna utlänningar avser totala antalet uppgifter, som under tremånadersperioden april—juni meddelats till utlänningskommissionen.

Utlänningar med uppehållstillstånd. För danskar, finländare och norrmän slopades under 1954 och för isländare under 1955 skyldigheten att inneha tillstånd för vistelse i Sverige. Uppgifterna om antalet uppehållstillstånd omfattar därför numera endast en mindre del av alla utlänningar i landet. Den 1 juli 1959 var sålunda antalet gällande uppehållstillstånd 49 947, av vilka 26 998 avsåg män och 24 520 kvinnor. Motsvarande siffror för den 1 april 1959 var 52 768, 28 248 resp 24 520. De flesta uppehållstillstånden vid andra kvartalets slut gällde för balter (6 528), italienare (3 113), polacker (1 872), tyskar (19 471), ungrare (6 116) och österrikare (2 748).

Naturaliserade utlänningar. Under andra kvartalet har 2 696 förutvarande utlänningar förvärvat svenskt medborgarskap, och sammanlagt för första halvåret 1959 har 5 262 utlänningar blivit svenska

medborgare. Siffrorna omfattar barn ävensom svenskfödda utländska medborgare, vilka i föreskriven ordning återvunnit svenskt medborgarskap. Av de under andra kvartalet naturaliserade har 2 575 upptagits till svenska medborgare efter Kungl Maj:ts beslut. Beträffande fördelningen efter förutvarande nationalitet kan nämnas, att 213 danskar, 877 finländare, 164 norrmän, 331 balter, 599 tyskar och 118 polacker förvärvat svenskt medborgarskap under månaderna april—juni, och nordbornas antal utgjorde sålunda inemot hälften av samtliga naturaliserade.

Födda och avlidna utlänningar. Enligt de uppgifter, som under årets andra kvartal inkommit till utlänningskommissionen, var antalet avlidna utlänningar 136, medan under motsvarande tid av utländska kvinnor föddes 1 229 barn i Sverige. Av barnen hade 403 finländsk, 185 dansk och 118 norsk samt 199 tysk nationalitet.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 juli 1959 var, såsom framgår av tab 1 och 2, det totala antalet arbetsanmälda utlänningar i riket 99 014. Under kvartalet har sålunda en ökning med 752 eller med knappt 1 % inträffat. Vid bedömandet av förändringarna i totalantalet och fördelningen på olika nationaliteter m m måste hänsyn tas till det antal utlänningar, som förvärvat svenskt medborgarskap under kvartalet och som vid kvartalsskiftet mars—april var arbetsanmälda. Antalet dylika personer uppgår till i runt tal 800 under andra kvartalet.

Tab 1. Arbetsanmälda utlännningar i Sverige per den 1 juli 1959
fördelade efter län, nationalitet och kön

Län	Nationalitet									
	Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Bal- tisk	Polsk	Tysk	Itali- ensk	Ung- ersk	Övrig	Summa
Stockholms stad . . .	2 356	2 161	8 805	935	278	3 717	607	587	2 408	21 854
därav män	1 732	1 170	3 953	661	208	1 529	383	398	1 719	11 753
Stockholms	796	482	4 104	296	65	1 498	297	243	603	8 384
därav män	563	198	2 064	223	50	456	252	171	375	4 352
Uppsala	179	93	733	87	16	219	12	94	114	1 547
därav män	144	50	431	54	14	89	10	69	75	936
Södermanlands . . .	570	185	1 690	254	31	326	65	193	224	3 538
därav män	460	121	1 008	194	26	189	46	140	163	2 347
Östergötlands	507	208	939	226	68	439	131	143	231	2 892
därav män	418	144	512	157	52	251	102	116	173	1 925
Jönköpings	465	128	484	79	43	323	4	147	161	1 834
därav män	362	66	226	58	28	169	3	117	120	1 149
Kronobergs	222	39	97	7	18	136	2	87	47	655
därav män	191	30	58	5	17	93	2	74	35	505
Kalmar	166	68	173	35	20	141	8	82	112	805
därav män	140	48	119	31	15	95	8	60	94	610
Gotlands	102	4	62	4	—	19	—	1	12	204
därav män	25	2	26	2	—	12	—	1	8	76
Blekinge	205	32	131	40	12	57	2	101	43	623
därav män	185	26	97	35	10	47	2	93	38	533
Kristianstads	482	35	167	6	21	226	6	74	56	1 073
därav män	381	18	94	6	12	125	4	57	40	737
Malmöhus	4 843	315	853	180	155	1 709	289	712	892	9 948
därav män	3 852	207	516	135	100	906	208	507	687	7 118
Hallands	380	65	210	60	30	182	10	139	95	1 171
därav män	317	32	94	49	18	97	8	110	67	792
Göteborgs och Bohus	3 003	1 674	2 885	808	139	1 486	538	317	1 201	12 051
därav män	2 416	986	1 830	591	108	887	362	253	959	8 392
Älvsborgs	755	452	2 116	315	66	549	5	240	338	4 836
därav män	544	206	577	185	44	251	5	141	178	2 131
Skaraborgs	205	123	455	35	11	214	7	65	110	1 225
därav män	150	67	237	27	9	119	7	38	64	718
Värmlands	784	673	1 134	36	19	352	8	138	390	3 534
därav män	690	518	911	33	17	233	7	111	299	2 819
Örebro	590	247	1 666	101	37	558	44	149	317	3 709
därav män	512	152	1 162	77	28	332	33	124	238	2 658
Västmanlands	603	447	3 349	110	57	728	453	255	518	6 520
därav män	504	343	2 346	85	46	467	285	211	389	4 676
Kopparbergs	675	441	2 216	32	52	365	22	115	271	4 189
därav män	611	307	1 699	27	40	231	17	91	216	3 239
Gävleborgs	326	200	1 215	49	19	285	15	66	151	2 326
därav män	289	134	914	45	18	198	11	48	113	1 770
Västernorrlands . . .	127	183	1 293	12	5	136	8	24	84	1 872
därav män	106	142	1 061	12	3	85	8	22	67	1 506
Jämtlands	41	264	300	1	2	59	1	4	30	702
därav män	34	134	191	1	2	39	1	3	27	432
Västerbottens	55	109	595	2	2	64	3	19	29	878
därav män	40	64	354	—	1	40	3	18	25	545
Norrbottens	197	271	1 990	3	6	81	17	23	56	2 644
därav män	176	195	1 230	2	5	58	15	22	45	1 748
Summa	18 634	8 899	37 662	3 713	1 172	13 869	2 554	4 018	8 493	99 014
därav män	14 842	5 360	21 710	2 695	871	6 998	1 782	2 995	6 214	63 467

Tab 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 juli 1959, fördelade efter yrkes-

Yrkesgrupp	Nationalitet					
	Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Baltisk	Polsk	Tysk
I. Jordbruk och skogsbruk	2 684	697	4 470	132	21	559
Jordbruk	1 755	114	642	30	9	196
Trädgårdsskötsel	254	57	376	12	8	246
Fiske	34	1	21	2	—	1
Skogsbruk	641	525	3 431	88	4	116
II. Industri och hantverk	8 777	3 124	17 693	2 153	652	4 981
Malmbrytning o metallindustri	3 592	1 266	8 587	1 057	310	2 783
Jord- o stenindustri	539	60	401	26	15	178
Träindustri	318	187	940	87	18	164
Pappers- och grafisk industri	552	229	1 133	104	47	282
Livsmedelsindustri	931	191	1 014	69	32	334
Textilindustri	635	201	1 275	375	76	323
Beklädnadsindustri	436	400	2 412	213	58	451
Läder-, hår- o gummiindustri	623	130	506	114	54	179
Kemisk-teknisk industri	182	81	335	28	10	83
Byggnadsindustri	966	378	1 087	80	32	198
Kraft-, belysnings- o vattenverk	3	1	3	—	—	6
III. Samfärdsel	2 103	776	1 907	255	102	771
Landtransport	275	164	420	95	15	77
Luftfart	63	91	13	—	—	2
Sjöfart	1 765	521	1 474	160	87	692
IV. Handel	1 492	1 465	6 125	329	159	1 807
Försäljnings-, reklam- o affärsverksamhet	400	353	741	37	15	348
Lagerarbete	263	177	602	84	25	102
Bank-, försäkrings- o uppdragsverksamhet	14	30	145	54	4	49
Hotell, restauranger o storhushåll	815	905	4 637	154	115	1 308
V. Förvaltning, arbetsledning och fria yrken	1 191	1 290	1 599	493	108	1 533
Allmän tjänst	18	13	19	3	—	7
Socialvård	9	9	11	3	2	24
Tekniska arbetsområden	454	824	536	222	59	627
Kontorsarbete	261	346	942	228	30	597
Undervisn, biblioteksarbete o journalistik	27	45	52	27	16	54
Organisations- o ombudsmannaverksamhet	—	3	1	2	—	4
Konstnärlig verksamhet	422	50	38	8	1	220
VI. Hälsovård o sjukvård; hygien	1 110	671	2 234	93	44	845
VII. Husligt arbete	516	477	1 756	28	20	2 851
VIII. Genomgående yrken, diversearbete	657	283	1 575	164	45	342
Genomgående yrken	462	218	1 200	103	34	300
Diversearbete	195	65	375	61	11	42
IX. Arbete, ej hänförligt till annan näringsgren	101	115	293	22	8	172
Extra skördehjälp m m	1	—	1	2	—	1
Elevepraktikarbete	100	115	292	20	8	171
X. Beredskaps- o arkivarbete	3	1	10	44	13	8
Summa	18 634	8 899	37 662	3 713	1 172	13 869

grupp, nationalitet och kön

Italisk	Ungersk	Brittisk	Neder- ländsk	Schwei- zisk	Öster- rikisk	Övrig	Summa	Därav	
								Män	Kvinnor
7	158	17	49	77	63	129	9 063	8 397	666
6	108	11	12	51	30	37	3 001	2 726	275
1	28	3	36	21	16	12	1 070	796	274
—	—	—	—	—	—	—	59	59	—
—	22	3	1	5	17	80	4 933	4 816	117
1 776	2 714	98	259	246	1 129	1 532	45 134	32 965	12 169
1 406	1 419	56	153	120	752	795	22 296	19 514	2 782
76	102	1	4	3	29	36	1 470	1 218	252
3	82	8	8	17	27	54	1 913	1 776	137
24	136	14	29	29	38	95	2 712	2 135	577
31	145	4	24	35	47	69	2 926	1 778	1 148
48	320	5	8	6	31	203	3 506	1 476	2 030
80	188	5	9	14	121	132	4 519	486	4 033
33	164	2	7	4	20	63	1 899	1 056	843
22	43	—	3	1	13	14	815	491	324
52	115	3	14	17	51	71	3 064	3 021	43
1	—	—	—	—	—	—	14	14	—
140	44	199	135	33	43	505	7 013	6 678	335
19	24	3	8	7	11	39	1 157	1 032	125
—	—	5	2	2	1	4	183	142	41
121	20	191	125	24	31	462	5 673	5 504	169
252	323	78	143	129	247	471	13 020	5 090	7 930
26	23	26	34	32	37	67	2 139	882	1 257
28	71	5	11	3	22	54	1 447	1 039	408
2	11	14	5	6	9	16	359	155	204
196	218	33	93	88	179	334	9 075	3 014	6 061
220	442	339	190	170	198	699	8 472	5 625	2 847
—	—	—	—	—	—	4	64	53	11
—	10	1	—	—	1	4	74	27	47
33	252	92	77	107	104	247	3 634	3 313	321
39	71	80	59	49	55	152	2 909	905	2 004
7	61	74	4	8	5	62	442	319	123
—	1	—	—	—	—	1	12	8	4
141	47	92	50	6	33	229	1 337	1 000	337
17	106	25	46	49	119	188	5 547	1 323	4 224
44	27	29	48	66	204	91	6 157	67	6 090
72	110	9	19	5	70	118	3 469	2 374	1 095
64	74	7	10	4	55	81	2 612	1 562	1 050
8	36	2	9	1	15	37	857	812	45
26	59	26	23	18	39	108	1 010	852	158
—	2	—	—	—	2	—	9	6	3
26	57	26	23	18	37	108	1 001	846	155
—	35	—	—	—	2	13	129	96	33
2 554	4 018	820	912	793	2 114	3 854	99 014	63 467	35 547

Av de arbetsanmälda var 63 467 eller 64 % män och 35 547 eller 36 % kvinnor, vilket innebär, att antalet män under kvartalet ökat med 511 och antalet kvinnor med 241. Danskar, finländare och norrmän utgjorde tillsammans 65 195 personer, dvs 66 % av det totala antalet arbetsanmälda utlänningar. Av övriga nationaliteter kan nämnas tyskarna och ungrarna, som representerade resp 14 och 4 % av samtliga. Bland de arbetsanmälda av tysk nationalitet utgjorde kvinnorna ca 50 %.

Beträffande fördelningen efter yrke kan nämnas, att inemot hälften av samtliga arbetsanmälda utlänningar sysselsat-

tes inom industri och hantverk. Av dessa var likaledes hälften anställda i malm-brytning och metallindustri. Andra stora utlänningsgrupper sysselsattes inom handel samt inom jordbruk och skogsbruk.

Talrikast förekom de arbetsanmälda utlänningarna inom Stockholms stad och län samt inom Malmöhus och Göteborgs och Bohus län. Inom dessa områden redovisas sammanlagt mer än hälften av samtliga. I de fem norrlandslänen var 8 422 utlänningar arbetsanmälda, av vilka finländarna utgjorde 64 %. Av de båda skånska länens arbetsanmälda utlänningar (11 021 personer) representerade danskarna drygt 48 %.

Karl-Erik Forsström

Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1955—mars 1959

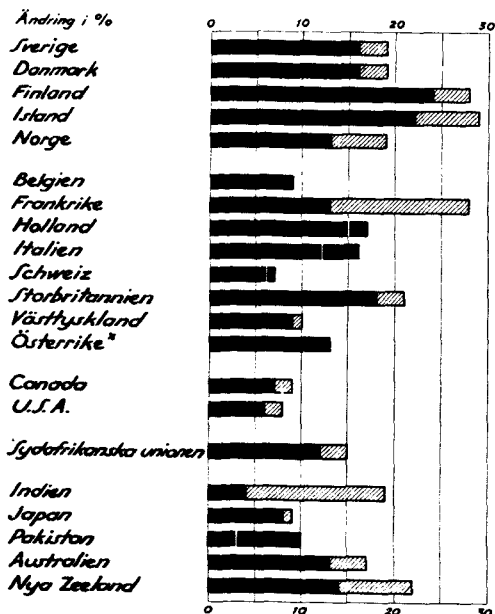
I anslutning till de månatliga redogörelserna i denna tidskrift för detaljprisernas utveckling i Sverige återges här motsvarande beräkningar från vissa främmande länder. Såsom mått på prisnivåns förändringar anges i tabellen de olika ländernas officiella indextal för konsumentpriserna, hämtade ur Internationella arbetsbyråns i Genève utgivna tidskrift *International Labour Review*. Index talen kan endast tjäna som grund för en ungefärlig jämförelse, eftersom tillvägagångssättet vid indexberäkningarna varierar högst betydligt i olika länder.

I diagrammet ges en översikt av de sammanlagda prisförändringarna i ett urval av länder sedan 1953 fram till mars 1959. Beträffande Holland, Italien,

KONSUMENTPRISERNAS FÖRÄNDRINGAR I OLIKA LÄNDER

1953 - DEC 1957

DEC 1957 - MARS 1959

* För Österrike anges den procentuella förändringen endast t.o.m. febr 1959

Schweiz och Pakistan bör observeras att för dessa länder har index sjunkit från december 1957 till mars 1959. Index-talet för mars 1959 har i dessa fall angetts med ett vitt streck i diagrammets svarta stapel.

Sedan december 1957 har index i Sverige liksom bl a i Danmark och Finland stigit med 3 % räknat på 1953 års nivå. Under samma tid har indextalen gått upp, 7 % i Nya Zeeland, 13 % i Frankrike och Colombia, 14 % i Indien och 15 % i Iran. Argentina har haft den

största ökningen under denna tid med en stegring av inte mindre än 107 %. Den största nedgången i konsumentprisindex sedan december 1957 uppvisar Pakistan, där index sjunkit med 6 %. I flertalet övriga länder håller sig ökningen mellan 2 och 4 %.

Bland de i tabellen upptagna länderna uppvisar Argentina och Indonesien de högsta indextalen (1953 = 100) med 379 resp 312; lägst ligger Pakistan med 103 samt Schweiz med 106.

Ake Larsson

Konsumentprisindex 1955—mars 1959 (1953 = 100)

	År 1955	År 1956	År 1957	År 1958	Juni 1958	Dec 1958	Jan 1959	Febr 1959	Mars 1959
<i>Europa</i>									
Sverige	104	109	113	119	119	119	119	119	119
Danmark	107	113	116	117	117	118	119	119	119
Finland	97	108	120	127	128	128	128	128	128
Island	105	116	121	128	123	140	135	131	129
Norge	105	109	112	118	118	120	121	121	119
Belgien	101	104	107	108	109	109	109	109	109
Frankrike	101	103	106	122	122	124	127	128	128
Holland	106	108	115	117	119	117	117	116	115
Italien	105	109	110	113	114	113	112	112	112
Schweiz	102	103	105	107	107	108	107	107	106
Spanien	105	111	123	140	139	148	148	—	—
Storbritannien	106	112	116	119	121	121	121	121	121
Västtyskland	102	105	106	110	110	110	110	110	110
Österrike	105	108	112	114	115	115	115	115	—
<i>Amerika</i>									
Canada	101	102	106	108	108	109	109	109	109
USA	100	102	105	108	108	108	108	108	108
Argentina	117	132	165	217	212	275	324	353	379
Brasilien	142	173	206	237	232	265	279	290	302
Colombia	109	116	133	153	157	156	161	161	164
Mexico	122	128	135	150	149	155	155	153	—
Peru	110	116	125	135	135	139	141	141	143
<i>Afrika</i>									
Förenade Arabrepubliken	96	98	102	102	102	102	—	—	—
Sydafrikanska unionen	105	107	110	114	114	115	115	115	115
<i>Asien</i>									
Indien, Delhi	93	103	107	107	104	111	115	119	119
Indonesien	141	161	177	258	229	287	298	307	312
Iran	122	130	139	140	139	147	150	154	161
Japan	105	106	109	108	109	109	109	108	109
Pakistan, Karachi	94	97	106	110	112	100	100	101	103
Australien	104	110	113	115	115	116	117	117	117
Nya Zeeland	107	111	113	118	116	122	122	122	122

Konsumentprisindex för juni 1959

Konsumentprisindex för juni 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 152 (1949 = 100). Samma tal har gällt sedan april föregående år. Med två decimaler är talet för juni 151,77.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupper av varor och tjänster är indextalen för juni följande (majtalen inom parentes): Livsmedel 162 (163), alkoholhaltiga drycker och tobak 173 (174), bostad, bränsle och lyse 156 (156), därav enbart bostad 155 (155) och bränsle och lyse 157 (159), kläder och skor 125 (125), inventarier och husgeråd 133 (133) och diverse 149 (149).

I tab 1 redovisas årsmedeltalen av indextalen för de olika huvudgrupperna och för totalindex åren 1950—1958 samt motsvarande indextal för varje månad juni 1958—juni 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för juni 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen av indextalen mellan december 1958 och juni 1959, beräknad på indextalen före avrundning till hela tal.

Mellan maj och juni har livsmedelspriserna sjunkit med i genomsnitt 0,7

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—juni 1959 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livsmedel	Alkoholhaltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Kläder o skor	Inventarier o husgeråd	Diverse	Totalindex	Kommerskollegii partiprisindex
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 juni	163	172	153	149	162	125	134	149	152	144
juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—57 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3 sid 191.

Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och april–juni 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958–juni 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Väg- nings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— juni 1959
		1958	April 1959	Maj 1959	Juni 1959	
Livsmedel	313	163	162	163	162	— 1
Mjöl, gryn och bröd	37	160	161	162	162	+ 1
Mejeriprodukter	51	158	157	157	156	0
Matfett utom smör	8	126	126	126	126	0
Ägg	9	126	119	116	120	— 4
Kött	20	207	213	218	208	— 4
Fläsk	23	194	191	204	200	— 3
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	166	168	168	— 1
Fisk och fiskkonserver	13	176	182	182	180	— 1
Rotfrukter och grönsaker	16	192	194	193	184	— 7
Frukt och bär	29	141	130	132	131	— 1
Specerier	48	180	175	176	176	— 2
Läskedrycker och svagdricka	8	148	154	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	181	183	184	+ 2
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	173	174	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	210	210	209	0
Öl	9	140	142	143	143	0
Tobak	33	142	146	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	157	156	156	+ 1
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	155	155	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	161	159	157	— 2
Kläder och skor	117	125	125	125	125	0
Kläder	97	123	122	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	127	127	126	— 1
Underkläder och strumpor	14	97	96	96	96	— 1
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	116	116	116	— 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	137	137	138	+ 2
Skor	20	141	142	143	143	+ 1
Inventarier och husgeråd	102	134	134	133	133	0
Möbler	11	134	135	135	135	0
Radio och musikinstrument	15	118	114	106	106	— 6
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	143	+ 1
Hushållstextilier	19	129	130	130	130	0
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	136	136	136	+ 1
Personliga effekter	10	125	125	124	124	+ 1
Diverse	227	149	149	149	149	0
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	137	137	—
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsning och skrivmateriel	20	178	183	183	183	+ 2
Post och tele	14	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	153	153	153	+ 1
Resor	38	156	154	154	154	— 1
Motorfordon	71	141	141	142	141	0
Hemhjälp	10	178	185	185	189	+ 2
Blommor m m	13	128	127	127	125	— 1
Totalindex	1 000	152	152	152	152	0

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

procent. Särskilt kan nämnas prissänkningar på kalvkött och sidfläsk, men även för potatis, vissa grönsaker och apelsiner har jämförelsevis låga noteringar erhållits. Vidare har åtskilliga vinpriser gått ned och eldningsoljan har sjunkit ytter-

ligare i pris. För övriga varugrupper har förändringarna varit mycket små.

Pensionspristalet går ned en enhet till 123, men nedgången påverkar inte folkpensionernas indextillägg.

Carl Öberg

CONTENTS

	Page
<i>Social Welfare Board, Statistical Divisions . .</i>	244
Periodical surveys	
<i>Turnover in retail trade etc during the first quarter of 1959</i>	245
<i>Employment and unemployment</i>	248
<i>Aliens in Sweden</i>	
<i>A survey of the 2nd quarter of 1959 and the situation on 1st July 1959</i>	254
<i>Consumer prices in Sweden and abroad during 1955—March 1959</i>	258
<i>Consumer price index for June 1959</i>	260

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

Every month

The consumer price index
Employment and unemployment

Every quarter
Wages for workers in industry . . 1959: June
Turnover in the retail trade etc . . this issue
Data on house production 1959: June
Aliens in Sweden this issue

Every year

National General Inheritance Fund 1958: 11
The work of the Child Welfare Boards 1958: 11
General children's allowances . . . 1959: March
Housing construction 1958: 10
Day nurseries and nursery schools 1959: Febr
Social assistance 1959: Febr
Absenteeism at certain industrial firms 1959: May
National Home-help Scheme . . . 1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad this issue
Maternity assistance 1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards
Preliminary report 1959: June
The work of the Temperance Boards 1959: March
The clientele of the Temperance Boards 1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens 1958: 11
The cost of social welfare and how it is financed 1959: April
State expenditure for social purposes 1959: Febr
Approved schools 1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates 1958: 8
State grants to homes for the aged 1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc 1959: May

Trycklov 21 augusti 1950

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STILAN 1950 580402

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

SEPTEMBER · 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpsstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin, Åke Larsson och Olof Sjöström

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: Birger Jarls torg 14

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDESEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson samt aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar (21 80 42) och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÄLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 allmänna häften per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Endast Statistisk Information) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, pris 10 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

September 1959

INNEHÅLL

<i>Statistisk Information. Periodiska översikter</i>	268
<i>Bostadsbyggandet år 1958</i>	
<i>Preliminär översikt utarbetad av bostadsstyrelsen</i>	269
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	284
<i>Löneförhållandena för arbetare inom industrin i maj 1959</i>	290
<i>Konsumentprisindex för juli 1959</i>	295
<i>På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under år 1958</i>	297
<i>Summary</i>	299

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Löneförhållandena för arbetare inom industrin² detta nr
Omsättningen inom detaljhandel m m 1959: aug
Uppgifter om bostadsbyggandet 1959: juni
Utlänningar i Sverige 1959: aug

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1958: 11
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1959: mars
Bostadsbyggandet detta nr
Daghem och förskolor 1959: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
Mödrahjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1958: 11
Socialhjälpen 1959: febr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanslåt för alkoholmissbrukare, intagna på detta nr
Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1959: maj

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Bostadsbyggandet år 1958

Preliminär översikt utarbetad av bostadsstyrelsen

Bostadsstyrelsens statistik över bostadsbyggandet bygger på uppgifter från kommunerna. Alla kommuner har lämnat uppgifter om bostadsbyggandet år 1958. Det är sannolikt att styrelsen i efterhand kommer att få uppgifter om ytterligare några hus, som hade bort ingå i redovisningen av bostadsbyggandet år 1958. I följande redovisning ingår å andra sidan några hus, som rätteligen hade bort ingå i redovisningen för tidigare år.

Nybyggnadsverksamhetens omfattning

Under år 1958 tillkom 18 693 nybyggda hus med minst en bostadslägenhet. An-

talet lägenheter i dessa hus var 62 225. Av uppgifterna i tab 1 framgår, att antalet lägenheter i nybyggda hus år 1958 visserligen understeg motsvarande antal år 1957 med drygt 2 200 men var större än något år före år 1957.

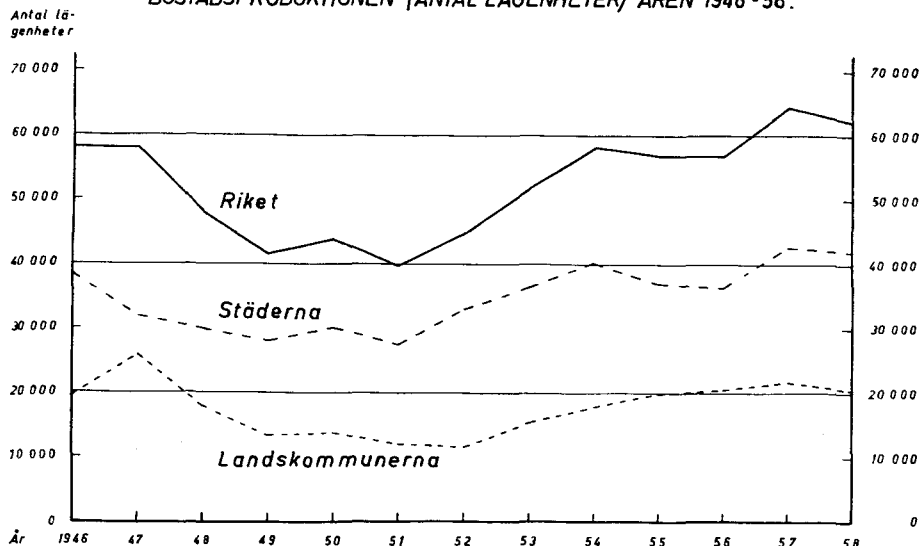
Före år 1949 avsåg bostadsbyggnadsstatistiken icke hela riket. Bostadsstyrelsen har emellertid med ledning av tillgängliga uppgifter beräknat bostadsproduktionens omfattning under åren 1938—48. Beräkningarna redovisas i tab 1. I de beräknade talen ingår i viss utsträckning genom ombyggnad tillkomna lägenheter. Särskilt uppgifterna för landskommunerna åren 1946—48 är osäkra.

En viss uppfattning om bostadsproduk-

Tab 1. Bostadsproduktionen (antal lägenheter) åren 1938—1958

År	Hela riket	Därav i		År	Hela riket	Därav i		
		1945 års tätorter	egentlig landsbygd			städer	landskommuner	
							köpingar	egentliga landskommuner
1938 . . .	53 500	42 500	11 000	1946 . . .	58 000	38 500	3 000	16 500
1939 . . .	59 000	48 500	10 500	1947 . . .	58 000	32 000	3 500	22 500
1940 . . .	26 000	20 000	6 000	1948 . . .	48 000	30 000	3 000	15 000
1941 . . .	17 000	12 500	4 500	1949 . . .	41 551	28 109	3 249	10 193
1942 . . .	29 500	24 000	5 500	1950 . . .	43 935	30 100	3 282	10 553
1943 . . .	39 500	34 500	5 000	1951 . . .	39 784	27 601	3 001	9 182
1944 . . .	45 000	39 500	5 500	1952 . . .	44 736	33 000	3 167	8 569
1945 . . .	49 500	43 000	6 500	1953 . . .	51 911	36 413	4 399	11 099
				1954 . . .	58 213	40 275	4 454	13 484
				1955 . . .	56 970	37 071	4 457	15 442
				1956 . . .	56 906	36 384	5 107	15 415
				1957 . . .	64 455	42 656	6 039	15 760
				1958 . . .	62 225	41 861	5 264	15 100

BOSTADSPRODUKTIONEN (ANTAL LÄGENHETER) ÅREN 1946-58.

tionens omfattning under tidigare perioder ger också uppgifterna i 1945 års bostadsräkning om bostadsbeståndets ålders-

fördelning. Uppgifter om antalet lägenheter i hus färdigställda åren 1936—40 och 1941—45 återges i tab 2.

Tab 2. Antal lägenheter i 1945 års bostadsbestånd, tillkomna åren 1936—1940 och 1941—1945, samt bostadsproduktionen åren 1946—1958

Kommungrupp	Antal lägenheter i 1945 års bostadsbestånd färdigställda		Antal lägenheter färdigställda				
	1936-40	1941-45	1946-50	1951-55	1956	1957	1958
1946 års städer							
Stockholm	38 287	27 769	31 860	33 656	5 380	6 466	7 117
Göteborg	18 091	9 507	15 593	18 576	3 628	3 999	4 188
Malmö	12 032	6 456	8 787	10 372	2 135	2 712	2 337
Städer med							
30 000—100 000 inv	34 629	30 177	39 071	43 206	8 953	11 898	10 253
10 000—30 000 »	25 274	29 806	38 543	40 710	9 769	9 552	10 324
5 000—10 000 »	8 546	11 423	18 200	17 827	4 227	4 982	4 555
— 5 000 »	2 598	2 252	4 791	5 628	1 198	1 581	1 666
Nybildade städer			1 390	4 385	1 094	1 466	1 421
Samtliga städer	139 457	117 390	158 235	174 360	36 384	42 656	41 861
Landskommuner	91 734	56 834	90 800	77 254	20 522	21 799	20 364
Hela riket	231 191	174 224	249 000	251 614	56 906	64 455	62 225

Fördelning på kommungrupper och områden med olika planinstitut

Tab 1 ger även en översiktlig bild av produktionens fördelning på tätorter och landsbygd åren 1938—45 och på städer, köpingar och egentliga landskommuner åren 1946—58. En enhetlig uppdelning har icke varit möjlig. Av tabellen framgår, att de 62 225 under år 1958 inflyttningsfärdiga lägenheterna fördelar sig med 41 861 på städerna, 5 264 på köpingarna och 15 100 på de egentliga landskommunerna. Jämfört med 1957 har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter minskat med 795 i städerna, med 775 i köpingarna och med 660 i de egentliga landskommunerna.

Tab 2 visar, att antalet inflyttningsfärdiga lägenheter år 1958 i Stockholm och Göteborg var 7 117 resp 4 188, vilket innebär en ökning jämfört med år 1957, då motsvarande antal var 6 466 resp 3 999. I Malmö har antalet minskat och uppgick år 1958 till 2 337, medan motsvarande antal år 1957 var 2 712.

I gruppen städer med 30 000—100 000 invånare är år 1958 antalet inflyttningsfärdiga lägenheter 10 253, vilket med ca 1 600 understiger motsvarande antal år 1957. I gruppen städer med 10 000—30 000 invånare var antalet inflyttningsfärdiga lägenheter 10 324 eller något större än 1957, då antalet var 9 552.

I städer med 5 000—10 000 invånare har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter minskat, medan i sådana med under 5 000 invånare antalet har ökat något.

1958 års bostadsproduktion understiger i Stockholm och Malmö årsgenomsnittet för åren 1936—40. I Göteborgs stad och samtliga i tab 2 redovisade grupper av städer samt i landskommunerna är antalet år 1958 inflyttningsfärdiga lägenheter större än årsgenomsnit-

tet för någon av de i samma tabell redovisade perioderna.

I tab 3 har bostadsproduktionen fördelats på områden med olika planinstitut. Andelen lägenheter i hus uppförda inom områden med stads- eller byggnadsplan i hela riket har år 1958 stigit med ytterligare en procentenhet till 91. I de egentliga landskommunerna har motsvarande andel sedan år 1949 fortgående ökat och utgör 74 procent år 1958.

Hustyper

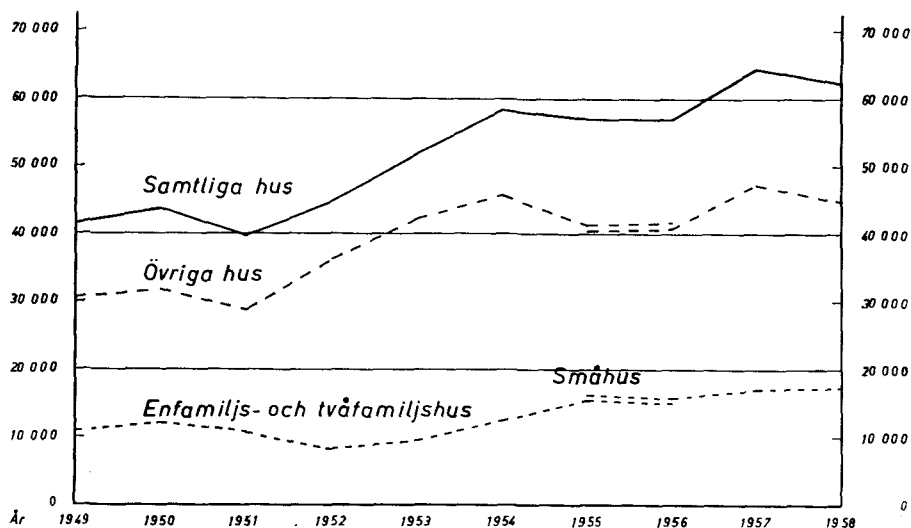
Vid bearbetningen av 1957 och 1958 års material har antalet nybyggda hus och antalet lägenheter i dessa fördelats på fem olika hustyper. De egentliga bostadshusen har fördelats på fyra hustyper, nämligen enfamiljshus, tvåfamiljshus, rad- och kedjehus samt flerfamiljshus. Som en femte hustyp — icke-bostadshus — har räknats hus, i vilka mindre än hälften av lägenhetsytan är avsedd för bostäder.

Som enfamiljshus och tvåfamiljshus har redovisats friliggande bostadshus med en resp två som familjebostäder avsedda lägenheter. Därutöver kan i sådana hus förekomma en eller två smålägenheter icke avsedda som familjebostäder. Som rad- och kedjehus har redovisats enfamiljs- eller tvåfamiljshus sammanbyggda i långa med flera liknande hus och med egen ingång från det fria till varje lägenhet. (Bostadsutrymmena kan gränsa direkt till varandra eller vara skilda åt medelst garage el dyl.)

Enfamiljshus, tvåfamiljshus samt rad- och kedjehus redovisas i den följande framställningen under den gemensamma beteckningen småhus.

I redogörelserna för åren före 1957 har rad- och kedjehus uppförda utan statliga lån och bidrag eller med egna-

ANTAL LÄGENHETER I OLIKA HUSTYPER, ÅREN 1949-58.

Tab 3. Antal lägenheter i nybyggda hus, fördelade på områden med olika planinstitut, åren 1949-1958

År	Antal lägenheter	Därav i områden med					Antal lägenheter i områden med stadsplan eller byggnadsplan i % av samtliga
		stadsplan	byggnadsplan	utomplansbestämmelser	avstyckningsplan	intetdera	
Riket							
1949	41 551	30 442	3 377	3 051	1 676	3 005	81,4
1950	43 935	32 433	3 615	3 330	1 569	2 988	82,0
1951	39 784	29 948	3 462	2 466	1 293	2 615	84,0
1952	44 736	35 742	3 459	2 206	1 040	2 289	87,6
1953	51 911	40 831	4 933	2 467	1 132	2 548	88,2
1954	58 213	46 312	5 693	2 882	953	2 373	89,3
1955	56 970	42 594	7 490	2 877	1 086	2 923	87,9
1956	56 906	42 611	7 952	2 509	1 116	2 718	88,9
1957	64 455	50 049	8 461	2 691	1 006	2 248	90,8
1958	62 225	48 217	8 627	2 623	772	1 986	91,4
Egentliga landskommuner							
1949	10 193	1 373	2 673	2 277	1 123	2 747	39,7
1950	10 553	1 512	3 021	2 289	952	2 779	43,0
1951	9 182	1 281	2 891	1 848	807	2 355	45,4
1952	8 569	1 407	2 926	1 579	636	2 021	50,6
1953	11 099	1 764	4 463	2 070	576	2 226	56,1
1954	13 484	3 113	5 430	2 218	560	2 163	63,4
1955	15 442	2 703	7 127	2 364	672	2 576	63,7
1956	15 415	3 112	7 491	1 899	520	2 393	68,8
1957	15 760	3 198	7 946	2 218	406	1 992	70,7
1958	15 100	3 121	8 046	2 016	351	1 566	74,0

Tab 4. Nybyggda hus efter hustyp, åren 1949–1958

År		Totalt	En-familjs-hus	Två-familjs-hus	Rad-och kedjehus	Fler-familjs-hus	Icke-bostads-hus
Antal hus	1949	11 559	8 204	1 249	..	1 996	110
	1950	12 801	9 406	1 272	..	1 998	125
	1951	11 465	8 502	1 076	..	1 772	115
	1952	9 535	6 555	842	..	2 013	125
	1953	10 952	7 970	726	..	2 131	125
	1954	13 769	10 656	866	..	2 125	122
	1955	17 165	12 791	1 027	1 349	1 866	132
	1956	16 872	12 288	804	1 852	1 797	131
	1957	18 440	12 586	604	3 194	1 950	106
	1958	18 693	11 896	504	4 376	1 798	119
Antal lägenheter	1949	41 551	8 344	2 586	..	30 364	257
	1950	43 935	9 494	2 630	..	31 494	317
	1951	39 784	8 580	2 222	..	28 687	295
	1952	44 736	6 617	1 734	..	36 062	323
	1953	51 911	8 027	1 507	..	42 003	374
	1954	58 213	10 738	1 762	..	45 348	365
	1955	56 970	12 861	2 103	1 428	40 173	405
	1956	56 906	12 354	1 632	1 877	40 588	455
	1957	64 455	12 670	1 231	3 219	47 012	323
	1958	62 225	11 954	1 040	4 390	44 306	535
Därav i Stockholm, Göteborg, Malmö		13 642	356	26	956	12 045	259
	övriga städer	28 219	3 322	299	1 927	22 464	207
	köpingar	5 264	1 323	171	672	3 072	26
	egentliga landskommuner . .	15 100	6 953	544	835	6 725	43
Procentuell fördelning							
Antal lägenheter	1949	41 551	20,1	6,2	..	73,1	0,6
	1950	43 935	21,6	6,0	..	71,7	0,7
	1951	39 784	21,6	5,6	..	72,1	0,7
	1952	44 736	14,8	3,9	..	80,6	0,7
	1953	51 911	15,5	2,9	..	80,9	0,7
	1954	58 213	18,4	3,0	..	77,9	0,6
	1955	56 970	22,6	3,7	2,5	70,5	0,7
	1956	56 906	21,7	2,9	3,3	71,3	0,8
	1957	64 455	19,7	1,9	5,0	72,9	0,5
	1958	62 225	19,2	1,7	7,1	71,2	0,9

hemslån redovisats som enfamiljs- och tvåfamiljshus, medan rad- och kedjehus uppförda med tertiär- och/eller tilläggs-lån har redovisats som flerfamiljshus. Denna fördelning av rad- och kedjehusen dels på enfamiljs- och tvåfamiljshus, dels på flerfamiljshus har inneburit, att i det förra fallet rad- eller kedjehusenheten¹ har redovisats såsom ett hus och i

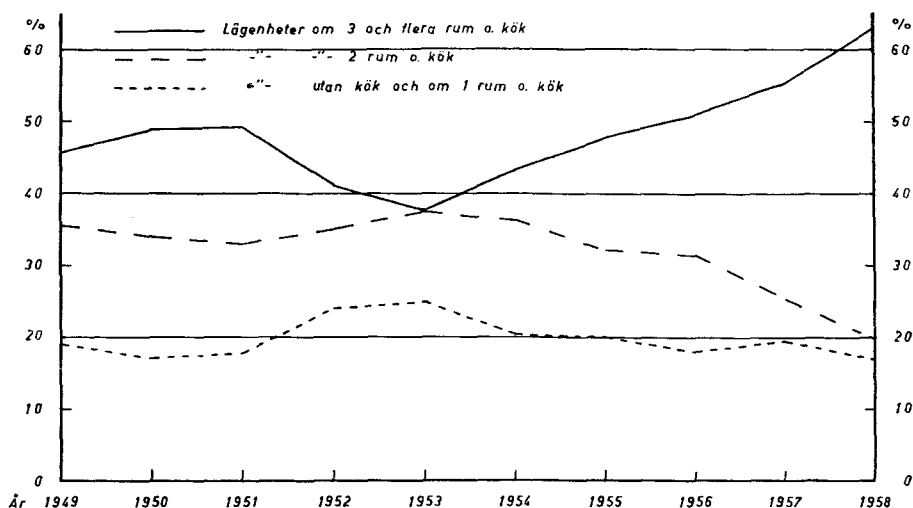
det senare fallet den sammanhängande, av flera sådana enheter bestående längan.

Från och med år 1955 kan uppgifter om antalet lägenheter i rad- och kedjehus särredovisas.

Den från och med år 1957 tillämpade fördelningen av bostadsproduktionen på fem hustyper innebär, att vid bearbetningen av primäruppgifterna varje rad- eller kedjehusenhet behandlas såsom ett hus. För åren 1955 och 1956 har det totala antalet rad- och kedjehus i denna

¹ Rad- eller kedjehusenhet skall innehålla en familjebostad om den är ett enfamiljshus och två familjebostäder om den är ett tvåfamiljshus.

PROCENTUELLA ANTALET LÄGENHETER I OLIKA LÄGENHETSTYPER, ÅREN 1949-58.

mening i efterhand beräknats med ledning av de i statistiken för dessa år föreliggande uppgifterna om de totala antalen lägenheter i rad- och kedjehus och hittills tillämpade regler för fördelningen av dessa på hustyper. Resultaten av dessa beräkningar redovisas i tab 4.

Till följd av den nya fördelningen på hustyper, med rad- och kedjehusen såsom en särskild hustyp, avviker uppgifterna i tab 4 om antalen under 1955 och 1956 nybyggda hus — såväl totalt som i

fråga om olika hustyper ävensom beträffande lägenhetsantalen i dessa — från uppgifterna härom i redovisningen av statistiken över bostadsbyggandet under de nämnda två åren.

I efterföljande tablå redovisas antalet åren 1955—58 nybyggda rad- och kedjehus samt antalet lägenheter i dessa fördelade på enfamiljs- och tvåfamiljshus samt med hänsyn till förekomsten av statligt stöd och formen för detta.

Antal hus	Antal hus resp lägenheter i nybyggda rad- och kedjehus	Därav uppförda utan statligt stöd eller med egnahemslån		med tertiär- och/eller tilläggs lån	
		huset är ett enfamiljshus	huset är ett tvåfamiljshus	huset är ett enfamiljshus	huset är ett tvåfamiljshus
1955	1 349	511	14	788	36
1956	1 852	995	13	842	2
1957	3 194	1 773	11	1 410	—
1958	4 376	3 414	14	948	—
Antal lägenheter					
1955	1 428	522	28	806	72
1956	1 877	996	33	842	6
1957	3 219	1 773	22	1 424	—
1958	4 390	3 414	28	948	—

Av tab 4 framgår, att antalet lägenheter i friliggande enfamiljshus, som år 1958 uppgår till 11 954 är lägre än under de tre närmast föregående åren, att antalet lägenheter i tvåfamiljshus successivt har minskat och uppgår år 1958 endast till 1 040 samt att antalet lägenheter i rad- och kedjehus, som var 4 390 år 1958 mer än tredubblats sedan år 1955. Det sammanlagda antalet lägenheter i småhus år 1958 — 17 384 — var obetydligt högre än motsvarande antal år 1957, som var 17 120, medan antalet lägenheter i flerfamiljshus, som år 1958 uppgick till 44 306 minskat med ca 2 700 jämfört med år 1957.

Småhusens relativa andel av bostadsproduktionen, som sedan år 1955 varierat mellan 27 och 29 procent var 28 procent år 1958.

I nedanstående tablå redovisas för olika kommungrupper det procentuella antalet lägenheter i enfamiljs- och tvåfamiljshus (åren 1949—54) och i småhus (åren 1955—58). Produktionen av småhus utgjorde i städer och köpingar en större och i egentliga landskommuner en mindre andel av totalproduktionen än år 1957.

Byggnadsmaterial

Uppgifter beträffande materialanvändningen inhämtades fram till år 1956 om det huvudsakliga byggnadsmaterialet i husens ytterväggar. Under år 1956 ändrades primäruppgiften om byggnadsmaterial till att avse endast det bärande ma-

teriet i husens ytterväggar. Från och med år 1952 har kompletterande uppgifter inhämtats om hus, för vilka mer än ett material har redovisats, varefter husets klassificering har bestämts av det bärande materialet. Hus med bärande innerväggar av betong och med icke bärande utfackningar av annat material i ytterväggarna har från och med år 1957 klassificerats som betonghus. Från och med 1958 kan uppgifter om antalet lägenheter i sådana hus särredovisas. De nedan redovisade förändringarna av produktionens fördelning på olika slag av byggnadsmaterial bör ses mot bakgrunden av det ovan sagda beträffande primäruppgifternas ändrade karaktär.

I tab 5 redovisas användningen av de olika materialen uttryckt i det antal lägenheter, som ingår i de av resp material uppförda husen.

Andelen lägenheter i hus av trä är i stort sett oförändrad jämfört med de tre närmast föregående åren, medan den sedan 1951 fortgående successiva minskningen i användningen av tegel har fortsatt. År 1958 ingår 13 procent av lägenheterna i tegelhus. Lättbetong är fortfarande det vanligaste byggnadsmaterialet och användningen av detta material har jämfört med 1957 ökat något. År 1958 utgjordes 48 procent av lägenheterna av lägenheter i lättbetonghus. Den under en följd av år fortgående starka ökningen i användningen av betong har stagnerat under 1958 och andelen lägenheter i betonghus är jämfört med 1957 oförändrat 19 procent.

	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Stockholm, Göteborg, Malmö	7,6	8,5	9,0	6,0	5,2	4,7	6,9	6,6	9,2	9,8
Övriga städer	13,3	15,1	13,7	10,0	9,3	12,0	18,6	17,3	17,2	19,7
Köpingar	35,1	40,1	37,1	24,8	21,0	29,6	36,5	32,8	32,2	41,1
Egentliga landskommuner . .	65,0	66,3	69,1	56,0	51,7	54,4	61,2	59,0	56,5	55,2
Hela riket	26,3	27,6	27,2	18,7	18,4	21,5	28,8	27,9	26,6	27,9

Tab 5. Huvudsakligt byggnadsmaterial i ytterväggar i nybyggda hus, åren 1949—1958

Hustyp, år	Antal lägenheter	Därav i hus av					
		trä	tegel	lätt-betong	betong	betong-hålsten	annat
Samtliga hustyper							
1949	41 551	11 244	12 534	15 446	797	841	689
1950	43 935	10 480	13 860	16 820	696	461	1 618
1951	39 784	7 748	13 479	15 276	1 029	628	1 624
1952	44 736	5 255	14 134	22 271	2 074	881	121
1953	51 911	6 446	15 485	26 311	2 936	670	63
1954	58 213	8 590	13 722	31 651	3 635	500	115
1955	56 970	11 277	11 312	29 424	4 624	233	100
1956	56 906	11 031	9 934	29 170	6 369	122	280
1957	64 455	12 117	9 556	29 919	12 150	110	603
1958	62 225	11 629	8 279	30 308	11 851	102	56
Småhus							
1955	16 392	10 657	1 564	4 006	30	115	20
1956	15 863	10 514	1 364	3 896	9	40	40
1957	17 120	11 520	1 368	4 118	13	45	56
1958	17 384	11 231	1 426	4 600	* 69	50	8
Övriga hus							
1955	40 578	620	9 748	25 418	4 594	118	80
1956	41 043	517	8 570	25 274	6 360	82	240
1957	47 335	597	8 188	25 801	12 137	65	547
1958	44 841	398	6 853	25 708	*11 782	52	48
Procentuell fördelning							
Samtliga hustyper							
1949	41 551	27,1	30,2	37,2	1,9	2,0	1,7
1950	43 935	23,9	31,5	38,3	1,6	1,0	3,7
1951	39 784	19,5	33,9	38,4	2,6	1,6	4,1
1952	44 736	11,7	31,6	49,8	4,6	2,0	0,3
1953	51 911	12,4	29,8	50,7	5,7	1,3	0,1
1954	58 213	14,8	23,6	54,4	6,2	0,9	0,2
1955	56 970	19,8	19,9	51,6	8,1	0,4	0,2
1956	56 906	19,4	17,5	51,3	11,2	0,2	0,5
1957	64 455	18,8	14,8	46,4	18,9	0,2	0,9
1958	62 225	18,7	13,3	48,7	19,0	0,2	0,1
Småhus							
1955	16 392	65,0	9,5	24,4	0,2	0,7	0,1
1956	15 863	66,3	8,6	24,6	0,1	0,3	0,3
1957	17 120	67,3	8,0	24,1	0,1	0,3	0,3
1958	17 384	64,6	8,2	26,5	0,4	0,3	0,0
Övriga hus							
1955	40 578	1,5	24,0	62,6	11,3	0,3	0,2
1956	41 043	1,3	20,9	61,6	15,5	0,2	0,6
1957	47 335	1,3	17,3	54,5	25,6	0,1	1,2
1958	44 841	0,9	15,3	57,3	26,3	0,1	0,1

¹ 1 214 lägenheter i hus med icke bärande material i ytterväggarna.

² 24 » » » » » » » » » »

³ 1 190 » » » » » » » » » »

Byggherrar

Med byggherre menas här myndighet, organisation eller enskild, för vars räkning

ett hus uppförs, vare sig arbetet bedrivs i egen regi eller utlämnas på entreprenad.

I tab 6 redovisas för vart och ett av

Tab 6. Lägenheter i nybyggda hus, fördelade på grupper av byggherrar, åren 1949—1958

År	Antal lägenheter	Därav uppförda för						andra
		stat, lands- ting	kommuna- la och allmän- nyttiga företag	koopera- tiva företag	arbets- givare	egnahemsbyggare		
						totalt	ägar- lägen- heter	
1949	41 551	375	13 329	6 560	2 715	9 127	..	9 445
1950	43 935	572	14 340	6 797	2 548	10 509	9 436	9 169
1951	39 784	551	13 545	5 984	2 072	9 332	8 430	8 300
1952	44 736	487	17 237	7 879	3 486	7 132	6 445	8 515
1953	51 911	513	19 554	10 705	2 686	8 514	7 850	9 939
1954	58 213	456	18 299	14 383	1 677	11 762	10 887	11 636
1955	56 970	435	17 019	11 557	2 041	14 549	13 540	11 369
1956	56 906	545	16 714	14 328	1 971	13 708	12 883	9 640
1957	64 455	403	18 985	17 534	1 848	13 994	13 348	11 691
1958	62 225	505	18 396	17 319	1 357	15 131	14 624	9 517
Procentuell fördelning								
1949	41 551	0,9	32,1	15,8	6,5	22,0	..	22,7
1950	43 935	1,3	32,6	15,5	5,8	23,9	21,5	20,9
1951	39 784	1,4	34,0	15,0	5,2	23,5	21,2	20,9
1952	44 736	1,1	38,5	17,6	7,8	15,9	14,4	19,0
1953	51 911	1,0	37,7	20,6	5,2	16,4	15,1	19,1
1954	58 213	0,8	31,4	24,7	2,9	20,2	18,7	20,0
1955	56 970	0,8	29,9	20,3	3,6	25,5	23,8	20,0
1956	56 906	1,0	29,4	25,2	3,5	24,1	22,6	16,9
1957	64 455	0,6	29,5	27,2	2,9	21,7	20,7	18,1
1958	62 225	0,8	29,6	27,8	2,2	24,3	23,5	15,3

åren 1949—58 antalet lägenheter i inflyttningsfärdiga hus, fördelade på olika grupper av byggherrar. Ett ringa antal lägenheter uppförs för statens och landstingens räkning. Antalet lägenheter i hus uppförda för kommunala och allmännyttiga företag har, jämfört med motsvarande antal år 1957, minskat med ca 600 och uppgår år 1958 till ca 18 400. Deras relativa andel av produktionen — ca 30 % — är dock oförändrad. För kooperativa företag färdigställdes år 1958 ca 17 300 lägenheter, ett något mindre antal än 1957, den relativa andelen ökade dock med ca en halv procentenhet. För arbetsgivare färdigställdes ca 1 350 lägenheter, vilket antal såväl absolut som relativt är mindre än under något av åren 1949—57. Antalet lägenheter uppförda av egnahemsbyggare — 15 100 — är ab-

solut sett högre än något år under perioden 1949—57 och med undantag för år 1955 även relativt. För övriga byggherrar, såväl enskilda personer som bolag, stiftelser och organisationer av olika slag, uppfördes år 1958 ca 9 500 lägenheter, vilket med ca 2 200 understiger motsvarande antal år 1957. Deras relativa andel av bostadsproduktionen år 1958, ca 15 procent, var lägre än något tidigare år under redovisningsperioden.

Statliga lån och bidrag

Redovisningen avser antalet lägenheter i hus med bifallna ansökningar om statliga lån och bidrag. Härmed avses sådana lån och bidrag, vilkas syfte är att främja bostadsförsörjningen. Då bifallna ansökningar icke alltid fullföljs, blir antalet lägenheter i hus för vilka lån utbetalas

Tab 7. Förekomst och form av statligt stöd för nybyggda hus, åren 1949–1958

År	Antal lägenheter	Därav med statligt stöd					
		Totalt	Egnahems-lån	Tertiär- och/eller tilläggs-lån	Statsbi- drag till pensio- närshem	Ränte- bidrag	Övriga former av statligt stöd
1949	41 551	32 432	5 909	23 655	1 646	..	1 222
1950	43 935	35 001	8 375	25 152	1 259	..	215
1951	39 784	31 722	7 890	23 049	756	..	27
1952	44 736	38 657	6 135	31 561	951	..	10
1953	51 911	47 925	7 774	39 028	1 081	..	42
1954	58 213	54 887	11 098	43 233	544	..	12
1955	56 970	53 121	13 924	37 891	1 280	..	26
1956	56 906	53 976	13 774	39 300	892	..	10
1957	64 455	60 715	14 415	44 845	1 443	..	12
1958	62 225	58 355	15 007	41 714	1 269	359	6
Därav i städer	41 861	39 084	5 551	32 788	384	359	2
köpingar	5 264	5 039	1 861	3 138	40	—	—
egentliga landskommuner	15 100	14 232	7 595	5 788	845	—	4

något mindre än i hus för vilka beslut meddelas.

Av de år 1958 nybyggda husen har beslut om statliga lån och bidrag meddelats för hus med sammanlagt 58 355 lägenheter medan 3 870 lägenheter uppförts i hus utan sådana lån eller bidrag (tab 7). Av nedanstående tablå, vari procentuella antalet lägenheter i hus med statliga lån eller bidrag redovisas, framgår att såväl småhus som övriga hus belånats i något om än obetydligt lägre utsträckning år 1958 än år 1957.

Lägenhetstyper

Tab 8 visar att 1958 har jämfört med 1957 antalet lägenheter minskat inom lägenhetstyper med mindre än tre rum och kök — undantag två och flera rum utan kök — och ökat inom alla de redovisade lägenhetstyperna om tre och flera rum och kök. Sålunda färdigställdes 1958 ca

3 750 flera lägenheter om minst tre rum och kök, medan antalet lägenheter om två rum och kök var inemot 4 000 och smålägenheterna (lägenheter utan kök eller om ett rum och kök) 2 000 färre än år 1957.

Från 1957 till 1958 har andelen smålägenheter minskat från 19 till 17 procent och andelen lägenheter om två rum och kök från 25 till 20 procent, medan andelen lägenheter om tre och flera rum och kök har ökat från 55 till 63 procent. Andelen lägenheter om två rum och kök är 1958 den minsta och andelen lägenheter om tre och flera rum och kök den största under redovisningsperioden.

Av tab 9 framgår, att lägenheter om fyra rum och kök är den vanligaste lägenhetstypen i småhus. Andelen sådana lägenheter har ökat från 34 procent år 1955 till 42 procent år 1958. I övriga hus är för första gången under redovisningsperioden lägenheter om tre rum och kök

	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Enfamiljs- och tvåfamiljshus	64,8	70,9	73,3	73,6	82,0	88,8				
Småhus							90,4	92,2	92,6	91,8
Övriga hus	82,8	83,0	82,1	89,4	94,6	95,8	94,4	95,9	94,8	94,5
Samtliga hus	78,1	79,7	79,7	86,4	92,3	94,3	93,2	94,9	94,2	93,8

Tab 8. Lägenhetstyper i nybyggda hus, åren 1949–1958

År	Antal lägenheter	Därav om							
		1 rum	1 rum och kokvrå	2 och flera rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 och flera rum och kök
1949	41 551	1 399	2 910	319	3 236	14 778	12 529	4 438	1 942
1950	43 935	1 840	2 471	342	2 843	14 989	13 264	5 588	2 598
1951	39 784	1 530	2 511	381	2 648	13 125	11 523	5 224	2 842
1952	44 736	3 295	3 799	518	3 092	15 683	11 712	4 389	2 248
1953	51 911	4 383	4 180	565	3 792	19 449	12 422	4 817	2 303
1954	58 213	2 989	3 904	497	4 480	21 205	14 902	6 631	3 605
1955	56 970	2 022	4 110	429	4 899	18 354	14 404	8 019	4 733
1956	56 906	1 477	3 643	446	4 671	17 826	15 628	8 452	4 763
1957	64 455	2 570	4 353	705	4 872	16 363	19 745	10 525	5 322
1958	62 225	1 945	3 600	1 032	3 923	12 376	20 920	12 716	5 713
Därav i									
Stockholm, Göteborg, Malmö	13 642	146	1 216	234	448	2 274	5 549	2 350	1 425
övriga städer	28 219	1 362	1 370	565	2 010	6 537	8 773	5 419	2 183
köpingar	5 264	91	242	68	335	1 128	1 632	1 287	481
egentliga landskommuner	15 100	346	772	165	1 130	2 437	4 966	3 660	1 624
Procentuell fördelning									
1949	41 551	3,4	7,0	0,8	7,8	35,6	30,2	10,7	4,7
1950	43 935	4,2	5,6	0,8	6,5	34,1	30,2	12,7	5,9
1951	39 784	3,8	6,3	1,0	6,7	33,0	29,0	13,1	7,1
1952	44 736	7,4	8,5	1,2	6,9	35,1	26,2	9,8	5,0
1953	51 911	8,4	8,1	1,1	7,3	37,5	23,9	9,3	4,4
1954	58 213	5,1	6,7	0,9	7,7	36,4	25,6	11,4	6,2
1955	56 970	3,5	7,2	0,8	8,6	32,2	25,3	14,1	8,3
1956	56 906	2,6	6,4	0,8	8,2	31,3	27,5	14,9	8,4
1957	64 455	4,0	6,8	1,1	7,6	25,4	30,6	16,3	8,3
1958	62 225	3,1	5,8	1,7	6,3	19,9	33,6	20,4	9,2
Därav i									
Stockholm, Göteborg, Malmö	13 642	1,1	8,9	1,7	3,3	16,7	40,7	17,2	10,4
övriga städer	28 219	4,8	4,9	2,0	7,1	23,2	31,1	19,2	7,7
köpingar	5 264	1,7	4,6	1,3	6,4	21,4	31,0	24,4	9,1
egentliga landskommuner	15 100	2,3	5,1	1,1	7,5	16,1	32,9	24,2	10,8

den vanligaste lägenhetstypen. Andelen sådana lägenheter har ökat från 30 procent år 1957 till 35 procent år 1958. I dessa hus utgjordes 1958 hälften av lägenheterna av sådana om tre och flera rum och kök.

Efterföljande tablå vari redovisas det procentuella antalet smålägenheter och lägenheter om minst tre rum och kök i olika kommungrupper visar att, jämfört med år 1957, andelen smålägenheter har

minskat i Stockholm, Göteborg och Malmö tagna tillsammans, i övriga städer samt i köpingar, men ökat med en knapp procentenhet i de egentliga landskommunerna. Andelen lägenheter om tre och flera rum och kök har ökat i alla redovisade kommungrupper. Ökningen är störst i de tre storstäderna tillsammans, där andelen sådana lägenheter ökat från 51 till 68 procent.

Utan kök eller ett rum och kök									
	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957 1958
Stockholm, Göteborg, Malmö	18,7	15,3	20,3	23,6	22,5	19,2	19,7	16,2	24,1 15,0
Övriga städer	20,6	20,5	20,2	26,3	28,2	23,3	22,6	20,4	19,9 18,8
Köpingar	17,3	15,9	16,2	26,3	25,1	18,5	20,1	18,7	17,9 14,0
Egentliga landskommuner . .	16,7	13,1	10,9	18,2	20,3	16,8	16,8	15,1	15,1 16,0
Hela riket	18,9	17,1	17,8	23,9	24,9	20,4	20,1	18,0	19,4 16,9

Tre och flera rum och kök									
	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957 1958
Stockholm, Göteborg, Malmö	35,7	40,0	41,5	36,9	33,4	37,6	39,2	45,3	50,7 68,3
Övriga städer	41,4	44,5	42,9	36,8	32,1	38,0	41,7	44,8	52,5 58,0
Köpingar	50,4	54,9	51,3	39,3	38,1	45,7	50,7	50,9	55,0 64,6
Egentliga landskommuner . .	60,9	63,9	69,1	57,6	54,2	58,3	63,3	64,2	64,1 67,9
Hela riket	45,5	48,8	49,2	41,0	37,6	43,2	47,7	50,7	55,2 63,2

Lägenhetsutrustning

Förekomsten av wc och badrum redovisas i tab 10 och 11. Uppgifterna avser enskilda wc:n och badrum. Några för flera lägenheter gemensamma wc:n och badrum redovisas ej.

Praktiskt taget alla lägenheter i de under senare år byggda husen har centralvärme. Endast 11 lägenheter i de under år 1958 inflyttningsfärdiga husen saknade sådan utrustning.

Av lägenheterna om minst två rum och

Tab 9. Lägenheter i nybyggda hus fördelade efter hustyp och lägenhetstyp, åren 1949—1958

Hustyp, år	Antal lägenheter	Därav i % om				
		1 rum och kök eller utan kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 och flera rum och kök
Enfamiljs- och tvåfamiljshus						
1949	10 930	4,2	11,4	44,4	26,7	13,3
1950	12 124	2,5	8,4	41,0	31,1	17,0
1951	10 802	2,2	7,4	38,0	32,6	19,8
1952	8 351	2,8	8,2	38,1	31,5	19,5
1953	9 534	2,9	7,9	38,0	32,6	18,7
1954	12 500	2,1	5,8	36,0	33,2	22,9
Småhus						
1955	16 392	2,0	5,7	32,8	33,8	25,7
1956	15 863	1,7	4,6	32,8	36,4	24,4
1957	17 120	1,3	3,9	33,1	38,2	23,5
1958	17 384	0,9	3,2	30,8	41,5	23,6
Övriga hus						
1949	30 621	24,2	44,2	25,1	5,0	1,6
1950	31 811	22,6	43,9	26,1	5,7	1,7
1951	28 982	23,6	42,5	25,6	5,9	2,4
1952	36 385	28,8	41,2	23,5	4,8	1,7
1953	42 377	29,8	44,1	20,8	4,0	1,2
1954	45 713	25,4	44,8	22,8	5,4	1,6
1955	40 578	27,3	43,1	22,3	6,1	1,3
1956	41 043	24,0	41,9	25,4	6,5	2,1
1957	47 335	25,9	33,1	29,7	8,4	2,7
1958	44 841	23,1	26,3	34,7	12,3	3,6

Tab 10. Lägenhetsutrustning i nybyggda hus, åren 1949–1958

År	Antal lägenheter	Därav			Fördelning i %		
		med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc	med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc
1949	41 551	35 016	5 130	1 405	84,3	12,3	3,4
1950	43 935	38 580	4 043	1 312	87,8	9,2	3,0
1951	39 784	35 466	3 217	1 101	89,1	8,1	2,8
1952	44 736	37 654	5 881	1 201	84,2	13,1	2,7
1953	51 911	43 690	7 078	1 143	84,2	13,6	2,2
1954	58 213	52 985	4 612	616	91,0	7,9	1,1
1955	56 970	52 758	3 650	562	92,6	6,4	1,0
1956	56 906	53 827	2 611	468	94,6	4,6	0,8
1957	64 455	60 963	3 181	311	94,6	4,9	0,5
1958	62 225	59 624	2 229	372	95,8	3,6	0,6
Därav i							
Stockholm, Göteborg, Malmö	13 642	13 511	101	30	99,0	0,7	0,2
övriga städer	28 219	26 699	1 337	183	94,6	4,7	0,6
köpingar	5 264	5 129	96	39	97,4	1,8	0,7
egentliga landskommuner . .	15 100	14 285	695	120	94,6	4,6	0,8

Tab 11. Lägenhetsutrustning i lägenheter av olika storlek i nybyggda hus, åren 1949–1958

År	Samtliga lägenheter	Enkelrum	Kokvrå-lägenheter och dubletter	1 rum och kök	2 och flera rum och kök
Procentuellt antal lägenheter med wc och badrum					
1949	84,3	9,6	30,0	63,7	94,5
1950	87,8	15,5	37,9	70,9	96,6
1951	89,1	16,9	42,9	74,6	97,8
1952	84,2	6,5	41,0	71,7	98,3
1953	84,2	8,6	44,1	76,4	98,3
1954	91,0	16,1	59,8	86,3	99,3
1955	92,6	28,3	64,0	83,0	99,4
1956	94,6	28,9	70,2	87,9	99,5
1957	94,6	32,8	78,7	89,0	99,7
1958	95,8	21,6	86,5	91,2	99,8
Procentuellt antal lägenheter utan wc					
1949	3,4	32,3	6,3	4,0	1,8
1950	3,0	34,9	3,7	1,9	1,4
1951	2,8	42,7	3,0	2,7	0,9
1952	2,7	29,4	1,0	1,1	0,4
1953	2,2	19,4	1,6	0,9	0,5
1954	1,1	15,3	0,7	0,4	0,2
1955	1,0	21,5	1,0	0,3	0,1
1956	0,8	25,1	0,5	0,2	0,1
1957	0,5	9,8	0,4	0,1	0,1
1958	0,6	0,2	0,1	0,1	0,1

	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Stockholm, Göteborg, Malmö	88,3	91,3	90,1	84,1	84,6	90,6	95,6	97,8	95,5	99,0
Övriga städer	87,5	88,4	89,4	84,7	84,0	91,4	93,0	94,4	94,3	94,6
Köpingar	87,1	91,5	90,1	84,9	86,4	92,8	91,7	94,4	95,8	97,4
Egentliga landskommuner . .	73,7	82,0	87,3	82,8	83,3	90,0	89,6	92,6	94,0	94,6

kök i de år 1958 nybyggda husen hade så gott som alla dessutom både wc och badrum (tab 11).

De mindre lägenheterna utrustas icke lika fullständigt, men andelen smålägenheter utrustade med såväl wc som badrum har successivt ökat. I de år 1958 inflyttningsfärdiga husen inreddes badrum (och wc) i 91 procent av lägenheterna om ett rum och kök, i 87 procent av kokvrålägenheterna och dubbletterna och i 22 procent av enkelrummen.

Av enkelrummen saknade år 1957 en tiondel enskilt wc medan år 1958 så gott som alla enkelrum var utrustade med denna bekvämlighet.

I ovanstående tablå redovisas det procentuella antalet lägenheter med såväl wc som badrum i olika kommungrupper.

Ombyggnads-, förbättrings- och rivningsverksamhet. Nettotillskott av lägenheter

Uppgifter inhämtas om sådana ombyggnads- och förbättrade hus, i vilka lägenheter tillkommer eller avgår och/eller ändrar standard i vissa avseenden, nämligen om rumsantalet ökas eller minskas, om centralvärme anordnas eller enskilt wc eller badrum inreds i lägenheter som tidigare har saknat dylik utrustning. Från och med år 1956 har redovisningen av ombyggnads- och förbättringsverksamheten inskränkts; dels inhämtas icke längre några uppgifter om inläggandet av vatten- eller avloppsledning, dels redovisas övriga standardändringar endast i samband med redovisningen av nettotillskottet av lägenheter inom olika utrustningsgrupper och lägenhetstyper. Uppgifterna om om-

byggnads- och förbättringsverksamheten måste anses som ofullständiga, då svårigheterna för uppgiftslämnarna att få kännedom om ändringsarbetena ofta är stora.

Medan uppgifterna om ombyggnads- och förbättringsarbetena skall lämnas när dessa har avslutats, avser uppgifterna om rivningar hus, vilkas rivning har påbörjats.

Antalet lägenheter i rivningshus har sedan år 1953 successivt ökat och uppgick år 1958 till 4 186 (tab 12).

Rivningshusen innehåller ett tämligen stort antal smålägenheter. Ombyggnadsverksamheten har medfört en minskning av antalet lägenheter om ett och två rum och kök och en ökning av antalet större lägenheter. Resultatet av ombyggnads- och rivningsverksamheten innebär, att antalet lägenheter om ett och två rum och kök utgör en mindre och antalet lägenheter om minst tre rum och kök en större procentuell del av nettotillskottet av

Tab 12. Antal tillkomna och avgångna lägenheter, åren 1949—1958

År	Nybyggd	Ombyggnad		Rivning	Nettotillskott
		Tillkomna	Avgångna		
1949	41 551	994	672	1 304	40 569
1950	43 935	989	736	1 417	42 771
1951	39 784	973	760	1 247	38 750
1952	44 736	834	687	1 107	43 776
1953	51 911	741	671	1 614	50 367
1954	58 213	747	608	2 265	56 087
1955	56 970	679	595	2 612	54 442
1956	56 906	682	647	2 785	54 156
1957	64 455	725	651	3 162	61 367
1958	62 225	724	683	4 186	58 080

Tab 13. Ökning resp minskning av antalet lägenheter i olika lägenhetstyper genom nybyggnad, ombyggnad och rivning, år 1958

Byggnadsarbetets art	Ökning eller minskning av totalantalet lägenheter	1 rum	1 rum och kök-vrå	2 och flera rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 och flera rum och kök
Nybyggnad	62 225	1 945	3 600	1 032	3 923	12 376	20 920	12 716	5 713
Ombyggnad (nettoresultat)	41	48	19	2	-423	-582	136	436	405
Rivning	4 186	633	35	47	1 659	1 105	414	172	121
Nettotillskott	58 080	1 360	3 584	987	1 841	10 689	20 642	12 980	5 997
Procentuell fördelning									
Nybyggnad	62 225	3,1	5,8	1,7	6,3	19,9	33,6	20,4	9,2
Nettotillskott	58 080	2,3	6,2	1,7	3,2	18,4	35,5	22,3	10,3

lägenheter än av nyproduktionen (tab 13).

I tab 14 redovisas de på nybyggnad, på nettoresultatet av ombyggnad och på rivning beroende förändringarna i bostadsbeståndets sammansättning med avseende på utrustningsgrupper. Antalet dåligt utrustade lägenheter har minskat något mera genom ombyggnad än genom rivning. Av de 4 186 genom rivning avgångna lägenheterna saknade visserligen 3 430 centralvärme, men genom ombyggnad och förbättringar har samtidigt antalet lägenheter utan centralvärme reducerats med 3 692 och antalet lägenheter utan wc med 4 189. Det sammanlagda

resultatet av nybyggnad, ombyggnad och rivning är, att antalet lägenheter med centralvärme har ökat med 65 191 och antalet lägenheter med wc med 64 883. Antalet lägenheter utan centralvärme har minskat med 7 111 och antalet lägenheter utan wc med 6 803.

Då, som ovan har framhållits, uppgifterna om förbättringsverksamheten är ofullständiga, bör de här redovisade uppgifterna om ökningen av antalet lägenheter med centralvärme och wc samt minskningen av antalet lägenheter utan denna utrustning anses som minimiuppgifter.

Tab 14. Ökning resp minskning av antalet lägenheter i olika utrustningsgrupper genom nybyggnad, ombyggnad och förbättring samt rivning, år 1958

Byggnadsarbetets art	Ökning eller minskning av totalantalet lägenheter	Med centralvärme			Utan centralvärme		
		med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc	med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc
Nybyggnad	62 225	59 621	2 229	364	3	—	8
Ombyggnad (nettoresultat)	41	3 657	594	- 518	- 21	± 0	- 3 671
Rivning	4 186	156	282	318	80	682	2 668
Nettotillskott	58 080	63 122	2 541	- 472	- 98	- 682	- 6 331

Gunnel Öhman

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin juni—juli 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) juli 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal juli 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	42	5 057	117	5 174	69
Malmgruvor	38	4 801	117	4 918	65
Kolgruvor	4	256	—	256	3
Metall- och verkstadsindustri	857	168 585	11 937	180 522	3 387
Järn-, stål- och kopparverk	29	18 323	529	18 852	466
Järn- och stålmanufaktur	149	15 012	1 724	16 736	301
Mekaniska verkstäder	374	77 088	3 203	80 291	1 461
Reparationsverkstäder	110	8 111	7	8 118	201
Skeppsvarv	30	23 509	2	23 511	553
Elektroteknisk industri	80	19 049	5 341	24 390	279
Annan metallindustri	85	7 493	1 131	8 624	126
Jord- och stenindustri	206	21 950	2 371	24 321	552
Torvindistri	2	212	—	212	8
Stenindustri	37	2 790	13	2 803	64
Kalk- och kritbruk	18	1 011	7	1 018	22
Cementfabriker	8	1 892	44	1 936	54
Cementvarufabriker	29	3 496	47	3 543	83
Tegelbruk	51	4 093	116	4 209	113
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	14	3 293	1 569	4 862	72
Glasindustri	30	3 202	545	3 747	92
Annan jord- och stenindustri	17	1 961	30	1 991	44
Träindustri	413	33 430	1 081	34 511	754
Sågverk och hyvlerier	169	14 682	194	14 876	374
Lådfabriker	7	507	19	526	17
Fanér- och plywoodfabriker	9	871	151	1 022	17
Byggnadssnickarfabriker	78	7 338	99	7 437	162
Möbelfabriker	87	5 993	206	6 199	97
Svarveri- och skidfabriker	35	2 508	219	2 727	59
Annan trävaruindustri	28	1 531	193	1 724	29
Massa- och pappersindustri	135	31 030	3 781	34 811	953
Massafabriker	46	12 305	179	12 484	362
Pappersbruk och pappfabriker	50	15 875	2 403	18 278	515
Wallboardfabriker	5	1 038	31	1 069	22
Papp- och pappersvaruindustri	34	1 812	1 168	2 980	53
Grafisk industri	161	12 186	2 763	14 949	361
Bokbinderier	20	1 009	1 104	2 113	43
Bok- och accidenstryckerier	66	5 036	974	6 010	134
Tidningstryckerier	51	4 260	492	4 752	144
Annan grafisk industri	24	1 881	193	2 074	40

¹ En redogörelse för uppläggningsen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1959 (sid 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka utvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för juli 1959 (juni 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			juni 1959	juli 1959	juni 1959	juli 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
101,4	..	101,5	63,8	55,9	2,3	2,7	12,9	45,2
101,5	..	101,6	61,9	57,8	2,5	2,8	13,0	47,0
99,2	—	99,2	98,7	34,4	0,7	0,9	10,9	11,3
99,9	100,3	99,9	47,4	47,6	2,9	3,4	9,2	56,9
100,8	103,1	100,9	62,6	70,0	3,7	4,1	14,8	47,2
100,2	103,5	100,5	42,0	45,1	2,5	2,1	7,0	61,1
99,9	100,5	99,9	46,8	45,3	2,9	3,7	8,0	56,9
99,6	..	99,6	58,8	62,3	2,0	2,9	11,8	48,0
98,7	..	98,7	59,3	58,9	4,0	3,6	10,9	46,5
99,8	99,4	99,7	31,0	29,4	2,5	2,6	8,6	71,5
100,6	98,2	100,3	37,5	36,3	2,4	1,6	6,9	65,2
100,8	100,3	100,8	60,5	57,4	3,7	3,9	9,0	45,4
..	..	..	..	..	..	..	..	..
100,0	..	100,0	55,6	56,1	3,0	2,9	7,4	48,5
99,6	..	99,7	67,9	57,3	3,2	3,5	15,8	42,6
102,9	..	103,1	74,8	77,0	6,3	7,6	18,4	40,8
102,1	..	102,0	60,3	56,9	5,5	6,4	6,2	44,5
101,0	..	101,1	75,3	67,0	2,5	2,0	6,1	30,0
99,9	100,2	100,0	41,5	40,0	1,9	2,9	9,2	62,3
100,8	98,7	100,5	68,2	63,6	1,9	2,2	11,8	40,1
100,8	..	100,9	50,2	48,9	6,7	5,5	3,1	51,8
100,3	100,9	100,3	54,0	53,4	3,2	2,6	5,8	49,3
100,2	..	100,1	60,7	60,9	3,2	3,0	6,2	43,1
100,2	..	100,8	86,3	77,8	2,6	1,3	3,8	17,7
102,0	..	101,5	45,9	43,0	2,8	2,9	8,4	58,6
100,2	..	100,2	56,7	51,3	5,0	3,7	5,2	46,3
99,8	..	99,9	35,9	39,3	1,9	0,9	5,8	66,1
99,4	..	99,9	53,1	53,6	2,7	0,9	4,8	49,4
104,0	..	104,0	45,8	44,7	1,5	1,5	4,5	58,0
101,8	98,7	101,4	70,9	69,5	5,6	7,5	12,5	38,9
101,2	..	101,2	73,1	74,5	5,9	7,4	13,8	37,7
102,4	100,4	102,2	76,1	72,0	5,6	7,9	13,1	35,3
101,2	..	101,2	36,0	52,1	6,9	11,8	9,5	67,8
100,2	95,3	98,2	45,7	42,1	3,6	2,4	5,2	55,8
100,7	97,5	100,1	61,9	64,1	3,8	3,5	14,7	47,2
101,4	97,3	99,2	34,1	52,5	1,6	2,1	9,1	68,8
99,9	97,5	99,5	58,6	57,1	3,0	3,2	11,7	48,0
101,6	98,4	101,3	85,5	85,1	5,5	4,2	20,7	33,0
100,3	..	100,0	52,3	51,6	4,5	3,6	15,7	55,9

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin juni—juli 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) juli 1959			arbetstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal juli 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	281	18 784	8 762	27 546	880
Kvarnar	15	1 156	215	1 371	41
Bageriindustri	63	3 656	2 201	5 857	186
Sockerindustri	17	1 914	344	2 258	46
Choklad- o konfektindustri	22	1 352	2 236	3 588	86
Mejeriindustri	35	3 194	406	3 600	143
Slakterier och charkuterier	70	5 158	1 540	6 698	240
Fiskkonserverfabriker	19	409	697	1 106	32
Fruktkonserverindustri	11	408	620	1 028	38
Margarinindustri	6	291	50	341	11
Annan livsmedelsindustri	23	1 246	453	1 699	56
Dryckesvaru- och tobaksindustri	75	4 489	1 913	6 402	220
Dryckesvaruindustri	67	4 103	908	5 011	182
Tobaksfabriker	8	386	1 005	1 391	39
Textil- och beklädnadsindustri	427	16 240	28 926	45 166	840
Ylleindustri	29	2 046	2 076	4 122	50
Bomullsindustri	34	4 173	3 078	7 251	101
Linne- och juteindustri	8	948	974	1 922	50
Triåfabriker	58	1 330	4 150	5 480	106
Sömnadsindustri	204	4 073	14 784	18 857	381
Hatt- och mössfabriker	21	328	1 023	1 351	31
Annan textil- o beklädnadsindustri	73	3 342	2 841	6 183	121
Läder-, hår- o gummivaruindustri	137	9 442	5 290	14 732	245
Garverier	15	1 280	137	1 417	31
Päls- o skinnvarufabriker	25	1 048	825	1 873	26
Skoindustri	57	2 408	2 113	4 521	53
Andra lädervarufabriker	17	596	493	1 089	19
Gummivarufabriker	13	3 644	1 553	5 197	106
Annan läder-, hår- o gummivaruind	10	466	169	635	10
Kemisk o kemisk-teknisk industri	128	14 961	3 868	18 829	405
Rent kemisk industri	18	3 769	123	3 892	102
Färg-, olje- o parfymfabriker	37	4 839	1 046	5 885	131
Sprängämnesfabriker	5	1 233	539	1 772	31
Tändsticksfabriker	6	832	598	1 430	28
Annan kemisk-teknisk industri	62	4 288	1 562	5 850	114
Samtliga industrigrupper	2 862	336 154	70 809	406 963	8 667
Statliga verkstäder m m	142	14 388	1 032	15 420	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	86	11 709	424	12 133	..
Skeppsvarv	2	1 837	13	1 850	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	53	742	554	1 296	..
Sprängämnesfabriker	1	100	41	141	..

Indextal för juli 1959 (juni 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl. permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl. över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			juni 1959	juli 1959	juni 1959	juli 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
102,3	101,0	101,9	84,3	84,8	3,8	4,5	16,3	30,7
102,9	90,7	100,8	87,3	82,7	4,4	4,8	22,1	32,5
103,6	103,3	103,5	83,2	85,9	1,9	3,1	14,8	31,5
98,0	98,9	98,1	67,7	56,9	1,3	2,0	25,5	48,6
100,1	93,5	95,9	58,4	59,0	3,9	2,9	10,6	45,6
100,3	106,8	101,0	96,3	96,2	5,0	4,1	13,1	17,2
102,6	108,4	103,9	96,3	96,3	4,7	5,4	17,1	23,1
116,5	98,2	104,2	72,6	87,0	4,5	11,4	25,0	47,7
134,7	109,7	118,4	121,8	134,8	7,2	8,7	21,9	19,6
97,0	..	97,2	90,2	89,8	5,9	5,8	21,7	27,3
100,0	101,6	100,4	83,7	80,8	3,8	3,4	10,9	25,7
101,7	99,3	101,0	86,7	86,5	4,4	5,0	16,0	27,8
102,2	101,0	102,0	92,7	92,2	4,7	4,9	16,5	24,1
97,0	97,8	97,5	66,9	67,0	3,4	5,5	14,2	41,1
100,0	99,0	99,4	48,9	48,3	1,4	1,1	7,9	54,6
99,7	101,3	100,5	30,4	30,4	3,3	2,9	8,1	72,2
99,6	99,4	99,5	37,1	36,2	1,2	1,6	7,8	65,6
99,5	96,5	98,0	66,2	66,5	1,9	1,3	10,9	39,8
97,9	99,4	99,0	54,6	49,8	1,4	0,8	8,0	49,3
102,6	98,1	99,1	53,2	53,4	0,8	0,7	7,4	50,3
103,5	101,7	102,1	66,9	66,1	0,2	0,2	9,2	40,6
98,0	101,0	99,4	47,9	49,2	2,4	1,7	8,1	55,7
99,4	98,1	98,9	48,5	41,7	1,6	1,7	6,2	54,0
96,8	..	96,6	58,8	52,0	2,4	1,3	6,1	42,8
97,0	98,0	97,5	33,5	37,7	0,5	0,3	4,5	67,2
99,5	98,6	99,1	31,3	30,1	0,8	0,7	5,9	70,3
99,0	97,0	98,1	45,9	43,9	1,9	2,4	6,3	56,2
100,9	97,9	99,9	68,2	49,4	2,3	2,6	7,0	36,5
100,9	..	100,6	40,0	39,6	0,9	0,4	6,2	62,7
100,3	98,3	99,9	65,7	56,4	4,0	4,2	13,4	43,1
102,7	..	102,6	78,7	74,0	4,8	5,9	19,6	38,3
98,9	98,2	98,8	59,0	59,9	3,8	4,5	15,6	49,6
101,5	98,0	100,4	90,7	43,2	2,3	2,0	6,7	15,7
100,5	98,8	99,8	92,8	51,6	2,2	2,1	9,1	15,5
99,7	98,2	99,3	50,2	48,0	4,5	3,5	10,3	54,6
100,4	99,4	100,2	55,3	54,6	3,2	3,7	9,9	49,7
99,8	101,9	99,9	50,3	..	..	..	13,1	56,2
99,5	99,8	99,6	48,9	..	..	..	11,2	56,4
99,9	..	99,9	61,9	..	..	..	25,4	53,8
102,8	103,9	103,3	54,9	..	..	..	13,9	54,2
..	..	..	..	..	..	..	..	..

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, juli 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) augusti 1958—juli 1959

Bransch	1958					1959						
	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli
Gruvindustri	98,4	96,6	95,3	94,3	93,8	91,0	89,7	88,6	87,0	85,3	85,2	86,5
Metall- och verkstadsind . .	99,5	99,2	99,3	99,1	99,0	98,6	98,7	98,8	98,9	98,9	100,2	100,1
Jord- och stenindustri . .	98,3	97,1	95,8	95,0	92,7	89,9	89,1	90,1	92,6	94,5	96,4	97,2
Träindustri	98,2	96,7	95,1	92,3	90,0	88,2	89,3	92,3	95,3	96,8	97,8	98,1
Massa- och pappersindustri	98,6	99,0	98,8	98,8	98,1	98,1	98,5	98,6	99,5	100,1	102,1	103,5
Grafisk industri	100,8	100,9	101,2	101,5	101,2	99,4	99,7	99,6	99,7	99,5	100,0	100,1
Livsmedelsindustri	97,1	96,3	97,7	96,6	94,3	90,1	90,3	90,3	90,4	91,8	96,9	98,7
Dryckesvaru- och tobaksind	91,7	89,1	88,0	88,4	91,9	86,8	87,0	87,0	88,0	92,1	96,7	97,7
Textil- och beklädnadsind	99,5	99,4	97,8	97,4	97,1	95,6	95,9	96,2	96,2	95,8	95,8	95,2
Läder-, hår- o gummiu ind	100,1	100,2	100,3	100,3	99,5	98,6	99,2	99,7	100,3	101,1	101,8	100,7
Kemisk o kemisk-tekn ind	98,3	97,8	98,0	97,3	96,3	95,8	96,3	97,8	98,7	98,8	101,6	101,5
Samtliga industrigrupper	99,0	98,6	98,3	97,8	97,2	96,0	96,2	96,7	97,3	97,7	99,3	99,5

Tab 3. Antal i maj—juli 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	maj	juni	juli	maj	juni	juli	maj	juni	juli	maj	juni	juli
Gruvindustri	0,4	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,3	0,2	0,6	1,0	1,7
Metall- och verkstadsindustri . .	0,5	0,4	0,6	0,6	0,8	0,6	0,5	0,5	0,3	0,1	0,1	0,1
Jord- och stenindustri	0,5	0,6	0,5	1,1	1,1	0,4	2,5	2,0	1,9	0,4	0,2	0,5
Träindustri	1,0	0,7	0,6	1,1	0,8	0,5	0,7	0,7	0,8	0,5	0,6	0,3
Massa- och pappersindustri . . .	0,4	0,3	0,5	0,6	1,1	0,6	1,4	1,5	1,2	0,1	0,1	0,1
Grafisk industri	0,6	0,3	0,9	0,7	0,3	0,4	2,0	2,6	2,1	0,2	0,2	0,3
Livsmedelsindustri	0,9	0,7	1,4	1,6	2,5	1,4	4,4	4,0	4,1	0,2	0,7	0,5
Dryckesvaru- och tobaksindustri .	0,6	1,0	1,2	2,3	1,6	1,2	1,3	0,9	1,1	0,5	0,8	0,9
Textil- och beklädnadsindustri . .	0,8	0,5	1,1	0,6	0,8	1,2	7,5	7,7	7,1	1,8	1,1	1,1
Läder-, hår- och gummiuindustri	0,7	0,7	0,6	1,0	0,7	0,6	3,6	3,8	3,2	0,5	0,5	0,9
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,6	0,6	1,1	0,9	1,5	0,8	1,7	1,7	1,5	0,0	—	0,0
Samtliga industrigrupper	0,6	0,5	0,8	0,8	1,0	0,7	2,0	1,8	1,7	0,4	0,3	0,3

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under juli 1959

		Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
		Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa juli	1956 . .	101 622	62 441	112 131	46 167	25 099	71 266	16 721
» »	1957 . .	112 945	70 424	103 562	44 807	25 095	69 902	15 144
» »	1958 . .	128 266	78 786	94 220	41 409	25 317	66 726	14 390
» juni	1959 . .	159 293	96 506	121 747	55 282	33 421	88 703	19 241
» juli	1959 . .	127 186	79 109	96 447	40 037	25 479	65 516	13 886
Därav								
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske		3 120	2 999	3 331	2 097	537	2 634	118
Skogsbruk		5 094	5 080	1 094	927	27	954	7
Malmbrytning och metallind		9 184	8 532	5 655	2 387	152	2 539	22
Trä-, grafisk och pappersind		4 119	3 757	1 697	901	132	1 033	20
Byggnadsverksamhet		14 681	14 677	9 117	7 049	1	7 050	150
Övriga industrigrupper		9 197	4 454	5 827	1 757	1 404	3 161	14
Samfärdsel		8 131	7 813	13 197	11 367	153	11 520	3 881
Handel		10 243	3 919	15 674	3 733	7 130	10 863	3 119
Förvaltning och fria yrken		13 768	7 345	11 341	2 981	2 749	5 730	1 503
Sjukvård och husligt arbete		9 916	167	18 153	120	9 813	9 933	3 088
Därav under 18 år		29 680	13 758	15 663	5 469	6 754	12 223	132

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa augusti 1958—augusti 1959

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
Augusti	13 323	3 391	16 714	1,3	1,3	2,5
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April	30 540	4 351	34 891	2,7	1,8	7,8
Maj	21 943	3 609	25 552	1,9	1,4	5,4
Juni	13 061	2 653	15 714	1,2	1,0	2,9
Juli	10 998	1 591	12 589	1,0	0,8	1,9
Augusti ¹	—	—	15 923	1,2	1,0	2,8

¹ Preliminära uppgifter.

Löneförhållandena för arbetare inom industrin i maj 1959

Sedan flera år tillbaka har socialstyrelsen från företag inom industrin fyra gånger om året inhämtat uppgifter om av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppbyggen lönesumma och utförda arbetstimmar. På grundval av dessa uppgifter har beräkningar gjorts rörande förändringarna i arbetarnas genomsnittliga timförtjänster sedan närmast föregående undersökningstillfälle och sedan motsvarande undersökningstillfälle föregående år. För varje undersökningens resultat har redogjorts i Sociala Meddelanden (senast i Soc Medd Statistisk Information, juni 1959).

Från och med år 1959 har en omläggning företagits av ovan nämnda statistik (den s k kvartalsstatistiken). Beträffande insamlingen av primärmaterialet innebär omläggningen, att uppgifter till kvartalsstatistiken liksom uppgifter till sysselsättningsstatistiken¹ (den s k månadsstatistiken) begärs från ett antal företag som utvalts enligt ett stickprovsförfarande. Från en förteckning över ca 7 500 företag (firmor eller arbetsställen), som insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958, samt från en förteckning över ca 1 750 företag, som vid jämförelse med kommerskollegii register över industriföretag ej kunnat återfinnas i socialstyrelsens register, utvaldes samtliga företag med över 25 anställda arbetare och vart tionde av

övriga företag. Därjämte har från en förteckning över ca 1 400 företag i styrelsens register, vilka ej lämnat uppgifter till sysselsättningsstatistiken i februari 1958, verkställts ett urval av företag efter samma grunder. Inalles erhöles på detta sätt 4 496 företag. Inom socialstyrelsen utarbetas f n kompletterande förteckningar över industriföretag. Även bland dessa företag ämnar styrelsen göra ett urval för kvartalsstatistiken. En närmare redogörelse för det använda urvalsförfarandet har lämnats i Soc Medd Statistisk Information, juni 1959, s 197.

De för kvartalsstatistiken erforderliga uppgifterna om utbetalda lönesummor och utgjorda arbetstimmar inhämtas under år 1959 på ett rapportkort, som innehåller uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppbyggen lönesumma och utförda arbetstimmar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnliga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar) och b) antal arbetare som varit i arbete under hela eller del av den redovisade avlöningsperioden. I lönesummorna skall enligt anvisningarna ingå övertidsersättning, skifttillägg, ackordsöverskott m m, men ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade arbetare för vissa bestämda helgdagar), ersättningar vid sjukdom, olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda löne-

¹ Jfr Soc Medd Statistisk Information, mars 1959, s 98.

Tab 1. Indextal (februari 1959 = 100 och maj 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i maj 1959

	Företag, som lämnat uppgifter för både febr 1959 och maj 1959				Företag, som lämnat uppgifter för både maj 1958 och maj 1959			
	Antal före- tag ¹	Indextal (febr 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i maj 1959 för			Antal före- tag ¹	Indextal (maj 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i maj 1959 för		
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb ²		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	Genomsnittlig timförtjänst, kr, i maj 1959 för vuxna manl arb
Gruvindustri	49	103,9	..	104,2	54	105,4	..	7,00
Malmgruvor	42	103,8	..	104,1	47	105,1	..	7,06
Kolgruvor	7	100,3	—	100,3	7	103,4	—	5,51
Metall- och verkstadsindustri	999	103,2	102,5	103,2	965	104,6	104,1	5,68
Järn-, stål- och kopparverk	37	104,4	101,5	104,4	35	105,7	106,6	5,77
Järn- och stålmanufaktur	171	101,7	102,1	101,7	161	104,4	103,7	5,41
Mekaniska verkstäder	433	103,1	102,3	103,2	423	104,7	104,4	5,61
Reparationsverkstäder	123	106,4	..	105,9	113	104,9	..	5,75
Skeppsvarv	33	101,8	—	101,6	34	103,8	—	6,20
Elektroteknisk industri	87	103,3	102,5	102,9	90	104,4	103,6	5,52
Annan metallindustri	115	104,9	104,2	104,6	109	105,7	105,7	5,41
Jord- och stenindustri	224	104,6	103,2	104,8	213	107,8	102,7	5,19
Torvindistri	3	..	—	..	3	..	—	..
Stenindustri	39	104,6	..	104,7	41	107,6	..	5,03
Kalk- och kritbruk	17	107,2	..	107,0	18	107,0	..	5,32
Cementfabriker	7	106,4	..	106,4	7	105,1	..	5,36
Cementvarufabriker	31	104,0	..	104,0	29	114,3	..	6,28
Tegelbruk	57	106,2	..	106,5	52	106,1	..	4,83
Porslins-, kakel- o lergodsind	14	104,6	102,8	104,4	13	106,5	102,5	5,00
Glasindustri	40	102,9	103,3	103,0	37	105,1	102,6	4,78
Annan jord- o stenindustri	16	107,1	..	107,0	13	105,5	..	5,58
Träindustri	428	105,1	102,3	105,1	387	104,6	105,0	4,86
Sågverk och hyvlerier	174	107,6	..	107,0	163	104,7	103,7	4,92
Lådfabriker	8	105,9	..	102,9	7	103,9	..	4,56
Fanér- och plywoodfabriker	8	103,3	..	104,4	6	105,3	..	5,07
Byggnadsnickerifabriker	84	102,3	..	102,7	73	104,3	..	4,79
Möbelfabriker	90	104,7	..	105,3	79	104,0	..	4,79
Svarveri- och skidfabriker	35	105,4	..	105,2	33	105,9	..	4,76
Annan trävaruindustri	29	101,2	..	100,5	26	106,2	..	5,01
Massa- och pappersindustri	156	106,6	102,6	106,3	162	105,7	104,7	5,42
Massafabriker	53	107,3	..	107,2	60	105,0	..	5,65
Pappersbruk och pappfabr	57	106,4	102,3	106,0	57	107,1	105,3	5,21
Wallboardfabriker	8	105,3	..	104,8	10	101,3	..	5,26
Papp- och pappersvaruind	38	104,4	103,4	104,3	35	103,4	103,8	5,40
Grafisk industri	205	104,0	103,5	104,0	200	103,6	107,4	5,73
Bokbinderier	22	104,7	101,3	103,1	23	107,2	104,1	5,62
Bok- och accidenstryckerier	87	102,8	103,1	103,2	81	103,4	105,4	5,40
Tidningsstryckerier	62	107,1	..	106,9	65	102,1	114,0	6,14
Annan grafisk industri	34	100,9	..	101,3	31	106,1	..	5,65
Livsmedelsindustri	287	104,5	105,4	105,0	277	105,6	105,6	4,98
Kvarnar	14	106,5	..	106,4	11	109,7	..	4,85
Bageriindustri	63	106,7	106,5	106,7	64	108,4	107,8	5,17
Sockerindustri	17	105,2	102,0	105,1	17	106,2	103,5	4,70
Choklad- o konfektindustri	20	104,1	104,4	104,3	19	105,8	105,9	5,17
Mejeriindustri	36	103,7	103,7	103,4	32	104,0	104,4	4,86
Slakterier o charkuterier	79	103,4	103,5	103,6	80	104,4	104,7	5,10
Fiskkonserverfabriker	21	103,7	107,9	106,0	18	102,8	100,6	4,52
Fruktkonserverindustri	10	102,8	101,5	103,4	11	103,5	104,7	4,56
Margarinindustri	8	102,3	..	102,0	8	102,7	..	5,01
Annan livsmedelsindustri	19	106,2	104,4	106,0	17	104,9	104,9	4,80

¹ Ej uppräknat. — ² Inkl minderåriga.

Tab 1 (forts). Genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i maj 1959

	Företag, som lämnat uppgifter för både febr 1959 och maj 1958				Företag, som lämnat uppgifter för både maj 1958 och maj 1959				
	Antal före- tag	Indextal (febr 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i maj 1959 för			Antal före- tag	Indextal (maj 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i maj 1959 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i maj 1959 för	
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Dryckesvaru- och tobaksind	83	103,8	105,1	104,1	82	106,8	104,8	4,88	3,73
Dryckesvaruindustri	76	103,6	104,8	103,3	74	106,7	103,8	4,85	3,76
Tobaksfabriker	7	106,1	104,9	104,7	8	108,1	105,8	5,13	3,70
Textil- o beklädnadsindustri	522	103,3	103,3	103,3	481	103,4	104,6	4,56	3,60
Ylleindustri	40	102,7	103,6	102,9	40	106,2	105,0	4,41	3,60
Bomullsindustri	49	102,7	102,1	102,4	48	103,0	104,5	4,42	3,63
Linne- och juteindustri	8	101,4	102,8	102,6	8	103,0	103,3	4,09	3,36
Triåfabriker	71	105,5	102,8	103,7	67	106,9	104,6	4,73	3,55
Sömnadsindustri	251	104,5	103,5	103,6	218	105,4	104,6	4,72	3,59
Hatt- och mössfabriker	20	..	105,2	104,8	20	..	107,0	..	3,56
Annan textil- o beklädn ind	83	103,2	103,5	103,0	80	99,5	104,2	4,72	3,74
Läder-, hår- o gummivaruind	149	104,3	103,9	104,2	131	105,7	105,8	5,18	3,64
Garverier	16	105,6	..	105,2	16	105,4	..	5,01	..
Päls- o skinnvarufabriker	27	100,9	105,7	103,7	22	105,7	103,9	5,17	3,65
Skoindustri	63	107,2	103,0	105,3	58	106,7	104,8	5,11	3,59
Andra lädervarufabriker	19	103,5	104,8	104,5	14	104,4	104,7	5,01	3,92
Gummivarufabriker	11	102,6	106,2	103,2	10	104,9	109,7	5,30	3,63
Annan läder-, hår- o gum- mivaruindustri	13	102,8	..	102,3	11	107,9	..	5,02	..
Kemisk och kemisk-teknisk ind	134	104,3	101,9	103,9	127	104,5	102,1	5,32	3,81
Rent kemisk industri	19	103,4	..	103,1	20	103,1	..	5,30	..
Färg-, olje- o parfymfabr	37	104,2	103,7	104,2	36	105,5	103,1	5,55	4,08
Sprängämnesfabriker	7	104,2	99,9	103,1	7	100,8	100,5	5,79	4,23
Tändsticksfabriker	7	103,3	102,3	103,1	7	105,8	102,2	4,66	3,43
Annan kemisk-teknisk ind	64	105,2	100,8	104,3	57	106,1	103,4	5,11	3,60
Samtliga industrigrupper	3 236	103,9	103,4	103,9	3 079	104,9	104,7	5,47	3,75

Tab 2. Genomsnittliga timförtjänster, kr, i maj 1959 för vuxna manliga industriarbetare i olika dyrortsgrupper

	Genomsnittlig timförtjänst, kr, i dyrortsgrupp				
	2	3	4	5	2—5
Gruvindustri	5,84	6,17	6,17	7,79	7,00
Metall- och verkstadsindustri	5,01	5,44	6,42	6,40	5,68
Jord- och stenindustri	4,80	5,18	6,77	6,50	5,19
Träindustri	4,65	4,83	5,28	5,37	4,86
Massa- och pappersindustri	4,94	5,41	5,81	5,56	5,42
Grafisk industri	4,79	5,38	5,87	6,09	5,73
Livsmedelsindustri	4,65	4,85	5,07	5,69	4,98
Dryckesvaru- o tobaksindustri	4,48	4,54	4,99	5,50	4,88
Textil- o beklädnadsindustri	4,30	4,58	4,94	5,85	4,56
Läder-, hår- o gummivaruindustri	5,02	5,20	5,57	5,69	5,18
Kemisk o kemisk-teknisk industri	4,83	5,23	5,62	5,75	5,32
Samtliga industrigrupper	4,80	5,30	6,04	6,40	5,47

belopp, som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal, skall ej medtas.

I allmänhet avser uppgifterna fristående arbetsställen. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhopa. Redovisningsenheter betecknas i denna redogörelse som »företag».

Förändringarna i arbetarnas förtjänster sedan föregående undersökningstillfällen belyses av indextal, vilka beräknats med användande av uppgifter för sådana företag som lämnat uppgifter vid båda de undersökningstillfällen som jämförelsen avser. Företag, för vilka uppgifter erhållits endast vid det ena av de två undersökningstillfällena, har således ej medtagits. För varje industrigrupp har man beräknat två genomsnittliga timförtjänster, en för vardera undersökningstillfallet, såsom kvoten mellan lönesumma och timsumma för en vecka. Indextalen har därefter erhållits genom att timförtjänsterna vid det aktuella (senare) undersökningstillfallet uttryckts i procent av motsvarande timförtjänster vid det tidigare undersökningstillfallet. Såväl lönesummor som timsummor vid företag som utvalts med sannolikheten 1/10 har vid dessa beräkningar multiplicerats med 10.

I tab 1 återges indextal som visar de beräknade timförtjänsternas förändringar från februari till maj 1959 och från maj 1958 till maj 1959. De förstnämnda indextalen grundas på uppgifter från 3 236 företag och de sistnämnda på uppgifter från 3 079 företag. Indextalen avser genomsnittliga timförtjänster, som beräknats på grundval av uppgifter om av arbetare uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar under en vecka i var och en av de angivna månaderna. I dessa timförtjänster ingår all ersättning för arbetad tid, såsom ackordsöverskott, övertidsersättning, skifttillägg etc. Däremot ingår ej semesterlön eller semesterersätt-

ning, helgdagslön eller helgdagsersättning samt ej heller ersättning vid sjukdom eller olycksfall. Inom flera industrigrupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöverskott som helt eller delvis intjänats under tidigare avlöningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott som intjänats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Detta bör beaktas vid bedömningen av här redovisade indextal. Det bör även erinras om att den normala veckoarbetstiden ibland (t ex då fria lördagar förekommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månadslön). Vid beräkningen av indextalen för maj 1959 med februari 1959 som bas har för februari använts genomsnittliga timförtjänster som beräknats utan att någon hänsyn tagits till verkningarna av de nya kollektivavtalen för 1959.

I tab 2 återges genomsnittliga timförtjänster för vuxna manliga arbetare i olika industrigrupper med fördelning på dyrortsgrupper.

Förändringarna mellan maj 1958 och maj 1959 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare i Stockholm framgår av indextalen i tab 3.

Tab 4 visar löneutvecklingen sedan februari 1957 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Indextalen i denna tabell har beräknats enligt den skeddjemetoden. Vid beräkningen av indextalen för februari 1959 kunde ingen hänsyn tas till de vid årets avtalsuppgörelser överenskomna retroaktiva lönetilläggen (jfr ovan). Beträffande gruppen »verkstadsindustri m m» har socialstyrelsen sedermera verkställt en stickprovsundersökning för att belysa de retroaktiva lönetilläggens storlek. Av de företag som medverkat vid både undersökningen

Tab 3. Indextal (maj 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i Stockholm i maj 1959

	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb		Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri . .	105,1	104,5	Textil- och beklädnadsindustri	104,4	104,4
Grafisk industri	103,9	105,5	Läder-, hår- och gummivaruind	103,1	..
Livsmedelsindustri	102,2	105,9	Kemisk och kemisk-teknisk ind .	106,6	107,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri	109,1	107,4	Samtliga industrigrupper	104,4	105,1

i november 1958 och undersökningen i februari 1959 utvaldes slumpmässigt 246 företag. Till dessa utsändes i april 1959 en frågeblankett, på vilken skulle uppges summan av de till arbetare under år 1959 utbetalda retroaktiva lönetillägen, den tidsperiod som dessa lönetillägg avsåg samt det antal arbetstimmar som under perioden utförts av samtliga arbetare. Användbara uppgifter erhöles från 244 företag. Med ledning av dessa uppgifter uppskattades de retroaktiva lönetillägen

till i medeltal 8,1 öre per timme.¹ Om man som mått på »genomsnittlig timförtjänst i februari 1959 inklusive retroaktiva lönetillägg» använder summan av

¹ Vid denna uppskattning utnyttjades även information beträffande 1) det med ledning av februariundersökningen beräknade antalet arbetstimmar under en vecka vid vart och ett av de utvalda företagen och 2) det beräknade totalantalet arbetstimmar under en vecka i olika storleksgrupper av samtliga företag (inom gruppen »verksstadsindustri m m») som berördes av februariundersökningen. En närmare redogörelse för stickprovsundersökningen lämnas i ett följande nummer av Soc Medd Statistisk Information.

Tab 4. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industrin

	febr 1957 ^a	maj 1957	aug 1957	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958	febr 1959 ^a	maj 1959
Gruvindustri	243,2	250,7	243,7	255,8	262,7	266,0	257,6	269,5	271,3	282,6
Metall- och verkstadsindustri . .	236,6	243,7	243,9	246,7	253,9	257,4	257,0	259,4	260,3	268,6
därav: verkstadsindustri m m ² .	233,4	240,6	240,7	243,5	250,9	254,2	254,2	256,2	257,1	264,9
Jord- och stenindustri	256,8	265,8	267,2	270,7	275,2	281,6	282,8	283,4	289,0	303,0
Träindustri	237,7	247,2	250,2	252,1	254,1	260,3	262,2	262,3	261,3	274,5
Massa- och pappersindustri . . .	259,7	269,6	266,8	270,0	273,8	280,8	276,3	280,1	279,6	297,1
Grafisk industri	212,6	222,0	221,5	222,9	228,8	234,4	233,6	233,6	235,9	245,4
Livsmedelsindustri	224,6	233,4	232,2	238,0	241,7	246,3	243,1	249,7	247,0	259,4
Dryckesvaru- och tobaksindustri .	212,4	220,9	218,6	221,8	228,9	229,5	226,6	229,5	233,7	243,2
Textil- och beklädnadsindustri . .	222,5	232,1	232,5	234,0	241,0	244,0	243,5	244,3	246,2	254,3
Läder-, hår- o gummivaruindustri	228,4	236,4	238,8	239,1	247,2	248,7	251,1	249,9	251,8	262,3
Kemisk och kemisk-teknisk industri	236,8	244,9	245,2	248,8	254,7	258,3	256,4	259,5	254,0	263,9
Samtliga industrigrupper	238,6	246,7	246,2	250,0	256,4	260,6	258,5	262,1	262,8	273,0

^a Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — ² Vid beräkningen av indextalerna för februari 1957 och februari 1959 har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg. För gruppen »verksstadsindustri m m» företogs 1957 och 1959 stickprovsundersökningar beträffande de retroaktiva lönetilläggens storlek. I anslutning härtill erhöles indextalerna 236,3 resp 261,1 för den genomsnittliga timförtjänsten inklusive retroaktiva lönetillägg i februari 1957 resp i februari 1959 (jfr SocM 1957: 9 s 579 och texten härovan).

detta medeltal och den vid jämförelsen november 1958/februari 1959 beräknade genomsnittliga timförtjänsten i februari 1959 ($8,1 + 522,6 = 530,7$ öre) erhålls genom anknytning till indextalet för november 1958 (256,2) indextalet 261,1 för denna genomsnittsförtjänst. Det på grund-

val av undersökningen i februari 1959 beräknade indextalet för genomsnittlig timförtjänst (exklusive retroaktiva lönetillägg) uppgick, såsom framgår av tab 4, till 257,1.

Carl Y:son Hermelin

Konsumentprisindex för juli 1959

Konsumentprisindex för juli 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 152 (1949 = 100). Samma tal har gällt sedan april föregående år. Med två decimaler är talet för juli 151,98.

För de olika i konsumentprisindex in-

gående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för juli följande (junitalen inom parentes): Livsmedel 163 (162), alkoholhaltiga drycker och tobak 173 (173), bostad, bränsle och lyse 156 (156), därav enbart bostad 155 (155) och

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—juli 1959 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 juli	165	174	153	149	161	125	134	149	152	144
aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3, sid 191.

**Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och maj—juli 1959
samt talens procentuella förändringar december 1958—juli 1959**

Huvudgrupper och undergrupper	Väg- nings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— juli 1959
		1958	Maj 1959	Juni 1959	Juli 1959	
Livsmedel	313	163	163	162	163	— 1
Mjöl, gryn och bröd	37	160	162	162	163	+ 1
Mejeriprodukter	51	158	157	156	156	— 1
Matfett utom smör	8	126	126	126	126	—
Ägg	9	126	116	120	114	— 9
Kött	20	207	218	208	206	— 5
Fläsk	23	194	204	200	201	— 3
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	168	168	168	— 1
Fisk och fiskkonserver	13	176	182	180	182	0
Rotfrukter och grönsaker	16	192	193	184	200	+ 2
Frukt och bär	29	141	132	131	132	— 1
Specier	48	180	176	176	174	— 3
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	183	184	189	+ 5
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	174	173	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	210	209	209	0
Öl	9	140	143	143	143	0
Tobak	33	142	146	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	156	156	156	0
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	155	155	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	159	157	157	— 3
Kläder och skor	117	125	125	125	125	— 1
Kläder	97	123	122	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	127	126	126	— 2
Underkläder och strumpor	14	97	96	96	96	— 1
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	116	116	116	— 1
Tyger, garnar och sybehör	15	134	137	138	136	+ 1
Skor	20	141	143	143	142	+ 1
Inventarier och husgeråd	102	134	133	133	133	0
Möbler	11	134	135	135	135	0
Radio och musikinstrument	15	118	106	106	106	— 6
Armatyr, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	143	+ 1
Hushållstextilier	19	129	130	130	129	0
Mopedar, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	136	136	136	+ 1
Personliga effekter	10	125	124	124	124	+ 1
Diverse	227	149	149	149	149	0
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	137	137	—
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsning och skrivmateriel	20	178	183	183	184	+ 2
Post och tele	14	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	153	153	153	+ 1
Resor	38	156	154	154	154	— 1
Motorfordon	71	141	142	141	141	0
Hemhjälp	10	178	185	189	189	+ 2
Blommor m m	13	128	127	125	128	+ 2
Totalindex	1 000	152	152	152	152	0

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

bränsle och lyse 157 (157), kläder och skor 125 (125), inventarier och husgeråd 133 (133) och diverse 149 (149).

I tab 1 redovisas årsmedeltalen av indextalen för de olika huvudgrupperna och för totalindex åren 1950—1958 samt motsvarande indextal för varje månad juli 1958—juli 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för juli 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen mellan december 1958 och juli 1959, beräknad på indextalen före avrundning till hela tal.

Inom livsmedelsposten har mellan juni och juli prishöjningarna vägt något

tyngre än prissänkningarna. Livsmedelspriserna har stigit med i genomsnitt 0,4 %. Bland annat har mjöl, vissa brödsorter, fisk och förtäring utom hemmet blivit dyrare, medan lägre priser har noterats för kalvkött, de flesta charkuterivaror och kaffe. Inom bränsleposten har priset på kol, koks och eldningsolja fortsatt att sjunka något. I fråga om kläder har smärre prissänkningar övervägt prishöjningarna. För övrigt kan nämnas en ökning av priset på dagstidningar.

Det på juliindexen beräknade pensionspristalet, som reglerar de under oktober utgående indextilläggen på folkpensionerna, är oförändrat 123.

Inga Tammelin

På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under år 1958

Under år 1958 intogs på de allmänna vårdanstalterna för alkoholmissbrukare 2 522 personer mot 2 112 föregående år. Härav var 1 974 tvångsintagna (1 661 år 1957) och 548 frivilligt ingångna (451 år 1957). Antalet frivilliga ökade betydligt i jämförelse med åren 1956 och 1957, vilket sammanhänger med att vårdplatsbristen under nämnda år medförde att denna kategori icke i önskad utsträckning kunde beredas vård. Under år 1958 ökade antalet vårdplatser med 11 procent, medan ökningen av antalet nya vårdfall uppgick till 19 procent. Av de intagna under år 1958 var 65 kvinnor.

Nitton län redovisade en ökad intagningsfrekvens. Störst var uppgången i Jönköpings, Örebro och Älvsborgs län med respektive 65, 63 och 57 %. Endast fem län redovisade ett minskat antal intagna. Ser man på omfattningen av intagningarna i relation till folkmängden finner man de högsta talen för Stockholms stad (med 65 per 100 000 inv), Malmöhus län (59) samt Göteborgs och Bohus län (54). De lägsta frekvenserna har Gotlands (7), Kronobergs (9), Jämtlands (13) samt Kristianstads och Uppsala län (bägge med 14 per 100 000 inv).

De intagnas fördelning efter ålder och civilstånd framgår av nedanstående tablå.

Ålder	Antal intagna	i %
—24	67	2,7
25—29	183	7,3
30—34	313	12,4
35—39	379	15,0
40—44	380	15,0
45—49	412	16,3
50—54	358	14,2
55—59	244	9,7
60—64	123	4,9
65—69	46	1,8
70—	17	0,7
Samtliga	2 522	100
därav		
Ogifta	1 017	40,3
Gifta	842	33,4
Änklingar	66	2,6
Frånskilda	597	23,7

Genomsnittsåldern för samtliga intagna var 43,7 år (1957: 44,3). Beräknar man frekvensen intagna i olika åldrar i relation till den vuxna manliga befolkningen, visar det sig att den högsta frekvensen finns i åldrarna mellan 35 och 54 år (mellan 136 och 152 intagna per 100 000).

De frånskilda är starkt överrepresenterade och denna överrepresentation har ökat under de senaste åren. De utgör mellan 1,5 och 2 % av samtliga män i riket, men 24 % av på vårdanstalt intagna. Den mellan 1956 och 1957 konstaterade förskjutningen mellan ogifta och gifta har fortsatt, så att andelen ogifta nu ökat från 38 till 40 % samt andelen gifta minskat från 35 till 33 %.

I genomsnitt har 105 fall per 100 000 av den vuxna manliga befolkningen tagits in på vårdanstalt. År 1957 var motsvarande siffra 88. För 100 000 ogifta

var motsvarande tal 164 (130), för gifta 51 (45), för änklingar 84 (108) samt för frånskilda inte mindre än 1 155 (929).

Fördelningen av de intagna efter frekvensen av tidigare anstaltsvård framgår av sammanställningen nederst på denna sida, vari som jämförelse även uppgifter för åren 1956 och 1957 medtagits.

Den relativa andelen personer som tidigare varit intagna på vårdanstalt ökade från 1957, medan den relativa andelen förstagångsintagna minskade.

Vid en fördelning av de intagna efter kriminell belastning finner man att 68 % är ostraffade (1957: 70 %) samt 30 % (29 %) har undergått frihetsstraff men ej tvångsarbete.

Beträffande de intagningsgrunder som länsstyrelsen anger i sina resolutioner, bör påpekas att det i många fall förekommer flera grunder. I nedanstående tablå upptas dessa varje gång de redovisas, varför summan överstiger 2 522 och den relativa fördelningens summa blir större än 100.

	Antal	i %	i % 1957
Farliga	326	12,9	15,2
Kringflackande	17	0,7	1,4
Bristande försörjningsplikt	309	12,3	12,5
Parasiterande	191	7,6	10,9
Hjälplösa	705	28,0	34,7
Grovt störande	110	4,4	4,5
Återfallsfyllerister	736	29,2	28,9
Brott mot utskrivningsvillkor	404	16,0	10,0
Frivilligt ingångna	548	21,7	21,4

I jämförelse med närmast föregående år uppvisas en relativ ökning framför allt i fråga om dem som intagits för brott mot utskrivningsbestämmelserna, vilka 1957 utgjorde 10 %, nu 16 %. Re-

	Antal			i %		
	1956	1957	1958	1956	1957	1958
Förstagångsintagna	1 166	1 215	1 311	55,6	57,5	52,0
Intagna för andra gången	456	452	576	21,7	21,4	22,8
Intagna för tredje gången	250	223	335	11,9	10,6	13,3
Tidigare vårdats tre eller flera gånger	227	222	300	10,8	10,5	11,9

lativ minskning redovisas av andelen farliga, kringflackande, parasiterande samt hjälplösa, medan för övriga indikationer endast smärre differenser i jämförelse med 1957 kan konstateras.

Det procentuella antalet ingripanden som tillkommit genom de lokala nykter-

hetsnämndernas försorg har ökat sedan 1957 från 83 till 87 %. Däremot har de fall där polismyndighet varit initiativtagare minskat från 16 % år 1957 till 12 % år 1958.

Thore Grönqvist

Märta Gundberg

CONTENTS

	Page
<i>The National Social Welfare Board, Statistical Divisions</i>	268
Periodical surveys	
<i>Housing construction in 1958</i>	269
<i>Employment and unemployment</i>	284
<i>Wages for workers in industry during May 1959</i>	290
<i>Consumer price index for July 1959</i>	295
<i>Persons admitted into institutions for inebriates in 1958</i>	297

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

Every month

The consumer price index
Employment and unemployment

Every quarter

Wages for workers in industry . . this issue
Turnover in the retail trade etc . 1959: Aug
Data on house production 1959: June
Aliens in Sweden 1959: Aug

Most
recently in

Every year

National General Inheritance Fund 1958: 11
The work of the Child Welfare Boards 1958: 11
General children's allowances . . 1959: March
Housing construction this issue
Day nurseries and nursery schools 1959: Febr
Social assistance 1959: Febr
Absenteeism at certain industrial firms 1959: May
National Home-help Scheme . . . 1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad 1959: Aug
Maternity assistance 1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards
Preliminary report 1959: June
The work of the Temperance Boards 1959: March
The clientele of the Temperance Boards 1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens 1958: 11
The cost of social welfare and how it is financed 1959: April
State expenditure for social purposes 1959: Febr
Approved schools 1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates this issue
State grants to homes for the aged 1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc 1959: May

Trycklov 17 september 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

OKTOBER • 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN • STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: *Birger Jarls torg 14*

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpssstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin, Åke Larsson och Olof Sjöström

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: *Birger Jarls torg 14*

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDESEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson samt aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar (21 80 42) och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÄLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 allmänna häften per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Endast Statistisk Information) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, pris 10 kr per år, lösnnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

Oktober 1959

INNEHÅLL

<i>Statistisk Information. Periodiska översikter</i>	304
<i>Uppgifter om bostadsbyggandet under andra kvartalet 1959</i>	305
<i>Socialhjälp och barnavård till utlänningar under år 1957</i>	309
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	310
<i>Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1959</i>	316
<i>Allmänna arvsfonden budgetåret 1958/59</i>	318
<i>Konsumentprisindex för augusti 1959</i>	319
<i>Contents</i>	322
<i>Index</i>	322

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Löneförhållandena för arbetare inom industrin² 1959: sept
Omsättningen inom detaljhandel m m 1959: aug
Uppgifter om bostadsbyggandet detta nr
Utlänningar i Sverige 1959: aug

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna detta nr
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1959: mars
Bostadsbyggandet 1959: sept
Daghem och förskolor 1959: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
Mödrahjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
 Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar detta nr
Socialhjälpen 1959: febr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1959: maj

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Uppgifter om bostadsbyggandet under andra kvartalet 1959

Bostadsstyrelsen har under en följd av år i Sociala Meddelanden redovisat antalet lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i städer och köpingar samt antalet lägenheter i påbörjade, inflyttningsfärdiga och pågående hus i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare. Den sistnämnda redovisningen har från och med ingången av år 1959 upphört.

Det huvudsakliga primärmaterialet till den redovisning som inleddes med översikten över första kvartalet 1959 utgörs liksom tidigare av förteckningar, som månadsvis införskaffas från alla städer och köpingar samt ett antal större egentliga landskommuner (sammanlagt ca 300 kommuner) över alla påbörjade och inflyttningsfärdiga hus med minst en bostadslägenhet. Vid kvartalsskiftena redovisas därjämte antalet lägenheter i pågående hus.¹ För övriga kommuner inhämtas genom länsbostadsnämndernas försorg liknande uppgifter om flerfamiljshus (i nedan angiven mening).

Från och med år 1958 har i kommunernas rapporter om bostadsbyggandet även intagits uppgifter om husens fördelning på småhus och övriga hus.

»Småhus» är den gemensamma benämningen på enfamiljs- och tvåfamiljshus samt rad- och kedjehus. Övriga hus

¹ Ett hus anses bli påbörjat, då schaktnings-, sprängnings- eller utfyllningsarbeten igångsätts, och sedan vara pågående, till dess lägenheterna kan tas i bruk. Då detta kan ske anses huset vara inflyttningsfärdigt.

utgörs av flerfamiljshus och hus för huvudsakligen andra än bostadsändamål — »icke-bostadshus». Då antalet lägenheter i icke-bostadshus är ringa (mindre än en procent av den totala bostadsproduktionen) betecknas i denna framställning alla andra hus än småhus som »flerfamiljshus».

I den följande översikten redovisas totala antalet lägenheter i påbörjade och inflyttningsfärdiga hus i städer och köpingar. I samband därmed särredovisas Stockholms inre förortskrets, omfattande 5 städer, 5 köpingar och 8 egentliga landskommuner samt vissa förortskommuner till Göteborg, omfattande 3 städer och 7 egentliga landskommuner. Därjämte lämnas uppgift om hur många av lägenheterna i de inflyttningsfärdiga och påbörjade husen som utgörs av lägenheter i småhus.

Att bostadsbyggandet i Stockholms inre förortskrets särredovisas i detta sammanhang beror på den betydelse som numera ur bostadsförsörjningssynpunkt måste tillmätas den gemensamma bostadsmarknad som denna grupp av kommuner jämte Stockholms stad utgör.

Det må framhållas, att de förortskommuner till Göteborg, för vilka det för närvarande är möjligt att redovisa det sammanlagda bostadsbyggandet, icke är alla de kommuner i Göteborgs närhet som kan sägas representera en med staden gemensam bostadsmarknad.

För hela riket lämnas uppgifter om fler-

Tab 1. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga hus i olika kommuner och kommungrupper¹

	Totalt					Därav i småhus				
	1958			1959		1958			1959	
	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv
Stockholm	1 540	3 191	7 117	1 079	2 933	229	326	607	67	209
Stockholms inre förortskrets ²	721	1 656	4 136	1 624	2 175	173	335	961	263	432
Göteborg	1 319	2 313	4 188	1 571	2 296	50	137	269	89	179
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	102	414	1 030	364	617	52	152	374	153	278
Malmö	647	1 462	2 337	1 117	1 897	112	168	469	151	191
Övriga städer med 30 000—100 000 inv	2 907	5 764	12 103	3 697	6 595	704	1 276	2 280	369	787
10 000—30 000 »	2 384	4 513	10 173	2 972	5 141	464	1 038	2 213	457	1 226
mindre än 10 000 »	850	1 847	4 079	917	1 510	178	395	968	234	500
Övriga köpingar	998	2 003	4 339	1 482	2 344	420	840	1 786	325	750
Summa	11 468	23 163	49 502	14 823	25 508	2 382	4 667	9 927	2 108	4 552

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

² Boo, Botkyrka, Danderyd, Djursholm, Huddinge Järfälla, Lidingö, Märsta, Nacka, Saltsjöbaden, Sollentuna, Solna, Stocksund, Sundbyberg, Tyresö, Täby, Upplands-Väsby, Österhaninge.

³ Askim, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Mölndal, Nödinge, Partille, Råda, Starrkärr, Tuve.

familjshusproduktionen sedan år 1951.¹ Uppgifterna avser antalet lägenheter i inflyttningsfärdiga hus, antalet lägenheter i påbörjade hus samt antalet lägenheter i vid kvartalsskiftena pågående hus.

Inflyttningsfärdiga lägenheter

Det sammanlagda antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i de i tab 1 redovisade kommunerna och kommungrupperna har andra kvartalet 1959 jämfört med samma kvartal 1958 ökat med 3 355 eller 29 %. Första halvåret 1959 färdigställdes 2 345 eller 10 % flera lägenheter än under motsvarande tid 1958. Antalet lägenheter i småhus har däremot minskat något och utgjorde 14 % av de under andra kvartalet och 18 % av de under första halvåret inflyttningsfärdiga lägenheterna. Motsvarande procenttal för

¹ Uppgifterna härom har delvis hämtats ur den officiella bostadsbyggnadsstatistiken.

andra kvartalet resp första halvåret 1958 var 21 resp 20.

Jämfört med andra kvartalet 1958 har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter andra kvartalet 1959 ökat i alla redovisade kommuner och kommungrupper med undantag av Stockholms stad. Minskningen i Stockholm kompenseras emellertid av en ökning i Stockholms inre förortskrets, varigenom antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i dessa kommuner tillhoppa ökat. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter har ökat med 20 % i Stockholm jämte inre förortskretsen, med 36 % i Göteborg med förortskommuner och med 73 % i Malmö. I dessa områden tillhoppa har antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under andra kvartalet 1959 ökat med 33 % och under andra halvåret med 10 % jämfört med motsvarande antal år 1958.

I tab 2 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter för varje enskild stad med 30 000—100 000 invånare.

Tab 2. Antal inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggda hus i städer med 30 000—100 000 invånare ¹

Städer	1958			1959			Städer	1958			1959	
	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv			2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv
Borås . . .	172	320	789	294	478	Lund . . .	229	414	934	102	369	
Eskilstuna . .	124	147	452	158	231	Norrköping . .	193	268	774	285	642	
Gävle . . .	102	159	617	264	352	Solna . . .	129	387	460	238	365	
Halmstad . .	146	240	395	138	198	Södertälje . .	89	218	431	207	348	
Hälsingborg .	44	232	545	149	362	Trollhättan . .	80	259	455	178	308	
Jönköping . .	66	259	478	178	235	Uddevalla . .	292	502	876	220	362	
Kalmar . . .	74	103	214	176	324	Uppsala . . .	164	419	1 274	197	679	
Karlskoga . .	107	165	334	116	163	Västerås . . .	322	542	1 108	319	389	
Karlskrona . .	93	208	250	89	128	Örebro . . .	278	484	798	240	361	
Karlstad . . .	79	244	492	178	359	Tillhupa	3 036	6 151	12 563	3 935	6 960	
Linköping . .	253	581	887	209	307							

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.

I *flerfamiljshus i hela riket* var antalet inflyttningsfärdiga lägenheter andra kvartalet 1959 ca 13 950, vilket är ca 3 650 flera än andra kvartalet 1958. Under andra halvåret 1959 färdigställdes ca 22 800 lägenheter eller drygt 2 000 flera än motsvarande antal andra halvåret 1958 (tab 3).

Lägenheter i påbörjade och pågående hus

Uppgifterna om antalet lägenheter i påbörjade hus är osäkrare än uppgifterna om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter och blir i efterhand föremål för korrigeringar som i regel leder till att antalen ökar.

I tab 4 redovisas för samma kommuner och kommungrupper som i tab 1 antalet lägenheter i påbörjade hus. I Göteborg med förortskommuner har antalet

påbörjade lägenheter andra kvartalet 1959 jämfört med andra kvartalet 1958 mer än fördubblats, medan antalet påbörjade lägenheter i Malmö och övriga redovisade kommungrupper har minskat. Den obetydliga ökningen i Stockholm motverkas av en starkare minskning i inre förortskretsen. Det sammanlagda antalet påbörjade lägenheter i de redovisade kommunerna och kommungrupperna understiger andra kvartalet 1959 motsvarande antal år 1958 med ca 600 eller 4 %. Av de påbörjade lägenheterna är andra kvartalet 1959 i likhet med andra kvartalet 1958 ca 20 % belägna i småhus.

Under första halvåret 1959 påbörjades i de redovisade kommunerna och kommungrupperna sammanlagt ca 3 100 flera lägenheter än första halvåret 1958. Den största ökningen ca 1 600 lägenheter

Tab 3. Antal lägenheter i inflyttningsfärdiga flerfamiljshus i hela riket

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Hela året	28 982	36 385	42 377	45 713	40 578	41 043	47 335	44 841	
1:a kvartalet	5 882	8 147	10 304	9 412	8 759	12 618	13 798	10 508	8 878
2:a »	6 226	7 703	8 577	9 587	10 057	7 289	10 850	10 296	13 949
3:e »	7 159	7 808	7 932	9 566	8 588	7 524	9 302	9 248	
4:e »	9 715	12 727	15 564	17 148	13 174	13 612	13 385	14 789	

Tab 4. Antal lägenheter i påbörjade hus i olika kommuner och kommungrupper ¹

	Totalt					Därav i småhus				
	1958			1959		1958			1959	
	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv	2:a kv	1—2 kv	Hela året	2:a kv	1—2 kv
Stockholm	1 597	2 299	5 261	1 652	2 561	142	245	373	128	215
Stockholms inre förortskrets ²	1 993	2 848	6 793	1 535	2 754	384	552	1 073	423	548
Göteborg	687	878	4 869	1 549	1 995	74	83	283	84	118
Vissa förortskommuner till Göteborg ³	387	605	1 166	926	1 131	151	153	418	153	199
Malmö	952	1 141	2 827	849	1 502	125	139	363	77	100
Övriga städer med 30 000—100 000 inv	4 854	6 316	14 867	4 093	6 560	583	673	1 502	648	911
10 000—30 000 »	3 612	4 332	11 819	3 352	4 650	841	906	2 284	902	1 110
mindre än 10 000 »	1 225	1 580	3 681	883	1 464	448	527	1 095	277	375
Övriga köpingar	1 241	1 567	4 114	1 112	2 062	491	616	1 428	521	698
Summa	16 548	21 566	55 397	15 951	24 679	3 239	3 894	8 819	3 213	4 274

¹ Enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1959.² Se not till tab 1.³ » » » » 1.

hänför sig till Göteborgsområdet. Av de påbörjade lägenheterna var 17 % belägna i småhus. Motsvarande andel första halvåret 1958 var 18 %.

I flerfamiljshus i hela riket påbörjades andra kvartalet 1959 ca 13 400 lägenheter, vilket är ca 1 100 färre än andra kvartalet 1958, medan antalet

första halvåret 1959 påbörjade lägenheter, ca 21 450, överstiger motsvarande antal år 1958 med ca 2 100 (tab 5).

Antalet lägenheter i pågående flerfamiljshus var 59 800 vid utgången av andra kvartalet 1959, vilket överstiger motsvarande antal andra kvartalet 1958 med 7 300 (tab 6).

Tab 5. Antal lägenheter i påbörjade flerfamiljshus i hela riket

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Hela året	31 905	41 502	48 648	43 945	42 674	43 891	47 040	52 022	
1:a kvartalet	5 477	9 526	11 012	8 507	7 197	8 858	7 481	4 762	8 057
2:a »	4 323	7 688	9 375	8 963	9 039	12 437	9 743	14 546	13 386
3:e »	8 902	9 632	12 398	13 235	10 533	9 431	13 391	19 034	
4:e »	13 203	14 656	15 863	13 240	15 905	13 165	16 425	13 680	

Tab 6. Antal lägenheter i pågående flerfamiljshus i hela riket vid slutet av varje kvartal

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
1:a kvartalet	36 400	41 100	45 600	50 200	47 800	47 700	48 000	48 300	60 400
2:a »	34 500	41 100	46 400	49 600	46 800	52 900	46 900	52 500	59 800
3:e »	36 300	42 900	50 800	53 300	48 700	54 800	51 000	62 300	
4:e »	39 800	44 900	51 100	49 400	51 500	54 300	54 000	61 200	

Gunnel Öhman

Socialhjälp och barnavård till utlänningar under år 1957

Socialdepartementet har från länsstyrelserna inhämtat uppgifter om socialhjälp och barnavård, som under år 1957 lämnats utlänningar och för vilka ersättning lämnats av staten. En sammanställning av uppgifterna visar, att understöd utgått till 4 895 familjer och ensamstående med ett sammanlagt belopp av 4 100 000 kr. I förhållande till år 1956 innebär detta en viss nedgång i antalet hjälpta, medan de utgivna understödsbeloppens summa ökat något. Motsvarande siffror utgjorde nämligen 5 021 resp 3 820 000. Fördelningen år 1957 på olika nationaliteter är denna (1956 års siffror inom parentes).

	Antal familjer	Belopp 1 000-tal kr
Danskar	507 (488)	251 (232)
Finnar	1 451 (1 489)	812 (733)
Norrmän	519 (558)	343 (357)
Övriga utlänningar	2 418 (2 486)	2 694 (2 498)
Summa	4 895 (5 021)	4 100 (3 820)

Det genomsnittliga understödsbeloppet utgjorde i runt tal 840 kr mot 760 kr för år 1956.

De nu nämnda siffrorna bör lämpligen ses i relation till antalet utlänningar i riket vid utgången av år 1957. Sedan passfriheten för nordbor genomförts, kan totalantalet utlänningar i riket ej exakt anges. Enligt uppskattningsvis gjorda beräkningar torde de uppgå till omkring 260 000 vid 1958 års början. I

denna siffra ingår även barn samt här tillfälligt vistande utlänningar. Antalet arbetsanmälda utlänningar utgjorde i runt tal 128 000, varav 23 600 danskar, 46 000 finnar och 10 800 norrmän.

Det till utlänningar utgivna understödsbeloppet utgör 2,9 % av socialnämndernas och barnavårdsnämndernas sammanlagda understödskostnader under 1957, vilka uppgick till 140,6 milj kr.

Understödsverksamhetens omfattning i olika län framgår av följande sammanställning.

Län	Antal familjer	Belopp 1 000- tal kr
Stockholms stad	1 130	956
Stockholms	376	337
Uppsala	138	125
Södermanlands	127	124
Östergötlands	236	169
Jönköpings	77	95
Kronobergs	26	36
Kalmar	50	49
Gotlands	8	7
Blekinge	42	48
Kristianstads	49	48
Malmöhus	334	226
Hallands	133	48
Göteborgs o Bohus	635	543
Älvsborgs	320	260
Skaraborgs	113	56
Värmlands	135	122
Örebro	184	194
Västmanlands	172	164
Gävleborgs	96	81
Kopparbergs	128	133
Västernorrlands	112	112
Jämtlands	39	30
Västerbottens	47	35
Norrbottens	188	102
Tillhopa	4 895	4 100

Ossian Larnstedt

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin juli–augusti 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) augusti 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal aug 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	48	10 925	122	11 047	233
Malngruvor	41	10 369	122	10 491	223
Kolgruvor	7	556	—	556	10
Metall- och verkstadsindustri	1 002	195 747	14 414	210 161	8 155
Järn-, stål- och kopparverk	36	22 665	821	23 486	806
Järn- och stålmanufaktur	176	19 868	2 306	22 174	860
Mekaniska verkstäder	436	89 985	3 369	93 354	3 682
Reparationsverkstäder	123	9 631	5	9 636	412
Skeppsvarv	31	23 544	4	23 548	909
Elektroteknisk industri	95	21 135	6 110	27 245	1 050
Annan metallindustri	105	8 919	1 799	10 718	436
Jord- och stenindustri	237	24 503	2 660	27 163	1 093
Torvindistri	3	387	—	387	16
Stenindustri	41	2 977	13	2 990	123
Kalk- och kritbruk	18	1 403	5	1 408	54
Cementfabriker	8	1 894	37	1 931	78
Cementvarufabriker	31	3 549	47	3 596	156
Tegelbruk	60	4 920	111	5 031	202
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	16	3 381	1 636	5 017	190
Glasindustri	41	3 957	765	4 722	183
Annan jord- och stenindustri	19	2 035	46	2 081	92
Träindustri	449	35 802	1 267	37 069	1 462
Sågverk och hyvlerier	177	15 364	236	15 600	594
Lådfabriker	7	458	25	483	21
Fanér- och plywoodfabriker	10	905	162	1 067	37
Byggnadssnickerifabriker	81	7 372	103	7 475	307
Möbelfabriker	99	6 891	243	7 134	293
Svarveri- och skidfabriker	40	2 689	219	2 908	118
Annan trävaruindustri	35	2 123	279	2 402	93
Massa- och pappersindustri	152	35 837	4 384	40 221	1 607
Massafabriker	48	13 046	189	13 235	525
Pappersbruk och pappfabriker	55	18 465	2 575	21 040	846
Wallboardfabriker	7	1 562	44	1 606	64
Papp- och pappersvaruindustri	42	2 764	1 576	4 340	173
Grafisk industri	190	14 742	3 209	17 951	692
Bokbinderier	25	1 459	1 443	2 902	112
Bok- och accidenstryckerier	78	5 969	1 230	7 199	282
Tidningstryckerier	60	5 180	298	5 478	206
Annan grafisk industri	27	2 134	238	2 372	91

¹ En redogörelse för uppläggnen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1959 (sid 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka utvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för augusti 1959 (juli 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			juli 1959	augusti 1959	juli 1959	augusti 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
98,5	..	98,5	147,9	154,2	4,3	3,5	40,3	10,3
98,4	..	98,4	145,7	151,3	4,4	3,7	39,5	10,4
100,5	—	100,5	204,8	270,8	1,1	1,0	55,0	8,3
100,2	101,3	100,2	201,6	201,5	3,4	2,5	54,9	9,3
99,5	97,4	99,4	179,0	141,7	4,5	3,6	52,3	14,2
100,3	99,9	100,3	192,1	202,0	2,4	2,3	51,6	7,2
100,2	100,7	100,2	201,5	210,2	3,5	2,6	54,4	8,3
99,6	..	99,6	173,6	173,3	3,1	1,7	47,8	9,0
100,0	..	100,0	165,7	164,8	3,6	2,8	46,8	11,9
101,0	102,9	101,4	291,3	308,9	2,7	1,9	68,3	9,1
100,4	100,6	100,4	247,2	254,7	1,8	2,4	62,4	7,5
99,2	99,8	99,3	164,3	175,9	3,4	2,7	43,9	7,2
..	—	..	..	..	..	..	..	..
98,9	..	98,9	183,4	178,8	2,7	2,6	49,4	6,2
101,7	..	101,6	134,0	184,8	3,3	2,5	32,7	11,2
100,1	..	99,7	151,6	143,4	7,6	4,2	40,8	10,0
97,6	..	97,6	188,1	203,4	5,9	3,1	50,7	4,9
99,3	..	99,2	138,8	149,0	1,8	1,8	33,2	6,6
98,7	99,7	99,0	221,3	234,3	2,6	2,7	59,5	9,4
100,7	102,3	101,0	137,9	155,9	1,9	1,5	32,1	7,2
99,7	..	99,6	197,1	206,1	5,5	5,5	51,8	4,6
98,5	99,6	98,5	172,7	171,8	2,8	2,6	47,3	7,6
96,4	..	96,4	147,9	143,3	3,1	2,8	41,4	10,1
100,2	..	101,5	121,1	138,4	1,3	2,9	19,3	3,7
96,2	..	96,8	203,9	192,3	2,6	3,3	60,6	17,1
100,3	..	100,3	169,4	175,8	3,7	3,1	44,0	5,4
101,1	99,6	101,0	243,3	238,2	1,5	2,1	60,3	4,3
100,7	..	100,4	182,0	182,9	0,9	2,8	48,1	5,9
97,4	..	97,8	213,3	229,7	2,4	1,4	56,9	6,0
98,4	100,0	98,6	137,9	141,9	7,3	5,6	37,0	11,9
98,8	..	98,8	137,3	134,1	7,5	6,0	36,7	12,1
97,6	98,3	97,7	128,3	136,5	7,6	5,8	34,0	13,2
102,2	..	102,2	179,6	186,0	10,3	7,4	46,9	6,7
99,7	103,3	101,0	186,3	198,1	3,4	2,3	49,3	7,0
99,9	102,2	100,3	155,2	152,6	3,6	3,7	43,6	12,7
98,1	103,5	100,7	213,7	169,6	2,4	2,3	57,5	9,8
99,8	101,6	100,1	159,9	165,1	3,1	2,8	45,0	12,1
100,7	98,3	100,6	123,1	122,4	4,6	5,4	30,2	14,7
99,6	103,0	99,9	183,3	191,2	3,9	4,4	52,9	13,6

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin juli—augusti 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) augusti 1959			arbetstimmar (inkl övertid) i 1 000-tal aug 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	296	19 392	8 851	28 243	1 108
Kvarnar	14	1 120	187	1 307	56
Bageriindustri	71	3 779	2 076	5 855	227
Sockerindustri	18	2 059	351	2 410	90
Choklad- o konfektindustri	21	1 312	2 339	3 651	141
Mejeriindustri	38	3 451	367	3 818	154
Slakterier och charkuterier	75	5 305	1 622	6 927	273
Fiskkonserverfabriker	20	456	821	1 277	43
Fruktkonserverindustri	10	362	625	987	41
Margarinindustri	6	282	50	332	13
Annan livsmedelsindustri	23	1 266	413	1 679	70
Dryckesvaru- och tobaksindustri	81	4 555	1 818	6 373	246
Dryckesvaruindustri	74	4 220	912	5 132	207
Tobaksfabriker	7	335	906	1 241	39
Textil- och beklädnadsindustri	494	18 585	34 909	53 494	2 103
Ylleindustri	35	2 567	2 707	5 274	212
Bomullsindustri	40	4 924	3 721	8 645	339
Linne- och juteindustri	8	973	949	1 922	75
Trikåfabriker	65	1 403	4 489	5 892	234
Sömnadsindustri	248	4 559	18 665	23 224	912
Hatt- och mössfabriker	21	325	1 045	1 370	52
Annan textil- o beklädnadsindustri	77	3 834	3 333	7 167	280
Läder-, hår- o gummivaruindustri	147	9 706	5 603	15 309	610
Garverier	17	1 427	163	1 590	65
Päls- o skinnvarufabriker	27	1 147	926	2 073	76
Skoindustri	60	2 586	2 276	4 862	198
Andra lädervarufabriker	18	633	480	1 113	45
Gummivarufabriker	15	3 442	1 583	5 025	201
Annan läder-, hår- o gummivaruind	10	471	175	646	26
Kemisk o kemisk-teknisk industri	130	14 471	3 866	18 337	713
Rent kemisk industri	18	3 662	121	3 783	147
Färg-, olje- o parfymfabriker	38	4 626	1 032	5 658	214
Sprängämnesfabriker	6	1 286	578	1 864	73
Tändsticksfabriker	7	921	714	1 635	63
Annan kemisk-teknisk industri	61	3 976	1 421	5 397	216
Samtliga industrigrupper	3 226	384 265	81 103	465 368	18 022
Statliga verkstäder m m	144	14 485	1 175	15 660	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	85	11 620	425	12 045	..
Skeppsvarv	2	1 829	13	1 842	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	55	745	595	1 340	..
Sprängämnesfabriker	2	291	142	433	..

Indextal för augusti 1959 (juli 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			juli 1959	augusti 1959	juli 1959	augusti 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
96,7	96,2	96,5	121,5	118,0	4,5	3,2	30,2	12,1
98,5	..	97,4	128,7	138,2	4,9	6,5	33,2	11,8
94,8	88,6	92,5	115,7	111,7	3,2	2,1	30,5	13,0
101,4	98,6	101,0	176,1	185,2	2,0	2,6	46,3	6,3
97,8	104,6	102,0	169,9	165,3	2,9	2,2	45,7	9,6
94,6	91,3	94,3	99,0	95,1	4,5	4,1	20,5	16,5
97,5	96,4	97,2	109,0	106,1	5,1	3,0	22,1	12,7
82,9	94,9	90,2	138,5	122,2	9,6	1,2	44,4	14,6
92,8	103,1	99,1	108,9	106,4	10,1	5,7	16,2	7,9
96,9	..	97,4	108,9	110,5	5,8	5,8	27,3	18,7
101,6	91,2	98,8	119,4	123,5	3,4	4,3	25,7	10,2
94,2	97,1	95,0	111,2	105,7	5,4	5,1	27,2	14,8
94,0	93,3	93,9	103,2	103,9	5,3	5,8	23,4	15,9
97,4	101,2	100,2	159,3	116,6	6,0	1,6	43,7	10,6
100,5	101,8	101,4	188,3	198,0	1,0	1,2	50,5	8,1
99,4	102,0	100,7	259,3	284,4	2,2	2,2	64,6	8,9
100,0	99,3	99,7	230,1	246,9	1,5	1,3	60,2	8,1
100,8	102,0	101,4	151,2	149,0	1,2	1,4	40,5	11,3
100,0	102,3	101,8	168,0	190,0	0,8	0,9	44,8	8,9
101,0	102,7	102,3	175,2	183,4	0,6	0,8	45,9	7,4
98,8	101,2	100,6	156,3	162,6	0,2	0,6	39,7	6,4
101,5	99,3	100,5	193,7	189,2	1,8	2,4	52,4	8,3
100,8	103,1	101,6	204,3	244,7	1,4	1,7	53,5	6,5
102,9	..	102,6	161,7	175,4	1,1	2,0	39,5	4,7
99,4	106,3	102,4	228,8	218,7	0,4	0,6	58,3	6,8
101,2	101,7	101,4	307,8	339,1	0,7	1,1	68,9	5,7
101,0	98,0	99,6	199,8	224,3	2,4	0,9	52,6	4,9
100,1	105,3	101,7	155,5	223,8	2,4	2,7	39,9	8,1
101,1	..	101,7	255,7	269,7	0,4	1,3	62,7	6,2
98,4	101,1	99,0	149,6	171,9	4,2	3,4	41,0	10,9
97,2	..	97,2	139,6	144,5	5,9	4,8	38,3	11,4
96,5	102,2	97,5	163,2	164,1	4,4	3,6	48,6	13,9
101,5	101,0	101,4	110,2	220,7	1,9	2,1	15,7	8,4
100,5	102,3	101,3	107,6	171,8	2,9	1,9	15,1	9,8
100,5	100,0	100,4	188,8	191,2	3,6	3,2	51,3	8,4
99,4	100,8	99,7	174,3	177,5	3,7	2,8	48,3	9,5
99,5	96,0	99,2	195,6	..	..	..	55,0	11,3
99,6	100,2	99,7	202,8	..	..	..	56,5	11,4
99,6	..	99,6	185,4	..	..	..	53,8	14,0
96,5	92,4	94,6	172,7	..	..	..	50,0	8,7
101,0	..	100,5	148,7	..	..	..	36,2	5,5

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, augusti 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) september 1958—augusti 1959

Bransch	1958				1959							
	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug
Gruvindustri	98,2	96,9	95,9	95,4	92,5	91,2	90,1	88,5	86,8	86,7	88,0	86,7
Metall- och verkstadsind	99,7	99,8	99,6	99,5	99,1	99,2	99,3	99,4	99,4	100,7	100,6	100,8
Jord- och stenindustri	98,8	97,5	96,7	94,4	91,6	90,8	91,8	94,4	96,3	98,2	99,0	98,3
Träindustri	98,5	96,8	94,0	91,7	89,9	91,1	94,2	97,2	98,8	99,8	100,1	98,6
Massa- och pappersindustri	100,4	100,2	100,2	99,5	99,5	99,9	100,0	100,9	101,5	103,5	104,9	103,4
Grafisk industri	100,1	100,4	100,7	100,4	98,6	98,9	98,8	98,9	98,7	99,2	99,3	99,6
Livsmedelsindustri	99,2	100,7	99,6	97,2	92,8	93,0	93,0	93,1	94,6	99,9	101,8	98,2
Dryckesvaru- och tobaksind	97,2	96,0	96,4	100,3	94,7	94,9	94,9	95,9	100,4	105,4	106,5	101,2
Textil- och beklädnadsind	99,9	98,3	97,9	97,6	96,1	96,4	96,7	96,7	96,3	96,3	95,7	97,0
Läder-, hår- o gummi-ind	100,1	100,2	100,2	99,4	98,5	99,1	99,6	100,2	101,0	101,7	100,6	102,2
Kemisk o kemisk-tekn ind	99,5	99,7	99,0	98,0	97,5	98,0	99,6	100,5	100,6	103,4	103,3	102,3
Samtliga industrigrupper	99,6	99,3	98,8	98,2	97,0	97,2	97,7	98,3	98,7	100,3	100,5	100,2

Tab 3. Antal i juni—augusti 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlösningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	juni	juli	aug	juni	juli	aug	juni	juli	aug	juni	juli	aug
Gruvindustri	0,1	0,1	0,4	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	1,0	1,7	1,6
Metall- och verkstadsindustri	0,4	0,6	0,8	0,8	0,6	0,9	0,5	0,3	0,5	0,1	0,1	0,1
Jord- och stenindustri	0,6	0,5	0,6	1,1	0,4	0,7	2,0	1,9	2,4	0,2	0,5	0,5
Träindustri	0,7	0,6	0,6	0,8	0,5	0,7	0,7	0,8	0,7	0,6	0,3	0,2
Massa- och pappersindustri	0,3	0,5	0,8	1,1	0,6	0,7	1,5	1,2	1,3	0,1	0,1	0,2
Grafisk industri	0,3	0,9	0,5	0,3	0,4	0,6	2,6	2,1	1,9	0,2	0,3	0,2
Livsmedelsindustri	0,7	1,4	1,8	2,5	1,4	1,0	4,0	4,1	4,0	0,7	0,5	0,5
Dryckesvaru- och tobaksindustri	1,0	1,2	1,7	1,6	1,2	0,9	0,9	1,1	1,1	0,8	0,9	0,8
Textil- och beklädnadsindustri	0,5	1,1	1,0	0,8	1,2	1,1	7,7	7,1	6,9	1,1	1,1	0,8
Läder-, hår- och gummi-varuindustri	0,7	0,6	0,8	0,7	0,6	1,0	3,8	3,2	3,6	0,5	0,9	0,0
Kemisk och kemisk-teknisk industri	0,6	1,1	1,1	1,5	0,8	1,0	1,7	1,5	1,5	—	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,5	0,8	0,9	1,0	0,7	0,9	1,8	1,7	1,8	0,3	0,3	0,3

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under augusti 1959

	Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa augusti 1956 . .	122 493	73 085	118 692	48 646	30 952	79 598	17 405
» » 1957 . .	128 171	76 871	108 070	45 091	29 455	74 546	16 159
» » 1958 . .	141 570	84 454	96 215	40 878	28 794	69 672	15 558
» juli 1959 . .	127 186	79 109	96 447	40 037	25 479	65 516	13 886
» augusti 1959 . .	143 264	86 082	106 737	45 410	29 753	75 163	16 039
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	3 610	3 435	3 658	2 491	465	2 956	238
Skogsbruk	6 123	6 099	1 393	1 150	34	1 184	10
Malmbrytning och metallind	11 151	10 244	7 764	4 058	407	4 465	17
Trä-, grafisk och pappersind	4 445	3 998	2 170	1 079	287	1 366	9
Byggnadsverksamhet . . .	16 884	16 879	10 880	8 778	3	8 781	170
Övriga industrigrupper . .	10 082	4 421	6 618	1 846	2 302	4 148	26
Samfärdsel	8 863	8 487	13 168	11 575	97	11 672	4 436
Handel	12 890	4 425	14 728	4 069	6 341	10 410	3 389
Förvaltning och fria yrken	15 609	7 677	12 720	4 015	4 119	8 134	1 553
Sjukvård och husligt arbete	13 220	166	23 932	139	13 617	13 756	4 484
Därav under 18 år . . .	28 872	13 153	15 353	5 393	5 987	11 380	84

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa september 1958—september 1959

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
September	14 206	3 511	17 717	1,4	1,3	2,4
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April	30 540	4 351	34 891	2,7	1,8	7,8
Maj	21 943	3 609	25 552	1,9	1,4	5,4
Juni	13 061	2 653	15 714	1,2	1,0	2,9
Juli	10 998	1 591	12 589	1,0	0,8	1,9
Augusti	13 394	2 525	15 919	1,2	1,0	2,8
September ¹	—	—	16 533	1,3	1,0	2,6

¹ Preliminära uppgifter.

Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1959

Vid den undersökning socialstyrelsen företog beträffande de genomsnittliga timförtjänsterna i februari 1959 för arbetare inom industrin kunde någon hänsyn ej tas till de kollektivavtal som slöts på våren 1959 och därav föranledda retroaktiva lönetillägg.¹ Socialstyrelsen har sedermera företagit en speciell undersökning rörande de retroaktiva lönetilläggens betydelse inom gruppen »verkstadsindustri m m» (dvs grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri samt annan metallindustri utom järn-, stål- och kopparverk).² I det följande återges resultaten av denna undersökning. Inom denna industrigrupp var den genomsnittliga timförtjänsten för samtliga arbetare i februari 1959 522,6 öre (exkl retroaktiva lönetillägg).

Undersökningen omfattade ett urval av de företag som lämnat användbara uppgifter till kvartalsstatistiken rörande löneläget inom industrin för november 1958 och februari 1959. Dessa företag indelades i fyra urvalsgrupper, av vilka en omfattade de företag (tiodelssamplingen) som utvalts med en sannolikhet av 10 procent ur ett inom socialstyrelsen befintligt adressregister. De övriga företagen indelades efter antalet sysselsatta arbetare enligt uppgifter i undersökningen för februari 1959. Tablån på s. 317 visar för varje urvalsgrupp antalet företag som medtogs vid jämförelsen november 1958—februari 1959 samt antalet utvalda företag och inkomna svar.

¹ Jfr SocM, Statistisk Information, juni 1959, s 197.

² Jfr SocM, Statistisk Information, september 1959, s 290.

De utvalda 246 företagen tillställdes en uppgiftsblankett med förfrågan om de utöver tidigare utbetalda löner till arbetare hade utbetalt eller komme att utbetala retroaktiva lönetillägg (föranledda av kollektivavtal slutna under år 1959) avseende någon period under år 1959. Om detta var fallet begärdes uppgifter om summan av de sålunda utbetalda retroaktiva lönetilläggen samt om vilken period tilläggen avsåg. Vidare begärdes uppgifter om antalet arbetstimmar som under ifrågavarande period utförts av samtliga arbetare, även arbetare som ej erhållit retroaktiva lönetillägg. Uppgifterna skulle gälla samma arbetarkategorier för vilka uppgifter lämnades till socialstyrelsens kvartalsstatistik rörande löneläget inom industrin. Någon uppdelning på vuxna och minderåriga eller män och kvinnor skulle ej göras.

Svar inkom från 244 företag, av vilka 24 uppgav att retroaktiva tillägg ej utbetalats eller komme att utbetalas för tiden före den 1 mars 1959. Av de båda återstående företagen har ett meddelat att retroaktiva tillägg utbetalats men att det saknar möjlighet att lämna de begärda uppgifterna; vid det andra hade de lokala förhandlingarna ännu ej avslutats när denna redogörelse färdigställdes.

För vart och ett av de företag som redovisat utbetalda retroaktiva lönetillägg för tiden före den 1 mars 1959 multiplicerades det genomsnittliga retroaktiva tillägget per timme med det enligt februariundersökningen 1959 (jämförelsen november 1958—februari 1959) beräknade antalet arbetstimmar under en 6-dagarsperiod (varvid för företag som ingick i

Urvalsgrupp	Antal företag i februari- undersök- ningen 1959	Antal utvalda företag	Antal inkomna svar	Retroaktiva lönetillägg i öre per arbetstimme vid företag med retroaktiva lönetillägg för tiden före 1 mars 1959	
1 420 o fl arbetare	67	67	66	8,2	8,1
2 80—419 »	257	85	84	8,7	8,6
3 Mindre än 80 arbetare	420	51	51	8,3	8,1
4 Tiondelssamplingen	87	43	43	8,4	6,0
Tillhopa	831	246	244	8,4	8,1

tiondelssamplingen timantalet multiplicerades med 10). För varje urvalsgrupp beräknades summan av de sålunda erhållna beloppen, varefter denna summa multiplicerades med kvoten mellan hela det beräknade antalet arbetstimmar under en 6-dagarsperiod vid företag som utbetalat eller väntades komma att utbetala retroaktiva tillägg och motsvarande antal arbetstimmar vid de av dessa företag som redovisat utbetalda retroaktiva tillägg. Med utgångspunkt från den ursprungliga resp den »uppräknade» summan beräknades inom varje urvalsgrupp medeltal för de retroaktiva tilläggen per timme.

dels vid företag som redovisat utbetalda retroaktiva tillägg, dels vid samtliga i urvalet medtagna företag. Slutligen beräknades vägda medeltal för samtliga urvalsgrupper, varvid man utgick från det beräknade antalet arbetstimmar under en 6-dagarsperiod vid samtliga de företag som medtagits vid februariundersökningen. Resultaten av dessa beräkningar återges i ovanstående tablå.

I nedanstående tablå har de i undersökningen ingående företagen fördelats efter de retroaktiva lönetilläggens storlek i öre per arbetstimme:

Urvals- grupp	Antal företag som läm- nat svar	Därav med ett retroaktivt lönetillägg av öre per arbetstimme															
		0	0,0	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0	10,0	11,0	12,0	13,0	15,0	16,0
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 . . .	66	1	—	1	—	—	—	1	6	52	4	—	—	1	—	—	—
2 . . .	84	2	—	—	—	—	1	1	5	60	12	—	1	—	—	1	1
3 . . .	51	2	—	—	1	—	1	3	6	23	13	—	1	1	—	—	—
4 . . .	43	19	—	—	—	—	—	3	4	7	7	2	—	—	—	1	—
Tillhopa	244	24	—	1	1	—	2	8	21	142	36	2	2	2	—	2	1

Jonas Elmdahl

Allmänna arvsfonden budgetåret 1958/59

Även under det senast förflutna budgetåret erhöill allmänna arvsfonden ett betydande tillskott ehuru ej fullt så stort som rekordåret 1957/58. I arvsmedel redovisades i runt tal 5,1 milj kr mot 5,8 milj kr för sistnämnda budgetår.

Enligt bestämmelserna för fonden har en tredjedel av arvsmedlen eller cirka 1,7 milj kr tillförts fonden, medan 3,4 milj kr avsatts för utdelning. Av tidigare beviljade understöd har 146 000 kr återlevererats till fonden. Räntebeskattningen av de fonderade medlen har uppgått till 942 600 kr, vilket belopp även får delas ut. Tillhoppa med från föregående budgetår reserverat belopp står ett belopp av cirka 6,5 milj kr till förfogande för utdelning under innevarande budgetår. Fondens behållning utgör för närvarande 19,4 milj kr. Huvudparten härav eller 15 milj kr är placerad i obligationer och återstoden i in-teckningslån och kommunlån.

Under budgetåret 1958/59 har i runt tal 3,5 milj kr delats ut ur arvsfonden. Hur understöden fördelats på olika ändamål framgår av efterföljande tablå, vilken jämväl redovisar en jämförelse med de två närmast föregående budgetåren. (Beloppen har angetts i tusental kronor.)

Som framgår av tablåen har bidragen till ungdomslokaler tagit i anspråk närmare två tredjedelar av de utdelade medlen. Bidragen till anstalter för halvöppen barnavård har ökat avsevärt. Bidrag har beviljats till 70 ungdomsgårdar och 44

scoutstugor. Vidare har 15 barnkolonier samt 36 lekskolor eller daghem uppförts, förbättrats eller utrustats med bidrag ur arvsfonden. Ej mindre än 47 ungdomar har tilldelats bidrag till motorfordon, som regel personbilar.

Ändamål	Budgetår		
	1956/57	1957/58	1958/59
Anstalter för halvöppen barnavård . .	471	551	877
Barnkolonier	559	380	435
Ungdomslokaler m m	1 393	2 020	1 940
Barnrika familjer . .	29	—	—
Studier och yrkesutbildning	72	51	56
Invalidfordon . . .	117	66	183
	2 641	3 068	3 491

De två senaste budgetårens stora tillskott till arvsfonden är både välkommet och välbehövligt. Antalet ansökningar om bidrag ur fonden är allttjämt mycket stort. Härtill kommer att de sökta beloppen visar tendens att stiga väsentligt snabbare än byggnads- och övriga kostnader. Detta är i och för sig glädjande, då detta tyder på att de anläggningar som nu kommer till stånd med hjälp av arvsfondsmedel — särskilt gäller detta olika lokaler för ungdomens fritidssysselsättning — erhåller en mera ändamålsenlig utformning och utrustning än tidigare. Trots ökningen av fondens inkomster är det därför icke för närvarande möjligt att höja den procentuella andelen av arvsfondens bidrag till kostnaderna.

Ossian Larnstedt

Konsumentprisindex för augusti 1959

Konsumentprisindex för augusti 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 153 (1949 = 100) eller en enhet högre än för juli. Med två decimaler är talet för augusti 152,53 mot 151,98 för juli. Ökningen, som motsvarar 0,4 %, beror huvudsakligen på en uppgång av vissa livsmedelspriser.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för augusti följande (juli-talen inom parentes): Livsmedel 165 (163), alkoholhaltiga drycker och tobak 173 (173), bostad, bränsle och lyse 156 (156), därav enbart bostad 155 (155) och bränsle och lyse 156 (157), kläder och skor 125 (125), inventarier och husgeråd 133 (133) och diverse 150 (149).

I tab 1 redovisas årsmedeltalen av indextalen för de olika huvudgrupperna och för totalindexen åren 1950—1958 samt motsvarande indextal för varje månad augusti 1958—augusti 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för augusti 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen mellan december 1958 och augusti 1959, beräknad på indextal före avrundning till hela tal.

Mellan juli och augusti har livsmedelspriserna stigit med i genomsnitt 1,1 %. Ökning har noterats för bland annat smör, ägg och fläskvaror och dessutom har priserna på potatis och trädgårdsbär

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—augusti 1959 (År 1949 = 100)¹

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 aug	163	174	153	149	162	125	134	149	152	143
sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144

¹ Indextalen för varje kvartal och månad 1950—57 se SocM 1957: 4, sid 255, och 1958: 3 sid 191.

Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och juni–augusti 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958–augusti 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— aug 1959
		1958	Juni 1959	Juli 1959	Aug 1959	
Livsmedel	313	163	162	163	165	0
Mjöl, gryn och bröd	37	160	162	163	163	+ 2
Mejeriprodukter	51	158	156	156	157	0
Matfett utom smör	8	126	126	126	126	0
Ägg	9	126	120	114	119	— 5
Kött	20	207	208	206	206	— 5
Fläsk	23	194	200	201	206	—
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	168	168	169	0
Fisk och fiskkonserver	13	176	180	182	182	0
Rotfrukter och grönsaker	16	192	184	200	219	+ 11
Frukt och bär	29	141	131	132	132	— 1
Specerier	48	180	176	174	173	— 4
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	184	189	190	+ 5
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	173	173	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	209	209	209	0
Öl	9	140	143	143	143	0
Tobak	33	142	146	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	156	156	156	0
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	155	155	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	157	157	156	— 3
Kläder och skor	117	125	125	125	125	— 1
Kläder	97	123	122	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	126	126	126	— 2
Underkläder och strumpor	14	97	96	96	96	— 2
Päls- och skinnvaror, huvudbona- der, handskar m m	10	116	116	116	116	— 1
Tyger, garnar och sybehör	15	134	138	136	137	+ 1
Skor	20	141	143	142	142	+ 1
Inventarier och husgeråd	102	134	133	133	133	0
Möbler	11	134	135	135	133	— 1
Radio och musikinstrument	15	118	106	106	107	— 5
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	143	+ 1
Hushållstextilier	19	129	130	129	129	0
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	136	136	137	+ 1
Personliga effekter	10	125	124	124	125	+ 1
Diverse	227	149	149	149	150	+ 1
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	137	138	+ 1
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsning och skrivmateriel	20	178	183	184	184	+ 2
Post och tele	14	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	153	153	153	+ 1
Resor	38	156	154	154	154	— 1
Motorfordon	71	141	141	141	142	+ 1
Hemhjälp	10	178	189	189	189	+ 2
Blommor m m	13	128	125	128	127	+ 1
Totalindex	1 000	152	152	152	153	0

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

varit höga för säsongen. Vitkål och tomaterna m m har däremot varit jämförelsevis billiga. Inom bränsleposten har smärre prissänkningar på ved och hushållskol övervägt en liten ökning för den grövre koksen. I övrigt kan nämnas, att i diversegruppen vissa taxor för hårvård, bad och tvätt gått upp liksom en del biljettpriser till teatrar och bussar. Vidare har

bensinpriserna stigit något, och detsamma gäller ersättningen för bilmontörsarbete.

Pensionspristalet har socialstyrelsen beräknat till 124 mot 123 för juli, vilket dock icke medför någon ökning av indestilläggen på folkpensionerna.

Carl Öberg

CONTENTS

	Page
<i>The National Social Welfare Board, Statistical Divisions</i>	304
Periodical surveys	
<i>Data on house production</i>	305
<i>Social assistance and child welfare provided for aliens during 1957</i>	309
<i>Employment and unemployment</i>	310
<i>Retrospective wage supplements in engineering industry during 1959</i>	316
<i>The National General Inheritance Fund during the budget-year 1958/59</i>	318
<i>Consumer price index for August 1959</i>	319

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

Every month

The consumer price index
Employment and unemployment

Every quarter

Wages for workers in industry . . 1959: Sept
Turnover in the retail trade etc . 1959: Aug

Most
recently in

Data on house production this issue
Aliens in Sweden 1959: Aug

Every year

National General Inheritance Fund this issue
The work of the Child Welfare Boards 1958: 11
General children's allowances . . 1959: March
Housing construction 1959: Sept
Day nurseries and nursery schools 1959: Febr
Social assistance 1959: Febr
Absenteeism at certain industrial firms 1959: May
National Home-help Scheme . . . 1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad 1959: Aug
Maternity assistance 1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards
Preliminary report 1959: June
The work of the Temperance Boards 1959: March
The clientele of the Temperance Boards 1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens this issue
The cost of social welfare and how it is financed 1959: April
State expenditure for social purposes 1959: Febr
Approved schools 1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates 1959: Sept
State grants to homes for the aged 1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc 1959: May

Trycklov 15 oktober 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

NOVEMBER · 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: *Birger Jarls torg 14*

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpssstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin, Åke Larsson och Olof Sjöström

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fröken Karin Lidwall (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: *Birger Jarls torg 14*

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDESEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRIEN:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson samt aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar (21 80 42) och Vera Katz

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Förste aktuarie Roland v Euler och aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar (21 80 42) och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström (218040)

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 allmänna häften per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Endast Statistisk Information) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 10 kr per år, lösnnummer 1 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften, pris 10 kr per år, lösnnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelandens allmänna häften och Statistisk Information tillsammans pris 16 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

November 1959

INNEHÅLL

<i>Statistisk Information. Periodiska översikter</i>	328
<i>Levnadskostnadsundersökningen 1958. Vissa preliminära resultat</i>	329
<i>Konsumentprisindex för september 1959</i>	351
<i>Socialhjälpen under år 1958</i>	353
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	356
<i>Omsättningen inom detaljhandel m m 2:a kvartalet 1959</i>	362
<i>Utlänningar i Sverige</i>	
<i>En översikt för tredje kvartalet 1959 och läget den 1 oktober 1959</i>	365
<i>Arbetsanmälda utlänningar inom svensk sjöfart 1 mars 1959</i>	370
<i>Contents</i>	372

Återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar.

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast i

Löneförhållandena för arbetare inom industrin² 1959: sept
Omsättningen inom detaljhandel m m detta nr
Uppgifter om bostadsbyggandet 1959: okt
Utlänningar i Sverige detta nr

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
Barnbidrag, allmänna 1959: mars
Bostadsbyggandet 1959: sept
Daghem och förskolor 1959: febr
Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
Hemhjälp, social 1959: juli
Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
Mödrahjälpen 1959: juli
Nykterhetsnämndernas ingripanden.
Preliminär rapport 1959: juni
Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
Socialhjälpen detta nr
Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1959: sept
Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1959: maj

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Levnadskostnadsundersökningen 1958

Vissa preliminära resultat

AV FÖRSTE AKTUARIE ARNE NÄVERFELT

I nedanstående artikel lämnas vissa preliminära resultat från 1958 års levnadskostnadsundersökning. Undersökningen utgör ett led i de studier av hushållens konsumtionsförhållanden, som sedan lång tid tillbaka bedrivits i Sverige. Den närmast föregående undersökningen avser 1952 och av tidigare undersökningar kan nämnas 1951 års undersökning som omfattade hushåll på landsbygden och 1948 års undersökning avseende hushåll i tätorterna. Under andra världskriget gjordes löpande undersökningar angående livsmedelskonsumtionen och före kriget utfördes undersökningar 1933, 1923 och 1913.

Urvalet av hushåll. För urvalet av hushåll till 1958 års undersökning har tidigare redogjorts i denna tidskrift (SocM 1958: 12, s 792 ff). Här meddelas därför endast i korthet vilket förfaringssätt som tillämpats.

Som ram för urvalet användes dels mantalsblanketterna dels Riksförbundet Landsbygdens Folks register över jordbruksfastigheter. Urvalet från mantalsblanketterna gjordes delvis som tvåstegsdelvis som trestegsurval. Trestegsurvalet användes endast i de större städerna, där det av praktiska skäl var nödvändigt att dela städerna i distrikt. I övriga kommuner tillämpades tvåstegsurval varvid första steget var de primära urvalsenheterna i det av statistiska centralbyråns utredningsinstitut utarbetade basurvalet och

andra steget hushållen. Basurvalet omfattar såväl städer som landsbygdskommuner och alla befolkningskategorier är medtagna i undersökningen. Med utgångspunkt från den givna kostnadsramen och krav på särredovisning av vissa grupper (yrkesgrupper, familjetyper, inkomstklasser m m) fastställdes att det skulle uttas ca 4 500 hushåll. Med hänsyn till kravet på särredovisning var det nödvändigt att överrepresentera vissa grupper i urvalet, nämligen löntagare inom vissa inkomstklasser och jordbrukare med brukningsdelar av olika storlek. Urvalsfractionerna varierade mellan 1/50 och 1/1000. Totalantalet hushåll i landet har uppskattats till ca 2,5 miljoner. Urvals- och undersökningsenhet är kosthushållet här definierat som personer med gemensam bostad och helt eller delvis gemensam mathållning.

Undersökningsperiod. Undersökningen avser som nämnts konsumtionsförhållandena under 1958. Undersökningsåret var uppdelat i 12 perioder av vilka var och en var 30 eller 31 dagar. Första perioden upptog tiden 10 januari—8 februari 1958 och sista perioden tiden 10 december 1958—9 januari 1959. Varje hushåll medverkade endast under en period. Hushållen utlottades slumpvis med en tolfte del på varje period.

Metod. Hushållen lämnade sina uppgifter i första hand genom bokföring. I de

fall emellertid någon av eller alla medlemmarna i hushållet icke fullföljde bokföringen eller vägrade att utföra bokföring skulle en intervju göras om utgifter-na och inkomsterna för den tid som ej täcktes av bokföring (s k ersättnings-intervju).

I böckerna skulle dag för dag med noggrann specificering noteras alla utgifter och inkomster samt produkter som tagits från egna lantbruket eller rörelsen. Dessutom antecknades hela värdet av varje vara som levererats till hushållet under perioden men som ej alls eller endast delvis betalats. (Jfr sid 331 angående konsumtionsbegreppet.)

Arbetsmaterial. Följande material användes för insamling av uppgifter: (a) formulär för inledningsintervju; (b) bokföringsböcker (fyra olika typer) jämte anvisningar; (c) formulär för ersättnings-intervju.

(a) Formulär för inledningsintervju.

Intervjun omfattade frågor rörande hushållets storlek, hushållsmedlem-marnas yrke, bostadens storlek och standard m m.

(b) Bokföringsböcker:

»M-häftet»: huvudboken för hushål-lets redovisning. Användes av den som stod för de flesta livsmedels-inköpen. Boken innehöll 5 avdelningar, nämligen avd T för redovisning av hushållets sammansätt-ning under bokföringsperioden; avd K för redovisning av kontan-ta utgifter och inkomster; avd R för redovisning av kreditköp; avd E för redovisning av egna produk-ter; avd B för redovisning av kör-da mil med bil och motorcykel.

»Ö-häftet»: användes av andra hus-hållsmedlemmar än den som ha-de M-häftet utom barnen. Det var

utformat som M-häftet men inne-höll ej avd E och T.

»B-häftet»: en mindre bok avsedd för barn mellan 8 och 15 år.

»D-häftet»: avsedd för detaljhand-lare och andra rörelseidkare för anteckning av produkter som ta-gits från den egna rörelsen.

(c) Formulär för ersättningsintervju.

Formuläret omfattade ca 50 sidor upptagande frågor om inköp och le-veranser beträffande alla de ca 400 varugrupper etc på vilka materialet skulle kunna särredovisas.

Fälтарbetet. Insamlingen av uppgifter från hushållen skedde genom medverkan av fältorganisationen inom statistiska cen-tralbyråns utredningsinstitut. Institutet har inom basurvalets olika kommuner för intervjuarbete särskilt utbildade lokalom-bud. Innan levnadskostnadsundersök-ningen igångsattes fick ombuden undergå särskild utbildning för detta arbete. Ut-bildningen bedrevs på så sätt att ombu-den först fick gå igenom en korrespon-denskurs omfattande 4 brev om ca 25 sidor. Därefter samlades ombuden till en tvådagarskurs med föreläsningar och praktiska övningar.

Ombudets kontakt med hushållet hade följande rutin:

- 1) Ett par dagar före undersökningspe-riodens början översände ombudet ett brev till hushållet där det lämnades vissa uppgifter om undersökningen och meddelades att hushållet utlottats. Hushållet ombads medverka och vi-dare meddelades att ombudet skulle besöka hushållet inom ett par dagar.
- 2) Vid första besöket överlämnades bok-föringsböckerna, och hushållet instrue-rades om hur böckerna skulle föras. Dessutom genomfördes inledningsin-tervjun.

- 3) Efter ca en vecka tog ombudet som regel ånyo kontakt med hushållet genom besök eller per telefon för att efterhöra om det var något som man var tveksam om beträffande bokföringen och kontrollerade att den fullföljdes på ett riktigt sätt.
- 4) Efter bokföringsperiodens slut översände hushållet böckerna till ombudet, som gjorde en preliminär granskning av bokföringen och tog kontakt med hushållet för kompletteringar om så erfordrades. Sedan materialet översänts till socialstyrelsen granskades detta noggrannare. Granskningen ledde i omkring 40 % av fallen till att hushållet ånyo måste kontaktas för komplettering. Detta gjordes via ombudet.
- 5) I de fall hushållet av någon anledning (sjukdom, resa etc) ej kunde genomföra bokföringen alls, ej fullföljt denna eller vägrade, försökte man, som ovan sagts, erhålla motsvarande uppgifter genom en ersättningsintervju efter bokföringsperiodens slut.

Konsumtionsbegreppet. Undersökningens syfte är att få en belysning av konsumtionen inom hushållssektorn. Begreppet konsumtion skulle kunna definieras som förbrukning av reala tillgångar och av tjänster. När det gäller det praktiska tillvägagångssättet att mäta konsumtionens storlek kan man tala om tre olika principer, nämligen (a) förbrukningsprincipen, (b) leveransprincipen och (c) betalningsprincipen. Den förstnämnda anknyter direkt till ovan antydda definition på konsumtionen. En tillämpning av denna metod innebär att man söker få ett mått på hur mycket som förbrukats under den avsedda tidsperioden. För varaktiga konsumtionsvaror måste beräkningar göras av hur stor del av varans värde som kan anses ha förbrukats. Här för

ordras uppgifter om bland annat total livslängd — förbrukningstid för olika varor och varornas skick vid förbrukningsperiodens början och om denna inte sammanfaller med undersökningsperiodens början den tidpunkt då varan levererades. Det faller sig av sig självt att beräkningar av denna natur är alltför komplexa för att kunna komma i fråga i en hushållsundersökning. Med leveransprincipen menas här att konsumtionsvärdet är lika med summan av de varor och tjänster som levererats till hushållet under undersökningsperioden oavsett om varan eller tjänsten betalats eller inte och med betalningsprincipen summan av de utbetalningar hushållet gjort under perioden och oavsett om varan eller tjänsten levererats under perioden.

Då undersökningen planerades övervägdes om leveransprincipen eller betalningsprincipen skulle tillämpas. Förbrukningsprincipen kunde av ovan nämnda skäl ej komma i fråga. Många praktiska skäl talade för att betalningsprincipen skulle tillämpas. Det föreföll sannolikt att man skulle erhålla bättre uppgifter vid redovisning av faktiska utbetalningar än av nominella inköp (leveranser). Det överensstämmer mera med vanlig hushållsbokföring att notera faktiska utgifter och inkomster än att dessutom ange värdet av varor som levererats till hushållet men inte betalats eller endast betalats till en del. För utbetalningar finns vanligen verifikationer av något slag, vilket inte alltid är fallet vid kreditköp. Räkningar för kreditköp kan bli tillgängliga först vid en senare tidpunkt och därigenom ökas risken för att inköpet kan bli bortglömt eller upptaget till felaktigt belopp i bokföringen. Oaktat bland annat dessa skäl och den större administrativa komplexitet som leveransprincipen medför, bestämdes att denna skulle tillämpas vid undersökningen. Avgörande

härför var i första hand konjunkturinstitutets önskemål om att leveransprincipen skulle tillämpas. Det förutsattes att denna beräkningsmetod skulle ge bättre möjligheter att lämna kompletterande uppgifter till de av institutet utförda nationalinkomstberäkningarna.¹ En tillämpning av leveransprincipen syntes ej heller stå i strid med undersökningens övriga syften.

Detta innebär att konsumtionens storlek mäts av värdet av till hushållen under observationsperioden levererade varor och tjänster. Av praktiska skäl har emellertid principen icke kunnat tillämpas genomgående för alla grupper av varor och tjänster. Som undantag där i stället betalningsprincipen tillämpats kan nämnas följande. Hyra för bostad ingår med faktiskt under observationsperioden erlagt belopp oavsett om betalningen avser annan tidsperiod, exempelvis kvartal. Kostnader för reparationer av t ex eget hem ingår med belopp lika med gjorda utbetalningar utan hänsyn till att arbetet kan vara utfört exempelvis före bokföringsperiodens början. Som andra exempel kan nämnas kostnader för elström, gas och telefon samt prenumeration på tidningar.

Även om leveransprincipen ligger till grund för beräkningarna av konsumtionens storlek i fråga om olika varor och tjänster skulle i bokföringsböckerna även noteras alla utbetalningar avseende varor som levererats till hushållet före observationsperiodens början och förskott avseende senare leveranser. Dessa utbetalningar har vid bearbetningen endast kodats på huvudgrupper av varor och tjänster.

Konsumtionen inom hushållssektorn. Avgränsningen av konsumtionen inom hus-

hållssektorn har i denna undersökning inte kunnat göras på basis av någon allmänt vedertagen definition. Tidigare praxis, konjunkturinstitutets beräkningsprinciper vid nationalinkomstberäkningarna och internationella rekommendationer har varit till ledning.

Rent praktiskt har problemen lösts på så sätt att det i instruktionerna för ombuden och i anvisningarna för bokförarna angetts hur redovisningen skall göras. Därjämte har det vid den centrala granskningen av uppgifterna från fall till fall fått bestämmas hur avgränsningen mellan privat konsumtion och andra utgifter skulle göras.

Det har gällt att avgränsa privata utgifter från utgifter för rörelsen eller jordbruket samt att avgränsa konsumtion från sparande. Här nedan skall för några viktigare utgiftsgrupper anges vilka förfaringsätt som tillämpats.

Bostadskostnad. I exempelvis eget hem där förutom ägarens bostad finns inrymd även lokal som används i egnahemsägarens rörelse eller är uthyrd, har för huset gemensamma kostnader såsom yttre reparationer och uppvärmning fördelats i proportion till golvytan i respektive bostaden och lokalen, såvitt inte andra uppgifter varit tillgängliga som kunnat antas ge en riktigare uppdelning av kostnaderna.

Telefonkostnader. Dessa kostnader har som regel i sin helhet ansetts som privat konsumtion. Endast i de fall uppgiftslämnaren uttryckligen angett att telefonkostnaderna till viss del är utgifter för rörelsen har totalkostnaden fördelats på hushållet och rörelsen.

Kostnader för egna fordon. Kostnaderna för egna fordon, såväl inköps- som driftskostnader, skulle enligt instruktionerna

¹ Jfr A system of National Accounts and Supporting Tables, New York 1953, ch. V.

redovisas i sin helhet i hushållsböckerna oavsett om fordonet delvis begagnas även för icke privata resor. Med egna fordon avses här bilar och motorcyklar men däremot icke mopeder och cyklar. Kostnaderna fördelades i samband med bearbetningen i förhållande till antal körda mil för privata respektive andra ändamål. Uppgiftslämnarna fick i en särskild tablå i bokföringsboken dag för dag ange hur många kilometer fordonet körts och om resan avsåg a) resa till och från arbetet, b) annan privat resa eller c) resa i arbetet. I de fall vederbörande under resan utträttat både privata ärenden och sådana som sammanhängde med yrkesverksamheten skulle detta anges såvitt inte resan till övervägande del var att hänföra till endera slaget. Resor som sålunda inte kunde hänföras till vare sig privatresa eller annan resa delades med hälften på vardera slaget.

Utgifter under tjänsteresor. Resekostnaden om det var fråga om eget fordon behandlades i enlighet med vad ovan sagts beträffande kostnaderna för egna fordon. Biljettkostnader vid tjänsteresor med allmänna trafikmedel är icke inräknade i de privata konsumtionsutgifterna. Utgifter för mat, även restaurangmåltider, har helt hänförs till privat konsumtion. Det överensstämmer med konjunkturinstitutets beräkningsmetoder i fråga om den privata konsumtionen.¹

Räntor på lån. Räntor för in-teckningslån avseende egna hem och sommarstugor eller andra fastigheter såsom tomter vilka inte kan hänföras till rörelse eller annan yrkesverksamhet ingår som konsumtion i respektive varugrupper. Räntor på lån som inte avser fastigheter (konsumtionslån) ingår i konsumtionen och har hänförs till en särskild varugrupp. Det må

uppmärksammas att sådana räntekostnader inte medräknades som konsumtionsutgift i 1952 års levnadskostnadsundersökning. Motivet för att dessa räntekostnader här inräknats i konsumtionsutgiften är att det inte ansetts vara någon principiell skillnad mellan sådana kostnader och det extra pålägg på priset som konsumenten får betala vid avbetalningsköp. På senare år har även konsumenterna erbjudits ökade möjligheter till krediter genom initiativ från banker och bransch-sammanslutningar samt genom att konsumentkooperationen infört så kallade låneköp. Det kan framhållas att amorteringar räknats som sparande.

Gåvor. Såväl kontanta gåvor som gåvor i form av saker är medräknade i konsumtionen. Endast gåvor till personer som ej tillhör givarens hushåll har registrerats som gåva. Kontanta gåvor redovisas som konsumtionsutgift hos givaren och som inkomst hos mottagaren. Andra gåvor ingår som konsumtion hos givaren i den varugrupp som gåvan är hänförlig till och redovisas ej som konsumtion hos mottagaren.

Lotterivinster. Penningvinster inklusive skatt är redovisade som inkomst. Vinster i form av varor eller tjänster är upptagna till hela vinstvärdet dvs inklusive skatt på respektive varugrupp. Eventuell lotteriskatt har beräknats och är redovisad under gruppen skatter.

Problem rörande gränsdragning mellan *konsumtion och sparande*, har uppkommit i första hand beträffande bostadsposten och försäkringar. I fråga om utgifter för bostaden har till sparande hänförs inköp av fastigheter samt nybyggnader och förbättringar. Vidare har då fråga är om föreningslägenheter som sparande räknats inbetalning till fonder exklusive fonder för inre reparationer. Vid gräns-

¹ Meddelande från konjunkturinstitutet, serie B 13, s 104.

dragningen mellan reparation och förbättringar har uppdelningen som regel fått grundas på bokförarens bedömning av vad som bör hänföras till det ena eller andra. Lokalbuden har getts instruktioner, när det gällt att hjälpa hushållen med bokföringen, som utformats så att de så långt möjligt följde skattelagstiftningens regler. I fråga om försäkringspremier har avgifter för livränte- och kapitalförsäkringar hänförts till sparande medan utgifter för andra försäkringar såsom pensionsförsäkringar ordnades genom arbetsgivaren (endast arbetstagarens avgift), olycksfallsförsäkringar och sakförsäkringar hänförts till konsumtionen med undantag för avgifter som debiteras på skattsedeln, vilka i sin helhet redovisas under posten skatter. Riskförsäkring hänförlig till viss sak såsom fastighet, fordon, båt etc redovisas under respektive varugrupp medan övriga riskförsäkringar såsom lösöre- och olycksfallsförsäkring hänförts till en särskild grupp.

Skatter. Direkta skatter såsom skatt på inkomst, förmögenhet, arv, gåva och lotterivinst har hänförts till en särskild grupp skatter. Fordonsskatt och hundskatt ingår i konsumtionen på respektive varugrupp. Indirekta skatter såsom bilaciser och andra varuskatter är också inräknade i konsumtionsvärdet under respektive varugrupp.

Naturaförmåner. Som sagts ovan mäts konsumtionen i princip i värdet av till hushållet under observationsperioden levererade varor och tjänster. Härefter inräknas inte bara nyttigheter som erhållits genom köp eller byte utan även inom hushållet producerade varor för den egna konsumtionen samt förmåner som hushållet utan kostnad haft för sin konsumtion. Sådana förmåner kan vara av mångskiftande slag. Några exempel kan här

anges. Naturaförmåner sammanhänger med tjänsten såsom fri mat, fri bostad, fria arbetskläder, fri telefon, fria resor eller fri bil. Hemmaproducerade varor i jordbruket eller rörelsen såsom exempelvis livsmedelsprodukter och bränsle. Vidare kan nämnas förmåner som av staten eller kommunerna utan avgift eller till subventionerade priser ställs till hushållens förfogande såsom fri skolgång, subventionerad sjukhusvård, fri vistelse på barnkolonier och semesterhem, fria skolmåltider m m. Exemplifieringen skulle kunna föras längre och utsträckas även till sådana förmåner som tillgång till bibliotek, rättsskydd, allmänna fritidsanordningar m m. En annan naturaförmån av väsentlig betydelse är husmödrarnas arbete i hemmet, vilket tillför hushållen en mängd konsumtionsvaror och tjänster. I samband härmed kan även nämnas egen arbetsinsats på eget hem och reparationsarbeten på egna fordon.

Exemplifieringen ovan antyder att hushållens naturaförmåner omspänner en rad olika områden och är av varierande värde för olika hushåll och av skiftande betydelse för samhällsekonomin i stort.

När det gäller att belysa naturaförmånernas omfattning inom ramen för en hushållsundersökning möts man av många praktiska svårigheter. Naturaposterna måste värderas i pengar för att kunna sammanföras med övrig konsumtion. Detta är nödvändigt för att kunna jämföra konsumtionsförhållandena hos olika kategorier av hushåll. För att beräkningarna skall bli enhetliga bör värderingen göras centralt på basis av kvantitetsuppgifter från hushållen. Det är uppenbart att såväl insamling av kvantitetsuppgifter som värderingen i pengar är svår att genomföra beträffande många av ovan nämnda naturaförmåner. Av praktiska skäl har därför det antal naturaförmåner, som medtagits i undersökningen fått begrän-

sas relativt starkt. Vägledande vid denna avgränsning har varit dels att i möjligaste mån få med sådana förmåner som är av relativt stor betydelse för många hushåll dels sådana som visserligen endast förekommer hos viss eller vissa kategorier av hushåll men för dessa ingår med icke obetydlig andel i totalkonsumtionen och därför är av intresse när det gäller jämförelser med andra kategorier av hushåll. Som exempel på naturaförmåner av sistnämnda slag kan nämnas jordbrukarnas konsumtion av egna produkter.

Med utgångspunkt från vad som sagts ovan och med hänsynstagande till önskemål som framförts från myndigheter och institutioner i samband med undersökningens planering, bestämdes att uppgifter angående naturaförmåner skulle inhämtas för följande varor och tjänster.

Bostad. Uppgifter har inhämtats beträffande fritt upplåtna bostäder samt bostäder, som vederbörande hyrt från arbetsgivare eller f d arbetsgivare till nedsatt hyra. Vidare har värdering av bostadsförmånen gjorts i fråga om alla egna hem till vilka här även räknades jordbrukarnas bostäder. I fråga om de som hyrt till nedsatt hyra samt egnahemsägare inhämtades även uppgifter om de faktiska utgifterna för bostad under observationsperioden. För dessa sistnämnda kategorier finns alltså dels uppgifter om faktiska utgifter, dels ett belopp avseende den värderade bostadsförmånen.

Bränsle och lyse. Uppgifter har inhämtats beträffande fri ved och fri elström.

Livsmedelsprodukter. Följande produkter från jordbruk, trädgård, jakt eller fiske har medtagits: potatis, mjölk, ägg, höns, annat fjäderfä, fläsk, oxkött, kalvkött, kött från älg och ren, annat kött, fisk, vetemjöl, annat mjöl, gula ärter samt äpplen och honung. Av de förtecknade varuslagen framgår att av trädgårdspro-

dukter endast medtagits potatis och äpplen, således inga grönsaker eller andra frukter och bär än äpplen. Inte heller har vilda bär eller frukter medtagits.

Fria måltider. Uppgifter har inhämtats om fria måltider (huvudmåltider såsom lunch och middag, ej kaffe och andra mellanmål) i samband med förvärvsverksamheten och skolmåltider. Som fria måltider har inte inräknats måltider som vederbörande erhållit i egenskap av gäst hos annat hushåll. (Jfr s 338 angående beräkningen av antal konsumtionsenheter.)

Fria arbetskläder. Uppgifterna avser fri uniform eller fria arbetskläder av därmed jämförbart slag. Skyddsrockar, överdragskläder o dyl har icke medräknats. Som allmän regel för vad som skall medräknas som fria arbetskläder har satts kravet att utrustningen skäligen kan antas vara använd inte bara i arbetet utan även vid färd till och från arbetsplatsen.

Naturaförmåner till studerande som ej bor hemma. Som medlemmar i hushållet räknas även studerande som ej bor hemma under studietiden men är mantals-skrivna hemma. I de fall dessa har haft naturaförmåner såsom fri mat eller fritt husrum har förmånen värderats och ingår i konsumtionen på respektive varugrupp.

Utöver här ovan redovisade naturaförmåner tillkommer värderingen av hembiträdets arbete i hushållet. Här avses endast hembiträden som inte står i släktskapsförhållande till hushållsföreståndaren eller annan i dennes familj. Följande förfaringssätt har tillämpats. Till husföreståndarens kontanta kostnad för hembiträdet har lagts värdet av hembiträdets fria kost och logi. I hushållets totala konsumtion ingår alltså dels hembiträdeskostnaden (lön plus naturaförmåner) dels hembiträdets personliga kon-

sumtion, som härleder från den kontanta lönen eller andra inkomster som hon kan ha. Det må framhållas att denna »naturaförmån» är jämförbar med husmoderns arbete i hemmet, vilket emellertid icke medräknats.

Vid bearbetningarna har livsmedelsprodukter och ved värderats dels till konsumentpris dels till producentpris. I nedan redovisade resultat från bearbetningen ingår dessa naturaförmåner till konsumentpris. I värdet av bostadskonsumtionen (exkl bränsle och lyse) ingår i nedanstående redovisning däremot inte några värderade naturaförmåner utan endast faktiska utgifter.

Materialets omfattning. Som sagts ovan uttogs sammanlagt ca 4 500 hushåll. Det exakta antalet är 4 495. Av detta antal utgick 223 som naturligt bortfall (bortfall a priori). Dessa utgjordes av hushåll som i mantalsmaterialet varit representerade av dubblettblanketter eller vid mantalsskrivningen varit bosatta i fastigheter som senare rivits eller lägenheter som vid undersökningstillfället icke användes för bostadsändamål eller personer som intagits på anstalt etc. Enligt instruktionen till lokalombuden skulle, i de fall annat hushåll än det som fanns upptaget på urvalskortet (innehöll namn och adress på det utvalda hushållet), det nyinflyttade hushållet i stället medtas. Om huset rivits eller lägenheten inte längre användes för bostadsändamål skulle det avflyttade hushållet ej uppsökas på den nya adressen. Av de ovan angivna 223 utlottade hushållen hänförde sig 53 till dubblettblanketter och 170 till bortfall av annan orsak. Av de återstående 4 272 hushållen (4 495 — 223) erhöles bearbetningsbara uppgifter från 3 686 eller 86,3 %. Bortfallet uppgick alltså till 13,7 %. Fördelningen på olika orsaker till bortfall framgår av följande tablå.

	Antal	%	i % av utvalda hushåll minus naturligt bortfall
Ofullständig redovisning	36	6,1	0,8
Hushållet ej anträffat	29	4,9	0,7
Vägran. (Orsak anförd av intervjupersonen):			
Sjukdom, dödsfall i familjen	72	12,3	1,7
Hög ålder, invaliditet	22	3,8	0,5
Tidsbrist	15	2,6	0,4
Principiella skäl	412	70,3	9,6
Summa	586	100,0	13,7

Materialets sammansättning. Vid bearbetningen har i stort sett följts den indelning i hushållstyper som tillämpats i närmast föregående levnadskostnadsundersökningar. Materialet har dock i denna undersökning uppdelats på flera hushållstyper än i exempelvis 1952 års undersökning. Vidare föreligger den skillnaden att i 1952 års undersökning räknades som barn alla hemmavarande barn som under undersökningsåret uppnådde högst 15 års ålder samt barn i åldern 16—20 år, som var studerande eller av annan anledning ej förvärvsarbetande. I 1958 års undersökning räknas som minderåriga barn de som undersökningsåret uppnått högst 16 års ålder. Till hushållet räknades även studerande på annan ort som undersökningsåret uppnått högst 21 års ålder och som var mantalsskrivna på samma adress som hushållet. Barnfamiljerna har fördelats på hushållstyperna makar med minderåriga barn, makar med minderåriga barn och/eller studerande samt ensamstående med minderåriga barn och ensamstående med minderåriga barn och/eller studerande. Dessutom ingår i gruppen övriga hushåll även barnfamiljer, som på grund av att de består av även andra vuxna personer än föräldrar etc ej kunnat hänföras till någon av de ovan nämnda hushållstyperna

Tab 1. Hushållens fördelning efter hushållstyp och kommuntyp

Hushållstyp	Stockholm, Göteborg, Malmö			Övriga städer och köpingar			Övriga kommuner			Samtliga hushåll		
	Antal hushåll i undersökn	Uppräknat antal	%	Antal hushåll i undersökn	Uppräknat antal	%	Antal hushåll i undersökn	Uppräknat antal	%	Antal hushåll i undersökn	Uppräknat antal	%
Ensamstående man under 67 år	44	865	8,1	61	1 195	7,6	54	771	4,7	159	2 831	6,6
Ensamstående kvinna under 67 år	65	1 285	12,0	76	1 485	9,4	42	761	4,7	183	3 531	8,3
Ensamstående man eller kvinna 67 år o över	41	805	7,5	54	1 065	6,8	51	907	5,6	146	2 777	6,5
Makar utan barn, mannen under 67 år .	103	1 878	17,5	146	2 655	16,9	191	1 964	12,1	440	6 497	15,2
Makar utan barn, mannen 67 år o över .	20	381	3,5	44	832	5,3	69	1 034	6,4	133	2 247	5,3
Makar med minderåriga barn	295	3 317	30,9	419	5 257	33,5	676	4 938	30,3	1 390	13 512	31,6
Makar med minderåriga barn och/eller studerande	9	180	1,7	27	444	2,8	43	345	2,1	79	969	2,3
Ensamstående med minderåriga barn och/eller studerande	17	235	2,2	11	177	1,2	20	284	1,7	48	696	1,6
Övriga hushåll . . .	105	1 784	16,6	175	2 593	16,5	828	5 265	32,4	1 108	9 642	22,6
Summa	699	10 730	100	1 013	15 703	100	1 974	16 269	100	3 686	42 702	100

med barn. Drygt 40 % av hushållen i denna grupp har minderåriga barn.

I tab 1 redovisas hushållens fördelning på olika hushållstyper och efter kommuntyp. I sistnämnda avseende har materialet uppdelats på tre grupper nämligen storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö, övriga städer och köpingar samt slutligen övriga kommuner. I tab 2 redovisas hushållen efter yrken och kommuntyp. I båda tabellerna anges dels antal hushåll som ingår i undersökningen och dels uppräknat antal vilket är lika med det antal, som uppskattningsvis skulle ha erhållits om i alla strata använts samma urvalskvot som i den med största urvalskvoten, samt hushållens procentuella fördelning på olika grupper. Den procentuella fördelningen är beräknad på basis av de uppräknade antalsuppgifterna. Beträffande yrkesindelningen må

framhållas att hushållen har yrkesklassificerats efter hushållsföreståndarens selsättning. Som jordbrukare räknas alla som uppgett sig bruka minst 2 ha åker. I gruppen ingår därför även sådana som haft sin huvudsakliga inkomst från annan förvärvskälla än jordbruk exempelvis inkomst av tjänst. För att utröna i vilken omfattning sådana förhållanden förelåg tillfrågades jordbrukarna i samband med inledningsintervjun om sina inkomster. Det visade sig därvid att ca 17 % av samtliga uppgav att mer än hälften av årsinkomsten kunde antas härleda från annan inkomstkälla än jordbruk. Ca 80 % av dessa hade brukningsdelar under 10 ha. Det kan framhållas att inkomst av körningar i skogen räknats som jordbruksinkomst men inkomst av huggning som inkomst av tjänst. I fråga om avgränsningen mellan högre

Tab 2. Hushållsfördelning efter yrke och kommutyp

Yrkesställning	Stockholm, Göteborg, Malmö			Övriga städer och köpingar			Övriga kommuner			Samtliga hushåll		
	Antal hushåll i under-sökn	Upp-räk-nat antal	%	Antal hushåll i under-sökn	Upp-räk-nat antal	%	Antal hushåll i under-sökn	Upp-räk-nat antal	%	Antal hushåll i under-sökn	Upp-räk-nat antal	%
Jordbrukare	15	45	0,4	88	267	1,7	1 224	4 261	26,2	1 327	4 573	10,7
Andra företagare	41	665	6,2	84	1 505	9,6	80	1 397	8,6	205	3 567	8,4
Högre tjänstemän	81	795	7,4	70	680	4,3	15	135	0,8	166	1 610	3,8
Lägre tjänstemän	206	3 185	29,7	246	4 000	25,5	97	1 449	8,9	549	8 634	20,2
Arbetare	267	4 370	40,7	378	6 391	40,7	375	5 926	36,4	1 020	16 687	39,1
Pensionärer	74	1 450	13,5	133	2 590	16,5	144	2 555	15,7	351	6 595	15,4
Övriga ej förvärvsarbete	15	220	2,1	14	270	1,7	39	546	3,4	68	1 036	2,4
Summa	699	10 730	100	1 013	15 703	100	1 974	16 269	100	3 686	42 702	100

och lägre tjänstemän kan nämnas att till gruppen högre tjänstemän har hänförs alla med universitets- eller högskoleutbildning såvitt inte av uppgifterna framgick att vederbörande hade en underordnad tjänst. Därjämte har till denna grupp, oavsett utbildning, hänförs företagsledare, avdelningschefer i större företag, bankkamrerare, officerare etc. I fråga om statsanställda har tjänstemän med placering i lönegrad 16 och däröver hänförs till gruppen högre tjänstemän. Gränsdragningen mellan lägre tjänstemän och arbetare har gjorts i huvudsak med utgångspunkt från det utövade arbetets natur. Hänsyn har även tagits till om vederbörande i organisationshänseende kunnat hänföras till tjänstemanna- eller arbetarorganisation. Som exempel på mera betydande befolkningsgrupper, vilkas placering i detta avseende syns kunna diskuteras, må nämnas butikspersonal, telefonister, försvarets underbefäl och förmän inom industrin. Dessa har liksom i folkräkningarna hänförs till tjänstemännen.

Konsumtionsenheter. I följande tabeller, där konsumtionsvärden anges för olika

grupper av varor och tjänster inom olika kategorier av hushåll, anges även det genomsnittliga antalet konsumtionsenheter per hushåll i olika hushållsgrupper. Vid beräkningen av antal konsumtionsenheter har använts en av statens institut för folkhälsan utarbetad kaloriskala. Använda värden med hänsyn till ålder och kön framgår av nedanstående tablå.

Ålder, år	Män	Kvinnor
Under 2	0,30	0,30
2—3	0,40	0,40
4—6	0,50	0,50
7	0,70	0,50
8	0,70	0,70
9—10	0,80	0,70
11—12	0,83	0,80
13	1,00	0,80
14—15	1,00	0,83
16—19	1,20	0,83
20 o däröver	1,00	0,83

Vid bestämmandet av antalet konsumtionsenheter i ett hushåll har hänsyn även tagits till frånvaro från hemmet och antal gäster i hemmet. Vid frånvaro har hushållsmedlemmens konsumtionsenhetsvärde enligt skalan reducerats med 1/30 för varje frånvarodag. Då fråga var om gäster har motsvarande tillägg gjorts. I båda fallen har dock omräkningar en-

Tab 3. Konsumtionens fördelning på olika grupper av varor och tjänster inom olika hushållstyper
Kronor per hushåll och år

	Ensamstående			Makar utan barn		Makar med		Ensamstående med minderåriga barn och/el stud	Övriga hushåll	Samtliga hushåll
	man under 67 år	kvinnor under 67 år	man el kvinna 67 år o över	manen under 67 år	manen 67 år o över	minderåriga barn	minderåriga barn och/el stud			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Antal hushåll i undersökningen	159	183	146	440	133	1 390	79	48	1 108	3 686
Antal hushåll, uppräknat antal	2 831	3 531	2 777	6 497	2 247	13 512	969	696	9 642	42 702
Antal medlemmar per hushåll	1,0	1,0	1,0	2,0	2,0	3,9	4,0	2,6	3,6	2,8
Antal barn per hushåll	—	—	—	—	—	1,9	0,9	1,4	0,7	0,8
Antal konsumtionsenheter per hushåll	1,0	0,8	0,9	1,9	1,8	3,1	3,8	2,1	3,3	2,4
Livsmedel	2 372	1 761	1 431	3 535	2 813	4 713	5 777	3 317	5 034	3 859
<i>Råvaror och halvfabrikat</i>										
Mjöl och gryn m m	10	19	31	77	95	132	145	89	179	108
Mjölk, grädde och smör	131	149	204	477	472	713	807	473	806	565
Matfett utom smör	19	26	31	94	80	154	170	88	136	109
Ägg	32	34	42	118	108	150	175	95	171	123
Kött och fläsk	78	144	160	496	455	580	656	401	722	495
Fisk och skaldjur	21	44	43	140	104	134	201	85	146	115
Rotfrukter och grönsaker	40	85	72	191	129	255	293	195	260	198
Frukt och bär	57	124	79	186	144	256	328	173	243	197
Specerier	122	151	163	381	370	452	569	313	525	387
<i>Sammansatta och slutbehandlade livsmedel</i>										
Bröd och flingor	183	206	181	353	291	459	577	392	448	376
Ost och glass	52	52	50	123	91	185	203	138	185	139
Charkuterivaror och köttkonserver	100	100	109	267	193	362	357	261	341	273
Fiskkonserver	18	22	21	51	33	57	71	36	52	46
Industriellt tillverkade soppor, puddingpulver, såser m m	9	17	17	30	21	51	33	24	37	34
Färdiglagad mat m m	38	21	15	28	38	48	57	36	43	38
Frukt- och grönsakskonserver, sötaker m m	65	61	27	102	56	167	194	130	145	117
Läskedrycker, svagdricka o juice	40	30	30	81	48	85	82	54	88	72
Restaurang- och kafébesök	1 300	346	151	332	72	320	629	193	402	372
Fria måltider	57	130	5	8	13	153	230	141	105	95
Alkoholhaltiga drycker och tobak	621	115	156	669	275	540	524	172	601	498
Spritdrycker, viner, malt-drycker, klass II och III	317	44	94	351	188	230	225	67	274	234
Tobak	304	71	62	318	87	310	299	105	327	264
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	1 201	1 376	1 136	1 671	1 461	1 920	3 097	1 725	1 704	1 660
Förhyrda bostäder	910	969	536	853	574	890	1 483	835	531	784
Föreningslägenheter	41	94	28	106	35	96	174	47	46	75

Tab 3 (forts). Konsumtionens fördelning på olika grupper av varor och tjänster inom olika hushållstyper. Kronor per hushåll och år

	Ensamstående			Makar utan barn		Makar med		Ensamstående med minderåriga barn och/el stud	Övriga hushåll	Samtliga hushåll
	man under 67 år	kvinnor under 67 år	man eller kvinna 67 år o över	man under 67 år	man 67 år o över	minderåriga barn	minderåriga barn och/el stud			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Egnahem	50	52	254	267	206	384	304	54	350	265
Bostäder i egna tre- och flerfamiljshus	—	11	62	30	28	18	46	—	32	25
Fri bostad för studerande	—	—	—	—	—	3	84	6	14	6
Sommarstuga	19	8	5	18	4	58	140	—	53	37
Bränsle och lyse	181	242	251	397	614	471	866	783	678	468
Kläder och skor	623	883	365	1 158	592	1 552	2 290	1 066	1 691	1 295
Ytterkläder, ej päls- och skinnkläder	64	84	79	141	118	122	236	66	132	120
Kostymer, dräkter, klänningar m m	229	189	44	303	74	420	746	217	404	332
Skjortor, blusar m m	113	107	46	149	78	234	269	150	259	190
Skrädderiarbeten, sylön . . .	7	41	6	18	6	33	70	32	29	26
Underkläder, strumpor . . .	61	146	62	157	86	214	269	182	209	173
Päls- och skinnkläder, huvudbonader, handskar m m	53	77	32	145	59	116	161	68	193	122
Tyger och garn till kläder, sybehör	5	84	42	48	37	121	136	93	113	88
Skor	88	154	54	192	134	287	403	258	350	241
Fria arbetskläder	3	1	—	5	—	5	0	—	2	3
Inventarier och hushållsgeråd	450	692	452	1 371	384	1 280	1 135	1 039	1 145	1 062
Möbler och antikviteter . . .	48	212	27	211	67	125	123	84	100	124
Radio- och musikinstrument	58	17	289	295	6	225	35	32	133	172
Hushållsmaskiner och armatur	23	93	2	193	28	164	67	290	121	126
Husgeråd och annan hemutrustning	79	113	39	125	70	155	153	95	149	132
Borstar, färger m m	20	16	10	36	17	38	56	23	34	31
Hushållstextilier	35	122	57	173	129	174	199	150	158	149
Mopeder, cyklar, fotografiska art, sportart och leksaker m m	109	49	10	205	26	297	259	209	317	220
Klockor, smycken, väskor m m	78	70	18	133	41	102	243	156	133	108
Resor	1 321	428	159	1 439	254	1 403	1 487	598	1 901	1 282
<i>Allmänna trafikmedel</i>										
Lokalresor	182	214	90	214	130	204	333	298	292	219
Andra inrikes resor	116	109	43	81	33	69	274	112	108	90
Utrikes resor	74	28	—	99	7	52	198	25	86	63
<i>Egna fordon</i>										
Bilar och motorcyklar, inköp och driftskostnad . .	949	77	26	1 045	84	1 078	682	163	1 415	910

Tab 3 (forts). Konsumtionens fördelning på olika grupper av varor och tjänster inom olika hushållstyper. Kronor per hushåll och år

	Ensamstående			Makar utan barn		Makar med		Ensamstående med minder-åriga barn och/el stud	Övriga hushåll	Samtliga hushåll
	man under 67 år	kvinnor under 67 år	man eller kvinna 67 år och över	man under 67 år	man över 67 år	minder-åriga barn	minder-åriga barn och/el stud			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Diverse varor och tjänster	1 563	1 490	962	2 023	1 268	2 406	4 498	2 142	2 824	2 227
Sjukvård och tandvård	68	155	107	166	88	179	321	208	165	159
Läkemedel och sjukvårdsartiklar	19	54	45	74	100	76	97	73	79	73
Tvål, skönhetsmedel, toalettkartiklar	44	76	24	75	42	105	162	83	121	91
Hårvård, skönhetsvård, bad	35	112	25	107	55	110	178	85	110	98
Rengöringsmedel	11	35	27	82	59	141	131	71	105	98
Tvätt och strykning	98	48	40	70	47	66	132	47	68	66
Tidningar, böcker, skrivmateriel	231	135	96	190	191	238	469	248	280	226
Kursavgifter och omkostnader för studerande	30	19	3	5	1	101	505	242	118	84
Telefon, porto och frakter	117	168	111	197	159	196	371	237	196	186
Nöjen och rekreation	200	123	88	170	77	241	753	312	369	249
Hemhjälp	33	44	92	27	34	103	316	53	294	125
Blommor, lotteri m m	176	186	87	290	144	265	291	168	287	242
Tjänstepension, vissa riskförsäkringar, föreningsavgifter	203	100	38	330	99	316	333	122	242	246
Räntor på konsumtionslån	4	—	1	7	3	19	25	6	22	13
Kontanta gåvor och understöd	253	210	146	176	124	166	292	138	217	188
Restgrupp	41	25	32	57	45	84	122	49	151	83
Summa konsumtion	8 151	6 745	4 661	11 866	7 047	13 814	18 808	10 059	14 900	11 883
<i>Konsumtion i medeltal per person</i>	8 151	6 745	4 661	5 933	3 524	3 542	4 702	3 869	4 139	4 244
Skatt på inkomst, förmögenhet, arv och gåva	2 650	1 862	1 015	3 338	1 308	3 727	5 414	1 472	3 790	3 154
Summa konsumtion och skatter	10 801	8 607	5 676	15 204	8 355	17 541	24 222	11 531	18 690	15 037

dast gjorts då frånvaron respektive besöket varat i minst två dagar.

I tab 3—6 lämnas uppgifter om konsumtionsförhållandena inom olika hushållstyper och yrkesgrupper. Vid bedömning av uppgifterna må beaktas att beräkningar av det slag det här är fråga om av olika skäl inte kan ge några exakta värden. Redovisningen är som tidigare nämnts baserad på uppgifter från ett ur-

val av hushåll och hushållen har fördelats på tolv olika observationsperioder. De slumpfel som är betingade härav är av olika storlek för olika grupper av hushåll och varor. Därjämte måste man även räkna med att hushållen i vissa fall kan ha lämnat felaktiga uppgifter vid bokföringen. För exempelvis varugruppen alkoholhaltiga drycker och tobak kan vid jämförelse med statistik över den totala

försäljningen i landet av dessa varor konstateras, att uppgifterna i levnadskostnadsundersökningen är för låga. Det är inte möjligt att i denna artikel presentera någon analys av de osäkerhetsmarginaler som uppgifterna av olika skäl är behäftade med. En belysning av dessa problem kommer senare att publiceras.

Av tab 3 framgår att konsumtionsbeloppet i genomsnitt för samtliga hushåll var ca 11 900 kronor. Beloppet varierar mellan olika hushållstyper från lägst ca 4 700 kronor för ensamstående som är 67 år eller däröver till ca 18 800 kronor för gruppen makar med minderåriga barn och/eller studerande. För gruppen makar utan barn där mannen var under 67 år var konsumtionsbeloppet ca 11 900 kronor och för gruppen makar med minderåriga barn ca 13 800 kronor. Räknat i genomsnitt per person hade ensamstående män under 67 år det högsta konsumtionsbeloppet med ca 8 200 kronor och makar utan barn där mannen var 67 år eller över och makar med minderåriga barn lägsta beloppet med i båda fallen ca 3 500 kronor per person och år. I medeltal för samtliga hushåll var det genomsnittliga beloppet per person och år ca 4 200 kronor. I tabellen har för varje hushållstyp redovisats summabelopp för konsumtion och skatter. Det må uppmärksammas att dessa belopp, även om man bortser från sparande, inte är direkt jämförbara med de inkomster som redovisas i annan officiell statistik exempelvis statistiken över taxerad inkomst eller statistiken över löneinkomster. I konsumtionsbeloppen ingår dels naturaförmåner dels värdet av inköpta varor som på inkomstsidan till en del motsvaras av icke beskattningsbara inkomster såsom barnbidrag, olika andra socialbidrag, inkomst av rumsuthyrning, lotteri- och tippsvinster m m. I de fall hushållen består av flera personer kan hushållets totala inkomst

härleda från en eller flera av hushållets medlemmar.

I tab 4 redovisas konsumtionens procentuella fördelning på olika huvudgrupper av varor och tjänster inom olika hushållstyper. I genomsnitt för samtliga hushållstyper uppgår livsmedelsandelen till drygt 32 % av hela konsumtionsbeloppet. Bostad, bränsle och lyse inklusive utgifter för sommarbostad tar ca 14 % och kläder och skor ca 11 %. Resekostnader inklusive utgifter för egna fordon uppgår till ca 11 % av totalkonsumtionen. När det gäller kostnaderna för egna fordon, varmed här avses bilar och motorcyklar men ej mopeder och cyklar, har, som ovan sagts, här endast medtagits den del av totalkostnaderna för fordonet, som kan antas motsvara fordonets användning i privat bruk. Fördelningen av totalkostnaderna har gjorts på basis av uppgifter om antal körda mil för privata ändamål respektive körningar i arbetet.

De olika huvudgruppernas andel av totalbudgeten varierar icke obetydligt mellan olika hushållstyper. För äldre makar uppgår sålunda livsmedelsandelen till ca 40 % medan motsvarande andel för ensamstående kvinna under 67 år uppgår till ca 26 %. Bostadsposten varierar mellan drygt 11 % för gruppen övriga hushåll till drygt 24 % för ensamstående som är 67 år eller däröver. För makar med minderåriga barn är motsvarande tal ca 14 % och för ensamstående man respektive kvinna under 67 år ca 15 respektive ca 20 %. Konsumtionsandelen för kläder och skor varierar mellan drygt 13 % för ensamstående kvinna under 67 år till mellan 7 och 8 % för ensamstående man under 67 år och ensamstående man eller kvinna 67 år och över. Kostnaderna för resor inklusive kostnader för egna fordon är relativt sett störst hos ensamstående man under 67 år och uppgår i den gruppen till ca 16 %. I gruppen

Tab 4. Konsumtionens procentuella fördelning på olika huvudgrupper av varor och tjänster inom olika hushållstyper

	Ensamstående			Makar utan barn		Makar med		Ensamstående med minderåriga barn och/el stud	Övriga hushåll	Samtliga hushåll
	man under 67 år	kvinnor under 67 år	man och kvinna 67 år o över	man under 67 år	man 67 år o över	minderåriga barn	minderåriga barn och/el stud			
Antal hushåll i undersökningen	159	183	146	440	133	1 390	79	48	1 108	3 686
Antal hushåll, uppräknat antal	2 831	3 531	2 777	6 497	2 247	13 512	969	696	9 642	42 702
Antal medlemmar per hushåll	1,0	1,0	1,0	2,0	2,0	3,9	4,0	2,6	3,6	2,8
Antal barn per hushåll	—	—	—	—	—	1,9	0,9	1,4	0,7	0,8
Antal konsumtionsenheter per hushåll	1,0	0,8	0,9	1,9	1,8	3,1	3,8	2,1	3,3	2,4
Livsmedel	29,1	26,1	30,7	29,8	39,9	34,1	30,7	33,0	33,8	32,5
Alkoholhaltiga drycker och tobak	7,6	1,7	3,4	5,6	3,9	3,9	2,8	1,7	4,0	4,2
Bostad, sommarstuga, bränsle o lyse	14,7	20,4	24,4	14,1	20,7	13,9	16,5	17,2	11,4	14,0
Kläder och skor	7,7	13,1	7,8	9,8	8,4	11,2	12,2	10,6	11,3	10,9
Inventarier och husgeråd	5,5	10,3	9,7	11,6	5,5	9,3	6,0	10,3	7,7	8,9
Resor inklusive egna fordon	16,2	6,3	3,4	12,1	3,6	10,2	7,9	5,9	12,8	10,8
Diverse varor och tjänster	19,2	22,1	20,6	17,0	18,0	17,4	23,9	21,3	19,0	18,7
Summa konsumtion	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

makar med minderåriga barn är utgiftsandelen ca 10 % medan för äldre ensamstående och äldre makar utan barn endast mellan 3 och 4 % av totalkonsumtionen går till resor.

I tab 5 redovisas konsumtionens fördelning på olika grupper av varor och tjänster inom olika yrkesgrupper samt i tab 6 konsumtionens procentuella fördelning på olika huvudgrupper inom olika yrkesgrupper.

Vid bedömningen av konsumtionsförhållanden inom olika yrkesgrupper må uppmärksammas vad som sagts ovan beträffande de regler som tillämpats för hushållens uppdelning på olika yrkesgrupper. Därjämte kan framhållas att till gruppen pensionärer har hänförs hushåll där hushållsföreståndaren är över 67 år och den redovisade pensionen (folkpension, tjäns-

tepension, livränta etc) utgör högst 50 % av den sammanlagda inkomsten under redovisningsperioden samt personer under 67 år, som uppgett sig vara pensionärer och för vilka ovanstående inkomst-kriterium gällde. Undantag från denna regel gjordes dock om vederbörande var jordbrukare enligt den tillämpade definitionen beträffande denna yrkesgrupp, nämligen var brukare av minst 2 ha åker. Hushållet hänfördes i så fall till yrkesgruppen jordbrukare. Vidare bör uppmärksammas den olika betydelse naturaförmånerna har inom olika yrkesgrupper. Vilka naturaförmåner som ingår i beräkningarna har redovisats ovan. I fråga om konsumtionsvärdet för bostad må även här framhållas att i de redovisade värdena ingår endast faktiska utgifter för bostaden och således inga värderade

Tab 5. Konsumtionens fördelning på olika grupper av varor och tjänster inom olika yrkesgrupper
Kronor per hushåll och år

	Jord- bru- kare	Andra före- tagare	Högre tjänste- män	Lägre tjänste- män	Arbe- tare	Pen- sio- närer	Övriga ej för- värvsar- betande	Samt- liga hus- håll
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Antal hushåll i undersökningen	1 327	205	166	549	1 020	351	68	3 686
Antal hushåll, uppräknat antal	4 573	3 567	1 610	8 634	16 687	6 595	1 036	42 702
Antal medlemmar per hushåll	3,6	3,2	3,4	2,6	3,0	1,7	2,5	2,8
Antal barn per hushåll	1,0	1,0	1,2	0,7	0,9	0,1	0,6	0,8
Antal konsumtionsenheter per hushåll	3,3	2,8	2,9	2,1	2,5	1,5	2,2	2,4
Livsmedel	4 909	4 231	5 733	3 884	3 965	2 319	2 919	3 859
<i>Råvaror och halvfabrikat</i>								
Mjöl och gryn m m	313	91	64	58	102	69	88	108
Mjöl, grädd och smör	1 096	624	605	431	560	363	453	565
Matfett utom smör	99	122	149	93	132	62	91	109
Ägg	236	121	166	101	118	78	95	123
Kött och fläsk	798	580	621	388	510	326	385	495
Fisk och skaldjur	153	152	180	103	111	84	98	115
Rotfrukter och grönsaker	289	207	273	187	208	112	151	198
Frukt och bär	206	243	362	221	187	118	190	197
Specerier	604	386	410	319	404	285	344	387
<i>Sammansatta och slutbehandlade livs- medel</i>								
Bröd och flingor	285	438	541	393	412	261	308	376
Öst och glass	162	154	229	139	147	84	102	139
Charkuterivaror och köttkonserver	246	293	345	262	326	154	208	273
Fiskkonserver	41	62	92	54	44	26	34	46
Industriellt tillverkade soppor, puddingpulver, såser m m . . .	16	37	78	41	36	18	27	34
Färdiglagad mat m m	24	44	75	46	38	28	38	38
Frukt- och grönsakskonserver, söt- saker m m	82	141	295	148	118	46	82	117
Läskedrycker, svagdricka och juice	62	80	132	77	77	44	44	72
Restaurang- och kafébesök	105	370	1 000	703	323	138	93	372
Fria måltider	92	86	116	120	112	23	88	95
Alkoholhaltiga drycker o tobak	288	701	972	569	559	209	297	498
Spritdrycker, viner, maltdrycker (klass II och III)	121	319	588	266	248	123	110	234
Tobak	167	382	384	303	311	86	187	264
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	1 140	1 584	3 974	2 030	1 544	1 411	998	1 660
Förhyrda bostäder	6	609	2 407	1 295	712	606	342	784
Föreningslägenheter	—	56	432	83	79	33	39	75
Egnahem	323	400	256	242	276	176	156	265
Bostäder i egna tre- och fler- familjshus	0	99	19	9	11	49	95	25
Fri bostad för studerande	20	25	—	2	—	8	—	6
Sommarstuga	1	24	219	46	29	36	23	37
Bränsle och lyse	790	371	641	353	437	503	343	468
Kläder och skor	1 191	1 457	2 706	1 652	1 279	551	1 015	1 295
Ytterkläder, ej päls- o skinnkläder	97	122	258	184	99	80	57	120
Kostymer, dräkter, klänningar m m	327	437	767	430	317	99	209	332
Skjortor, blusar m m	177	202	321	234	197	92	155	190
Skrädderiarbeten, sylön	7	78	186	30	12	8	3	26

Tab 5 (forts). Konsumtionens fördelning på olika grupper av varor och tjänster inom olika yrkesgrupper. Kronor per hushåll och år

	Jord- bru- kare	Andra före- tagare	Högre tjänste- män	Lägre tjänste- män	Arbe- tare	Pen- sio- närer	Övriga ej för- värvsar- betande	Samt- liga hus- håll
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Underkläder, strumpor	162	155	290	201	188	83	198	173
Päls- och skinnkläder, huvudbo- nader, handskar m m	99	120	350	192	107	37	76	122
Tyger och garn till kläder, sy- behör	92	73	195	108	88	43	58	88
Skor	230	270	336	270	265	109	259	241
Fria arbetskläder	0	—	3	3	6	—	—	3
Inventarier och husgeråd . .	947	898	2 487	1 333	1 101	498	624	1 062
Möbler och antikviteter	65	51	389	207	124	48	32	124
Radio och musikinstrument . . .	63	188	347	208	166	189	22	172
Hushållsmaskiner och armatur . .	296	78	152	147	129	15	14	126
Husgeråd o annan hemutrustning	104	98	301	171	136	74	95	132
Borstar, färger m m	34	28	62	32	33	15	28	31
Hushållstextilier	124	152	428	139	161	81	128	149
Moped, cyklar, fotografiska art, sportart och leksaker m m . . .	202	218	467	256	259	39	148	220
Klockor, smycken, väskor m m	59	85	341	173	93	37	157	108
Resor	821	1 367	4 042	1 611	1 289	312	2 723	1 282
<i>Allmänna trafikmedel</i>								
Lokalesor	131	186	504	277	233	124	180	219
Andra inrikes resor	37	89	171	162	75	50	91	90
Utrikes resor	8	32	796	112	15	9	4	63
<i>Egna fordon</i>								
Bilar och motorcyklar, inköp och driftskostnader	645	1 060	2 571	1 060	966	129	2 448	910
Diverse varor och tjänster . .	1 618	2 153	6 397	3 005	1 992	1 325	1 745	2 227
Sjukvård och tandvård	107	139	386	248	127	122	107	159
Läkemedel och sjukvårdsartiklar	64	65	132	82	65	80	51	73
Tvål, skönhetsmedel, toalettartiklar	59	81	214	128	90	42	76	91
Hårvård, skönhetsvård, bad . . .	57	113	231	140	91	48	79	98
Rengöringsmedel	90	107	167	101	111	50	75	98
Tvätt och strykning	24	77	217	93	60	38	34	66
Tidningar, böcker, skrivmateriel	155	232	657	271	213	143	201	226
Kursavgifter och omkostnader för studerande	68	196	216	115	63	11	115	84
Telefon, porto och frakter	197	143	449	242	159	128	232	186
Nöjen och rekreation	146	240	938	378	203	121	164	249
Hemhjälp	146	254	781	129	39	92	122	125
Blommor, lotterier m m	168	219	418	301	271	124	187	242
Tjänstepension, vissa riskförsäkringar, föreningsavgifter	96	128	855	425	243	67	42	246
Räntor på konsumtionslån	6	3	61	18	14	2	31	13
Kontanta gåvor och understöd . .	156	106	445	245	171	163	165	188
Restgrupp	79	50	230	89	72	94	64	83
Summa konsumtion	10 914	12 391	26 311	14 084	11 729	6 625	10 321	11 883
<i>Konsumtion i medeltal per person .</i>	<i>3 032</i>	<i>3 872</i>	<i>7 739</i>	<i>5 417</i>	<i>3 910</i>	<i>3 897</i>	<i>4 128</i>	<i>4 244</i>
Skatt på inkomst, förmögenhet, arv och gåva	2 463	2 322	13 698	3 937	3 006	1 123	1 480	3 154
Summa konsumtion o skatter	13 377	14 713	40 009	18 021	14 735	7 748	11 801	15 037

Tab 6. Konsumtionens procentuella fördelning på olika huvudgrupper av varor och tjänster inom olika yrkesgrupper

	Jord- brukare	Andra företagare	Högre tjänstemän	Lägre tjänstemän	Arbetare	Pensionärer	Övriga ej förvärvsarb- betande	Samtliga hushåll
Antal hushåll i undersökningen	1 327	205	166	549	1 020	351	68	3 686
Antal hushåll, uppräknat antal .	4 573	3 567	1 610	8 634	16 687	6 595	1 036	42 702
Antal medlemmar per hushåll .	3,6	3,2	3,4	2,6	3,0	1,7	2,5	2,8
Antal barn per hushåll	1,0	1,0	1,2	0,7	0,9	0,1	0,6	0,8
Antal konsumtionsenheter per hushåll	3,3	2,8	2,9	2,1	2,5	1,5	2,2	2,4
Livsmedel	45,0	34,1	21,8	27,6	33,8	35,0	28,3	32,5
Alkoholhaltiga drycker och tobak	2,6	5,7	3,7	4,1	4,8	3,2	2,9	4,2
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	10,5	12,8	15,1	14,4	13,1	21,3	9,7	14,0
Kläder och skor	10,9	11,8	10,3	11,7	10,9	8,3	9,8	10,9
Inventarier och husgeråd . . .	8,7	7,2	9,4	9,5	9,4	7,5	6,0	8,9
Resor inklusive egna fordon . .	7,5	11,0	15,4	11,4	11,0	4,7	26,4	10,8
Diverse varor och tjänster . . .	14,8	17,4	24,3	21,3	17,0	20,0	16,9	18,7
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100

förmåner för fri bostad eller för bostäder som på grund av särskilda förhållanden disponeras till nedsatt hyra. För jordbrukarnas bostäder innebär detta att som regel exempelvis inga kapitalkostnader eller försäkringskostnader ingår på grund av att dessa kostnader inte kunnat avskiljas från utgifter för jordbruket.

Av tab 5 framgår att den genomsnittliga konsumtionen per hushåll för de olika grupperna av förvärvsarbete varierar mellan ca 10 900 kronor för jordbrukare och ca 26 300 kronor för högre tjänstemän. För lägre tjänstemän och arbetare var konsumtionsbeloppet resp 14 100 och 11 700 kronor. För pensionärer var det genomsnittliga konsumtionsbeloppet ca 6 600 kronor och för övriga ej förvärvsarbete ca 10 300 kronor. I fråga om genomsnittligt konsumtionsbelopp per person ligger de två tjänstemannagrupperna högst med ca 7 700 kronor för högre och ca 5 400 kronor för lägre tjänstemän. Andra företagare, arbetare och pensionärer har alla tre grupperna omkring 3 900 kronor i konsumtionsbelopp per person och år. Jordbrukarna har

det lägsta genomsnittsbeloppet med ca 3 000 kronor.

I tab 6 anges konsumtionens procentuella fördelning på olika huvudgrupper av varor och tjänster inom olika yrkesgrupper. Av redovisningen framgår att av den totala konsumtionen tar livsmedel ca 22 % inom gruppen högre tjänstemän medan för lägre tjänstemän och arbetare motsvarande andel är respektive ca 28 och 34 %. För jordbrukare uppgår livsmedelsandelen till inemot halva totala konsumtionsbeloppet eller ca 45 %. Detta relativt höga värde förklaras dels av att jordbrukarnas totala konsumtion är förhållandevis låg dels av att hushållen är relativt stora. Räknat i kronor per konsumtionsenhet ligger dock jordbrukarnas livsmedelskonsumtion något lägre än för övriga grupper av förvärvsarbete. För arbetare och lägre tjänstemän var exempelvis den genomsnittliga livsmedelskonsumtionen i kronor per konsumtionsenhet och år 1 586 respektive 1 850 kronor medan motsvarande värde för jordbrukarna var 1 488 kronor. Bostadens relativa andel av totala konsumtionen varierar

Tab 7. Innehav av vissa hemutrustningsartiklar med fördelning på yrkesgrupper
Samtliga hushåll exklusive inneboende

Yrke	Procentuella antalet hushåll med nedanstående utrustning									
	Kylskåp	Frysbox ¹	Assistent o dyl	Damm-sugare	El-golv-bo-nare	El-tvätt-ma-skin ²	El-sy-ma-skin	Syma-skin, ej elek-trisk	Köks-fläkt	TV
Jordbrukare	41,2	20,5	13,9	64,9	0,5	26,8	13,5	78,6	7,2	2,6
Andra företagare	63,0	7,1	9,8	84,9	1,7	20,7	35,5	51,8	13,1	8,7
Högre tjänstemän	93,8	6,5	26,1	97,5	8,4	28,6	57,8	24,5	18,3	21,1
Lägre tjänstemän	69,2	2,3	4,9	79,8	2,1	12,7	36,9	35,2	7,6	12,5
Arbetare	47,6	1,9	1,1	75,1	0,6	8,9	25,4	55,7	5,6	9,4
Pensionärer och övriga ej för-värvsarbetande	38,7	1,7	2,2	61,0	1,8	6,1	9,3	67,9	0,9	3,3
Samtliga hushåll	52,6	4,6	5,2	74,0	1,5	12,8	25,5	54,9	6,4	8,6

¹ Här ingår ej frysack i kylskåp eller frysack i kollektiva frysanläggningar.

² Här ingår ej tvättmaskin tillhörande fastigheten, vilket även gäller i fråga om egna hem.

mellan drygt 21 % för pensionärer och omkring 10 % för grupperna övriga ej förvärvsarbetande och jordbrukare. Här må erinras om vad som tidigare sagts beträffande beräkningen av bostadskonsumtionen för jordbrukare. För arbetare och lägre tjänstemän uppgick bostadsvärdet till ca 13 resp 14 % och för högre tjänstemän till ca 15 % vilket är det högsta värdet bland de redovisade yrkesgrupperna. Den relativa konsumtionen av kläder och skor är förhållandevis lika inom olika grupper av förvärvsarbetande och varierar mellan 11 och 12 %. Konsumtionsvärdet för resor och egna fordon uppgår till ca 15 % för högre tjänstemän medan det för de tre yrkesgrupperna andra företagare, lägre tjänstemän och arbetare är ca 11 % och för jordbrukare omkring 8 %. Vad slutligen beträffar den relativt stora gruppen övriga varor och tjänster uppgår den för högre tjänstemän till nära en fjärdedel av totalkonsumtionen och för övriga yrkesgrupper, utom jordbrukare med 15 %, till ungefär en femtedel eller något mindre.

I tab 7 och 8 redovisas hushållens innehav av vissa hemutrustningsartiklar såsom kylskåp, frysbox, matberedningsma-

skiner m m. I tab 7 har hushållen fördelats efter yrke. Av redovisningen framgår att inom gruppen högre tjänstemän är förekomsten av olika slag av utrustning störst i fråga om flertalet artiklar. Undantag gäller för bland annat frysbox som förekommer mest bland jordbrukarhushåll. Ungefär vart femte jordbrukarhushåll hade frysbox medan det relativa antalet hushåll med frysbox i grupperna andra företagare och högre tjänstemän uppgick till omkring 7 % och i övriga grupper till omkring 2 %. Det relativa antalet hushåll med kylskåp varierar mellan olika yrkesgrupper från omkring 40 % till drygt 90 %. Lägsta frekvensen återfinns hos jordbrukarna och högsta hos högre tjänstemän. För lägre tjänstemän är motsvarande antal 69 %, för andra företagare 63 % och för arbetare 48 %. I genomsnitt för samtliga grupper var det relativa antalet hushåll med kylskåp 53 % och med frysbox mellan 4 och 5 %. Dammsugare förekommer hos 61 % upp till 98 % av hushållen inom olika yrkesgrupper. I genomsnitt för samtliga hushåll var antalet 74 %. Hushållstvättmaskin förekommer mest hos högre tjänstemän, jordbrukare och andra företagare.

Tab 8. Innehav av vissa hemutrustningsartiklar med fördelning efter kommuntyp och boendeform

Samtliga hushåll exklusive jordbrukare och inneboende

	Procentuella antalet hushåll med nedanstående utrustning									
	Kylskåp	Frysbox ¹	Assistent o dyl	Damm-sugare	Elgolv-bo-nare	El-tvätt-ma-skin ²	El-sy-ma-skin	Syma-skin, ej elektrisk	Köksfläkt	TV
Stockholm, Göteborg, Malmö:										
Eget hem	60,7	1,8	12,7	89,4	2,4	9,2	33,5	54,4	19,0	25,9
Övriga	61,5	0,8	3,4	78,2	2,2	8,1	33,8	31,5	3,6	22,1
Övriga städer och köpingar:										
Eget hem	64,4	5,6	8,2	83,6	3,9	19,9	26,0	69,8	15,4	4,5
Övriga	59,9	1,9	3,4	74,6	1,6	7,5	29,4	46,1	3,5	5,3
Övriga kommuner:										
Eget hem	35,0	5,5	2,7	71,3	1,0	16,3	14,7	75,1	8,8	2,2
Övriga	44,5	2,1	2,8	66,2	—	13,1	24,7	57,3	4,1	3,7
Samtliga hushåll	54,0	2,6	4,1	75,2	1,6	11,1	27,0	52,0	6,4	9,3

¹ Här ingår ej frysack i kylskåp eller frysack i kollektiva anläggningar.

² Här ingår ej tvättmaskin tillhörande fastigheten, vilket även gäller i fråga om egna hem.

Det må uppmärksammas att här är icke inräknade sådana tvättmaskiner som finns installerade i fastigheten och tillhör fastigheten. Detta gäller även i fråga om egna hem. Innehavet av symaskiner redovisas med uppdelning på elektriska och andra symaskiner. Ungefär vart fjärde hushåll har elektrisk symaskin och ungefär vartannat har symaskin av äldre modell. Elektriska maskiner förekommer i betydligt mindre utsträckning hos jordbrukare än hos andra yrkesgrupper. Omkring 14 % av jordbrukarhushållen har elektrisk symaskin och 79 % annan symaskin. Bland andra grupper av yrkesverksamma varierar innehavet av elektrisk symaskin mellan 25 och 58 %.

I fråga om innehavet av televisionsapparat må med hänsyn till den stora ökningen av antalet apparater under 1958 framhållas, att intervjuerna med hushållen gjorts vid 12 olika tidpunkter under året och med en tolfedel av hushållen vid varje tidpunkt. De angivna siffrorna kan därför antas motsvara ett ungefärligt genomsnitt för hela 1958. Fördel-

ningen av det relativa antalet apparater inom olika yrkesgrupper påverkas även av televisionsnätets utbyggnad i olika delar av landet. Den förhållandevis låga siffran för jordbrukare (2,6 %) är sannolikt betingad av att många av dessa hushåll bor inom områden, där de tekniska förutsättningarna för att kunna se utsändningarna var mindre goda under 1958. Motsatt förhållande gäller för gruppen högre tjänstemän, som till stor del är bosatta i storstäderna, inom vilka områdena televisionsnätet var helt utbyggt under 1958.

I tab 8 anges för samtliga hushåll exklusive jordbrukarhushållen motsvarande uppgifter angående hemutrustning med fördelning på de tre grupperna Stockholm, Göteborg och Malmö, övriga städer och köpingar samt övriga kommuner och inom var och en av dessa grupper med hänsyn till om hushållet bor i eget hem eller i annan bostad. Av redovisningen framgår att förekomsten av olika hemutrustningsartiklar som regel är större bland stadshushållen än bland landsbygdshus-

Tab 9. Det relativa antalet hushåll med bil inom olika yrkesgrupper

Yrken	Antal hushåll i undersök	Antal hushåll, uppräknat antal	Antal hushåll med bil %	Antal hushåll som har inköpt bilen		Antal hushåll som har flera bilar inköpta fabriksnya och/el begagnade %	Bilushållens fördelning på olika yrken %
				ny %	begagnad %		
Jordbrukare	1 327	4 573	48,0	24,5	21,7	1,8	16,1
Andra företagare	205	3 567	55,6	27,2	25,0	3,4	14,6
Högre tjänstemän	166	1 610	57,5	46,3	11,2	—	6,8
Lägre tjänstemän	549	8 634	37,3	22,5	14,5	0,3	23,7
Arbetare	1 020	16 687	28,5	10,5	17,6	0,4	34,9
Pensionärer	351	6 595	5,1	3,2	1,3	0,6	2,5
Övriga ej förvärvsarbetande	68	1 036	18,9	10,6	6,4	1,9	1,4
Samtliga hushåll	3 686	42 702	31,8	16,0	15,0	0,8	100,0

hållen. I städerna är hushåll som bor i eget hem något bättre utrustade än övriga medan detta icke syns vara förhållandet beträffande hushåll i landsbygds-kommunerna.

Bilinnehav. I tab 9 och 10 redovisas den relativa frekvensen bilar inom olika yrkesgrupper och bilens användning för privata och andra ändamål. Av tab 9 framgår att ca 32 % av samtliga hushåll hade bil och ungefär hälften hade köpt bilen ny och hälften hade köpt den begagnad. Vad gäller bilfrekvensen inom olika yrkesgrupper framgår, att bilen är vanligast hos högre tjänstemän (ca

58 %), andra företagare (ca 56 %) och jordbrukare (ca 48 %). Bland lägre tjänstemän hade ungefär 37 % bilar och bland arbetarna drygt 28 %. Tjänstemännen hade köpt mera nya bilar än begagnade medan förhållandet var det motsatta beträffande arbetare. Jordbrukare och andra företagare hade köpt ungefär lika mycket nya som begagnade bilar. I fråga om bilbeståndets fördelning på olika yrkesgrupper framgår av tabellen att något mer än en tredjedel av samtliga bilar fanns i arbetarhushållen och ungefär en fjärdedel av bilarna hos lägre tjänstemän. Jordbrukarna och övriga företagare hade tillsammans ca 30 %

Tab 10. Det relativa antalet körda mil med bil för olika ändamål inom olika yrkesgrupper

Yrken	För privata ändamål		I arbetet %	Summa %
	Till och från arbetet %	Andra privata resor %		
Jordbrukare	15,0	63,0	22,0	100
Andra företagare	14,9	48,1	37,0	100
Högre tjänstemän	18,3	61,1	20,6	100
Lägre tjänstemän	12,3	65,0	22,7	100
Arbetare	23,6	71,8	4,6	100
Pensionärer	18,0	76,9	5,1	100
Övriga ej förvärvsarbetande	12,6	77,3	10,1	100
Samtliga hushåll	17,4	64,4	18,2	100

av bilarna medan de återstående fördelade sig med omkring 7 % hos högre tjänstemän och 4 % hos pensionärer och övriga ej förvärvsarbetande.

Enligt tab 10 användes bilarna i genomsnitt för samtliga hushåll, mätt i antalet körda mil, till ca 18 % för körningar i arbetet, till ca 17 % för färd till och från arbetsplatsen och till ca 64 % för andra privata resor. Bilens användning i förvärvsverksamheten varierade starkt

mellan olika yrkesgrupper. I gruppen andra företagare användes bilen till ca 37 % i arbetet medan motsvarande andel för jordbrukare samt högre och lägre tjänstemän uppgick till drygt 20 % och för arbetare till ca 5 %. För färd till och från arbetsplatsen användes bilen mest av arbetare (ca 24 %) och för övriga yrkesgrupper varierade bilens användning för detta ändamål mellan 12 och 18 %.

Konsumentprisindex för september 1959

Konsumentprisindex för september 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 154 (1949 = 100) eller en enhet högre än för augusti.¹ Med två decimaler är talet för september 153,62 mot 152,53 för augusti. Ökningen, som motsvarar 0,7 %, beror till större delen på en höjning av vissa livsmedelspriser.

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för september följande (augustitalen inom parentes): Livsmedel 168 (165), alkoholhaltiga dryc-

ker och tobak 173 (173), bostad, bränsle och lyse 155 (156), därav enbart bostad 155 (155) och bränsle och lyse 155 (156), kläder och skor 125 (125), inventarier och husgeråd 134 (133) och diverse 150 (150).

I tab 1 redovisas årsmedeltalen av indextalen för de olika huvudgrupperna och för totalindexen åren 1950—1958 samt motsvarande indextal för varje månad september 1958—september 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för september 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella för-

¹ Angående beräkningen av konsumentprisindex se SocM 1954, s 554; om bostadsposten se SocM 1956, s 171 och 1957, s 170.

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—september 1959 (År 1949 = 100)*

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 sept	162	174	154	149	162	125	134	149	152	143
okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145

* Indextalen för varje kvartal och månad 1950—1957 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191.

Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och juli–september 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958–september 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958– sept 1959
		1958	Juli 1959	Aug 1959	Sept 1959	
Livsmedel	313	163	163	165	168	+ 2
Mjöl, gryn och bröd	37	160	163	163	164	+ 2
Mejeriprodukter	51	158	156	157	162	+ 3
Matfett utom smör	8	126	126	126	127	0
Ägg	9	126	114	119	117	– 7
Kött	20	207	206	206	209	– 4
Fläsk	23	194	201	206	213	+ 3
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	168	169	170	0
Fisk och fiskkonserver	13	176	182	182	183	+ 1
Rotfrukter och grönsaker	16	192	200	219	220	+ 12
Frukt och bär	29	141	132	132	148	+ 11
Specerier	48	180	174	173	174	– 3
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	189	190	190	+ 5
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	173	173	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	209	209	209	0
Öl	9	140	143	143	143	0
Tobak	33	142	146	146	146	–
Bostad, bränsle och lyse	152	154	156	156	155	0
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	155	155	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	157	156	155	– 4
Kläder och skor	117	125	125	125	125	– 1
Kläder	97	123	122	122	122	– 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	126	126	126	– 1
Underkläder och strumpor	14	97	96	96	95	– 2
Päls- och skinnvaror, huvudbonader, handskar m m	10	116	116	116	116	– 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	136	137	136	+ 1
Skor	20	141	142	142	144	+ 2
Inventarier och husgeråd	102	134	133	133	134	0
Möbler	11	134	135	133	133	– 1
Radio och musikinstrument	15	118	106	107	107	– 5
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	143	+ 1
Hushållstextilier	19	129	129	129	130	0
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	136	137	138	+ 2
Personliga effekter	10	125	124	125	131	+ 6
Diverse	227	149	149	150	150	+ 1
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	137	128	138	+ 1
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsning och skrivmateriel	20	178	184	184	184	+ 2
Post och tele	14	171	171	171	171	–
Nöjen och rekreation	18	151	153	153	153	+ 1
Resor	38	156	154	154	157	+ 1
Motorfordon	71	141	141	142	142	+ 1
Hemhjälp	10	178	189	189	189	+ 2
Blommor m m	13	128	128	127	126	0
Totalindex	1 000	152	152	153	154	+ 1

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

ändringen mellan december 1958 och september 1959, beräknad på indextal före avrundning till hela tal.

Mellan augusti och september har livsmedelspriserna stigit med i genomsnitt 1,9 %. Ökning har noterats för bland annat smör, mjölk, hårt bröd, socker, kalvkött, flertalet fläskvaror, äpplen, lingon och trädgårdsprodukter, medan nötstek och fläskkotlett gått ned i pris. Inom bränsleposten har fortsatta smärre

prissänkningar förekommit. Bland beklädnadsvarorna har en mindre höjning av skopriserna kunnat noteras. I övrigt kan nämnas prishöjningar på cyklar och mopeder och på järnvägsbiljetter inom förortstrafiken.

Pensionspristalet har socialstyrelsen beräknat till 125 mot 124 för augusti. Uppgången medför dock inte någon ökning av indextilläggen på folkpensionerna.

Carl Öberg

Socialhjälpn under år 1958

I följande artikel redovisas i sammandrag en del av de statistiska uppgifter som mera utförligt kommer att framläggas i den årsredogörelse som ingår i serien Sveriges officiella statistik under benämningen »Socialhjälpn». De siffror som här publiceras är delvis preliminära, varför vissa justeringar kan komma att ske vid den slutliga redovisningen.

Antal hjälpta familjer och personer. Hela antalet familjer, som under 1958 fått socialhjälp, uppgick till 156 400, innefattande sammanlagt 328 900 personer. Antalet hjälpta personer i relation till folkmängden var för hela riket 4,4 per 100 invånare, varav för städerna 5,1 och för landsbygden 3,7. Inom olika delar av riket är understödsfrekvensen mycket varierande, vilket framgår av följande sammanställning.

	Antal hjälp- tare i % av folk- mängden
<i>Landsbygd</i>	3,7
Mälarlän	3,8
Östra Götaland	2,9
Södra Götaland	2,7
Bohuslän och Vänern	2,6
Dalarna och Nedre Norrland	5,0
Övre Norrland	6,5
<i>Städer</i>	5,1
Stockholm	6,9
Göteborg	5,6
Malmö	5,4
Städer med 30 000—100 000 inv	4,8
» » 10 000— 30 000 »	4,3
» » under 10 000 »	4,0
<i>Hela riket</i>	4,4

På landsbygden var frekvensen lägst i de södra och sydvästra delarna (ca 2,5 %) och högst i Övre Norrland (6,5 %).

Bland de skilda landskommunerna redovisas de högsta frekvenserna för norrbottenkommunerna Hietaniemi (14,4 %), Karesuando (12,7 %), Nedertorneå (11,5 %) samt av Borgsjö i Västernorrlands län (11,8 %). Bland städerna har Arvika den högsta frekvensen (7,7 %), varefter kommer Askersund, Eskilstuna och Visby (samtliga med 7,1 %).

I jämförelse med närmast föregående år har antalet familjer ökat med 5,0 % och antalet hjälpta personer med 4,6 %. En uppdelning på olika familjetyper redovisas i tab 1. Därvid framkommer att uppgången är störst för familjetyperna ensamma män utan barn samt makar utan barn. I motsats till närmast föregående år är uppgången denna gång således ej koncentrerad till barnfamiljerna. Antalet barn i de hjälpta familjerna har ökat med 3,8 %, antalet vuxna kvinnor med 3,9 % samt antalet vuxna män med 6,3 %.

Tab 1. Antal hjälpfall inom olika familjetyper

	Antal år 1958	Förändring sedan år 1957	
		antal	i %
Hjälpta familjer . .	156 390	+ 7 513	+ 5,0
därav			
ensam man utan barn	45 963	+ 3 553	+ 8,4
» » med »	841	- 165	- 16,4
» kv utan barn	37 593	+ 771	+ 2,1
» » med »	18 365	+ 812	+ 4,6
gift par utan »	18 958	+ 985	+ 5,5
» » med »	34 670	+ 1 557	+ 4,7
Hjälpta personer . .	328 917	+ 14 362	+ 4,6
därav			
vuxna män	100 432	+ 5 930	+ 6,3
» kvinnor . . .	109 586	+ 4 125	+ 3,9
barn under 16 år .	118 899	+ 4 307	+ 3,8

Vid den uppdelning efter geografiska områden som gjorts i tab 2, framgår det att rätt stora variationer i förändringarna föreligger mellan olika delar av riket

samt mellan städer av olika storlek. På landsbygden har uppgången varit störst i Dalarna och Nedre Norrland med ca 10 % av såväl hjälpfallen som antalet hjälpta personer. Bland städerna märks att socialhjälpens omfattning minskat något i Göteborg.

I vissa städer har ökningen av antalet hjälpta personer varit rätt kraftig. För omkring 1/5 av alla städer redovisas sålunda en ökning med 20 % eller mer. Ordnade efter den relativa ökningen redovisas dessa städer i nedanstående tablå.

	Antal hjälp- tagare		Ökning i %
	1957	1958	
Hjo	91	153	68,1
Mariefred	46	77	67,4
Vadstena	98	153	56,1
Haparanda	129	187	45,0
Hedemora	223	319	43,0
Askersund	215	304	41,4
Kungshäcka	79	111	40,5
Säter	143	197	37,8
Ulricehamn	205	280	36,6
Ludvika	306	413	35,0
Ystad	459	614	33,8
Skanör med Falsterbo	9	12	(33,3)
Trosa	30	40	33,3
Köping	810	1 074	32,6
Marstrand	34	45	32,4
Lycksele	175	231	32,0
Simrishamn	225	296	31,6
Lidingö	379	484	27,7
Hudiksvall	359	452	25,9
Kumla	458	574	25,3
Sundsvall	766	957	24,9
Borås	3 518	4 317	22,7
Vaxholm	116	142	22,4
Nora	92	112	21,7
Nyköping	521	628	20,5
Sollefteå	426	513	20,4

Å andra sidan bör påpekas att i ett flertal städer omfattningen av socialhjälp minskat mellan 1957 och 1958. Så har t ex varit fallet i Göteborg, Hälsingborg, Lund, Jönköping, Södertälje, Motala och Karlskrona.

Socialhjälpens kostnader. Inalles utbetalade socialnämnderna under 1958 socialhjälp till ett värde av 130 milj kr mot ca

Tab 2. Antal hjälpfall och hjälptagare inom olika riksområden

	Antal hjälp- fall	Förändring sedan 1957		Antal hjelpta personer	Förändring sedan 1957	
		antal	%		antal	%
<i>Landsbygd</i>	60 414	+ 2 807	+ 4,9	137 403	+ 6 576	+ 5,0
Mälarlän	10 876	+ 352	+ 3,3	24 016	+ 1 136	+ 5,0
Östra Götaland	8 293	+ 213	+ 2,6	18 234	+ 705	+ 4,0
Södra Götaland	6 918	+ 125	+ 1,8	15 792	+ 227	+ 1,5
Bohuslän och Vänern	9 083	+ 94	+ 1,0	18 916	+ 384	+ 2,1
Dalarne och Nedre Norrland	16 183	+ 1 466	+ 10,0	36 293	+ 3 362	+ 10,2
Övre Norrland	9 061	+ 557	+ 6,5	24 152	+ 762	+ 3,3
<i>Städer</i>	95 976	+ 4 706	+ 5,2	191 514	+ 7 786	+ 4,2
Stockholm	29 468	+ 1 164	+ 4,1	55 040	+ 2 532	+ 4,8
Göteborg	11 513	- 170	- 1,5	21 982	- 755	- 3,3
Malmö	5 838	+ 496	+ 9,3	11 758	+ 720	+ 6,5
Städer med 30 000—100 000 inv	22 784	+ 1 823	+ 8,7	47 457	+ 2 744	+ 6,1
» » 10 000—30 000 »	20 421	+ 942	+ 4,8	42 741	+ 1 481	+ 3,6
» » under 10 000 »	5 952	+ 451	+ 8,2	12 536	+ 1 064	+ 9,3
<i>Hela riket</i>	156 390	+ 7 513	+ 5,0	328 917	+ 14 362	+ 4,6

120 milj kr ett år tidigare (ökning 8,5 %). Till socialhjälp för uppehållet utbetalades under 1958 sammanlagt 108 milj kr, vilket innebär en ökning sedan närmast föregående år med 10,8 milj kr (11 %). Uppgången av kostnaderna har relativt sett varit större i städerna (12 %) än på landsbygden (9 %).

Under år 1958 bekostade socialnämnderna vård på sjukvårdsanstalt till ett värde av 10,9 milj kr. Detta utgör en minskning sedan 1957 med 1,3 milj kr (11 %). Denna nedgång är helt koncentrerad till landsbygden; i städerna redovisas en obetydlig ökning.

Kostnaden för de socialhjälpfall som erhållit »annan hjälp» (dvs inackordering, utrustning för intagning på anstalt, resor, kostnader för yrkesutbildning, tandvård, läkarvård, begravningskostnader

m m) uppgick år 1958 till 10,9 milj kr, innebärande en ökning sedan 1957 med 0,7 milj kr. Ökningen av kostnaderna för dessa fall har varit något större på landsbygden än i städerna.

De sammanlagda kostnaderna för olika hjälpformer på landsbygden och i städerna framgår av följande tablå (milj kr).

	Social- hjälp till uppe- hållet	Vård på sjuk- vårds- anstalt	Annan hjälp	Samt- liga hjälp- former
Landsbygd 1958	32,2	5,9	5,9	44,0
1957	29,6	7,4	5,4	42,4
Städer 1958	75,8	5,0	5,0	85,8
1957	67,6	4,8	4,8	77,2
Hela riket 1958	108,0	10,9	10,9	129,8
1957	97,2	12,2	10,2	119,6

Thore Grönqvist

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin augusti—september 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) september 1959			arbetstimm- mar (inkl övertid) i 1 000-tal sept 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	45	10 058	95	10 153	233
Malmgruvor	38	9 515	95	9 610	222
Kolgruvor	7	543	—	543	11
Metall- och verkstadsindustri	974	188 912	14 442	203 354	8 415
Järn-, stål- och kopparverk	33	20 133	620	20 753	817
Järn- och stålmanufaktur	164	19 416	2 240	21 656	911
Mekaniska verkstäder	428	92 662	3 795	96 457	3 963
Reparationsverkstäder	122	8 234	8	8 242	351
Skeppsvarv	30	18 648	2	18 650	810
Elektroteknisk industri	92	20 585	6 072	26 657	1 103
Annan metallindustri	105	9 234	1 705	10 939	459
Jord- och stenindustri	232	23 624	2 341	25 965	1 107
Torvindstri	3	353	—	353	16
Stenindustri	42	3 188	13	3 201	140
Kalk- och kritbruk	17	944	6	950	40
Cementfabriker	8	1 869	37	1 906	82
Cementvarufabriker	33	4 102	50	4 152	182
Tegelbruk	56	4 635	109	4 744	203
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	16	2 556	1 294	3 850	155
Glasindustri	39	3 950	791	4 741	196
Annan jord- och stenindustri	18	2 027	41	2 068	93
Träindustri	447	34 506	1 338	35 844	1 537
Sågverk och hyvlerier	174	14 122	221	14 343	613
Lådfabriker	10	741	25	766	32
Fanér- och plywoodfabriker	9	809	163	972	42
Byggnadssnickerifabriker	80	7 306	141	7 447	329
Möbelfabriker	99	6 658	249	6 907	298
Svarveri- och skidfabriker	39	2 773	293	3 066	125
Annan trävaruindustri	36	2 097	246	2 343	98
Massa- och pappersindustri	158	37 291	4 992	42 283	1 774
Massafabriker	47	13 371	230	13 601	571
Pappersbruk och pappfabriker	56	19 098	2 869	21 967	922
Wallboardfabriker	9	1 864	61	1 925	82
Papp- och pappersvaruindustri	46	2 958	1 832	4 790	199
Grafisk industri	189	15 933	3 778	19 711	803
Bokbinderier	24	1 390	1 504	2 894	118
Bok- och accidenstryckerier	81	6 888	1 530	8 418	342
Tidningstryckerier	55	5 458	475	5 933	238
Annan grafisk industri	29	2 197	269	2 466	106

¹ En redogörelse för uppläggnigen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1959 (sid 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka urvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för september 1959 (augusti 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			augusti 1959	sept 1959	augusti 1959	sept 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
100,3	..	100,3	102,1	107,4	1,1	0,9	11,0	9,4
100,5	..	100,5	102,5	107,4	1,1	0,9	11,2	9,4
97,7	—	97,7	95,5	107,5	1,0	1,9	8,3	10,3
100,9	102,1	101,0	101,6	108,4	2,6	3,1	9,4	8,9
100,6	102,6	100,7	109,9	117,8	3,7	3,6	16,8	9,2
102,0	100,7	101,9	101,6	110,8	2,2	2,9	7,3	7,5
101,1	100,7	101,1	100,7	106,2	2,6	3,1	8,3	8,7
101,1	..	101,1	100,5	104,5	1,9	1,8	7,5	8,0
99,6	..	99,5	100,2	111,3	3,0	4,2	11,7	11,2
100,6	102,7	101,1	100,9	109,0	2,0	2,5	9,1	9,2
101,1	104,9	101,7	100,9	104,6	2,3	2,7	7,5	8,2
99,4	101,8	99,6	100,4	104,5	2,9	3,0	7,1	6,4
..	—	..	..	..	..	..	..	..
99,7	..	99,7	101,3	104,8	2,5	2,8	6,1	4,7
98,7	..	98,9	103,4	109,8	2,5	3,0	11,3	7,3
98,7	..	98,7	101,7	105,1	4,2	4,2	10,0	7,3
101,4	..	101,4	100,7	102,2	4,0	3,8	5,0	5,7
96,6	..	96,6	97,6	103,4	1,8	2,1	6,5	5,6
99,4	100,9	99,9	101,5	103,8	3,0	3,2	9,6	8,2
100,5	103,5	101,0	102,1	108,1	1,6	1,9	7,6	6,6
101,7	..	101,8	99,8	103,3	5,6	5,1	4,6	6,4
98,6	103,2	98,8	99,5	107,1	2,7	2,9	7,2	6,5
95,3	96,9	95,3	98,8	107,1	2,6	2,4	9,9	6,5
105,3	..	104,5	101,0	101,2	3,7	2,1	4,2	7,4
101,5	..	101,4	102,0	116,4	3,3	3,4	9,7	9,2
100,7	..	100,9	99,0	108,2	3,2	3,7	5,0	6,8
102,1	106,4	102,3	101,3	109,2	2,1	3,3	4,6	5,6
99,2	..	99,8	98,6	100,4	2,9	2,9	5,6	6,7
99,8	102,1	100,0	100,3	105,4	1,8	2,9	6,5	6,3
100,0	102,7	100,3	103,1	105,2	5,8	5,5	12,0	9,6
99,8	94,3	99,7	103,4	105,7	7,1	6,4	12,9	9,7
99,8	101,1	99,9	103,5	104,3	5,6	5,4	12,9	9,8
99,6	..	99,6	99,5	104,2	6,7	5,2	6,0	6,1
102,5	106,4	104,0	102,0	108,6	2,4	3,1	7,5	9,3
99,6	105,3	100,6	105,4	108,7	3,6	4,4	13,8	9,8
101,5	105,9	103,7	103,5	110,5	2,3	3,9	10,3	10,5
99,6	105,6	100,6	104,8	107,6	2,8	3,1	12,6	9,0
98,7	105,6	99,2	107,0	107,8	5,2	5,7	17,4	11,0
100,7	99,6	100,6	105,9	112,0	4,4	5,9	13,3	8,8

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin augusti—september 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) september 1959			arbetstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal sept 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	295	19 947	9 155	29 102	1 206
Kvarnar	14	1 072	184	1 256	54
Bageriindustri	72	3 884	2 132	6 016	245
Sockerindustri	18	2 233	343	2 576	108
Choklad- o konfektindustri	20	1 208	2 362	3 570	145
Mejeriindustri	34	2 796	226	3 022	131
Slakterier och charkuterier	78	6 158	1 682	7 840	323
Fiskkonserverfabriker	18	436	781	1 217	44
Fruktkonserverindustri	11	495	986	1 481	62
Margarinindustri	7	290	54	344	15
Annan livsmedelsindustri	23	1 375	405	1 780	79
Dryckesvaru- och tobaksindustri	79	4 154	1 873	6 027	236
Dryckesvaruindustri	71	3 775	809	4 584	182
Tobaksfabriker	8	379	1 064	1 443	53
Textil- och beklädnadsindustri	490	18 813	35 497	54 310	2 248
Ylleindustri	33	2 498	2 616	5 114	219
Bomullsindustri	42	5 308	4 362	9 670	403
Linne- och juteindustri	8	958	973	1 931	78
Triåfabriker	65	1 417	4 583	6 000	247
Sömnadsindustri	244	4 421	18 539	22 960	945
Hatt- och mössfabriker	17	308	871	1 179	48
Annan textil- o beklädnadsindustri	81	3 903	3 553	7 456	309
Läder-, hår- o gummivaruindustri	146	12 786	6 283	19 069	795
Garverier	18	1 762	176	1 938	82
Päls- o skinnvarufabriker	28	1 322	937	2 259	91
Skoindustri	56	2 570	2 262	4 832	202
Andra lädervarufabriker	17	652	522	1 174	53
Gummivarufabriker	17	6 008	2 215	8 223	341
Annan läder-, hår- o gummivaruind	10	472	171	643	26
Kemisk o kemisk-teknisk industri	129	14 295	3 927	18 222	753
Rent kemisk industri	16	3 499	114	3 613	153
Färg-, olje- o parfymfabriker	39	4 787	1 111	5 898	241
Sprängämnesfabriker	6	1 298	589	1 887	74
Tändsticksfabriker	6	557	501	1 058	44
Annan kemisk-teknisk industri	62	4 154	1 612	5 766	242
Samtliga industrigrupper	3 184	380 319	83 721	464 040	19 108
Statliga verkstäder m m	143	14 326	1 105	15 431	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	85	11 576	421	11 997	..
Skeppsvarv	2	1 746	13	1 759	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	54	708	519	1 227	..
Sprängämnesfabriker	2	296	152	448	..

Indextal för september 1959 (augusti 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			augusti 1959	sept 1959	augusti 1959	sept 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
99,1	99,0	99,0	102,6	104,2	3,4	3,1	11,9	8,7
95,7	..	96,1	98,5	97,7	6,5	3,6	11,8	9,6
96,1	93,2	95,1	100,6	100,7	2,2	1,7	13,4	8,4
108,5	97,7	106,9	106,6	120,5	2,6	4,4	6,3	6,6
93,1	101,9	98,8	99,1	103,9	2,1	2,0	9,7	9,3
94,5	82,5	93,5	97,1	95,9	3,7	3,4	12,6	9,2
100,5	103,3	101,1	105,5	105,6	3,1	3,7	13,5	9,7
105,8	106,1	106,0	110,7	119,1	1,2	2,3	13,6	9,8
90,0	99,2	95,9	95,8	92,3	8,7	4,0	8,6	8,7
94,5	..	94,2	106,1	108,6	5,8	5,9	18,9	8,7
108,6	98,1	106,0	112,5	113,2	4,3	3,1	10,2	4,8
95,4	100,2	96,8	100,0	99,5	4,8	2,5	15,1	12,3
94,9	94,8	94,9	99,7	94,7	5,6	2,5	16,4	12,2
100,8	104,6	103,6	101,1	120,0	1,7	2,6	10,5	12,6
100,4	101,8	101,3	101,8	106,5	1,3	1,7	8,1	7,6
99,9	103,9	101,9	101,7	108,5	2,1	2,8	8,5	8,7
100,5	101,8	101,0	101,0	107,5	1,3	1,5	8,1	8,1
98,5	102,5	100,5	99,5	103,5	1,4	2,1	11,3	12,1
101,1	102,5	102,2	103,1	105,5	0,9	1,6	8,7	7,9
100,8	101,3	101,2	101,7	105,7	0,8	1,4	7,3	6,9
101,7	100,9	101,1	101,9	106,5	0,7	0,6	6,1	5,3
100,3	101,6	100,9	103,0	107,4	2,5	2,5	9,5	7,6
101,8	102,4	102,0	102,5	105,6	1,8	2,1	6,6	6,2
101,0	..	100,9	100,6	104,3	1,7	1,6	5,0	5,3
100,4	97,4	99,1	100,8	105,1	1,2	1,2	6,9	5,3
100,3	102,9	101,5	101,6	104,1	1,0	1,3	5,5	5,5
102,7	104,0	103,3	103,5	115,7	0,9	2,0	4,8	4,6
103,2	104,5	103,5	104,2	106,0	2,6	3,0	7,9	7,3
100,2	..	99,5	98,8	99,4	1,3	1,5	6,2	6,8
99,9	102,3	100,4	102,9	106,5	3,5	3,7	10,9	8,7
97,9	..	97,8	100,5	106,6	4,9	4,3	11,6	9,2
100,7	105,1	101,5	107,2	109,2	3,8	3,8	14,0	9,2
100,9	101,9	101,2	100,4	101,8	2,1	2,9	8,4	9,1
98,9	99,2	99,1	99,6	106,2	1,9	2,0	9,5	9,0
100,6	102,0	101,0	101,8	105,4	3,1	3,7	8,3	7,6
100,3	101,8	100,5	101,8	107,0	2,9	3,1	9,6	8,4
99,3	101,2	99,5	101,4	..	..	..	11,4	9,6
99,9	99,1	99,9	102,2	..	..	..	11,4	9,4
95,5	100,0	95,5	96,5	..	..	..	14,0	13,0
98,9	101,4	99,9	100,7	..	..	..	9,2	8,5
101,7	107,0	103,5	103,2	..	..	..	5,5	5,8

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, september 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) oktober 1958—september 1959

Bransch	1958			1959								
	okt	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept
Gruvindustri	98,7	97,7	97,2	94,3	93,0	91,9	90,2	88,5	88,4	89,7	88,4	88,7
Metall- och verkstadsind . .	100,1	99,9	99,8	99,4	99,5	99,6	99,7	99,7	101,0	100,9	101,1	102,1
Jord- och stenindustri . .	98,7	97,9	95,6	92,7	91,9	92,9	95,5	97,4	99,3	100,1	99,4	99,0
Träindustri	98,3	95,4	93,0	91,1	92,3	95,4	98,5	100,1	101,1	101,4	99,9	98,7
Massa- och pappersindustri	99,8	99,8	99,1	99,1	99,5	99,6	100,5	101,1	103,1	104,5	103,0	103,3
Grafisk industri	100,3	100,6	100,3	98,5	98,8	98,7	98,8	98,6	99,1	99,2	99,5	100,1
Livsmedelsindustri . . .	101,5	100,4	98,0	93,6	93,8	93,8	93,9	95,4	100,7	102,6	99,0	98,0
Dryckesvaru- och tobaksind	98,8	99,2	103,2	97,4	97,6	97,6	98,7	103,3	108,5	109,6	104,1	100,8
Textil- och beklädnadsind	98,4	98,0	97,7	96,2	96,5	96,8	96,8	96,4	96,4	95,8	97,1	98,4
Läder-, hår- o gummi- ind	100,1	100,1	99,3	98,4	99,0	99,5	100,1	100,9	101,6	100,5	102,1	104,1
Kemisk o kemisk-tekn ind	100,2	99,5	98,5	98,0	98,5	100,1	101,0	101,1	103,9	103,8	102,8	103,2
Samtliga industrigrupper	99,7	99,2	98,6	97,4	97,6	98,1	98,7	99,1	100,7	100,9	100,6	101,1

Tab 3. Antal i juli—september 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	juli	aug	sept	juli	aug	sept	juli	aug	sept	juli	aug	sept
Gruvindustri	0,1	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	1,7	1,6	1,4
Metall- och verkstadsindustri . .	0,6	0,8	0,5	0,6	0,9	0,8	0,3	0,5	0,5	0,1	0,1	0,1
Jord- och stenindustri	0,5	0,6	0,6	0,4	0,7	0,8	1,9	2,4	1,9	0,5	0,5	0,2
Träindustri	0,6	0,6	0,8	0,5	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,3	0,2	0,2
Massa- och pappersindustri . . .	0,5	0,8	0,4	0,6	0,7	0,5	1,2	1,3	1,3	0,1	0,2	0,2
Grafisk industri	0,9	0,5	0,6	0,4	0,6	0,6	2,1	1,9	2,0	0,3	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	1,4	1,8	1,3	1,4	1,0	1,3	4,1	4,0	4,2	0,5	0,5	0,6
Dryckesvaru- och tobaksindustri	1,2	1,7	1,1	1,2	0,9	0,7	1,1	1,1	1,2	0,9	0,8	0,5
Textil- och beklädnadsindustri . .	1,1	1,0	0,7	1,2	1,1	1,0	7,1	6,9	6,8	1,1	0,8	1,4
Läder-, hår- och gummi- ind	0,6	0,8	0,7	0,6	1,0	1,1	3,2	3,6	2,9	0,9	0,0	0,1
Kemisk och kemisk-teknisk industri	1,1	1,1	0,6	0,8	1,0	0,9	1,5	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,8	0,9	0,6	0,7	0,9	0,8	1,7	1,8	1,8	0,3	0,3	0,4

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under september 1959

	Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa september 1956 . .	124 742	71 710	117 432	49 612	34 166	83 778	22 864
» » 1957 . .	131 488	77 033	106 112	45 070	33 002	78 072	19 545
» » 1958 . .	150 488	87 765	98 226	44 084	31 479	75 563	18 868
» augusti 1959 . .	143 264	86 082	106 737	45 410	29 753	75 163	16 039
» september 1959 . .	150 779	88 448	113 560	49 236	35 520	84 756	23 378
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	4 397	4 130	3 749	2 089	910	2 999	261
Skogsbruk	6 604	6 578	1 691	1 414	11	1 425	17
Malmbrytning och metallind	10 869	10 022	8 157	4 470	450	4 920	7
Trä-, grafisk och pappersind	4 363	3 916	2 371	1 270	303	1 573	23
Byggnadsverksamhet	16 834	16 831	10 992	8 863	4	8 867	228
Övriga industrigrupper	9 807	4 429	6 425	2 070	2 100	4 170	16
Samfärdsl	9 401	8 940	12 624	11 179	149	11 328	4 372
Handel	15 074	4 769	15 210	4 507	7 008	11 515	4 642
Förvaltning och fria yrken	15 779	7 500	11 458	3 924	3 510	7 434	1 867
Sjukvård och husligt arbete	15 696	185	24 527	137	15 424	15 561	5 642
Därav under 18 år	29 470	13 530	18 949	7 662	7 902	15 564	2 198

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa oktober 1958—oktober 1959

År Månad	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
Oktober	18 093	4 263	22 356	1,7	1,6	3,2
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April	30 540	4 351	34 891	2,7	1,8	7,8
Maj	21 943	3 609	25 552	1,9	1,4	5,4
Juni	13 061	2 653	15 714	1,2	1,0	2,9
Juli	10 998	1 591	12 589	1,0	0,8	1,9
Augusti	13 394	2 525	15 919	1,2	1,0	2,8
September	13 685	2 881	16 566	1,3	1,0	2,6
Oktober ¹	—	—	17 669	1,3	1,1	2,9

¹ Preliminära uppgifter.

Omsättningen inom detaljhandel m m

2:a kvartalet 1959¹

Tab 1. Indextal (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m 1:a kvartalet 1956—2:a kvartalet 1959

	1956				1957				1958				1959	
	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv	3:e kv	4:e kv	1:a kv	2:a kv
Livsmedelsbutiker	103	107	107	112	100	110	110	114	103	112	113	115	104	113
Beklädnadsbutiker	70	98	73	117	69	100	76	115	72	99	71	117	73	98
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	71	99	71	120	70	105	76	117	72	103	72	117	74	104
Damkonfektionsbutiker, sy- ateljér	52	89	64	85	51	91	70	86	54	90	62	85	54	91
Butiker för herr- och dam- konfektion i kombination samt barnkonfektionsbu- tiker	60	97	64	109	60	98	66	101	59	93	61	105	63	91
Manufakturbutiker och textila varuhus	86	101	86	131	85	101	90	133	91	105	89	140	91	109
Skobutiker och skomakerier	56	105	81	118	59	113	90	120	60	113	85	121	66	118
Skobutiker	56	103	78	121	58	113	89	123	61	114	83	123	67	118
Skomakerier	56	112	100	100	67	110	99	99	56	103	99	93	60	113
Inventariebutiker	114	112	105	151	123	111	120	171	130	122	120	192	138	116
Butiker för heminrednings- textilier	108	109	108	128	111	103	111	144	112	110	125	191	137	109
Butiker för möbler	103	107	88	134	106	99	100	159	109	106	102	165	114	111
Besättningsaffärer	114	116	127	178	110	122	134	184	110	109	124	187	114	109
Radio-, el- och belysnings- affärer	124	115	111	166	142	118	136	181	158	139	122	203	161	119
Järn-, cykel- och sportaffärer	67	102	96	93	69	108	111	97	73	111	108	103	81	117
Övriga specialbutiker	99	104	105	127	103	111	114	136	110	119	119	144	113	122
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	81	100	97	118	86	108	104	122	86	113	108	132	86	113
Urmakerier, optikaffärer . .	98	99	110	140	108	114	122	147	112	116	121	157	113	127
Bok-, pappers- och musik- handel, tidningskiosker . .	100	106	114	127	108	112	126	140	117	122	132	146	121	127
Tobaksbutiker	104	96	96	118	103	101	103	129	109	110	113	133	112	111
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	90	114	122	128	89	120	122	125	102	117	121	119	91	115
Varuhus, basarer, postorder- firmor	89	115	106	159	94	128	122	172	101	135	124	185	113	147
Summa detaljhandel	93	106	99	120	94	109	105	124	98	113	107	129	101	115
Restauranger, kaffer och kon- ditorier	78	93	96	83	78	93	95	79	77	93	96	86	78	94
Restauranger	73	89	92	78	73	87	89	73	69	87	92	80	72	88
Kaffer och konditorier . . .	89	103	105	93	90	106	109	93	93	107	106	96	91	106
Betjäningsställen	87	114	98	112	100	120	112	121	111	131	114	128	114	133
Frisersalonger, hygieniska institut	88	113	98	108	91	115	103	113	100	123	106	120	103	126
Bad- och tvättinrättningar	87	120	100	115	109	134	116	121	112	135	119	131	118	137
Samtliga branscher	92	105	99	117	93	108	105	120	96	112	106	126	99	114

¹ Se anm nederst på s 363.

Tab 2. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 2:a kvartalet och 1:a—2:a kvartalen 1959 samt uppräknade försäljningssummor

	Antal iden- tiska företag 1:a och 2:a kv 1959	Uppräk- nade för- säljnings- summor milj kr 2:a kv 1959	Indextal för 2:a kv 1959		Indextal för 1:a— 2:a kv 1959 (1:a—2:a kv 1958 = 100) ³
			(1:a kv 1959 = 100) ¹	(2:a kv 1958 = 100) ²	
Livsmedelsbutiker	672	1 923,4	109	102	102
Beklädnadsbutiker	509	725,7	134	99	100
Herrkonfektionsbutiker, herrskrädderier	93	168,1	140	101	102
Damkonfektionsbutiker, syateljéer	83	122,2	167	101	101
Butiker för herr- och damkonfektion i kombination samt barnkonfektionsbutiker	75	168,3	145	97	101
Hatt- och mössbutiker, modebutiker	19	18,7	157	..	..
Manufakturbutiker och textila varuhus	201	229,5	120	104	102
Päls- och skinnvarubutiker	27	10,3	51	..	..
Skobutiker och skomakerier	113	140,8	179	105	107
Skobutiker	73	126,1	178	104	106
Skomakerier	40	14,7	188	110	109
Inventariebutiker	298	276,6	84	95	101
Butiker för heminredningstextilier	45	28,8	79	98	111
» möbler	63	83,0	97	105	105
Bosättningsaffärer	69	25,9	95	100	102
Radio-, el- och belysningsaffärer	69	118,9	74	86	94
Butiker för hemslöjd och leksaker	47	12,3	104	..	..
Järn-, cykel- och sportaffärer	150	215,7	144	105	108
Övriga specialbutiker	383	671,1	109	102	102
Blomsterhandel	47	65,1	93	98	103
Färghandel, parfym- och sjukvårdsaffärer	57	72,7	131	100	100
Juvelerarbutiker	18	28,2	123	..	..
Urmakerier, optikaffärer	30	34,7	112	110	106
Fotoaffärer och ateljéer	40	31,0	129	..	..
Bok-, pappers- och musikhandel, tidningskiosker	121	292,0	105	104	104
Tobaksbutiker	31	111,5	99	102	102
Läderhandel	22	14,7	130	..	..
Lanthandel, skeppshandel (med huvudsakligen annat än livsmedel)	25	23,0	127	99	94
Varuhus, basarer, postorderfirmor	25	263,7	130	108	110
<i>Summa detaljhandel</i>	<i>2 175</i>	<i>4 240,0</i>	<i>115</i>	<i>102</i>	<i>102</i>
<i>Restauranger, kaféer och konditorier</i>	<i>468</i>	<i>313,4</i>	<i>120</i>	<i>101</i>	<i>101</i>
Restauranger	313	212,0	122	101	102
Kaféer och konditorier	155	101,4	117	100	99
<i>Bedjänningsställen</i>	<i>255</i>	<i>135,9</i>	<i>117</i>	<i>102</i>	<i>102</i>
Frisersalonger, hygieniska institut	123	67,8	123	102	103
Bad- och tvättinrättningar	124	53,8	116	101	104
Samtliga branscher	2 898	4 689,3	115	102	102

¹ Utråkade på identiska företag.

² Utråkade enligt kedjeindexmetod.

³ Genomsnitt av kedjeindextal.

Anm. En utförlig redogörelse för statistikens utformning har lämnats i SocM 1956: 2 och 1958: 2 samt i Statistisk Information 1959: febr. — Antalet tillfrågade enskilda företag var 4 459. Bearbetningsbara svar erhöles från 2 970 företag (67 %). För konsumentkooperativa sektorn inhämtas månatliga uppgifter från 200 till KF anslutna konsumtionsföreningar, Svenska varuhusföreningen, Svenska Skoindustri AB m fl.

Tab 3. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom enskild detaljhandel m m under 2:a kvartalet och 1:a–2:a kvartalen 1959, exklusive och inklusive omsättningen i vissa större varuhus

	Indextal för 2:a kv 1959						Indextal för 1:a–2:a kv 1959 (1:a–2:a kv 1958 = 100) ³		
	(1:a kv 1959 = 100) ¹			(2:a kv 1958 = 100) ²			exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen
	exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen	exkl varu-husen	enbart ⁴ varu-husen	inkl ⁴ varu-husen			
Livsmedelsbutiker	109	109	109	102	121	102	102	124	102
Beklädnadsbutiker	134	147	135	99	111	100	100	112	101
Skobutiker, skomakerier	179	145	178	105	100	105	107	103	107
Inventariebiter	84	121	88	95	111	97	101	112	102
Järn-, cykel- och sportaffärer .	144	181	145	105	111	105	108	111	108
Övriga specialbutiker	109	126	109	102	117	103	102	117	103
Restauranger och kaféer	120	127	120	101	118	101	101	114	102
Samtliga branscher	114	128	115	101	114	102	102	115	102

¹, ², ³ Se resp not, tab 2. — ⁴ De av varuhusen särredovisade varugrupperna upptas under resp bransch.

Tab 4. Indextal för omsättningen (försäljningens värde) inom konsumentkooperativ detaljhandel m m under 2:a kvartalet och 1:a–2:a kvartalen 1959 samt uppräknade försäljningssummor

	Uppräknade försäljningssummor milj kr 2:a kv 1959	Indextal för 2:a kv 1959			Indextal för 1:a–2:a kv 1959 (1:a–2:a kv 1958 = 100) ³
		(1:a kv 1959 = 100) ¹	(2:a kv 1958 = 100) ²	(2:a kv 1955 = 100) ²	
Detaljförsäljning					
Livsmedelsbutiker (inkl butiksbusar) . .	603,3	110	103	119	103
Snabbköpsbutiker	356,1	112	114	215	115
Speceri- och diversebutiker	174,2	110	89	74	90
Charkuteributiker	26,9	98	86	61	88
Mjolk- och brödbutiker	41,8	102	90	78	90
Fiskbutiker	4,2	98	94	102	98
Övriga livsmedelsbutiker	0,1	..	..	..	..
Varuhus, specialbutiker, övriga butiker .	124,6	131	110	131	112
Restauranger, serveringar	18,7	115	104	114	103
Samtliga branscher, detaljförsäljning . . .	746,6	113	103	121	104
» » partiförsäljning	34,6	92	100	..	99
Total försäljning	781,2	112	103	..	104

¹, ², ³ Se resp not, tab 2.

Tab 5. Indextal¹ (2:a kvartalet 1955 = 100) för omsättningen (försäljningens värde) inom vissa branscher av enskild och konsumentkooperativ detaljhandel m m 4:e kvartalet 1955–2:a kvartalet 1959

	1955				1956				1957				1958				1959	
	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a	2:a	3:e	4:e	1:a
Samtliga branscher	112	92	105	100	117	93	109	105	121	97	113	107	126	100	115	117	105	115
Livsmedelsbutiker	109	103	108	107	113	100	111	110	115	104	113	113	117	105	115	117	105	115
Restauranger, serveringar	85	79	94	97	84	79	94	96	80	77	94	97	86	79	95	86	79	95

¹ Indextalen har uträknats enligt kedjemetod. De för varje kvartal för enskild resp konsumentkooperativ detaljhandel beräknade indextalen med närmast föregående kvartal som bas har vägts samman med de uppräknade försäljningssummorna som vikter.

Jonas Elmdahl

Utlänningar i Sverige

EN ÖVERSIKT FÖR TREDJE KVARTALET 1959 OCH LÄGET DEN 1 OKTOBER 1959

I augustihäftet av Sociala Meddelanden lämnades en översikt för det närmast föregående kvartalet jämte vissa uppgifter, avseende läget vid kvartalsskiftet juni—juli 1959. Motsvarande uppgifter för innevarande års tredje kvartal samt för läget vid kvartalsskiftet september—oktober 1959 föreligger nu, och i det följande lämnas en redogörelse för undersökningens viktigaste resultat. Av uppgifterna anger antalet uppehållstillstånd och antalet arbetsanmälda förhållandet vid kvartalsskiftet, medan siffrorna angående svenska medborgarskap, födda och avlidna utlänningar avser totala antalet uppgifter, som under tremånadersperioden juli—september meddelats till utlänningskommissionen.

Utlänningar med uppehållstillstånd. För danskar, finländare och norrmän slopades under 1954 och för isländare under 1955 skyldigheten att inneha tillstånd för vistelse i Sverige. Uppgifterna om antalet uppehållstillstånd omfattar därför numera endast en mindre del av alla utlänningar i landet. Den 1 oktober 1959 var sålunda antalet gällande uppehållstillstånd 50 092, av vilka 27 171 avsåg män och 22 921 kvinnor. Motsvarande siffror för den 1 juli 1959 var 49 947 resp 26 998 och 22 949. De flesta uppehållstillstånden vid tredje kvartalets slut gällde för balter (6 287), italienare (3 174), polacker (1 807), tyskar (19 663), ungrare (6 221) och österrikkare (2 709). Det bör observeras, att de anförda siffrorna avser antalet av sådana

uppehållstillstånd, som var gällande vid kvartalsskiftet. Sådana uppehållstillstånd, som beviljats för kortare tid än tre månader och som icke sträckt sig över kvartalsskiftet, inkluderas sålunda icke i räkningen. För barn utfärdas i regel icke särskilt uppehållstillstånd. Vidare påverkas siffrorna av den ganska omfattande naturalisationen av utlänningar, och vid jämförelser bakåt i tiden måste hänsyn tas härtill. Nedgången i antalet gällande uppehållstillstånd från 54 686 den 1 oktober 1958 till 50 092 vid samma tidpunkt i år kan sålunda till stor del förklaras härigenom.

Naturaliserade utlänningar. Under tredje kvartalet har 2 228 förutvarande utlänningar förvärvat svenskt medborgarskap, och sammanlagt för de tre första kvartalen 1959 har 7 490 utlänningar blivit svenska medborgare. Siffrorna omfattar barn ävensom svenskfödda utländska medborgare, vilka i föreskriven ordning återvunnit svenskt medborgarskap. Av de under tredje kvartalet naturaliserade har 2 108 upptagits till svenska medborgare efter Kungl Maj:ts beslut. Beträffande fördelningen efter förutvarande nationalitet kan nämnas, att 151 danskar, 731 finländare, 107 norrmän, 329 balter, 461 tyskar och 96 polacker förvärvat svenskt medborgarskap under månaderna juli—september och nordbornas antal utgjorde sålunda inemot hälften av samtliga naturaliserade. Antalet barn, som under tredje kvartalet naturaliserats, var 638. Till belysning av naturalisationens om-

Tab 1. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige per den 1 oktober 1959, fördelade efter yrkes-

Yrkesgrupp	Nationalitet					
	Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Baltisk	Polsk	Tysk
I. Jordbruk och skogsbruk	2 549	690	4 570	131	22	627
Jordbruk	1 628	114	690	30	9	230
Trädgårdsskötsel	248	57	413	12	9	271
Fiske	35	1	20	2	—	1
Skogsbruk	638	518	3 447	87	4	125
II. Industri och hantverk	9 000	3 217	19 118	2 183	637	5 061
Malmbrytning o metallindustri	3 600	1 303	9 223	1 067	309	2 827
Jord- o stenindustri	545	61	430	28	14	177
Träindustri	321	182	985	88	16	172
Pappers- och grafisk industri	572	231	1 172	108	40	295
Livsmedelsindustri	1 060	208	1 117	70	38	339
Textilindustri	644	198	1 382	379	72	318
Beklädnadsindustri	452	408	2 644	216	54	447
Läder-, hår- o gummiindustri	622	138	548	112	53	184
Kemisk-teknisk industri	187	84	357	29	12	84
Byggnadsindustri	992	403	1 256	86	29	215
Kraft-, belysnings- o vattenverk	5	1	4	—	—	3
III. Samfärdsel	2 188	784	2 116	268	112	838
Landtransport	266	168	445	95	16	77
Luftfart	7	34	1	—	—	—
Sjöfart	1 915	582	1 670	173	96	761
IV. Handel	1 568	1 501	6 630	349	157	2 007
Försäljnings-, reklam- o affärsverksamhet	409	352	778	36	15	356
Lagerarbete	295	191	663	89	29	109
Bank-, försäkrings- o uppdragsverksamhet	14	30	150	55	4	53
Hotell, restauranger o storhushåll	850	928	5 039	169	109	1 489
V. Förvaltning, arbetsledning och fria yrken	1 256	1 352	1 680	491	106	1 564
Allmän tjänst	19	14	21	3	—	7
Socialvård	10	7	11	3	2	22
Tekniska arbetsområden	459	844	546	218	60	655
Kontorsarbete	291	387	978	231	30	604
Undervisn, biblioteksarbete o journalistik	26	44	54	26	13	52
Organisations- o ombudsmannaverksamhet	—	3	1	2	—	4
Konstnärlig verksamhet	451	53	69	8	1	220
VI. Hälsovård o sjukvård; hygien	1 129	691	2 412	92	44	893
VII. Husligt arbete	523	476	1 774	24	20	2 864
VIII. Genomgående yrken, diversearbete	674	305	1 705	168	48	353
Genomgående yrken	468	227	1 260	107	35	314
Diversearbete	206	78	445	61	13	39
IX. Arbete, ej hänförligt till annan näringsgren	112	125	354	28	10	250
Extra skördehjälp m m	1	—	4	—	—	1
Eleverpraktikarbete	111	125	350	28	10	249
X. Beredskaps- o arkivarbete	3	1	7	42	12	8
Summa	19 002	9 142	40 366	3 776	1 168	14 465

grupp, nationalitet och kön

Italiensk	Ungersk	Brittisk	Neder- ländsk	Schwei- zisk	Öster- rikisk	Övrig	Summa	Därav	
								Män	Kvinnor
7	157	26	63	80	85	139	9 146	8 456	690
5	110	15	16	52	46	35	2 980	2 710	270
2	25	3	46	24	26	19	1 155	852	303
—	—	—	—	—	—	—	59	59	—
—	22	8	1	4	13	85	4 952	4 835	117
1 796	2 874	122	258	258	1 190	1 585	47 299	34 566	12 733
1 399	1 496	61	148	130	752	810	23 125	20 239	2 886
76	104	2	3	4	30	36	1 510	1 258	252
3	80	8	12	15	32	57	1 971	1 826	145
27	170	22	25	27	51	98	2 838	2 244	594
40	171	10	26	42	104	85	3 310	2 035	1 275
48	330	5	8	6	29	206	3 625	1 525	2 100
87	193	6	9	12	110	132	4 770	540	4 230
35	169	2	8	4	17	68	1 960	1 087	873
22	49	1	3	1	12	19	860	529	331
58	112	5	16	17	53	74	3 316	3 269	47
1	—	—	—	—	—	—	14	14	—
152	73	225	139	37	47	647	7 626	7 308	318
21	45	6	9	8	14	40	1 210	1 085	125
—	—	3	—	—	—	—	45	40	5
131	28	216	130	29	33	607	6 371	6 183	188
317	341	106	275	134	436	561	14 382	5 975	8 407
30	26	27	36	32	38	71	2 206	904	1 302
27	80	6	11	3	24	53	1 580	1 155	425
2	15	18	5	6	9	16	377	165	212
258	220	55	223	93	365	421	10 219	3 751	6 468
255	451	349	218	176	220	754	8 872	5 977	2 895
—	1	—	—	—	—	4	69	58	11
—	3	1	—	1	1	4	65	20	45
37	258	101	78	106	112	253	3 727	3 400	327
43	77	87	62	50	55	159	3 054	995	2 059
8	59	76	3	6	5	61	433	311	122
—	1	—	—	—	—	2	13	8	5
167	52	84	75	13	47	271	1 511	1 185	326
17	113	26	45	54	129	203	5 848	1 385	4 463
45	26	31	47	68	195	89	6 182	56	6 126
74	131	11	22	6	78	120	3 695	2 526	1 169
63	86	8	10	5	60	84	2 727	1 605	1 122
11	45	3	12	1	18	36	968	921	47
38	72	117	34	26	106	215	1 487	1 306	181
—	2	1	—	—	11	—	20	17	3
38	70	116	34	26	95	215	1 467	1 289	178
—	33	—	—	—	2	11	119	87	32
2 701	4 271	1 013	1 101	839	2 488	4 324	104 656	67 642	37 014

**Tab 2. Arbetsanmälda utlännningar i Sverige per den 1 oktober 1959
fördelade efter län, nationalitet och kön**

Län	Nationalitet									
	Dansk	Norsk	Fin- ländsk	Bal- tisk	Polsk	Tysk	Itali- ensk	Ung- ersk	Övrig	Summa
Stockholms stad . . .	2 334	2 164	9 471	945	279	3 752	655	618	2 686	22 904
därav män . . .	1 718	1 182	4 330	668	209	1 632	432	422	1 991	12 584
Stockholms	813	478	4 408	306	63	1 605	318	259	719	8 969
därav män . . .	580	195	2 210	232	48	523	267	184	477	4 716
Uppsala	180	87	769	86	14	231	9	100	129	1 605
därav män . . .	141	47	449	55	12	102	7	76	88	977
Södermanlands . . .	580	187	1 872	259	30	379	68	202	253	3 830
därav män . . .	467	121	1 140	197	24	228	50	144	191	2 562
Östergötlands . . .	512	217	963	236	69	458	125	160	267	3 007
därav män . . .	421	149	517	163	52	259	96	134	206	1 997
Jönköpings	471	134	506	77	37	327	3	164	168	1 887
därav män . . .	360	71	244	57	23	167	2	124	130	1 178
Kronobergs	218	39	99	6	17	129	2	89	51	650
därav män . . .	187	30	59	4	16	89	2	75	42	504
Kalmar	158	59	168	35	20	146	8	77	121	792
därav män . . .	133	42	115	31	15	102	8	56	99	601
Gotlands	103	4	61	4	—	22	—	1	12	207
därav män . . .	26	2	26	2	—	13	—	1	8	78
Blekinge	207	32	136	42	12	73	2	109	53	666
därav män . . .	188	26	102	37	10	61	2	103	49	578
Kristianstads	490	36	175	7	19	231	9	74	62	1 103
därav män . . .	383	18	97	7	11	125	7	57	45	750
Malmöhus	5 011	362	947	178	159	1 828	322	744	1 156	10 707
därav män . . .	3 955	248	573	134	105	952	231	528	903	7 629
Hallands	373	68	217	59	31	202	19	137	119	1 225
därav män . . .	312	34	93	48	17	113	17	103	86	823
Göteborgs och Bohus	3 153	1 772	3 235	850	153	1 625	563	400	1 511	13 262
därav män . . .	2 551	1 084	2 052	613	123	988	380	322	1 243	9 356
Älvsborgs	779	464	2 307	311	63	550	11	249	350	5 084
därav män . . .	566	206	631	184	40	260	9	146	197	2 239
Skaraborgs	209	125	504	31	12	219	8	81	120	1 309
därav män . . .	153	68	281	23	10	122	8	56	76	797
Värmlands	797	699	1 193	37	17	358	12	147	424	3 684
därav män . . .	703	538	945	34	15	238	10	119	336	2 938
Örebro	597	264	1 739	97	34	571	44	155	333	3 834
därav män . . .	519	163	1 216	75	26	343	33	128	261	2 764
Västmanlands	596	488	3 646	108	56	714	455	267	525	6 855
därav män . . .	495	388	2 589	83	46	458	287	221	397	4 964
Kopparbergs	655	428	2 269	32	49	386	25	111	289	4 244
därav män . . .	590	292	1 742	27	37	248	20	91	233	3 280
Gävleborgs	324	196	1 259	49	20	297	12	59	163	2 379
därav män . . .	288	132	938	45	19	210	9	43	125	1 809
Västernorrlands . . .	136	181	1 316	13	3	139	7	21	88	1 904
därav män . . .	116	143	1 078	13	2	93	7	19	70	1 541
Jämtlands	44	276	339	2	2	60	3	5	30	761
därav män . . .	36	141	227	2	2	39	3	4	27	481
Västerbottens	54	111	612	2	2	70	3	20	42	916
därav män . . .	39	62	368	—	1	47	3	18	36	574
Norrbottens	208	271	2 155	4	7	93	18	22	94	2 872
därav män . . .	179	198	1 355	3	6	64	16	21	80	1 922
Summa	19 002	9 142	40 366	3 776	1 168	14 465	2 701	4 271	9 765	104 656
därav män . . .	15 106	5 580	23 377	2 737	869	7 476	1 906	3 195	7 396	67 642

fattning kan nämnas, att under åren 1956—1958 antalet naturaliserade utgjorde 9 450 resp 9 068 och 9 359.

Födda och avlidna utlänningar. Enligt de uppgifter, som under årets tredje kvartal inkommit till utlänningskommissionen, var antalet avlidna utlänningar 113, medan under motsvarande tid av utländska kvinnor föddes 1 147 barn i Sverige. Av barnen hade 350 finländsk, 226 dansk och 86 norsk samt 175 tysk och 66 ungersk nationalitet.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 oktober 1959 var, såsom framgår av tab 1 och 2, det totala antalet arbetsanmälda utlänningar i riket 104 656. Under tredje kvartalet har sålunda en ökning med 5 642 eller med 5 à 6 % inträffat. Vid bedömandet av förändringarna i totalantalet och fördelningen på olika nationaliteter m m måste hänsyn tas till det antal utlänningar, som förvärvat svenskt medborgarskap under kvartalet och som vid kvartalsskiftet juni—juli var arbetsanmälda. Antalet dylika personer uppgår till i runt tal 500 under tredje kvartalet.

Av de arbetsanmälda var 67 642 eller 65 % män och 37 014 eller 35 % kvinnor, vilket innebär, att antalet män under tredje kvartalet ökat med 4 175 och antalet kvinnor med 1 467. Danskar, finländare och norrmän utgjorde tillsammans 68 510 personer, dvs drygt 65 % av det totala antalet arbetsanmälda utlänningar. Nordbornas andel har därmed sjunkit något vid jämförelse med läget vid halvårsskiftet. Av övriga nationaliteter kan nämnas tyskarna och ungrarna,

som representerade resp 14 och 4 % av samtliga. Bland de arbetsanmälda av tysk nationalitet utgjorde kvinnorna ca 50 %.

Beträffande fördelningen efter yrke kan nämnas, att inemot hälften av samtliga arbetsanmälda utlänningar sysselsattes inom industri och hantverk. Av dessa var likaledes hälften anställda i malmbrytning och metallindustri. Andra stora utlänningsgrupper sysselsattes inom handel samt inom jordbruk och skogsbruk. Den ovan konstaterade ökningen i det totala antalet arbetsanmälda utlänningar fördelar sig inte jämnt på de olika yrkeskategorierna. Särskilt stora tillskott, vilka åtminstone delvis är av säsongmässig karaktär, har nämligen följande branscher erhållit: hotell och restauranger (1 144), malmbrytning och metallindustri (829), sjöfart (698) samt gruppen elevpraktikarbete (466). Ökning med 300—400 personer föreligger inom livsmedelsindustri, textil- och beklädnadsindustri, byggnadsindustri samt hälso- och sjukvård.

Talrikast förekom de arbetsanmälda utlänningarna inom Stockholms stad och län samt inom Malmöhus och Göteborgs och Bohus län. Inom dessa områden redovisas sammanlagt mer än hälften av samtliga arbetsanmälda, och ökningen under tredje kvartalet utgjorde ca 7 %. Göteborgs och Bohus län ökade med 10 % och Malmöhus län med närmare 8 %. I de fem norrlandslänen var 8 832 utlänningar arbetsanmälda, av vilka finländarna utgjorde 64 %. Av de båda skånska länen arbetsanmälda utlänningar (11 810 personer) representerade danskarna drygt 46 %.

Karl-Erik Forsström

Arbetsanmälda utlänningar inom svensk sjöfart 1 mars 1959

Enligt utlänningskungörelsen åligger det den som anställt utlänning i sin tjänst, att inom tjugofyra timmar efter anställningens tillträdande göra skriftlig anmälan härom till polismyndigheten i orten. På samma sätt skall anställningens upphörande anmälas. Skyldigheten omfattar även arbetstagare från våra nordiska grannländer.

Inom utlänningskommissionen finns bl a ett särskilt register över dylika arbetsanmälda utlänningar, och detta register hålles ständigt aktuellt. Läget vid varje kvartalsskifte framlägges i redogörelser i Sociala Meddelanden — senast i detta häfte — omfattande fördelningar efter branscher, nationaliteter och län. En av de branscher, som därvid mera summariskt redovisas, är den svenska sjöfarten. I det följande kommer resultaten av en specialundersökning av denna bransch att närmare beröras, samtidigt som vissa jämförelser med förhållandena under tidigare år kommer att göras.

Det utländska sjöfolket, som den 1 mars 1959 utgjorde 5 325 män och 146 kvinnor, har uppdelats på sju olika bemanningskategorier, såsom framgår av tabell 1. En liknande undersökning av dessa olika kategoriers omfattning gjordes in-
ternt inom utlänningskommissionen för tre år sedan, och i nedanstående tablå visas fördelningen vid de båda tillfällena.

Bemanningskategori	den 1 mars	
	1956	1959
styrmän.....	365	269
maskinister	362	349
radiotelegrafister	49	92
däcksmanskap	3 256	2 174
maskinmanskap	1 693	1 228
intendenturpersonal	1 553	1 276
andra.....	125	83
Summa	7 403	5 471

Det totala antalet har sålunda under de senaste tre åren sjunkit med ca 25 %, och denna minskning har skett inom samtliga kategorier med undantag för radiotelegrafister. Därvid visar däcksmanskapet den största nedgången i antal. I

Tab 1. Utlänningar inom svensk sjöfart 1 mars 1959

Medborgare i	Bemanningskategori								därav kvinnor
	Styr- män	Maski- nister	Radio- telegraf.	Däcks- manskap	Maskin- manskap	Inten- dentur- personal	Andra	Summa	
Danmark	28	75	36	766	323	482	38	1 748	53
Finland	149	123	32	575	338	201	13	1 431	51
Norge	37	49	9	191	131	74	11	502	13
Estland, Lettland . .	14	22	2	68	35	10	7	158	—
Italien	2	3	—	33	36	26	—	100	—
Nederländerna . . .	3	12	2	28	28	36	—	109	2
Spanien	3	1	—	38	34	38	1	115	—
Storbritannien . . .	—	4	3	55	56	44	7	169	1
Tyskland	20	43	4	267	134	189	2	659	20
Övriga	13	17	4	153	113	176	4	480	6
Summa	269	349	92	2 174	1 228	1 276	83	5 471	146
därav kvinnor . . .	—	—	5	—	—	134	7	146	146

**Tab 2. Utlänningar inom svensk sjöfart
den 1 januari 1955—1959**

Medborgare i	Arbetsanmälda den 1 januari år				
	1955	1956	1957	1958	1959
Danmark . . .	1 573	1 886	2 488	2 267	1 802
Finland . . .	1 825	2 052	2 127	1 779	1 492
Norge . . .	459	549	662	604	498
Estland, Lettland	523	484	471	305	174
Italien . . .	86	91	125	169	106
Tyskland . . .	784	1 166	1 371	1 351	719
Övriga . . .	805	1 099	1 305	1 390	930
Summa	6 055	7 327	8 549	7 865	5 721
därav kvinnor . .	206	214	247	232	165

tabell 1 redovisas emellertid inte endast de olika bemanningskategoriernas andel av totalantalet utländskt sjöfolk utan i kombination därmed även olika nationaliteter, representerade i materialet, samt antalet kvinnliga ombordanställda utlänningar. De kvantitativt mest betydande länderna är Danmark, Finland, Tyskland och Norge. Våra nordiska grannländer representerar drygt 67 % och Tyskland 12 % av samtliga. Därefter följer Storbritannien, Estland och Lettland, Spanien, Nederländerna och Italien. Gruppen »övriga» omfattar ett stort antal nationaliteter med i de flesta fall ett fåtal representanter för varje. Bland dessa utgjordes dock polackerna av 86 och belgare och österrikare av vardera 35 personer. Antalet kvinnor utgör som nämnt 146. Av dessa är 5 anställda som radiotelegrafister, samtliga från våra nordiska grannländer. Det totala kvinnliga inslaget är för övrigt till 80 % nordiskt.

Då det gäller att belysa, vilka nationaliteter som varit representerade inom svensk sjöfart vid olika tidpunkter och hur stora andelar de svarat för vid olika tidpunkter, har man endast de nämnda, kvartalsvis lämnade redogörelserna att tillgå. I tabell 2 har läget den 1 januari åren 1955—1959 redovisats för de mera

betydande nationerna. Medborgare i Danmark, Finland och Norge utgjorde årligen ungefär 2/3 av samtliga. Balternas antal har sjunkit starkt under perioden, förmodligen till stor del beroende på förvärv av svenskt medborgarskap.

Sedan några år tillbaka insamlas av kommerskollegium i samband med dess årliga, sjöfartsstatistiska undersökningar även vissa uppgifter om antalet utlänningar, anställda på svenska handelsfartyg. Det användbara, statistiska materialet rörande utlänningar avser emellertid endast fartyg om minst 300 registertons bruttodräktighet. I den senast tillgängliga redogörelsen (Kommersiella Meddelanden 1958: 11), som avser år 1957, förde-las utlänningarna dels efter fartygens storlek, dels efter de tre bemanningskategorierna styrmän, maskinbefäl och manskap. Detta material, som alltså till sin omfattning är något mindre än utlän-ningskommissionens och som är ämnat att belysa delvis andra förhållanden, ger vid handen, att mellan 30 och 35 % av samtliga ombordanställda utgjordes av utlänningar åren 1955—1957. Av tidigare nämnda siffror framgår det, att ca 2/3 av utlänningarna utgöres av gruppen danskar, finländare och normän, varför ca 10 % av samtliga ombordanställda enligt dessa beräkningar skulle utgöras av medborgare i icke-nordiskt land. Såsom framgår av tabell 1 var den 1 mars 1959 dessa icke-nordbor främst tyskar, briter och balter.

Slutligen kan beträffande det utländska sjöfolkets fördelning efter län nämnas, att 4 987 var arbetsanmälda inom Stockholms stad, Göteborgs och Bohus län samt Malmöhus län. Inom dessa tre områden redovisades alltså 91 % av det totala antalet utländska ombordanställda.

Karl-Erik Forsström

CONTENTS

	Page
<i>The National Social Welfare Board, Statistical Divisions</i>	326
Periodical surveys	
<i>Cost of living survey, 1958. Some preliminary results</i>	329
<i>Consumer price index for September 1959</i>	351
<i>Social assistance in 1958</i>	353
<i>Employment and unemployment</i>	356
<i>Turnover in retail trade, etc during the second quarter of 1959</i>	362
<i>Aliens in Sweden</i>	
<i>A survey of the 2nd quarter of 1959 and the situation of 1st October 1959</i>	365
<i>Foreign nationals registered for employment within the Swedish Shipping Industry on 1st March 1959</i>	370

SUMMARY

Cost of living survey, 1958. Some preliminary results.

The recently completed cost of living survey is a part of the general study of household consumption which has been carried out in Sweden for some considerable time. The last survey covered the year 1952. Among earlier ones, mention might be made of that for 1951, in respect of rural districts, and 1948, which covered households as a whole.

Data for the survey were obtained from a selection of households by the sampling method, and cover the whole of Sweden and all social groups. Altogether, data were furnished by 3 686 households, of which 13.8 per cent failed to keep or complete the record. They

were required to keep an account of every expenditure and income over a period of one month; in cases where they declined to keep such account, or failed to complete it, endeavours were made to obtain the corresponding data through an interview after the end of the period.

Some of the results of the survey are given in the table below. The figures for consumption comprise both purchased goods and services and goods in kind, e g, agricultural products and goods or wares produced by the consumer. Page 329.

Social assistance in 1958. In round figures 156 400 families received social assistance in 1958 and the number of persons assisted, including all members of these families, amounted to 328 900. Compared with 1957 this is an increase by about 5 %. The number of persons receiving social assistance was 4.4 % of the population. The corresponding figure for 1957 was 4.3 %. The frequency of assistance varies considerably between the different parts of the country. The greatest relative number of recipients of assistance is to be found in the rural areas of the two most northerly counties (6.5 %), the lowest in the rural areas of southern Sweden (approximately 2.5 %). Out of the largest towns the highest frequency was for Stockholm with 6.9 %.

The total sum disbursed by the Social Boards during 1958 was 129.8 million kronor or 8.5 % more than 1957. Social assistance for living expenses cost the Social Boards 108.0 million kronor (an increase by 11 % as compared with 1957). The value provided by the Social Boards for care at a hospital amounted to 10.9 million kronor (a decrease by 11 %) and the total value of the assistance classified as "other forms of assistance" amounted to 10.9 million kronor (an increase by 0.7 %). Page 353.

Average annual consumption per household of different occupational groups (in Swedish crowns)

	Farmers	Other self-employed persons	Higher salaried groups	Lower salaried groups	Wage earners	Pensioners	Other non-employed persons	Total
Food	4 909	4 231	5 733	3 884	3 965	2 319	2 919	3 859
Alcoholic drinks, tobacco	278	701	972	569	559	209	297	498
Housing, summer residence, lighting and heating	1 140	1 584	3 974	2 030	1 544	1 411	998	1 660
Clothes and shoes	1 191	1 457	2 706	1 652	1 279	551	1 015	1 295
Household fixtures and utensils	947	898	2 487	1 333	1 101	498	624	1 062
Travel, motor car	821	1 367	4 042	1 611	1 289	312	2 723	1 282
Miscellaneous goods and services	1 618	2 153	6 397	3 005	1 992	1 325	1 745	2 227
Total consumption	10 914	12 391	26 311	14 084	11 729	6 625	13 321	11 883
Total consumption per head	3 032	3 872	7 739	5 417	3 910	3 897	4 128	4 244
Direct taxes	2 463	2 322	13 698	3 937	3 006	1 123	1 480	3 154
Total consumption and income tax	13 377	14 713	40 009	18 021	14 735	7 748	11 801	15 037

Trycklov 9 november 1959

Pris 1 krona

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

DECEMBER · 1959

KUNGL SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

SOCIALSTYRELSENS STATISTISKA AVDELNINGAR

Telefon: 22 12 00, rikssamtal 22 12 50

FJÄRDE BYRÅN (byrån för pris- och socialvårdsstatistik)

Lokal: *Birger Jarls torg 14*

BYRÅCHEF

Erland v Hofsten 21 80 41

SOCIALVÅRDSSTATISTIK (barnavårdsstatistik, socialhjälpstatistik, nykterhetsvårdsstatistik, socialutgifter):

Tf förste aktuarierna Linnéa Jonsson och Thore Grönqvist, aktuarie Britta Belo samt amanuens Bengt Sjöberg

KONSUMENTPRISINDEX:

Förste aktuarie Carl Öberg (20 95 89) samt amanuenserna Inga Tammelin, Åke Larsson och Olof Sjöström

FÖRFRÅGNINGAR OM INDEX:

Fröken Maja Gustafsson (22 12 00, ankn 96)

LEVNADSKOSTNADSUNDERSÖKNINGAR:

Förste aktuarie Arne Näverfelt samt amanuens Veikko Orpana

KANSLI:

Fru Ulla Weise (22 12 04)

FEMTE BYRÅN (byrån för löne- och sysselsättningsstatistik)

Lokal: *Birger Jarls torg 14*

BYRÅCHEF

Leif Björk 21 80 43

Förste aktuarie Roland v Euler

LÖNESTATISTIK FÖR ANSTÄLLDA INOM JORDBRUK, INDUSTRI, HANDEL, SAMFÄRDESEL, RESTAURANGER M M, STATISTIK RÖRANDE SYSSELSÄTTNING INOM INDUSTRI:

Tf förste aktuarierna Ingrid Dalén, Carl Y:son Hermelin och Ejnar Olsson, aktuarierna Dagmar Witkowsky-Johnsson, Arved Oksaar och Vera Katz samt amanuens Agneta Richter

STATISTIK RÖRANDE OMSÄTTNINGEN I DETALJHANDELN:

Aktuarie Jonas Elmdahl

HÅLKORTSAVDELNINGEN:

Tf förste aktuarie Carl Y:son Hermelin, aktuarie Arved Oksaar och förste maskinoperatör Elisabeth Hellström

KANSLI:

Fru Ann-Britt Gripenfors (22 12 05)

SOCIALA MEDDELANDEN

STATISTISK INFORMATION

UTGIVEN AV KUNGL SOCIALSTYRELSEN

Redaktion: Birger Jarls torg 2, tel 22 12 00, ankn 40 (redaktionen personligen)

Sociala Meddelanden utkommer med 12 statistiska häften (Statistisk Information) och 8 artikelnummer (Allmänna häftet) per år. Prenumeration sker på postanstalt (Obs! Inte postprenumeration) eller i bokhandeln. För Statistisk Information pris 12 kr per år, lösnummer 1,50 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet, pris 20 kr per år, lösnummer 3 kr. För Sociala Meddelanden, Allmänna häftet och Statistisk Information tillsammans pris 25 kr per år.

ANSVARIG UTGIVARE: ERNST BEXELIUS. REDAKTÖR: KAJ ANDERSSON

December 1959

INNEHÅLL

<i>Statistisk Information. Periodiska översikter</i>	376
<i>Hushållens bilinnehav och reseutgifter</i>	377
<i>Löneförhållandena för arbetare inom industrin</i>	397
<i>Sysselsättning och arbetslöshet</i>	402
<i>Konsumentprisindex för oktober 1959</i>	408
<i>Contents</i>	411
<i>Summary</i>	411
<i>Sakregister till år 1959</i>	413

Vid återgivande av artiklar ur denna tidskrift skall källan anges. Socialstyrelsen ansvarar ej för åsikter som framförs i signerade artiklar

STATISTISK INFORMATION

PERIODISKA ÖVERSIKTER¹

VARJE MÅNAD:

Konsumentprisindex
 Sysselsättning och arbetslöshet

VARJE KVARTAL:

Senast

Löneförhållandena för arbetare inom industrin² detta nr
 Omsättningen inom detaljhandel m m 1959: nov
 Uppgifter om bostadsbyggandet 1959: okt
 Utlänningar i Sverige 1959: nov

VARJE ÅR:

Arvsfonden, allmänna 1959: okt
 Barnavårdsnämndernas verksamhet 1958: 11
 Barnbidrag, allmänna 1959: mars
 Bostadsbyggandet 1959: sept
 Daghem och förskolor 1959: febr
 Frånvarofrekvensen inom industrin 1959: maj
 Hemhjälp, social 1959: juli
 Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1959: aug
 Mödrahjälpen 1959: juli
 Nykterhetsnämndernas ingripanden.
 Preliminär rapport 1959: juni
 Nykterhetsnämndernas verksamhet 1959: mars
 Nykterhetsvårdsklientelet 1959: april
 Socialhjälp och barnavård till utlänningar 1959: okt
 Socialhjälpen 1959: nov
 Socialvårdens kostnader och finansiering 1959: april
 Statens utgifter för sociala ändamål 1959: febr
 Ungdomsvårdsskolorna 1959: maj
 Vårdanstalt för alkoholmissbrukare, intagna på 1959: sept
 Ålderdomshem, statsbidrag till 1959: juli
 Ålderdomshemmen, antal platser och vårdtagare m m 1959: maj

¹ Hänvisningar till årgång 1958 avser tidskriften Sociala Meddelanden 1958.

² Tidigare i Sysselsättning och löner inom industrin.

Hushållens bilinnehav och reseutgifter

Preliminära resultat av 1958 års levnadskostnadsundersökning

AV AMANUENS VEIKKO ORPANA

I novembernumret 1959 av Sociala Meddelanden, Statistisk Information, redovisades en del preliminära resultat av 1958 års levnadskostnadsundersökning. I artikeln behandlades även hushållens innehav av bil och dess användning för olika ändamål samt hushållens utgifter för resor med andra trafikmedel.¹

Avsikten med den studie som nu framläggs och som likaså utgör en preliminär rapport av 1958 års levnadskostnadsundersökning är att i tabeller och kommenterande text presentera ett mera detaljerat material om hushållens resekostnader och i möjligaste mån analysera vilket utrymme olika reseutgifter intar vid sidan av övrig konsumtion. Närmast är intresset knutet till bilkostnader — som definieras senare — och i framställningen har hushållen delats i två grupper: icke-bilägare och bilägare.² Med bilägare avser vi hushåll i vilket någon av medlemmar-

¹ Arne Näverfelt, Levnadskostnadsundersökningen 1958. Vissa preliminära resultat. Sociala Meddelanden, Statistisk Information 1959, s 329. Beträffande arbetsrutinen och metoderna i samband med genomförandet av levnadskostnadsundersökningen samt definitioner tex av hushåll o dyl se ovan citerade artikel samt Arne Näverfelt, Urvalet av hushåll till levnadskostnadsundersökningen 1958, Sociala Meddelanden 1958: 12, s 792.

² Tillvägagångssättet att behandla materialet har i viss mån influerats av Jan Wallander, Studier i bilismens ekonomi, Stockholm 1957. Det må dock framhållas att avsikten med föreliggande arbete inte är att testa de resultat som Wallander har fått i sin undersökning och inte heller att göra prognoser om den framtida utvecklingen.

na vid det tillfälle, då inledningsintervjun för levnadskostnadsundersökningen gjordes omedelbart före observationsperiodens början, hade en personbil registrerad på sig. Detta innebär att hushåll som skaffade sig en bil under observationsperioden ändå har betecknats som icke-bilägare.

Resekostnader kan i viss mån betraktas som individuella utgifter. Detta gäller såväl resor med allmänna trafikmedel som med vissa egna fordon, exempelvis med motorcykel, moped och cykel. Totala reseutgifter för ett hushåll, som har mer än en medlem, består av hushållsmedlemmars individuella reseutgifter, som sinsemellan kan vara av olika storlek. I bilägarhushåll används dock bilen inte sällan gemensamt även om den otast är registrerad på hushållsföreståndaren och alla kostnader i samband med bilen hänförs till honom. I fortsättningen kommer vi att betrakta hushållet som nyttjandeenhet för bilen, och sålunda bilkostnaderna gemensamma för hela hushållet. För att kunna jämföra hushållens bilkostnader dels med andra reseutgifter dels med övrig konsumtion har hushållet ansetts vara den lämpligaste basenheten. Reseutgifternas individuella karaktär kommer vi i någon mån att uppmärksamma senare genom en närmare granskning av hushållens sammansättning.

I. Hushållens bilinnehav

Innan vi i nästa avsnitt kommer in på frågan om bilinnehavets betydelse för konsumtionen redovisas först uppgifter om förekomsten av bil i olika yrkesgrupper och hushållstyper i tab 1 och 2. Man kan konstatera att ungefär hälften av jordbrukarna, andra företagare och högre tjänstemän hade bil. Vi kan tillägga att bland jordbrukarna fanns följande relativa antal bilägare i olika arealgrupper:

Av jordbrukare med			
2— 9 ha åker hade	36,5	procent	bil
10—19	»	48,7	»
20—29	»	71,5	»
30—	»	82,7	»

Av lägre tjänstemän och arbetare var något mer än en tredjedel respektive en fjärdedel bilägare. Av samtliga bilägare var något mer än en tredjedel arbetare. Man bör i detta sammanhang hålla i minnet att arbetarhushållen utgör ungefär 40 procent av samtliga hushåll.

Vi kan vidare konstatera att högre tjänstemän i relativt stor utsträckning hade köpt sina bilar fabriksnya. Detta gäller i viss mån även för lägre tjänstemän. Jordbrukare och andra företagare hade köpt lika mycket nya som gamla bilar.

Större delen av biläggande arbetare däremot hade köpt begagnade bilar.

I tab 2 — förekomsten av bil inom olika hushållstyper — ser vi att närmare hälften (45,2 procent) av gruppen makar med minderåriga barn var bilägarehushåll och även hälften (53,7 procent) av gruppen makar med minderåriga barn och/eller studerande hade bil. Den förstnämnda gruppen är störst och innefattar ungefär en tredjedel av samtliga hushåll. Vi kan också konstatera att av bilägarna var ca 45 procent av hushållstypen makar med minderåriga barn. Av makar utan barn där mannen ej fyllt 67 år hade något mer än en tredjedel bil. I denna grupp ingår unga äkta par som kan antas vara mera bilsinnade än de äldre. Denna förmodan verifieras åtminstone till en del i tab 3 där bilinnehavet delats efter hushållsföreståndarens ålder. Omkring 31 procent av hushållen där hushållsföreståndaren var mellan 20 och 29 år hade bil och i nästa grupp — hushållsföreståndaren mellan 30 och 39 år — fanns ca 45 procent bilägare. I den äldsta gruppen däremot där hushållsföreståndaren fyllt 67 år var den relativa bilfrekvensen knappt 9 procent. Vi kan vidare konstatera att större delen av bilägarna i åldersgruppen 20—29 år hade köpt sin bil

Tab 1. Förekomsten av bil inom olika yrkesgrupper

Yrkesgrupp	Hushåll i undersökn	Hushåll, uppräknat tal	Hushåll med bil	Hushåll som har inköpt bilen		Hushåll som har flera bilar inköpta nya och/eller begagnade	Bilhus-hållens fördelning på olika yrkesgrupper
				ny	begagnad		
	Antal	Antal	%	%	%	%	%
Jordbrukare	1 327	4 573	48,0	24,5	21,7	1,8	16,1
Andra företagare	205	3 567	55,6	27,2	25,0	3,4	14,6
Högre tjänstemän	166	1 610	57,5	46,3	11,2	—	6,8
Lägre tjänstemän	549	8 634	37,3	22,5	14,5	0,3	23,7
Arbetare	1 020	16 687	28,5	10,5	17,6	0,4	34,9
Pensionärer	351	6 595	5,1	3,2	1,3	0,6	2,5
Övriga ej förvärvsarbetande	68	1 036	18,9	10,6	6,4	1,9	1,4
Samtliga hushåll	3 686	42 702	31,8	16,0	15,0	0,8	100

Tab 2. Förekomsten av bil inom olika hushållstyper

Hushållstyp	Hushåll i under- sök	Hushåll, upp- räknat tal	Hus- håll med bil %	Hushåll som har inköpt bilen		Hushåll som har flera bilar inköpta nya och/el begagnade %	Bilhus- hållens för- delning på olika hushålls- typer %
				ny %	begag- nad %		
Ensamstående man under 67 år	159	2 831	21,7	10,1	11,6	—	4,5
Ensamstående kvinna under 67 år	183	3 531	2,9	2,3	0,6	—	0,8
Ensamstående man el kvinna 67 år och över	146	2 777	3,0	2,3	0,7	—	0,6
Makar utan barn, mannen under 67 år	440	6 497	36,6	20,2	16,4	—	17,5
Makar utan barn, mannen 67 år och över	133	2 247	9,6	6,0	3,6	—	1,6
Makar med minderåriga barn	1 390	13 512	45,2	22,9	22,1	0,2	44,8
Makar med minderåriga barn och/el studerande	79	969	53,7	22,6	28,8	2,3	3,8
Ensamstående med minderåriga barn och/el studerande	48	696	17,7	10,5	7,2	—	0,9
Övriga hushåll	1 108	9 642	36,1	16,5	16,4	3,2	25,5
Samtliga hushåll	3 686	42 702	31,8	16,0	15,0	0,8	100

begagnad. I övriga åldersgrupper hade i stort sett hälften köpt bilen ny och hälften begagnad.

Vi kunde redan i tab 2 — förekomsten av bil inom olika hushållstyper — se att hushållstyper med olika sammansättning redovisade olika antal bilinnehavare. Detta kan konstateras även i tab 4 — förekomsten av bil inom olika hushåll för-

delade efter hushållens storlek —. Av enpersonshushåll var knappt 9 procent bilägare, bland tvåpersonshushåll fanns ca 27 procent bilägare, och ca 53 procent av hushåll med sex medlemmar hade bil.

I tab 5 återges uppgifter om det relativa antalet hushåll med bil inom hushållstyperna makar med minderåriga barn och makar utan minderåriga barn för-

Tab 3. Förekomsten av bil inom olika hushåll fördelade efter hushållsföreståndarens ålder

Hushållsföreståndarens ålder	Hushåll i under- sök	Hushåll, upp- räknat tal	Hus- håll med bil %	Hushåll som har inköpt bilen		Hushåll som har flera bilar inköpta nya och/el begagnade %	Bilhus- hållens för- delning på olika ålders- grupper %
				ny %	begag- nad %		
—19 år	5	90	—	—	—	—	—
20—29 »	274	3 901	31,2	12,2	19,0	0,0	8,9
30—39 »	786	8 344	45,2	23,9	21,1	0,2	27,7
40—49 »	1 000	10 301	43,5	21,1	21,3	1,1	33,0
50—59 »	792	8 408	32,1	16,4	14,3	1,4	19,8
60—66 »	415	5 114	17,3	9,7	6,8	0,8	6,5
67 år och över	414	6 544	8,6	5,1	2,5	1,0	4,1
Samtliga hushåll	3 686	42 702	31,8	16,0	15,0	0,8	100

Tab 4. Förekomsten av bil inom olika hushåll fördelade efter antalet hushållsmedlemmar

Antalet hushållsmedlemmar	Hushåll i undersökn	Hushåll, uppräknat tal	Hushåll med bil	Hushåll som har inköpt bilen		Hushåll som har flera bilar inköpta nya och/el begagnade	Bilhus-hållens fördelning på hushåll av olika storlek
	Antal	Antal	%	ny	begagnad	%	
1	490	9 164	8,7	4,7	4,0	—	5,9
2	761	11 259	26,9	15,4	11,5	—	22,2
3	914	9 517	38,7	19,4	18,5	0,8	27,1
4	841	7 567	48,2	23,6	23,0	1,6	26,8
5	405	3 390	46,2	20,9	23,8	1,5	11,5
6	176	1 156	52,8	22,3	22,6	7,9	4,5
7 och över	99	649	42,5	14,0	26,0	2,5	2,0
Samtliga hushåll	3 686	42 702	31,8	16,0	15,0	0,8	100

delade efter hushållsföreståndarens yrke och efter förekomsten av minderåriga barn. Åldersgränsen för minderåriga barn är 16 år. Uppgifterna i tabellen gäller endast för löntagarhushåll. Det kan framhållas att ca 40 procent av dessa hushåll var bilägare. Vi kan vidare konstatera att bland bilägarna dominerade barnhus-hållen. Deras relativa antal var ca 68 procent av samtliga bilägare inom den re-

dovisade gruppen. Av de i tabellen upptagna yrkesgrupperna hade endast bland lägre tjänstemän gruppen »Inga barn» en något högre frekvens av bilägarhushåll än gruppen »Barn finns». Av den sistnämnda gruppen var dock drygt 50 procent bilägare.

Inom samma grupp — löntagare inom hushållstyperna makar med minderåriga barn och makar utan minderåriga barn

Tab 5. Förekomsten av bil inom hushållstyperna makar med minderåriga barn och makar utan minderåriga barn fördelade efter hushållsföreståndarens yrke och förekomsten av minderåriga barn. Endast löntagare

Yrkeställning	Hushåll i undersökn	Hushåll, uppräknat tal	Hushåll med bil	Hushåll som har inköpt bilen		Hushåll som har flera bilar inköpta nya och/el begagnade	Bilhus-hållens fördelning på olika grupper av hushåll
	Antal	Antal	%	ny	begagnad	%	
Högre tjänstemän							
Inga barn	22	395	53,1	43,0	10,1	—	3,1
Barn finns	129	930	61,3	48,4	12,9	—	8,5
Lägre tjänstemän							
Inga barn	93	1 770	54,2	31,6	22,6	—	14,4
Barn finns	252	3 047	50,4	30,7	18,9	0,8	23,0
Arbetare							
Inga barn	190	3 600	26,8	12,5	14,3	—	14,4
Barn finns	507	6 989	35,0	12,8	22,2	—	36,6
Samtliga löntagare							
Inga barn	305	5 765	37,1	20,5	16,6	—	31,9
Barn finns	888	10 966	41,5	20,8	20,5	0,2	68,1

Tab 6. Förekomsten av bil inom hushållstyperna makar med minderåriga barn och makar utan minderåriga barn fördelade efter hushållsföreståndarens yrke och hustruns sysselsättning. Endast löntagare

	Hushåll i undersök	Hushåll, uppräknat tal	Hushåll med bil	Hushåll som har inköpt bilen		Hushåll som har flera bilar inköpta nya och/el begagnade	Bilhus-hållens fördelning på olika grupper av hushåll
	Antal	Antal	%	ny %	begagnad %	%	
Högre tjänstemän							
Hustrun har ej förvärvsarbete	116	940	62,7	47,3	15,4	—	8,8
Hustrun har förvärvsarbete	35	385	49,4	45,5	3,9	—	2,9
Lägre tjänstemän							
Hustrun har ej förvärvsarbete	220	3 102	49,7	30,6	18,5	0,6	23,1
Hustrun har förvärvsarbete	125	1 715	55,4	31,8	23,3	0,3	14,2
Arbetare							
Hustrun har ej förvärvsarbete	501	7 713	28,4	9,7	18,7	—	32,7
Hustrun har förvärvsarbete	196	2 876	42,6	20,7	21,9	—	18,3
Samtliga löntagare							
Hustrun har ej förvärvsarbete	837	11 755	36,8	18,2	18,4	0,2	64,6
Hustrun har förvärvsarbete	356	4 976	47,5	26,4	21,0	0,1	35,4

— har vi även studerat vilket samband förekomsten av hustruns förvärvsarbete hade med bilinnehavet. Resultaten redovisas i tab 6. För de högre tjänstemännens del är materialet för litet för att tillåta några slutsatser. Både bland lägre tjänstemän och bland arbetare hade gruppen där hustrun hade förvärvsarbete högre relativ frekvens av bilägarhushåll än gruppen där hustrun inte hade yrkesarbete.

I tab 7 återges uppgifter om det relativa antalet hushåll med bil i olika kommuntyper. Av tabellen framgår att stor-

städerna Stockholm, Göteborg och Malmö redovisade en lägre bilfrekvens än övriga orter. Av samtliga bilägarhushåll fanns något mer än 40 procent på landsbygden och likaså ca 40 procent i övriga städer och köpingar samt drygt 20 procent i storstäderna.

II. Hushållens reseutgifter

Med utgångspunkt från de iakttagelser, som vi gjort i föregående avsnitt om hushållens innehav av bil i olika yrkesgrup-

Tab 7. Förekomsten av bil inom olika hushåll fördelade efter kommuntyper

Kommuntyp	Hushåll i undersök	Hushåll, uppräknat tal	Hushåll med bil	Hushåll som har inköpt bilen		Hushåll som har flera bilar inköpta nya och/el begagnade	Bilhus-hållens fördelning på olika kommuntyper
	Antal	Antal	%	ny %	begagnad %	%	
Stockholm, Göteborg, Malmö	699	10 730	25,9	14,2	11,3	0,4	20,4
Övriga städer och köpingar	1 013	15 703	33,3	16,9	16,1	0,3	38,4
Övriga kommuner	1 974	16 269	34,5	16,5	16,4	1,6	41,2
Samtliga hushåll	3 686	42 702	31,8	16,0	15,0	0,8	100

per, hushållstyper etc, skall vi nu övergå till att behandla hushållens totala reseutgifter. Eftersom pensionärerna och övriga ej förvärvsarbetande redovisade jämfört med andra yrkesgrupper låg relativ bilfrekvens, har framställningen begränsats till hushåll där hushållsföreståndaren var förvärvsarbetande. Beträffande reseutgifterna inom grupperna pensionärer och övriga ej förvärvsarbetande hänvisas till den preliminära redogörelsen av 1958 års levnadskostnadsundersökning, novemberhäftet av SocM, Statistisk Information 1959.

Materialet har indelats i tre yrkeskategorier, löntagare, jordbrukare och andra företagare. Av dessa har vi först delat löntagare och jordbrukare var för sig i tre konsumtionsutgiftsklasser och sedan gjort en uppdelning mellan bilägare och icke-bilägare. Hushållen i gruppen andra företagare har endast indelats i bilägare och icke-bilägare. Anledning till att andra företagare inte indelats i konsumtionsutgiftsklasser är att deras antal — antalet primärobervationer — var för litet för en så långtgående uppdelning.

Den konsumtionsutgift, efter vilken klassificeringen skett, är totalvärdet av de leveranser av varor och tjänster, som hushållet mottagit under observationsperioden plus under samma tid erlagda skatter. Vid bearbetningen har uppgifterna uppräknats att gälla ett helt år. I det totala leveransvärdet av varor och tjänster ingår således även fulla värdet av de varor, exempelvis bilar och andra varaktiga konsumtionsvaror, vilkas köp finansierats med tidigare sparande eller med lån. Vi kommer i tab 8, 11, och 17 att se att alla som köpt bil under observationsperioden hör till den högsta konsumtionsutgiftsklassen — en årlig konsumtion av 20 000 kr eller mer. I själva verket kan enbart bilinköpet i enskilda fall vara orsaken till den höga konsumtionsutgiften.

En jämförelse mellan de totala konsumtionsutgifterna inklusive skatter och de totala inkomstbeloppen inklusive skatter visar dock genomgående så pass god överensstämmelse att vi i denna framställning i stort kan bortse ifrån ovan antydda problem. I det totala inkomstbeloppet ingår bl a inkomst av tjänst, jordbruk, rörelse, kapital, olika slags pensioner, allmänt barnbidrag, lotterivinst, samt en del naturainkomster.

Den uppdelning som sålunda gjorts efter förvärvsarbetets art, olikheter i totalkonsumtionen och på bilägare respektive icke-bilägare innebär självfallet inte att hushållen inom en grupp inte sinsemellan skulle vara olika i många hänseenden, som är av betydelse när det exempelvis gäller benägenheten att skaffa sig bil och orsaker till att konsumtionen inriktas på ett visst sätt. Dessutom må framhållas att i den lägsta och högsta konsumtionsutgiftsklassen är det genomsnittliga konsumtionsbeloppet liksom även inkomsten större hos bilägare än hos icke-bilägare, vilket bl a är en följd av att dessa grupper redovisats som öppna klasser.

Bilkostnader. I 1958 års levnadskostnadsundersökning har i princip till bilkostnader hänförs alla de utgifter för varor och tjänster som hushållen har haft direkt i samband med användandet av egen bil för privata ändamål. Resor till och från arbetet har betraktats som privatresor, däremot inte resor i arbetet. I denna undersökning har hushållens totala bilkostnader reducerats med den andel som motsvaras av körda mil med bil i arbetet.¹

Till bilkostnader hänförs sålunda utom rena driftskostnader även utgifter för inköp av bil och inköp av ny utrustning som inte direkt ersätter någon redan befintlig del i bilen. I denna redovisning har

¹ Se SocM, Statistisk Information 1959, s 332 och 349.

dock utgifter för ny utrustning hänförs till gruppen driftskostnader.

I detta sammanhang kan påpekas att vi inte tagit hänsyn till värdet av eget garage och av egna arbetsinsatser i samband med reparationer utan endast räknat med faktiska kostnader. I den totala reseutgiftsposten har vi även tagit med värdet av bilinköp, vilket innebär en viss snedvridning, eftersom bilinköp av tidigare antydda skäl förekommer endast i den högsta utgiftsklassen. För att i möjligaste mån skapa en enhetlig bas för jämförelserna mellan olika reseutgifter i olika konsumtionsutgiftsklasser har vi i den

mera detaljerade redovisningen över reseutgifterna i tab 10, 13, 16 och 19 bortsett ifrån inköpsvärdet av bilar och i analogi därmed även av andra egna fordon.

Löntagare. I tab 8 presenteras uppgifter om bilägarnas och icke-bilägarnas sammanlagda konsumtion inom yrkeskategorin löntagare fördelad på tre konsumtionsutgiftsklasser. Beträffande hushållens fördelning på olika yrkesgrupper och hushållstyper inom olika konsumtionsutgiftsklasser kan vi göra några uppskattningar med ledning av storleken av den genomsnittliga konsumtionsutgiften samt förekomsten av bil.

Tab 8. Hushållens konsumtion av varor och tjänster inom olika konsumtionsutgiftsklasser och med hänsyn till förekomsten av bil. Kronor per hushåll och år.

Löntagare

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen . . .	323	51	538	292	230	301	1 091	644
Antal hushåll, uppräknat tal . . .	5 506	832	9 085	4 507	3 440	3 561	18 031	8 900
Antal medlemmar per hushåll . . .	2,0	2,4	2,9	3,1	3,5	3,5	2,7	3,2
Antal barn per hushåll . . .	0,4	0,7	0,9	1,0	1,1	1,2	0,8	1,1
Livsmedel	2 508	2 603	4 067	3 857	5 625	5 613	3 888	4 442
Alkoholhaltiga drycker	120	53	260	213	545	421	272	281
Tobak	160	176	323	289	423	479	292	354
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	801	618	1 742	1 604	2 923	3 388	1 680	2 226
Kläder och skor	652	440	1 274	1 288	2 718	2 606	1 360	1 736
Inventarier och husgeråd exkl mopeder, cyklar och båtar	286	257	668	718	3 118	2 467	1 019	1 375
Resor	296	1 010	614	1 637	2 925	5 424	957	3 093
Allmänna trafikmedel	224	111	438	182	929	896	466	461
Egna fordon	53	887	103	1 415	1 897	4 484	430	2 593
Cyklar, mopeder, båtar, motorcyklar. Inköp och driftskostnader	53	8	102	72	446	168	153	104
Inköp av bilar	—	—	—	—	1 391	2 658	265	1 063
Driftskostnader för bilar	0	879	1	1 343	60	1 658	12	1 426
Övriga fordonskostnader	19	12	73	40	99	44	61	39
Diverse varor och tjänster	972	978	2 267	2 001	4 441	5 088	2 286	3 141
Summa konsumtion	5 795	6 135	11 215	11 607	22 718	25 486	11 754	16 648
Skatt på inkomst, förmögenhet, arv, gåva och lotterivinst	1 488	1 871	3 151	3 420	5 916	9 006	3 171	5 510
Summa konsumtion och skatter	7 283	8 006	14 366	15 027	28 634	34 492	14 925	22 158
Inkomster	8 357	10 090	15 211	16 710	25 710	31 942	15 121	22 186
Summa konsumtion per person	2 898	2 556	3 867	3 744	6 491	7 282	4 353	5 203

I den lägsta utgiftsklassen — den årliga konsumtionen under 10 000 kr — torde flertalet vara av yrkesgruppen arbetare och hushållstypen ensamstående eller makar utan barn. I den mellersta utgiftsklassen — den årliga konsumtionsutgiften mellan 10 000 och 20 000 kr — torde återfinnas både arbetare, lägre tjänstemän och även högre tjänstemän. Den genomsnittliga hushållsstorleken är större i denna utgiftsklass än i den lägsta utgiftsklassen. Flertalet av högre tjänstemän torde höra till den högsta utgiftsklassen — den årliga konsumtionsutgiften 20 000 kr eller mer — men även lägre tjänstemän och arbetare återfinns i denna utgiftsklass. Av den genomsnittliga hushållsstorleken och det genomsnittliga antalet barn att döma är de ensamståendes antal relativt litet.

Av tab 8 framgår vidare att den totala genomsnittliga konsumtionsutgiften var ca 42 procent högre hos hushåll med bil än hos hushåll utan bil. Om skatterna medräknas blir skillnaden ca 48 procent. Motsvarande jämförelse mellan inkomsterna — i vilka även skatterna ingår — ger vid handen en skillnad på omkring 47 procent.

Om vi jämför olika utgiftsposter i skilda konsumtionsutgiftsklasser så konstaterar vi att i utgiftsklassen 20 000 kr och över hade hushåll med och utan bil en ungefär lika stor årlig livsmedelskonsumtion. I den mellersta utgiftsklassen konsumerade bilägarna i genomsnitt för 210 kr mindre livsmedel om året än icke bilägarna, även om bilägarhushållen genomsnittligt var något större. I den minsta utgiftsklassen försvåras slutsatserna genom att antalet bilägare i undersökningen — primärobervationer — endast är 51. Resultaten syns ge vid handen att bilägarna hade en något högre årlig livsmedelsutgift än icke-bilägarna. Det må dock framhållas att bilägarhushållen ock-

så var större och omfattade i genomsnitt 2,4 medlemmar mot 2,0 hos icke-bilägarna.

Konsumtionen av alkoholhaltiga drycker var i alla tre utgiftsklasserna större hos icke-bilägarna än hos bilägarna. Beträffande tobakskonsumtionen redovisade bilhushållen både i den lägsta och i den högsta utgiftsklassen en större genomsnittlig konsumtion än hushållen utan bil. I den mellersta utgiftsklassen däremot hade bilägarna en mindre genomsnittlig utgift för tobaksvaror än icke-bilägarna. Uppgifterna om sprit och tobak måste dock bedömas med viss försiktighet, enär hushållen i genomsnitt redovisat för låga utgifter. Bilägarnas bostadskostnader (endast faktiska kostnader)¹ var mindre än icke-bilägarnas i de två lägsta utgiftsklasserna. Beträffande kläd- och skoköp samt inventarier och husgeråd hade bilägarna i den lägsta och högsta utgiftsklassen lagt ut mindre pengar än icke-bilägarna. För diverse varor och tjänster redovisade bilägarna i den högsta utgiftsklassen ett markant högre belopp än icke bilägarna. I den mellersta utgiftsklassen var förhållandet det motsatta, bilägarna hade ett ca 265 kr lägre genomsnittligt utgiftsbelopp än icke-bilägarna. I den minsta utgiftsklassen hade bilägarna genomsnittligt lagt ut ungefär lika mycket pengar för diverse varor och tjänster som icke-bilägarna. Gruppen diverse varor och tjänster består bl a av utgifter för sjukvård och tandvård, skönhetsmedel, böcker och tidningar, nöjen och rekreation, försäkringar (ej fordonsförsäkringar) och föreningsavgifter.

Efter denna översikt skall vi studera vilket utrymme resekostnaderna intog vid sidan av övrig konsumtion. Vi har tidigare i början av denna artikel lämnat en

¹ Angående beräkning av bostadskostnaderna se SocM, Statistisk Information 1959, s 332, 335 och 343.

definition av bilägare och icke-bilägare. Denna definition innebär, att icke-bilägare som under observationsperioden skaffade sig en bil ändå betecknas som hushåll utan bil. Detta är förklaringen till förekomsten av genomsnittlig inköps- och driftskostnad för bilen i den högsta utgiftsklassen bland icke-bilägare. Av tabellen framgår att bilhushållen redovisade en högre reseutgift än icke-bilägarna. I de två lägsta utgiftsklasserna är skillnaden mellan bilägarnas och icke-bilägarnas resekostnader större än motsvarande skillnad mellan de totala konsumtionsutgiftsbeloppen utan skatter. Bilägarna hade följaktligen i dessa utgiftsklasser i viss mån kompenserat sina bilkostnader med lägre utgifter för livsmedel (endast i den mellersta utgiftsklassen), alkohol,

tobak, bostad, resor med allmänna trafikmedel och andra egna fordon än bilen samt för diverse varor och tjänster. Som tidigare antyddes kunde motsvarande skillnader konstateras även i den högsta utgiftsklassen. Dessa förhållanden åskådliggörs även i tab 9 där konsumtionens relativa fördelning på olika grupper av varor och tjänster presenteras. Redan i tab 8 kunde vi se att för löntagarkategorin i stort var kostnaderna för resor med allmänna trafikmedel praktiskt taget lika stora hos hushåll med och utan bil. Förklaringen till detta framgår av tab 10 där detaljredovisningen av resekostnadsposten presenteras. Bilägarna i den högsta utgiftsklassen hade företagit utrikesresor för i genomsnitt 470 kr om året, och detta belopp dominerar medelvärdet av rese-

Tab 9. Konsumtionsutgifternas procentuella fördelning. Löntagare

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen	323	51	538	292	230	301	1 091	644
Antal hushåll, uppräknat tal . . .	5 506	832	9 085	4 507	3 440	3 561	18 031	8 900
Antal medlemmar per hushåll . .	2,0	2,4	2,9	3,1	3,5	3,5	2,7	3,2
Antal barn per hushåll	0,4	0,7	0,9	1,0	1,1	1,2	0,8	1,1
Livsmedel	43,3	42,4	36,3	33,2	24,7	22,0	33,1	26,7
Alkoholhaltiga drycker	2,1	0,9	2,3	1,8	2,4	1,6	2,3	1,7
Tobak	2,8	2,8	2,9	2,5	1,9	1,9	2,5	2,1
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	13,8	10,1	15,5	13,8	12,9	13,3	14,3	13,4
Kläder och skor	11,2	7,2	11,3	11,1	12,0	10,2	11,6	10,4
Inventarier och husgeråd exkl mopeder, cyklar och båtar ¹	4,9	4,2	6,0	6,2	13,7	9,7	8,7	8,2
Resor	5,1	16,5	5,5	14,1	12,9	21,3	8,1	18,6
Allmänna trafikmedel	3,9	1,8	3,9	1,6	4,1	3,5	3,9	2,8
Egna fordon	0,9	14,5	0,9	12,2	8,4	17,6	3,7	15,6
Cyklar, mopeder, båtar, motorcyklar. Inköp och driftskostnader	0,9	0,2	0,9	0,6	2,0	0,7	1,3	0,6
Inköp av bilar	—	—	—	—	6,1	10,4	2,3	6,4
Driftskostnader för bilar	0,0	14,3	0,0	11,6	0,3	6,5	0,1	8,6
Övriga fordonskostnader	0,3	0,2	0,7	0,3	0,4	0,2	0,5	0,2
Diverse varor och tjänster	16,8	15,9	20,2	17,3	19,5	20,0	19,4	18,9
Summa konsumtion	100	100	100	100	100	100	100	100

¹ I den preliminära redogörelsen för 1958 års levnadskostnadsundersökning, som presenterades i novembernumret av SocM, Statistisk Information, ingår cyklar, mopeder och båtar i gruppen inventarier och husgeråd.

Tab 10. Reseutgifterna för allmänna trafikmedel och för egna fordon, fördelade efter konsumtionsutgiftsklasser och förekomsten av bil. Kronor per hushåll och år.
Löntagare

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen . . .	323	51	538	292	230	301	1 091	644
Antal hushåll, uppräknat tal . . .	5 506	832	9 085	4 507	3 440	3 561	18 031	8 900
Antal medlemmar per hushåll . . .	2,0	2,4	2,9	3,1	3,5	3,5	2,7	3,2
Antal barn per hushåll	0,4	0,7	0,9	1,0	1,1	1,2	0,8	1,1
I Resor med allmänna trafikmedel	224	111	438	182	929	896	466	461
<i>Lokalresor</i>	<i>147</i>	<i>61</i>	<i>316</i>	<i>108</i>	<i>517</i>	<i>307</i>	<i>303</i>	<i>183</i>
Därav på järnväg	20	9	35	19	56	33	34	24
buss	54	33	114	47	152	96	103	65
spårvagn	28	6	76	15	162	74	78	38
samtrafik buss/spårvagn	4	4	9	4	32	26	12	13
båt	3	1	5	3	8	9	5	5
droskbil	38	8	77	20	107	69	71	38
<i>Andra inrikesresor</i>	<i>77</i>	<i>41</i>	<i>109</i>	<i>47</i>	<i>245</i>	<i>119</i>	<i>125</i>	<i>75</i>
Därav på järnväg	59	41	85	43	193	75	98	56
buss	12	—	14	1	20	0	14	0
båt	0	—	1	1	8	25	2	10
flyg	—	—	3	—	3	10	2	4
sällskapsresor	6	—	6	2	21	9	9	5
<i>Utrikesresor</i>	<i>—</i>	<i>9</i>	<i>13</i>	<i>27</i>	<i>167</i>	<i>470</i>	<i>38</i>	<i>203</i>
II Driftskostnader för cyklar, mopeder, motorcyklar, båtar samt övriga fordonskostnader	59	20	163	89	288	86	155	81
III Driftskostnader för bilar	0	879	1	1 343	60	1 658	12	1 426
Drivmedel	—	514	1	664	19	798	4	704
Rundsmörjning	—	15	—	63	2	72	1	62
Reparationer, reservdelar, service	0	137	0	213	6	254	1	222
Gummikostnader	—	57	—	29	—	30	—	32
Garage, parkering	—	18	0	38	—	83	0	54
Skatt	—	86	—	135	—	137	—	131
Försäkring	—	31	—	184	31	249	6	196
Ny utrustning	—	21	—	17	2	35	0	25
I-II Resor med allmänna trafikmedel och driftskostnader för cyklar, mopeder, motorcyklar, båtar samt övriga fordonskostnader	283	131	601	271	1 217	982	621	542
I-II Per person	142	55	207	87	348	281	230	169
III Driftskostnader för bilar per person	0	366	0	433	17	474	4	446
I-III Totala reseutgifter (för egna fordon, endast driftskostnader) per person	142	421	207	520	365	755	234	615
I-III Totala reseutgifter (för egna fordon endast driftskostnader)	283	1 010	602	1 614	1 277	2 640	633	1 968

kostnader med allmänna trafikmedel för bilägarkåren inom gruppen löntagare. Vid studium av primärmaterialet har det konstaterats att det inte är fråga om några enstaka stora utgiftsposter som påverkat medelvärdet. Av tabellen framgår vidare att bilägarna i övrigt i icke obetydlig omfattning hade använt även allmänna trafikmedel både för lokalresor och för andra — längre — inrikesresor. Bilägarnas utgifter för lokalresor med allmänna trafikmedel var dock ca 40 procent lägre än motsvarande utgifter hos icke-bilägarna. De med allmänna trafikmedel företagna resor för vilka kostnaden

för enkel biljett var fem kronor eller mindre har betecknats som lokalresor. Droskbilresor har dock oavsett kostnaden hänförs till lokalresor. I alla tre utgiftsklasserna oavsett förekomsten av bil hade man större utgift för lokalresor än för längre inrikesresor. Lokalresorna företogs mest — av utgiften att döma — på buss och längre inrikesresor mest på tåg. Noteras bör också att bilägarna i alla tre utgiftsklasserna knappast hade använt buss för längre inrikesresor. Av driftskostnader för bilar utgjorde utgifterna för drivmedel och reparationer samt bilskatt och försäkring de högsta detaljposterna.

Tab 11. Hushållens konsumtion av varor och tjänster, inom olika konsumtionsutgiftsklasser och med hänsyn till förekomsten av bil. Kronor per hushåll och år.
Jordbrukare

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen . . .	232	179	213	392	62	249	507	820
Antal hushåll, uppräknat tal . . .	1 358	558	826	1 008	190	633	2 374	2 199
Antal medlemmar per hushåll . . .	2,7	3,3	3,8	4,1	5,1	4,7	3,3	4,1
Antal barn per hushåll	0,6	0,9	1,2	1,4	1,9	1,3	0,9	1,2
Livsmedel	3 512	3 764	5 341	5 385	7 611	6 779	4 476	5 375
Alkoholhaltiga drycker	56	50	114	139	174	294	86	161
Tobak	84	145	122	156	331	268	117	185
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse . . .	672	614	1 152	1 240	1 850	2 793	933	1 528
Kläder och skor	451	628	1 324	1 262	2 607	2 559	927	1 474
Inventarier och husgeråd exkl mopeder, cyklar och båtar	217	229	822	535	2 491	2 659	609	1 069
Resor	231	636	467	1 241	2 384	2 432	485	1 430
Allmänna trafikmedel	125	34	217	95	812	299	212	138
Egna fordon	79	596	167	1 113	1 470	2 062	221	1 255
Cyklar, mopeder, båtar, motorcyklar. Inköp och driftskostnader	77	16	167	100	1 100	259	190	124
Inköp av bilar	—	—	—	—	360	197	29	57
Driftskostnader för bilar	2	580	0	1 013	10	1 606	2	1 074
Övriga fordonskostnader	27	6	83	33	102	71	52	37
Diverse varor och tjänster	695	809	1 573	1 782	3 235	3 556	1 204	2 046
Summa konsumtion	5 918	6 875	10 915	11 740	20 683	21 340	8 837	13 268
Skatt på inkomst, förmögenhet, arv, gåva och lotterivinst	612	373	2 794	2 427	6 189	6 785	1 818	3 160
Summa konsumtion och skatter	6 530	7 248	13 709	14 167	26 872	28 125	10 655	16 428
Inkomster	7 089	8 323	14 015	15 724	20 556	26 451	10 577	16 934
Summa konsumtion per person	2 192	2 083	2 872	2 863	4 055	4 540	2 678	3 236

Tab 12. Konsumtionsutgifternas procentuella fördelning. Jordbrukare

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen . . .	232	179	213	392	62	249	507	820
Antal hushåll, uppräknat tal . . .	1 358	558	826	1 008	190	633	2 374	2 199
Antal medlemmar per hushåll . . .	2,7	3,3	3,8	4,1	5,1	4,7	3,3	4,1
Antal barn per hushåll	0,6	0,9	1,2	1,4	1,9	1,3	0,9	1,2
Livsmedel	59,4	54,8	48,9	45,9	36,8	31,7	50,6	40,5
Alkoholhaltiga drycker	0,9	0,7	1,1	1,2	0,8	1,4	1,0	1,2
Tobak	1,4	2,1	1,1	1,3	1,6	1,2	1,3	1,4
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	11,4	8,9	10,6	10,6	8,9	13,1	10,6	11,5
Kläder och skor	7,6	9,1	12,1	10,7	12,6	12,0	10,5	11,1
Inventarier och husgeråd exkl mopeder, cyklar och båtar	3,7	3,3	7,5	4,5	12,1	12,5	6,9	8,1
Resor	3,9	9,3	4,3	10,6	11,5	11,4	5,5	10,8
Allmänna trafikmedel	2,1	0,5	2,0	0,8	3,9	1,4	2,4	1,1
Egna fordon	1,3	8,7	1,5	9,5	7,1	9,6	2,5	9,4
Cyklar, mopeder, båtar, motorcyklar. Inköp och driftskostnader	1,3	0,2	1,5	0,9	5,3	1,2	2,2	0,9
Inköp av bilar	—	—	—	—	1,7	0,9	0,3	0,4
Driftskostnader för bilar	0,0	8,5	0,0	8,6	0,1	7,5	0,0	8,1
Övriga fordonskostnader	0,5	0,1	0,8	0,3	0,5	0,4	0,6	0,3
Diverse varor och tjänster	11,7	11,8	14,4	15,2	15,7	16,7	13,6	15,4
Summa konsumtion	100	100	100	100	100	100	100	100

Sist i tab 10 har vi samlat underlag för en jämförelse mellan bilägarnas och icke-bilägarnas resekostnader räknat per person. Vi kan konstatera att de relativa skillnaderna i resekostnaderna mellan hushåll med och utan bil utjämnas betydligt om man tar hänsyn till hushållstorleken beroende på att bilägarhushållen genomgående var större.

Jordbrukare. Av tab 11 framgår att även bland jordbrukarna redovisade bilägarna genomgående en högre total konsumtionsutgift än icke-bilägarna — samma omständighet som tidigare observerades hos löntagarna. Vi kan konstatera att i den högsta konsumtionsutgiftsklassen hade bilägarna förbrukat livsmedel för 6 779 kr och icke-bilägarna för 7 611 kr. Icke-bilägarhushållen var dock något större. I den mellersta utgiftsklassen var den tota-

la genomsnittliga livsmedelskonsumtionen för bilägare 5 385 kr och för icke-bilägare 5 341 kr och i den lägsta utgiftsklassen hade bilägarna konsumerat livsmedelsprodukter för 3 764 kr och icke-bilägarna för 3 512 kr. Utgifterna för bostad, bränsle och lyse (endast faktiska utgifter) var högre bland bilägarna än bland icke-bilägarna i de två högsta utgiftsklasserna.

Reseutgifterna var större hos bilägarna. I den högsta utgiftsklassen var skillnaden dock relativt liten genom att icke-bilägarna hade större utgifter dels för resor med allmänna trafikmedel dels för inköp och användning av andra egna fordon än bilar. Eftersom bilägarna genomgående redovisade högre utgiftsposter än icke-bilägarna, är skillnaden i de totala konsumtionsutgifterna i olika utgiftsklasser större än motsvarande skillnader mellan reseutgifterna. Räknat per person

Tab 13. Reseutgifterna för allmänna trafikmedel och för egna fordon, fördelade efter konsumtionsutgiftsklasser och förekomsten av bil. Kronor per hushåll och år.
Jordbrukare

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen . . .	232	179	213	392	62	249	507	820
Antal hushåll, uppräknat tal . . .	1 358	558	826	1 008	190	633	2 374	2 199
Antal medlemmar per hushåll . . .	2,7	3,3	3,8	4,1	5,1	4,7	3,3	4,1
Antal barn per hushåll	0,6	0,9	1,2	1,4	1,9	1,3	0,9	1,2
I Resor med allmänna trafik- medel	125	34	217	95	812	299	212	138
<i>Lokalesor</i>	106	27	197	60	615	163	178	81
Därav på järnväg	11	3	17	7	56	17	17	9
buss	28	12	86	29	302	71	70	37
spårvagn	0	0	1	8	4	2	1	4
samtrafik buss/spårvagn	—	—	—	—	—	1	—	0
båt	1	1	1	2	5	1	1	1
droskbil	66	11	92	14	248	71	89	30
<i>Andra inrikesresor</i>	19	7	17	28	197	91	33	41
Därav på järnväg	9	6	11	16	58	71	14	29
buss	10	1	4	6	139	13	18	7
båt	0	—	—	2	—	6	0	3
flyg	—	—	—	1	—	—	—	0
sällskapsresor	—	—	2	3	—	1	1	2
<i>Utrikesresor</i>	0	0	3	7	—	45	1	16
II Driftskostnader för cyklar, mopeder, motorcyklar, båtar samt övriga fordonskostnader	100	13	212	82	327	158	157	86
III Driftskostnader för bilar	2	580	0	1 013	10	1 606	2	1 074
Drivmedel	2	326	0	552	6	741	2	549
Rundsmörjning	—	33	—	31	—	70	—	43
Reparationer, reservdelar, service	—	37	—	135	—	315	—	162
Gummikostnader	—	4	—	19	—	110	—	41
Garage, parkering	—	0	—	0	—	2	—	1
Skatt	—	145	—	164	—	139	—	152
Försäkring	—	34	—	101	4	206	0	114
Ny utrustning	0	1	—	11	—	23	0	12
I-II Resor med allmänna trafikmedel och driftskostnader för cyklar, mopeder, motor- cyklar, båtar samt övriga for- donskostnader	225	47	429	177	1 139	457	369	224
I-II Per person	83	14	113	43	223	97	112	55
III Driftskostnader för bilar per person	1	176	0	247	2	342	1	262
I-III Totala reseutgifter (för egna fordon endast driftskostnader) per person	84	190	113	290	225	439	113	317
I-III Totala reseutgifter (för egna fordon endast driftskostna- der)	227	627	429	1 190	1 149	2 063	371	1 298

Tab 14. Hushållens konsumtion av varor och tjänster fördelad efter förekomsten av bil. Kronor per hushåll och år. Andra företagare

	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen	89	116
Antal hushåll, uppräknat tal	1 582	1 985
Antal medlemmar per hushåll	2,8	3,6
Antal barn per hushåll	0,8	1,2
Livsmedel	3 728	4 656
Alkoholhaltiga drycker	412	246
Tobak	351	404
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	1 388	1 755
Kläder och skor	1 218	1 644
Inventarier och husgeråd exkl mopeder, cyklar och båtar	492	1 010
Resor	717	2 160
Allmänna trafikmedel	442	200
Egna fordon	229	1 946
Cyklar, mopeder, båtar, motorcyklar. Inköp och driftskostnader	229	81
Inköp av bilar	—	806
Driftskostnader för bilar	—	1 059
Övriga fordonskostnader	46	14
Diverse varor och tjänster	1 733	2 470
Summa konsumtion	10 039	14 345
Skatt på inkomst, förmögenhet, arv, gåva och lotterivinst	1 551	2 937
Summa konsumtion och skatter	11 590	17 282
Inkomster	9 682	13 758
Summa konsumtion per person	3 585	3 985

Tab 15. Konsumtionsutgifternas procentuella fördelning. Andra företagare

	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen	89	116
Antal hushåll, uppräknat tal	1 582	1 985
Antal medlemmar per hushåll	2,8	3,6
Antal barn per hushåll	0,8	1,2
Livsmedel	37,2	32,5
Alkoholhaltiga drycker	4,1	1,7
Tobak	3,5	2,8
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	13,8	12,2
Kläder och skor	12,1	11,5
Inventarier och husgeråd exkl mopeder, cyklar och båtar	4,9	7,0
Resor	7,1	15,1
Allmänna trafikmedel	4,4	1,4
Egna fordon	2,3	13,6
Cyklar, mopeder, båtar, motorcyklar. Inköp och driftskostnader	2,3	0,6
Inköp av bilar	—	5,6
Driftskostnader för bilar	—	7,4
Övriga fordonskostnader	0,4	0,1
Diverse varor och tjänster	17,3	17,2
Summa konsumtion	100	100

Tab 16. Reseutgifterna för allmänna trafikmedel och för egna fordon fördelade efter förekomsten av bil. Kronor per hushåll och år. Andra företagare

	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen	89	116
Antal hushåll, uppräknat tal	1 582	1 985
Antal medlemmar per hushåll	2,8	3,6
Antal barn per hushåll	0,8	1,2
I Resor med allmänna trafikmedel	442	200
<i>Lokalresor</i>	<i>271</i>	<i>119</i>
Därav på järnväg	12	33
buss	86	33
spårvagn	44	18
samtrafik buss/spårvagn	19	2
båt	3	1
droskbil	107	32
<i>Andra inrikesresor</i>	<i>100</i>	<i>81</i>
Därav på järnväg	82	51
buss	9	3
båt	9	2
flyg	—	24
sällskapsresor	—	1
<i>Utrikesresor</i>	<i>71</i>	<i>0</i>
II Driftskostnader för cyklar, mopeder, motorcyklar, båtar samt övriga fordonskostnader	100	94
III Driftskostnader för bilar	—	1 059
Drivmedel	—	557
Rundsmörjning	—	35
Reparationer, reservdelar, service	—	162
Gummikostnader	—	32
Garage, parkering	—	16
Skatt	—	180
Försäkring	—	64
Ny utrustning	—	13
I—II Resor med allmänna trafikmedel och driftskostnader för cyklar, mopeder, motorcyklar, båtar samt övriga fordonskostnader	542	294
I—II Per person	194	82
III Driftskostnader för bilar per person	—	294
I—III Totala reseutgifter (för egna fordon endast driftskostnader) per person	194	376
I—III Totala reseutgifter (för egna fordon endast driftskostnader)	542	1 353

var den totala genomsnittliga konsumtionen i den lägsta utgiftsklassen hos bilägare 2 083 kr och hos icke-bilägare 2 192 kr, i den mellersta utgiftsklassen 2 863 kr hos bilhushåll och 2 872 kr hos hushåll utan bil och i den högsta utgiftsklassen 4 540 kr hos bilägare och 4 055 kr hos hushåll utan bil. Det genomsnittliga hus-

hållet var större hos bilägarna än hos icke-bilägarna i de två lägsta utgiftsklasserna. I den högsta utgiftsklassen däremot hade bilägarna i genomsnitt ett mindre hushåll än icke-bilägarna.

Om vi studerar utgifternas relativa fördelning i tab 12 så konstaterar vi att livsmedelsandelen av totalkonsumtionen hos

icke-bilägarna var i det närmaste 60 procent i den lägsta utgiftsklassen, ca 49 procent i den mellersta, och ca 37 procent i den högsta utgiftsklassen. Av bilägarnas konsumtion var livsmedelsandelen något lägre, ca 55 procent i den lägsta, ca 46 procent i den mellersta och ca 32 procent i den högsta utgiftsklassen. Bland icke-bilägarna utgjorde bostad, bränsle och lyse ca 11 procent i den lägsta och mellersta utgiftsklassen samt ca 9 procent i den högsta utgiftsklassen. Bland bilägarna var motsvarande andelar 9, 11 och 13 procent. För reseutgifterna var andelarna bland icke-bilägarna 4 procent i den

lägsta och mellersta utgiftsklassen samt i det närmaste 12 procent i den högsta utgiftsklassen. Bland bilägarna utgjorde resekostnaderna ca 9 procent i den lägsta och 11 procent i den mellersta och högsta utgiftsklassen.

Av tab 13 framgår att av reseutgifterna med allmänna trafikmedel kostnaderna för lokalresor på buss och med droskbil intog en dominerande ställning både bland bilägarna och icke-bilägarna. Totalutgifterna för längre inrikesresor var relativt små och bestod av utgifter för järnvägs- och bussresor.

För bilägare utgjorde driftskostnader-

Tab 17. Hushållens konsumtion av varor och tjänster inom olika konsumtionsutgiftsklasser och med hänsyn till förekomsten av bil. Kronor per hushåll och år. Samtliga hushåll exkl pensionärer och övriga ej förvärvsarbetande

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen . . .	602	264	779	733	306	583	1 687	1 580
Antal hushåll, uppräknat tal	7 730	1 982	10 377	6 420	3 880	4 682	21 987	13 084
Antal medlemmar per hushåll . . .	2,1	2,9	3,0	3,3	3,6	3,7	2,8	3,4
Antal barn per hushåll	0,4	0,9	0,9	1,1	1,1	1,2	0,8	1,1
Livsmedel	2 695	3 153	4 182	4 165	5 773	5 897	3 940	4 631
Alkoholhaltiga drycker	109	74	258	209	576	398	262	256
Tobak	143	183	314	282	449	467	278	333
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	771	691	1 698	1 565	2 868	3 254	1 578	2 037
Kläder och skor	583	529	1 293	1 308	2 764	2 672	1 303	1 679
Inventarier och husgeråd exkl mopeder, cyklar och båtar	260	241	680	685	2 971	2 502	936	1 268
Resor	269	769	613	1 511	2 863	5 070	889	2 671
Allmänna trafikmedel	197	72	430	166	934	768	437	367
Egna fordon	53	690	110	1 312	1 826	4 253	393	2 269
Cyklar, mopeder, båtar, motorcyklar. Inköp och driftskostnader	53	11	109	80	521	177	162	104
Inköp av bilar	—	—	—	—	1 251	2 390	221	855
Driftskostnader för bilar	0	679	1	1 232	54	1 686	10	1 310
Övriga fordonskostnader	19	7	73	33	103	49	59	35
Diverse varor och tjänster	909	857	2 202	2 005	4 368	4 867	2 130	2 855
Summa konsumtion	5 739	6 497	11 240	11 730	22 632	25 127	11 316	15 730
Skatt på inkomst, förmögenhet, arv, gåva och lotterivinst	1 196	1 003	3 067	3 004	5 892	8 660	2 908	4 725
Summa konsumtion och skatter . . .	6 935	7 500	14 307	14 734	28 524	33 787	14 224	20 455
Inkomster	7 744	8 210	15 024	16 042	25 081	30 486	14 239	20 025
Summa konsumtion per person . . .	2 733	2 240	3 747	3 555	6 287	6 791	4 041	4 626

Tab 18. Konsumtionsutgifternas procentuella fördelning.
Samtliga hushåll exkl pensionärer och övriga ej förvärvsarbetande

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen . . .	602	264	779	733	306	583	1 687	1 580
Antal hushåll, uppräknat tal . . .	7 730	1 982	10 377	6 420	3 880	4 682	21 987	13 084
Antal medlemmar per hushåll . . .	2,1	2,9	3,0	3,3	3,6	3,7	2,8	3,4
Antal barn per hushåll	0,4	0,9	0,9	1,1	1,1	1,2	0,8	1,1
Livsmedel	47,0	48,6	37,2	35,5	25,5	23,5	34,8	29,4
Alkoholhaltiga drycker	1,9	1,1	2,3	1,8	2,5	1,6	2,3	1,6
Tobak	2,5	2,8	2,8	2,4	2,0	1,9	2,5	2,1
Bostad, sommarstuga, bränsle och lyse	13,4	10,6	15,1	13,3	12,7	12,9	13,9	12,9
Kläder och skor	10,2	8,2	11,5	11,2	12,2	10,6	11,5	10,7
Inventarier och husgeråd exkl mopeder, cyklar och båtar	4,5	3,7	6,0	5,8	13,1	9,9	8,3	8,1
Resor	4,7	11,8	5,5	12,9	12,7	20,2	7,9	17,0
Allmänna trafikmedel	3,5	1,1	3,8	1,4	4,1	3,1	3,9	2,4
Egna fordon	0,9	10,6	1,0	11,2	8,1	16,9	3,5	14,4
Cyklar, mopeder, båtar, motorcyklar. Inköp och driftskostnader	0,9	0,2	1,0	0,7	2,3	0,7	1,4	0,7
Inköp av bilar	—	—	—	—	5,5	9,5	2,0	5,4
Driftskostnader för bilar	0,0	10,4	0,0	10,5	0,3	6,7	0,1	8,3
Övriga fordonskostnader	0,3	0,1	0,7	0,3	0,5	0,2	0,5	0,2
Diverse varor och tjänster	15,8	13,2	19,6	17,1	19,3	19,4	18,8	18,2
Summa konsumtion	100	100	100	100	100	100	100	100

na för bil 1 606 kr i den högsta utgiftsklassen, 1 013 kr i den mellersta utgiftsklassen och 580 kr i den lägsta utgiftsklassen. De största detaljposterna var utgifter för drivmedel och reparationer samt bilskatt och försäkring. Garage- och parkeringskostnaderna var i det närmaste obefintliga.

Om vi studerar reseutgifterna (för egna fordon har endast driftskostnaderna medtagits) räknat per person så gör vi samma reflexion — med undantag av den högsta utgiftsklassen — som beträffande löntagare att de relativa skillnaderna i bilägarnas och icke-bilägarnas reseutgifter utjämnas betydligt tack vare det större antalet hushållsmedlemmar bland bilägarna.

Andra företagare. Som tidigare antydde har yrkesgruppen andra företagare på

grund av observationernas fåtalighet inte kunnat delas i konsumtionsutgiftsklasser i likhet med yrkesgrupperna löntagare och jordbrukare utan endast en uppdelning mellan bilägare och icke-bilägare har företagits.

I tab 14 kan vi se att bilägarhushållen i genomsnitt var betydligt större än hushållen utan bil. Detta förklarar delvis att den totala livsmedelskostnaden hos bilägarna var större och uppgick till 4 656 kr mot 3 728 kr hos icke-bilägarna. För alkoholhaltiga drycker redovisade icke-bilägarna i det närmaste dubbelt så stor utgift som bilägarna. För bostad, bränsle och lyse, kläder och skor, inventarier och husgeråd samt för resor hade bilägarna större totala genomsnittskostnader än icke bilägarna. Skillnaden i totalkonsumtionen är betydligt större än skillnaden i re-

Tab 19. Reseutgifterna för allmänna trafikmedel och för egna fordon, fördelade efter konsumtionsutgiftsklasser och förekomsten av bil. Kronor per hushåll och år. Samtliga hushåll exkl pensionärer och övriga ej förvärvsarbetande

	Konsumtion och skatter -10 000 kr		Konsumtion och skatter 10 000-20 000 kr		Konsumtion och skatter 20 000- kr		Samtliga grupper	
	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil	Har ej bil	Har bil
Antal hushåll i undersökningen . . .	602	264	779	733	306	583	1 687	1 580
Antal hushåll, uppräknat tal . . .	7 730	1 982	10 377	6 420	3 880	4 682	21 987	13 084
Antal medlemmar per hushåll . . .	2,1	2,9	3,0	3,3	3,6	3,7	2,8	3,4
Antal barn per hushåll . . .	0,4	0,9	0,9	1,1	1,1	1,2	0,8	1,1
I Resor med allmänna trafikmedel	197	72	430	166	934	768	437	367
<i>Lokalresor</i>	133	48	305	98	546	283	287	156
Därav på järnväg	17	14	33	19	56	31	30	23
buss	47	22	112	42	163	89	98	55
spårvagn	22	3	69	13	150	63	67	29
samtrafik buss/spårvagn	3	1	8	2	33	21	11	9
båt	3	1	5	3	7	7	5	4
droskbil	41	7	78	19	137	72	76	36
<i>Andra inrikesresor</i>	64	20	105	48	233	122	113	70
Därav på järnväg	49	20	83	42	177	74	88	51
buss	11	0	12	2	28	3	14	2
båt	0	—	2	2	6	20	2	7
flyg	—	—	3	0	3	18	2	7
sällskapsresor	4	0	5	2	19	7	7	3
<i>Utrikesresor</i>	0	4	20	20	155	363	37	141
II Driftskostnader för cyklar, mopeder, motorcyklar, båtar samt övriga fordonskostnader	62	15	169	89	283	107	152	84
III Driftskostnader för bilar	0	679	1	1 232	54	1 686	10	1 310
Drivmedel	0	426	1	627	17	791	4	655
Rundsmörjning	—	23	—	55	2	68	1	55
Reparationer, reservdelar, service	0	69	0	189	5	279	1	203
Gummikostnader	—	25	—	27	—	47	—	34
Garage, parkering	—	10	0	29	—	67	0	39
Skatt	—	95	—	140	—	164	—	142
Försäkring	—	22	—	151	28	236	4	162
Ny utrustning	0	9	—	14	2	34	0	20
I-II Resor med allmänna trafikmedel och driftskostnader för cyklar, mopeder, motorcyklar, båtar samt övriga fordonskostnader	259	87	599	255	1 217	875	589	451
I-II Per person	123	30	200	77	338	236	210	133
III Driftskostnader för bilar per person	0	234	0	373	15	456	4	385
I-III Totala reseutgifter (för egna fordon endast driftskostnader) per person	123	264	200	450	353	692	214	518
I-III Totala reseutgifter (för egna fordon endast driftskostnader)	259	766	600	1 487	1 271	2 561	599	1 761

Tab 20. Körda mil med bil per år för privata ändamål i olika yrkesgrupper och konsumtionsutgiftsklasser. Endast bilägare

	Konsumtion och skatter			Samtliga grupper
	—10 000 kr	10 000— 20 000 kr	20 000— kr	
Jordbrukare	406	656	823	641
Andra företagare . . .	478	620	791	620
Löntagare	704	829	998	885
Samtliga bilägare	553	773	953	804

seutgifterna. Den genomsnittliga konsumtionen per hushållsmedlem var 3 985 kr hos bilägarna och 3 585 kr hos icke-bilägarna. Av tab 15 — den procentuella fördelningen av olika varor och tjänster — framgår att av icke-bilägarnas totala konsumtionsutgift utgjorde kostnaderna för livsmedelsprodukter ca 37 procent mot ca 33 procent hos bilhushållen. I hushållen utan bil gick ca 14 procent av den totala konsumtionsutgiften till bostadsutgifterna, i det att bilhushållen hade 12 procent till samma ändamål. Andelarna för kläder och skor var ungefär lika stora, ca 12 procent både hos hushållen med och hushållen utan bil.

Resorna upptog 15 procent hos bilhushållen och 7 procent hos hushållen utan bil.

Detaljredovisningen av reseutgifterna i tab 16 ger vid handen att icke-bilägarna

hade företagit lokalresor med allmänna trafikmedel, i genomsnitt för 271 kr, vilket är mer än två gånger så mycket som bilägarnas sammanlagda lokalreskostnad för allmänna trafikmedel. Hushållen utan bil hade mest använt droskbil för sina lokalresor. För längre inrikes resor hade icke-bilägarna en totalutgift av 100 kr mot bilägarnas 81 kr.

Genomsnittsbeloppet för bilhushållens driftskostnader för bilen var 1 059 kr. Därav utgjorde drivmedel 557 kr, reparationer 162 kr, bilskatt 180 kr, försäkring 64 kr samt övriga kostnader sammanlagt 96 kr. Per person räknat var resekostnaderna (för egna fordon har endast driftskostnaderna medtagits) hos hushåll utan bil 194 kr och i bilhushållen 376 kr, alltså knappt två gånger så mycket som hos hushållen utan bil. Motsvarande totalbelopp för hushållen var 542

Tab 21. De genomsnittliga driftskostnaderna per körda mil med bil för privata ändamål i olika yrkesgrupper och konsumtionsutgiftsklasser. Endast bilägare

	Konsumtion och skatter			Samtliga grupper
	—10 000 kr	10 000— 20 000 kr	20 000— kr	
Jordbrukare	1,43	1,54	1,95	1,63
Andra företagare . . .	1,03	1,49	2,52	1,61
Löntagare	1,25	1,62	1,66	1,60
Samtliga bilägare	1,23	1,59	1,79	1,61

kr hos hushållen utan bil och 1 353 kr i bilhushållen. Totalt sett hade bilhushållen betydligt mer än två gånger så stor reseutgift som icke-bilägarna. Förklaringen till detta är — som vi tidigare antytt — att det genomsnittliga bilhushållet var större än hushållet utan bil.

Sammandrag. På grundval av tab 17—19 i vilka uppgifterna i tab 8—16 redovisas sammanslagna kan vi i korthet sammanfatta de viktigaste resultaten.

Vi har konstaterat att bilhushållet i genomsnitt var större än hushållet utan bil och att den totala konsumtionsutgiften var större hos bilhushållen än hos hushållen utan bil. Per person räknat redovisade bilhushållen i den högsta konsumtionsutgiftsklassen en större konsumtionsutgift än hushållen utan bil. I övriga konsumtionsutgiftsklasser däremot hade icke-bilägarna en större konsumtionsutgift per person än bilägarna.

Vi har vidare konstaterat att bilägarna redovisade en betydligt högre genomsnittlig reseutgift än icke-bilägarna och att större delen av bilägarnas resekostnader bestod av bilkostnader. Om vi jämför dels reseutgifter och dels övrig konsumtion hos bilägarna och icke-bilägarna med ungefär lika stor konsumtionsutgift och ungefär lika stora inkomster i utgiftsklassen 10 000—20 000 kr, så konstaterar vi att bilägarna i viss mån hade kompenserat sina bilkostnader med lägre utgifter för flertalet övriga konsumtionsposter.

I tab 20 redovisas antalet körda mil per år med bil för privata ändamål i olika yrkeskategorier. Vi konstaterar att löntagarna i den högsta utgiftsklassen hade kört närmare 1 000 mil och jordbrukarna i den lägsta utgiftsklassen drygt 400 mil. I tab 21 kan vi se att driftskostnaderna per körda mil med bil för privata ändamål var genomsnittligt ungefär 1,60 kr inom samtliga yrkeskategorier.

Löneförhållandena för arbetare inom industrin i augusti 1959

Sedan flera år tillbaka har socialstyrelsen från företag inom industrin fyra gånger om året inhämtat uppgifter om av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar. På grundval av dessa uppgifter har beräkningar gjorts rörande förändringarna i arbetarnas genomsnittliga timförtjänster sedan närmast föregående undersökningstillfälle och sedan motsvarande undersökningstillfälle föregående år. För varje undersöknings resultat har redogjorts i Sociala Meddelanden (senast i SocM, Statistisk Information, september 1959).

Från och med år 1959 har en omläggning företagits av ovannämnda statistik (den s k kvartalsstatistiken). Beträffande insamlingen av primärmaterialet innebär omläggningen, att uppgifter till kvartalsstatistiken liksom uppgifter till sysselsättningsstatistiken¹ (den s k månadsstatistiken) begärs från ett antal företag som utvalts enligt ett stickprovsförfarande. Från en förteckning över ca 7 500 företag (firmor eller arbetsställen), som insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958, samt från en förteckning över ca 1 750 företag, som vid jämförelse med kommerskollegii register över industriföretag ej kunnat återfinnas i socialstyrelsens register, utvaldes samtliga företag med över 25 anställda arbetare och vart tionde av

övriga företag. Därjämte har från en förteckning över ca 1 400 företag i styrelsens register, vilka ej lämnat uppgifter till sysselsättningsstatistiken i februari 1958, verkställts ett urval av företag efter samma grunder. Inalles erhöles på detta sätt 4 496 företag. En närmare redogörelse för det använda urvalsförfarandet har lämnats i SocM, Statistisk Information, juni 1959, s 197.

De för kvartalsstatistiken erforderliga uppgifterna om utbetalda lönesummor och utgjorda arbetstimmar inhämtas under år 1959 på ett rapportkort, som innehåller uppgifter om a) av arbetare under en avlöningsperiod (som regel i kvartalets mellersta månad) uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar (med fördelning på de tre grupperna vuxna manliga arbetare, vuxna kvinnliga arbetare samt minderåriga arbetare plus lärlingar) och b) antal arbetare som varit i arbete under hela eller del av den redovisade avlöningsperioden. I lönesummorna skall enligt anvisningarna ingå övertid ersättning, skifttillägg, ackordsöverskott m m, men ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagsersättning (dvs lön som enligt avtal utgår till timavlönade arbetare för vissa bestämda helgdagar), ersättningar vid sjukdom, olycksfall o dyl. För tidigare avlöningsperioder utbetalda lönebelopp, som föranletts av retroaktiva lönebestämmelser i nyingångna avtal, skall ej medtas.

I allmänhet avser uppgifterna fristå-

¹ Jfr SocM, Statistisk Information, mars 1959, s 98.

Tab 1. Indextal (maj 1959 = 100 och augusti 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i augusti 1959

	Företag, som lämnat uppgifter för både maj 1959 och aug 1959				Företag, som lämnat uppgifter för både augusti 1958 och augusti 1959			
	Antal före- tag ¹	Indextal (maj 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i augusti 1959 för			Antal före- tag ¹	Indextal (aug 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i aug 1959 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i aug 1959 för
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	samt arb ²		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	
Gruvindustri	54	99,0	..	98,5	55	106,6	..	6,91
Malmgruvor	47	99,0	..	98,5	48	106,3	..	6,96
Kolgruvor	7	103,4	—	103,4	7	104,6	—	5,70
Metall- och verkstadsindustri	1 056	100,0	100,0	99,2	978	104,4	103,8	5,66
Järn-, stål- och kopparverk	36	98,8	102,2	98,4	43	105,7	106,6	5,69
Järn- och stålmanufaktur	175	102,4	101,3	101,8	158	104,6	103,7	5,42
Mekaniska verkstäder	458	100,7	100,7	100,0	428	105,1	104,2	5,64
Reparationsverkstäder	136	98,0	..	96,6	114	105,5	..	5,62
Skeppsvarv	33	98,6	—	98,1	34	101,1	—	6,11
Elektroteknisk industri	98	100,0	98,9	98,9	91	104,3	103,0	5,51
Annan metallindustri	120	100,0	99,7	99,1	110	105,7	104,8	5,40
Jord- och stenindustri	236	98,4	99,8	98,3	220	103,9	103,2	5,12
Torvindistri	6	93,2	—	95,5	4	102,1	—	4,43
Stenindustri	45	100,1	..	99,8	42	103,9	..	5,02
Kalk- och kritbruk	16	98,1	..	98,0	18	106,2	..	5,20
Cementfabriker	8	98,6	..	97,9	7	105,1	..	5,27
Cementvarufabriker	34	92,2	..	92,3	31	97,1	..	5,78
Tegelbruk	57	100,1	..	99,7	52	104,6	..	4,80
Porslins-, kakel- o lergodsind	13	100,6	100,0	100,0	13	106,4	103,0	5,03
Glasindustri	42	100,7	98,4	99,6	38	105,5	103,8	4,80
Annan jord- o stenindustri	15	99,6	..	99,9	15	107,1	..	5,62
Träindustri	461	100,7	102,0	100,2	401	104,0	104,7	4,90
Sågverk och hyvlerier	192	98,5	..	98,2	167	103,9	..	4,88
Lådfabriker	8	100,6	..	100,8	7	106,2	..	4,62
Fanér- och plywoodfabriker	11	99,0	..	99,1	8	103,9	..	5,12
Byggnadssnickeri-fabriker	87	103,0	..	102,6	79	103,9	..	4,85
Möbelfabriker	93	102,3	..	100,9	77	103,3	..	4,91
Svarveri- och skidfabriker	38	102,3	..	101,6	34	106,1	..	4,97
Annan trävaruindustri	32	101,2	..	102,1	29	103,7	..	5,05
Massa- och pappersindustri	160	97,6	100,2	97,4	162	104,5	104,3	5,33
Massafabriker	53	96,5	..	96,1	59	102,9	..	5,50
Pappersbruk och pappfabr	57	97,7	100,6	97,6	56	106,1	104,5	5,16
Wallboardfabriker	9	100,9	..	100,3	11	101,3	..	5,32
Papp- och pappersvaruind	41	101,1	99,8	100,7	36	107,4	103,7	5,48
Grafisk industri	214	101,3	99,6	100,7	195	105,7	104,7	5,77
Bokbinderier	22	99,0	102,2	98,5	20	106,1	105,0	5,65
Bok- och accidenstryckerier	94	100,8	98,2	100,4	84	104,9	102,6	5,47
Tidningstryckerier	64	101,4	..	101,4	61	107,2	..	6,23
Annan grafisk industri	34	104,0	..	102,5	30	104,8	..	5,82
Livsmedelsindustri	306	98,4	98,7	97,6	277	104,9	105,9	4,90
Kvarnar	12	102,9	..	102,9	10	109,8	..	4,93
Bageriindustri	67	99,3	100,4	98,7	64	108,7	108,9	5,17
Sockerindustri	17	99,4	99,7	99,2	17	105,6	106,7	4,67
Choklad- o konfektindustri	19	96,8	98,9	97,8	17	105,5	105,3	5,19
Mejeriindustri	40	96,8	97,2	96,7	33	105,0	104,0	4,72
Slakterier o charkuterier	85	99,0	97,7	97,9	80	103,2	104,8	5,01
Fiskkonserverfabriker	24	98,9	102,4	100,7	20	99,4	103,1	4,42
Fruktkonserverindustri	14	95,7	100,6	95,5	11	102,0	108,0	4,41
Margarinindustri	8	100,8	..	100,5	8	101,1	..	5,05
Annan livsmedelsindustri	20	97,0	101,0	98,0	17	104,1	108,2	4,69

¹ Ej uppräknat. — ² Inkl minderåriga.

Tab 1 (forts). Genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i augusti 1959

	Företag, som lämnat uppgifter för både maj 1959 och aug 1959				Företag, som lämnat uppgifter för både augusti 1958 och augusti 1959				
	Antal före- tag	Indextal (maj 1959 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i augusti 1959 för			Antal före- tag	Indextal (aug 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst i aug 1959 för		Genomsnittlig timförtjänst, kr, i aug 1959 för	
		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	saml arb		vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb	vuxna manl arb	vuxna kvinnl arb
Dryckesvaru- och tobaksind	82	101,2	100,6	101,1	80	109,0	105,3	4,97	3,75
Dryckesvaruindustri	74	101,6	101,1	100,9	72	109,4	106,4	4,96	3,79
Tobaksfabriker	8	97,9	99,4	98,4	8	106,3	103,5	5,03	3,67
Textil- o beklädnadsindustri	535	99,8	99,8	99,0	478	105,0	103,5	4,56	3,60
Ylleindustri	40	97,7	99,6	98,2	39	103,7	103,8	4,32	3,60
Bomullsindustri	46	100,8	101,2	100,4	47	105,3	105,3	4,40	3,65
Linne- och juteindustri	8	102,6	101,3	100,7	8	105,0	103,7	4,20	3,40
Triåfabriker	73	98,3	100,9	99,3	68	105,9	104,5	4,69	3,60
Sömnadsindustri	267	99,3	99,5	98,7	220	103,3	102,6	4,69	3,58
Hatt- och mössfabriker	21	103,5	100,0	100,3	20	..	106,3	..	3,51
Annan textil- o beklädn ind	80	100,1	98,7	99,0	76	106,6	103,3	4,80	3,72
Läder-, hår- o gummivaruind	153	100,6	101,3	100,6	126	104,6	105,1	5,19	3,70
Garverier	16	101,6	..	101,1	16	106,1	..	4,99	..
Päls- o skinnvarufabriker	29	100,6	99,3	101,4	22	105,7	104,0	5,25	3,69
Skoindustri	64	100,2	101,9	99,8	54	104,5	105,4	5,12	3,67
Andra lädervarufabriker	16	100,9	102,8	100,6	12	105,3	106,3	4,98	3,92
Gummivarufabriker	14	100,4	101,0	100,4	11	103,4	105,5	5,33	3,69
Annan läder-, hår- o gum- mivaruindustri	14	100,1	..	100,2	11	105,3	..	5,01	..
Kemisk och kemisk-teknisk ind	137	99,1	100,5	99,1	129	104,7	102,4	5,34	3,81
Rent kemisk industri	19	100,1	..	100,1	22	104,5	..	5,31	..
Färg-, olje- o parfymfabr	40	98,8	100,0	98,7	36	103,6	103,5	5,56	3,98
Sprängämnesfabriker	7	100,2	100,5	100,3	7	103,3	100,4	5,79	4,22
Tändsticksfabriker	7	100,1	99,2	99,3	7	105,2	100,4	4,66	3,40
Annan kemisk-teknisk ind	64	98,3	101,5	98,8	57	106,4	104,3	5,11	3,71
Samtliga industrigrupper	3 394	99,5	99,9	98,8	3 101	104,7	104,1	5,44	3,74

Tab 2. Genomsnittliga timförtjänster, kr, i augusti 1959 för vuxna manliga industriarbetare i olika dyrtorsgrupper

	Genomsnittlig timförtjänst, kr, i dyrtorsgrupp				
	2	3	4	5	2—5
Gruvindustri	5,70	6,13	6,06	7,72	6,91
Metall- och verkstadsindustri	5,03	5,44	6,31	6,41	5,66
Jord- och stenindustri	4,80	5,21	5,66	6,49	5,12
Träindustri	4,65	4,91	5,16	5,47	4,90
Massa- och pappersindustri	4,84	5,39	5,58	5,66	5,33
Grafisk industri	4,89	5,38	5,91	6,26	5,77
Livsmedelsindustri	4,61	4,77	5,14	5,66	4,90
Dryckesvaru- o tobaksindustri	4,48	4,61	5,09	5,63	4,97
Textil- o beklädnadsindustri	4,32	4,59	4,92	5,71	4,56
Läder-, hår- o gummivaruindustri	5,08	5,20	5,47	5,69	5,19
Kemisk o kemisk-teknisk industri	4,84	5,26	5,60	5,80	5,34
Samtliga industrigrupper	4,79	5,30	5,90	6,39	5,44

Tab 3. Indextal (augusti 1958 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare inom industrin i Stockholm i augusti 1959

	Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb		Vuxna manl arb	Vuxna kvinnl arb
Metall- och verkstadsindustri . .	106,3	104,2	Textil- och beklädnadsindustri	104,2	102,8
Grafisk industri	106,8	105,1	Läder-, hår- och gummivaruind	101,4	..
Livsmedelsindustri	106,2	107,7	Kemisk och kemisk-teknisk ind .	103,4	106,0
Dryckesvaru- och tobaksindustri	111,0	105,8	Samtliga industrigrupper	105,8	104,7

ende arbetsställen. I några fall redovisas dock flera arbetsställen tillhopa. Redovisningsenheterna betecknas i denna redogörelse som »företag».

Förändringarna i arbetarnas förtjänster sedan föregående undersökningstillfällena belyses av indextal, vilka beräknats med användande av uppgifter för sådana företag som lämnat uppgifter vid båda de undersökningstillfällena som jämförelsen avser. Företag, för vilka uppgifter erhållits endast vid det ena av de två undersökningstillfällena, har således ej medtagits. För varje industrigrupp har man

beräknat två genomsnittliga timförtjänster, en för vardera undersökningstillfallet, såsom kvoten mellan lönesumma och tinsumma för en vecka. Indextalen har därefter erhållits genom att timförtjänsterna vid det aktuella (senare) undersökningstillfallet uttryckts i procent av motsvarande timförtjänster vid det tidigare undersökningstillfallet. Såväl lönesummor som tinsummor vid företag som utvalts med sannolikheten 1/10 har vid dessa beräkningar multiplicerats med 10.

I tab 1 återges indextal som visar de beräknade timförtjänsternas förändringar

Tab 4. Indextal (febr 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst för arbetare (män, kvinnor, minderåriga) inom industrin

	maj 1957	aug 1957	nov 1957	febr 1958	maj 1958	aug 1958	nov 1958	febr 1959 ²	maj 1959	aug 1959
Gruvindustri	250,7	243,7	255,8	262,7	266,0	257,6	269,5	271,3	282,6	278,5
Metall- och verkstadsindustri . .	243,7	243,9	246,7	253,9	257,4	257,0	259,4	260,3	268,6	266,5
därav: verkstadsindustri m m ¹	240,6	240,7	243,5	250,9	254,2	254,2	256,2	257,1	264,9	263,1
Jord- och stenindustri	265,8	267,2	270,7	275,2	281,6	282,8	283,4	289,0	303,0	297,7
Träindustri	247,2	250,2	252,1	254,1	260,3	262,2	262,3	261,3	274,5	275,0
Massa- och pappersindustri . .	269,6	266,8	270,0	273,8	280,8	276,3	280,1	279,6	297,1	289,3
Grafisk industri	222,0	221,5	222,9	228,8	234,4	233,6	233,6	235,9	245,4	247,0
Livsmedelsindustri	233,4	232,2	238,0	241,7	246,3	243,1	249,7	247,0	259,4	253,1
Dryckesvaru- och tobaksindustri	220,9	218,6	221,8	228,9	229,5	226,6	229,5	233,7	243,2	245,8
Textil- och beklädnadsindustri .	232,1	232,5	234,0	241,0	244,0	243,5	244,3	246,2	254,3	251,8
Läder-, hår- o gummivaruindustri	236,4	238,8	239,1	247,2	248,7	251,1	249,9	251,8	262,3	263,7
Kemisk och kemisk-teknisk industri	244,9	245,2	248,8	254,7	258,3	256,4	259,5	254,0	263,9	261,6
Samtliga industrigrupper	246,7	246,2	250,0	256,4	260,6	258,5	262,1	262,8	273,0	269,7

¹ Här ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri. — ² Vid beräkningen av indextalen för februari 1959 har hänsyn ej tagits till senare utbetalda retroaktiva lönetillägg. För gruppen »verkstadsindustri m m» har en stickprovsundersökning företagits beträffande de retroaktiva lönetilläggens storlek (en redogörelse för denna undersökning har lämnats i SocM, Statistisk Information, oktober 1959; se även SocM, Statistisk Information, september 1959). I anslutning härtill erhöles indextalet 261,1 för den genomsnittliga timförtjänsten i februari 1959 inklusive retroaktiva lönetillägg.

från maj till augusti 1959 och från augusti 1958 till augusti 1959. De förstnämnda indextalerna grundas på uppgifter från 3 394 företag och de sistnämnda på uppgifter från 3 101 företag. Indextalen avser genomsnittliga timförtjänster, som beräknats på grundval av uppgifter om av arbetare uppburen lönesumma och utförda arbetstimmar under en vecka i var och en av de angivna månaderna. I dessa timförtjänster ingår all ersättning för arbetad tid, såsom ackordsöverskott, övertidsersättning, skifttillägg etc. Där emot ingår ej semesterlön eller semesterersättning, helgdagslön eller helgdagser-sättning samt ej heller ersättning vid sjukdom eller olycksfall. Inom flera industrigrupper förekommer ackordsarbete som sträcker sig över flera avlöningsperioder. I sådana fall kan å ena sidan ackordsöverskott som helt eller delvis intjänats under tidigare avlöningsperioder ha utbetalats under redovisningsperioden, medan å andra sidan ackordsöverskott

som intjänats under denna period kan komma att utbetalas först senare. Detta bör beaktas vid bedömningen av här redovisade indextal. Det bör även erinras om att den normala veckoarbetstiden ibland (t ex då fria lördagar förekommer under sommaren) varierar under året utan motsvarande variationer i lönen (veckolön, månadslön).

I tab 2 återges genomsnittliga timförtjänster för vuxna manliga arbetare i olika industrigrupper med fördelning på dyrortsgrupper.

Förändringarna mellan augusti 1958 och augusti 1959 i de genomsnittliga timförtjänsterna för vuxna arbetare i Stockholm framgår av indextalerna i tab 3.

Tab 4 visar löneutvecklingen sedan augusti 1957 för samtliga arbetare (män, kvinnor och minderåriga). Indextalen i denna tabell har beräknats enligt den s k kedjemetoden.

Carl Y:son Hermelin

Sysselsättning och arbetslöshet¹

Tab 1. Sysselsättning inom industrin september—oktober 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) oktober 1959			arbets- tim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal okt 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Gruvindustri	44	10 419	125	10 544	351
Malmgruvor	39	9 975	125	10 100	344
Kolgruvor	5	444	—	444	7
Metall- och verkstadsindustri	1 003	209 024	15 639	224 663	9 536
Järn-, stål- och kopparverk	39	30 260	1 002	31 262	1 105
Järn- och stålmanufaktur	174	20 208	2 443	22 651	992
Mekaniska verkstäder	435	93 975	3 848	97 823	4 292
Reparationsverkstäder	119	9 403	8	9 411	396
Skeppsvarv	33	23 367	2	23 369	1 014
Elektroteknisk industri	95	21 414	6 382	27 796	1 199
Annan metallindustri	108	10 397	1 954	12 351	538
Jord- och stenindustri	233	23 371	2 312	25 683	1 111
Torvindstri	3	333	—	333	14
Stenindustri	40	3 075	13	3 088	135
Kalk- och kritbruk	17	1 207	3	1 210	51
Cementfabriker	8	1 862	39	1 901	86
Cementvarufabriker	37	4 328	49	4 377	198
Tegelbruk	58	4 564	103	4 667	205
Porslins-, kakel- o lergodsindustri	16	2 586	1 328	3 914	163
Glasindustri	36	3 523	728	4 251	174
Annan jord- och stenindustri	18	1 893	49	1 942	84
Träindustri	456	35 507	1 272	36 779	1 621
Sågverk och hyvlrier	183	15 025	212	15 237	661
Lådfabriker	7	461	25	486	21
Fanér- och plywoodfabriker	11	959	165	1 124	49
Byggnadssnickerifabriker	81	7 169	125	7 294	329
Möbelfabriker	101	7 084	298	7 382	337
Svarveri- och skidfabriker	37	2 695	267	2 962	126
Annan trävaruindustri	36	2 114	180	2 294	98
Massa- och pappersindustri	153	35 208	4 749	39 957	1 715
Massafabriker	45	12 889	167	13 056	561
Pappersbruk och pappfabriker	55	18 027	2 786	20 813	882
Wallboardfabriker	8	1 429	46	1 475	69
Papp- och pappersvaruindustri	45	2 863	1 750	4 613	202
Grafisk industri	182	14 634	3 752	18 386	779
Bokbinderier	25	1 455	1 541	2 996	128
Bok- och accidenstryckerier	77	6 197	1 358	7 555	320
Tidningstryckerier	52	4 922	579	5 501	228
Annan grafisk industri	28	2 060	274	2 334	103

¹ En redogörelse för uppläggnen av den i tab 1—3 redovisade statistiken och för de använda beräkningsmetoderna m m har lämnats i Sociala Meddelanden, Statistisk Information, april 1959 (s 133—139).

I april 1959 utökades adressförteckningen för sysselsättningsstatistiken med 401 företag, vilka urvalts bland sådana företag i socialstyrelsens register som icke hade insänt uppgifter till socialstyrelsens sysselsättningsstatistik i februari 1958. Vid urvalet tillämpades samma principer som vid urvalet av företag för undersökningen i januari 1959.

Indextal för oktober 1959 (september 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			sept 1959	okt 1959	sept 1959	okt 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
99,7	..	100,0	100,8	103,2	1,4	1,6	9,5	8,8
99,8	..	100,1	101,1	103,3	1,4	1,6	9,4	8,5
98,0	—	98,0	93,3	100,2	0,6	0,7	11,3	15,5
100,1	102,9	100,3	101,3	104,3	3,0	3,7	8,9	8,0
100,7	103,8	100,8	102,0	103,9	3,4	3,5	9,0	7,9
101,1	102,6	101,3	102,0	104,6	3,0	2,7	7,0	6,4
99,7	103,0	99,8	100,7	105,4	3,1	3,0	8,7	7,8
99,6	..	99,6	100,8	99,9	1,7	1,8	8,6	7,5
99,3	..	99,3	100,4	99,9	3,8	3,5	11,0	10,0
100,6	101,9	100,9	101,7	105,4	2,5	2,4	9,4	8,7
101,1	105,8	101,8	103,1	106,1	2,8	2,8	8,4	7,2
99,4	103,6	99,8	100,3	101,3	3,1	3,2	6,4	5,8
..	—	..	..	..	..	..	..	..
100,6	..	100,6	101,0	101,0	2,9	2,4	4,7	4,3
99,0	..	99,0	99,5	101,6	2,5	2,3	8,9	8,5
99,7	..	99,8	100,6	104,9	4,2	4,3	7,2	6,5
99,2	..	99,2	99,4	101,1	3,9	4,2	5,4	5,3
97,6	..	97,5	98,0	99,6	2,1	2,1	5,6	5,1
101,1	104,5	102,2	102,5	106,0	3,2	3,3	8,2	7,9
100,2	104,0	100,8	102,2	101,7	1,9	2,3	6,6	5,3
99,6	..	99,7	99,3	95,8	5,1	5,8	5,9	6,2
98,8	100,9	98,9	99,8	101,4	3,0	2,8	6,3	5,4
97,4	90,6	97,3	97,7	98,7	2,6	2,5	6,5	6,1
93,7	..	94,0	94,6	95,2	2,9	1,8	7,5	7,0
102,6	..	102,4	101,2	103,8	3,1	2,8	8,6	9,6
99,4	..	99,6	100,8	101,8	3,8	2,5	6,4	5,2
99,6	103,5	99,8	101,7	104,6	3,1	3,6	5,3	3,4
101,5	..	101,6	101,8	106,8	2,8	2,6	6,9	6,7
100,5	..	100,5	102,6	102,2	2,8	2,6	5,7	3,6
99,9	101,1	100,1	101,5	102,4	5,3	5,8	9,6	8,3
99,6	..	99,7	101,6	102,6	5,7	6,5	9,9	8,2
100,2	100,9	100,3	101,4	101,5	5,4	6,0	9,9	8,9
99,4	..	99,4	101,2	105,9	5,1	6,8	7,1	5,4
100,2	101,0	100,5	101,9	105,1	3,2	3,1	7,9	6,7
100,2	101,4	100,4	102,5	104,1	4,3	3,8	9,5	7,7
100,6	101,4	101,0	102,4	106,3	3,8	3,0	10,3	9,1
100,1	100,8	100,3	102,1	105,4	2,9	3,2	8,9	7,2
99,4	102,3	99,7	102,7	101,5	5,4	4,4	10,2	7,5
102,1	101,9	102,1	103,5	103,4	6,3	5,2	9,1	7,8

Tab 1 (forts). Sysselsättning inom industrin september—oktober 1959

Bransch	Faktiskt antal företag	Uppräknat antal			
		arbetare (exkl permitterade) oktober 1959			arbetstim- mar (inkl övertid) i 1 000-tal okt 1959
		Män	Kvinnor	Summa	
1	2	3	4	5	6
Livsmedelsindustri	305	21 856	9 398	31 254	1 345
Kvarnar	15	1 047	187	1 234	55
Bageriindustri	71	3 678	2 029	5 707	241
Sockerindustri	17	3 348	477	3 825	191
Choklad- o konfektindustri	20	1 159	2 407	3 566	147
Mejeriindustri	40	3 710	426	4 136	175
Slakterier och charkuterier	80	6 422	1 767	8 189	346
Fiskkonserverfabriker	19	464	934	1 398	52
Fruktkonserverindustri	12	330	712	1 042	44
Margarinindustri	7	284	49	333	15
Annan livsmedelsindustri	24	1 414	410	1 824	80
Dryckesvaru- och tobaksindustri	79	4 015	1 836	5 851	236
Dryckesvaruindustri	71	3 627	760	4 387	177
Tobaksfabriker	8	388	1 076	1 464	59
Textil- och beklädnadsindustri	500	20 297	37 113	57 410	2 377
Ylleindustri	35	2 694	2 818	5 512	236
Bomullsindustri	40	5 259	4 273	9 532	402
Linne- och juteindustri	8	992	955	1 947	77
Trikåfabriker	64	1 375	4 956	6 331	259
Sömnadsindustri	245	4 719	19 149	23 868	975
Hatt- och mössfabriker	22	341	1 061	1 402	60
Annan textil- o beklädnadsindustri	86	4 917	3 901	8 818	368
Läder-, hår- o gummivaruindustri	144	12 356	6 419	18 775	815
Garverier	16	1 274	143	1 417	62
Päls- o skinnvarufabriker	30	1 422	975	2 397	103
Skoindustri	53	2 432	2 352	4 784	208
Andra lädervarufabriker	18	670	558	1 228	54
Gummivarufabriker	15	6 005	2 198	8 203	355
Annan läder-, hår- o gummivaruind	12	553	193	746	32
Kemisk o kemisk-teknisk industri	131	14 874	4 157	19 031	813
Rent kemisk industri	16	3 540	117	3 657	154
Färg-, olje- o parfymfabriker	39	4 819	1 129	5 948	250
Sprängämnesfabriker	6	1 303	587	1 890	81
Tändsticksfabriker	7	928	736	1 664	72
Annan kemisk-teknisk industri	63	4 284	1 588	5 872	256
Samtliga industrigrupper	3 230	401 561	86 772	488 333	20 699
Statliga verkstäder m m	142	14 445	1 248	15 693	..
Mekaniska och elektriska verkstäder	84	11 498	424	11 922	..
Skeppsvarv	2	1 772	13	1 785	..
Beklädnadsverkstäder, förråd o dyl	53	703	555	1 258	..
Sprängämnesfabriker	3	472	256	728	..

Indextal för oktober 1959 (september 1959 = 100)					Antal övertids- timmar i % av samtliga arbetstimmar		Antal arbetare (%) frånvarande av personliga skäl	
Antal anställda arbetare (exkl permitterade)			Antal i arbete varande arbetare	Antal arbets- timmar (inkl över- tid)				
Män	Kvinnor	Summa			sept 1959	okt 1959	sept 1959	okt 1959
7	8	9	10	11	12	13	14	15
105,4	103,4	104,8	107,0	108,9	3,1	3,0	9,0	7,0
95,5	..	95,7	98,9	97,8	3,6	2,4	9,3	6,2
99,2	96,5	98,2	99,3	101,0	1,8	1,7	8,2	7,2
159,0	145,4	157,1	162,5	185,9	3,9	3,9	6,6	3,5
101,4	103,2	102,6	102,8	104,4	2,1	2,1	9,3	9,1
97,2	100,9	97,6	100,2	99,0	3,5	3,0	10,8	8,4
100,2	99,1	100,0	102,7	102,9	3,8	3,7	10,1	7,6
104,0	119,6	113,9	116,3	115,7	2,2	1,1	9,7	7,8
104,1	106,1	105,5	108,2	103,0	4,4	4,0	8,3	6,0
97,9	..	96,8	99,0	100,4	5,9	3,6	8,7	6,6
100,4	96,5	99,5	100,0	98,2	3,2	3,9	4,8	4,3
99,9	99,2	99,7	102,3	101,3	2,2	2,2	12,6	10,3
99,7	96,6	99,1	102,3	98,6	2,4	2,4	12,5	9,7
102,4	101,1	101,5	102,2	110,3	1,6	1,8	12,6	12,0
101,1	99,8	100,2	100,1	100,5	1,8	1,7	7,5	7,6
100,4	101,9	101,2	101,6	101,3	2,8	3,0	8,9	8,6
100,1	101,4	100,7	100,3	101,8	1,5	1,7	8,1	8,5
103,5	98,2	100,8	101,6	99,2	2,1	1,9	12,1	11,5
97,9	102,4	101,4	100,9	101,1	1,5	1,2	7,6	8,1
102,1	98,6	99,3	99,0	99,1	1,4	1,3	6,9	7,2
102,1	98,5	99,4	99,4	104,7	0,5	1,7	4,5	4,5
101,7	100,0	101,0	101,3	101,9	2,6	2,5	6,7	6,4
101,6	103,6	102,3	102,5	106,6	2,2	2,2	6,4	6,2
100,0	..	100,1	100,4	102,5	1,9	1,8	5,8	5,5
106,0	98,2	102,7	102,6	108,7	1,2	2,1	5,6	5,6
100,9	107,2	103,9	103,9	108,7	1,3	1,2	5,7	5,7
101,1	105,7	103,1	104,6	104,2	2,1	2,8	4,9	3,5
101,5	102,3	101,7	101,8	106,1	3,0	2,8	7,3	7,2
100,2	..	100,7	102,2	104,6	1,4	1,9	6,5	5,1
99,7	101,0	100,0	100,6	103,1	3,7	3,3	8,8	8,1
101,2	..	101,2	102,0	101,1	4,3	3,9	9,2	8,5
98,3	101,5	98,9	99,3	101,5	3,9	3,5	9,1	8,8
100,4	99,7	100,2	99,5	109,2	2,9	3,1	9,1	9,7
101,3	102,9	102,0	102,4	105,6	2,0	2,2	9,7	9,3
99,5	100,1	99,6	101,1	103,4	3,8	3,3	7,8	6,5
100,3	101,3	100,5	101,4	103,6	3,1	3,0	8,4	7,6
100,2	100,3	100,2	100,8	..	..	..	9,6	9,1
99,8	101,2	99,8	100,3	..	..	..	9,4	9,0
101,5	..	101,5	103,6	..	..	..	13,0	11,2
102,9	100,7	101,9	101,8	..	..	..	9,0	9,1
100,4	98,1	99,6	100,1	..	..	..	5,6	5,1

Tab 2. Indextal (uträknade enligt kedjemetod, oktober 1958 = 100) för antal anställda arbetare (exkl permitterade) november 1958—oktober 1959

Bransch	1958		1959									
	nov	dec	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt
Gruvindustri	99,0	98,5	95,5	94,2	93,1	91,4	89,7	89,6	90,9	89,5	89,8	89,8
Metall- och verkstadsind . .	99,8	99,7	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,9	100,8	101,0	102,0	102,3
Jord- och stenindustri . .	99,2	96,8	93,9	93,1	94,1	96,7	98,6	100,6	101,4	100,7	100,3	100,1
Träindustri	97,1	94,7	92,8	94,0	97,2	100,3	101,9	102,9	103,2	101,7	100,5	99,4
Massa- och pappersindustri	100,0	99,3	99,3	99,7	99,8	100,7	101,3	103,3	104,7	103,2	103,5	103,6
Grafisk industri	100,3	100,0	98,2	98,5	98,4	98,5	98,3	98,8	98,9	99,2	99,8	100,2
Livsmedelsindustri	98,9	96,5	92,2	92,4	92,4	92,5	94,0	99,3	101,2	97,7	96,7	101,3
Dryckesvaru- och tobaksind	100,4	104,4	98,6	98,8	98,8	99,9	104,6	109,8	110,9	105,4	102,0	101,7
Textil- och beklädnadsind	99,6	99,3	97,8	98,1	98,4	98,4	98,0	98,0	97,4	98,8	100,1	100,3
Läder-, hår- o gummi- ind	100,0	99,2	98,3	98,9	99,4	100,0	100,8	101,5	100,4	102,0	104,0	106,4
Kemisk o kemisk-tekn ind	99,3	98,3	97,8	98,3	99,9	100,8	100,9	103,7	103,6	102,6	103,0	103,0
Samtliga industrigrupper	99,5	98,9	97,7	97,9	98,4	99,0	99,4	101,0	101,2	100,9	101,4	101,9

Tab 3. Antal i augusti—oktober 1959 under en vecka avgångna resp nyanställda arbetare samt antal arbetare med deltidsarbete resp korttidsarbete i procent av hela antalet arbetare, som varit i arbete under den redovisade avlöningsperioden

Bransch	Avgångna arbetare			Nyanställda arbetare			Deltidsarbete			Korttidsarbete		
	aug	sept	okt	aug	sept	okt	aug	sept	okt	aug	sept	okt
Gruvindustri	0,4	0,3	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2	1,6	1,4	0,5
Metall- och verkstadsindustri . .	0,8	0,5	0,5	0,9	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,1	0,1	0,1
Jord- och stenindustri	0,6	0,6	0,8	0,7	0,8	0,6	2,4	1,9	2,1	0,5	0,2	0,3
Träindustri	0,6	0,8	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,2	0,2	0,0
Massa- och pappersindustri . . .	0,8	0,4	0,4	0,7	0,5	0,5	1,3	1,3	1,3	0,2	0,2	0,2
Grafisk industri	0,5	0,6	0,7	0,6	0,6	0,9	1,9	2,0	2,3	0,2	0,2	0,2
Livsmedelsindustri	1,8	1,3	1,0	1,0	1,3	1,6	4,0	4,2	4,1	0,5	0,6	0,5
Dryckesvaru- och tobaksindustri .	1,7	1,1	1,1	0,9	0,7	1,0	1,1	1,2	1,1	0,8	0,5	0,5
Textil- och beklädnadsindustri . .	1,0	0,7	0,7	1,1	1,0	0,9	6,9	6,8	7,3	0,8	1,4	0,8
Läder-, hår- och gummi- ind	0,8	0,7	0,7	1,0	1,1	1,0	3,6	2,9	2,9	0,0	0,1	0,1
Kemisk och kemisk-teknisk industri	1,1	0,6	0,6	1,0	0,9	0,8	1,5	1,5	1,8	0,0	0,0	0,0
Samtliga industrigrupper	0,9	0,6	0,6	0,9	0,8	0,8	1,8	1,8	1,9	0,3	0,4	0,2

Tab 4. Verksamheten vid arbetsförmedlingarna under oktober 1959

	Arbetsökande personer		Lediga platser	Tillsatta platser			Därav 1-dags-platser
	Hela antalet	Därav manliga		Manliga	Kvinnliga	Summa	
Summa oktober 1956 . . .	136 473	80 148	119 983	53 965	37 386	91 351	27 276
» » 1957 . . .	143 085	86 676	110 877	50 681	35 513	86 194	25 989
» » 1958 . . .	158 802	95 958	92 334	43 086	31 125	74 211	20 618
» september 1959 . . .	150 779	88 448	113 560	49 236	35 520	84 756	23 378
» oktober 1959 . . .	145 943	88 466	101 185	45 972	29 270	75 242	20 993
Därav							
Jordbruk, trädgårdsskötsel och fiske	4 572	4 386	2 805	1 877	442	2 319	226
Skogsbruk	7 782	7 749	2 058	1 652	13	1 665	22
Malmbrytning och metallind	10 194	9 388	7 190	3 693	440	4 133	9
Trä-, grafisk och pappersind	4 340	3 933	1 938	1 017	201	1 218	30
Byggnadsverksamhet	18 943	18 941	10 369	8 629	5	8 634	194
Övriga industrigrupper	10 625	4 691	5 886	1 909	2 031	3 940	81
Samfärdsl	9 199	8 743	14 553	12 781	157	12 938	5 781
Handel	14 843	4 920	13 194	3 785	6 089	9 874	3 852
Förvaltning och fria yrken	14 941	7 037	10 922	3 512	3 268	6 780	2 059
Sjukvård och husligt arbete	14 655	214	21 018	91	13 757	13 848	5 219
Därav under 18 år	23 668	10 593	13 336	5 125	5 157	10 282	976

Tab 5. Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa november 1958—november 1959

År	Män	Kvinnor	Summa	I % av medlemsantalet		
Månad				Samtliga	Industri- arbetare	Byggnads- arbetare
1958						
November	24 963	5 341	30 304	2,4	2,0	4,8
December	36 381	5 770	42 151	3,3	2,4	9,4
1959						
Januari	48 330	7 042	55 372	4,3	3,0	13,1
Februari	39 015	5 882	44 897	3,4	2,6	10,1
Mars	28 747	4 664	33 411	2,6	2,0	6,8
April	30 540	4 351	34 891	2,7	1,8	7,8
Maj	21 943	3 609	25 552	1,9	1,4	5,4
Juni	13 061	2 653	15 714	1,2	1,0	2,9
Juli	10 998	1 591	12 589	1,0	0,8	1,9
Augusti	13 394	2 525	15 919	1,2	1,0	2,8
September	13 685	2 881	16 566	1,3	1,0	2,6
Oktober	14 553	3 151	17 704	1,3	1,1	2,9
November ¹	—	—	21 316	1,6	1,2	3,8

¹ Preliminära uppgifter.

Konsumentprisindex för oktober 1959

Konsumentprisindex för oktober 1959 har av socialstyrelsen beräknats till 154 (1949 = 100) eller samma tal som för september. Med två decimaler är talet för oktober 153,72 mot 153,62 för september.¹

För de olika i konsumentprisindex ingående huvudgrupperna av varor och tjänster är indextalen för oktober följande (septembertalen inom parentes): Livsmedel 168 (168), alkoholhaltiga drycker och tobak 173 (173), bostad, bränsle och lyse 155 (155), därav enbart bostad 155 (155) och bränsle och lyse 153 (155), kläder och skor 126 (125),

inventarier och husgeråd 133 (134) och diverse 151 (150).

I tab 1 redovisas årsmedeltalen av indextalen för de olika huvudgrupperna och för totalindexen åren 1950—1958 samt motsvarande indextal för varje månad oktober 1958—oktober 1959.

Indextalen för olika undergrupper av varor och tjänster anges i tab 2, dels för år 1958 och dels för oktober 1959 och de två närmast föregående månaderna. Vidare redovisas den procentuella förändringen mellan december 1958 och oktober 1959, beräknad på indextal före avrundning till hela tal.

Mellan september och oktober har ökning och minskningar av livsmedelspri-

¹ Angående beräkningen av konsumentprisindex se SocM 1954, s 554; om bostadsposten se SocM 1956, s 171, och 1957, s 170.

Tab 1. Konsumentprisindex 1950—oktober 1959 (År 1949 = 100)²

Tidpunkt	Livs- medel	Alkohol- haltiga drycker o tobak	Bostad, bränsle o lyse	Därav		Klä- der o skor	Inven- tarier o hus- geråd	Diverse	Total- index	Kommers- kollegii partipris- index
				bostad	bränsle o lyse					
1950 årsm	102	102	99	100	96	102	101	100	101	105
1951 »	119	116	110	102	130	124	118	112	117	134
1952 »	134	120	117	108	139	127	127	121	126	142
1953 »	137	122	120	116	129	123	127	124	128	134
1954 »	137	129	122	120	125	123	126	126	129	133
1955 »	144	132	126	124	130	120	127	129	133	138
1956 »	154	135	139	135	147	120	129	134	139	145
1957 »	157	152	147	140	162	122	133	142	145	147
1958 »	163	171	154	149	163	125	134	149	152	144
1958 okt	162	174	153	149	162	126	134	149	152	143
nov	162	174	153	149	162	126	134	149	152	144
dec	164	174	153	149	162	126	134	149	152	144
1959 jan	164	174	157	154	161	125	133	149	152	143
febr	163	173	158	154	165	124	134	149	152	142
mars	163	174	158	155	165	125	134	149	152	142
april	162	173	157	155	161	125	134	149	152	142
maj	163	174	156	155	159	125	133	149	152	143
juni	162	173	156	155	157	125	133	149	152	144
juli	163	173	156	155	157	125	133	149	152	143
aug	165	173	156	155	156	125	133	150	153	144
sept	168	173	155	155	155	125	134	150	154	145
okt	168	173	155	155	153	126	133	151	154	146

² Indextalen för varje kvartal och månad 1950—57 se SocM 1957: 4, s 255, och 1958: 3, s 191.

Tab 2. Indextal för olika undergrupper av varor år 1958 och augusti—oktober 1959 samt talens procentuella förändringar december 1958—oktober 1959

Huvudgrupper och undergrupper	Vägnings- tal 1959	Indextal (1949 = 100)				Pro- centuell förändring ¹ dec 1958— okt 1959
		1958	Aug 1959	Sept 1959	Okt 1959	
Livsmedel	313	163	165	168	168	+ 2
Mjöl, gryn och bröd	37	160	163	164	164	+ 2
Mejeriprodukter	51	158	157	162	163	+ 4
Matfett utom smör	8	126	126	127	126	0
Ägg	9	126	119	117	115	— 9
Kött	20	207	206	209	205	— 6
Fläsk	23	194	206	213	210	+ 2
Charkuterivaror och köttkonserver	21	161	169	170	170	0
Fisk och fiskkonserver	13	176	182	183	179	— 1
Rotfrukter och grönsaker	16	192	219	220	221	+ 12
Frukt och bär	29	141	132	148	150	+ 12
Specerier	48	180	173	174	174	— 3
Läskedrycker och svagdricka	8	148	153	153	153	0
Förtäring utom hemmet	30	179	190	190	191	+ 6
Alkoholhaltiga drycker och tobak	89	171	173	173	173	0
Spritdrycker och vin	47	206	209	209	209	0
Öl	9	140	143	143	143	0
Tobak	33	142	146	146	146	—
Bostad, bränsle och lyse	152	154	156	155	155	0
Bostad utan bränsle och lyse	98	149	155	155	155	+ 2
Bränsle och lyse	54	163	156	155	153	— 5
Kläder och skor	117	125	125	125	126	0
Kläder	97	123	122	122	122	— 1
Konfektion och skrädderiarbete	58	127	126	126	127	— 1
Underkläder och strumpor	14	97	96	95	95	— 2
Päls- och skinnvaror, huvudbonader, handskar m m	10	116	116	116	115	— 1
Tyger, garner och sybehör	15	134	137	136	137	+ 1
Skor	20	141	142	144	145	+ 3
Inventarier och husgeråd	102	134	133	134	133	0
Möbler	11	134	133	133	133	— 1
Radio och musikinstrument	15	118	107	107	106	— 6
Armatur, husgeråd och verktyg	28	140	143	143	143	+ 1
Hushållstextilier	19	129	129	130	129	— 1
Mopeder, cyklar, sportartiklar och leksaker	19	135	137	138	138	+ 2
Personliga effekter	10	125	125	131	131	+ 6
Diverse	227	149	150	150	151	+ 1
Läkemedel och tandläkararvode	17	151	150	150	150	0
Kroppsvård	14	137	138	138	138	+ 1
Rengöringsmedel och tvätt	12	99	99	99	99	+ 1
Läsning och skrivmateriel	20	178	184	184	189	+ 5
Post och tele	14	171	171	171	171	—
Nöjen och rekreation	18	151	153	153	153	+ 1
Resor	38	156	154	157	157	+ 1
Motorfordon	71	141	142	142	142	+ 1
Hemhjälp	10	178	189	189	189	+ 2
Blommor m m	13	128	127	126	129	+ 2
Totalindex	1 000	152	153	154	154	+ 1

¹ Beräknad på indextal med två decimaler. Siffran 0 anger en förändring mindre än en halv procent.

serna helt tagit ut varandra. Prisökning har noterats för bland annat smör, kalvkött, skinka och sidfläsk samt vissa trädgårdsprodukter, medan nötkött, fläskkotlett, falukorv m m gått ned i pris. Inom bränsleposten har priset på eldningsolja åter sjunkit, och även på ved och koks har smärre prissänkningar förekommit. Bland beklädnadsvarorna har

prishöjningar varit rätt allmänna, särskilt på konfektionsvaror och skor. I övrigt kan nämnas prissänkningar på radioapparater och höjningar av prenumerationsavgifter för dagstidningar och en del veckotidningars lösnummerpriser.

Pensionspristalet har socialstyrelsen beräknat till oförändrat 125.

Carl Öberg

CONTENTS

	Page
<i>The National Social Welfare Board, Statistical Divisions</i>	376
<i>Household car ownership and travelling expenses, Preliminary results of the 1958 cost-of-living survey</i>	377

Periodical surveys

<i>Wages for workers in industry during August 1959</i>	397
<i>Employment and unemployment</i>	402
<i>Consumer price index for October 1959</i>	408
<i>Index</i>	413

SUMMARY

Household car ownership and travelling expenses.

Preliminary results of the 1958 cost-of-living survey.

The paper is divided into two sections. The first gives the frequency of car-owning households within different professional groups, types of household etc, and the second examines household travelling expenses and other expenditure both in households with car and in households without car. The following table gives the percentage of car households as well as use of cars for private purposes within various occupational groups.

Occupational group	Household with car	Mileage a year, km	Running costs per km ¹ Kr.
	%	km	Kr.
Wage-earners and salaried persons	33,0	8 850	0,16
Farmers	48,0	6 410	0,16
Other self-employed persons	55,6	6 200	0,16
All groups	37,3	8 040	0,16

¹ Excluding cost for the purchase of the car.

To this can be added that on an average households with cars were greater than households without, and that the total expenditure was greater in car-owning households than in households without cars. Relatively, households without cars had bigger expenses for, among other things, foodstuffs, alcoholic drinks, living accommodation and journeys with public transport and their own vehicles other than cars.

On the other hand, the total travelling expenses were larger in car-owning households than in households without cars (17 and 8 per cent of the total expenditure respectively).

Comparisons have also been made in travelling expenses and other expenditure between households with cars and those without which had more or less the same total average expenditure. As a result it can be shown that families with cars had offset their bigger travelling expenses by reducing most other items of expenditure. Page 377.

STATISTISK INFORMATION

INDEX

Periodical surveys

Every month

The consumer price index
Employment and unemployment

Most
recently in

Every quarter

Wages for workers in industry . . this issue
Turnover in the retail trade etc . 1959: Nov
Data on house production 1959: Oct
Aliens in Sweden 1959: Nov

Every year

National General Inheritance Fund 1959: Oct
The work of the Child Welfare Boards 1958: 11
General children's allowances . . 1959: March
Housing construction 1959: Sept
Day nurseries and nursery schools 1959: Febr
Social assistance 1959: Nov
Absenteeism at certain industrial firms 1959: May
National Home-help Scheme . . . 1959: July
Consumer prices in Sweden and abroad 1959: Aug
Maternity assistance 1959: July
Cases of intervention by the Temperance Boards

Preliminary report 1959: June
The work of the Temperance Boards 1959: March
The clientele of the Temperance Boards 1959: April
Social assistance and child welfare provided for aliens 1959: Oct
The cost of social welfare and how it is financed 1959: April
State expenditure for social purposes 1959: Febr
Approved schools 1959: May
Persons admitted into institutions for inebriates 1959: Sept
State grants to homes for the aged 1959: July
The number of places in homes for the aged and the number of inmates, etc 1959: May

Pressen samlad till konferensen i riksdagshuset för att ta del av resultaten från 1958 års levnadskostnadsundersökning

Vad genomsnittssvensken spenderar

på livsmedel, kläder, skor, TV, bilar, kylskåp och mycket annat kan man få upplysning om i **novemberhäftet av Sociala Meddelanden, Statistisk Information**. Tidsskriftsnumret redovisar de preliminära resultaten av den stora levnadskostnadsundersökning som socialstyrelsen i samverkan med statistiska centralbyrån gjort under år 1958.

Fortsättning följer — var med om den!

Den preliminära bearbetningen, vars första resultat nu framlagts, är bara början på en ingående analys av det stora materialet. Bland redan påbörjade eller planerade delanalyser kan nämnas:

1. Mera detaljerad uppdelning av konsumtionen på olika varor och tjänster inom olika yrken, hushållstyper, kommuntyper (städer, landsbygd) etc.
2. Konsumtionen hos löntagarhushåll inom olika kommuntyper.
3. Konsumtionen hos lantbrukare med gårdar av olika storlek.
4. Konsumtionens storlek och sammansättning under olika delar av året.
5. Konsumtionens storlek och sammansättning inom hushåll där hustrun är resp icke är förvärvsarbetande.
6. Konsumtionens sammansättning inom olika inkomstgrupper.
7. Konsumtion per individ av kläder och skor samt vissa andra personliga artiklar inom olika åldrar.
8. Konsumtionens storlek och sammansättning inom familjer med olika antal barn och med hänsyn till ykte och kommuntyp.
9. Bostadens storlek och standard inom olika yrkesgrupper och hushållstyper. Förekomsten av egna hem. Samtliga dessa redovisningar kommer i **Sociala Meddelanden, Statistisk Information**.

Sociala Meddelanden, Statistisk Informations uppgift är att snabbt föra ut till en större läsekrets aktuellt statistiskt informationsmaterial på det sociala området — om socialvårdens verksamhet och kostnader, den samhällseliga barna- och ungdomsvården, åldrvården, nykterhetsvården etc. Vidare ge meddelanden om konsumentprisindex, om löne- och sysselsättningsförhållanden inom industrin, om detaljhandelns omsättning, om bostadsproduktionen etc.

Statistisk Information utkommer med ett nummer i varje månad och kostar i helårsprenumeration endast 12 kronor, lösnummer 1:50. Prenumeration sker på posten (obs! dock inte som postabonnemang) eller i bokhandel eller direkt till AB Norstedt & Söner förlag, Stockholm 2, postgiro 93.

Nu tid att prenumerera på Sociala Meddelanden

Priset för **samprenumeration på Sociala Meddelandens bägge upplagor:**

Allmänna häftet och Statistisk Information är 25 kronor.

Sakregister till år 1959

ARBETSMARKNAD

Arbetslösheten bland kvinnor skall undersökas, s 132 (april)

Frånvaro inom industrin under veckan 23—29 november 1958, s 153 (maj)

Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1959, s 316 (okt)

Sysselsättning inom industrin enligt uppgifter från arbetsgivarna, *i varje häfte*. — Omläggning av socialstyrelsens månatliga sysselsättningsstatistik, s 98 (mars). — Sysselsättningen inom industrin januari—februari 1959, s 133 (april)

Sysselsättning och löner inom industrin i augusti 1958, s 26 (jan); i november 1958, s 91 (mars). — Löneförhållandena för arbetare inom industrin i februari 1959, s 197 (juni); i maj 1959, s 290 (sept); i augusti 1959, s 397 (dec)

Verksamheten vid arbetsförmedlingen enligt uppgifter från arbetsmarknadsstyrelsen, *i varje häfte*

Vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa, *i varje häfte*

ARVSFONDEN

Allmänna arvsfonden budgetåret 1958/59, s 318 (okt)

BARNAVÅRD

Daghem och förskolor, s 67 (febr)

BARNBIDRAG

Utbetalda barnbidrag under år 1958, s 107 (mars)

BYGGNADSVERKSAMHET

Bostadsbyggandet år 1958, s 269 (sept)

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar under tredje kvartalet 1958, s 34 (jan); under fjärde kvartalet 1958, s 87 (mars). — Bostadsbyggandet under första kvartalet 1959 i städer, köpingar och cirka 300 landskommuner, s 193 (juni); uppgifter om bostadsbyggandet under andra kvartalet 1959, s 305 (okt)

DETALJHANDELSOMSÄTTNING

Omsättningen inom detaljhandel m m under tredje kvartalet 1958, s 69 (febr); under fjärde kvartalet 1958, s 178 (maj); under 1:a kvartalet 1959, s 245 (aug); under 2:a kvartalet 1959, s 362 (nov)

DISPENSÄKTENSKAP

Dispensäktenskap och skilsmässor, s 5 (jan)

HEMHJÄLP

Social hemhjälp 1958, s 217 (juli)

HEMSKILLNADSÄRENDEN

Medling vid hemskillnadsärenden i Göteborg, s 45 (febr)

KONSUMENTPRISER

Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1955—mars 1959, s 258 (aug)

Konsumentprisindex, *i varje häfte*

Det nya butiksurvalet för prisinsamlingen för konsumentprisindex, s 167 (maj)

LEVNADESKOSTNADER

Hushållens bilinnehav och reseutgifter. Preliminära resultat av 1958 års levnadskostnadsundersökning, s 377 (dec)

Levnadskostnadsundersökningen 1958. Vissa preliminära resultat, s 329 (nov)

MÖDRAHJÄLP

Mödrahjälpen år 1958, s 232 (juli)

NYKTERHETSVÅRD

Nykterhetsnämndernas ingripanden år 1958, s 196 (juni)

Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1957, s 81 (mars)

Nykterhetsvårdsklientelet under år 1957, s 141 (april)

På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under år 1958, s 297 (sept)

OEEC

Som statistiker vid OEEC, s 132 (april)

SOCIALHJÄLP

Socialhjälp och barnavård till utlänningar under år 1957, s 309 (okt)

Socialhjälp under år 1957, s 51 (febr). — Socialhjälp under år 1958, s 353 (nov)

SOCIALSTATISTIK

Socialstatistiska frågor i FN, s 38 (jan)

SOCIALVÅRDSKOSTNADER

Socialvårdens kostnader och finansiering år 1957, s 127 (april)

Statens utgifter för sociala ändamål 1959/60, s 49 (febr)

STATISTIK

Gemensam nordisk statistik rörande barna- och ungdomsvård, s 238 (juli)

TESTRESULTAT

Testresultaten mot bakgrunden av olika sociala och demografiska data, s 113 (april)

UNGDOMSVÅRD

Ungdomsvårdsskolorna år 1958, s 161 (maj)

UTLÄNNINGAR

Arbetsanmälda utlänningar inom svensk sjöfart 1 mars 1959, s 370 (nov)

Utlänningar i Sverige. En översikt för år 1958 och läget den 1 januari 1959, s 55 (febr); första kvartalet 1959 och läget den 1 april 1959, s 184 (maj); andra kvartalet 1959 och läget den 1 juli 1959, s 254 (aug); tredje kvartalet 1959 och läget den 1 oktober 1959, s 365 (nov)

ÅLDRINGSVÅRD

Statsbidrag till ålderdomshem, s 228 (juli)

Ålderdomshemmen år 1957, s 157 (maj)

Författarregister till år 1959

BELO, BRITTA. Daghem och förskolor, s 67 (febr)

— Socialvårdens kostnader och finansiering år 1957, s 127 (april)

— Statens utgifter för sociala ändamål 1959/60, s 49 (febr)

ELMDAHL, JONAS. Omsättningen inom detaljhandel m m 4:e kvartalet 1958, s 178 (maj); 1:a kvartalet 1959, s 245 (aug); 2:a kvartalet 1959, s 362 (nov)

— Retroaktiva lönetillägg inom verkstadsindustri m m år 1959, s 316 (okt)

FORSSTRÖM, KARL-ERIK. Arbetsanmälda utlänningar inom svensk sjöfart 1 mars 1959, s 370 (nov)

— Utlänningar i Sverige. En översikt för år 1958 och läget den 1 januari 1959, s 55 (febr); första kvartalet 1959 och läget den 1 april 1959, s 184 (maj); andra kvartalet 1959 och läget den 1 juli 1959, s 254 (aug); tredje kvartalet 1959 och läget den 1 oktober 1959, s 365 (nov);

GRÖNQVIST, THORE. Nykterhetsnämndernas ingripanden år 1958, s 196 (juni)

— Nykterhetsnämndernas verksamhet under 1957, s 81 (mars)

— Nykterhetsvårdsklientelet under år 1957, s 141 (april)

— Socialhjälp under år 1958, s 353 (nov)

— Ålderdomshemmen år 1957, s 157 (maj)

GRÖNQVIST, THORE & GUNDBERG, MÄRTA. På allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare intagna under år 1958, s 297 (sept)

GUSTAVSSON, MARIANNE. Konsumentprisindex för januari 1959, s 103 (mars)

— Omsättningen inom detaljhandel m m under tredje kvartalet 1958, s 69 (febr)

- HERMELIN, CARL Y:SON. Sysselsättning och löner inom industrin i augusti 1958, s 26 (jan); i november 1958, s 91 (mars). — Löneförhållandena för arbetare inom industrin i februari 1959, s 197 (juni); i maj 1959, s 290 (sept); i augusti 1959, s 397 (dec)
- JONSSON, LINNÉA. Det nya butiksurvalet för prisinsamlingen för konsumentprisindex, s 167 (maj)
— Socialhjälp under år 1957, s 51 (febr)
- LARNSTEDT, OSSIAN. Allmänna arvsfonden budgetåret 1958/59, s 318 (okt)
— Socialhjälp och barnavård till utlänningar under år 1957, s 309 (okt)
- LARSSON, ÅKE. Konsumentpriserna i Sverige och i utlandet 1955—mars 1959, s 258 (aug)
— Konsumentprisindex för april 1959, s 208 (juni)
- NORDSTRÖM, MARGARETA. Social hemhjälp 1958, s 217 (juli)
- NÄVERFELT, ARNE. Levnadskostnadsundersökningen 1958. Vissa preliminära resultat, s 329 (nov)
- OKSAAR, ARVED. Frånvaro inom industrin under veckan 23—29 november 1958, s 153 (maj)
— Omläggning av socialstyrelsens månatliga sysselsättningsstatistik, s 98 (mars)
— Sysselsättningen inom industrin januari—februari 1959, s 133 (april)
- ORPANA VEIKKO. Hushållens bilinnehav och reseutgifter. Preliminära resultat av 1958 års levnads-kostnadsundersökning, s 377 (dec)
- QUENSEL, C-E. Testresultaten mot bakgrunden av olika sociala och demografiska data, s 113 (april)
- RUNHEM, M. Utbetalda barnbidrag under år 1958, s 107 (mars)
- SANDSTRÖM, KERSTIN. Dispensäktenskap och skilsmässor, s 5 (jan)
- SJÖBERG, BENGT. Mödrahjälp år 1958, s 232 (juli)
— Socialstatistiska frågor i FN, s 38 (jan)
— Ungdomsvårdsskolorna år 1958, s 161 (maj)
- TAMMELIN, INGA. Konsumentprisindex för juli 1959, s 295 (sept)
- TRYGGED, ARNE. Medling vid hemskillnadsärenden i Göteborg, s 45 (febr)
- WIRSEEN, BERTIL. Statsbidrag till ålderdomshem, s 228 (juli)
- ÖBERG, CARL. Konsumentprisindex för oktober och november 1958, s 18 (jan); för december 1958, s 62 (febr); för februari 1959, s 124 (april); för mars 1959, s 181 (maj); för maj 1959, s 229 (juli); för juni 1959, s 260 (aug); för augusti 1959, s 319 (okt); för september 1959, s 351 (nov); för oktober 1959, s 408 (dec)
- ÖHMAN, GUNNEL. Bostadsbyggandet år 1958, s 269 (sept)
— Byggnadsverksamheten i städer och köpingar under tredje kvartalet 1958, s 34 (jan); under fjärde kvartalet 1958, s 87 (mars); bostadsbyggandet under första kvartalet 1959 i städer, köpingar och cirka 300 landskommuner, s 193 (juni); uppgifter om bostadsbyggandet under andra kvartalet 1959, s 305 (okt)

Recensioner år 1959

Författare/Titel	Anmäld av	Sida nr
Censusmonografier om kvinnors fruktsamhet och om åldringsproblem: Grabill, Wilson H, Kiser, Clyde V & Whelpton, Pascal K: <i>The Fertility of American Women</i>		
Sheldon, Henry D: <i>The Older Population of the United States</i>	Herner, Eva	210 (juni)

Trycklov 17 december 1959

Pris 1 krona

KUNGL. BOKTR. STHLM 1959 590100